ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮದ್ವಾಲ್ಮೀಕೀಯರಾಮಾಯಣಸ್ಯ

॥ ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡಂ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ಶ್ರೀ ರಂಗರಾಮಾನುಜ ಮಹಾದೇಶಿಕನ್

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ವಿಷಯಸೂಚೀ

1	ಪ್ರಥಮಃ ಸರ್ಗಃ	**5**
2	ದ್ವಿತೀಯಃ ಸರ್ಗಃ	**18**
3	ತೃತೀಯಃ ಸರ್ಗಃ	**22**
4	ಚತುರ್ಥಃ ಸರ್ಗಃ	**27**
5	ಪಂಚಮಃ ಸರ್ಗಃ	**31**
6	ಷಷ್ಠಃ ಸರ್ಗಃ	**35**
7	ಸಪ್ತಮಃ ಸರ್ಗಃ	**38**
8	ಅಷ್ಟಮಃ ಸರ್ಗಃ	**41**
9	ನವಮಃ ಸರ್ಗಃ	**46**
10	ದಶಮಃ ಸರ್ಗಃ	**49**
11	ಏಕಾದಶಃ ಸರ್ಗಃ	**53**
12	ದ್ವಾದಶಃ ಸರ್ಗಃ	**63**
13	ತ್ರಯೋದಶಃ ಸರ್ಗಃ	**68**
14	ಚತುರ್ದಶಃ ಸರ್ಗಃ	**72**
15	ಪಂಚದಶಃ ಸರ್ಗಃ	**75**
16	ಷೋಡಶಃ ಸರ್ಗಃ	**79**
17	ಸಪ್ತದಶಃ ಸರ್ಗಃ	**84**
18	ಅಷ್ಟಾದಶಃ ಸರ್ಗಃ	**90**
19	ಏಕೋನವಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ	**97**

20 ವಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ **101**
21 ಏಕವಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ **104**
22 ದ್ವಾವಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ **106**
23 ತ್ರಯೋವಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ **110**
24 ಚತುರ್ವಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ **114**
25 ಪಂಚವಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ **122**
26 ಷಡ್ವಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ **128**
27 ಸಪ್ತವಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ **133**
28 ಅಷ್ಟಾವಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ **139**
29 ಏಕೋನತ್ರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ **149**
30 ತ್ರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ **153**
31 ಏಕತ್ರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ **165**
32 ದ್ವಾತ್ರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ **171**
33 ತ್ರಯಸ್ತ್ರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ **174**
34 ಚತುಸ್ತ್ರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ **182**
35 ಪಂಚತ್ರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ **185**
36 ಷಟ್ತ್ರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ **188**
37 ಸಪ್ತತ್ರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ **191**
38 ಅಷ್ಟಾತ್ರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ **195**
39 ಏಕೋನಚತ್ವಾರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ **199**

40 ಚತ್ವಾರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ **204**
41 ಏಕಚತ್ವಾರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ **212**
42 ದ್ವಿಚತ್ವಾರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ **218**
43 ತ್ರಿಚತ್ವಾರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ **224**
44 ಚತುಶ್ಚತ್ವಾರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ **231**
45 ಪಂಚಚತ್ವಾರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ **234**
46 ಷಟ್ಚತ್ವಾರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ **236**
47 ಸಪ್ತಚತ್ವಾರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ **239**
48 ಅಷ್ಟಚತ್ವಾರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ **241**
49 ಏಕೋನಪಂಚಾಶಃ ಸರ್ಗಃ **244**
50 ಪಂಚಾಶಃ ಸರ್ಗಃ **247**
51 ಏಕಪಂಚಾಶಃ ಸರ್ಗಃ **252**
52 ದ್ವಿಪಂಚಾಶಃ ಸರ್ಗಃ **255**
53 ತ್ರಿಪಂಚಾಶಃ ಸರ್ಗಃ **259**
54 ಚತುಃಪಂಚಾಶಃ ಸರ್ಗಃ **263**
55 ಪಂಚಪಂಚಾಶಃ ಸರ್ಗಃ **266**
56 ಷಟ್ಪಂಚಾಶಃ ಸರ್ಗಃ **269**
57 ಸಪ್ತಪಂಚಾಶಃ ಸರ್ಗಃ **272**
58 ಅಷ್ಟಪಂಚಾಶಃ ಸರ್ಗಃ **275**
59 ಏಕೋನಷಷ್ಟಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ **279**

60 ಷಷ್ಟಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ **283**
61 ಏಕಷಷ್ಟಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ **286**
62 ದ್ವಿಷಷ್ಟಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ **288**
63 ತ್ರಿಷಷ್ಟಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ **290**
64 ಚತುಃಷಷ್ಟಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ **292**
65 ಪಂಚಷಷ್ಟಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ **295**
66 ಷಟ್ಪಷ್ಟಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ **299**
67 ಸಪ್ತಷಷ್ಟಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ **303**

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಪ್ರಥಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಪಂಪಾಯಾ ದರ್ಶನೇನ ಶ್ರೀರಾಮಸ್ಯ ವ್ಯಾಕುಲತ್ವಂ ಶ್ರೀರಾಮೇಣ ಲಕ್ಷ್ಮಣಂ ಪ್ರತಿ ಪಂಪಾಶೋಭಾಯಾಸ್ತತ್ರತ್ಯೋದ್ದೀಪನಸಾಮಗ್ರ್ಯಾಶ್ಚ ವರ್ಣನಂ ಲಕ್ಷ್ಮಣೇನ ಶ್ರೀರಾಮಸ್ಯ ಪ್ರಬೋಧನಮೃಷ್ಯಮೂಕಂ ಗಚ್ಛಂತೌ ತೌ ದ್ವೌ ಭ್ರಾತರೌ ವೀಕ್ಷ್ಯ ಸುಗ್ರೀವಸ್ಯಾನ್ಯೇಷಾಂ ಚ ವಾನರಾಣಾಂ ಭಯಂ

ಸ ತಾಂ ಪುಷ್ಕರಿಣೀಂ ಗತ್ವಾ ಪದ್ಮೋತ್ಪಲರುಷಾಕುಲಾಂ।
ರಾಮಃ ಸೌಮಿತ್ರಿಸಹಿತೋ ವಿಲಲಾಪಾಕುಲೇಂದ್ರಿಯಃ ॥ **4.1.1** ॥ 1

ತತ್ರ ದೃಷ್ಟ್ವೈವ ತಾಂ ಹರ್ಷಾದಿಂದ್ರಿಯಾಣಿ ಚಕಂಪಿರೇ।
ಸ ಕಾಮವಶಮಾಪನ್ನಃ ಸೌಮಿತ್ರಿಮಿದಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **4.1.2** ॥ 2

ಸೌಮಿತ್ರೇ ಶೋಭತೇ ಪಂಪಾ ವೈದೂರ್ಯವಿಮಲೋದಕಾ।
ಫುಲ್ಲಪದ್ಮೋತ್ಪಲವತೀ ಶೋಭಿತಾ ವಿವಿಧೈರ್ದ್ರುಮೈಃ ॥ **4.1.3** ॥ 3

ಸೌಮಿತ್ರೇ ಪಶ್ಯ ಪಂಪಾಯಾಃ ಕಾನನಂ ಶುಭದರ್ಶನಂ।
ಯತ್ರ ರಾಜಂತಿ ಶೈಲಾ ವಾ ದ್ರುಮಾಃ ಸಶಿಖರಾ ಇವ ॥ **4.1.4** ॥ 4

ಮಾಂ ತು ಶೋಕಾಭಿಸಂತಪ್ತಮಾಧಯಃ ಪೀಡಯಂತಿ ವೈ।
ಭರತಸ್ಯ ಚ ದುಃಖೇನ ವೈದೇಹ್ಯಾ ಹರಣೇನ ಚ ॥ **4.1.5** ॥ 5

ಶೋಕಾರ್ತಸ್ಯಾಪಿ ಮೇ ಪಂಪಾ ಶೋಭತೇ ಚಿತ್ರಕಾನನಾ।
ವ್ಯವಕೀರ್ಣಾ ಬಹುವಿಧೈಃ ಪುಷ್ಪೈಃ ಶೀತೋದಕಾ ಶಿವಾ ॥ **4.1.6** ॥ 6

ನಲಿನೈರಪಿ ಸಂಛನ್ನಾ ಹ್ಯತ್ಯರ್ಥಶುಭದರ್ಶನಾ।
ಸರ್ಪವ್ಯಾಲಾನುಚರಿತಾ ಮೃಗದ್ವಿಜಸಮಾಕುಲಾ ॥ **4.1.7** ॥ 7

ಅಧಿಕಂ ಪ್ರವಿಭಾತ್ಯೇತನ್ನೀಲಪೀತಂ ತು ಶಾದ್ವಲಂ।
ದ್ರುಮಾಣಾಂ ವಿವಿಧೈಃ ಪುಷ್ಪೈಃ ಪರಿಸ್ತೋಮೈರಿವಾರ್ಪಿತಂ ॥ **4.1.8** ॥ 8

ಪುಷ್ಪಭಾರಸಮೃದ್ಧಾನಿ ಶಿಖರಾಣಿ ಸಮಂತತಃ।
ಲತಾಭಿಃ ಪುಷ್ಪಿತಾಗ್ರಾಭಿರುಪಗೂಢಾನಿ ಸರ್ವತಃ ॥ **4.1.9** ॥ 9

ಸುಖಾನಿಲೋಽಯಂ ಸೌಮಿತ್ರೇ ಕಾಲಃ ಪ್ರಚುರಮನ್ಮಥಃ।
ಗಂಧವಾನ್ ಸುರಭಿರ್ಮಾಸೋ ಜಾತಪುಷ್ಪಫಲದ್ರುಮಃ ॥ **4.1.10** ॥ 10

ಪಶ್ಯ ರೂಪಾಣಿ ಸೌಮಿತ್ರೇ ವನಾನಾಂ ಪುಷ್ಪಶಾಲಿನಾಂ।
ಸೃಜತಾಂ ಪುಷ್ಪವರ್ಷಾಣಿ ವರ್ಷಂ ತೋಯಮುಚಾಮಿವ ॥ **4.1.11** ॥ 11

ಪ್ರಸ್ತರೇಷು ಚ ರಮ್ಯೇಷು ವಿವಿಧಾಃ ಕಾನನದ್ರುಮಾಃ।
ವಾಯುವೇಗಪ್ರಚಲಿತಾಃ ಪುಷ್ಪೈರವಕಿರಂತಿ ಗಾಂ ॥ **4.1.12** ॥ 12

ಪತಿತೈಃ ಪತಮಾನೈಶ್ಚ ಪಾದಪಸ್ಥೈಶ್ಚ ಮಾರುತಃ।
ಕುಸುಮೈಃ ಪಶ್ಯ ಸೌಮಿತ್ರೇ ಕ್ರೀಡತೀವ ಸಮಂತತಃ ॥ **4.1.13** ॥ 13

ವಿಕ್ಷಿಪನ್ ವಿವಿಧಾಃ ಶಾಖಾ ನಗಾನಾಂ ಕುಸುಮೋತ್ಕಟಾಃ।
ಮಾರುತಶ್ಚಲಿತಸ್ತಾನ್ಯೈಃ ಷಟ್ಪದೈರನುಗೀಯತೇ ॥ **4.1.14** ॥ 14

ಮತ್ತಕೋಕಿಲಸನ್ನಾದೈರ್ನರ್ತಯನ್ನಿವ ಪಾದಪಾನ್।
ಶೈಲಕಂದರನಿಷ್ಕ್ರಾಂತಃ ಪ್ರಗೀತ ಇವ ಚಾನಿಲಃ ॥ **4.1.15** ॥ 15

ತೇನ ವಿಕ್ಷಿಪತಾತ್ಯರ್ಥಂ ಪವನೇನ ಸಮಂತತಃ।
ಅಮೀ ಸಂಸಕ್ತಶಾಖಾಗ್ರಾ ಗ್ರಥಿತಾ ಇವ ಪಾದಪಾಃ ॥ **4.1.16** ॥ 16

ಸ ಏವ ಸುಖಸಂಸ್ಪರ್ಶೋ ವಾತಿ ಚಂದನಶೀತಲಃ।
ಗಂಧಮಭ್ಯವಹನ್ ಪುಣ್ಯಂ ಶ್ರಮಾಪನಯನೋಽನಿಲಃ ॥ **4.1.17** ॥ 17

ಅಮೀ ಪವನವಿಕ್ಷಿಪ್ತಾ ವಿನದಂತೀವ ಪಾದಪಾಃ।
ಷಟ್ಪದೈರನುಕೂಜದ್ಭಿರ್ವನೇಷು ಮಧುಗಂಧಿಷು ॥ **4.1.18** ॥ 18

ಗಿರಿಪ್ರಸ್ಥೇಷು ರಮ್ಯೇಷು ಪುಷ್ಪವದ್ಭಿರ್ಮನೋರಮೈಃ।
ಸಂಸಕ್ತಶಿಖರಾಃ ಶೈಲಾ ವಿರಾಜಂತಿ ಮಹಾದ್ರುಮೈಃ ॥ **4.1.19** ॥ 19

ಪುಷ್ಪಸಂಛನ್ನಶಿಖರಾ ಮಾರುತೋತ್ಕ್ಷೇಪಚಂಚಲಾಃ।
ಅಮೀ ಮಧುಕರೋತ್ತಂಸಾಃ ಪ್ರಗೀತಾ ಇವ ಪಾದಪಾಃ ॥ **4.1.20** ॥ 20

ಸುಪುಷ್ಪಿತಾಂಸ್ತು ಪಶ್ಯೈತಾನ್ ಕರ್ಣಿಕಾರಾನ್ ಸಮಂತತಃ।
ಹಾಟಕಪ್ರತಿಸಂಛನ್ನಾನ್ ನರಾನ್ ಪೀತಾಂಬರಾನಿವ ॥ **4.1.21** ॥ 21

ಅಯಂ ವಸಂತಃ ಸೌಮಿತ್ರೇ ನಾನಾವಿಹಗನಾದಿತಃ।
ಸೀತಯಾ ವಿಪ್ರಹೀಣಸ್ಯ ಶೋಕಸಂದೀಪನೋ ಮಮ ॥ **4.1.22** ॥ 22

ಮಾಂ ಹಿ ಶೋಕಸಮಾಕ್ರಾಂತಂ ಸಂತಾಪಯತಿ ಮನ್ಮಥಃ।
ಹೃಷ್ಟಂ ಪ್ರವದಮಾನಶ್ಚ ಸಮಾಹ್ವಯತಿ ಕೋಕಿಲಃ ॥ **4.1.23** ॥ 23

ಏಷ ದಾತ್ಯೂಹಕೋ ಹೃಷ್ಟೋ ರಮ್ಯೇ ಮಾಂ ವನನಿರ್ಝರೇ।
ಪ್ರಣದನ್ಮನ್ಮಥಾವಿಷ್ಟಂ ಶೋಚಯಿಷ್ಯತಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ॥ **4.1.24** ॥ 24

ಶ್ರುತ್ವೈತಸ್ಯ ಪುರಾ ಶಬ್ದಮಾಶ್ರಮಸ್ಥಾ ಮಮ ಪ್ರಿಯಾ।
ಮಾಮಾಹೂಯ ಪ್ರಮುದಿತಾಃ ಪರಮಂ ಪ್ರತ್ಯನಂದತ ॥ **4.1.25** ॥ 25

ಏವಂ ವಿಚಿತ್ರಾಃ ಪತಗಾ ನಾನಾರಾವವಿರಾವಿಣಃ।
ವೃಕ್ಷಗುಲ್ಮಲತಾಃ ಪಶ್ಯ ಸಂಪತಂತಿ ಸಮಂತತಃ ॥ **4.1.26** ॥ 26

ವಿಮಿಶ್ರಾ ವಿಹಗಾಃ ಪುಂಭಿರಾತ್ಮವ್ಯೂಹಾಭಿನಂದಿತಾಃ।
ಭೃಂಗರಾಜಪ್ರಮುದಿತಾಃ ಸೌಮಿತ್ರೇ ಮಧುರಸ್ವರಾಃ ॥ **4.1.27** ॥ 27

ಅಸ್ಯಾಃ ಕೂಲೇ ಪ್ರಮುದಿತಾಃ ಸಂಘಶಃ ಶಕುನಾಸ್ತ್ವಿಹ।
ದಾತ್ಯೂಹರತಿವಿಕ್ರಂದೈಃ ಪುಂಸ್ಕೋಕಿಲರುತೈರಪಿ ॥ **4.1.28** ॥ 28

ಸ್ವನಂತಿ ಪಾದಪಾಶ್ಚೇಮೇ ಮಮಾನಂಗಪ್ರದೀಪಕಾಃ।
ಅಶೋಕಸ್ತಬಕಾಂಗಾರಃ ಷಟ್ಪದಸ್ವನನಿಃಸ್ವನಃ ॥ **4.1.29** ॥ 29

ಮಾಂ ಹಿ ಪಲ್ಲವತಾಮ್ರಾರ್ಚಿರ್ವಸಂತಾಗ್ನಿಃ ಪ್ರಧಕ್ಷ್ಯತಿ।
ನಹಿ ತಾಂ ಸೂಕ್ಷ್ಮಪಕ್ಷ್ಮಾಕ್ಷೀಂ ಸುಕೇಶೀಂ ಮೃದುಭಾಷಿಣೀಂ ॥ **4.1.30** ॥ 30

ಅಪಶ್ಯತೋ ಮೇ ಸೌಮಿತ್ರೇ ಜೀವಿತೇಽಸ್ತಿ ಪ್ರಯೋಜನಂ।
ಅಯಂ ಹಿ ರುಚಿರಸ್ತಸ್ಯಾಃ ಕಾಲೋ ರುಚಿರಕಾನನಃ ॥ **4.1.31** ॥ 31

ಕೋಕಿಲಾಕುಲಸೀಮಾಂತೋ ದಯಿತಾಯಾ ಮಮಾನಘ।
ಮನ್ಮಥಾಯಾಸಸಂಭೂತೋ ವಸಂತಗುಣವರ್ಧಿತಃ ॥ **4.1.32** ॥ 32

ಅಯಂ ಮಾಂ ಧಕ್ಷ್ಯತಿ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಶೋಕಾಗ್ನಿರ್ನಚಿರಾದಿವ।
ಅಪಶ್ಯತಸ್ತಾಂ ವನಿತಾಂ ಪಶ್ಯತೋ ರುಚಿರಾನ್ ದ್ರುಮಾನ್ ॥ **4.1.33** ॥ 33

ಮಮಾಯಮಾತ್ಮಪ್ರಭವೋ ಭೂಯಸ್ತ್ವಮುಪಯಾಸ್ಯತಿ।
ಅದೃಶ್ಯಮಾನಾ ವೈದೇಹೀ ಶೋಕಂ ವರ್ಧಯತೀಹ ಮೇ ॥ **4.1.34** ॥ 34

ದೃಶ್ಯಮಾನೋ ವಸಂತಶ್ಚ ಸ್ವೇದಸಂಸರ್ಗದೂಷಕಃ।
ಮಾಂ ಹಿ ಸಾ ಮೃಗಶಾವಾಕ್ಷೀ ಚಿಂತಾಶೋಕಬಲಾತ್ಕೃತಂ ॥ **4.1.35** ॥ 35

ಸಂತಾಪಯತಿ ಸೌಮಿತ್ರೇ ಕ್ರೂರಶ್ಚೈತ್ರವನಾನಿಲಃ।
ಅಮೀ ಮಯೂರಾಃ ಶೋಭಂತೇ ಪ್ರನೃತ್ಯಂತಸ್ತತಸ್ತತಃ ॥ **4.1.36** ॥ 36

ಸ್ವೈಃ ಪಕ್ಷೈಃ ಪವನೋದ್ಧೂತೈರ್ಗವಾಕ್ಷೈಃ ಸ್ಫಾಟಿಕೈರಿವ।
ಶಿಖಿನೀಭಿಃ ಪರಿವೃತಾಸ್ತ ಏತೇ ಮದಮೂರ್ಚ್ಛಿತಾಃ ॥ **4.1.37** ॥ 37

ಮನ್ಮಥಾಭಿಪರೀತಸ್ಯ ಮಮ ಮನ್ಮಥವರ್ಧನಾಃ।
ಪಶ್ಯ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ನೃತ್ಯಂತಂ ಮಯೂರಮುಪನೃತ್ಯತಿ ॥ **4.1.38** ॥ 38

ಶಿಖಿನೀ ಮನ್ಮಥಾರ್ತ್ಯೈಷಾ ಭರ್ತಾರಂ ಗಿರಿಸಾನುನಿ।
ತಾಮೇವ ಮನಸಾ ರಾಮಾಂ ಮಯೂರೋಽಪ್ಯನುಧಾವತಿ ॥ **4.1.39** ॥ 39

ವಿತತ್ಯ ರುಚಿರೌ ಪಕ್ಷೌ ರುತೈರುಪಹಸನ್ನಿವ।
ಮಯೂರಸ್ಯ ವನೇ ನೂನಂ ರಕ್ಷಸಾ ನ ಹೃತಾ ಪ್ರಿಯಾ ॥ **4.1.40** ॥ 40

ತಸ್ಮಾನ್ನೃತ್ಯತಿ ರಮ್ಯೇಷು ವನೇಷು ಸಹ ಕಾಂತಯಾ।
ಮಮ ತ್ವಯಂ ವಿನಾ ವಾಸಃ ಪುಷ್ಪಮಾಸೇ ಸುದುಃಸಹಃ ॥ **4.1.41** ॥ 41

ಪಶ್ಯ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಸಂರಾಗಸ್ತಿರ್ಯಗ್ಯೋನಿಗತೇಷ್ವಪಿ।
ಯದೇಷಾ ಶಿಖಿನೀ ಕಾಮಾದ್ ಭರ್ತಾರಮಭಿವರ್ತತೇ ॥ **4.1.42** ॥ 42

ಮಮಾಪ್ಯೇವಂ ವಿಶಾಲಾಕ್ಷೀ ಜಾನಕೀ ಜಾತಸಂಭ್ರಮಾ।
ಮದನೇನಾಭಿವರ್ತೇತ ಯದಿ ನಾಪಹೃತಾ ಭವೇತ್ ॥ **4.1.43** ॥ 43

ಪಶ್ಯ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಪುಷ್ಪಾಣಿ ನಿಷ್ಫಲಾನಿ ಭವಂತಿ ಮೇ।
ಪುಷ್ಪಭಾರಸಮೃದ್ಧಾನಾಂ ವನಾನಾಂ ಶಿಶಿರಾತ್ಯಯೇ ॥ **4.1.44** ॥ 44

ರುಚಿರಾಣ್ಯಪಿ ಪುಷ್ಪಾಣಿ ಪಾದಪಾನಾಮತಿಶ್ರಿಯಾ।
ನಿಷ್ಫಲಾನಿ ಮಹೀಂ ಯಾಂತಿ ಸಮಂ ಮಧುಕರೋತ್ಕರೈಃ ॥ **4.1.45** ॥ 45

ನದಂತಿ ಕಾಮಂ ಶಕುನಾ ಮುದಿತಾಃ ಸಂಘಶಃ ಕಲಂ।
ಆಹ್ವಯಂತ ಇವಾನ್ಯೋನ್ಯಂ ಕಾಮೋನ್ಮಾದಕರಾ ಮಮ ॥ **4.1.46** ॥ 46

ವಸಂತೋ ಯದಿ ತತ್ರಾಪಿ ಯತ್ರ ಮೇ ವಸತಿ ಪ್ರಿಯಾ।
ನೂನಂ ಪರವಶಾ ಸೀತಾ ಸಾಪಿ ಶೋಚತ್ಯಹಂ ಯಥಾ ॥ **4.1.47** ॥ 47

ನೂನಂ ನ ತು ವಸಂತಸ್ತಂ ದೇಶಂ ಸ್ಪೃಶತಿ ಯತ್ರ ಸಾ।
ಕಥಂ ಹ್ಯಸಿತಪದ್ಮಾಕ್ಷೀ ವರ್ತಯೇತ್ ಸಾ ಮಯಾ ವಿನಾ ॥ **4.1.48** ॥ 48

ಅಥವಾ ವರ್ತತೇ ತತ್ರ ವಸಂತೋ ಯತ್ರ ಮೇ ಪ್ರಿಯಾ।
ಕಿಂ ಕರಿಷ್ಯತಿ ಸುಶ್ರೋಣೀ ಸಾ ತು ನಿರ್ಭರ್ತ್ಸಿತಾ ಪರೈಃ ॥ **4.1.49** ॥ 49

ಶ್ಯಾಮಾ ಪದ್ಮಪಲಾಶಾಕ್ಷೀ ಮೃದುಭಾಷಾ ಚ ಮೇ ಪ್ರಿಯಾ।
ನೂನಂ ವಸಂತಮಾಸಾದ್ಯ ಪರಿತ್ಯಕ್ಷ್ಯತಿ ಜೀವಿತಂ ॥ **4.1.50** ॥ 50

ದೃಢಂ ಹಿ ಹೃದಯೇ ಬುದ್ಧಿರ್ಮಮ ಸಂಪರಿವರ್ತತೇ।
ನಾಲಂ ವರ್ತಯಿತುಂ ಸೀತಾ ಸಾಧ್ವೀ ಮದ್ವಿರಹಂ ಗತಾ ॥ **4.1.51** ॥ 51

ಮಯಿ ಭಾವೋ ಹಿ ವೈದೇಹ್ಯಾಸ್ತತ್ತ್ವತೋ ವಿನಿವೇಶಿತಃ।
ಮಮಾಪಿ ಭಾವಃ ಸೀತಾಯಾಂ ಸರ್ವಥಾ ವಿನಿವೇಶಿತಃ ॥ **4.1.52** ॥ 52

ಏಷ ಪುಷ್ಪವಹೋ ವಾಯುಃ ಸುಖಸ್ಪರ್ಶೋ ಹಿಮಾವಹಃ।
ತಾಂ ವಿಚಿಂತಯತಃ ಕಾಂತಾಂ ಪಾವಕಪ್ರತಿಮೋ ಮಮ ॥ **4.1.53** ॥ 53

ಸದಾ ಸುಖಮಹಂ ಮನ್ಯೇ ಯಂ ಪುರಾ ಸಹ ಸೀತಯಾ।
ಮಾರುತಃ ಸ ವಿನಾ ಸೀತಾಂ ಶೋಕಸಂಜನನೋ ಮಮ ॥ **4.1.54** ॥ 54

ತಾಂ ವಿನಾಥ ವಿಹಂಗೋಽಸೌ ಪಕ್ಷೀ ಪ್ರಣದಿತಸ್ತದಾ।
ವಾಯಸಃ ಪಾದಪಗತಃ ಪ್ರಹೃಷ್ಟಮಭಿಕೂಜತಿ ॥ **4.1.55** ॥ 55

ಏಷ ವೈ ತತ್ರ ವೈದೇಹ್ಯಾ ವಿಹಗಃ ಪ್ರತಿಹಾರಕಃ।
ಪಕ್ಷೀ ಮಾಂ ತು ವಿಶಾಲಾಕ್ಷ್ಯಾಃ ಸಮೀಪಮುಪನೇಷ್ಯತಿ ॥ **4.1.56** ॥ 56

ಪಶ್ಯ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಸನ್ನಾದಂ ವನೇ ಮದವಿವರ್ಧನಂ।
ಪುಷ್ಪಿತಾಗ್ರೇಷು ವೃಕ್ಷೇಷು ದ್ವಿಜಾನಾಮವಕೂಜತಾಂ ॥ **4.1.57** ॥ 57

ವಿಕ್ಷಿಪ್ತಾಂ ಪವನೇನೈತಾಮಸೌ ತಿಲಕಮಂಜರೀಂ।
ಷಟ್ಪದಃ ಸಹಸಾಭ್ಯೇತಿ ಮದೋದ್ಧೂತಾಮಿವ ಪ್ರಿಯಾಂ ॥ **4.1.58** ॥ 58

ಕಾಮಿನಾಮಯಮತ್ಯಂತಮಶೋಕಃ ಶೋಕವರ್ಧನಃ।
ಸ್ತಬಕೈಃ ಪವನೋತ್ಕ್ಷಿಪ್ತೈಸ್ತರ್ಜಯನ್ನಿವ ಮಾಂ ಸ್ಥಿತಃ ॥ **4.1.59** ॥ 59

ಅಮೀ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ದೃಶ್ಯಂತೇ ಚೂತಾಃ ಕುಸುಮಶಾಲಿನಃ।
ವಿಭ್ರಮೋತ್ಸಿಕ್ತಮನಸಃ ಸಾಂಗರಾಗಾ ನರಾ ಇವ ॥ **4.1.60** ॥ 60

ಸೌಮಿತ್ರೇ ಪಶ್ಯ ಪಂಪಾಯಾಶ್ಚಿತ್ರಾಸು ವನರಾಜಿಷು।
ಕಿನ್ನರಾ ನರಶಾರ್ದೂಲ ವಿಚರಂತಿ ಯತಸ್ತತಃ ॥ **4.1.61** ॥ 61

ಇಮಾನಿ ಶುಭಗಂಧೀನಿ ಪಶ್ಯ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಸರ್ವಶಃ।
ನಲಿನಾನಿ ಪ್ರಕಾಶಂತೇ ಜಲೇ ತರುಣಸೂರ್ಯವತ್ ॥ **4.1.62** ॥ 62

ಏಷಾ ಪ್ರಸನ್ನಸಲಿಲಾ ಪದ್ಮನೀಲೋತ್ಪಲಾಯುತಾ।
ಹಂಸಕಾರಂಡವಾಕೀರ್ಣಾ ಪಂಪಾ ಸೌಗಂಧಿಕಾಯುತಾ ॥ **4.1.63** ॥ 63

ಜಲೇ ತರುಣಸೂರ್ಯಾಭೈಃ ಷಟ್ಪದಾಹತಕೇಸರೈಃ।
ಪಂಕಜೈಃ ಶೋಭತೇ ಪಂಪಾ ಸಮಂತಾದಭಿಸಂವೃತಾ ॥ **4.1.64** ॥ 64

ಚಕ್ರವಾಕಯುತಾ ನಿತ್ಯಂ ಚಿತ್ರಪ್ರಸ್ಥವನಾಂತರಾ।
ಮಾತಂಗಮೃಗಯೂಥೈಶ್ಚ ಶೋಭತೇ ಸಲಿಲಾರ್ಥಿಭಿಃ ॥ **4.1.65** ॥ 65

ಪವನಾಹತವೇಗಾಭಿರೂರ್ಮಿಭಿರ್ವಿಮಲೇಽಂಭಸಿ।
ಪಂಕಜಾನಿ ವಿರಾಜಂತೇ ತಾಡ್ಯಮಾನಾನಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ॥ **4.1.66** ॥ 66

ಪದ್ಮಪತ್ರವಿಶಾಲಾಕ್ಷೀಂ ಸತತಂ ಪ್ರಿಯಪಂಕಜಾಂ।
ಅಪಶ್ಯತೋ ಮೇ ವೈದೇಹೀಂ ಜೀವಿತಂ ನಾಭಿರೋಚತೇ ॥ **4.1.67** ॥ 67

ಅಹೋ ಕಾಮಸ್ಯ ವಾಮತ್ವಂ ಯೋ ಗತಾಮಪಿ ದುರ್ಲಭಾಂ।
ಸ್ಮಾರಯಿಷ್ಯತಿ ಕಲ್ಯಾಣೀಂ ಕಲ್ಯಾಣತರವಾದಿನೀಂ ॥ **4.1.68** ॥ 68

ಶಕ್ಯೋ ಧಾರಯಿತುಂ ಕಾಮೋ ಭವೇದಭ್ಯಾಗತೋ ಮಯಾ।
ಯದಿ ಭೂಯೋ ವಸಂತೋ ಮಾಂ ನ ಹನ್ಯಾತ್ ಪುಷ್ಪಿತದ್ರುಮಃ ॥ **4.1.69** ॥ 69

ಯಾನಿ ಸ್ಮ ರಮಣೀಯಾನಿ ತಯಾ ಸಹ ಭವಂತಿ ಮೇ।
ತಾನ್ಯೇವಾರಮಣೀಯಾನಿ ಜಾಯಂತೇ ಮೇ ತಯಾ ವಿನಾ ॥ **4.1.70** ॥ 70

ಪದ್ಮಕೋಶಪಲಾಶಾನಿ ದ್ರಷ್ಟುಂ ದೃಷ್ಟಿರ್ಹಿ ಮನ್ಯತೇ।
ಸೀತಾಯಾ ನೇತ್ರಕೋಶಾಭ್ಯಾಂ ಸದೃಶಾನೀತಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ॥ **4.1.71** ॥ 71

ಪದ್ಮಕೇಸರಸಂಸೃಷ್ಟೋ ವೃಕ್ಷಾಂತರವಿನಿಃಸೃತಃ।
ನಿಃಶ್ವಾಸ ಇವ ಸೀತಾಯಾ ವಾತಿ ವಾಯುರ್ಮನೋಹರಃ ॥ **4.1.72** ॥ 72

ಸೌಮಿತ್ರೇ ಪಶ್ಯ ಪಂಪಾಯಾ ದಕ್ಷಿಣೇ ಗಿರಿಸಾನುಷು।
ಪುಷ್ಪಿತಾಂ ಕರ್ಣಿಕಾರಸ್ಯ ಯಷ್ಟಿಂ ಪರಮಶೋಭಿತಾಂ ॥ **4.1.73** ॥ 73

ಅಧಿಕಂ ಶೈಲರಾಜೋಽಯಂ ಧಾತುಭಿಸ್ತು ವಿಭೂಷಿತಃ।
ವಿಚಿತ್ರಂ ಸೃಜತೇ ರೇಣುಂ ವಾಯುವೇಗವಿಘಟ್ಟಿತಂ ॥ **4.1.74** ॥ 74

ಗಿರಿಪ್ರಸ್ಥಾಸ್ತು ಸೌಮಿತ್ರೇ ಸರ್ವತಃ ಸಂಪ್ರಪುಷ್ಪಿತೈಃ।
ನಿಷ್ಪತ್ರೈಃ ಸರ್ವತೋ ರಮ್ಯೈಃ ಪ್ರದೀಪ್ತಾ ಇವ ಕಿಂಶುಕೈಃ ॥ **4.1.75** ॥ 75

ಪಂಪಾತೀರರುಹಾಶ್ಚೇಮೇ ಸಂಸಿಕ್ತಾ ಮಧುಗಂಧಿನಃ।
ಮಾಲತೀಮಲ್ಲಿಕಾಪದ್ಮಕರವೀರಾಶ್ಚ ಪುಷ್ಪಿತಾಃ ॥ **4.1.76** ॥ 76

ಕೇತಕ್ಯಃ ಸಿಂದುವಾರಾಶ್ಚ ವಾಸಂತ್ಯಶ್ಚ ಸುಪುಷ್ಪಿತಾಃ।
ಮಾಧವ್ಯೋ ಗಂಧಪೂರ್ಣಾಶ್ಚ ಕುಂದಗುಲ್ಮಾಶ್ಚ ಸರ್ವಶಃ ॥ **4.1.77** ॥ 77

ಚಿರಿಬಿಲ್ವಾ ಮಧೂಕಾಶ್ಚ ವಂಜುಲಾ ಬಕುಲಾಸ್ತಥಾ।
ಚಂಪಕಾಸ್ತಿಲಕಾಶ್ಚೈವ ನಾಗವೃಕ್ಷಾಶ್ಚ ಪುಷ್ಪಿತಾಃ ॥ **4.1.78** ॥ 78

ಪದ್ಮಕಾಶ್ಚೈವ ಶೋಭಂತೇ ನೀಲಾಶೋಕಾಶ್ಚ ಪುಷ್ಪಿತಾಃ।
ಲೋಧ್ರಾಶ್ಚ ಗಿರಿಪೃಷ್ಠೇಷು ಸಿಂಹಕೇಸರಪಿಂಜರಾಃ ॥ **4.1.79** ॥ 79

ಅಂಕೋಲಾಶ್ಚ ಕುರಂಟಾಶ್ಚ ಚೂರ್ಣಕಾಃ ಪಾರಿಭದ್ರಕಾಃ।
ಚೂತಾಃ ಪಾಟಲಯಶ್ಚಾಪಿ ಕೋವಿದಾರಾಶ್ಚ ಪುಷ್ಪಿತಾಃ ॥ **4.1.80** ॥ 80

ಮುಚುಕುಂದಾರ್ಜುನಾಶ್ಚೈವ ದೃಶ್ಯಂತೇ ಗಿರಿಸಾನುಷು।
ಕೇತಕೋದ್ದಾಲಕಾಶ್ಚೈವ ಶಿರೀಷಾಃ ಶಿಂಶಪಾ ಧವಾಃ ॥ **4.1.81** ॥ 81

ಶಾಲ್ಮಲ್ಯಃ ಕಿಂಶುಕಾಶ್ಚೈವ ರಕ್ತಾಃ ಕುರವಕಾಸ್ತಥಾ।
ತಿನಿಶಾ ನಕ್ತಮಾಲಾಶ್ಚ ಚಂದನಾಃ ಸ್ಯಂದನಾಸ್ತಥಾ ॥ **4.1.82** ॥ 82

ಹಿಂತಾಲಾಸ್ತಿಲಕಾಶ್ಚೈವ ನಾಗವೃಕ್ಷಾಶ್ಚ ಪುಷ್ಪಿತಾಃ।
ಪುಷ್ಪಿತಾನ್ ಪುಷ್ಪಿತಾಗ್ರಾಭಿರ್ಲತಾಭಿಃ ಪರಿವೇಷ್ಟಿತಾನ್ ॥ **4.1.83** ॥ 83

ದ್ರುಮಾನ್ ಪಶ್ಯೇಹ ಸೌಮಿತ್ರೇ ಪಂಪಾಯಾ ರುಚಿರಾನ್ ಬಹೂನ್।
ವಾತವಿಕ್ಷಿಪ್ತವಿಟಪಾನ್ ಯಥಾಸನ್ನಾನ್ ದ್ರುಮಾನಿಮಾನ್ ॥ **4.1.84** ॥ 84

ಲತಾಃ ಸಮನುವರ್ತಂತೇ ಮತ್ತಾ ಇವ ವರಸ್ತ್ರಿಯಃ।
ಪಾದಪಾತ್ ಪಾದಪಂ ಗಚ್ಛನ್ಶ್ಲಲಾಚ್ಛೈಲಂ ವನಾದ್ ವನಂ ॥ **4.1.85** ॥ 85

ವಾತಿ ನೈಕರಸಾಸ್ವಾದಸಮ್ಮೋದಿತ ಇವಾನಿಲಃ।
ಕೇಚಿತ್ ಪರ್ಯಾಪ್ತಕುಸುಮಾಃ ಪಾದಪಾ ಮಧುಗಂಧಿನಃ ॥ **4.1.86** ॥ 86

ಕೇಚಿನ್ಮುಕುಲಸಂವೀತಾಃ ಶ್ಯಾಮವರ್ಣಾ ಇವಾಬಭುಃ।
ಇದಂ ಮೃಷ್ಟಮಿದಂ ಸ್ವಾದು ಪ್ರಫುಲ್ಲಮಿದಮಿತ್ಯಪಿ ॥ **4.1.87** ॥ 87

ರಾಗರಕ್ತೋ ಮಧುಕರಃ ಕುಸುಮೇಷ್ವೇವ ಲೀಯತೇ।
ನಿಲೀಯ ಪುನರುತ್ಪತ್ಯ ಸಹಸಾನ್ಯತ್ರ ಗಚ್ಛತಿ।
ಮಧುಲುಬ್ಧೋ ಮಧುಕರಃ ಪಂಪಾತೀರದ್ರುಮೇಷ್ವಸೌ ॥ **4.1.88** ॥ 88

ಇಯಂ ಕುಸುಮಸಂಘಾತೈರುಪಸ್ತೀರ್ಣಾ ಸುಖಾಕೃತಾ।
ಸ್ವಯಂ ನಿಪತಿತೈರ್ಭೂಮಿಃ ಶಯನಪ್ರಸ್ತರೈರಿವ ॥ **4.1.89** ॥ 89

ವಿವಿಧಾ ವಿವಿಧೈಃ ಪುಷ್ಪೈಸ್ತೈರೇವ ನಗಸಾನುಷು।
ವಿಸ್ತೀರ್ಣಾಃ ಪೀತರಕ್ತಾಭಾಃ ಸೌಮಿತ್ರೇ ಪ್ರಸ್ತರಾಃ ಕೃತಾಃ ॥ **4.1.90** ॥ 90

ಹಿಮಾಂತೇ ಪಶ್ಯ ಸೌಮಿತ್ರೇ ವೃಕ್ಷಾಣಾಂ ಪುಷ್ಪಸಂಭವಂ।
ಪುಷ್ಪಮಾಸೇ ಹಿ ತರವಃ ಸಂಘರ್ಷಾದಿವ ಪುಷ್ಪಿತಾಃ ॥ **4.1.91** ॥ 91

ಆಹ್ವಯಂತ ಇವಾನ್ಯೋನ್ಯಂ ನಗಾಃ ಷಟ್ಪದನಾದಿತಾಃ।
ಕುಸುಮೋತ್ತಂಸವಿಟಪಾಃ ಶೋಭಂತೇ ಬಹು ಲಕ್ಷ್ಮಣ ॥ **4.1.92** ॥ 92

ಏಷ ಕಾರಂಡವಃ ಪಕ್ಷೀ ವಿಗಾಹ್ಯ ಸಲಿಲಂ ಶುಭಂ।
ರಮತೇ ಕಾಂತಯಾ ಸಾರ್ಧಂ ಕಾಮಮುದ್ದೀಪಯನ್ನಿವ ॥ **4.1.93** ॥ 93

ಮಂದಾಕಿನ್ಯಾಸ್ತು ಯದಿದಂ ರೂಪಮೇತನ್ಮನೋರಮಂ।
ಸ್ಥಾನೇ ಜಗತಿ ವಿಖ್ಯಾತಾ ಗುಣಾಸ್ತಸ್ಯಾ ಮನೋರಮಾಃ ॥ **4.1.94** ॥ 94

ಯದಿ ದೃಶ್ಯೇತ ಸಾ ಸಾಧ್ವೀ ಯದಿ ಚೇಹ ವಸೇಮಹಿ।
ಸ್ಪೃಹಯೇಯಂ ನ ಶಕ್ರಾಯ ನಾಯೋಧ್ಯಾಯೈ ರಘೂತ್ತಮ ॥ **4.1.95** ॥ 95

ನ ಹ್ಯೇವಂ ರಮಣೀಯೇಷು ಶಾದ್ವಲೇಷು ತಯಾ ಸಹ।
ರಮತೋ ಮೇ ಭವೇಚ್ಚಿಂತಾ ನ ಸ್ಪೃಹಾನ್ಯೇಷು ವಾ ಭವೇತ್ ॥ **4.1.96** ॥ 96

ಅಮೀ ಹಿ ವಿವಿಧೈಃ ಪುಷ್ಪೈಸ್ತರವೋ ವಿವಿಧಚ್ಛದಾಃ।
ಕಾನನೇಽಸ್ಮಿನ್ ವಿನಾ ಕಾಂತಾಂ ಚಿಂತಾಮುತ್ಪಾದಯಂತಿ ಮೇ ॥ **4.1.97** ॥ 97

ಪಶ್ಯ ಶೀತಜಲಾಂ ಚೇಮಾಂ ಸೌಮಿತ್ರೇ ಪುಷ್ಕರಾಯುತಾಂ।
ಚಕ್ರವಾಕಾನುಚರಿತಾಂ ಕಾರಂಡವನಿಷೇವಿತಾಂ ॥ **4.1.98** ॥ 98

ಪ್ಲವೈಃ ಕ್ರೌಂಚೈಶ್ಚ ಸಂಪೂರ್ಣಾಂ ಮಹಾಮೃಗನಿಷೇವಿತಾಂ।
ಅಧಿಕಂ ಶೋಭತೇ ಪಂಪಾ ವಿಕೂಜದ್ಭಿರ್ವಿಹಂಗಮೈಃ ॥ **4.1.99** ॥ 99

ದೀಪಯಂತೀವ ಮೇ ಕಾಮಂ ವಿವಿಧಾ ಮುದಿತಾ ದ್ವಿಜಾಃ।
ಶ್ಯಾಮಾಂ ಚಂದ್ರಮುಖೀಂ ಸ್ಮೃತ್ವಾ ಪ್ರಿಯಾಂ ಪದ್ಮನಿಭೇಕ್ಷಣಾಂ ॥ **4.1.100** ॥ 100

ಪಶ್ಯ ಸಾನುಷು ಚಿತ್ರೇಷು ಮೃಗೀಭಿಃ ಸಹಿತಾನ್ ಮೃಗಾನ್।
ಮಾಂ ಪುನರ್ಮೃಗಶಾವಾಕ್ಷ್ಯಾ ವೈದೇಹ್ಯಾ ವಿರಹೀಕೃತಂ।
ವ್ಯಥಯಂತೀವ ಮೇ ಚಿತ್ತಂ ಸಂಚರಂತಸ್ತತಸ್ತತಃ ॥ **4.1.101** ॥ 101

ಅಸ್ಮಿನ್ ಸಾನುನಿ ರಮ್ಯೇ ಹಿ ಮತ್ತದ್ವಿಜಗಣಾಕುಲೇ।
ಪಶ್ಯೇಯಂ ಯದಿ ತಾಂ ಕಾಂತಾಂ ತತಃ ಸ್ವಸ್ತಿ ಭವೇನ್ಮಮ ॥ **4.1.102** ॥ 102

ಜೀವೇಯಂ ಖಲು ಸೌಮಿತ್ರೇ ಮಯಾ ಸಹ ಸುಮಧ್ಯಮಾ।
ಸೇವೇತ ಯದಿ ವೈದೇಹೀ ಪಂಪಾಯಾಃ ಪವನಂ ಶುಭಂ ॥ **4.1.103** ॥ 103

ಪದ್ಮಸೌಗಂಧಿಕವಹಂ ಶಿವಂ ಶೋಕವಿನಾಶನಂ।
ಧನ್ಯಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಸೇವಂತೇ ಪಂಪಾಯಾ ವನಮಾರುತಂ ॥ **4.1.104** ॥ 104

ಶ್ಯಾಮಾ ಪದ್ಮಪಲಾಶಾಕ್ಷೀ ಪ್ರಿಯಾ ವಿರಹಿತಾ ಮಯಾ।
ಕಥಂ ಧಾರಯತಿ ಪ್ರಾಣಾನ್ ವಿವಶಾ ಜನಕಾತ್ಮಜಾ ॥ **4.1.105** ॥ 105

ಕಿಂ ನು ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಧರ್ಮಜ್ಞಂ ರಾಜಾನಂ ಸತ್ಯವಾದಿನಂ।
ಜನಕಂ ಪೃಷ್ಟಸೀತಂ ತಂ ಕುಶಲಂ ಜನಸಂಸದಿ ॥ **4.1.106** ॥ 106

ಯಾ ಮಾಮನುಗತಾ ಮಂದಂ ಪಿತ್ರಾ ಪ್ರಸ್ಥಾಪಿತಂ ವನಂ।
ಸೀತಾ ಧರ್ಮಂ ಸಮಾಸ್ಥಾಯ ಕ್ವ ನು ಸಾ ವರ್ತತೇ ಪ್ರಿಯಾ ॥ **4.1.107** ॥ 107

ತಯಾ ವಿಹೀನಃ ಕೃಪಣಃ ಕಥಂ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಧಾರಯೇ।
ಯಾ ಮಾಮನುಗತಾ ರಾಜ್ಯಾದ್ ಭ್ರಷ್ಟಂ ವಿಹತಚೇತಸಂ ॥ **4.1.108** ॥ 108

ತಚ್ಚಾರ್ವಂಚಿತಪದ್ಮಾಕ್ಷಂ ಸುಗಂಧಿ ಶುಭಮವ್ರಣಂ।
ಅಪಶ್ಯತೋ ಮುಖಂ ತಸ್ಯಾಃ ಸೀದತೀವ ಮತಿರ್ಮಮ ॥ **4.1.109** ॥ 109

ಸ್ಮಿತಹಾಸ್ಯಾಂತರಯುತಂ ಗುಣವನ್ಮಧುರಂ ಹಿತಂ।
ವೈದೇಹ್ಯಾ ವಾಕ್ಯಮತುಲಂ ಕದಾ ಶ್ರೋಷ್ಯಾಮಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ॥ **4.1.110** ॥ 110

ಪ್ರಾಪ್ಯ ದುಃಖಂ ವನೇ ಶ್ಯಾಮಾ ಮಾಂ ಮನ್ಮಥವಿಕರ್ಶಿತಂ।
ನಷ್ಟದುಃಖೇವ ಹೃಷ್ಟೇವ ಸಾಧ್ವೀ ಸಾಧ್ವಭ್ಯಭಾಷತ ॥ **4.1.111** ॥ 111

ಕಿಂ ನು ವಕ್ಷ್ಯಾಮ್ಯಯೋಧ್ಯಾಯಾಂ ಕೌಸಲ್ಯಾಂ ಹಿ ನೃಪಾತ್ಮಜ।
ಕ್ವ ಸಾ ಸ್ನುಷೇತಿ ಪೃಚ್ಛಂತೀಂ ಕಥಂ ಚಾಪಿ ಮನಸ್ವಿನೀಂ ॥ **4.1.112** ॥ 112

ಗಚ್ಛ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಪಶ್ಯ ತ್ವಂ ಭರತಂ ಭ್ರಾತೃವತ್ಸಲಂ।
ನಹ್ಯಹಂ ಜೀವಿತುಂ ಶಕ್ತಸ್ತಾಮೃತೇ ಜನಕಾತ್ಮಜಾಂ ॥ **4.1.113** ॥ 113

ಇತಿ ರಾಮಂ ಮಹಾತ್ಮಾನಂ ವಿಲಪಂತಮನಾಥವತ್।
ಉವಾಚ ಲಕ್ಷ್ಮಣೋ ಭ್ರಾತಾ ವಚನಂ ಯುಕ್ತಮವ್ಯಯಂ ॥ **4.1.114** ॥ 114

ಸಂಸ್ತಂಭ ರಾಮ ಭದ್ರಂ ತೇ ಮಾ ಶುಚಃ ಪುರುಷೋತ್ತಮ।
ನೇದೃಶಾನಾಂ ಮತಿರ್ಮಂದಾ ಭವತ್ಯಕಲುಷಾತ್ಮನಾಂ ॥ **4.1.115** ॥ 115

ಸ್ಮೃತ್ವಾ ವಿಯೋಗಜಂ ದುಃಖಂ ತ್ಯಜ ಸ್ನೇಹಂ ಪ್ರಿಯೇ ಜನೇ।
ಅತಿಸ್ನೇಹಪರಿಷ್ವಂಗಾದ್ ವರ್ತಿರಾರ್ದ್ರಾಪಿ ದಹ್ಯತೇ ॥ **4.1.116** ॥ 116

ಯದಿ ಗಚ್ಛತಿ ಪಾತಾಲಂ ತತೋಽಭ್ಯಧಿಕಮೇವ ವಾ।
ಸರ್ವಥಾ ರಾವಣಸ್ತಾತ ನ ಭವಿಷ್ಯತಿ ರಾಘವ ॥ **4.1.117** ॥ 117

ಪ್ರವೃತ್ತಿರ್ಲಭ್ಯತಾಂ ತಾವತ್ ತಸ್ಯ ಪಾಪಸ್ಯ ರಕ್ಷಸಃ।
ತತೋ ಹಾಸ್ಯತಿ ವಾ ಸೀತಾಂ ನಿಧನಂ ವಾ ಗಮಿಷ್ಯತಿ ॥ **4.1.118** ॥ 118

ಯದಿ ಯಾತಿ ದಿತೇರ್ಗರ್ಭಂ ರಾವಣಂ ಸಹ ಸೀತಯಾ।
ತತ್ರಾಪ್ಯೇನಂ ಹನಿಷ್ಯಾಮಿ ನ ಚೇದ್ ದಾಸ್ಯತಿ ಮೈಥಿಲೀಂ ॥ **4.1.119** ॥ 119

ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯಂ ಭದ್ರಂ ಭಜಸ್ವಾರ್ಯ ತ್ಯಜ್ಯತಾಂ ಕೃಪಣಾ ಮತಿಃ।
ಅಥೋ ಹಿ ನಷ್ಟಕಾರ್ಯಾರ್ಥೈರಯತ್ನೇನಾಧಿಗಮ್ಯತೇ ॥ **4.1.120** ॥ 120

ಉತ್ಸಾಹೋ ಬಲವಾನಾರ್ಯ ನಾಸ್ತ್ಯುತ್ಸಾಹಾತ್ ಪರಂ ಬಲಂ।
ಸೋತ್ಸಾಹಸ್ಯ ಹಿ ಲೋಕೇಷು ನ ಕಿಂಚಿದಪಿ ದುರ್ಲಭಂ ॥ **4.1.121** ॥ 121

ಉತ್ಸಾಹವಂತಃ ಪುರುಷಾ ನಾವಸೀದಂತಿ ಕರ್ಮಸು।
ಉತ್ಸಾಹಮಾತ್ರಮಾಶ್ರಿತ್ಯ ಪ್ರತಿಲಪ್ಸ್ಯಾಮ ಜಾನಕೀಂ ॥ **4.1.122** ॥ 122

ತ್ಯಜತಾಂ ಕಾಮವೃತ್ತತ್ವಂ ಶೋಕಂ ಸನ್ನ್ಯಸ್ಯ ಪೃಷ್ಠತಃ।
ಮಹಾತ್ಮಾನಂ ಕೃತಾತ್ಮಾನಮಾತ್ಮಾನಂ ನಾವಬುಧ್ಯಸೇ ॥ **4.1.123** ॥ 123

ಏವಂ ಸಂಬೋಧಿತಸ್ತೇನ ಶೋಕೋಪಹತಚೇತನಃ।
ತ್ಯಜ್ಯ ಶೋಕಂ ಚ ಮೋಹಂ ಚ ರಾಮೋ ಧೈರ್ಯಮುಪಾಗಮತ್ ॥ **4.1.124** ॥ 124

ಸೋಽಭ್ಯತಿಕ್ರಾಮದವ್ಯಗ್ರಸ್ತಾಮಚಿಂತ್ಯಪರಾಕ್ರಮಃ।
ರಾಮಃ ಪಂಪಾಂ ಸುರುಚಿರಾಂ ರಮ್ಯಾಂ ಪಾರಿಪ್ಲವದ್ರುಮಾಂ ॥ **4.1.125** ॥ 125

ನಿರೀಕ್ಷಮಾಣಃ ಸಹಸಾ ಮಹಾತ್ಮಾ
ಸರ್ವಂ ವನಂ ನಿರ್ಝರಕಂದರಂ ಚ।
ಉದ್ವಿಗ್ನಚೇತಾಃ ಸಹ ಲಕ್ಷ್ಮಣೇನ
ವಿಚಾರ್ಯ ದುಃಖೋಪಹತಃ ಪ್ರತಸ್ಥೇ ॥ **4.1.126** ॥ 126

ತಂ ಮತ್ತಮಾತಂಗವಿಲಾಸಗಾಮೀ
ಗಚ್ಛಂತಮವ್ಯಗ್ರಮನಾ ಮಹಾತ್ಮಾ।
ಸ ಲಕ್ಷ್ಮಣೋ ರಾಘವಮಿಷ್ಟಚೇಷ್ಟೋ
ರರಕ್ಷ ಧರ್ಮೇಣ ಬಲೇನ ಚೈವ ॥ **4.1.127** ॥ 127

ತಾವೃಷ್ಯಮೂಕಸ್ಯ ಸಮೀಪಚಾರೀ
ಚರನ್ ದದರ್ಶಾದ್ಭುತದರ್ಶನೀಯೌ।
ಶಾಖಾಮೃಗಾಣಾಮಧಿಪಸ್ತರಸ್ವೀ
ವಿತತ್ರಸೇ ನೈವ ವಿಚೇಷ್ಟ ಚೇಷ್ಟಾಂ ॥ **4.1.128** ॥ 128

ಸ ತೌ ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಜಮಂದಗಾಮೀ
ಶಾಖಾಮೃಗಸ್ತತ್ರ ಚರಂಶ್ಚರಂತೌ।
ದೃಷ್ಟ್ವಾ ವಿಷಾದಂ ಪರಮಂ ಜಗಾಮ
ಚಿಂತಾಪರೀತೋ ಭಯಭಾರಭಗ್ನಃ ॥ **4.1.129** ॥ 129

ತಮಾಶ್ರಮಂ ಪುಣ್ಯಸುಖಂ ಶರಣ್ಯಂ
ಸದೈವ ಶಾಖಾಮೃಗಸೇವಿತಾಂತಂ।
ತ್ರಸ್ತಾಶ್ಚ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಹರಯೋಽಭಿಜಗ್ಮು-
ರ್ಮಹೌಜಸೌ ರಾಘವಲಕ್ಷ್ಮಣೌ ತೌ ॥ **4.1.130** ॥ 130

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡೇ ಪ್ರಥಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ದ್ವಿತೀಯಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಸುಗ್ರೀವಸ್ಯ ವಾನರಾಣಾಂ ಚಾಶಂಕಾ ಹನುಮತಾ ತಸ್ಯಾ ನಿವಾರಣಂ ಸುಗ್ರೀವೇಣ ಶ್ರೀರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣಯೋರ್ಭಾವಂ ಸಮೀಕ್ಷಿತುಂ ಹನುಮತಸ್ತತ್ಸವಿಧೇ ಪ್ರೇಷಣಂ

ತೌ ತು ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಮಹಾತ್ಮಾನೌ ಭ್ರಾತರೌ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣೌ।
ವರಾಯುಧಧರೌ ವೀರೌ ಸುಗ್ರೀವಃ ಶಂಕಿತೋಽಭವತ್ ॥ **4.2.1** ॥ 131

ಉದ್ವಿಗ್ನಹೃದಯಃ ಸರ್ವಾ ದಿಶಃ ಸಮವಲೋಕಯನ್।
ನ ವ್ಯತಿಷ್ಠತ ಕಸ್ಮಿಂಶ್ಚಿದ್ ದೇಶೇ ವಾನರಪುಂಗವಃ ॥ **4.2.2** ॥ 132

ನೈವ ಚಕ್ರೇ ಮನಃ ಸ್ಥಾತುಂ ವೀಕ್ಷಮಾಣೌ ಮಹಾಬಲೌ।
ಕಪೇಃ ಪರಮಭೀತಸ್ಯ ಚಿತ್ತಂ ವ್ಯವಸಸಾದ ಹ ॥ **4.2.3** ॥ 133

ಚಿಂತಯಿತ್ವಾ ಸ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ವಿಮೃಶ್ಯ ಗುರುಲಾಘವಂ।
ಸುಗ್ರೀವಃ ಪರಮೋದ್ವಿಗ್ನಃ ಸರ್ವೈಸ್ತೈರ್ವಾನರೈಃ ಸಹ ॥ **4.2.4** ॥ 134

ತತಃ ಸ ಸಚಿವೇಭ್ಯಸ್ತು ಸುಗ್ರೀವಃ ಪ್ಲವಗಾಧಿಪಃ।
ಶಶಂಸ ಪರಮೋದ್ವಿಗ್ನಃ ಪಶ್ಯಂಸ್ತೌ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣೌ ॥ **4.2.5** ॥ 135

ಏತೌ ವನಮಿದಂ ದುರ್ಗಂ ವಾಲಿಪ್ರಣಿಹಿತೌ ಧ್ರುವಂ।
ಛದ್ಮನಾ ಚೀರವಸನೌ ಪ್ರಚರಂತಾವಿಹಾಗತೌ ॥ **4.2.6** ॥ 136

ತತಃ ಸುಗ್ರೀವಸಚಿವಾ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪರಮಧನ್ವಿನೌ।
ಜಗ್ಮುರ್ಗಿರಿತಟಾತ್ ತಸ್ಮಾದನ್ಯಚ್ಛಿಖರಮುತ್ತಮಂ ॥ **4.2.7** ॥ 137

ತೇ ಕ್ಷಿಪ್ರಮಭಿಗಮ್ಯಾಥ ಯೂಥಪಾ ಯೂಥಪರ್ಷಭಂ।
ಹರಯೋ ವಾನರಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಪರಿವಾರ್ಯೋಪತಸ್ಥಿರೇ ॥ **4.2.8** ॥ 138

ಏವಮೇಕಾಯನಗತಾಃ ಪ್ಲವಮಾನಾ ಗಿರೇರ್ಗಿರಿಂ।
ಪ್ರಕಂಪಯಂತೋ ವೇಗೇನ ಗಿರೀಣಾಂ ಶಿಖರಾಣಿ ಚ ॥ **4.2.9** ॥ 139

ತತಃ ಶಾಖಾಮೃಗಾಃ ಸರ್ವೇ ಪ್ಲವಮಾನಾ ಮಹಾಬಲಾಃ।
ಬಭಂಜುಶ್ಚ ನಗಾಂಸ್ತತ್ರ ಪುಷ್ಪಿತಾನ್ ದುರ್ಗಮಾಶ್ರಿತಾನ್ ॥ **4.2.10** ॥ 140

ಆಪ್ಲವಂತೋ ಹರಿವರಾಃ ಸರ್ವತಸ್ತಂ ಮಹಾಗಿರಿಂ।
ಮೃಗಮಾರ್ಜಾರಶಾರ್ದೂಲಾಂಸ್ತ್ರಾಸಯಂತೋ ಯಯುಸ್ತದಾ ॥ **4.2.11** ॥ 141

ತತಃ ಸುಗ್ರೀವಸಚಿವಾಃ ಪರ್ವತೇಂದ್ರೇ ಸಮಾಹಿತಾಃ।
ಸಂಗಮ್ಯ ಕಪಿಮುಖ್ಯೇನ ಸರ್ವೇ ಪ್ರಾಂಜಲಯಃ ಸ್ಥಿತಾಃ ॥ **4.2.12** ॥ 142

ತತಸ್ತು ಭಯಸಂತ್ರಸ್ತಂ ವಾಲಿಕಿಲ್ಬಿಷಶಂಕಿತಂ।
ಉವಾಚ ಹನುಮಾನ್ ವಾಕ್ಯಂ ಸುಗ್ರೀವಂ ವಾಕ್ಯಕೋವಿದಃ ॥ **4.2.13** ॥ 143

ಸಂಭ್ರಮಸ್ತ್ಯಜ್ಯತಾಮೇಷ ಸರ್ವೈರ್ವಾಲಿಕೃತೇ ಮಹಾನ್।
ಮಲಯೋಽಯಂ ಗಿರಿವರೋ ಭಯಂ ನೇಹಾಸ್ತಿ ವಾಲಿನಃ ॥ **4.2.14** ॥ 144

ಯಸ್ಮಾದುದ್ವಿಗ್ನಚೇತಾಸ್ತ್ವಂ ವಿದ್ರುತೋ ಹರಿಪುಂಗವ।
ತಂ ಕ್ರೂರದರ್ಶನಂ ಕ್ರೂರಂ ನೇಹ ಪಶ್ಯಾಮಿ ವಾಲಿನಂ ॥ **4.2.15** ॥ 145

ಯಸ್ಮಾತ್ ತವ ಭಯಂ ಸೌಮ್ಯ ಪೂರ್ವಜಾತ್ ಪಾಪಕರ್ಮಣಃ।
ಸ ನೇಹ ವಾಲೀ ದುಷ್ಟಾತ್ಮಾ ನ ತೇ ಪಶ್ಯಾಮ್ಯಹಂ ಭಯಂ ॥ **4.2.16** ॥ 146

ಅಹೋ ಶಾಖಾಮೃಗತ್ವಂ ತೇ ವ್ಯಕ್ತಮೇವ ಪ್ಲವಂಗಮ।
ಲಘುಚಿತ್ತತಯಾಽಽತ್ಮಾನಂ ನ ಸ್ಥಾಪಯಸಿ ಯೋ ಮತೌ ॥ **4.2.17** ॥ 147

ಬುದ್ಧಿವಿಜ್ಞಾನಸಂಪನ್ನ ಇಂಗಿತೈಃ ಸರ್ವಮಾಚರ।
ನಹ್ಯಬುದ್ಧಿಂ ಗತೋ ರಾಜಾ ಸರ್ವಭೂತಾನಿ ಶಾಸ್ತಿ ಹಿ ॥ **4.2.18** ॥ 148

ಸುಗ್ರೀವಸ್ತು ಶುಭಂ ವಾಕ್ಯಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಸರ್ವಂ ಹನೂಮತಃ।
ತತಃ ಶುಭತರಂ ವಾಕ್ಯಂ ಹನೂಮಂತಮುವಾಚ ಹ ॥ **4.2.19** ॥ 149

ದೀರ್ಘಬಾಹೂ ವಿಶಾಲಾಕ್ಷೌ ಶರಚಾಪಾಸಿಧಾರಿಣೌ।
ಕಸ್ಯ ನ ಸ್ಯಾದ್ ಭಯಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಹ್ಯೇತೌ ಸುರಸುತೋಪಮೌ ॥ **4.2.20** ॥ 150

ವಾಲಿಪ್ರಣಿಹಿತಾವೇವ ಶಂಕೇಽಹಂ ಪುರುಷೋತ್ತಮೌ।
ರಾಜಾನೋ ಬಹುಮಿತ್ರಾಶ್ಚ ವಿಶ್ವಾಸೋ ನಾತ್ರ ಹಿ ಕ್ಷಮಃ ॥ **4.2.21** ॥ 151

ಅರಯಶ್ಚ ಮನುಷ್ಯೇಣ ವಿಜ್ಞೇಯಾಶ್ಛದ್ಮಚಾರಿಣಃ।
ವಿಶ್ವಸ್ತಾನಾಮವಿಶ್ವಸ್ತಾಶ್ಛಿದ್ರೇಷು ಪ್ರಹರಂತ್ಯಪಿ ॥ **4.2.22** ॥ 152

ಕೃತ್ಯೇಷು ವಾಲೀ ಮೇಧಾವೀ ರಾಜಾನೋ ಬಹುದರ್ಶಿನಃ।
ಭವಂತಿ ಪರಹಂತಾರಸ್ತೇ ಜ್ಞೇಯಾಃ ಪ್ರಾಕೃತೈರ್ನರೈಃ ॥ **4.2.23** ॥ 153

ತೌ ತ್ವಯಾ ಪ್ರಾಕೃತೇನೇವ ಗತ್ವಾ ಜ್ಞೇಯೌ ಪ್ಲವಂಗಮ।
ಇಂಗಿತಾನಾಂ ಪ್ರಕಾರೈಶ್ಚ ರೂಪವ್ಯಾಭಾಷಣೇನ ಚ ॥ **4.2.24** ॥ 154

ಲಕ್ಷಯಸ್ವ ತಯೋರ್ಭಾವಂ ಪ್ರಹೃಷ್ಟಮನಸೌ ಯದಿ।
ವಿಶ್ವಾಸಯನ್ ಪ್ರಶಂಸಾಭಿರಿಂಗಿತೈಶ್ಚ ಪುನಃ ಪುನಃ ॥ **4.2.25** ॥ 155

ಮಮೈವಾಭಿಮುಖಂ ಸ್ಥಿತ್ವಾ ಪೃಚ್ಛ ತ್ವಂ ಹರಿಪುಂಗವ।
ಪ್ರಯೋಜನಂ ಪ್ರವೇಶಸ್ಯ ವನಸ್ಯಾಸ್ಯ ಧನುರ್ಧರೌ ॥ **4.2.26** ॥ 156

ಶುದ್ಧಾತ್ಮಾನೌ ಯದಿ ತ್ವೇತೌ ಜಾನೀಹಿ ತ್ವಂ ಪ್ಲವಂಗಮ।
ವ್ಯಾಭಾಷಿತೈರ್ವಾ ರೂಪೈರ್ವಾ ವಿಜ್ಞೇಯಾ ದುಷ್ಟತಾನಯೋಃ ॥ **4.2.27** ॥ 157

ಇತ್ಯೇವಂ ಕಪಿರಾಜೇನ ಸಂದಿಷ್ಟೋ ಮಾರುತಾತ್ಮಜಃ।
ಚಕಾರ ಗಮನೇ ಬುದ್ಧಿಂ ಯತ್ರ ತೌ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣೌ ॥ **4.2.28** ॥ 158

ತಥೇತಿ ಸಂಪೂಜ್ಯ ವಚಸ್ತು ತಸ್ಯ ತತ್ -
ಕಪೇಃ ಸುಭೀತಸ್ಯ ದುರಾಸದಸ್ಯ ಚ।

ಮಹಾನುಭಾವೋ ಹನುಮಾನ್ ಯಯೌ ತದಾ
ಸ ಯತ್ರ ರಾಮೋಽತಿಬಲಶ್ಚ ಲಕ್ಷ್ಮಣಃ ॥ **4.2.29** ॥

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡೇ ದ್ವಿತೀಯಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ತೃತೀಯಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಹನುಮತಾ ಶ್ರೀರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣಯೋರ್ವನೇ ಆಗಮನಸ್ಯ ಕಿಂ ಕಾರಣಮಿತಿ ಜಿಜ್ಞಾಸಾಕರಣಮಾತ್ಮನಃ ಸುಗ್ರೀವಸ್ಯ ಚ ಪರಿಚಯದಾನಂ ಶ್ರೀರಾಮೇಣ ತದ್ವಚನಾನಾಂ ಪ್ರಶಂಸನಂ ಕೃತ್ವಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣಸ್ಯ ಸ್ವಪಕ್ಷತೋ ವಾರ್ತಾಕರಣೇ ನಿಯೋಜನಂ ಲಕ್ಷ್ಮಣೇನ ಸ್ವೀಯೇಽಭ್ಯರ್ಥನೇ ಸ್ವೀಕೃತೇ ಹನುಮತೋ ಹರ್ಷಶ್ಚ

ವಚೋ ವಿಜ್ಞಾಯ ಹನುಮಾನ್ ಸುಗ್ರೀವಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ।
ಪರ್ವತಾದೃಷ್ಯಮೂಕಾತ್ ತು ಪುಪ್ಲುವೇ ಯತ್ರ ರಾಘವೌ ॥ **4.3.1** ॥ 160

ಕಪಿರೂಪಂ ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ಹನುಮಾನ್ ಮಾರುತಾತ್ಮಜಃ।
ಭಿಕ್ಷುರೂಪಂ ತತೋ ಭೇಜೇ ಶಠಬುದ್ಧಿತಯಾ ಕಪಿಃ ॥ **4.3.2** ॥ 161

ತತಶ್ಚ ಹನುಮಾನ್ ವಾಚಾ ಶ್ಲಕ್ಷ್ಣಯಾ ಸುಮನೋಜ್ಞಯಾ।
ವಿನೀತವದುಪಾಗಮ್ಯ ರಾಘವೌ ಪ್ರಣಿಪತ್ಯ ಚ ॥ **4.3.3** ॥ 162

ಆಬಭಾಷೇ ಚ ತೌ ವೀರೌ ಯಥಾವತ್ ಪ್ರಶಶಂಸ ಚ।
ಸಂಪೂಜ್ಯ ವಿಧಿವದ್ ವೀರೌ ಹನುಮಾನ್ ವಾನರೋತ್ತಮಃ ॥ **4.3.4** ॥ 163

ಉವಾಚ ಕಾಮತೋ ವಾಕ್ಯಂ ಮೃದು ಸತ್ಯಪರಾಕ್ರಮೌ।
ರಾಜರ್ಷಿದೇವಪ್ರತಿಮೌ ತಾಪಸೌ ಸಂಶಿತವ್ರತೌ ॥ **4.3.5** ॥ 164

ದೇಶಂ ಕಥಮಿಮಂ ಪ್ರಾಪ್ತೌ ಭವಂತೌ ವರವರ್ಣಿನೌ।
ತ್ರಾಸಯಂತೌ ಮೃಗಗಣಾನನ್ಯಾಂಶ್ಚ ವನಚಾರಿಣಃ ॥ **4.3.6** ॥ 165

ಪಂಪಾತೀರರುಹಾನ್ ವೃಕ್ಷಾನ್ ವೀಕ್ಷಮಾಣೌ ಸಮಂತತಃ।
ಇಮಾಂ ನದೀಂ ಶುಭಜಲಾಂ ಶೋಭಯಂತೌ ತರಸ್ವಿನೌ ॥ **4.3.7** ॥ 166

ಧೈರ್ಯವಂತೌ ಸುವರ್ಣಾಭೌ ಕೌ ಯುವಾಂ ಚೀರವಾಸಸೌ।
ನಿಃಶ್ವಸಂತೌ ವರಭುಜೌ ಪೀಡಯಂತಾವಿಮಾಃ ಪ್ರಜಾಃ ॥ **4.3.8** ॥ 167

ಸಿಂಹವಿಪ್ರೇಕ್ಷಿತೌ ವೀರೌ ಮಹಾಬಲಪರಾಕ್ರಮೌ।
ಶಕ್ರಚಾಪನಿಭೇ ಚಾಪೇ ಗೃಹೀತ್ವಾ ಶತ್ರುನಾಶನೌ ॥ **4.3.9** ॥ 168

ಶ್ರೀಮಂತೌ ರೂಪಸಂಪನ್ನೌ ವೃಷಭಶ್ರೇಷ್ಠವಿಕ್ರಮೌ।
ಹಸ್ತಿಹಸ್ತೋಪಮಭುಜೌ ದ್ಯುತಿಮಂತೌ ನರರ್ಷಭೌ ॥ **4.3.10** ॥ 169

ಪ್ರಭಯಾ ಪರ್ವತೇಂದ್ರೋಽಸೌ ಯುವಯೋರವಭಾಸಿತಃ।
ರಾಜ್ಯಾರ್ಹಾವಮರಪ್ರಖ್ಯೌ ಕಥಂ ದೇಶಮಿಹಾಗತೌ ॥ **4.3.11** ॥ 170

ಪದ್ಮಪತ್ರೇಕ್ಷಣೌ ವೀರೌ ಜಟಾಮಂಡಲಧಾರಿಣೌ।
ಅನ್ಯೋನ್ಯಸದೃಶೌ ವೀರೌ ದೇವಲೋಕಾದಿಹಾಗತೌ ॥ **4.3.12** ॥ 171

ಯದೃಚ್ಛಯೇವ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತೌ ಚಂದ್ರಸೂರ್ಯೌ ವಸುಂಧರಾಂ।
ವಿಶಾಲವಕ್ಷಸೌ ವೀರೌ ಮಾನುಷೌ ದೇವರೂಪಿಣೌ ॥ **4.3.13** ॥ 172

ಸಿಂಹಸ್ಕಂಧೌ ಮಹೋತ್ಸಾಹೌ ಸಮದಾವಿವ ಗೋವೃಷೌ।
ಆಯತಾಶ್ಚ ಸುವೃತ್ತಾಶ್ಚ ಬಾಹವಃ ಪರಿಘೋಪಮಾಃ ॥ **4.3.14** ॥ 173

ಸರ್ವಭೂಷಣಭೂಷಾರ್ಹಾಃ ಕಿಮರ್ಥಂ ನ ವಿಭೂಷಿತಾಃ।
ಉಭೌ ಯೋಗ್ಯಾವಹಂ ಮನ್ಯೇ ರಕ್ಷಿತುಂ ಪೃಥಿವೀಮಿಮಾಂ ॥ **4.3.15** ॥ 174

ಸಸಾಗರವನಾಂ ಕೃತ್ಸ್ನಾಂ ವಿಂಧ್ಯಮೇರುವಿಭೂಷಿತಾಂ।
ಇಮೇ ಚ ಧನುಷೀ ಚಿತ್ರೇ ಶ್ಲಕ್ಷ್ಣೇ ಚಿತ್ರಾನುಲೇಪನೇ ॥ **4.3.16** ॥ 175

ಪ್ರಕಾಶೇತೇ ಯಥೇಂದ್ರಸ್ಯ ವಜ್ರೇ ಹೇಮವಿಭೂಷಿತೇ।
ಸಂಪೂರ್ಣಾಶ್ಚ ಶಿತೈರ್ಬಾಣೈಸ್ತೂಣಾಶ್ಚ ಶುಭದರ್ಶನಾಃ ॥ **4.3.17** ॥ 176

ಜೀವಿತಾಂತಕರೈಘೋರೈರ್ಜ್ವಲದ್ಭಿರಿವ ಪನ್ನಗೈಃ।
ಮಹಾಪ್ರಮಾಣೌ ವಿಪುಲೌ ತಪ್ತಹಾಟಕಭೂಷಣೌ ॥ **4.3.18** ॥ 177

ಖಡ್ಗಾವೇತೌ ವಿರಾಜೇತೇ ನಿರ್ಮುಕ್ತಭುಜಗಾವಿವ।
ಏವಂ ಮಾಂ ಪರಿಭಾಷಂತಂ ಕಸ್ಮಾದ್ ವೈ ನಾಭಿಭಾಷತಃ ॥ **4.3.19** ॥ 178

ಸುಗ್ರೀವೋ ನಾಮ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಕಶ್ಚಿದ್ ವಾನರಪುಂಗವಃ।
ವೀರೋ ವಿನಿಕೃತೋ ಭ್ರಾತ್ರಾ ಜಗದ್ಭ್ರಮತಿ ದುಃಖಿತಃ ॥ **4.3.20** ॥ 179

ಪ್ರಾಪ್ತೋಽಹಂ ಪ್ರೇಷಿತಸ್ತೇನ ಸುಗ್ರೀವೇಣ ಮಹಾತ್ಮನಾ।
ರಾಜ್ಞಾ ವಾನರಮುಖ್ಯಾನಾಂ ಹನುಮಾನ್ ನಾಮ ವಾನರಃ ॥ **4.3.21** ॥ 180

ಯುವಾಭ್ಯಾಂ ಸ ಹಿ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಸುಗ್ರೀವಃ ಸಖ್ಯಮಿಚ್ಛತಿ।
ತಸ್ಯ ಮಾಂ ಸಚಿವಂ ವಿತ್ತಂ ವಾನರಂ ಪವನಾತ್ಮಜಂ ॥ **4.3.22** ॥ 181

ಭಿಕ್ಷುರೂಪಪ್ರತಿಚ್ಛನ್ನಂ ಸುಗ್ರೀವಪ್ರಿಯಕಾರಣಾತ್।
ಋಷ್ಯಮೂಕಾದಿಹ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ಕಾಮಗಂ ಕಾಮಚಾರಿಣಂ ॥ **4.3.23** ॥ 182

ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ತು ಹನುಮಾಂಸ್ತೌ ವೀರೌ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣೌ।
ವಾಕ್ಯಜ್ಞೋ ವಾಕ್ಯಕುಶಲಃ ಪುನರ್ನೋವಾಚ ಕಿಂಚನ ॥ **4.3.24** ॥ 183

ಏತಚ್ಛ್ರುತ್ವಾ ವಚಸ್ತಸ್ಯ ರಾಮೋ ಲಕ್ಷ್ಮಣಮಬ್ರವೀತ್।
ಪ್ರಹೃಷ್ಟವದನಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಭ್ರಾತರಂ ಪಾರ್ಶ್ವತಃ ಸ್ಥಿತಂ ॥ **4.3.25** ॥ 184

ಸಚಿವೋಽಯಂ ಕಪೀಂದ್ರಸ್ಯ ಸುಗ್ರೀವಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ।
ತಮೇವ ಕಾಂಕ್ಷಮಾಣಸ್ಯ ಮಮಾಂತಿಕಮಿಹಾಗತಃ ॥ **4.3.26** ॥ 185

ತಮಭ್ಯಭಾಷ ಸೌಮಿತ್ರೇ ಸುಗ್ರೀವಸಚಿವಂ ಕಪಿಂ।
ವಾಕ್ಯಜ್ಞಂ ಮಧುರೈರ್ವಾಕ್ಯೈಃ ಸ್ನೇಹಯುಕ್ತಮರಿಂದಮಂ ॥ **4.3.27** ॥ 186

ನಾನೃಗ್ವೇದವಿನೀತಸ್ಯ ನಾಯಜುರ್ವೇದಧಾರಿಣಃ।
ನಾಸಾಮವೇದವಿದುಷಃ ಶಕ್ಯಮೇವಂ ವಿಭಾಷಿತುಂ ॥ **4.3.28** ॥ 187

ನೂನಂ ವ್ಯಾಕರಣಂ ಕೃತ್ಸ್ನಮನೇನ ಬಹುಧಾ ಶ್ರುತಂ।
ಬಹು ವ್ಯಾಹರತಾನೇನ ನ ಕಿಂಚಿದಪಶಬ್ದಿತಂ ॥ **4.3.29** ॥ 188

ನ ಮುಖೇ ನೇತ್ರಯೋಶ್ಚಾಪಿ ಲಲಾಟೇ ಚ ಭ್ರುವೋಸ್ತಥಾ।
ಅನ್ಯೇಷ್ವಪಿ ಚ ಸರ್ವೇಷು ದೋಷಃ ಸಂವಿದಿತಃ ಕ್ವಚಿತ್ ॥ **4.3.30** ॥ 189

ಅವಿಸ್ತರಮಸಂದಿಗ್ಧಮವಿಲಂಬಿತಮವ್ಯಥಂ।
ಉರಃಸ್ಥಂ ಕಂಠಗಂ ವಾಕ್ಯಂ ವರ್ತತೇ ಮಧ್ಯಮಸ್ವರಂ ॥ **4.3.31** ॥ 190

ಸಂಸ್ಕಾರಕ್ರಮಸಂಪನ್ನಾಮದ್ಭುತಾಮವಿಲಂಬಿತಾಂ।
ಉಚ್ಚಾರಯತಿ ಕಲ್ಯಾಣೀಂ ವಾಚಂ ಹೃದಯಹರ್ಷಿಣೀಂ ॥ **4.3.32** ॥ 191

ಅನಯಾ ಚಿತ್ರಯಾ ವಾಚಾ ತ್ರಿಸ್ಥಾನವ್ಯಂಜನಸ್ಥಯಾ।
ಕಸ್ಯ ನಾರಾಧ್ಯತೇ ಚಿತ್ತಮುದ್ಯತಾಸೇರರೇರಪಿ ॥ **4.3.33** ॥ 192

ಏವಂವಿಧೋ ಯಸ್ಯ ದೂತೋ ನ ಭವೇತ್ ಪಾರ್ಥಿವಸ್ಯ ತು।
ಸಿದ್ಧ್ಯಂತಿ ಹಿ ಕಥಂ ತಸ್ಯ ಕಾರ್ಯಾಣಾಂ ಗತಯೋಽನಘ ॥ **4.3.34** ॥ 193

ಏವಂಗುಣಗಣೈರ್ಯುಕ್ತಾ ಯಸ್ಯ ಸ್ಯುಃ ಕಾರ್ಯಸಾಧಕಾಃ।
ತಸ್ಯ ಸಿದ್ಧ್ಯಂತಿ ಸರ್ವೇಽರ್ಥಾ ದೂತವಾಕ್ಯಪ್ರಚೋದಿತಾಃ ॥ **4.3.35** ॥ 194

ಏವಮುಕ್ತಸ್ತು ಸೌಮಿತ್ರಿಃ ಸುಗ್ರೀವಸಚಿವಂ ಕಪಿಂ।
ಅಭ್ಯಭಾಷತ ವಾಕ್ಯಜ್ಞೋ ವಾಕ್ಯಜ್ಞಂ ಪವನಾತ್ಮಜಂ ॥ **4.3.36** ॥ 195

ವಿದಿತಾ ನೌ ಗುಣಾ ವಿದ್ವನ್ ಸುಗ್ರೀವಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ।
ತಮೇವ ಚಾವಾಂ ಮಾರ್ಗಾವಃ ಸುಗ್ರೀವಂ ಪ್ಲವಗೇಶ್ವರಂ ॥ **4.3.37** ॥ 196

ಯಥಾ ಬ್ರವೀಷಿ ಹನುಮನ್ ಸುಗ್ರೀವವಚನಾದಿಹ।
ತತ್ ತಥಾ ಹಿ ಕರಿಷ್ಯಾವೋ ವಚನಾತ್ ತವ ಸತ್ತಮ ॥ **4.3.38** ॥ 197

ತತ್ ತಸ್ಯ ವಾಕ್ಯಂ ನಿಪುಣಂ ನಿಶಮ್ಯ
ಪ್ರಹೃಷ್ಟರೂಪಃ ಪವನಾತ್ಮಜಃ ಕಪಿಃ।

ಮನಃ ಸಮಾಧಾಯ ಜಯೋಪಪತ್ತೌ
ಸಖ್ಯಂ ತದಾ ಕರ್ತುಮಿಯೇಷ ತಾಭ್ಯಾಂ ॥ **4.3.39** ॥ 198

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡೇ ತೃತೀಯಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಚತುರ್ಥಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಲಕ್ಷ್ಮಣೇನ ಶ್ರೀರಾಮವನಾಗಮನಸ್ಯ ಸೀತಾಹರಣಸ್ಯ ಚ ವೃತ್ತಾಂತಸ್ಯ ವರ್ಣನಂ ತತ್ರ ಸೀತಾನ್ವೇಷಣೇ ಸುಗ್ರೀವಃ ಸಹಯೋಗಂ ಕರೋತ್ವಿತೀಚ್ಛಾಯಾಃ ಪ್ರಕಟನಂ ಹನುಮತಾ ತಯೋರಾಶ್ವಾಸನಪೂರ್ವಕಮಾತ್ಮನಾ ಸಹ ನಯನಂ

ತತಃ ಪ್ರಹೃಷ್ಟೋ ಹನುಮಾನ್ ಕೃತ್ಯವಾನಿತಿ ತದ್ವಚಃ।
ಶ್ರುತ್ವಾ ಮಧುರಭಾವಂ ಚ ಸುಗ್ರೀವಂ ಮನಸಾ ಗತಃ ॥ **4.4.1** ॥ 199

ಭಾವ್ಯೋ ರಾಜ್ಯಾಗಮಸ್ತಸ್ಯ ಸುಗ್ರೀವಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ।
ಯದಯಂ ಕೃತ್ಯವಾನ್ ಪ್ರಾಪ್ತಃ ಕೃತ್ಯಂ ಚೈತದುಪಾಗತಂ ॥ **4.4.2** ॥ 200

ತತಃ ಪರಮಸಂಹೃಷ್ಟೋ ಹನೂಮಾನ್ ಪ್ಲವಗೋತ್ತಮಃ।
ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ತತೋ ವಾಕ್ಯಂ ರಾಮಂ ವಾಕ್ಯವಿಶಾರದಃ ॥ **4.4.3** ॥ 201

ಕಿಮರ್ಥಂ ತ್ವಂ ವನಂ ಘೋರಂ ಪಂಪಾಕಾನನಮಂಡಿತಂ।
ಆಗತಃ ಸಾನುಜೋ ದುರ್ಗಂ ನಾನಾವ್ಯಾಲಮೃಗಾಯುತಂ ॥ **4.4.4** ॥ 202

ತಸ್ಯ ತದ್ ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣೋ ರಾಮಚೋದಿತಃ।
ಆಚಚಕ್ಷೇ ಮಹಾತ್ಮಾನಂ ರಾಮಂ ದಶರಥಾತ್ಮಜಂ ॥ **4.4.5** ॥ 203

ರಾಜಾ ದಶರಥೋ ನಾಮ ದ್ಯುತಿಮಾನ್ ಧರ್ಮವತ್ಸಲಃ।
ಚಾತುರ್ವರ್ಣ್ಯಂ ಸ್ವಧರ್ಮೇಣ ನಿತ್ಯಮೇವಾಭಿಪಾಲಯನ್ ॥ **4.4.6** ॥ 204

ನ ದ್ವೇಷ್ಟಾ ವಿದ್ಯತೇ ತಸ್ಯ ಸ ತು ದ್ವೇಷ್ಟಿ ನ ಕಂಚನ।
ಸ ತು ಸರ್ವೇಷು ಭೂತೇಷು ಪಿತಾಮಹ ಇವಾಪರಃ ॥ **4.4.7** ॥ 205

ಅಗ್ನಿಷ್ಟೋಮಾದಿಭಿರ್ಯಜ್ಞೈರಿಷ್ಟವಾನಾಪ್ತದಕ್ಷಿಣೈಃ।
ತಸ್ಯಾಯಂ ಪೂರ್ವಜಃ ಪುತ್ರೋ ರಾಮೋ ನಾಮ ಜನೈಃ ಶ್ರುತಃ ॥ **4.4.8** ॥ 206

ಶರಣ್ಯಃ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ಪಿತುರ್ನಿರ್ದೇಶಪಾರಗಃ।
ಜ್ಯೇಷ್ಠೋ ದಶರಥಸ್ಯಾಯಂ ಪುತ್ರಾಣಾಂ ಗುಣವತ್ತರಃ ॥ **4.4.9** ॥ 207

ರಾಜಲಕ್ಷಣಸಂಯುಕ್ತಃ ಸಂಯುಕ್ತೋ ರಾಜ್ಯಸಂಪದಾ।
ರಾಜ್ಯಾದ್ ಭ್ರಷ್ಟೋ ಮಯಾ ವಸ್ತುಂ ವನೇ ಸಾರ್ಧಮಿಹಾಗತಃ ॥ **4.4.10** ॥ 208

ಭಾರ್ಯಯಾ ಚ ಮಹಾಭಾಗ ಸೀತಯಾನುಗತೋ ವಶೀ।
ದಿನಕ್ಷಯೇ ಮಹಾತೇಜಾಃ ಪ್ರಭಯೇವ ದಿವಾಕರಃ ॥ **4.4.11** ॥ 209

ಅಹಮಸ್ಯಾವರೋ ಭ್ರಾತಾ ಗುಣೈರ್ದಾಸ್ಯಮುಪಾಗತಃ।
ಕೃತಜ್ಞಸ್ಯ ಬಹುಜ್ಞಸ್ಯ ಲಕ್ಷ್ಮಣೋ ನಾಮ ನಾಮತಃ ॥ **4.4.12** ॥ 210

ಸುಖಾರ್ಹಸ್ಯ ಮಹಾರ್ಹಸ್ಯ ಸರ್ವಭೂತಹಿತಾತ್ಮನಃ।
ಐಶ್ವರ್ಯೇಣ ವಿಹೀನಸ್ಯ ವನವಾಸೇ ರತಸ್ಯ ಚ ॥ **4.4.13** ॥ 211

ರಕ್ಷಸಾಪಹೃತಾ ಭಾರ್ಯಾ ರಹಿತೇ ಕಾಮರೂಪಿಣಾ।
ತಚ್ಚ ನ ಜ್ಞಾಯತೇ ರಕ್ಷಃ ಪತ್ನೀ ಯೇನಾಸ್ಯ ವಾ ಹೃತಾ ॥ **4.4.14** ॥ 212

ದನುರ್ನಾಮ ದಿತೇಃ ಪುತ್ರಃ ಶಾಪಾದ್ ರಾಕ್ಷಸತಾಂ ಗತಃ।
ಆಖ್ಯಾತಸ್ತೇನ ಸುಗ್ರೀವಃ ಸಮರ್ಥೋ ವಾನರಾಧಿಪಃ ॥ **4.4.15** ॥ 213

ಸ ಜ್ಞಾಸ್ಯತಿ ಮಹಾವೀರ್ಯಸ್ತವ ಭಾರ್ಯಾಪಹಾರಿಣಂ।
ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ದನುಃ ಸ್ವರ್ಗಂ ಭ್ರಾಜಮಾನೋ ದಿವಂ ಗತಃ ॥ **4.4.16** ॥ 214

ಏತತ್ ತೇ ಸರ್ವಮಾಖ್ಯಾತಂ ಯಾಥಾತಥ್ಯೇನ ಪೃಚ್ಛತಃ।
ಅಹಂ ಚೈವ ಚ ರಾಮಶ್ಚ ಸುಗ್ರೀವಂ ಶರಣಂ ಗತೌ ॥ **4.4.17** ॥ 215

ಏಷ ದತ್ತ್ವಾ ಚ ವಿತ್ತಾನಿ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಚಾನುತ್ತಮಂ ಯಶಃ।
ಲೋಕನಾಥಃ ಪುರಾ ಭೂತ್ವಾ ಸುಗ್ರೀವಂ ನಾಥಮಿಚ್ಛತಿ ॥ **4.4.18** ॥ 216

ಸೀತಾ ಯಸ್ಯ ಸ್ನುಷಾ ಚಾಸೀಚ್ಛರಣ್ಯೋ ಧರ್ಮವತ್ಸಲಃ।
ತಸ್ಯ ಪುತ್ರಃ ಶರಣ್ಯಶ್ಚ ಸುಗ್ರೀವಂ ಶರಣಂ ಗತಃ ॥ **4.4.19** ॥ 217

ಸರ್ವಲೋಕಸ್ಯ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಶರಣ್ಯಃ ಶರಣಂ ಪುರಾ।
ಗುರುರ್ಮೇ ರಾಘವಃ ಸೋಽಯಂ ಸುಗ್ರೀವಂ ಶರಣಂ ಗತಃ ॥ **4.4.20** ॥ 218

ಯಸ್ಯ ಪ್ರಸಾದೇ ಸತತಂ ಪ್ರಸೀದೇಯುರಿಮಾಃ ಪ್ರಜಾಃ।
ಸ ರಾಮೋ ವಾನರೇಂದ್ರಸ್ಯ ಪ್ರಸಾದಮಭಿಕಾಂಕ್ಷತೇ ॥ **4.4.21** ॥ 219

ಯೇನ ಸರ್ವಗುಣೋಪೇತಾಃ ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ಸರ್ವಪಾರ್ಥಿವಾಃ।
ಮಾನಿತಾಃ ಸತತಂ ರಾಜ್ಞಾ ಸದಾ ದಶರಥೇನ ವೈ ॥ **4.4.22** ॥ 220

ತಸ್ಯಾಯಂ ಪೂರ್ವಜಃ ಪುತ್ರಸ್ತ್ರಿಷು ಲೋಕೇಷು ವಿಶ್ರುತಃ।
ಸುಗ್ರೀವಂ ವಾನರೇಂದ್ರಂ ತು ರಾಮಃ ಶರಣಮಾಗತಃ ॥ **4.4.23** ॥ 221

ಶೋಕಾಭಿಭೂತೇ ರಾಮೇ ತು ಶೋಕಾರ್ತೇ ಶರಣಂ ಗತೇ।
ಕರ್ತುಮರ್ಹತಿ ಸುಗ್ರೀವಃ ಪ್ರಸಾದಂ ಸಹ ಯೂಥಪೈಃ ॥ **4.4.24** ॥ 222

ಏವಂ ಬ್ರುವಾಣಂ ಸೌಮಿತ್ರಿಂ ಕರುಣಂ ಸಾಶ್ರುಪಾತನಂ।
ಹನೂಮಾನ್ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚೇದಂ ವಾಕ್ಯಂ ವಾಕ್ಯವಿಶಾರದಃ ॥ **4.4.25** ॥ 223

ಈದೃಶಾ ಬುದ್ಧಿಸಂಪನ್ನಾ ಜಿತಕ್ರೋಧಾ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯಾಃ।
ದ್ರಷ್ಟವ್ಯಾ ವಾನರೇಂದ್ರೇಣ ದಿಷ್ಟ್ಯಾ ದರ್ಶನಮಾಗತಾಃ ॥ **4.4.26** ॥ 224

ಸ ಹಿ ರಾಜ್ಯಾಚ್ಚ ವಿಭ್ರಷ್ಟಃ ಕೃತವೈರಶ್ಚ ವಾಲಿನಾ।
ಹೃತದಾರೋ ವನೇ ತ್ರಸ್ತೋ ಭ್ರಾತ್ರಾ ವಿನಿಕೃತೋ ಭೃಶಂ ॥ **4.4.27** ॥ 225

ಕರಿಷ್ಯತಿ ಸ ಸಾಹಾಯ್ಯಂ ಯುವಯೋರ್ಭಾಸ್ಕರಾತ್ಮಜಃ।
ಸುಗ್ರೀವಃ ಸಹ ಚಾಸ್ಮಾಭಿಃ ಸೀತಾಯಾಃ ಪರಿಮಾರ್ಗಣೇ ॥ **4.4.28** ॥ 226

ಇತ್ಯೇವಮುಕ್ತ್ವಾ ಹನುಮಾಞ್ಶ್ಲಕ್ಷ್ಣಂ ಮಧುರಯಾ ಗಿರಾ।
ಬಭಾಷೇ ಸಾಧು ಗಚ್ಛಾಮಃ ಸುಗ್ರೀವಮಿತಿ ರಾಘವಂ ॥ **4.4.29** ॥ 227

ಏವಂ ಬ್ರುವಂತಂ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಹನೂಮಂತಂ ಸ ಲಕ್ಷ್ಮಣಃ।
ಪ್ರತಿಪೂಜ್ಯ ಯಥಾನ್ಯಾಯಮಿದಂ ಪ್ರೋವಾಚ ರಾಘವಂ ॥ **4.4.30** ॥ 228

ಕಪಿಃ ಕಥಯತೇ ಹೃಷ್ಟೋ ಯಥಾಯಂ ಮಾರುತಾತ್ಮಜಃ।
ಕೃತ್ಯವಾನ್ ಸೋಽಪಿ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಃ ಕೃತಕೃತ್ಯೋಽಸಿ ರಾಘವ ॥ **4.4.31** ॥ 229

ಪ್ರಸನ್ನಮುಖವರ್ಣಶ್ಚ ವ್ಯಕ್ತಂ ಹೃಷ್ಟಶ್ಚ ಭಾಷತೇ।
ನಾನೃತಂ ವಕ್ಷ್ಯತೇ ವೀರೋ ಹನೂಮಾನ್ ಮಾರುತಾತ್ಮಜಃ ॥ **4.4.32** ॥ 230

ತತಃ ಸ ಸುಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞೋ ಹನೂಮಾನ್ ಮಾರುತಾತ್ಮಜಃ।
ಜಗಾಮಾದಾಯ ತೌ ವೀರೌ ಹರಿರಾಜಾಯ ರಾಘವೌ ॥ **4.4.33** ॥ 231

ಭಿಕ್ಷುರೂಪಂ ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ವಾನರಂ ರೂಪಮಾಸ್ಥಿತಃ।
ಪೃಷ್ಠಮಾರೋಪ್ಯ ತೌ ವೀರೌ ಜಗಾಮ ಕಪಿಕುಂಜರಃ ॥ **4.4.34** ॥ 232

ಸ ತು ವಿಪುಲಯಶಾಃ ಕಪಿಪ್ರವೀರಃ
ಪವನಸುತಃ ಕೃತಕೃತ್ಯವತ್ ಪ್ರಹೃಷ್ಟಃ।
ಗಿರಿವರಮುರುವಿಕ್ರಮಃ ಪ್ರಯಾತಃ
ಸ ಶುಭಮತಿಃ ಸಹ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣಾಭ್ಯಾಂ ॥ **4.4.35** ॥ 233

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡೇ ಚತುರ್ಥಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಪಂಚಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀರಾಮಸುಗ್ರೀವಯೋರ್ಮೈತ್ರೀ ಶ್ರೀರಾಮೇಣ ವಾಲಿವಧಾಯ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಕರಣಂ ಚ

ಋಷ್ಯಮೂಕಾತ್ ತು ಹನುಮಾನ್ ಗತ್ವಾ ತಂ ಮಲಯಂ ಗಿರಿಂ।
ಆಚಚಕ್ಷೇ ತದಾ ವೀರೌ ಕಪಿರಾಜಾಯ ರಾಘವೌ ॥ **4.5.1** ॥ 234

ಅಯಂ ರಾಮೋ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತೋ ದೃಢವಿಕ್ರಮಃ।
ಲಕ್ಷ್ಮಣೇನ ಸಹ ಭ್ರಾತ್ರಾ ರಾಮೋಽಯಂ ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮಃ ॥ **4.5.2** ॥ 235

ಇಕ್ಷ್ವಾಕೂಣಾಂ ಕುಲೇ ಜಾತೋ ರಾಮೋ ದಶರಥಾತ್ಮಜಃ।
ಧರ್ಮೇ ನಿಗದಿತಶ್ಚೈವ ಪಿತುರ್ನಿರ್ದೇಶಕಾರಕಃ ॥ **4.5.3** ॥ 236

ರಾಜಸೂಯಾಶ್ವಮೇಧೈಶ್ಚ ವಹ್ನಿರ್ಯೇನಾಭಿತರ್ಪಿತಃ।
ದಕ್ಷಿಣಾಶ್ಚ ತಥೋತ್ಸೃಷ್ಟಾ ಗಾವಃ ಶತಸಹಸ್ರಶಃ ॥ **4.5.4** ॥ 237

ತಪಸಾ ಸತ್ಯವಾಕ್ಯೇನ ವಸುಧಾ ಯೇನ ಪಾಲಿತಾ।
ಸ್ತ್ರೀಹೇತೋಸ್ತಸ್ಯ ಪುತ್ರೋಽಯಂ ರಾಮೋಽರಣ್ಯಂ ಸಮಾಗತಃ ॥ **4.5.5** ॥ 238

ತಸ್ಯಾಸ್ಯ ವಸತೋಽರಣ್ಯೇ ನಿಯತಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ।
ರಾವಣೇನ ಹೃತಾ ಭಾರ್ಯಾ ಸ ತ್ವಾಂ ಶರಣಮಾಗತಃ ॥ **4.5.6** ॥ 239

ಭವತಾ ಸಖ್ಯಕಾಮೌ ತೌ ಭ್ರಾತರೌ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣೌ।
ಪ್ರಗೃಹ್ಯ ಚಾರ್ಚಯಸ್ವೈತೌ ಪೂಜನೀಯತಮಾವುಭೌ ॥ **4.5.7** ॥ 240

ಶ್ರುತ್ವಾ ಹನೂಮತೋ ವಾಕ್ಯಂ ಸುಗ್ರೀವೋ ವಾನರಾಧಿಪಃ।
ದರ್ಶನೀಯತಮೋ ಭೂತ್ವಾ ಪ್ರೀತ್ಯೋವಾಚ ಚ ರಾಘವಂ ॥ **4.5.8** ॥ 241

ಭವಾನ್ ಧರ್ಮವಿನೀತಶ್ಚ ಸುತಪಾಃ ಸರ್ವವತ್ಸಲಃ।
ಆಖ್ಯಾತಾ ವಾಯುಪುತ್ರೇಣ ತತ್ತ್ವತೋ ಮೇ ಭವದ್ಗುಣಾಃ ॥ **4.5.9** ॥ 242

ತನ್ಮಮೈವೈಷ ಸತ್ಕಾರೋ ಲಾಭಶ್ಚೈವೋತ್ತಮಃ ಪ್ರಭೋ।
ಯತ್ತ್ವಮಿಚ್ಛಸಿ ಸೌಹಾರ್ದಂ ವಾನರೇಣ ಮಯಾ ಸಹ ॥ **4.5.10** ॥ 243

ರೋಚತೇ ಯದಿ ಮೇ ಸಖ್ಯಂ ಬಾಹುರೇಷ ಪ್ರಸಾರಿತಃ।
ಗೃಹ್ಯತಾಂ ಪಾಣಿನಾ ಪಾಣಿರ್ಮರ್ಯಾದಾ ಬಧ್ಯತಾಂ ಧ್ರುವಾ ॥ **4.5.11** ॥ 244

ಏತತ್ ತು ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಸುಗ್ರೀವಸ್ಯ ಸುಭಾಷಿತಂ।
ಸಂಪ್ರಹೃಷ್ಟಮನಾ ಹಸ್ತಂ ಪೀಡಯಾಮಾಸ ಪಾಣಿನಾ ॥ **4.5.12** ॥ 245

ಹೃಷ್ಟಃ ಸೌಹೃದಮಾಲಂಬ್ಯ ಪರ್ಯಷ್ವಜತ ಪೀಡಿತಂ।
ತತೋ ಹನೂಮಾನ್ ಸಂತ್ಯಜ್ಯ ಭಿಕ್ಷುರೂಪಮರಿಂದಮಃ ॥ **4.5.13** ॥ 246

ಕಾಷ್ಠಯೋಃ ಸ್ವೇನ ರೂಪೇಣ ಜನಯಾಮಾಸ ಪಾವಕಂ।
ದೀಪ್ಯಮಾನಂ ತತೋ ವಹ್ನಿಂ ಪುಷ್ಪೈರಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ಸತ್ಕೃತಂ ॥ **4.5.14** ॥ 247

ತಯೋರ್ಮಧ್ಯೇ ತು ಸುಪ್ರೀತೋ ನಿದಧೌ ಸುಸಮಾಹಿತಃ।
ತತೋಽಗ್ನಿಂ ದೀಪ್ಯಮಾನಂ ತೌ ಚಕ್ರತುಶ್ಚ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂ ॥ **4.5.15** ॥ 248

ಸುಗ್ರೀವೋ ರಾಘವಶ್ಚೈವ ವಯಸ್ಯತ್ವಮುಪಾಗತೌ।
ತತಃ ಸುಪ್ರೀತಮನಸೌ ತಾವುಭೌ ಹರಿರಾಘವೌ ॥ **4.5.16** ॥ 249

ಅನ್ಯೋನ್ಯಮಭಿವೀಕ್ಷಂತೌ ನ ತೃಪ್ತಿಮಭಿಜಗ್ಮತುಃ।
ತ್ವಂ ವಯಸ್ಯೋಽಸಿ ಹೃದ್ಯೋ ಮೇ ಹ್ಯೇಕಂ ದುಃಖಂ ಸುಖಂ ಚ ನೌ ॥ **4.5.17** ॥ 250

ಸುಗ್ರೀವೋ ರಾಘವಂ ವಾಕ್ಯಮಿತ್ಯುವಾಚ ಪ್ರಹೃಷ್ಟವತ್।
ತತಃ ಸುಪರ್ಣಬಹುಲಾಂ ಭಂಕ್ತ್ವಾ ಶಾಖಾಂ ಸುಪುಷ್ಪಿತಾಂ ॥ **4.5.18** ॥ 251

ಸಾಲಸ್ಯಾಸ್ತೀರ್ಯ ಸುಗ್ರೀವೋ ನಿಷಸಾದ ಸರಾಘವಃ।
ಲಕ್ಷ್ಮಣಾಯಾಥ ಸಂಹೃಷ್ಟೋ ಹನುಮಾನ್ ಮಾರುತಾತ್ಮಜಃ ॥ **4.5.19** ॥ 252

ಶಾಖಾಂ ಚಂದನವೃಕ್ಷಸ್ಯ ದದೌ ಪರಮಪುಷ್ಪಿತಾಂ।
ತತಃ ಪ್ರಹೃಷ್ಟಃ ಸುಗ್ರೀವಃ ಶ್ಲಕ್ಷ್ಣಂ ಮಧುರಯಾ ಗಿರಾ ॥ **4.5.20** ॥ 253

ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ತದಾ ರಾಮಂ ಹರ್ಷವ್ಯಾಕುಲಲೋಚನಃ।
ಅಹಂ ವಿನಿಕೃತೋ ರಾಮ ಚರಾಮೀಹ ಭಯಾರ್ದಿತಃ ॥ **4.5.21** ॥ 254

ಹೃತಭಾರ್ಯೋ ವನೇ ತ್ರಸ್ತೋ ದುರ್ಗಮೇತದುಪಾಶ್ರಿತಃ।
ಸೋಽಹಂ ತ್ರಸ್ತೋ ವನೇ ಭೀತೋ ವಸಾಮ್ಯುಭ್ರಾಂತಚೇತನಃ ॥ **4.5.22** ॥ 255

ವಾಲಿನಾ ನಿಕೃತೋ ಭ್ರಾತ್ರಾ ಕೃತವೈರಶ್ಚ ರಾಘವ।
ವಾಲಿನೋ ಮೇ ಮಹಾಭಾಗ ಭಯಾರ್ತಸ್ಯಾಭಯಂ ಕುರು ॥ **4.5.23** ॥ 256

ಕರ್ತುಮರ್ಹಸಿ ಕಾಕುತ್ಸ್ಥ ಭಯಂ ಮೇ ನ ಭವೇದ್ ಯಥಾ।
ಏವಮುಕ್ತಸ್ತು ತೇಜಸ್ವೀ ಧರ್ಮಜ್ಞೋ ಧರ್ಮವತ್ಸಲಃ ॥ **4.5.24** ॥ 257

ಪ್ರತ್ಯಭಾಷತ ಕಾಕುತ್ಸ್ಥಃ ಸುಗ್ರೀವಂ ಪ್ರಹಸನ್ನಿವ।
ಉಪಕಾರಫಲಂ ಮಿತ್ರಂ ವಿದಿತಂ ಮೇ ಮಹಾಕಪೇ ॥ **4.5.25** ॥ 258

ವಾಲಿನಂ ತಂ ವಧಿಷ್ಯಾಮಿ ತವ ಭಾರ್ಯಾಪಹಾರಿಣಂ।
ಅಮೋಘಾಃ ಸೂರ್ಯಸಂಕಾಶಾ ಮಮೇಮೇ ನಿಶಿತಾಃ ಶರಾಃ ॥ **4.5.26** ॥ 259

ತಸ್ಮಿನ್ ವಾಲಿನಿ ದುರ್ವೃತ್ತೇ ನಿಪತಿಷ್ಯಂತಿ ವೇಗಿತಾಃ।
ಕಂಕಪತ್ರಪ್ರತಿಚ್ಛನ್ನಾ ಮಹೇಂದ್ರಾಶನಿಸನ್ನಿಭಾಃ ॥ **4.5.27** ॥ 260

ತೀಕ್ಷ್ಣಾಗ್ರಾ ಋಜುಪರ್ವಾಣಃ ಸರೋಷಾ ಭುಜಗಾ ಇವ।
ತಮದ್ಯ ವಾಲಿನಂ ಪಶ್ಯ ತೀಕ್ಷ್ಣೈರಾಶೀವಿಷೋಪಮೈಃ ॥ **4.5.28** ॥ 261

ಶರೈರ್ವಿನಿಹತಂ ಭೂಮೌ ಪ್ರಕೀರ್ಣಮಿವ ಪರ್ವತಂ।
ಸ ತು ತದ್ ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ರಾಘವಸ್ಯಾತ್ಮನೋ ಹಿತಂ।
ಸುಗ್ರೀವಃ ಪರಮಪ್ರೀತಃ ಪರಮಂ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **4.5.29** ॥ 262

ತವ ಪ್ರಸಾದೇನ ನೃಸಿಂಹ ರಾಘವ
ಪ್ರಿಯಾಂ ಚ ರಾಜ್ಯಂ ಚ ಸಮಾಪ್ನುಯಾಮಹಂ।
ತಥಾ ಕುರು ತ್ವಂ ನರದೇವ ವೈರಿಣಂ
ಯಥಾ ನ ಹಿಂಸ್ಯಾತ್ ಸ ಪುನರ್ಮಮಾಗ್ರಜಂ ॥ **4.5.30** ॥ 263

ಸೀತಾಕಪೀಂದ್ರಕ್ಷಣದಾಚರಾಣಾಂ
ರಾಜೀವಹೇಮಜ್ವಲನೋಪಮಾನಿ।
ಸುಗ್ರೀವರಾಮಪ್ರಣಯಪ್ರಸಂಗೇ
ವಾಮಾನಿ ನೇತ್ರಾಣಿ ಸಮಂ ಸ್ಫುರಂತಿ ॥ **4.5.31** ॥ 264

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡೇ ಪಂಚಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಷಷ್ಠಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಸುಗ್ರೀವೇಣ ಶ್ರೀರಾಮಸಮಕ್ಷೇ ಸೀತಾಭೂಷಣಾನಾಂ ಸಮಾನಯನಂ ಶ್ರೀರಾಮಸ್ಯ ಶೋಕರೋಷಮಯಂ ವಚನಂ ಚ

ಪುನರೇವಾಬ್ರವೀತ್ ಪ್ರೀತೋ ರಾಘವಂ ರಘುನಂದನಂ।
ಅಯಮಾಖ್ಯಾತಿ ತೇ ರಾಮ ಸಚಿವೋ ಮಂತ್ರಿಸತ್ತಮಃ ॥ **4.6.1** ॥ 265

ಹನುಮಾನ್ ಯನ್ನಿಮಿತ್ತಂ ತ್ವಂ ನಿರ್ಜನಂ ವನಮಾಗತಃ।
ಲಕ್ಷ್ಮಣೇನ ಸಹ ಭ್ರಾತ್ರಾ ವಸತಶ್ಚ ವನೇ ತವ ॥ **4.6.2** ॥ 266

ರಕ್ಷಸಾಪಹೃತಾ ಭಾರ್ಯಾ ಮೈಥಿಲೀ ಜನಕಾತ್ಮಜಾ।
ತ್ವಯಾ ವಿಯುಕ್ತಾ ರುದತೀ ಲಕ್ಷ್ಮಣೇನ ಚ ಧೀಮತಾ ॥ **4.6.3** ॥ 267

ಅಂತರಂ ಪ್ರೇಪ್ಸುನಾ ತೇನ ಹತ್ವಾ ಗೃಧ್ರಂ ಜಟಾಯುಷಂ।
ಭಾರ್ಯಾವಿಯೋಗಜಂ ದುಃಖಂ ಪ್ರಾಪಿತಸ್ತೇನ ರಕ್ಷಸಾ ॥ **4.6.4** ॥ 268

ಭಾರ್ಯಾವಿಯೋಗಜಂ ದುಃಖಂ ನಚಿರಾತ್ ತ್ವಂ ವಿಮೋಕ್ಷ್ಯಸೇ।
ಅಹಂ ತಾಮಾನಯಿಷ್ಯಾಮಿ ನಷ್ಟಾಂ ವೇದಶ್ರುತೀಮಿವ ॥ **4.6.5** ॥ 269

ರಸಾತಲೇ ವಾ ವರ್ತಂತೀಂ ವರ್ತಂತೀಂ ವಾ ನಭಸ್ತಲೇ।
ಅಹಮಾನೀಯ ದಾಸ್ಯಾಮಿ ತವ ಭಾರ್ಯಾಮರಿಂದಮ ॥ **4.6.6** ॥ 270

ಇದಂ ತಥ್ಯಂ ಮಮ ವಚಸ್ತ್ವಮವೇಹಿ ಚ ರಾಘವ।
ನ ಶಕ್ಯಾ ಸಾ ಜರಯಿತುಮಪಿ ಸೇಂದ್ರೈಃ ಸುರಾಸುರೈಃ ॥ **4.6.7** ॥ 271

ತವ ಭಾರ್ಯಾ ಮಹಾಬಾಹೋ ಭಕ್ಷ್ಯಂ ವಿಷಕೃತಂ ಯಥಾ।
ತ್ಯಜ ಶೋಕಂ ಮಹಾಬಾಹೋ ತಾಂ ಕಾಂತಾಮಾನಯಾಮಿ ತೇ ॥ **4.6.8** ॥ 272

ಅನುಮಾನಾತ್ ತು ಜಾನಾಮಿ ಮೈಥಿಲೀ ಸಾ ನ ಸಂಶಯಃ।
ಹ್ರಿಯಮಾಣಾ ಮಯಾ ದೃಷ್ಟಾ ರಕ್ಷಸಾ ರೌದ್ರಕರ್ಮಣಾ ॥ **4.6.9** ॥ 273

ಕ್ರೋಶಂತೀ ರಾಮರಾಮೇತಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣೇತಿ ಚ ವಿಸ್ವರಂ।
ಸ್ಫುರಂತೀ ರಾವಣಸ್ಯಾಂಕೇ ಪನ್ನಗೇಂದ್ರವಧೂರ್ಯಥಾ ॥ **4.6.10** ॥ 274

ಆತ್ಮನಾ ಪಂಚಮಂ ಮಾಂ ಹಿ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಶೈಲತಲೇ ಸ್ಥಿತಂ।
ಉತ್ತರೀಯಂ ತಯಾ ತ್ಯಕ್ತಂ ಶುಭಾನ್ಯಾಭರಣಾನಿ ಚ ॥ **4.6.11** ॥ 275

ತಾನ್ಯಸ್ಮಾಭಿರ್ಗೃಹೀತಾನಿ ನಿಹಿತಾನಿ ಚ ರಾಘವ।
ಆನಯಿಷ್ಯಾಮ್ಯಹಂ ತಾನಿ ಪ್ರತ್ಯಭಿಜ್ಞಾತುಮರ್ಹಸಿ ॥ **4.6.12** ॥ 276

ತಮಬ್ರವೀತ್ ತತೋ ರಾಮಃ ಸುಗ್ರೀವಂ ಪ್ರಿಯವಾದಿನಂ।
ಆನಯಸ್ವ ಸಖೇ ಶೀಘ್ರಂ ಕಿಮರ್ಥಂ ಪ್ರವಿಲಂಬಸೇ ॥ **4.6.13** ॥ 277

ಏವಮುಕ್ತಸ್ತು ಸುಗ್ರೀವಃ ಶೈಲಸ್ಯ ಗಹನಾಂ ಗುಹಾಂ।
ಪ್ರವಿವೇಶ ತತಃ ಶೀಘ್ರಂ ರಾಘವಪ್ರಿಯಕಾಮ್ಯಯಾ ॥ **4.6.14** ॥ 278

ಉತ್ತರೀಯಂ ಗೃಹೀತ್ವಾ ತು ಸ ತಾನ್ಯಾಭರಣಾನಿ ಚ।
ಇದಂ ಪಶ್ಯೇತಿ ರಾಮಾಯ ದರ್ಶಯಾಮಾಸ ವಾನರಃ ॥ **4.6.15** ॥ 279

ತತೋ ಗೃಹೀತ್ವಾ ವಾಸಸ್ತು ಶುಭಾನ್ಯಾಭರಣಾನಿ ಚ।
ಅಭವದ್ ಬಾಷ್ಪಸಂರುದ್ಧೋ ನೀಹಾರೇಣೇವ ಚಂದ್ರಮಾಃ ॥ **4.6.16** ॥ 280

ಸೀತಾಸ್ನೇಹಪ್ರವೃತ್ತೇನ ಸ ತು ಬಾಷ್ಪೇಣ ದೂಷಿತಃ।
ಹಾ ಪ್ರಿಯೇತಿ ರುದನ್ ಧೈರ್ಯಮುತ್ಸೃಜ್ಯ ನ್ಯಪತತ್ ಕ್ಷಿತೌ ॥ **4.6.17** ॥ 281

ಹೃದಿ ಕೃತ್ವಾ ಸ ಬಹುಶಸ್ತಮಲಂಕಾರಮುತ್ತಮಂ।
ನಿಶಶ್ವಾಸ ಭೃಶಂ ಸರ್ಪೋ ಬಿಲಸ್ಥ ಇವ ರೋಷಿತಃ ॥ **4.6.18** ॥ 282

ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನಾಶ್ರುವೇಗಸ್ತು ಸೌಮಿತ್ರಿಂ ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಪಾರ್ಶ್ವತಃ।
ಪರಿದೇವಯಿತುಂ ದೀನಂ ರಾಮಃ ಸಮುಪಚಕ್ರಮೇ ॥ **4.6.19** ॥ 283

ಪಶ್ಯ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ವೈದೇಹ್ಯಾ ಸಂತ್ಯಕ್ತಂ ಹ್ರಿಯಮಾಣಯಾ।
ಉತ್ತರೀಯಮಿದಂ ಭೂಮೌ ಶರೀರಾದ್ ಭೂಷಣಾನಿ ಚ ॥ **4.6.20** ॥ 284

ಶಾದ್ವಲಿನ್ಯಾಂ ಧ್ರುವಂ ಭೂಮ್ಯಾಂ ಸೀತಯಾ ಹ್ರಿಯಮಾಣಯಾ।
ಉತ್ಸೃಷ್ಟಂ ಭೂಷಣಮಿದಂ ತಥಾ ರೂಪಂ ಹಿ ದೃಶ್ಯತೇ ॥ **4.6.21** ॥ 285

ಏವಮುಕ್ತಸ್ತು ರಾಮೇಣ ಲಕ್ಷ್ಮಣೋ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್।
ನಾಹಂ ಜಾನಾಮಿ ಕೇಯೂರೇ ನಾಹಂ ಜಾನಾಮಿ ಕುಂಡಲೇ ॥ **4.6.22** ॥ 286

ನೂಪುರೇ ತ್ವಭಿಜಾನಾಮಿ ನಿತ್ಯಂ ಪಾದಾಭಿವಂದನಾತ್।
ತತಸ್ತು ರಾಘವೋ ವಾಕ್ಯಂ ಸುಗ್ರೀವಮಿದಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **4.6.23** ॥ 287

ಬ್ರೂಹಿ ಸುಗ್ರೀವ ಕಂ ದೇಶಂ ಹ್ರಿಯಂತೀ ಲಕ್ಷಿತಾ ತ್ವಯಾ।
ರಕ್ಷಸಾ ರೌದ್ರರೂಪೇಣ ಮಮ ಪ್ರಾಣಪ್ರಿಯಾ ಹೃತಾ ॥ **4.6.24** ॥ 288

ಕ್ವ ವಾ ವಸತಿ ತದ್ ರಕ್ಷೋ ಮಹದ್ ವ್ಯಸನದಂ ಮಮ।
ಯನ್ನಿಮಿತ್ತಮಹಂ ಸರ್ವಾನ್ ನಾಶಯಿಷ್ಯಾಮಿ ರಾಕ್ಷಸಾನ್ ॥ **4.6.25** ॥ 289

ಹರತಾ ಮೈಥಿಲೀಂ ಯೇನ ಮಾಂ ಚ ರೋಷಯತಾ ಧ್ರುವಂ।
ಆತ್ಮನೋ ಜೀವಿತಾಂತಾಯ ಮೃತ್ಯುದ್ವಾರಮಪಾವೃತಂ ॥ **4.6.26** ॥ 290

ಮಮ ದಯಿತತಮಾ ಹೃತಾ ವನಾದ್
ರಜನಿಚರೇಣ ವಿಮಥ್ಯ ಯೇನ ಸಾ।
ಕಥಯ ಮಮ ರಿಪುಂ ತಮದ್ಯ ವೈ
ಪ್ಲವಗಪತೇ ಯಮಸನ್ನಿಧಿಂ ನಯಾಮಿ ॥ **4.6.27** ॥ 291

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡೇ ಷಷ್ಠಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಸಪ್ತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಸುಗ್ರೀವೇಣ ಶ್ರೀರಾಮಸ್ಯ ಸಮಾಶ್ವಾಸನಂ ಶ್ರೀರಾಮೇಣ ಸುಗ್ರೀವಸ್ಯ ಕಾರ್ಯಸಿದ್ಧೌ ವಿಶ್ವಾಸದಾಪನಂ

ಏವಮುಕ್ತಸ್ತು ಸುಗ್ರೀವೋ ರಾಮೇಣಾತೇ೯ನ ವಾನರಃ।
ಅಬ್ರವೀತ್ ಪ್ರಾಂಜಲಿರ್ವಾಕ್ಯಂ ಸಬಾಷ್ಪಂ ಬಾಷ್ಪಗದ್ಗದಃ ॥ **4.7.1** ॥ 292

ನ ಜಾನೇ ನಿಲಯಂ ತಸ್ಯ ಸರ್ವಥಾ ಪಾಪರಕ್ಷಸಃ।
ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವಿಕ್ರಮಂ ವಾಪಿ ದೌಷ್ಕುಲೇಯಸ್ಯ ವಾ ಕುಲಂ ॥ **4.7.2** ॥ 293

ಸತ್ಯಂ ತು ಪ್ರತಿಜಾನಾಮಿ ತ್ಯಜ ಶೋಕಮರಿಂದಮ।
ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ತಥಾ ಯತ್ನಂ ಯಥಾ ಪ್ರಾಪ್ಸ್ಯಸಿ ಮೈಥಿಲೀಂ ॥ **4.7.3** ॥ 294

ರಾವಣಂ ಸಗಣಂ ಹತ್ವಾ ಪರಿತೋಷ್ಯಾತ್ಮಪೌರುಷಂ।
ತಥಾಸ್ಮಿ ಕರ್ತಾ ನಚಿರಾದ್ ಯಥಾ ಪ್ರೀತೋ ಭವಿಷ್ಯಸಿ ॥ **4.7.4** ॥ 295

ಅಲಂ ವೈಕ್ಲವ್ಯಮಾಲಂಬ್ಯ ಧೈರ್ಯಮಾತ್ಮಗತಂ ಸ್ಮರ।
ತ್ವದ್ ವಿಧಾನಾಂ ನ ಸದೃಶಮೀದೃಶಂ ಬುದ್ಧಿಲಾಘವಂ ॥ **4.7.5** ॥ 296

ಮಯಾಪಿ ವ್ಯಸನಂ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ಭಾರ್ಯಾವಿರಹಜಂ ಮಹತ್।
ನಾಹಮೇವಂ ಹಿ ಶೋಚಾಮಿ ಧೈರ್ಯಂ ನ ಚ ಪರಿತ್ಯಜೇ ॥ **4.7.6** ॥ 297

ನಾಹಂ ತಾಮನುಶೋಚಾಮಿ ಪ್ರಾಕೃತೋ ವಾನರೋಽಪಿ ಸನ್।
ಮಹಾತ್ಮಾ ಚ ವಿನೀತಶ್ಚ ಕಿಂ ಪುನರ್ಧೃತಿಮಾನ್ ಮಹಾನ್ ॥ **4.7.7** ॥ 298

ಬಾಷ್ಪಮಾಪತಿತಂ ಧೈರ್ಯಾನ್ನಿಗ್ರಹೀತುಂ ತ್ವಮರ್ಹಸಿ।
ಮರ್ಯಾದಾಂ ಸತ್ತ್ವಯುಕ್ತಾನಾಂ ಧೃತಿಂ ನೋತ್ಸ್ರಷ್ಟುಮರ್ಹಸಿ ॥ **4.7.8** ॥ 299

ವ್ಯಸನೇ ವಾರ್ಥಕೃಚ್ಛ್ರೇ ವಾ ಭಯೇ ವಾ ಜೀವಿತಾಂತಗೇ।
ವಿಮೃಶಂಶ್ಚ ಸ್ವಯಾ ಬುದ್ಧ್ಯಾ ಧೃತಿಮಾನ್ ನಾವಸೀದತಿ ॥ **4.7.9** ॥ 300

ಬಾಲಿಶಸ್ತು ನರೋ ನಿತ್ಯಂ ವೈಕ್ಲವ್ಯಂ ಯೋಽನುವರ್ತತೇ।
ಸ ಮಜ್ಜತ್ಯವಶಃ ಶೋಕೇ ಭಾರಾಕ್ರಾಂತೇವ ನೌರ್ಜಲೇ ॥ **4.7.10** ॥ 301

ಏಷೋಽಂಜಲಿರ್ಮಯಾ ಬದ್ಧಃ ಪ್ರಣಯಾತ್ ತ್ವಾಂ ಪ್ರಸಾದಯೇ।
ಪೌರುಷಂ ಶ್ರಯ ಶೋಕಸ್ಯ ನಾಂತರಂ ದಾತುಮರ್ಹಸಿ ॥ **4.7.11** ॥ 302

ಯೇ ಶೋಕಮನುವರ್ತಂತೇ ನ ತೇಷಾಂ ವಿದ್ಯತೇ ಸುಖಂ।
ತೇಜಶ್ಚ ಕ್ಷೀಯತೇ ತೇಷಾಂ ನ ತ್ವಂ ಶೋಚಿತುಮರ್ಹಸಿ ॥ **4.7.12** ॥ 303

ಶೋಕೇನಾಭಿಪ್ರಪನ್ನಸ್ಯ ಜೀವಿತೇ ಚಾಪಿ ಸಂಶಯಃ।
ಸ ಶೋಕಂ ತ್ಯಜ ರಾಜೇಂದ್ರ ಧೈರ್ಯಮಾಶ್ರಯ ಕೇವಲಂ ॥ **4.7.13** ॥ 304

ಹಿತಂ ವಯಸ್ಯಭಾವೇನ ಬ್ರೂಮಿ ನೋಪದಿಶಾಮಿ ತೇ।
ವಯಸ್ಯತಾಂ ಪೂಜಯನ್ಮೇ ನ ತ್ವಂ ಶೋಚಿತುಮರ್ಹಸಿ ॥ **4.7.14** ॥ 305

ಮಧುರಂ ಸಾಂತ್ವಿತಸ್ತೇನ ಸುಗ್ರೀವೇಣ ಸ ರಾಘವಃ।
ಮುಖಮಶ್ರುಪರಿಕ್ಲಿನ್ನಂ ವಸ್ತ್ರಾಂತೇನ ಪ್ರಮಾರ್ಜಯತ್ ॥ **4.7.15** ॥ 306

ಪ್ರಕೃತಿಸ್ಥಸ್ತು ಕಾಕುತ್ಸ್ಥಃ ಸುಗ್ರೀವವಚನಾತ್ ಪ್ರಭುಃ।
ಸಂಪರಿಷ್ವಜ್ಯ ಸುಗ್ರೀವಮಿದಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **4.7.16** ॥ 307

ಕರ್ತವ್ಯಂ ಯದ್ ವಯಸ್ಯೇನ ಸ್ನಿಗ್ಧೇನ ಚ ಹಿತೇನ ಚ।
ಅನುರೂಪಂ ಚ ಯುಕ್ತಂ ಚ ಕೃತಂ ಸುಗ್ರೀವ ತತ್ ತ್ವಯಾ ॥ **4.7.17** ॥ 308

ಏಷ ಚ ಪ್ರಕೃತಿಸ್ಥೋಽಹಮನುನೀತಸ್ತ್ವಯಾ ಸಖೇ।
ದುರ್ಲಭೋ ಹೀದೃಶೋ ಬಂಧುರಸ್ಮಿನ್ ಕಾಲೇ ವಿಶೇಷತಃ ॥ **4.7.18** ॥ 309

ಕಿಂ ತು ಯತ್ನಸ್ತ್ವಯಾ ಕಾರ್ಯೋ ಮೈಥಿಲ್ಯಾಃ ಪರಿಮಾರ್ಗಣೇ।
ರಾಕ್ಷಸಸ್ಯ ಚ ರೌದ್ರಸ್ಯ ರಾವಣಸ್ಯ ದುರಾತ್ಮನಃ ॥ **4.7.19** ॥ 310

ಮಯಾ ಚ ಯದನುಷ್ಠೇಯಂ ವಿಸ್ರಬ್ಧೇನ ತದುಚ್ಯತಾಂ।
ವರ್ಷಾಸ್ವಿವ ಚ ಸುಕ್ಷೇತ್ರೇ ಸರ್ವಂ ಸಂಪದ್ಯತೇ ತವ ॥ **4.7.20** ॥ 311

ಮಯಾ ಚ ಯದಿದಂ ವಾಕ್ಯಮಭಿಮಾನಾತ್ ಸಮೀರಿತಂ।
ತತ್ತ್ವಯಾ ಹರಿಶಾರ್ದೂಲ ತತ್ತ್ವಮಿತ್ಯುಪಧಾರ್ಯತಾಂ ॥ **4.7.21** ॥ 312

ಅನೃತಂ ನೋಕ್ತಪೂರ್ವಂ ಮೇ ನ ಚ ವಕ್ಷ್ಯೇ ಕದಾಚನ।
ಏತತ್ತೇ ಪ್ರತಿಜಾನಾಮಿ ಸತ್ಯೇನೈವ ಶಪಾಮ್ಯಹಂ ॥ **4.7.22** ॥ 313

ತತಃ ಪ್ರಹೃಷ್ಟಃ ಸುಗ್ರೀವೋ ವಾನರೈಃ ಸಚಿವೈಃ ಸಹ।
ರಾಘವಸ್ಯ ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾತಂ ವಿಶೇಷತಃ ॥ **4.7.23** ॥ 314

ಏವಮೇಕಾಂತಸಂಪೃಕ್ತೌ ತತಸ್ತೌ ನರವಾನರೌ।
ಉಭಾವನ್ಯೋನ್ಯಸದೃಶಂ ಸುಖಂ ದುಃಖಮಭಾಷತಾಂ ॥ **4.7.24** ॥ 315

ಮಹಾನುಭಾವಸ್ಯ ವಚೋ ನಿಶಮ್ಯ
ಹರಿರ್ನೃಪಾಣಾಮಧಿಪಸ್ಯ ತಸ್ಯ।
ಕೃತಂ ಸ ಮೇನೇ ಹರಿವೀರಮುಖ್ಯ-
ಸ್ತದಾ ಚ ಕಾರ್ಯಂ ಹೃದಯೇನ ವಿದ್ವಾನ್ ॥ **4.7.25** ॥ 316

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡೇ ಸಪ್ತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಅಷ್ಟಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಸುಗ್ರೀವೇಣ ಶ್ರೀರಾಮಂ ಪ್ರತಿ ನಿಜದುಃಖನಿವೇದನಂ ಶ್ರೀರಾಮೇಣ ತಮಾಶ್ವಾಸ್ಯ ತಯೋರುಭಯೋರ್ಭ್ರಾತ್ರೋರ್ವೈರಸ್ಯ ಕಿಂ ಕಾರಣಮಿತಿ ಪ್ರಶ್ನಕರಣಂ

ಪರಿತುಷ್ಟಸ್ತು ಸುಗ್ರೀವಸ್ತೇನ ವಾಕ್ಯೇನ ಹರ್ಷಿತಃ।
ಲಕ್ಷ್ಮಣಸ್ಯಾಗ್ರಜಂ ಶೂರಮಿದಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **4.8.1** ॥ 317

ಸರ್ವಥಾಹಮನುಗ್ರಾಹ್ಯೋ ದೇವತಾನಾಂ ನ ಸಂಶಯಃ।
ಉಪಪನ್ನೋ ಗುಣೋಪೇತಃ ಸಖಾ ಯಸ್ಯ ಭವಾನ್ ಮಮ ॥ **4.8.2** ॥ 318

ಶಕ್ಯಂ ಖಲು ಭವೇದ್ ರಾಮ ಸಹಾಯೇನ ತ್ವಯಾನಘ।
ಸುರರಾಜ್ಯಮಪಿ ಪ್ರಾಪ್ತುಂ ಸ್ವರಾಜ್ಯಂ ಕಿಮುತ ಪ್ರಭೋ ॥ **4.8.3** ॥ 319

ಸೋಽಹಂ ಸಭಾಜ್ಯೋ ಬಂಧೂನಾಂ ಸುಹೃದಾಂ ಚೈವ ರಾಘವ।
ಯಸ್ಯಾಗ್ನಿಸಾಕ್ಷಿಕಂ ಮಿತ್ರಂ ಲಬ್ಧಂ ರಾಘವವಂಶಜಂ ॥ **4.8.4** ॥ 320

ಅಹಮಪ್ಯನುರೂಪಸ್ತೇ ವಯಸ್ಯೋ ಜ್ಞಾಸ್ಯಸೇ ಶನೈಃ।
ನ ತು ವಕ್ತುಂ ಸಮರ್ಥೋಽಹಂ ತ್ವಯಿ ಆತ್ಮಗತಾನ್ ಗುಣಾನ್ ॥ **4.8.5** ॥ 321

ಮಹಾತ್ಮನಾಂ ತು ಭೂಯಿಷ್ಠಂ ತ್ವದ್ವಿಧಾನಾಂ ಕೃತಾತ್ಮನಾಂ।
ನಿಶ್ಚಲಾ ಭವತಿ ಪ್ರೀತಿರ್ಧೈರ್ಯಮಾತ್ಮವತಾಂ ವರ ॥ **4.8.6** ॥ 322

ರಜತಂ ವಾ ಸುವರ್ಣಂ ವಾ ಶುಭಾನ್ಯಾಭರಣಾನಿ ಚ।
ಅವಿಭಕ್ತಾನಿ ಸಾಧೂನಾಮವಗಚ್ಛಂತಿ ಸಾಧವಃ ॥ **4.8.7** ॥ 323

ಆಢ್ಯೋ ವಾಪಿ ದರಿದ್ರೋ ವಾ ದುಃಖಿತಃ ಸುಖಿತೋಽಪಿ ವಾ।
ನಿರ್ದೋಷಶ್ಚ ಸದೋಷಶ್ಚ ವಯಸ್ಯಃ ಪರಮಾ ಗತಿಃ ॥ **4.8.8** ॥ 324

ಧನತ್ಯಾಗಃ ಸುಖತ್ಯಾಗೋ ದೇಶತ್ಯಾಗೋಽಪಿ ವಾನಘ।
ವಯಸ್ಯಾರ್ಥೇ ಪ್ರವರ್ತಂತೇ ಸ್ನೇಹಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತಥಾವಿಧಂ ॥ **4.8.9** ॥ 325

ತತ್ ತಥೇತ್ಯಬ್ರವೀದ್ ರಾಮಃ ಸುಗ್ರೀವಂ ಪ್ರಿಯವಾದಿನಂ।
ಲಕ್ಷ್ಮಣಸ್ಯಾಗ್ರತೋ ಲಕ್ಷ್ಮ್ಯಾ ವಾಸವಸ್ಯೇವ ಧೀಮತಃ ॥ **4.8.10** ॥ 326

ತತೋ ರಾಮಂ ಸ್ಥಿತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣಂ ಚ ಮಹಾಬಲಂ।
ಸುಗ್ರೀವಃ ಸರ್ವತಶ್ಚಕ್ಷುರ್ವನೇ ಲೋಲಮಪಾತಯತ್ ॥ **4.8.11** ॥ 327

ಸ ದದರ್ಶ ತತಃ ಸಾಲಮವಿದೂರೇ ಹರೀಶ್ವರಃ।
ಸುಪುಷ್ಪಮೀಷತ್ಪತ್ರಾಢ್ಯಂ ಭ್ರಮರೈರುಪಶೋಭಿತಂ ॥ **4.8.12** ॥ 328

ತಸ್ಯೈಕಾಂ ಪರ್ಣಬಹುಲಾಂ ಶಾಖಾಂ ಭಂಕ್ತ್ವಾ ಸುಶೋಭಿತಾಂ।
ರಾಮಸ್ಯಾಸ್ತೀರ್ಯ ಸುಗ್ರೀವೋ ನಿಷಸಾದ ಸರಾಘವಃ ॥ **4.8.13** ॥ 329

ತಾವಾಸೀನೌ ತತೋ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಹನೂಮಾನಪಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣಂ।
ಶಾಲಶಾಖಾಂ ಸಮುತ್ಪಾಟ್ಯ ವಿನೀತಮುಪವೇಶಯತ್ ॥ **4.8.14** ॥ 330

ಸುಖೋಪವಿಷ್ಟಂ ರಾಮಂ ತು ಪ್ರಸನ್ನಮುದಧಿಂ ಯಥಾ।
ಸಾಲಪುಷ್ಪಾವಸಂಕೀರ್ಣೇ ತಸ್ಮಿನ್ ಗಿರಿವರೋತ್ತಮೇ ॥ **4.8.15** ॥ 331

ತತಃ ಪ್ರಹೃಷ್ಟಃ ಸುಗ್ರೀವಃ ಶ್ಲಕ್ಷ್ಣಯಾ ಶುಭಯಾ ಗಿರಾ।
ಉವಾಚ ಪ್ರಣಯಾದ್ ರಾಮಂ ಹರ್ಷವ್ಯಾಕುಲಿತಾಕ್ಷರಂ ॥ **4.8.16** ॥ 332

ಅಹಂ ವಿನಿಕೃತೋ ಭ್ರಾತ್ರಾ ಚರಾಮ್ಯೇಷ ಭಯಾರ್ದಿತಃ।
ಋಷ್ಯಮೂಕಂ ಗಿರಿವರಂ ಹೃತಭಾರ್ಯಃ ಸುದುಃಖಿತಃ ॥ **4.8.17** ॥ 333

ಸೋಽಹಂ ತ್ರಸ್ತೋ ಭಯೇ ಮಗ್ನೋ ವನೇ ಸಂಭ್ರಾಂತಚೇತನಃ।
ವಾಲಿನಾ ನಿಕೃತೋ ಭ್ರಾತ್ರಾ ಕೃತವೈರಶ್ಚ ರಾಘವ ॥ **4.8.18** ॥ 334

ವಾಲಿನೋ ಮೇ ಭಯಾರ್ತಸ್ಯ ಸರ್ವಲೋಕಾಭಯಂಕರ।
ಮಮಾಪಿ ತ್ವಮನಾಥಸ್ಯ ಪ್ರಸಾದಂ ಕರ್ತುಮರ್ಹಸಿ ॥ **4.8.19** ॥ 335

ಏವಮುಕ್ತಸ್ತು ತೇಜಸ್ವೀ ಧರ್ಮಜ್ಞೋ ಧರ್ಮವತ್ಸಲಃ।
ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ಸ ಕಾಕುತ್ಸ್ಥಃ ಸುಗ್ರೀವಂ ಪ್ರಹಸನ್ನಿವ ॥ **4.8.20** ॥ 336

ಉಪಕಾರಫಲಂ ಮಿತ್ರಮಪಕಾರೋಽರಿಲಕ್ಷಣಂ।
ಅದ್ಯೈವ ತಂ ವಧಿಷ್ಯಾಮಿ ತವ ಭಾರ್ಯಾಪಹಾರಿಣಂ ॥ **4.8.21** ॥ 337

ಇಮೇ ಹಿ ಮೇ ಮಹಾಭಾಗ ಪತ್ರಿಣಸ್ತಿಗ್ಮತೇಜಸಃ।
ಕಾರ್ತಿಕೇಯವನೋದ್ಭೂತಾಃ ಶರಾ ಹೇಮವಿಭೂಷಿತಾಃ ॥ **4.8.22** ॥ 338

ಕಂಕಪತ್ರಪರಿಚ್ಛನ್ನಾ ಮಹೇಂದ್ರಾಶನಿಸನ್ನಿಭಾಃ।
ಸುಪರ್ವಾಣಃ ಸುತೀಕ್ಷ್ಣಾಗ್ರಾಃ ಸರೋಷಾ ಭುಜಗಾ ಇವ ॥ **4.8.23** ॥ 339

ವಾಲಿಸಂಜ್ಞಮಮಿತ್ರಂ ತೇ ಭ್ರಾತರಂ ಕೃತಕಿಲ್ಬಿಷಂ।
ಶರೈರ್ವಿನಿಹತಂ ಪಶ್ಯ ವಿಕೀರ್ಣಮಿವ ಪರ್ವತಂ ॥ **4.8.24** ॥ 340

ರಾಘವಸ್ಯ ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಸುಗ್ರೀವೋ ವಾಹಿನೀಪತಿಃ।
ಪ್ರಹರ್ಷಮತುಲಂ ಲೇಭೇ ಸಾಧು ಸಾಧ್ವಿತಿ ಚಾಬ್ರವೀತ್ ॥ **4.8.25** ॥ 341

ರಾಮ ಶೋಕಾಭಿಭೂತೋಽಹಂ ಶೋಕಾರ್ತಾನಾಂ ಭವಾನ್ ಗತಿಃ।
ವಯಸ್ಯ ಇತಿ ಕೃತ್ವಾ ಹಿ ತ್ವಯ್ಯಹಂ ಪರಿದೇವಯೇ ॥ **4.8.26** ॥ 342

ತ್ವಂ ಹಿ ಪಾಣಿಪ್ರದಾನೇನ ವಯಸ್ಯೋ ಮೇಽಗ್ನಿಸಾಕ್ಷಿಕಂ।
ಕೃತಃ ಪ್ರಾಣೈರ್ಬಹುಮತಃ ಸತ್ಯೇನ ಚ ಶಪಾಮ್ಯಹಂ ॥ **4.8.27** ॥ 343

ವಯಸ್ಯ ಇತಿ ಕೃತ್ವಾ ಚ ವಿಸ್ರಬ್ಧಃ ಪ್ರವದಾಮ್ಯಹಂ।
ದುಃಖಮಂತರ್ಗತಂ ತನ್ಮೇ ಮನೋ ಹರತಿ ನಿತ್ಯಶಃ ॥ **4.8.28** ॥ 344

ಏತಾವದುಕ್ತ್ವಾ ವಚನಂ ಬಾಷ್ಪದೂಷಿತಲೋಚನಃ।
ಬಾಷ್ಪದೂಷಿತಯಾ ವಾಚಾ ನೋಚ್ಚೈಃ ಶಕ್ನೋತಿ ಭಾಷಿತುಂ ॥ **4.8.29** ॥ 345

ಬಾಷ್ಪವೇಗಂ ತು ಸಹಸಾ ನದೀವೇಗಮಿವಾಗತಂ।
ಧಾರಯಾಮಾಸ ಧೈರ್ಯೇಣ ಸುಗ್ರೀವೋ ರಾಮಸನ್ನಿಧೌ ॥ **4.8.30** ॥ 346

ಸ ನಿಗೃಹ್ಯ ತು ತಂ ಬಾಷ್ಪಂ ಪ್ರಮೃಜ್ಯ ನಯನೇ ಶುಭೇ।
ವಿನಿಃಶ್ವಸ್ಯ ಚ ತೇಜಸ್ವೀ ರಾಘವಂ ಪುನರೂಚಿವಾನ್ ॥ **4.8.31** ॥ 347

ಪುರಾಹಂ ವಾಲಿನಾ ರಾಮ ರಾಜ್ಯಾತ್ ಸ್ವಾದವರೋಪಿತಃ।
ಪರುಷಾಣಿ ಚ ಸಂಶ್ರಾವ್ಯ ನಿರ್ಧೂತೋಽಸ್ಮಿ ಬಲೀಯಸಾ ॥ **4.8.32** ॥ 348

ಹೃತಾ ಭಾರ್ಯಾ ಚ ಮೇ ತೇನ ಪ್ರಾಣೇಭ್ಯೋಽಪಿ ಗರೀಯಸೀ।
ಸುಹೃದಶ್ಚ ಮದೀಯಾ ಯೇ ಸಂಯತಾ ಬಂಧನೇಷು ತೇ ॥ **4.8.33** ॥ 349

ಯತ್ನವಾಂಶ್ಚ ಸ ದುಷ್ಟಾತ್ಮಾ ಮದ್ವಿನಾಶಾಯ ರಾಘವ।
ಬಹುಶಸ್ತತ್ಪ್ರಯುಕ್ತಾಶ್ಚ ವಾನರಾ ನಿಹತಾ ಮಯಾ ॥ **4.8.34** ॥ 350

ಶಂಕಯಾ ತ್ವೇತಯಾಹಂ ಚ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತ್ವಾಮಪಿ ರಾಘವ।
ನೋಪಸರ್ಪಾಮ್ಯಹಂ ಭೀತೋ ಭಯೇ ಸರ್ವೇ ಹಿ ಬಿಭ್ಯತಿ ॥ **4.8.35** ॥ 351

ಕೇವಲಂ ಹಿ ಸಹಾಯಾ ಮೇ ಹನುಮತ್ಪ್ರಮುಖಾಸ್ತ್ವಮೇ।
ಅತೋಽಹಂ ಧಾರಯಾಮ್ಯದ್ಯ ಪ್ರಾಣಾನ್ ಕೃಚ್ಛ್ರಗತೋಽಪಿ ಸನ್ ॥ **4.8.36** ॥ 352

ಏತೇ ಹಿ ಕಪಯಃ ಸ್ನಿಗ್ಧಾ ಮಾಂ ರಕ್ಷಂತಿ ಸಮಂತತಃ।
ಸಹ ಗಚ್ಛಂತಿ ಗಂತವ್ಯೇ ನಿತ್ಯಂ ತಿಷ್ಠಂತಿ ಚಾಸ್ಥಿತೇ ॥ **4.8.37** ॥ 353

ಸಂಕ್ಷೇಪಸ್ತ್ವೇಷ ಮೇ ರಾಮ ಕಿಮುಕ್ತ್ವಾ ವಿಸ್ತರಂ ಹಿ ತೇ।
ಸ ಮೇ ಜ್ಯೇಷ್ಠೋ ರಿಪುರ್ಭ್ರಾತಾ ವಾಲೀ ವಿಶ್ರುತಪೌರುಷಃ ॥ **4.8.38** ॥ 354

ತದ್ವಿನಾಶೇಽಪಿ ಮೇ ದುಃಖಂ ಪ್ರಮೃಷ್ಟಂ ಸ್ಯಾದನಂತರಂ।
ಸುಖಂ ಮೇ ಜೀವಿತಂ ಚೈವ ತದ್ವಿನಾಶನಿಬಂಧನಂ ॥ **4.8.39** ॥ 355

ಏಷ ಮೇ ರಾಮ ಶೋಕಾಂತಃ ಶೋಕಾರ್ತೇನ ನಿವೇದಿತಃ।
ದುಃಖಿತಃ ಸುಖಿತೋ ವಾಪಿ ಸಖ್ಯುರ್ನಿತ್ಯಂ ಸಖಾ ಗತಿಃ ॥ **4.8.40** ॥ 356

ಶ್ರುತ್ವೈತಚ್ಚ ವಚೋ ರಾಮಃ ಸುಗ್ರೀವಮಿದಮಬ್ರವೀತ್।
ಕಿಂ ನಿಮಿತ್ತಮಭೂದ್ ವೈರಂ ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ತತ್ತ್ವತಃ ॥ **4.8.41** ॥ 357

ಸುಖಂ ಹಿ ಕಾರಣಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ವೈರಸ್ಯ ತವ ವಾನರ।
ಆನಂತರ್ಯಾದ್ ವಿಧಾಸ್ಯಾಮಿ ಸಂಪ್ರಧಾರ್ಯ ಬಲಾಬಲಂ ॥ **4.8.42** ॥ 358

ಬಲವಾನ್ ಹಿ ಮಮಾಮರ್ಷಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ತ್ವಾಮವಮಾನಿತಂ।
ವರ್ಧತೇ ಹೃದಯೋತ್ಕಂಪೀ ಪ್ರಾವೃಡ್ವೇಗ ಇವಾಂಭಸಃ ॥ **4.8.43** ॥ 359

ಹೃಷ್ಟಃ ಕಥಯ ವಿಸ್ರಬ್ಧೋ ಯಾವದಾರೋಪ್ಯತೇ ಧನುಃ।
ಸೃಷ್ಟಶ್ಚ ಹಿ ಮಯಾ ಬಾಣೋ ನಿರಸ್ತಶ್ಚ ರಿಪುಸ್ತವ ॥ **4.8.44** ॥ 360

ಏವಮುಕ್ತಸ್ತು ಸುಗ್ರೀವಃ ಕಾಕುತ್ಸ್ಥೇನ ಮಹಾತ್ಮನಾ।
ಪ್ರಹರ್ಷಮತುಲಂ ಲೇಭೇ ಚತುರ್ಭಿಃ ಸಹ ವಾನರೈಃ ॥ **4.8.45** ॥ 361

ತತಃ ಪ್ರಹೃಷ್ಟವದನಃ ಸುಗ್ರೀವೋ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾಗ್ರಜೇ।
ವೈರಸ್ಯ ಕಾರಣಂ ತತ್ತ್ವಮಾಖ್ಯಾತುಮುಪಚಕ್ರಮೇ ॥ **4.8.46** ॥ 362

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡೇ ಅಷ್ಟಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ನವಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಸುಗ್ರೀವೇಣ ಶ್ರೀರಾಮಂ ಪ್ರತಿ ವಾಲಿನಾ ಸಹ ಸ್ವಕೀಯವೈರಸಂಬಂಧಿಕಾರಣಸ್ಯ ಕಥನಂ

ವಾಲೀ ನಾಮ ಮಮ ಭ್ರಾತಾ ಜ್ಯೇಷ್ಠಃ ಶತ್ರುನಿಷೂದನಃ।
ಪಿತುರ್ಬಹುಮತೋ ನಿತ್ಯಂ ಮಮ ಚಾಪಿ ತಥಾ ಪುರಾ ॥ **4.9.1** ॥ 363

ಪಿತರ್ಯುಪರತೇ ತಸ್ಮಿಜ್ಯೇಷ್ಠೋಽಯಮಿತಿ ಮಂತ್ರಿಭಿಃ।
ಕಪೀನಾಮೀಶ್ವರೋ ರಾಜ್ಯೇ ಕೃತಃ ಪರಮಸಮ್ಮತಃ ॥ **4.9.2** ॥ 364

ರಾಜ್ಯಂ ಪ್ರಶಾಸತಸ್ತಸ್ಯ ಪಿತೃಪೈತಾಮಹಂ ಮಹತ್।
ಅಹಂ ಸರ್ವೇಷು ಕಾಲೇಷು ಪ್ರಣತಃ ಪ್ರೇಷ್ಯವತ್ ಸ್ಥಿತಃ ॥ **4.9.3** ॥ 365

ಮಾಯಾವೀ ನಾಮ ತೇಜಸ್ವೀ ಪೂರ್ವಜೋ ದುಂದುಭೇಃ ಸುತಃ।
ತೇನ ತಸ್ಯ ಮಹದ್ವೈರಂ ವಾಲಿನಃ ಸ್ತ್ರೀಕೃತಂ ಪುರಾ ॥ **4.9.4** ॥ 366

ಸ ತು ಸುಪ್ತೇ ಜನೇ ರಾತ್ರೌ ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾದ್ವಾರಮಾಗತಃ।
ನರ್ದತಿ ಸ್ಮ ಸುಸಂರಬ್ಧೋ ವಾಲಿನಂ ಚಾಹ್ವಯದ್ ರಣೇ ॥ **4.9.5** ॥ 367

ಪ್ರಸುಪ್ತಸ್ತು ಮಮ ಭ್ರಾತಾ ನರ್ದತೋ ಭೈರವಸ್ವನಂ।
ಶ್ರುತ್ವಾ ನ ಮಮೃಷೇ ವಾಲೀ ನಿಷ್ಪಪಾತ ಜವಾತ್ ತದಾ ॥ **4.9.6** ॥ 368

ಸ ತು ವೈ ನಿಃಸೃತಃ ಕ್ರೋಧಾತ್ ತಂ ಹಂತುಮಸುರೋತ್ತಮಂ।
ವಾರ್ಯಮಾಣಸ್ತತಃ ಸ್ತ್ರೀಭಿರ್ಮಯಾ ಚ ಪ್ರಣತಾತ್ಮನಾ ॥ **4.9.7** ॥ 369

ಸ ತು ನಿರ್ಧೂಯ ಸರ್ವಾನ್ ನೋ ನಿರ್ಜಗಾಮ ಮಹಾಬಲಃ।
ತತೋಽಹಮಪಿ ಸೌಹಾರ್ದಾನ್ನಿಃಸೃತೋ ವಾಲಿನಾ ಸಹ ॥ **4.9.8** ॥ 370

ಸ ತು ಮೇ ಭ್ರಾತರಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಮಾಂ ಚ ದೂರಾದವಸ್ಥಿತಂ।
ಅಸುರೋ ಜಾತಸಂತ್ರಾಸಃ ಪ್ರದುದ್ರಾವ ತದಾ ಭೃಶಂ ॥ **4.9.9** ॥ 371

ತಸ್ಮಿನ್ ದ್ರವತಿ ಸಂತ್ರಸ್ತೇ ಹ್ಯಾವಾಂ ದ್ರುತತರಂ ಗತೌ।
ಪ್ರಕಾಶೋಽಪಿ ಕೃತೋ ಮಾರ್ಗಶ್ಚಂದ್ರೇಣೋದ್ಗಚ್ಛತಾ ತದಾ ॥ **4.9.10** ॥ 372

ಸ ತೃಣೈರಾವೃತಂ ದುರ್ಗಂ ಧರಣ್ಯಾ ವಿವರಂ ಮಹತ್।
ಪ್ರವಿವೇಶಾಸುರೋ ವೇಗಾದಾವಾಮಾಸಾದ್ಯ ವಿಷ್ಠಿತೌ ॥ **4.9.11** ॥ 373

ತಂ ಪ್ರವಿಷ್ಟಂ ರಿಪುಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಬಿಲಂ ರೋಷವಶಂ ಗತಃ।
ಮಾಮುವಾಚ ತತೋ ವಾಲೀ ವಚನಂ ಕ್ಷುಭಿತೇಂದ್ರಿಯಃ ॥ **4.9.12** ॥ 374

ಇಹ ತಿಷ್ಠಾದ್ಯ ಸುಗ್ರೀವ ಬಿಲದ್ವಾರಿ ಸಮಾಹಿತಃ।
ಯಾವದತ್ರ ಪ್ರವಿಶ್ಯಾಹಂ ನಿಹನ್ಮಿ ಸಮರೇ ರಿಪುಂ ॥ **4.9.13** ॥ 375

ಮಯಾ ತ್ವೇತದ್ ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಯಾಚಿತಃ ಸ ಪರಂತಪಃ।
ಶಾಪಯಿತ್ವಾ ಚ ಮಾಂ ಪದ್ಭ್ಯಾಂ ಪ್ರವಿವೇಶ ಬಿಲಂ ತತಃ ॥ **4.9.14** ॥ 376

ತಸ್ಯ ಪ್ರವಿಷ್ಟಸ್ಯ ಬಿಲಂ ಸಾಗ್ರಃ ಸಂವತ್ಸರೋ ಗತಃ।
ಸ್ಥಿತಸ್ಯ ಚ ಬಿಲದ್ವಾರಿ ಸ ಕಾಲೋ ವ್ಯತ್ಯವರ್ತತ ॥ **4.9.15** ॥ 377

ಅಹಂ ತು ನಷ್ಟಂ ತಂ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಸ್ನೇಹಾದಾಗತಸಂಭ್ರಮಃ।
ಭ್ರಾತರಂ ನ ಪ್ರಪಶ್ಯಾಮಿ ಪಾಪಶಂಕಿ ಚ ಮೇ ಮನಃ ॥ **4.9.16** ॥ 378

ಅಥ ದೀರ್ಘಸ್ಯ ಕಾಲಸ್ಯ ಬಿಲಾತ್ ತಸ್ಮಾದ್ ವಿನಿಃಸೃತಂ।
ಸಫೇನಂ ರುಧಿರಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತತೋಽಹಂ ಭೃಶದುಃಖಿತಃ ॥ **4.9.17** ॥ 379

ನರ್ದತಾಮಸುರಾಣಾಂ ಚ ಧ್ವನಿರ್ಮೇ ಶ್ರೋತ್ರಮಾಗತಃ।
ನ ರತಸ್ಯ ಚ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಕ್ರೋಶತೋಽಪಿ ಸ್ವನೋ ಗುರೋಃ ॥ **4.9.18** ॥ 380

ಅಹಂ ತ್ವವಗತೋ ಬುದ್ಧ್ಯಾ ಚಿಹ್ನೈಸ್ತೈರ್ಭ್ರಾತರಂ ಹತಂ।
ಪಿಧಾಯ ಚ ಬಿಲದ್ವಾರಂ ಶಿಲಯಾ ಗಿರಿಮಾತ್ರಯಾ ॥ **4.9.19** ॥ 381

ಶೋಕಾರ್ತಶ್ಚೋದಕಂ ಕೃತ್ವಾ ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಮಾಗತಃ ಸಖೇ।
ಗೂಹಮಾನಸ್ಯ ಮೇ ತತ್ ತ್ವಂ ಯತ್ನತೋ ಮಂತ್ರಿಭಿಃ ಶ್ರುತಂ ॥ **4.9.20** ॥ 382

ತತೋಽಹಂ ತೈಃ ಸಮಾಗಮ್ಯ ಸಮೇತೈರಭಿಷೇಚಿತಃ।
ರಾಜ್ಯಂ ಪ್ರಶಾಸತಸ್ತಸ್ಯ ನ್ಯಾಯತೋ ಮಮ ರಾಘವ ॥ **4.9.21** ॥ 383

ಆಜಗಾಮ ರಿಪುಂ ಹತ್ವಾ ದಾನವಂ ಸ ತು ವಾನರಃ।
ಅಭಿಷಿಕ್ತಂ ತು ಮಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕ್ರೋಧಾತ್ ಸಂರಕ್ತಲೋಚನಃ ॥ **4.9.22** ॥ 384

ಮದೀಯಾನ್ ಮಂತ್ರಿಣೋ ಬದ್ಧ್ವಾ ಪರುಷಂ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್।
ನಿಗ್ರಹೇ ಚ ಸಮರ್ಥಸ್ಯ ತಂ ಪಾಪಂ ಪ್ರತಿ ರಾಘವ ॥ **4.9.23** ॥ 385

ನ ಪ್ರಾವರ್ತತ ಮೇ ಬುದ್ಧಿರ್ಭ್ರಾತೃಗೌರವಯಂತ್ರಿತಾ।
ಹತ್ವಾ ಶತ್ರುಂ ಸ ಮೇ ಭ್ರಾತಾ ಪ್ರವಿವೇಶ ಪುರಂ ತದಾ ॥ **4.9.24** ॥ 386

ಮಾನಯಂಸ್ತಂ ಮಹಾತ್ಮಾನಂ ಯಥಾವಚ್ಚಾಭಿವಾದಯಂ।
ಉಕ್ತಾಶ್ಚ ನಾಶಿಷಸ್ತೇನ ಪ್ರಹೃಷ್ಟೇನಾಂತರಾತ್ಮನಾ ॥ **4.9.25** ॥ 387

ನತ್ವಾ ಪಾದಾವಹಂ ತಸ್ಯ ಮುಕುಟೇನಾಸ್ಪೃಶಂ ಪ್ರಭೋ।
ಅಪಿ ವಾಲೀ ಮಮ ಕ್ರೋಧಾನ್ನ ಪ್ರಸಾದಂ ಚಕಾರ ಸಃ ॥ **4.9.26** ॥ 388

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡೇ ನವಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ದಶಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಭ್ರಾತ್ರಾ ಸಹ ವೈರಕಾರಣಸ್ಯ ಕಥನಪ್ರಸಂಗೇ ಸುಗ್ರೀವೇಣ ಸ್ವಕರ್ತೃಕೇ ವಾಲಿನಃ ಪ್ರಸಾದನೇ ವಾಲಿಕರ್ತೃಕೇ ಚ ಸ್ವಸ್ಯ ನಿಷ್ಕಾಸನೇ ಘಟಿತಸ್ಯ ವೃತ್ತಾಂತಸ್ಯ ವರ್ಣನಂ

ತತಃ ಕ್ರೋಧಸಮಾವಿಷ್ಟಂ ಸಂರಬ್ಧಂ ತಮುಪಾಗತಂ।
ಅಹಂ ಪ್ರಸಾದಯಾಂಚಕ್ರೇ ಭ್ರಾತರಂ ಹಿತಕಾಮ್ಯಯಾ ॥ **4.10.1** ॥ 389

ದಿಷ್ಟ್ಯಾಸಿ ಕುಶಲೀ ಪ್ರಾಪ್ತೋ ನಿಹತಶ್ಚ ತ್ವಯಾ ರಿಪುಃ।
ಅನಾಥಸ್ಯ ಹಿ ಮೇ ನಾಥಸ್ತ್ವಮೇಕೋಽನಾಥನಂದನ ॥ **4.10.2** ॥ 390

ಇದಂ ಬಹುಶಲಾಕಂ ತೇ ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರಮಿವೋದಿತಂ।
ಛತ್ರಂ ಸವಾಲವ್ಯಜನಂ ಪ್ರತೀಚ್ಛಸ್ವ ಮಯಾ ಧೃತಂ ॥ **4.10.3** ॥ 391

ಆರ್ತಸ್ತತ್ರ ಬಿಲದ್ವಾರಿ ಸ್ಥಿತಃ ಸಂವತ್ಸರಂ ನೃಪ।
ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಚ ಶೋಣಿತಂ ದ್ವಾರಿ ಬಿಲಾಚ್ಚಾಪಿ ಸಮುತ್ಥಿತಂ ॥ **4.10.4** ॥ 392

ಶೋಕಸಂವಿಗ್ನಹೃದಯೋ ಭೃಶಂ ವ್ಯಾಕುಲಿತೇಂದ್ರಿಯಃ।
ಅಪಿಧಾಯ ಬಿಲದ್ವಾರಂ ಶೈಲಶೃಂಗೇಣ ತತ್ ತದಾ ॥ **4.10.5** ॥ 393

ತಸ್ಮಾದ್ ದೇಶಾದಪಾಕ್ರಮ್ಯ ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಂ ಪ್ರಾವಿಶಂ ಪುನಃ।
ವಿಷಾದಾತ್ತ್ವಿಹ ಮಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪೌರೈರ್ಮಂತ್ರಿಭಿರೇವ ಚ ॥ **4.10.6** ॥ 394

ಅಭಿಷಿಕ್ತೋ ನ ಕಾಮೇನ ತನ್ಮೇ ಕ್ಷಂತುಂ ತ್ವಮರ್ಹಸಿ।
ತ್ವಮೇವ ರಾಜಾ ಮಾನಾರ್ಹಃ ಸದಾ ಚಾಹಂ ಯಥಾ ಪುರಾ ॥ **4.10.7** ॥ 395

ರಾಜಭಾವೇ ನಿಯೋಗೋಽಯಂ ಮಮ ತ್ವದ್ವಿರಹಾತ್ ಕೃತಃ।
ಸಾಮಾತ್ಯಪೌರನಗರಂ ಸ್ಥಿತಂ ನಿಹತಕಂಟಕಂ ॥ **4.10.8** ॥ 396

ನ್ಯಾಸಭೂತಮಿದಂ ರಾಜ್ಯಂ ತವ ನಿರ್ಯಾತಯಾಮ್ಯಹಂ।
ಮಾ ಚ ರೋಷಂ ಕೃಥಾಃ ಸೌಮ್ಯ ಮಮ ಶತ್ರುನಿಷೂದನ ॥ **4.10.9** ॥ 397

ಯಾಚೇ ತ್ವಾಂ ಶಿರಸಾ ರಾಜನ್ ಮಯಾ ಬದ್ಧೋಽಯಮಂಜಲಿಃ।
ಬಲಾದಸ್ಮಿನ್ ಸಮಾಗಮ್ಯ ಮಂತ್ರಿಭಿಃ ಪುರವಾಸಿಭಿಃ ॥ **4.10.10** ॥ 398

ರಾಜಭಾವೇ ನಿಯುಕ್ತೋಽಹಂ ಶೂನ್ಯದೇಶಜಿಗೀಷಯಾ।
ಸ್ನಿಗ್ಧಮೇವಂ ಬ್ರುವಾಣಂ ಮಾಂ ಸ ವಿನಿರ್ಭರ್ತ್ಸ್ಯ ವಾನರಃ ॥ **4.10.11** ॥ 399

ಧಿಕ್ತ್ವಾಮಿತಿ ಚ ಮಾಮುಕ್ತ್ವಾ ಬಹು ತತ್ತದುವಾಚ ಹ।
ಪ್ರಕೃತೀಶ್ಚ ಸಮಾನೀಯ ಮಂತ್ರಿಣಶ್ಚೈವ ಸಮ್ಮತಾನ್ ॥ **4.10.12** ॥ 400

ಮಾಮಾಹ ಸುಹೃದಾಂ ಮಧ್ಯೇ ವಾಕ್ಯಂ ಪರಮಗರ್ಹಿತಂ।
ವಿದಿತಂ ವೋ ಮಯಾ ರಾತ್ರೌ ಮಾಯಾವೀ ಸ ಮಹಾಸುರಃ ॥ **4.10.13** ॥ 401

ಮಾಂ ಸಮಾಹ್ವಯತ ಕ್ರುದ್ಧೋ ಯುದ್ಧಾಕಾಂಕ್ಷೀ ತದಾ ಪುರಾ।
ತಸ್ಯ ತದ್ ಭಾಷಿತಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ನಿಃಸೃತೋಽಹಂ ನೃಪಾಲಯಾತ್ ॥ **4.10.14** ॥ 402

ಅನುಯಾತಶ್ಚ ಮಾಂ ತೂರ್ಣಮಯಂ ಭ್ರಾತಾ ಸುದಾರುಣಃ।
ಸ ತು ದೃಷ್ಟ್ವೈವ ಮಾಂ ರಾತ್ರೌ ಸದ್ವಿತೀಯಂ ಮಹಾಬಲಃ ॥ **4.10.15** ॥ 403

ಪ್ರಾದ್ರವದ್ ಭಯಸಂತ್ರಸ್ತೋ ವೀಕ್ಷ್ಯಾವಾಂ ಸಮುಪಾಗತೌ।
ಅಭಿದ್ರುತಸ್ತು ವೇಗೇನ ವಿವೇಶ ಸ ಮಹಾಬಿಲಂ ॥ **4.10.16** ॥ 404

ತಂ ಪ್ರವಿಷ್ಟಂ ವಿದಿತ್ವಾ ತು ಸುಘೋರಂ ಸುಮಹದ್ಬಿಲಂ।
ಅಯಮುಕ್ತೋಽಥ ಮೇ ಭ್ರಾತಾ ಮಯಾ ತು ಕ್ರೂರದರ್ಶನಃ ॥ **4.10.17** ॥ 405

ಅಹತ್ವಾ ನಾಸ್ತಿ ಮೇ ಶಕ್ತಿಃ ಪ್ರತಿಗಂತುಮಿತಃ ಪುರೀಂ।
ಬಿಲದ್ವಾರಿ ಪ್ರತೀಕ್ಷ ತ್ವಂ ಯಾವದೇನಂ ನಿಹನ್ಮ್ಯಹಂ ॥ **4.10.18** ॥ 406

ಸ್ಥಿತೋಽಯಮಿತಿ ಮತ್ವಾಹಂ ಪ್ರವಿಷ್ಟಸ್ತು ದುರಾಸದಂ।
ತಂ ಮೇ ಮಾರ್ಗಯತಸ್ತತ್ರ ಗತಃ ಸಂವತ್ಸರಸ್ತದಾ ॥ **4.10.19** ॥ 407

ಸ ತು ದೃಷ್ಟೋ ಮಯಾ ಶತ್ರುರನಿರ್ವೇದಾದ್ ಭಯಾವಹಃ।
ನಿಹತಶ್ಚ ಮಯಾ ಸದ್ಯಃ ಸ ಸರ್ವೈಃ ಸಹ ಬಂಧುಭಿಃ ॥ **4.10.20** ॥ 408

ತಸ್ಯಾಸ್ಯಾತ್ತು ಪ್ರವೃತ್ತೇನ ರುಧಿರೌಘೇಣ ತದ್ಬಿಲಂ।
ಪೂರ್ಣಮಾಸೀದ್ ದುರಾಕ್ರಾಮಂ ಸ್ತನತಸ್ತಸ್ಯ ಭೂತಲೇ ॥ **4.10.21** ॥ 409

ಸೂದಯಿತ್ವಾ ತು ತಂ ಶತ್ರುಂ ವಿಕ್ರಾಂತಂ ತಮಹಂ ಸುಖಂ।
ನಿಷ್ಕ್ರಮಂ ನೈವ ಪಶ್ಯಾಮಿ ಬಿಲಸ್ಯ ಪಿಹಿತಂ ಮುಖಂ ॥ **4.10.22** ॥ 410

ವಿಕ್ರೋಶಮಾನಸ್ಯ ತು ಮೇ ಸುಗ್ರೀವೇತಿ ಪುನಃ ಪುನಃ।
ಯತಃ ಪ್ರತಿವಚೋ ನಾಸ್ತಿ ತತೋಽಹಂ ಭೃಶದುಃಖಿತಃ ॥ **4.10.23** ॥ 411

ಪಾದಪ್ರಹಾರೈಸ್ತು ಮಯಾ ಬಹುಭಿಃ ಪರಿಪಾತಿತಂ।
ತತೋಽಹಂ ತೇನ ನಿಷ್ಕ್ರಮ್ಯ ಪಥಾ ಪುರಮುಪಾಗತಃ ॥ **4.10.24** ॥ 412

ತತ್ರಾನೇನಾಸ್ಮಿ ಸಂರುದ್ಧೋ ರಾಜ್ಯಂ ಮೃಗಯತಾऽऽತ್ಮನಃ।
ಸುಗ್ರೀವೇಣ ನೃಶಂಸೇನ ವಿಸ್ಮೃತ್ಯ ಭ್ರಾತೃಸೌಹೃದಂ ॥ **4.10.25** ॥ 413

ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ತು ಮಾಂ ತತ್ರ ವಸ್ತ್ರೇಣೈಕೇನ ವಾನರಃ।
ತದಾ ನಿರ್ವಾಸಯಾಮಾಸ ವಾಲೀ ವಿಗತಸಾಧ್ವಸಃ ॥ **4.10.26** ॥ 414

ತೇನಾಹಮಪವಿದ್ಧಶ್ಚ ಹೃತದಾರಶ್ಚ ರಾಘವ।
ತದ್ಭಯಾಚ್ಚ ಮಹೀಂ ಸರ್ವಾಂ ಕ್ರಾಂತವಾನ್ ಸವನಾರ್ಣವಾಂ ॥ **4.10.27** ॥ 415

ಋಷ್ಯಮೂಕಂ ಗಿರಿವರಂ ಭಾರ್ಯಾಹರಣದುಃಖಿತಃ।
ಪ್ರವಿಷ್ಟೋಽಸ್ಮಿ ದುರಾಧರ್ಷಂ ವಾಲಿನಃ ಕಾರಣಾಂತರೇ ॥ **4.10.28** ॥ 416

ಏತತ್ತೇ ಸರ್ವಮಾಖ್ಯಾತಂ ವೈರಾನುಕಥನಂ ಮಹತ್।
ಅನಾಗಸಾ ಮಯಾ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ವ್ಯಸನಂ ಪಶ್ಯ ರಾಘವ ॥ **4.10.29** ॥ 417

ವಾಲಿನಶ್ಚ ಭಯಾತ್ ತಸ್ಯ ಸರ್ವಲೋಕಭಯಾಪಹ।
ಕರ್ತುಮರ್ಹಸಿ ಮೇ ವೀರ ಪ್ರಸಾದಂ ತಸ್ಯ ನಿಗ್ರಹಾತ್ ॥ **4.10.30** ॥ 418

ಏವಮುಕ್ತಃ ಸ ತೇಜಸ್ವೀ ಧರ್ಮಜ್ಞೋ ಧರ್ಮಸಂಹಿತಂ।
ವಚನಂ ವಕ್ತುಮಾರೇಭೇ ಸುಗ್ರೀವಂ ಪ್ರಹಸನ್ನಿವ ॥ **4.10.31** ॥ 419

ಅಮೋಘಾಃ ಸೂರ್ಯಸಂಕಾಶಾ ನಿಶಿತಾ ಮೇ ಶರಾ ಇಮೇ।
ತಸ್ಮಿನ್ ವಾಲಿನಿ ದುರ್ವೃತ್ತೇ ಪತಿಷ್ಯಂತಿ ರುಷಾನ್ವಿತಾಃ ॥ **4.10.32** ॥ 420

ಯಾವತ್ ತಂ ನಹಿ ಪಶ್ಯೇಯಂ ತವ ಭಾರ್ಯಾಪಹಾರಿಣಂ।
ತಾವತ್ ಸ ಜೀವೇತ್ ಪಾಪಾತ್ಮಾ ವಾಲೀ ಚಾರಿತ್ರದೂಷಕಃ ॥ **4.10.33** ॥ 421

ಆತ್ಮಾನುಮಾನಾತ್ ಪಶ್ಯಾಮಿ ಮಗ್ನಸ್ತ್ವಂ ಶೋಕಸಾಗರೇ।
ತ್ವಾಮಹಂ ತಾರಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಬಾಢಂ ಪ್ರಾಪ್ಸ್ಯಸಿ ಪುಷ್ಕಲಂ ॥ **4.10.34** ॥ 422

ತಸ್ಯ ತದ್ ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಹರ್ಷಪೌರುಷವರ್ಧನಂ।
ಸುಗ್ರೀವಃ ಪರಮಪ್ರೀತಃ ಸುಮಹದ್ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **4.10.35** ॥ 423

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡೇ ದಶಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಏಕಾದಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಸುಗ್ರೀವೇಣ ವಾಲಿನಃ ಪರಾಕ್ರಮಸ್ಯ ವರ್ಣನಂ ವಾಲಿನಾ ದುಂದುಭಿಂ ಹತ್ವಾ ತಸ್ಯ ಶವಸ್ಯ ಮತಂಗವನೇ ಕ್ಷೇಪಣಂ ಮತಂಗಮುನಿನಾ ವಾಲಿನೇ ಶಾಪದಾನಂ ಶ್ರೀರಾಮೇಣ ದುಂದುಭೇರಸ್ಥಿಸಮೂಹಸ್ಯ ದೂರೇ ಕ್ಷೇಪಣಂ ಸುಗ್ರೀವೇಣ ತಂ ಪ್ರತಿ ಸಾಲಭೇದನಾರ್ಥಮಾಗ್ರಹಕರಣಂ

ರಾಮಸ್ಯ ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಹರ್ಷಪೌರುಷವರ್ಧನಂ।
ಸುಗ್ರೀವಃ ಪೂಜಯಾಂಚಕ್ರೇ ರಾಘವಂ ಪ್ರಶಶಂಸ ಚ ॥ **4.11.1** ॥ 424

ಅಸಂಶಯಂ ಪ್ರಜ್ವಲಿತೈಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣೈರ್ಮರ್ಮಾತಿಗೈಃ ಶರೈಃ।
ತ್ವಂ ದಹೇಃ ಕುಪಿತೋ ಲೋಕಾನ್ ಯುಗಾಂತ ಇವ ಭಾಸ್ಕರಃ ॥ **4.11.2** ॥ 425

ವಾಲಿನಃ ಪೌರುಷಂ ಯತ್ತದ್ ಯಚ್ಚ ವೀರ್ಯಂ ಧೃತಿಶ್ಚ ಯಾ।
ತನ್ಮಮೈಕಮನಾಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ವಿಧತ್ಸ್ವ ಯದನಂತರಂ ॥ **4.11.3** ॥ 426

ಸಮುದ್ರಾತ್ ಪಶ್ಚಿಮಾತ್ ಪೂರ್ವಂ ದಕ್ಷಿಣಾದಪಿ ಚೋತ್ತರಂ।
ಕ್ರಾಮತ್ಯನುದಿತೇ ಸೂರ್ಯೇ ವಾಲೀ ವ್ಯಪಗತಕ್ಲಮಃ ॥ **4.11.4** ॥ 427

ಅಗ್ರಾಣ್ಯಾರುಹ್ಯ ಶೈಲಾನಾಂ ಶಿಖರಾಣಿ ಮಹಾಂತ್ಯಪಿ।
ಊರ್ಧ್ವಮುತ್ಪತ್ಯ ತರಸಾ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಣಾತಿ ವೀರ್ಯವಾನ್ ॥ **4.11.5** ॥ 428

ಬಹವಃ ಸಾರವಂತಶ್ಚ ವನೇಷು ವಿವಿಧಾ ದ್ರುಮಾಃ।
ವಾಲಿನಾ ತರಸಾ ಭಗ್ನಾ ಬಲಂ ಪ್ರಥಯತಾऽऽತ್ಮನಃ ॥ **4.11.6** ॥ 429

ಮಹಿಷೋ ದುಂದುಭಿರ್ನಾಮ ಕೈಲಾಸಶಿಖರಪ್ರಭಃ।
ಬಲಂ ನಾಗಸಹಸ್ರಸ್ಯ ಧಾರಯಾಮಾಸ ವೀರ್ಯವಾನ್ ॥ **4.11.7** ॥ 430

ಸ ವೀರ್ಯೋತ್ಸೇಕದುಷ್ಟಾತ್ಮಾ ವರದಾನೇನ ಮೋಹಿತಃ।
ಜಗಾಮ ಸ ಮಹಾಕಾಯಃ ಸಮುದ್ರಂ ಸರಿತಾಂ ಪತಿಂ ॥ **4.11.8** ॥ 431

ಊರ್ಮಿಮಂತಮತಿಕ್ರಮ್ಯ ಸಾಗರಂ ರತ್ನಸಂಚಯಂ।
ಮಮ ಯುದ್ಧಂ ಪ್ರಯಚ್ಛೇತಿ ತಮುವಾಚ ಮಹಾರ್ಣವಂ ॥ **4.11.9** ॥ 432

ತತಃ ಸಮುದ್ರೋ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಸಮುತ್ಥಾಯ ಮಹಾಬಲಃ।
ಅಬ್ರವೀದ್ ವಚನಂ ರಾಜನ್ನಸುರಂ ಕಾಲಚೋದಿತಂ ॥ **4.11.10** ॥ 433

ಸಮರ್ಥೋ ನಾಸ್ಮಿ ತೇ ದಾತುಂ ಯುದ್ಧಂ ಯುದ್ಧವಿಶಾರದ।
ಶ್ರೂಯತಾಂ ತ್ವಭಿಧಾಸ್ಯಾಮಿ ಯಸ್ತೇ ಯುದ್ಧಂ ಪ್ರದಾಸ್ಯತಿ ॥ **4.11.11** ॥ 434

ಶೈಲರಾಜೋ ಮಹಾರಣ್ಯೇ ತಪಸ್ವಿಶರಣಂ ಪರಂ।
ಶಂಕರಶ್ವಶುರೋ ನಾಮ್ನಾ ಹಿಮವಾನಿತಿ ವಿಶ್ರುತಃ ॥ **4.11.12** ॥ 435

ಮಹಾಪ್ರಸ್ರವಣೋಪೇತೋ ಬಹುಕಂದರನಿರ್ಝರಃ।
ಸ ಸಮರ್ಥಸ್ತವ ಪ್ರೀತಿಮತುಲಾಂ ಕರ್ತುಮರ್ಹತಿ ॥ **4.11.13** ॥ 436

ತಂ ಭೀತಮಿತಿ ವಿಜ್ಞಾಯ ಸಮುದ್ರಮಸುರೋತ್ತಮಃ।
ಹಿಮವದ್ವನಮಾಗಮ್ಯ ಶರಶ್ಚಾಪಾದಿವ ಚ್ಯುತಃ ॥ **4.11.14** ॥ 437

ತತಸ್ತಸ್ಯ ಗಿರೇಃ ಶ್ವೇತಾ ಗಜೇಂದ್ರಪ್ರತಿಮಾಃ ಶಿಲಾಃ।
ಚಿಕ್ಷೇಪ ಬಹುಧಾ ಭೂಮೌ ದುಂದುಭಿರ್ವಿನನಾದ ಚ ॥ **4.11.15** ॥ 438

ತತಃ ಶ್ವೇತಾಂಬುದಾಕಾರಃ ಸೌಮ್ಯಃ ಪ್ರೀತಿಕರಾಕೃತಿಃ।
ಹಿಮವಾನಬ್ರವೀದ್ ವಾಕ್ಯಂ ಸ್ವ ಏವ ಶಿಖರೇ ಸ್ಥಿತಃ ॥ **4.11.16** ॥ 439

ಕ್ಷೇಷ್ಟುಮರ್ಹಸಿ ಮಾಂ ನ ತ್ವಂ ದುಂದುಭೇ ಧರ್ಮವತ್ಸಲ।
ರಣಕರ್ಮಸ್ವಕುಶಲಸ್ತಪಸ್ವಿಶರಣೋ ಹ್ಯಹಂ ॥ **4.11.17** ॥ 440

ತಸ್ಯ ತದ್ ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಗಿರಿರಾಜಸ್ಯ ಧೀಮತಃ।
ಉವಾಚ ದುಂದುಭಿರ್ವಾಕ್ಯಂ ಕ್ರೋಧಾತ್ ಸಂರಕ್ತಲೋಚನಃ ॥ **4.11.18** ॥ 441

ಯದಿ ಯುದ್ಧೇಽಸಮರ್ಥಸ್ತ್ವಂ ಮದ್ಭಯಾದ್ ವಾ ನಿರುದ್ಯಮಃ।
ತಮಾಚಕ್ಷ್ವ ಪ್ರದದ್ಯಾನ್ಮೇ ಯೋ ಹಿ ಯುದ್ಧಂ ಯುಯುತ್ಸತಃ ॥ **4.11.19** ॥ 442

ಹಿಮವಾನಬ್ರವೀದ್ ವಾಕ್ಯಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ವಾಕ್ಯವಿಶಾರದಃ।
ಅನುಕ್ತಪೂರ್ವಂ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಕ್ರೋಧಾತ್ ತಮಸುರೋತ್ತಮಂ ॥ **4.11.20** ॥ 443

ವಾಲೀ ನಾಮ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ ಶಕ್ರಪುತ್ರಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್।
ಅಧ್ಯಾಸ್ತೇ ವಾನರಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಮತುಲಪ್ರಭಾಂ ॥ **4.11.21** ॥ 444

ಸ ಸಮರ್ಥೋ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞಸ್ತವ ಯುದ್ಧವಿಶಾರದಃ।
ದ್ವಂದ್ವಯುದ್ಧಂ ಸ ದಾತುಂ ತೇ ನಮುಚೇರಿವ ವಾಸವಃ ॥ **4.11.22** ॥ 445

ತಂ ಶೀಘ್ರಮಭಿಗಚ್ಛ ತ್ವಂ ಯದಿ ಯುದ್ಧಮಿಹೇಚ್ಛಸಿ।
ಸ ಹಿ ದುರ್ಮರ್ಷಣೋ ನಿತ್ಯಂ ಶೂರಃ ಸಮರಕರ್ಮಣಿ ॥ **4.11.23** ॥ 446

ಶ್ರುತ್ವಾ ಹಿಮವತೋ ವಾಕ್ಯಂ ಕೋಪಾವಿಷ್ಟಃ ಸ ದುಂದುಭಿಃ।
ಜಗಾಮ ತಾಂ ಪುರೀಂ ತಸ್ಯ ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಂ ವಾಲಿನಸ್ತದಾ ॥ **4.11.24** ॥ 447

ಧಾರಯನ್ ಮಾಹಿಷಂ ರೂಪಂ ತೀಕ್ಷ್ಣಶೃಂಗೋ ಭಯಾವಹಃ।
ಪ್ರಾವೃಷೀವ ಮಹಾಮೇಘಸ್ತೋಯಪೂರ್ಣೋ ನಭಸ್ತಲೇ ॥ **4.11.25** ॥ 448

ತತಸ್ತು ದ್ವಾರಮಾಗಮ್ಯ ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಯಾ ಮಹಾಬಲಃ।
ನನರ್ದ ಕಂಪಯನ್ ಭೂಮಿಂ ದುಂದುಭಿರ್ದುಂದುಭಿರ್ಯಥಾ ॥ **4.11.26** ॥ 449

ಸಮೀಪಜಾನ್ ದ್ರುಮಾನ್ ಭಂಜನ್ ವಸುಧಾಂ ದಾರಯನ್ ಖುರೈಃ।
ವಿಷಾಣೇನೋಲ್ಲಿಖನ್ ದರ್ಪಾತ್ ತದ್ದ್ವಾರಂ ದ್ವಿರದೋ ಯಥಾ ॥ **4.11.27** ॥ 450

ಅಂತಃಪುರಗತೋ ವಾಲೀ ಶ್ರುತ್ವಾ ಶಬ್ದಮಮರ್ಷಣಃ।
ನಿಷ್ಪಪಾತ ಸಹ ಸ್ತ್ರೀಭಿಸ್ತಾರಾಭಿರಿವ ಚಂದ್ರಮಾಃ ॥ **4.11.28** ॥ 451

ಮಿತಂ ವ್ಯಕ್ತಾಕ್ಷರಪದಂ ತಮುವಾಚ ಸ ದುಂದುಭಿಂ।
ಹರೀಣಾಮೀಶ್ವರೋ ವಾಲೀ ಸರ್ವೇಷಾಂ ವನಚಾರಿಣಾಂ ॥ **4.11.29** ॥ 452

ಕಿಮರ್ಥಂ ನಗರದ್ವಾರಮಿದಂ ರುದ್ಧ್ವಾ ವಿನರ್ದಸೇ।
ದುಂದುಭೇ ವಿದಿತೋ ಮೇಽಸಿ ರಕ್ಷ ಪ್ರಾಣಾನ್ ಮಹಾಬಲ ॥ **4.11.30** ॥ 453

ತಸ್ಯ ತದ್ ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ವಾನರೇಂದ್ರಸ್ಯ ಧೀಮತಃ।
ಉವಾಚ ದುಂದುಭಿರ್ವಾಕ್ಯಂ ಕ್ರೋಧಾತ್ ಸಂರಕ್ತಲೋಚನಃ ॥ **4.11.31** ॥ 454

ನ ತ್ವಂ ಸ್ತ್ರೀಸನ್ನಿಧೌ ವೀರ ವಚನಂ ವಕ್ತುಮರ್ಹಸಿ।
ಮಮ ಯುದ್ಧಂ ಪ್ರಯಚ್ಛಾದ್ಯ ತತೋ ಜ್ಞಾಸ್ಯಾಮಿ ತೇ ಬಲಂ ॥ **4.11.32** ॥ 455

ಅಥವಾ ಧಾರಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಕ್ರೋಧಮದ್ಯ ನಿಶಾಮಿಮಾಂ।
ಗೃಹ್ಯತಾಮುದಯಃ ಸ್ವೈರಂ ಕಾಮಭೋಗೇಷು ವಾನರ ॥ **4.11.33** ॥ 456

ದೀಯತಾಂ ಸಂಪ್ರದಾನಂ ಚ ಪರಿಷ್ವಜ್ಯ ಚ ವಾನರಾನ್।
ಸರ್ವಶಾಖಾಮೃಗೇಂದ್ರಸ್ತ್ವಂ ಸಂಸಾದಯ ಸುಹೃಜ್ಜನಂ ॥ **4.11.34** ॥ 457

ಸುದೃಷ್ಟಾಂ ಕುರು ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಂ ಕುರುಷ್ವಾತ್ಮಸಮಂ ಪುರೇ।
ಕ್ರೀಡಸ್ವ ಚ ಸಮಂ ಸ್ತ್ರೀಭಿರಹಂ ತೇ ದರ್ಪಶಾಸನಃ ॥ **4.11.35** ॥ 458

ಯೋ ಹಿ ಮತ್ತಂ ಪ್ರಮತ್ತಂ ವಾ ಭಗ್ನಂ ವಾ ರಹಿತಂ ಕೃಶಂ।
ಹನ್ಯಾತ್ ಸ ಭ್ರೂಣಹಾ ಲೋಕೇ ತ್ವದ್ವಿಧಂ ಮದಮೋಹಿತಂ ॥ **4.11.36** ॥ 459

ಸ ಪ್ರಹಸ್ಯಾಬ್ರವೀನ್ಮಂದಂ ಕ್ರೋಧಾತ್ ತಮಸುರೇಶ್ವರಂ।
ವಿಸೃಜ್ಯ ತಾಃ ಸ್ತ್ರಿಯಃ ಸರ್ವಾಸ್ತಾರಾಪ್ರಭೃತಿಕಾಸ್ತದಾ ॥ **4.11.37** ॥ 460

ಮತ್ತೋಽಯಮಿತಿ ಮಾ ಮಂಸ್ಥಾ ಯದ್ಯಭೀತೋಽಸಿ ಸಂಯುಗೇ।
ಮದೋಽಯಂ ಸಂಪ್ರಹಾರೇಽಸ್ಮಿನ್ ವೀರಪಾನಂ ಸಮರ್ಥ್ಯತಾಂ ॥ **4.11.38** ॥ 461

ತಮೇವಮುಕ್ತ್ವಾ ಸಂಕ್ರುದ್ಧೋ ಮಾಲಾಮುತ್ಕ್ಷಿಪ್ಯ ಕಾಂಚನೀಂ।
ಪಿತ್ರಾ ದತ್ತಾಂ ಮಹೇಂದ್ರೇಣ ಯುದ್ಧಾಯ ವ್ಯವತಿಷ್ಠತ ॥ **4.11.39** ॥ 462

ವಿಷಾಣಯೋರ್ಗ್ಯಹೀತ್ವಾ ತಂ ದುಂದುಭಿಂ ಗಿರಿಸನ್ನಿಭಂ।
ಆವಿಧ್ಯತ ತಥಾ ವಾಲೀ ವಿನದನ್ ಕಪಿಕುಂಜರಃ ॥ **4.11.40** ॥ 463

ಬಲಾದ್ ವ್ಯಾಪಾದಯಾಂಚಕ್ರೇ ನನರ್ದ ಚ ಮಹಾಸ್ವನಂ।
ಶ್ರೋತ್ರಾಭ್ಯಾಮಥ ರಕ್ತಂ ತು ತಸ್ಯ ಸುಸ್ರಾವ ಪಾತ್ಯತಃ ॥ **4.11.41** ॥ 464

ತಯೋಸ್ತು ಕ್ರೋಧಸಂರಂಭಾತ್ ಪರಸ್ಪರಜಯೈಷಿಣೋಃ।
ಯುದ್ಧಂ ಸಮಭವದ್ ಘೋರಂ ದುಂದುಭೇರ್ವಾಲಿನಸ್ತಥಾ ॥ **4.11.42** ॥ 465

ಅಯುಧ್ಯತ ತದಾ ವಾಲೀ ಶಕ್ರತುಲ್ಯಪರಾಕ್ರಮಃ।
ಮುಷ್ಟಿಭಿರ್ಜಾನುಭಿಃ ಪದ್ಭಿಃ ಶಿಲಾಭಿಃ ಪಾದಪೈಸ್ತಥಾ ॥ **4.11.43** ॥ 466

ಪರಸ್ಪರಂ ಘ್ನತೋಸ್ತತ್ರ ವಾನರಾಸುರಯೋಸ್ತದಾ।
ಆಸೀದ್ಧೀನೋಽಸುರೋ ಯುದ್ಧೇ ಶಕ್ರಸೂನುರ್ಮಹಾವರ್ಧತ ॥ **4.11.44** ॥ 467

ತಂ ತು ದುಂದುಭಿಮುದ್ಯಮ್ಯ ಧರಣ್ಯಾಮಭ್ಯಪಾತಯತ್।
ಯುದ್ಧೇ ಪ್ರಾಣಹರೇ ತಸ್ಮಿನ್ನಿಷ್ಪಿಷ್ಟೋ ದುಂದುಭಿಸ್ತದಾ ॥ **4.11.45** ॥ 468

ಸ್ರೋತೋಭ್ಯೋ ಬಹು ರಕ್ತಂ ತು ತಸ್ಯ ಸುಸ್ರಾವ ಪಾತ್ಯತಃ।
ಪಪಾತ ಚ ಮಹಾಬಾಹುಃ ಕ್ಷಿತೌ ಪಂಚತ್ವಮಾಗತಃ ॥ **4.11.46** ॥ 469

ತಂ ತೋಲಯಿತ್ವಾ ಬಾಹುಭ್ಯಾಂ ಗತಸತ್ತ್ವಮಚೇತನಂ।
ಚಿಕ್ಷೇಪ ವೇಗವಾನ್ ವಾಲೀ ವೇಗೇನೈಕೇನ ಯೋಜನಂ ॥ **4.11.47** ॥ 470

ತಸ್ಯ ವೇಗಪ್ರವಿದ್ಧಸ್ಯ ವಕ್ತ್ರಾತ್ ಕ್ಷತಜಬಿಂದವಃ।
ಪ್ರಪೇತುರ್ಮಾರುತೋತ್ಕ್ಷಿಪ್ತಾ ಮತಂಗಸ್ಯಾಶ್ರಮಂ ಪ್ರತಿ ॥ **4.11.48** ॥ 471

ತಾನ್ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪತಿತಾಂಸ್ತತ್ರ ಮುನಿಃ ಶೋಣಿತವಿಪ್ರುಷಃ।
ಕ್ರುದ್ಧಸ್ತಸ್ಯ ಮಹಾಭಾಗ ಚಿಂತಯಾಮಾಸ ಕೋ ನ್ವಯಂ ॥ **4.11.49** ॥ 472

ಯೇನಾಹಂ ಸಹಸಾ ಸ್ಪೃಷ್ಟಃ ಶೋಣಿತೇನ ದುರಾತ್ಮನಾ।
ಕೋಽಯಂ ದುರಾತ್ಮಾ ದುರ್ಬುದ್ಧಿರಕೃತಾತ್ಮಾ ಚ ಬಾಲಿಶಃ ॥ **4.11.50** ॥ 473

ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಸ ವಿನಿಷ್ಕ್ರಮ್ಯ ದದೃಶೇ ಮುನಿಸತ್ತಮಃ।
ಮಹಿಷಂ ಪರ್ವತಾಕಾರಂ ಗತಾಸುಂ ಪತಿತಂ ಭುವಿ ॥ **4.11.51** ॥ 474

ಸ ತು ವಿಜ್ಞಾಯ ತಪಸಾ ವಾನರೇಣ ಕೃತಂ ಹಿ ತತ್।
ಉತ್ಸಸರ್ಜ ಮಹಾಶಾಪಂ ಕ್ಷೇಪ್ತಾರಂ ವಾನರಂ ಪ್ರತಿ ॥ **4.11.52** ॥ 475

ಇಹ ತೇನಾಪ್ರವೇಷ್ಟವ್ಯಂ ಪ್ರವಿಷ್ಟಸ್ಯ ವಧೋ ಭವೇತ್।
ವನಂ ಮತ್ಸಂಶ್ರಯಂ ಯೇನ ದೂಷಿತಂ ರುಧಿರಸ್ರವೈಃ ॥ **4.11.53** ॥ 476

ಕ್ಷಿಪತಾ ಪಾದಪಾಶ್ಚೇಮೇ ಸಂಭಗ್ನಾಶ್ಚಾಸುರೀಂ ತನುಂ।
ಸಮಂತಾದಾಶ್ರಮಂ ಪೂರ್ಣ ಯೋಜನಂ ಮಾಮಕಂ ಯದಿ ॥ **4.11.54** ॥ 477

ಆಗಮಿಷ್ಯತಿ ದುರ್ಬುದ್ಧಿರ್ವ್ಯಕ್ತಂ ಸ ನ ಭವಿಷ್ಯತಿ।
ಯೇ ಚಾಸ್ಯ ಸಚಿವಾಃ ಕೇಚಿತ್ ಸಂಶ್ರಿತಾ ಮಾಮಕಂ ವನಂ ॥ **4.11.55** ॥ 478

ನ ಚ ತೈರಿಹ ವಸ್ತವ್ಯಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಯಾಂತು ಯಥಾಸುಖಂ।
ತೇಽಪಿ ವಾ ಯದಿ ತಿಷ್ಠಂತಿ ಶಪಿಷ್ಯೇ ತಾನಪಿ ಧ್ರುವಂ ॥ **4.11.56** ॥ 479

ವನೇಽಸ್ಮಿನ್ ಮಾಮಕೇ ನಿತ್ಯಂ ಪುತ್ರವತ್ ಪರಿರಕ್ಷಿತೇ।
ಪತ್ರಾಂಕುರವಿನಾಶಾಯ ಫಲಮೂಲಾಭವಾಯ ಚ ॥ **4.11.57** ॥ 480

ದಿವಸಶ್ಚಾದ್ಯ ಮರ್ಯಾದಾ ಯಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಶ್ವೋಽಸ್ಮಿ ವಾನರಂ।
ಬಹುವರ್ಷಸಹಸ್ರಾಣಿ ಸ ವೈ ಶೈಲೋ ಭವಿಷ್ಯತಿ ॥ **4.11.58** ॥ 481

ತತಸ್ತೇ ವಾನರಾಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಗಿರಂ ಮುನಿಸಮೀರಿತಾಂ।
ನಿಶ್ಚಕ್ರಮುರ್ವನಾತ್ ತಸ್ಮಾತ್ ತಾನ್ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ವಾಲಿರಬ್ರವೀತ್ ॥ **4.11.59** ॥ 482

ಕಿಂ ಭವಂತಃ ಸಮಸ್ತಾಶ್ಚ ಮತಂಗವನವಾಸಿನಃ।
ಮತ್ಸಮೀಪಮನುಪ್ರಾಪ್ತಾ ಅಪಿ ಸ್ವಸ್ತಿ ವನೌಕಸಾಂ ॥ **4.11.60** ॥ 483

ತತಸ್ತೇ ಕಾರಣಂ ಸರ್ವಂ ತಥಾ ಶಾಪಂ ಚ ವಾಲಿನಃ।
ಶಶಂಸುರ್ವಾನರಾಃ ಸರ್ವೇ ವಾಲಿನೇ ಹೇಮಮಾಲಿನೇ ॥ **4.11.61** ॥ 484

ಏತಚ್ಛ್ರುತ್ವಾ ತದಾ ವಾಲೀ ವಚನಂ ವಾನರೇರಿತಂ।
ಸ ಮಹರ್ಷಿಂ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ಯಾಚತೇ ಸ್ಮ ಕೃತಾಂಜಲಿಃ ॥ **4.11.62** ॥ 485

ಮಹರ್ಷಿಸ್ತಮನಾದೃತ್ಯ ಪ್ರವಿವೇಶಾಶ್ರಮಂ ಪ್ರತಿ।
ಶಾಪಧಾರಣಭೀತಸ್ತು ವಾಲೀ ವಿಹ್ವಲತಾಂ ಗತಃ ॥ **4.11.63** ॥ 486

ತತಃ ಶಾಪಭಯಾದ್ ಭೀತೋ ಋಷ್ಯಮೂಕಂ ಮಹಾಗಿರಿಂ।
ಪ್ರವೇಷ್ಟುಂ ನೇಚ್ಛತಿ ಹರಿರ್ದ್ರಷ್ಟುಂ ವಾಪಿ ನರೇಶ್ವರ ॥ **4.11.64** ॥ 487

ತಸ್ಯಾಪ್ರವೇಶಂ ಜ್ಞಾತ್ವಾಹಮಿದಂ ರಾಮ ಮಹಾವನಂ।
ವಿಚರಾಮಿ ಸಹಾಮಾತ್ಯೋ ವಿಷಾದೇನ ವಿವರ್ಜಿತಃ ॥ **4.11.65** ॥ 488

ಏಷೋಽಸ್ಥಿನಿಚಯಸ್ತಸ್ಯ ದುಂದುಭೇಃ ಸಂಪ್ರಕಾಶತೇ।
ವೀರ್ಯೋತ್ಸೇಕಾನ್ನಿರಸ್ತಸ್ಯ ಗಿರಿಕೂಟನಿಭೋ ಮಹಾನ್ ॥ **4.11.66** ॥ 489

ಇಮೇ ಚ ವಿಪುಲಾಃ ಸಾಲಾಃ ಸಪ್ತ ಶಾಖಾವಲಂಬಿನಃ।
ಯತ್ರೈಕಂ ಘಟತೇ ವಾಲೀ ನಿಷ್ಪತ್ರಯಿತುಮೋಜಸಾ ॥ **4.11.67** ॥ 490

ಏತದಸ್ಯಾಸಮಂ ವೀರ್ಯಂ ಮಯಾ ರಾಮ ಪ್ರಕಾಶಿತಂ।
ಕಥಂ ತಂ ವಾಲಿನಂ ಹಂತುಂ ಸಮರೇ ಶಕ್ಷ್ಯಸೇ ನೃಪ ॥ **4.11.68** ॥ 491

ತಥಾ ಬ್ರುವಾಣಂ ಸುಗ್ರೀವಂ ಪ್ರಹಸನ್ ಲಕ್ಷ್ಮಣೋಽಬ್ರವೀತ್।
ಕಸ್ಮಿನ್ ಕರ್ಮಣಿ ನಿರ್ವೃತ್ತೇ ಶ್ರದ್ದಧ್ಯಾ ವಾಲಿನೋ ವಧಂ ॥ **4.11.69** ॥ 492

ತಮುವಾಚಾಥ ಸುಗ್ರೀವಃ ಸಪ್ತ ಸಾಲಾನಿಮಾನ್ ಪುರಾ।
ಏವಮೇಕೈಕಶೋ ವಾಲೀ ವಿವ್ಯಾಧಾಥ ಸ ಚಾಸಕೃತ್ ॥ **4.11.70** ॥ 493

ರಾಮೋ ನಿರ್ದಾರಯೇದೇಷಾಂ ಬಾಣೇನೈಕೇನ ಚ ದ್ರುಮಂ।
ವಾಲಿನಂ ನಿಹತಂ ಮನ್ಯೇ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ರಾಮಸ್ಯ ವಿಕ್ರಮಂ ॥ **4.11.71** ॥ 494

ಹತಸ್ಯ ಮಹಿಷಸ್ಯಾಸ್ಥಿ ಪಾದೇನೈಕೇನ ಲಕ್ಷ್ಮಣ।
ಉದ್ಯಮ್ಯ ಪ್ರಕ್ಷಿಪೇಚ್ಚಾಪಿ ತರಸಾ ದ್ವೇ ಧನುಃಶತೇ ॥ **4.11.72** ॥ 495

ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ತು ಸುಗ್ರೀವೋ ರಾಮಂ ರಕ್ತಾಂತಲೋಚನಂ।
ಧ್ಯಾತ್ವಾ ಮುಹೂರ್ತಂ ಕಾಕುತ್ಸ್ಥಂ ಪುನರೇವ ವಚೋಽಬ್ರವೀತ್ ॥ **4.11.73** ॥ 496

ಶೂರಶ್ಚ ಶೂರಮಾನೀ ಚ ಪ್ರಖ್ಯಾತಬಲಪೌರುಷಃ।
ಬಲವಾನ್ ವಾನರೋ ವಾಲೀ ಸಂಯುಗೇಷ್ವಪರಾಜಿತಃ ॥ **4.11.74** ॥ 497

ದೃಶ್ಯಂತೇ ಚಾಸ್ಯ ಕರ್ಮಾಣಿ ದುಷ್ಕರಾಣಿ ಸುರೈರಪಿ।
ಯಾನಿ ಸಂಚಿಂತ್ಯ ಭೀತೋಽಹಮೃಷ್ಯಮೂಕಮುಪಾಶ್ರಿತಃ ॥ **4.11.75** ॥ 498

ತಮಜಯ್ಯಮಧೃಷ್ಯಂ ಚ ವಾನರೇಂದ್ರಮಮರ್ಷಣಂ।
ವಿಚಿಂತಯನ್ನ ಮುಂಚಾಪಿ ಋಷ್ಯಮೂಕಮಮುಂ ತ್ವಹಂ ॥ **4.11.76** ॥ 499

ಉದ್ವಿಗ್ನಃ ಶಂಕಿತಶ್ಚಾಹಂ ವಿಚರಾಮಿ ಮಹಾವನೇ।
ಅನುರಕ್ತೈಃ ಸಹಾಮಾತ್ಯೈರ್ಹನುಮತ್ಪ್ರಮುಖೈರ್ವರೈಃ ॥ **4.11.77** ॥ 500

ಉಪಲಬ್ಧಂ ಚ ಮೇ ಶ್ಲಾಘ್ಯಂ ಸನ್ಮಿತ್ರಂ ಮಿತ್ರವತ್ಸಲ।
ತ್ವಾಮಹಂ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ಹಿಮವಂತಮಿವಾಶ್ರಿತಃ ॥ **4.11.78** ॥ 501

ಕಿಂ ತು ತಸ್ಯ ಬಲಜ್ಞೋಽಹಂ ದುರ್ಭ್ರಾತುರ್ಬಲಶಾಲಿನಃ।
ಅಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಂ ತು ಮೇ ವೀರ್ಯಂ ಸಮರೇ ತವ ರಾಘವ ॥ **4.11.79** ॥ 502

ನ ಖಲ್ವಹಂ ತ್ವಾಂ ತುಲಯೇ ನಾವಮನ್ಯೇ ನ ಭೀಷಯೇ।
ಕರ್ಮಭಿಸ್ತಸ್ಯ ಭೀಮೈಶ್ಚ ಕಾತರ್ಯಂ ಜನಿತಂ ಮಮ ॥ **4.11.80** ॥ 503

ಕಾಮಂ ರಾಘವ ತೇ ವಾಣೀ ಪ್ರಮಾಣಂ ಧೈರ್ಯಮಾಕೃತಿಃ।
ಸೂಚಯಂತಿ ಪರಂ ತೇಜೋ ಭಸ್ಮಚ್ಛನ್ನಮಿವಾನಲಂ ॥ **4.11.81** ॥ 504

ತಸ್ಯ ತದ್ ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಸುಗ್ರೀವಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ।
ಸ್ಮಿತಪೂರ್ವಮಥೋ ರಾಮಃ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ಹರಿಂ ಪ್ರತಿ ॥ **4.11.82** ॥ 505

ಯದಿ ನ ಪ್ರತ್ಯಯೋಽಸ್ಮಾಸು ವಿಕ್ರಮೇ ತವ ವಾನರ।
ಪ್ರತ್ಯಯಂ ಸಮರೇ ಶ್ಲಾಘ್ಯಮಹಮುತ್ಪಾದಯಾಮಿ ತೇ ॥ **4.11.83** ॥ 506

ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ತು ಸುಗ್ರೀವಂ ಸಾಂತ್ವಯನ್ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾಗ್ರಜಃ।
ರಾಘವೋ ದುಂದುಭೇಃ ಕಾಯಂ ಪಾದಾಂಗುಷ್ಠೇನ ಲೀಲಯಾ ॥ **4.11.84** ॥ 507

ತೋಲಯಿತ್ವಾ ಮಹಾಬಾಹುಶ್ಚಿಕ್ಷೇಪ ದಶಯೋಜನಂ।
ಅಸುರಸ್ಯ ತನುಂ ಶುಷ್ಕಾಂ ಪಾದಾಂಗುಷ್ಠೇನ ವೀರ್ಯವಾನ್ ॥ **4.11.85** ॥ 508

ಕ್ಷಿಪ್ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತತಃ ಕಾಯಂ ಸುಗ್ರೀವಃ ಪುನರಬ್ರವೀತ್।
ಲಕ್ಷ್ಮಣಸ್ಯಾಗ್ರತೋ ರಾಮಂ ತಪಂತಮಿವ ಭಾಸ್ಕರಂ।
ಹರೀಣಾಮಗ್ರತೋ ವೀರಮಿದಂ ವಚನಮರ್ಥವತ್ ॥ **4.11.86** ॥ 509

ಆರ್ದ್ರಃ ಸಮಾಂಸಃ ಪ್ರತ್ಯಗ್ರಃ ಕ್ಷಿಪ್ತಃ ಕಾಯಃ ಪುರಾ ಸಖೇ।
ಪರಿಶ್ರಾಂತೇನ ಮತ್ತೇನ ಭ್ರಾತ್ರಾ ಮೇ ವಾಲಿನಾ ತದಾ ॥ **4.11.87** ॥ 510

ಲಘುಃ ಸಂಪ್ರತಿ ನಿರ್ಮಾಂಸಸ್ನಾಯುಭೂತಶ್ಚ ರಾಘವ।
ಕ್ಷಿಪ್ತ ಏವಂ ಪ್ರಹರ್ಷೇಣ ಭವತಾ ರಘುನಂದನ ॥ **4.11.88** ॥ 511

ನಾತ್ರ ಶಕ್ಯಂ ಬಲಂ ಜ್ಞಾತುಂ ತವ ವಾ ತಸ್ಯ ವಾಧಿಕಂ।
ಆರ್ದ್ರಂ ಶುಷ್ಕಮಿತಿ ಹ್ಯೇತತ್ ಸುಮಹದ್ ರಾಘವಾಂತರಂ ॥ **4.11.89** ॥ 512

ಸ ಏವ ಸಂಶಯಸ್ತಾತ ತವ ತಸ್ಯ ಚ ಯದ್ಬಲಂ।
ಸಾಲಮೇಕಂ ವಿನಿರ್ಭಿದ್ಯ ಭವೇದ್ ವ್ಯಕ್ತಿರ್ಬಲಾಬಲೇ ॥ **4.11.90** ॥ 513

ಕೃತ್ವೈತತ್ ಕಾರ್ಮುಕಂ ಸಜ್ಯಂ ಹಸ್ತಿಹಸ್ತಮಿವಾತತಂ।
ಆಕರ್ಣಪೂರ್ಣಮಾಯಮ್ಯ ವಿಸೃಜಸ್ವ ಮಹಾಶರಂ ॥ **4.11.91** ॥ 514

ಇಮಂ ಹಿ ಸಾಲಂ ಪ್ರಹಿತಸ್ತ್ವಯಾ ಶರೋ
ನ ಸಂಶಯೋಽತ್ರಾಸ್ತಿ ವಿದಾರಯಿಷ್ಯತಿ।
ಅಲಂ ವಿಮರ್ಶೇನ ಮಮ ಪ್ರಿಯಂ ಧ್ರುವಂ
ಕುರುಷ್ವ ರಾಜನ್ ಪ್ರತಿಶಾಪಿತೋ ಮಯಾ ॥ **4.11.92** ॥ 515

ಯಥಾ ಹಿ ತೇಜಃಸು ವರಃ ಸದಾ ರವಿ -
ರ್ಯಥಾ ಹಿ ಶೈಲೋ ಹಿಮವಾನ್ ಮಹಾದ್ರಿಷು।
ಯಥಾ ಚತುಷ್ಪಾತ್ಸು ಚ ಕೇಸರೀ ವರ -
ಸ್ತಥಾ ನರಾಣಾಮಸಿ ವಿಕ್ರಮೇ ವರಃ ॥ **4.11.93** ॥ 516

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡೇ ಏಕಾದಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ದ್ವಾದಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀರಾಮೇಣ ಸಪ್ತಸಾಲವೃಕ್ಷಾಣಾಂ ಭೇದನಂ ಶ್ರೀರಾಮಸ್ಯಾಜ್ಞಯಾ ಸುಗ್ರೀವೇಣ ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಯಾಮಾಗತ್ಯ ವಾಲಿನೋ ಯುದ್ಧಾಯಾಹ್ವಾನಂ ಯುದ್ಧೇ ತತಃ ಪರಾಜಿತಸ್ಯ ತಸ್ಯ ಮತಂಗವನೇ ಪಲಾಯನಂ ತತ್ರ ಶ್ರೀರಾಮೇಣ ತಸ್ಯ ಸಮಾಶ್ವಾಸನಂ ತದಭಿಜ್ಞಾನಾರ್ಥಂ ಗಲೇ ಗಜಪುಷ್ಪೀಲತಾಂ ನಿಕ್ಷಿಪ್ಯ ತಸ್ಯ ಪುನಃ ಪ್ರೇಷಣಂ ಚ

ಏತಚ್ಚ ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಸುಗ್ರೀವಸ್ಯ ಸುಭಾಷಿತಂ।
ಪ್ರತ್ಯಯಾರ್ಥಂ ಮಹಾತೇಜಾ ರಾಮೋ ಜಗ್ರಾಹ ಕಾರ್ಮುಕಂ ॥ **4.12.1** ॥ 517

ಸ ಗೃಹೀತ್ವಾ ಧನುಷ್ಕೋರಂ ಶರಮೇಕಂ ಚ ಮಾನದಃ।
ಸಾಲಮುದ್ದಿಶ್ಯ ಚಿಕ್ಷೇಪ ಪೂರಯನ್ ಸ ರವೈರ್ದಿಶಃ ॥ **4.12.2** ॥ 518

ಸ ವಿಸೃಷ್ಟೋ ಬಲವತಾ ಬಾಣಃ ಸ್ವರ್ಣಪರಿಷ್ಕೃತಃ।
ಭಿತ್ತ್ವಾ ಸಾಲಾನ್ ಗಿರಿಪ್ರಸ್ಥಂ ಸಪ್ತಭೂಮಿಂ ವಿವೇಶ ಹ ॥ **4.12.3** ॥ 519

ಸಾಯಕಸ್ತು ಮುಹೂರ್ತೇನ ಸಾಲಾನ್ ಭಿತ್ತ್ವಾ ಮಹಾಜವಃ।
ನಿಷ್ಪತ್ಯ ಚ ಪುನಸ್ತೂರ್ಣಂ ತಮೇವ ಪ್ರವಿವೇಶ ಹ ॥ **4.12.4** ॥ 520

ತಾನ್ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸಪ್ತ ನಿರ್ಭಿನ್ನಾನ್ ಸಾಲಾನ್ ವಾನರಪುಂಗವಃ।
ರಾಮಸ್ಯ ಶರವೇಗೇನ ವಿಸ್ಮಯಂ ಪರಮಂ ಗತಃ ॥ **4.12.5** ॥ 521

ಸ ಮೂರ್ಧ್ನಾ ನ್ಯಪತದ್ ಭೂಮೌ ಪ್ರಲಂಬೀಕೃತಭೂಷಣಃ।
ಸುಗ್ರೀವಃ ಪರಮಪ್ರೀತೋ ರಾಘವಾಯ ಕೃತಾಂಜಲಿಃ ॥ **4.12.6** ॥ 522

ಇದಂ ಚೋವಾಚ ಧರ್ಮಜ್ಞಂ ಕರ್ಮಣಾ ತೇನ ಹರ್ಷಿತಃ।
ರಾಮಂ ಸರ್ವಾಸ್ತ್ರವಿದುಷಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಶೂರಮವಸ್ಥಿತಂ ॥ **4.12.7** ॥ 523

ಸೇಂದ್ರಾನಪಿ ಸುರಾನ್ ಸರ್ವಾಂಸ್ತ್ವಂ ಬಾಣೈಃ ಪುರುಷರ್ಷಭ।
ಸಮರ್ಥಃ ಸಮರೇ ಹಂತುಂ ಕಿಂ ಪುನರ್ವಾಲಿನಂ ಪ್ರಭೋ ॥ **4.12.8** ॥ 524

ಯೇನ ಸಪ್ತ ಮಹಾಸಾಲಾ ಗಿರಿರ್ಭೂಮಿಶ್ಚ ದಾರಿತಾಃ।
ಬಾಣೇನೈಕೇನ ಕಾಕುತ್ಸ್ಥ ಸ್ಥಾತಾ ತೇ ಕೋ ರಣಾಗ್ರತಃ ॥ **4.12.9** ॥ 525

ಅದ್ಯ ಮೇ ವಿಗತಃ ಶೋಕಃ ಪ್ರೀತಿರದ್ಯ ಪರಾ ಮಮ।
ಸುಹೃದಂ ತ್ವಾಂ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ಮಹೇಂದ್ರವರುಣೋಪಮಂ ॥ **4.12.10** ॥ 526

ತಮದ್ಯೈವ ಪ್ರಿಯಾರ್ಥಂ ಮೇ ವೈರಿಣಂ ಭ್ರಾತೃರೂಪಿಣಂ।
ವಾಲಿನಂ ಜಹಿ ಕಾಕುತ್ಸ್ಥ ಮಯಾ ಬದ್ಧೋಽಯಮಂಜಲಿಃ ॥ **4.12.11** ॥ 527

ತತೋ ರಾಮಃ ಪರಿಷ್ವಜ್ಯ ಸುಗ್ರೀವಂ ಪ್ರಿಯದರ್ಶನಂ।
ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞೋ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾನುಗತಂ ವಚಃ ॥ **4.12.12** ॥ 528

ಅಸ್ಮಾದ್ಗಚ್ಛಾಮ ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಂ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಗಚ್ಛ ತ್ವಮಗ್ರತಃ।
ಗತ್ವಾ ಚಾಹ್ವಯ ಸುಗ್ರೀವ ವಾಲಿನಂ ಭ್ರಾತೃಗಂಧಿನಂ ॥ **4.12.13** ॥ 529

ಸರ್ವೇ ತೇ ತ್ವರಿತಂ ಗತ್ವಾ ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಂ ವಾಲಿನಃ ಪುರೀಂ।
ವೃಕ್ಷೈರಾತ್ಮಾನಮಾವೃತ್ಯ ಹ್ಯತಿಷ್ಠನ್ ಗಹನೇ ವನೇ ॥ **4.12.14** ॥ 530

ಸುಗ್ರೀವೋಽಪ್ಯನದದ್ ಘೋರಂ ವಾಲಿನೋ ಹ್ವಾನಕಾರಣಾತ್।
ಗಾಢಂ ಪರಿಹಿತೋ ವೇಗಾನ್ನಾದೈರ್ಭಿಂದನ್ನಿವಾಂಬರಂ ॥ **4.12.15** ॥ 531

ತಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ನಿನದಂ ಭ್ರಾತುಃ ಕ್ರುದ್ಧೋ ವಾಲೀ ಮಹಾಬಲಃ।
ನಿಷ್ಪಪಾತ ಸುಸಂರಬ್ಧೋ ಭಾಸ್ಕರೋಽಸ್ತತಟಾದಿವ ॥ **4.12.16** ॥ 532

ತತಃ ಸುತುಮುಲಂ ಯುದ್ಧಂ ವಾಲಿಸುಗ್ರೀವಯೋರಭೂತ್।
ಗಗನೇ ಗ್ರಹಯೋರ್ಘೋರಂ ಬುಧಾಂಗಾರಕಯೋರಿವ ॥ **4.12.17** ॥ 533

ತಲೈರಶನಿಕಲ್ಪೈಶ್ಚ ವಜ್ರಕಲ್ಪೈಶ್ಚ ಮುಷ್ಟಿಭಿಃ।
ಜಘ್ನತುಃ ಸಮರೇಽನ್ಯೋನ್ಯಂ ಭ್ರಾತರೌ ಕ್ರೋಧಮೂರ್ಚ್ಛಿತೌ ॥ **4.12.18** ॥ 534

ತತೋ ರಾಮೋ ಧನುಷ್ಪಾಣಿಸ್ತಾವುಭೌ ಸಮುದೈಕ್ಷತ।
ಅನ್ಯೋನ್ಯಸದೃಶೌ ವೀರಾವುಭೌ ದೇವಾವಿವಾಶ್ವಿನೌ ॥ **4.12.19** ॥ 535

ಯನ್ನಾವಗಚ್ಛತ್ ಸುಗ್ರೀವಂ ವಾಲಿನಂ ವಾಪಿ ರಾಘವಃ।
ತತೋ ನ ಕೃತವಾನ್ ಬುದ್ಧಿಂ ಮೋಕ್ತುಮಂತಕರಂ ಶರಂ ॥ **4.12.20** ॥ 536

ಏತಸ್ಮಿನ್ನಂತರೇ ಭಗ್ನಃ ಸುಗ್ರೀವಸ್ತೇನ ವಾಲಿನಾ।
ಅಪಶ್ಯನ್ ರಾಘವಂ ನಾಥಮೃಷ್ಯಮೂಕಂ ಪ್ರದುದ್ರುವೇ ॥ **4.12.21** ॥ 537

ಕ್ಲಾಂತೋ ರುಧಿರಸಿಕ್ತಾಂಗಃ ಪ್ರಹಾರೈರ್ಜರ್ಜರೀಕೃತಃ।
ವಾಲಿನಾಭಿದ್ರುತಃ ಕ್ರೋಧಾತ್ ಪ್ರವಿವೇಶ ಮಹಾವನಂ ॥ **4.12.22** ॥ 538

ತಂ ಪ್ರವಿಷ್ಟಂ ವನಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ವಾಲೀ ಶಾಪಭಯಾತ್ ತತಃ।
ಮುಕ್ತೋ ಹ್ಯಸಿ ತ್ವಮಿತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಸ ನಿವೃತ್ತೋ ಮಹಾಬಲಃ ॥ **4.12.23** ॥ 539

ರಾಘವೋಽಪಿ ಸಹ ಭ್ರಾತ್ರಾ ಸಹ ಚೈವ ಹನೂಮತಾ।
ತದೇವ ವನಮಾಗಚ್ಛತ್ ಸುಗ್ರೀವೋ ಯತ್ರ ವಾನರಃ ॥ **4.12.24** ॥ 540

ತಂ ಸಮೀಕ್ಷ್ಯಾಗತಂ ರಾಮಂ ಸುಗ್ರೀವಃ ಸಹಲಕ್ಷ್ಮಣಂ।
ಹ್ರೀಮಾನ್ ದೀನಮುವಾಚೇದಂ ವಸುಧಾಮವಲೋಕಯನ್ ॥ **4.12.25** ॥ 541

ಆಹ್ವಯಸ್ವೇತಿ ಮಾಮುಕ್ತ್ವಾ ದರ್ಶಯಿತ್ವಾ ಚ ವಿಕ್ರಮಂ।
ವೈರಿಣಾ ಘಾತಯಿತ್ವಾ ಚ ಕಿಮಿದಾನೀಂ ತ್ವಯಾ ಕೃತಂ ॥ **4.12.26** ॥ 542

ತಾಮೇವ ವೇಲಾಂ ವಕ್ತವ್ಯಂ ತ್ವಯಾ ರಾಘವ ತತ್ತ್ವತಃ।
ವಾಲಿನಂ ನ ನಿಹನ್ಮೀತಿ ತತೋ ನಾಹಮಿತೋ ವ್ರಜೇ ॥ **4.12.27** ॥ 543

ತಸ್ಯ ಚೈವಂ ಬ್ರುವಾಣಸ್ಯ ಸುಗ್ರೀವಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ।
ಕರುಣಂ ದೀನಯಾ ವಾಚಾ ರಾಘವಃ ಪುನರಬ್ರವೀತ್ ॥ **4.12.28** ॥ 544

ಸುಗ್ರೀವ ಶ್ರೂಯತಾಂ ತಾತ ಕ್ರೋಧಶ್ಚ ವ್ಯಪನೀಯತಾಂ।
ಕಾರಣಂ ಯೇನ ಬಾಣೋಽಯಂ ಸ ಮಯಾ ನ ವಿಸರ್ಜಿತಃ ॥ **4.12.29** ॥ 545

ಅಲಂಕಾರೇಣ ವೇಷೇಣ ಪ್ರಮಾಣೇನ ಗತೇನ ಚ।
ತ್ವಂ ಚ ಸುಗ್ರೀವ ವಾಲೀ ಚ ಸದೃಶೌ ಸ್ಥಃ ಪರಸ್ಪರಂ ॥ **4.12.30** ॥ 546

ಸ್ವರೇಣ ವರ್ಚಸಾ ಚೈವ ಪ್ರೇಕ್ಷಿತೇನ ಚ ವಾನರ।
ವಿಕ್ರಮೇಣ ಚ ವಾಕ್ಯೈಶ್ಚ ವ್ಯಕ್ತಿಂ ವಾಂ ನೋಪಲಕ್ಷಯೇ ॥ **4.12.31** ॥ 547

ತತೋಽಹಂ ರೂಪಸಾದೃಶ್ಯಾನ್ಮೋಹಿತೋ ವಾನರೋತ್ತಮ।
ನೋತ್ಸೃಜಾಮಿ ಮಹಾವೇಗಂ ಶರಂ ಶತ್ರುನಿಬರ್ಹಣಂ ॥ **4.12.32** ॥ 548

ಜೀವಿತಾಂತಕರಂ ಘೋರಂ ಸಾದೃಶ್ಯಾತ್ ತು ವಿಶಂಕಿತಃ।
ಮೂಲಘಾತೋ ನ ನೌ ಸ್ಯಾದ್ಧಿ ದ್ವಯೋರಿತಿ ಕೃತೋ ಮಯಾ ॥ **4.12.33** ॥ 549

ತ್ವಯಿ ವೀರ ವಿಪನ್ನೇ ಹಿ ಅಜ್ಞಾನಾಲ್ಲಾಘವಾನ್ಮಯಾ।
ಮೌಢ್ಯಂ ಚ ಮಮ ಬಾಲ್ಯಂ ಚ ಖ್ಯಾಪಿತಂ ಸ್ಯಾತ್ ಕಪೀಶ್ವರ ॥ **4.12.34** ॥ 550

ದತ್ತಾಭಯವಧೋ ನಾಮ ಪಾತಕಂ ಮಹದದ್ಭುತಂ।
ಅಹಂ ಚ ಲಕ್ಷ್ಮಣಶ್ಚೈವ ಸೀತಾ ಚ ವರವರ್ಣಿನೀ ॥ **4.12.35** ॥ 551

ತ್ವದಧೀನಾ ವಯಂ ಸರ್ವೇ ವನೇಽಸ್ಮಿನ್ ಶರಣಂ ಭವಾನ್।
ತಸ್ಮಾದ್ ಯುಧ್ಯಸ್ವ ಭೂಯಸ್ತ್ವಂ ಮಾ ಮಾಶಂಕೀಶ್ಚ ವಾನರ ॥ **4.12.36** ॥ 552

ಏತನ್ಮುಹೂರ್ತೇ ತು ಮಯಾ ಪಶ್ಯ ವಾಲಿನಮಾಹವೇ।
ನಿರಸ್ತಮಿಷುಣೈಕೇನ ಚೇಷ್ಟಮಾನಂ ಮಹೀತಲೇ ॥ **4.12.37** ॥ 553

ಅಭಿಜ್ಞಾನಂ ಕುರುಷ್ವ ತ್ವಮಾತ್ಮನೋ ವಾನರೇಶ್ವರ।
ಯೇನ ತ್ವಾಮಭಿಜಾನೀಯಾಂ ದ್ವಂದ್ವಯುದ್ಧಮುಪಾಗತಂ ॥ **4.12.38** ॥ 554

ಗಜಪುಷ್ಪೀಮಿಮಾಂ ಫುಲ್ಲಾಮುತ್ಪಾಟ್ಯ ಶುಭಲಕ್ಷಣಾಂ।
ಕುರು ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಕಂಠೇಽಸ್ಯ ಸುಗ್ರೀವಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ ॥ **4.12.39** ॥ 555

ತತೋ ಗಿರಿತಟೇ ಜಾತಾಮುತ್ಪಾಟ್ಯ ಕುಸುಮಾಯುತಾಂ।
ಲಕ್ಷ್ಮಣೋ ಗಜಪುಷ್ಪೀಂ ತಾಂ ತಸ್ಯ ಕಂಠೇ ವ್ಯಸರ್ಜಯತ್ ॥ **4.12.40** ॥ 556

ಸ ತಯಾ ಶುಶುಭೇ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಲತಯಾ ಕಂಠಸಕ್ತಯಾ।
ಮಾಲಯೇವ ಬಲಾಕಾನಾಂ ಸಸಂಧ್ಯ ಇವ ತೋಯದಃ ॥ **4.12.41** ॥ 557

ವಿಭ್ರಾಜಮಾನೋ ವಪುಷಾ ರಾಮವಾಕ್ಯಸಮಾಹಿತಃ।
ಜಗಾಮ ಸಹ ರಾಮೇಣ ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಂ ಪುನರಾಪ ಸಃ ॥ **4.12.42** ॥ 558

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡೇ ದ್ವಾದಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ತ್ರಯೋದಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀರಾಮಾದೀನಾಂ ಮಾರ್ಗೇ ವೃಕ್ಷಾನ್ ವಿವಿಧಜಂತೂಂಜಲಾಶಯಾಂಶ್ಚ ಸಪ್ತಜನಾಶ್ರಮಂ ಚ ದೂರತಃ ಪಶ್ಯತಾಂ ಪುನಃ ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಯಾಂ ಪ್ರವೇಶಃ

ಋಷ್ಯಮೂಕಾತ್ ಸ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಂ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾಗ್ರಜಃ।
ಜಗಾಮ ಸಹ ಸುಗ್ರೀವೋ ವಾಲಿವಿಕ್ರಮಪಾಲಿತಾಂ ॥ **4.13.1** ॥ 559

ಸಮುದ್ಯಮ್ಯ ಮಹಚ್ಚಾಪಂ ರಾಮಃ ಕಾಂಚನಭೂಷಿತಂ।
ಶರಾಂಶ್ಚಾದಿತ್ಯಸಂಕಾಶಾನ್ ಗೃಹೀತ್ವಾ ರಣಸಾಧಕಾನ್ ॥ **4.13.2** ॥ 560

ಅಗ್ರತಸ್ತು ಯಯೌ ತಸ್ಯ ರಾಘವಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ।
ಸುಗ್ರೀವಃ ಸಂಹತಗ್ರೀವೋ ಲಕ್ಷ್ಮಣಶ್ಚ ಮಹಾಬಲಃ ॥ **4.13.3** ॥ 561

ಪೃಷ್ಠತೋ ಹನುಮಾನ್ ವೀರೋ ನಲೋ ನೀಲಶ್ಚ ವೀರ್ಯವಾನ್।
ತಾರಶ್ಚೈವ ಮಹಾತೇಜಾ ಹರಿಯೂಥಪಯೂಥಪಃ ॥ **4.13.4** ॥ 562

ತೇ ವೀಕ್ಷಮಾಣಾ ವೃಕ್ಷಾಂಶ್ಚ ಪುಷ್ಪಭಾರಾವಲಂಬಿನಃ।
ಪ್ರಸನ್ನಾಂಬುವಹಾಶ್ಚೈವ ಸರಿತಃ ಸಾಗರಂಗಮಾಃ ॥ **4.13.5** ॥ 563

ಕಂದರಾಣಿ ಚ ಶೈಲಾಂಶ್ಚ ನಿರ್ದರಾಣಿ ಗುಹಾಸ್ತಥಾ।
ಶಿಖರಾಣಿ ಚ ಮುಖ್ಯಾನಿ ದರೀಶ್ಚ ಪ್ರಿಯದರ್ಶನಾಃ ॥ **4.13.6** ॥ 564

ವೈದೂರ್ಯವಿಮಲೈಸ್ತೋಯೈಃ ಪದ್ಮೈಶ್ಚಾಕೋಶಕುಡ್ಮಲೈಃ।
ಶೋಭಿತಾನ್ ಸಜಲಾನ್ ಮಾರ್ಗೇ ತಟಾಕಾಂಶ್ಚಾವಲೋಕಯನ್ ॥ **4.13.7** ॥ 565

ಕಾರಂಡೈಃ ಸಾರಸೈರ್ಹಂಸೈರ್ವಂಜುಲೈರ್ಜಲಕುಕ್ಕುಟೈಃ।
ಚಕ್ರವಾಕೈಸ್ತಥಾ ಚಾನ್ಯೈಃ ಶಕುನೈಃ ಪ್ರತಿನಾದಿತಾನ್ ॥ **4.13.8** ॥ 566

ಮೃದುಶಷ್ಪಾಂಕುರಾಹಾರಾನ್ನಿರ್ಭಯಾನ್ ವನಗೋಚರಾನ್।
ಚರತಃ ಸರ್ವತಃ ಪಶ್ಯನ್ ಸ್ಥಲೀಷು ಹರಿಣಾನ್ ಸ್ಥಿತಾನ್ ॥ **4.13.9** ॥ 567

ತಟಾಕವೈರಿಣಶ್ಚಾಪಿ ಶುಕ್ಲದಂತವಿಭೂಷಿತಾನ್।
ಘೋರಾನೇಕಚರಾನ್ ವನ್ಯಾನ್ ದ್ವಿರದಾನ್ ಕೂಲಘಾತಿನಃ ॥ **4.13.10** ॥ 568

ಮತ್ತಾನ್ ಗಿರಿತಟೋತ್ಕೃಷ್ಟಾನ್ ಪರ್ವತಾನಿವ ಜಂಗಮಾನ್।
ವಾನರಾನ್ ದ್ವಿರದಪ್ರಖ್ಯಾನ್ ಮಹೀರೇಣುಸಮುಕ್ಷಿತಾನ್ ॥ **4.13.11** ॥ 569

ವನೇ ವನಚರಾಂಶ್ಚಾನ್ಯಾನ್ ಖೇಚರಾಂಶ್ಚ ವಿಹಂಗಮಾನ್।
ಪಶ್ಯಂತಸ್ತ್ವರಿತಾ ಜಗ್ಮುಃ ಸುಗ್ರೀವವಶವರ್ತಿನಃ ॥ **4.13.12** ॥ 570

ತೇಷಾಂ ತು ಗಚ್ಛತಾಂ ತತ್ರ ತ್ವರಿತಂ ರಘುನಂದನಃ।
ದ್ರುಮಷಂಡವನಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ರಾಮಃ ಸುಗ್ರೀವಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **4.13.13** ॥ 571

ಏಷ ಮೇಘ ಇವಾಕಾಶೇ ವೃಕ್ಷಷಂಡಃ ಪ್ರಕಾಶತೇ।
ಮೇಘಸಂಘಾತವಿಪುಲಃ ಪರ್ಯಂತಕದಲೀವೃತಃ ॥ **4.13.14** ॥ 572

ಕಿಮೇತಜ್ಜ್ಞಾತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ಸಖೇ ಕೌತೂಹಲಂ ಮಮ।
ಕೌತೂಹಲಾಪನಯನಂ ಕರ್ತುಮಿಚ್ಛಾಮ್ಯಹಂ ತ್ವಯಾ ॥ **4.13.15** ॥ 573

ತಸ್ಯ ತದ್ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ರಾಘವಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ।
ಗಚ್ಛನ್ನೇವಾಚಚಕ್ಷೇಽಥ ಸುಗ್ರೀವಸ್ತನ್ಮಹದ್ ವನಂ ॥ **4.13.16** ॥ 574

ಏತದ್ ರಾಘವ ವಿಸ್ತೀರ್ಣಮಾಶ್ರಮಂ ಶ್ರಮನಾಶನಂ।
ಉದ್ಯಾನವನಸಂಪನ್ನಂ ಸ್ವಾದುಮೂಲಫಲೋದಕಂ ॥ **4.13.17** ॥ 575

ಅತ್ರ ಸಪ್ತಜನಾ ನಾಮ ಮುನಯಃ ಸಂಶಿತವ್ರತಾಃ।
ಸಪ್ತೈವಾಸನ್ನಧಃಶೀರ್ಷಾ ನಿಯತಂ ಜಲಶಾಯಿನಃ ॥ **4.13.18** ॥ 576

ಸಪ್ತರಾತ್ರೇ ಕೃತಾಹಾರಾ ವಾಯುನಾಚಲವಾಸಿನಃ।
ದಿವಂ ವರ್ಷಶತೈರ್ಯಾತಾಃ ಸಪ್ತಭಿಃ ಸಕಲೇವರಾಃ ॥ **4.13.19** ॥ 577

ತೇಷಾಮೇತತ್ಪ್ರಭಾವೇಣ ದ್ರುಮಪ್ರಾಕಾರಸಂವೃತಂ।
ಆಶ್ರಮಂ ಸುದುರಾಧರ್ಷಮಪಿ ಸೇಂದ್ರೈಃ ಸುರಾಸುರೈಃ ॥ **4.13.20** ॥ 578

ಪಕ್ಷಿಣೋ ವರ್ಜಯಂತ್ಯೇತತ್ ತಥಾನ್ಯೇ ವನಚಾರಿಣಃ।
ವಿಶಂತಿ ಮೋಹಾದ್ ಯೇಽಪ್ಯತ್ರ ನ ನಿವರ್ತಂತಿ ತೇ ಪುನಃ ॥ **4.13.21** ॥ 579

ವಿಭೂಷಣರವಾಶ್ಚಾತ್ರ ಶ್ರೂಯಂತೇ ಸಕಲಾಕ್ಷರಾಃ।
ತೂರ್ಯಗೀತಸ್ವನಶ್ಚಾಪಿ ಗಂಧೋ ದಿವ್ಯಶ್ಚ ರಾಘವ ॥ **4.13.22** ॥ 580

ತ್ರೇತಾಗ್ನಯೋಽಪಿ ದೀಪ್ಯಂತೇ ಧೂಮೋ ಹ್ಯೇಷ ಪ್ರದೃಶ್ಯತೇ।
ವೇಷ್ಟಯನ್ನಿವ ವೃಕ್ಷಾಗ್ರಾನ್ ಕಪೋತಾಂಗಾರುಣೋ ಘನಃ ॥ **4.13.23** ॥ 581

ಏತೇ ವೃಕ್ಷಾಃ ಪ್ರಕಾಶಂತೇ ಧೂಮಸಂಸಕ್ತಮಸ್ತಕಾಃ।
ಮೇಘಜಾಲಪ್ರತಿಚ್ಛನ್ನಾ ವೈಡೂರ್ಯಗಿರಯೋ ಯಥಾ ॥ **4.13.24** ॥ 582

ಕುರು ಪ್ರಣಾಮಂ ಧರ್ಮಾತ್ಮಂಸ್ತೇಷಾಮುದ್ದಿಶ್ಯ ರಾಘವ।
ಲಕ್ಷ್ಮಣೇನ ಸಹ ಭ್ರಾತ್ರಾ ಪ್ರಯತಃ ಸಂಹತಾಂಜಲಿಃ ॥ **4.13.25** ॥ 583

ಪ್ರಣಮಂತಿ ಹಿ ಯೇ ತೇಷಾಮೃಷೀಣಾಂ ಭಾವಿತಾತ್ಮನಾಂ।
ನ ತೇಷಾಮಶುಭಂ ಕಿಂಚಿಚ್ಛರೀರೇ ರಾಮ ವಿದ್ಯತೇ ॥ **4.13.26** ॥ 584

ತತೋ ರಾಮಃ ಸಹ ಭ್ರಾತ್ರಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣೇನ ಕೃತಾಂಜಲಿಃ।
ಸಮುದ್ದಿಶ್ಯ ಮಹಾತ್ಮಾನಸ್ತಾನೃಷೀನಭ್ಯವಾದಯತ್ ॥ **4.13.27** ॥ 585

ಅಭಿವಾದ್ಯ ಚ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ರಾಮೋ ಭ್ರಾತಾ ಚ ಲಕ್ಷ್ಮಣಃ।
ಸುಗ್ರೀವೋ ವಾನರಾಶ್ಚೈವ ಜಗ್ಮುಃ ಸಂಹೃಷ್ಟಮಾನಸಾಃ ॥ **4.13.28** ॥ 586

ತೇ ಗತ್ವಾ ದೂರಮಧ್ವಾನಂ ತಸ್ಮಾತ್ ಸಪ್ತಜನಾಶ್ರಮಾತ್।
ದದೃಶುಸ್ತಾಂ ದುರಾಧರ್ಷಾಂ ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಂ ವಾಲಿಪಾಲಿತಾಂ ॥ **4.13.29** ॥ 587

ತತಸ್ತು ರಾಮಾನುಜರಾಮವಾನರಾಃ
ಪ್ರಗೃಹ್ಯ ಶಸ್ತ್ರಾಣ್ಯುದಿತೋಗ್ರತೇಜಸಃ।
ಪುರೀಂ ಸುರೇಶಾತ್ಮಜವೀರ್ಯಪಾಲಿತಾಂ
ವಧಾಯ ಶತ್ರೋಃ ಪುನರಾಗತಾಸ್ತ್ವಿಹ ॥ **4.13.30** ॥ 588

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡೇ ತ್ರಯೋದಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಚತುರ್ದಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ವಾಲಿನೋ ವಧಾಯ ಶ್ರೀರಾಮಸ್ಯಾಶ್ವಾಸನಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಸುಗ್ರೀವಸ್ಯ ಘೋರಂ ಗರ್ಜನಂ

ಸರ್ವೇ ತೇ ತ್ವರಿತಂ ಗತ್ವಾ ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಂ ವಾಲಿನಃ ಪುರೀಂ।
ವೃಕ್ಷೈರಾತ್ಮಾನಮಾವೃತ್ಯ ವ್ಯತಿಷ್ಠನ್ ಗಹನೇ ವನೇ ॥ **4.14.1** ॥ 589

ವಿಸಾರ್ಯ ಸರ್ವತೋ ದೃಷ್ಟಿಂ ಕಾನನೇ ಕಾನನಪ್ರಿಯಃ।
ಸುಗ್ರೀವೋ ವಿಪುಲಗ್ರೀವಃ ಕ್ರೋಧಮಾಹಾರಯದ್ ಭೃಶಂ ॥ **4.14.2** ॥ 590

ತತಸ್ತು ನಿನದಂ ಘೋರಂ ಕೃತ್ವಾ ಯುದ್ಧಾಯ ಚಾಹ್ವಯತ್।
ಪರಿವಾರೈಃ ಪರಿವೃತೋ ನಾದೈರ್ಭಿಂದನ್ನಿವಾಂಬರಂ ॥ **4.14.3** ॥ 591

ಗರ್ಜನ್ನಿವ ಮಹಾಮೇಘೋ ವಾಯುವೇಗಪುರಃಸರಃ।
ಅಥ ಬಾಲಾರ್ಕಸದೃಶೋ ದೃಪ್ತಸಿಂಹಗತಿಸ್ತತಃ ॥ **4.14.4** ॥ 592

ದೃಷ್ಟ್ವಾ ರಾಮಂ ಕ್ರಿಯಾದಕ್ಷಂ ಸುಗ್ರೀವೋ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್।
ಹರಿವಾಗುರಯಾ ವ್ಯಾಪ್ತಾಂ ತಪ್ತಕಾಂಚನತೋರಣಾಂ ॥ **4.14.5** ॥ 593

ಪ್ರಾಪ್ತಾಃ ಸ್ಮ ಧ್ವಜಯಂತ್ಯಾಢ್ಯಾಂ ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಂ ವಾಲಿನಃ ಪುರೀಂ।
ಪ್ರತಿಜ್ಞಾ ಯಾ ಕೃತಾ ವೀರ ತ್ವಯಾ ವಾಲಿವಧೇ ಪುರಾ ॥ **4.14.6** ॥ 594

ಸಫಲಾಂ ಕುರು ತಾಂ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಲತಾಂ ಕಾಲ ಇವಾಗತಃ।
ಏವಮುಕ್ತಸ್ತು ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಸುಗ್ರೀವೇಣ ಸ ರಾಘವಃ ॥ **4.14.7** ॥ 595

ತಮೇವೋವಾಚ ವಚನಂ ಸುಗ್ರೀವಂ ಶತ್ರುಸೂದನಃ।
ಕೃತಾಭಿಜ್ಞಾನಚಿಹ್ನಸ್ತ್ವಮನಯಾ ಗಜಸಾಹ್ವಯಾ ॥ **4.14.8** ॥ 596

ಲಕ್ಷ್ಮಣೇನ ಸಮುತ್ಪಾಟ್ಯ ಏಷಾ ಕಂಠೇ ಕೃತಾ ತವ।
ಶೋಭಸೇಽಪ್ಯಧಿಕಂ ವೀರ ಲತಯಾ ಕಂಠಸಕ್ತಯಾ ॥ **4.14.9** ॥ 597

ವಿಪರೀತ ಇವಾಕಾಶೇ ಸೂರ್ಯೋ ನಕ್ಷತ್ರಮಾಲಯಾ।
ಅದ್ಯ ವಾಲಿಸಮುತ್ಥಂ ತೇ ಭಯಂ ವೈರಂ ಚ ವಾನರ ॥ **4.14.10** ॥ 598

ಏಕೇನಾಹಂ ಪ್ರಮೋಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಬಾಣಮೋಕ್ಷೇಣ ಸಂಯುಗೇ।
ಮಮ ದರ್ಶಯ ಸುಗ್ರೀವ ವೈರಿಣಂ ಭ್ರಾತೃರೂಪಿಣಂ ॥ **4.14.11** ॥ 599

ವಾಲೀ ವಿನಿಹತೋ ಯಾವದ್ವನೇ ಪಾಂಸುಷು ಚೇಷ್ಟತೇ।
ಯದಿ ದೃಷ್ಟಿಪಥಂ ಪ್ರಾಪ್ತೋ ಜೀವನ್ ಸ ವಿನಿವರ್ತತೇ ॥ **4.14.12** ॥ 600

ತತೋ ದೋಷೇಣ ಮಾ ಗಚ್ಛೇತ್ ಸದ್ಯೋ ಗರ್ಹ್ಯಚ್ಚ ಮಾಂ ಭವಾನ್।
ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಂ ಸಪ್ತ ತೇ ಸಾಲಾ ಮಯಾ ಬಾಣೇನ ದಾರಿತಾಃ ॥ **4.14.13** ॥ 601

ತೇನಾವೇಹಿ ಬಲೇನಾದ್ಯ ವಾಲಿನಂ ನಿಹತಂ ರಣೇ।
ಅನೃತಂ ನೋಕ್ತಪೂರ್ವಂ ಮೇ ಚಿರಂ ಕೃಚ್ಛ್ರೇಽಪಿ ತಿಷ್ಠತಾ ॥ **4.14.14** ॥ 602

ಧರ್ಮಲೋಭಪರೀತೇನ ನ ಚ ವಕ್ಷ್ಯೇ ಕಥಂಚನ।
ಸಫಲಾಂ ಚ ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಂ ಜಹಿ ಸಂಭ್ರಮಂ ॥ **4.14.15** ॥ 603

ಪ್ರಸೂತಂ ಕಲಮಕ್ಷೇತ್ರಂ ವರ್ಷೇಣೇವ ಶತಕ್ರತುಃ।
ತದಾಹ್ವಾನನಿಮಿತ್ತಂ ಚ ವಾಲಿನೋ ಹೇಮಮಾಲಿನಃ ॥ **4.14.16** ॥ 604

ಸುಗ್ರೀವ ಕುರು ತಂ ಶಬ್ದಂ ನಿಷ್ಪತೇದ್ ಯೇನ ವಾನರಃ।
ಜಿತಕಾಶೀ ಜಯಶ್ಲಾಘೀ ತ್ವಯಾ ಚಾಧರ್ಷಿತಃ ಪುರಾತ್ ॥ **4.14.17** ॥ 605

ನಿಷ್ಪತಿಷ್ಯತ್ಯಸಂಗೇನ ವಾಲೀ ಸ ಪ್ರಿಯಸಂಯುಗಃ।
ರಿಪೂಣಾಂ ಧರ್ಷಿತಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಮರ್ಷಯಂತಿ ನ ಸಂಯುಗೇ ॥ **4.14.18** ॥ 606

ಜಾನಂತಸ್ತು ಸ್ವಕಂ ವೀರ್ಯಂ ಸ್ತ್ರೀಸಮಕ್ಷಂ ವಿಶೇಷತಃ।
ಸ ತು ರಾಮವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಸುಗ್ರೀವೋ ಹೇಮಪಿಂಗಲಃ ॥ **4.14.19** ॥ 607

ನನರ್ದ ಕ್ರೂರನಾದೇನ ವಿನಿರ್ಭಿಂದನ್ನಿವಾಂಬರಂ।
ತತ್ರ ಶಬ್ದೇನ ವಿತ್ರಸ್ತಾ ಗಾವೋ ಯಾಂತಿ ಹತಪ್ರಭಾಃ ॥ **4.14.20** ॥ 608

ರಾಜದೋಷಪರಾಮೃಷ್ಟಾಃ ಕುಲಸ್ತ್ರಿಯ ಇವಾಕುಲಾಃ।
ದ್ರವಂತಿ ಚ ಮೃಗಾಃ ಶೀಘ್ರಂ ಭಗ್ನಾ ಇವ ರಣೇ ಹಯಾಃ।
ಪತಂತಿ ಚ ಖಗಾ ಭೂಮೌ ಕ್ಷೀಣಪುಣ್ಯಾ ಇವ ಗ್ರಹಾಃ ॥ **4.14.21** ॥ 609

ತತಃ ಸ ಜೀಮೂತಕೃತಪ್ರಣಾದೋ
ನಾದಂ ಹ್ಯಮುಂಚತ್ ತ್ವರಯಾ ಪ್ರತೀತಃ।
ಸೂರ್ಯಾತ್ಮಜಃ ಶೌರ್ಯವಿವೃದ್ಧತೇಜಾಃ
ಸರಿತ್ಪತಿರ್ವಾನಿಲಚಂಚಲೋರ್ಮಿಃ ॥ **4.14.22** ॥ 610

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡೇ ಚತುರ್ದಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಪಂಚದಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಸುಗ್ರೀವಸ್ಯ ಸಿಂಹನಾದಮಾಕರ್ಣ್ಯ ವಾಲಿನೋ ಯುದ್ಧಾಯ ನಿರ್ಗಮನಂ ತಾರಯಾ ತಮವರುದ್ಧ್ಯ ಸುಗ್ರೀವೇಣ ಶ್ರೀರಾಮೇಣ ಚ ಸಹ ಮೈತ್ರೀಂ ಕರ್ತುಂ ತಸ್ಯ ಪ್ರಬೋಧನಂ ಚ

ಅಥ ತಸ್ಯ ನಿನಾದಂ ತಂ ಸುಗ್ರೀವಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ।
ಶುಶ್ರಾವಾಂತಃಪುರಗತೋ ವಾಲೀ ಭ್ರಾತುರಮರ್ಷಣಃ ॥ **4.15.1** ॥ 611

ಶ್ರುತ್ವಾ ತು ತಸ್ಯ ನಿನದಂ ಸರ್ವಭೂತಪ್ರಕಂಪನಂ।
ಮದಶ್ಚೈಕಪದೇ ನಷ್ಟಃ ಕ್ರೋಧಶ್ಚಾಪಾದಿತೋ ಮಹಾನ್ ॥ **4.15.2** ॥ 612

ತತೋ ರೋಷಪರೀತಾಂಗೋ ವಾಲೀ ಸ ಕನಕಪ್ರಭಃ।
ಉಪರಕ್ತ ಇವಾದಿತ್ಯಃ ಸದ್ಯೋ ನಿಷ್ಪ್ರಭತಾಂ ಗತಃ ॥ **4.15.3** ॥ 613

ವಾಲೀ ದಂಷ್ಟ್ರಾಕರಾಲಸ್ತು ಕ್ರೋಧಾದ್ ದೀಪ್ತಾಗ್ನಿಲೋಚನಃ।
ಭಾತ್ಯುತ್ಪತಿತಪದ್ಮಾಭಃ ಸಮೃಣಾಲ ಇವ ಹ್ರದಃ ॥ **4.15.4** ॥ 614

ಶಬ್ದಂ ದುರ್ಮರ್ಷಣಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ನಿಷ್ಪಪಾತ ತತೋ ಹರಿಃ।
ವೇಗೇನ ಚ ಪದನ್ಯಾಸೈರ್ದಾರಯನ್ನಿವ ಮೇದಿನೀಂ ॥ **4.15.5** ॥ 615

ತಂ ತು ತಾರಾ ಪರಿಷ್ವಜ್ಯ ಸ್ನೇಹಾದ್ ದರ್ಶಿತಸೌಹೃದಾ।
ಉವಾಚ ತ್ರಸ್ತಸಂಭ್ರಾಂತಾ ಹಿತೋದರ್ಕಮಿದಂ ವಚಃ ॥ **4.15.6** ॥ 616

ಸಾಧು ಕ್ರೋಧಮಿಮಂ ವೀರ ನದೀವೇಗಮಿವಾಗತಂ।
ಶಯನಾದುತ್ಥಿತಃ ಕಾಲ್ಯಂ ತ್ಯಜ ಭುಕ್ತಾಮಿವ ಸ್ರಜಂ ॥ **4.15.7** ॥ 617

ಕಾಲ್ಯಮೇತೇನ ಸಂಗ್ರಾಮಂ ಕರಿಷ್ಯಸಿ ಚ ವಾನರ।
ವೀರ ತೇ ಶತ್ರುಬಾಹುಲ್ಯಂ ಫಲ್ಗುತಾ ವಾ ನ ವಿದ್ಯತೇ ॥ **4.15.8** ॥ 618

ಸಹಸಾ ತವ ನಿಷ್ಕ್ರಾಮೋ ಮಮ ತಾವನ್ನ ರೋಚತೇ।
ಶ್ರೂಯತಾಮಭಿಧಾಸ್ಯಾಮಿ ಯನ್ನಿಮಿತ್ತಂ ನಿವಾರ್ಯತೇ ॥ **4.15.9** ॥ 619

ಪೂರ್ವಮಾಪತಿತಃ ಕ್ರೋಧಾತ್ ಸ ತ್ವಾಮಾಹ್ವಯತೇ ಯುಧಿ।
ನಿಷ್ಪತ್ಯ ಚ ನಿರಸ್ತಸ್ತೇ ಹನ್ಯಮಾನೋ ದಿಶೋ ಗತಃ ॥ **4.15.10** ॥ 620

ತ್ವಯಾ ತಸ್ಯ ನಿರಸ್ತಸ್ಯ ಪೀಡಿತಸ್ಯ ವಿಶೇಷತಃ।
ಇಹೈತ್ಯ ಪುನರಾಹ್ವಾನಂ ಶಂಕಾಂ ಜನಯತೀವ ಮೇ ॥ **4.15.11** ॥ 621

ದರ್ಪಶ್ಚ ವ್ಯವಸಾಯಶ್ಚ ಯಾದೃಶಸ್ತಸ್ಯ ನರ್ದತಃ।
ನಿನಾದಸ್ಯ ಚ ಸಂರಂಭೋ ನೈತದಲ್ಪಂ ಹಿ ಕಾರಣಂ ॥ **4.15.12** ॥ 622

ನಾಸಹಾಯಮಹಂ ಮನ್ಯೇ ಸುಗ್ರೀವಂ ತಮಿಹಾಗತಂ।
ಅವಷ್ಟಬ್ಧಸಹಾಯಶ್ಚ ಯಮಾಶ್ರಿತ್ಯೈಷ ಗರ್ಜತಿ ॥ **4.15.13** ॥ 623

ಪ್ರಕೃತ್ಯಾ ನಿಪುಣಶ್ಚೈವ ಬುದ್ಧಿಮಾಂಶ್ಚೈವ ವಾನರಃ।
ನಾಪರೀಕ್ಷಿತವೀರ್ಯೇಣ ಸುಗ್ರೀವಃ ಸಖ್ಯಮೇಷ್ಯತಿ ॥ **4.15.14** ॥ 624

ಪೂರ್ವಮೇವ ಮಯಾ ವೀರ ಶ್ರುತಂ ಕಥಯತೋ ವಚಃ।
ಅಂಗದಸ್ಯ ಕುಮಾರಸ್ಯ ವಕ್ಷ್ಯಾಮ್ಯದ್ಯ ಹಿತಂ ವಚಃ ॥ **4.15.15** ॥ 625

ಅಂಗದಸ್ತು ಕುಮಾರೋಽಯಂ ವನಾಂತಮುಪನಿರ್ಗತಃ।
ಪ್ರವೃತ್ತಿಸ್ತೇನ ಕಥಿತಾ ಚಾರೈರಾಸೀನ್ನಿವೇದಿತಾ ॥ **4.15.16** ॥ 626

ಅಯೋಧ್ಯಾಧಿಪತೇಃ ಪುತ್ರೌ ಶೂರೌ ಸಮರದುರ್ಜಯೌ।
ಇಕ್ಷ್ವಾಕೂಣಾಂ ಕುಲೇ ಜಾತೌ ಪ್ರಥಿತೌ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣೌ ॥ **4.15.17** ॥ 627

ಸುಗ್ರೀವಪ್ರಿಯಕಾಮಾರ್ಥಂ ಪ್ರಾಪ್ತೌ ತತ್ರ ದುರಾಸದೌ।
ಸ ತೇ ಭ್ರಾತುರ್ಹಿ ವಿಖ್ಯಾತಃ ಸಹಾಯೋ ರಣಕರ್ಮಣಿ ॥ **4.15.18** ॥ 628

ರಾಮಃ ಪರಬಲಾಮರ್ದೀ ಯುಗಾಂತಾಗ್ನಿರಿವೋತ್ಥಿತಃ।
ನಿವಾಸವೃಕ್ಷಃ ಸಾಧೂನಾಮಾಪನ್ನಾನಾಂ ಪರಾ ಗತಿಃ ॥ **4.15.19** ॥ 629

ಆರ್ತಾನಾಂ ಸಂಶ್ರಯಶ್ಚೈವ ಯಶಸಶ್ಚೈಕಭಾಜನಂ।
ಜ್ಞಾನವಿಜ್ಞಾನಸಂಪನ್ನೋ ನಿದೇಶೇ ನಿರತಃ ಪಿತುಃ ॥ **4.15.20** ॥ 630

ಧಾತೂನಾಮಿವ ಶೈಲೇಂದ್ರೋ ಗುಣಾನಾಮಾಕರೋ ಮಹಾನ್।
ತತ್ ಕ್ಷಮೋ ನ ವಿರೋಧಸ್ತೇ ಸಹ ತೇನ ಮಹಾತ್ಮನಾ ॥ **4.15.21** ॥ 631

ದುರ್ಜಯೇನಾಪ್ರಮೇಯೇಣ ರಾಮೇಣ ರಣಕರ್ಮಸು।
ಶೂರ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ತೇ ಕಿಂಚಿನ್ನ ಚೇಚ್ಛಾಮ್ಯಭ್ಯಸೂಯಿತುಂ ॥ **4.15.22** ॥ 632

ಶ್ರೂಯತಾಂ ಕ್ರಿಯತಾಂ ಚೈವ ತವ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಯದ್ಧಿತಂ।
ಯೌವರಾಜ್ಯೇನ ಸುಗ್ರೀವಂ ತೂರ್ಣಂ ಸಾಧ್ವಭಿಷೇಚಯ ॥ **4.15.23** ॥ 633

ವಿಗ್ರಹಂ ಮಾ ಕೃಥಾ ವೀರ ಭ್ರಾತ್ರಾ ರಾಜನ್ ಯವೀಯಸಾ।
ಅಹಂ ಹಿ ತೇ ಕ್ಷಮಂ ಮನ್ಯೇ ತೇನ ರಾಮೇಣ ಸೌಹೃದಂ ॥ **4.15.24** ॥ 634

ಸುಗ್ರೀವೇಣ ಚ ಸಂಪ್ರೀತಿಂ ವೈರಮುತ್ಸೃಜ್ಯ ದೂರತಃ।
ಲಾಲನೀಯೋ ಹಿ ತೇ ಭ್ರಾತಾ ಯವೀಯಾನೇಷ ವಾನರಃ ॥ **4.15.25** ॥ 635

ತತ್ರ ವಾ ಸನ್ನಿಹಸ್ಥೋ ವಾ ಸರ್ವಥಾ ಬಂಧುರೇವ ತೇ।
ನಹಿ ತೇನ ಸಮಂ ಬಂಧುಂ ಭುವಿ ಪಶ್ಯಾಮಿ ಕಂಚನ ॥ **4.15.26** ॥ 636

ದಾನಮಾನಾದಿಸತ್ಕಾರೈಃ ಕುರುಷ್ವ ಪ್ರತ್ಯನಂತರಂ।
ವೈರಮೇತತ್ ಸಮುತ್ಸೃಜ್ಯ ತವ ಪಾರ್ಶ್ವೇ ಸ ತಿಷ್ಠತು ॥ **4.15.27** ॥ 637

ಸುಗ್ರೀವೋ ವಿಪುಲಗ್ರೀವೋ ಮಹಾಬಂಧುರ್ಮತಸ್ತವ।
ಭ್ರಾತೃಸೌಹೃದಮಾಲಂಬ್ಯ ನಾನ್ಯಾ ಗತಿರಿಹಾಸ್ತಿ ತೇ ॥ **4.15.28** ॥ 638

ಯದಿ ತೇ ಮತ್ಪ್ರಿಯಂ ಕಾರ್ಯಂ ಯದಿ ಚಾವೈಷಿ ಮಾಂ ಹಿತಾಂ।
ಯಾಚ್ಯಮಾನಃ ಪ್ರಿಯತ್ವೇನ ಸಾಧು ವಾಕ್ಯಂ ಕುರುಷ್ವ ಮೇ ॥ **4.15.29** ॥ 639

ಪ್ರಸೀದ ಪಥ್ಯಂ ಶೃಣು ಜಲ್ಪಿತಂ ಹಿ ಮೇ
ನ ರೋಷಮೇವಾನುವಿಧಾತುಮರ್ಹಸಿ।
ಕ್ಷಮೋ ಹಿ ತೇ ಕೋಶಲರಾಜಸೂನುನಾ
ನ ವಿಗ್ರಹಃ ಶಕ್ರಸಮಾನತೇಜಸಾ ॥ **4.15.30** ॥ 640

ತದಾ ಹಿ ತಾರಾ ಹಿತಮೇವ ವಾಕ್ಯಂ
ತಂ ವಾಲಿನಂ ಪಥ್ಯಮಿದಂ ಬಭಾಷೇ।
ನ ರೋಚತೇ ತದ್ ವಚನಂ ಹಿ ತಸ್ಯ
ಕಾಲಾಭಿಪನ್ನಸ್ಯ ವಿನಾಶಕಾಲೇ ॥ **4.15.31** ॥ 641

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡೇ ಪಂಚದಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಷೋಡಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ವಾಲಿನಾ ತಾರಾಂ ನಿರ್ಭರ್ತ್ಸ್ಯ ನಿವರ್ತನಂ ಸುಗ್ರೀವೇಣ ಸಹ ಯೋಧನಂ ಚ ಶ್ರೀರಾಮೇಣ ಬಾಣೇನ ವಿದ್ಧಸ್ಯ ತಸ್ಯ ಪೃಥ್ವ್ಯಾಂ ಪತನಂ ಚ

ತಾಮೇವಂ ಬ್ರುವತೀಂ ತಾರಾಂ ತಾರಾಧಿಪನಿಭಾನನಾಂ।
ವಾಲೀ ನಿರ್ಭರ್ತ್ಸಯಾಮಾಸ ವಚನಂ ಚೇದಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **4.16.1** ॥ 642

ಗರ್ಜತೋಽಸ್ಯ ಸುಸಂರಬ್ಧಂ ಭ್ರಾತುಃ ಶತ್ರೋರ್ವಿಶೇಷತಃ।
ಮರ್ಷಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಕೇನಾಪಿ ಕಾರಣೇನ ವರಾನನೇ ॥ **4.16.2** ॥ 643

ಅಧರ್ಷಿತಾನಾಂ ಶೂರಾಣಾಂ ಸಮರೇಷ್ವನಿವರ್ತಿನಾಂ।
ಧರ್ಷಣಾಮರ್ಷಣಂ ಭೀರು ಮರಣಾದತಿರಿಚ್ಯತೇ ॥ **4.16.3** ॥ 644

ಸೋಢುಂ ನ ಚ ಸಮರ್ಥೋಽಹಂ ಯುದ್ಧಕಾಮಸ್ಯ ಸಂಯುಗೇ।
ಸುಗ್ರೀವಸ್ಯ ಚ ಸಂರಂಭಂ ಹೀನಗ್ರೀವಸ್ಯ ಗರ್ಜಿತಂ ॥ **4.16.4** ॥ 645

ನ ಚ ಕಾರ್ಯೋ ವಿಷಾದಸ್ತೇ ರಾಘವಂ ಪ್ರತಿ ಮತ್ಕೃತೇ।
ಧರ್ಮಜ್ಞಶ್ಚ ಕೃತಜ್ಞಶ್ಚ ಕಥಂ ಪಾಪಂ ಕರಿಷ್ಯತಿ ॥ **4.16.5** ॥ 646

ನಿವರ್ತಸ್ವ ಸಹ ಸ್ತ್ರೀಭಿಃ ಕಥಂ ಭೂಯೋಽನುಗಚ್ಛಸಿ।
ಸೌಹೃದಂ ದರ್ಶಿತಂ ತಾವನ್ಮಯಿ ಭಕ್ತಿಸ್ತ್ವಯಾ ಕೃತಾ ॥ **4.16.6** ॥ 647

ಪ್ರತಿಯೋತ್ಸ್ಯಾಮ್ಯಹಂ ಗತ್ವಾ ಸುಗ್ರೀವಂ ಜಹಿ ಸಂಭ್ರಮಂ।
ದರ್ಪಂ ಚಾಸ್ಯ ವಿನೇಷ್ಯಾಮಿ ನ ಚ ಪ್ರಾಣೈರ್ವಿಯೋಕ್ಷ್ಯತೇ ॥ **4.16.7** ॥ 648

ಅಹಂ ಹ್ಯಾಜಿಸ್ಥಿತಸ್ಯಾಸ್ಯ ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ಯದೀಪ್ಸಿತಂ।
ವೃಕ್ಷೈರ್ಮುಷ್ಟಿಪ್ರಹಾರೈಶ್ಚ ಪೀಡಿತಃ ಪ್ರತಿಯಾಸ್ಯತಿ ॥ **4.16.8** ॥ 649

ನ ಮೇ ಗರ್ವಿತಮಾಯಸ್ತಂ ಸಹಿಷ್ಯತಿ ದುರಾತ್ಮವಾನ್।
ಕೃತಂ ತಾರೇ ಸಹಾಯತ್ವಂ ದರ್ಶಿತಂ ಸೌಹೃದಂ ಮಯಿ ॥ **4.16.9** ॥ 650

ಶಾಪಿತಾಸಿ ಮಮ ಪ್ರಾಣೈರ್ನಿವರ್ತಸ್ವ ಜನೇನ ಚ।
ಅಲಂ ಜಿತ್ವಾ ನಿವರ್ತಿಷ್ಯೇ ತಮಹಂ ಭ್ರಾತರಂ ರಣೇ ॥ **4.16.10** ॥ 651

ತಂ ತು ತಾರಾ ಪರಿಷ್ವಜ್ಯ ವಾಲಿನಂ ಪ್ರಿಯವಾದಿನೀ।
ಚಕಾರ ರುದತೀ ಮಂದಂ ದಕ್ಷಿಣಾ ಸಾ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂ ॥ **4.16.11** ॥ 652

ತತಃ ಸ್ವಸ್ತ್ಯಯನಂ ಕೃತ್ವಾ ಮಂತ್ರವಿದ್ ವಿಜಯೈಷಿಣೀ।
ಅಂತಃಪುರಂ ಸಹ ಸ್ತ್ರೀಭಿಃ ಪ್ರವಿಷ್ಟಾ ಶೋಕಮೋಹಿತಾ ॥ **4.16.12** ॥ 653

ಪ್ರವಿಷ್ಟಾಯಾಂ ತು ತಾರಾಯಾಂ ಸಹ ಸ್ತ್ರೀಭಿಃ ಸ್ವಮಾಲಯಂ।
ನಗರ್ಯಾ ನಿರ್ಯಯೌ ಕ್ರುದ್ಧೋ ಮಹಾಸರ್ಪ ಇವ ಶ್ವಸನ್ ॥ **4.16.13** ॥ 654

ಸ ನಿಃಶ್ವಸ್ಯ ಮಹಾರೋಷೋ ವಾಲೀ ಪರಮವೇಗವಾನ್।
ಸರ್ವತಶ್ಚಾರಯನ್ ದೃಷ್ಟಿಂ ಶತ್ರುದರ್ಶನಕಾಂಕ್ಷಯಾ ॥ **4.16.14** ॥ 655

ಸ ದದರ್ಶ ತತಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸುಗ್ರೀವಂ ಹೇಮಪಿಂಗಲಂ।
ಸುಸಂವೀತಮವಷ್ಟಬ್ಧಂ ದೀಪ್ಯಮಾನಮಿವಾನಲಂ ॥ **4.16.15** ॥ 656

ತಂ ಸ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಮಹಾಬಾಹುಃ ಸುಗ್ರೀವಂ ಪರ್ಯವಸ್ಥಿತಂ।
ಗಾಢಂ ಪರಿದಧೇ ವಾಸೋ ವಾಲೀ ಪರಮಕೋಪನಃ ॥ **4.16.16** ॥ 657

ಸ ವಾಲೀ ಗಾಢಸಂವೀತೋ ಮುಷ್ಟಿಮುದ್ಯಮ್ಯ ವೀರ್ಯವಾನ್।
ಸುಗ್ರೀವಮೇವಾಭಿಮುಖೋ ಯಯೌ ಯೋದ್ಧುಂ ಕೃತಕ್ಷಣಃ ॥ **4.16.17** ॥ 658

ಶ್ಲಿಷ್ಟಂ ಮುಷ್ಟಿಂ ಸಮುದ್ಯಮ್ಯ ಸಂರಬ್ಧತರಮಾಗತಃ।
ಸುಗ್ರೀವೋಽಪಿ ಸಮುದ್ದಿಶ್ಯ ವಾಲಿನಂ ಹೇಮಮಾಲಿನಂ ॥ **4.16.18** ॥ 659

ತಂ ವಾಲೀ ಕ್ರೋಧತಾಮ್ರಾಕ್ಷಃ ಸುಗ್ರೀವಂ ರಣಕೋವಿದಂ।
ಆಪತಂತಂ ಮಹಾವೇಗಮಿದಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **4.16.19** ॥ 660

ಏಷ ಮುಷ್ಟಿರ್ಮಹಾನ್ ಬದ್ಧೋ ಗಾಢಃ ಸುನಿಯತಾಂಗುಲಿಃ।
ಮಯಾ ವೇಗವಿಮುಕ್ತಸ್ತೇ ಪ್ರಾಣಾನಾದಾಯ ಯಾಸ್ಯತಿ ॥ **4.16.20** ॥ 661

ಏವಮುಕ್ತಸ್ತು ಸುಗ್ರೀವಃ ಕ್ರುದ್ಧೋ ವಾಲಿನಮಬ್ರವೀತ್।
ತವ ಚೈಷ ಹರನ್ ಪ್ರಾಣಾನ್ ಮುಷ್ಟಿಃ ಪತತು ಮೂರ್ಧನಿ ॥ **4.16.21** ॥ 662

ತಾಡಿತಸ್ತೇನ ತಂ ಕ್ರುದ್ಧಃ ಸಮಭಿಕ್ರಮ್ಯ ವೇಗತಃ।
ಅಭವಚ್ಛೋಣಿತೋದ್ಗಾರೀ ಸಾಪೀಡ ಇವ ಪರ್ವತಃ ॥ **4.16.22** ॥ 663

ಸುಗ್ರೀವೇಣ ತು ನಿಃಶಂಕಂ ಸಾಲಮುತ್ಪಾಟ್ಯ ತೇಜಸಾ।
ಗಾತ್ರೇಷ್ವಭಿಹತೋ ವಾಲೀ ವಜ್ರೇಣೇವ ಮಹಾಗಿರಿಃ ॥ **4.16.23** ॥ 664

ಸ ತು ವೃಕ್ಷೇಣ ನಿರ್ಭಗ್ನಃ ಸಾಲತಾಡನವಿಹ್ವಲಃ।
ಗುರುಭಾರಭರಾಕ್ರಾಂತಾ ನೌಃ ಸಸಾರ್ಥೇವ ಸಾಗರೇ ॥ **4.16.24** ॥ 665

ತೌ ಭೀಮಬಲವಿಕ್ರಾಂತೌ ಸುಪರ್ಣಸಮವೇಗಿತೌ।
ಪ್ರವೃದ್ಧೌ ಘೋರವಪುಷೌ ಚಂದ್ರಸೂರ್ಯಾವಿವಾಂಬರೇ ॥ **4.16.25** ॥ 666

ಪರಸ್ಪರಮಮಿತ್ರಘ್ನೌ ಛಿದ್ರಾನ್ವೇಷಣತತ್ಪರೌ।
ತತೋಽವರ್ಧತ ವಾಲೀ ತು ಬಲವೀರ್ಯಸಮನ್ವಿತಃ ॥ **4.16.26** ॥ 667

ಸೂರ್ಯಪುತ್ರೋ ಮಹಾವೀರ್ಯಃ ಸುಗ್ರೀವಃ ಪರಿಹೀಯತ।
ವಾಲಿನಾ ಭಗ್ನದರ್ಪಸ್ತು ಸುಗ್ರೀವೋ ಮಂದವಿಕ್ರಮಃ ॥ **4.16.27** ॥ 668

ವಾಲಿನಂ ಪ್ರತಿ ಸಾಮರ್ಷೋ ದರ್ಶಯಾಮಾಸ ರಾಘವಂ।
ವೃಕ್ಷೈಃ ಸಶಾಖೈಃ ಶಿಖರೈರ್ವಜ್ರಕೋಟಿನಿಭೈರ್ನಖೈಃ ॥ **4.16.28** ॥ 669

ಮುಷ್ಟಿಭಿರ್ಜಾನುಭಿಃ ಪದ್ಭಿರ್ಬಾಹುಭಿಶ್ಚ ಪುನಃ ಪುನಃ।
ತಯೋರ್ಯುದ್ಧಮಭೂದ್ಘೋರಂ ವೃತ್ರವಾಸವಯೋರಿವ ॥ **4.16.29** ॥ 670

ತೌ ಶೋಣಿತಾಕ್ತೌ ಯುಧ್ಯೇತಾಂ ವಾನರೌ ವನಚಾರಿಣೌ।
ಮೇಘಾವಿವ ಮಹಾಶಬ್ದೈಸ್ತರ್ಜಮಾನೌ ಪರಸ್ಪರಂ ॥ **4.16.30** ॥ 671

ಹೀಯಮಾನಮಥಾಪಶ್ಯತ್ ಸುಗ್ರೀವಂ ವಾನರೇಶ್ವರಂ।
ಪ್ರೇಕ್ಷಮಾಣಂ ದಿಶಶ್ಚೈವ ರಾಘವಃ ಸ ಮುಹುರ್ಮುಹುಃ ॥ **4.16.31** ॥ 672

ತತೋ ರಾಮೋ ಮಹಾತೇಜಾ ಆರ್ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಹರೀಶ್ವರಂ।
ಸ ಶರಂ ವೀಕ್ಷತೇ ವೀರೋ ವಾಲಿನೋ ವಧಕಾಂಕ್ಷಯಾ ॥ **4.16.32** ॥ 673

ತತೋ ಧನುಷಿ ಸಂಧಾಯ ಶರಮಾಶೀವಿಷೋಪಮಂ।
ಪೂರಯಾಮಾಸ ತಚ್ಚಾಪಂ ಕಾಲಚಕ್ರಮಿವಾಂತಕಃ ॥ **4.16.33** ॥ 674

ತಸ್ಯ ಜ್ಯಾತಲಘೋಷೇಣ ತ್ರಸ್ತಾಃ ಪತ್ರರಥೇಶ್ವರಾಃ।
ಪ್ರದುದ್ರುವುರ್ಮೃಗಾಶ್ಚೈವ ಯುಗಾಂತ ಇವ ಮೋಹಿತಾಃ ॥ **4.16.34** ॥ 675

ಮುಕ್ತಸ್ತು ವಜ್ರನಿರ್ಘೋಷಃ ಪ್ರದೀಪ್ತಾಶನಿಸನ್ನಿಭಃ।
ರಾಘವೇಣ ಮಹಾಬಾಣೋ ವಾಲಿವಕ್ಷಸಿ ಪಾತಿತಃ ॥ **4.16.35** ॥ 676

ತತಸ್ತೇನ ಮಹಾತೇಜಾ ವೀರ್ಯಯುಕ್ತಃ ಕಪೀಶ್ವರಃ।
ವೇಗೇನಾಭಿಹತೋ ವಾಲೀ ನಿಪಪಾತ ಮಹೀತಲೇ ॥ **4.16.36** ॥ 677

ಇಂದ್ರಧ್ವಜ ಇವೋದ್ಧೂತಃ ಪೌರ್ಣಮಾಸ್ಯಾಂ ಮಹೀತಲೇ।
ಆಶ್ವಯುಕ್ಸಮಯೇ ಮಾಸಿ ಗತಶ್ರೀಕೋ ವಿಚೇತನಃ।
ಬಾಷ್ಪಸಂರುದ್ಧಕಂಠಸ್ತು ವಾಲೀ ಚಾರ್ತಸ್ವರಃ ಶನೈಃ ॥ **4.16.37** ॥ 678

ನರೋತ್ತಮಃ ಕಾಲಯುಗಾಂತಕೋಪಮಂ
ಶರೋತ್ತಮಂ ಕಾಂಚನರೂಪ್ಯಭೂಷಿತಂ।
ಸಸರ್ಜ ದೀಪ್ತಂ ತಮಮಿತ್ರಮರ್ದನಂ
ಸಧೂಮಮಗ್ನಿಂ ಮುಖತೋ ಯಥಾ ಹರಃ ॥ **4.16.38** ॥ 679

ಅಥೋಕ್ಷಿತಃ ಶೋಣಿತತೋಯವಿಸ್ರವೈಃ
ಸುಪುಷ್ಪಿತಾಶೋಕ ಇವಾನಿಲೋದ್ಧತಃ।
ವಿಚೇತನೋ ವಾಸವಸೂನುರಾಹವೇ
ಪ್ರಭ್ರಂಶಿತೇಂದ್ರಧ್ವಜವತ್ ಕ್ಷಿತಿಂ ಗತಃ ॥ **4.16.39** ॥ 680

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡೇ ಷೋಡಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಸಪ್ತದಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ವಾಲಿನಾ ಶ್ರೀರಾಮಸ್ಯ ಭರ್ತ್ಸನಂ

ತತಃ ಶರೇಣಾಭಿಹತೋ ರಾಮೇಣ ರಣಕರ್ಕಶಃ।
ಪಪಾತ ಸಹಸಾ ವಾಲೀ ನಿಕೃತ್ತ ಇವ ಪಾದಪಃ ॥ **4.17.1** ॥ 681

ಸ ಭೂಮೌ ನ್ಯಸ್ತಸರ್ವಾಂಗಸ್ತಪ್ತಕಾಂಚನಭೂಷಣಃ।
ಅಪತದ್ ದೇವರಾಜಸ್ಯ ಮುಕ್ತರಶ್ಮಿರಿವ ಧ್ವಜಃ ॥ **4.17.2** ॥ 682

ಅಸ್ಮಿನ್ ನಿಪತಿತೇ ಭೂಮೌ ಹರ್ಯೃಕ್ಷಾಣಾಂ ಗಣೇಶ್ವರೇ।
ನಷ್ಟಚಂದ್ರಮಿವ ವ್ಯೋಮ ನ ವ್ಯರಾಜತ ಮೇದಿನೀ ॥ **4.17.3** ॥ 683

ಭೂಮೌ ನಿಪತಿತಸ್ಯಾಪಿ ತಸ್ಯ ದೇಹಂ ಮಹಾತ್ಮನಃ।
ನ ಶ್ರೀರ್ಜಹಾತಿ ನ ಪ್ರಾಣಾ ನ ತೇಜೋ ನ ಪರಾಕ್ರಮಃ ॥ **4.17.4** ॥ 684

ಶಕ್ರದತ್ತಾ ವರಾ ಮಾಲಾ ಕಾಂಚನೀ ರತ್ನಭೂಷಿತಾ।
ದಧಾರ ಹರಿಮುಖ್ಯಸ್ಯ ಪ್ರಾಣಾಂಸ್ತೇಜಃ ಶ್ರಿಯಂ ಚ ಸಾ ॥ **4.17.5** ॥ 685

ಸ ತಯಾ ಮಾಲಯಾ ವೀರೋ ಹೈಮಯಾ ಹರಿಯೂಥಪಃ।
ಸಂಧ್ಯಾನುಗತಪರ್ಯಂತಃ ಪಯೋಧರ ಇವಾಭವತ್ ॥ **4.17.6** ॥ 686

ತಸ್ಯ ಮಾಲಾ ಚ ದೇಹಶ್ಚ ಮರ್ಮಘಾತೀ ಚ ಯಃ ಶರಃ।
ತ್ರಿಧೇವ ರಚಿತಾ ಲಕ್ಷ್ಮೀಃ ಪತಿತಸ್ಯಾಪಿ ಶೋಭತೇ ॥ **4.17.7** ॥ 687

ತದಸ್ತ್ರಂ ತಸ್ಯ ವೀರಸ್ಯ ಸ್ವರ್ಗಮಾರ್ಗಪ್ರಭಾವನಂ।
ರಾಮಬಾಣಾಸನಕ್ಷಿಪ್ತಮಾವಹತ್ ಪರಮಾಂ ಗತಿಂ ॥ **4.17.8** ॥ 688

ತಂ ತಥಾ ಪತಿತಂ ಸಂಖ್ಯೇ ಗತಾರ್ಚಿಷಮಿವಾನಲಂ।
ಯಯಾತಿಮಿವ ಪುಣ್ಯಾಂತೇ ದೇವಲೋಕಾದಿಹ ಚ್ಯುತಂ ॥ **4.17.9** ॥ 689

ಆದಿತ್ಯಮಿವ ಕಾಲೇನ ಯುಗಾಂತೇ ಭುವಿ ಪಾತಿತಂ।
ಮಹೇಂದ್ರಮಿವ ದುರ್ಧರ್ಷಮುಪೇಂದ್ರಮಿವ ದುಃಸಹಂ ॥ **4.17.10** ॥ 690

ಮಹೇಂದ್ರಪುತ್ರಂ ಪತಿತಂ ವಾಲಿನಂ ಹೇಮಮಾಲಿನಂ।
ವ್ಯೂಢೋರಸ್ಕಂ ಮಹಾಬಾಹುಂ ದೀಪ್ತಾಸ್ಯಂ ಹರಿಲೋಚನಂ ॥ **4.17.11** ॥ 691

ಲಕ್ಷ್ಮಣಾನುಚರೋ ರಾಮೋ ದದರ್ಶೋಪಸಸರ್ಪ ಚ।
ತಂ ತಥಾ ಪತಿತಂ ವೀರಂ ಗತಾರ್ಚಿಷಮಿವಾನಲಂ ॥ **4.17.12** ॥ 692

ಬಹುಮಾನ್ಯ ಚ ತಂ ವೀರಂ ವೀಕ್ಷಮಾಣಂ ಶನೈರಿವ।
ಉಪಯಾತೌ ಮಹಾವೀರ್ಯೌ ಭ್ರಾತರೌ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣೌ ॥ **4.17.13** ॥ 693

ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ರಾಘವಂ ವಾಲೀ ಲಕ್ಷ್ಮಣಂ ಚ ಮಹಾಬಲಂ।
ಅಬ್ರವೀತ್ ಪರುಷಂ ವಾಕ್ಯಂ ಪ್ರಶ್ರಿತಂ ಧರ್ಮಸಂಹಿತಂ ॥ **4.17.14** ॥ 694

ಸ ಭೂಮಾವಲ್ಪತೇಜೋಽಸುರ್ನಿಹತೋ ನಷ್ಟಚೇತನಃ।
ಅರ್ಥಸಂಹಿತಯಾ ವಾಚಾ ಗರ್ಹಿತಂ ರಣಗರ್ವಿತಂ ॥ **4.17.15** ॥ 695

ತ್ವಂ ನರಾಧಿಪತೇಃ ಪುತ್ರಃ ಪ್ರಥಿತಃ ಪ್ರಿಯದರ್ಶನಃ।
ಪರಾಙ್ಮುಖ ವಧಂ ಕೃತ್ವಾ ಕೋಽತ್ರ ಪ್ರಾಪ್ತಸ್ತ್ವಯಾ ಗುಣಃ।
ಯದಹಂ ಯುದ್ಧಸಂರಬ್ಧಸ್ತ್ವತ್ಕೃತೇ ನಿಧನಂ ಗತಃ ॥ **4.17.16** ॥ 696

ಕುಲೀನಃ ಸತ್ತ್ವಸಂಪನ್ನಸ್ತೇಜಸ್ವೀ ಚರಿತವ್ರತಃ।
ರಾಮಃ ಕರುಣವೇದೀ ಚ ಪ್ರಜಾನಾಂ ಚ ಹಿತೇ ರತಃ ॥ **4.17.17** ॥ 697

ಸಾನುಕ್ರೋಶೋ ಮಹೋತ್ಸಾಹಃ ಸಮಯಜ್ಞೋ ದೃಢವ್ರತಃ।
ಇತ್ಯೇತತ್ ಸರ್ವಭೂತಾನಿ ಕಥಯಂತಿ ಯಶೋ ಭುವಿ ॥ **4.17.18** ॥ 698

ದಮಃ ಶಮಃ ಕ್ಷಮಾ ಧರ್ಮೋ ಧೃತಿಃ ಸತ್ಯಂ ಪರಾಕ್ರಮಃ।
ಪಾರ್ಥಿವಾನಾಂ ಗುಣಾ ರಾಜನ್ ದಂಡಶ್ಚಾಪ್ಯಪಕಾರಿಷು ॥ **4.17.19** ॥ 699

ತಾನ್ ಗುಣಾನ್ ಸಂಪ್ರಧಾರ್ಯಾಹಮಗ್ರ್ಯಂ ಚಾಭಿಜನಂ ತವ।
ತಾರಯಾ ಪ್ರತಿಷಿದ್ಧಃ ಸನ್ ಸುಗ್ರೀವೇಣ ಸಮಾಗತಃ ॥ **4.17.20** ॥ 700

ನ ಮಾಮನ್ಯೇನ ಸಂರಬ್ಧಂ ಪ್ರಮತ್ತಂ ವೇದ್ಧುಮರ್ಹಸಿ।
ಇತಿ ಮೇ ಬುದ್ಧಿರುತ್ಪನ್ನಾ ಬಭೂವಾದರ್ಶನೇ ತವ ॥ **4.17.21** ॥ 701

ಸ ತ್ವಾಂ ವಿನಿಹತಾತ್ಮಾನಂ ಧರ್ಮಧ್ವಜಮಧಾರ್ಮಿಕಂ।
ಜಾನೇ ಪಾಪಸಮಾಚಾರಂ ತೃಣೈಃ ಕೂಪಮಿವಾವೃತಂ ॥ **4.17.22** ॥ 702

ಸತಾಂ ವೇಷಧರಂ ಪಾಪಂ ಪ್ರಚ್ಛನ್ನಮಿವ ಪಾವಕಂ।
ನಾಹಂ ತ್ವಾಮಭಿಜಾನಾಮಿ ಧರ್ಮಚ್ಛದ್ಮಾಭಿಸಂವೃತಂ ॥ **4.17.23** ॥ 703

ವಿಷಯೇ ವಾ ಪುರೇ ವಾ ತೇ ಯದಾ ಪಾಪಂ ಕರೋಮ್ಯಹಂ।
ನ ಚ ತ್ವಾಮವಜಾನೇಽಹಂ ಕಸ್ಮಾತ್ ತಂ ಹಂಸ್ಯಕಿಲ್ಬಿಷಂ ॥ **4.17.24** ॥ 704

ಫಲಮೂಲಾಶನಂ ನಿತ್ಯಂ ವಾನರಂ ವನಗೋಚರಂ।
ಮಾಮಿಹಾಪ್ರತಿಯುಧ್ಯಂತಮನ್ಯೇನ ಚ ಸಮಾಗತಂ ॥ **4.17.25** ॥ 705

ತ್ವಂ ನರಾಧಿಪತೇಃ ಪುತ್ರಃ ಪ್ರತೀತಃ ಪ್ರಿಯದರ್ಶನಃ।
ಲಿಂಗಮಪ್ಯಸ್ತಿ ತೇ ರಾಜನ್ ದೃಶ್ಯತೇ ಧರ್ಮಸಂಹಿತಂ ॥ **4.17.26** ॥ 706

ಕಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯಕುಲೇ ಜಾತಃ ಶ್ರುತವಾನ್ ನಷ್ಟಸಂಶಯಃ।
ಧರ್ಮಲಿಂಗಪ್ರತಿಚ್ಛನ್ನಃ ಕ್ರೂರಂ ಕರ್ಮ ಸಮಾಚರೇತ್ ॥ **4.17.27** ॥ 707

ತ್ವಂ ರಾಘವಕುಲೇ ಜಾತೋ ಧರ್ಮವಾನಿತಿ ವಿಶ್ರುತಃ।
ಅಭವ್ಯೋ ಭವ್ಯರೂಪೇಣ ಕಿಮರ್ಥಂ ಪರಿಧಾವಸೇ ॥ **4.17.28** ॥ 708

ಸಾಮ ದಾನಂ ಕ್ಷಮಾ ಧರ್ಮಃ ಸತ್ಯಂ ಧೃತಿಪರಾಕ್ರಮೌ।
ಪಾರ್ಥಿವಾನಾಂ ಗುಣಾ ರಾಜನ್ ದಂಡಶ್ಚಾಪ್ಯಪಕಾರಿಷು ॥ **4.17.29** ॥ 709

ವಯಂ ವನಚರಾ ರಾಮ ಮೃಗಾ ಮೂಲಫಲಾಶಿನಃ।
ಏಷಾ ಪ್ರಕೃತಿರಸ್ಮಾಕಂ ಪುರುಷಸ್ತ್ವಂ ನರೇಶ್ವರ ॥ **4.17.30** ॥ 710

ಭೂಮಿರ್ಹಿರಣ್ಯಂ ರೂಪಂ ಚ ವಿಗ್ರಹೇ ಕಾರಣಾನಿ ಚ।
ತತ್ರ ಕಸ್ತೇ ವನೇ ಲೋಭೋ ಮದೀಯೇಷು ಫಲೇಷು ವಾ ॥ **4.17.31** ॥ 711

ನಯಶ್ಚ ವಿನಯಶ್ಚೋಭೌ ನಿಗ್ರಹಾನುಗ್ರಹಾವಪಿ।
ರಾಜವೃತ್ತಿರಸಂಕೀರ್ಣಾ ನ ನೃಪಾಃ ಕಾಮವೃತ್ತಯಃ ॥ **4.17.32** ॥ 712

ತ್ವಂ ತು ಕಾಮಪ್ರಧಾನಶ್ಚ ಕೋಪನಶ್ಚಾನವಸ್ಥಿತಃ।
ರಾಜವೃತ್ತೇಷು ಸಂಕೀರ್ಣಃ ಶರಾಸನಪರಾಯಣಃ ॥ **4.17.33** ॥ 713

ನ ತೇಽಸ್ಯಪಚಿತಿಧರ್ಮೇ ನಾರ್ಥೇ ಬುದ್ಧಿರವಸ್ಥಿತಾ।
ಇಂದ್ರಿಯೈಃ ಕಾಮವೃತ್ತಃ ಸನ್ ಕೃಷ್ಯಸೇ ಮನುಜೇಶ್ವರ ॥ **4.17.34** ॥ 714

ಹತ್ವಾ ಬಾಣೇನ ಕಾಕುತ್ಸ್ಥ ಮಾಮಿಹಾನಪರಾಧಿನಂ।
ಕಿಂ ವಕ್ಷ್ಯಸಿ ಸತಾಂ ಮಧ್ಯೇ ಕರ್ಮ ಕೃತ್ವಾ ಜುಗುಪ್ಸಿತಂ ॥ **4.17.35** ॥ 715

ರಾಜಹಾ ಬ್ರಹ್ಮಹಾ ಗೋಘ್ನಶ್ಚೋರಃ ಪ್ರಾಣಿವಧೇ ರತಃ।
ನಾಸ್ತಿಕಃ ಪರಿವೇತ್ತಾ ಚ ಸರ್ವೇ ನಿರಯಗಾಮಿನಃ ॥ **4.17.36** ॥ 716

ಸೂಚಕಶ್ಚ ಕದರ್ಯಶ್ಚ ಮಿತ್ರಘ್ನೋ ಗುರುತಲ್ಪಗಃ।
ಲೋಕಂ ಪಾಪಾತ್ಮನಾಮೇತೇ ಗಚ್ಛಂತೇ ನಾತ್ರ ಸಂಶಯಃ ॥ **4.17.37** ॥ 717

ಅಧಾರ್ಯಂ ಚರ್ಮ ಮೇ ಸದ್ಭೀ ರೋಮಾಣ್ಯಸ್ಥಿ ಚ ವರ್ಜಿತಂ।
ಅಭಕ್ಷ್ಯಾಣಿ ಚ ಮಾಂಸಾನಿ ತ್ವದ್ವಿಧೈರ್ಧರ್ಮಚಾರಿಭಿಃ ॥ **4.17.38** ॥ 718

ಪಂಚ ಪಂಚನಖಾ ಭಕ್ಷ್ಯಾ ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಷತ್ರೇಣ ರಾಘವ।
ಶಲ್ಯಕಃ ಶ್ವಾವಿಧೋ ಗೋಧಾ ಶಶಃ ಕೂರ್ಮಶ್ಚ ಪಂಚಮಃ ॥ **4.17.39** ॥ 719

ಚರ್ಮ ಚಾಸ್ಥಿ ಚ ಮೇ ರಾಮ ನ ಸ್ಪೃಶಂತಿ ಮನೀಷಿಣಃ।
ಅಭಕ್ಷ್ಯಾಣಿ ಚ ಮಾಂಸಾನಿ ಸೋಽಹಂ ಪಂಚನಖೋ ಹತಃ॥ **4.17.40**॥ 720

ತಾರಯಾ ವಾಕ್ಯಮುಕ್ತೋಽಹಂ ಸತ್ಯಂ ಸರ್ವಜ್ಞಯಾ ಹಿತಂ।
ತದತಿಕ್ರಮ್ಯ ಮೋಹೇನ ಕಾಲಸ್ಯ ವಶಮಾಗತಃ॥ **4.17.41**॥ 721

ತ್ವಯಾ ನಾಥೇನ ಕಾಕುತ್ಸ್ಥ ನ ಸನಾಥಾ ವಸುಂಧರಾ।
ಪ್ರಮದಾ ಶೀಲಸಂಪೂರ್ಣಾ ಪತ್ಯೇವ ಚ ವಿಧರ್ಮಣಾ॥ **4.17.42**॥ 722

ಶಠೋ ನೈಕೃತಿಕಃ ಕ್ಷುದ್ರೋ ಮಿಥ್ಯಾಪ್ರಶ್ರಿತಮಾನಸಃ।
ಕಥಂ ದಶರಥೇನ ತ್ವಂ ಜಾತಃ ಪಾಪೋ ಮಹಾತ್ಮನಾ॥ **4.17.43**॥ 723

ಛಿನ್ನಚಾರಿತ್ರ್ಯಕಕ್ಷ್ಯೇಣ ಸತಾಂ ಧರ್ಮಾತಿವರ್ತಿನಾ।
ತ್ಯಕ್ತಧರ್ಮಾಂಕುಶೇನಾಹಂ ನಿಹತೋ ರಾಮಹಸ್ತಿನಾ॥ **4.17.44**॥ 724

ಅಶುಭಂ ಚಾಪ್ಯಯುಕ್ತಂ ಚ ಸತಾಂ ಚೈವ ವಿಗರ್ಹಿತಂ।
ವಕ್ಷ್ಯಸೇ ಚೇದೃಶಂ ಕೃತ್ವಾ ಸದ್ಭಿಃ ಸಹ ಸಮಾಗತಃ॥ **4.17.45**॥ 725

ಉದಾಸೀನೇಷು ಯೋಽಸ್ಮಾಸು ವಿಕ್ರಮೋಽಯಂ ಪ್ರಕಾಶಿತಃ।
ಅಪಕಾರಿಷು ತೇ ರಾಮ ನೈವಂ ಪಶ್ಯಾಮಿ ವಿಕ್ರಮಂ॥ **4.17.46**॥ 726

ದೃಶ್ಯಮಾನಸ್ತು ಯುಧ್ಯೇಥಾ ಮಯಾ ಯುಧಿ ನೃಪಾತ್ಮಜ।
ಅದ್ಯ ವೈವಸ್ವತಂ ದೇವಂ ಪಶ್ಯೇಸ್ತ್ವಂ ನಿಹತೋ ಮಯಾ॥ **4.17.47**॥ 727

ತ್ವಯಾದೃಶ್ಯೇನ ತು ರಣೇ ನಿಹತೋಽಹಂ ದುರಾಸದಃ।
ಪ್ರಸುಪ್ತಃ ಪನ್ನಗೇನೈವ ನರಃ ಪಾಪವಶಂ ಗತಃ॥ **4.17.48**॥ 728

ಸುಗ್ರೀವಪ್ರಿಯಕಾಮೇನ ಯದಹಂ ನಿಹತಸ್ತ್ವಯಾ।
ಮಾಮೇವ ಯದಿ ಪೂರ್ವಂ ತ್ವಮೇತದರ್ಥಮಚೋದಯಃ।
ಮೈಥಿಲೀಮಹಮೇಕಾಹ್ನಾ ತವ ಚಾನೀತವಾನ್ ಭವೇಃ॥ **4.17.49**॥ 729

ರಾಕ್ಷಸಂ ಚ ದುರಾತ್ಮಾನಂ ತವ ಭಾರ್ಯಾಪಹಾರಿಣಂ।
ಕಂಠೇ ಬದ್ಧ್ವಾ ಪ್ರದದ್ಯಾಂ ತೇಽನಿಹತಂ ರಾವಣಂ ರಣೇ ॥ **4.17.50** ॥ 730

ನ್ಯಸ್ತಾಂ ಸಾಗರತೋಯೇ ವಾ ಪಾತಾಲೇ ವಾಪಿ ಮೈಥಿಲೀಂ।
ಆನಯೇಯಂ ತವಾದೇಶಾಚ್ಛ್ವೇತಾಮಶ್ವತರೀಮಿವ ॥ **4.17.51** ॥ 731

ಯುಕ್ತಂ ಯತ್ಪ್ರಾಪ್ನುಯಾದ್ ರಾಜ್ಯಂ ಸುಗ್ರೀವಃ ಸ್ವರ್ಗತೇ ಮಯಿ।
ಅಯುಕ್ತಂ ಯದಧರ್ಮೇಣ ತ್ವಯಾಹಂ ನಿಹತೋ ರಣೇ ॥ **4.17.52** ॥ 732

ಕಾಮಮೇವಂವಿಧೋ ಲೋಕಃ ಕಾಲೇನ ವಿನಿಯುಜ್ಯತೇ।
ಕ್ಷಮಂ ಚೇದ್ಭವತಾ ಪ್ರಾಪ್ತಮುತ್ತರಂ ಸಾಧು ಚಿಂತ್ಯತಾಂ ॥ **4.17.53** ॥ 733

ಇತ್ಯೇವಮುಕ್ತ್ವಾ ಪರಿಶುಷ್ಕವಕ್ತ್ರಃ
ಶರಾಭಿಘಾತಾದ್ ವ್ಯಥಿತೋ ಮಹಾತ್ಮಾ।
ಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ರಾಮಂ ರವಿಸನ್ನಿಕಾಶಂ
ತೂಷ್ಣೀಂ ಬಭೌ ವಾನರರಾಜಸೂನುಃ ॥ **4.17.54** ॥ 734

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡೇ ಸಪ್ತದಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಅಷ್ಟಾದಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ವಾಲಿನೋ ವಚನಸ್ಯೋತ್ತರಂ ದದತಾ ಶ್ರೀರಾಮೇಣ ತಸ್ಮೈ ದತ್ತಸ್ಯ ದಂಡಸ್ಯ ಯಥೌಚಿತ್ಯಂ ಸಿದ್ಧ್ಯೋತ್ತಥಾ ಪ್ರತಿಪಾದನಂ ಸ್ವಾಪರಾಧಕ್ಷಮಾಮಭ್ಯರ್ಥಯತಾ ನಿರುತ್ತರೇಣ ವಾಲಿನಾಂಗದರಕ್ಷಾರ್ಥಂ ಪ್ರಾರ್ಥನಾಕರಣಂ ಶ್ರೀರಾಮೇಣ ತಸ್ಮೈ ಸಾಂತ್ವನಾಪ್ರದಾನಂ ಚ

ಇತ್ಯುಕ್ತಃ ಪ್ರಶ್ರಿತಂ ವಾಕ್ಯಂ ಧರ್ಮಾರ್ಥಸಹಿತಂ ಹಿತಂ।
ಪರುಷಂ ವಾಲಿನಾ ರಾಮೋ ನಿಹತೇನ ವಿಚೇತಸಾ ॥ **4.18.1** ॥ 735

ತಂ ನಿಷ್ಪ್ರಭಮಿವಾದಿತ್ಯಂ ಮುಕ್ತತೋಯಮಿವಾಂಬುದಂ।
ಉಕ್ತವಾಕ್ಯಂ ಹರಿಶ್ರೇಷ್ಠಮುಪಶಾಂತಮಿವಾನಲಂ ॥ **4.18.2** ॥ 736

ಧರ್ಮಾರ್ಥಗುಣಸಂಪನ್ನಂ ಹರೀಶ್ವರಮನುತ್ತಮಂ।
ಅಧಿಕ್ಷಿಪ್ತಸ್ತದಾ ರಾಮಃ ಪಶ್ಚಾದ್ ವಾಲಿನಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **4.18.3** ॥ 737

ಧರ್ಮಮರ್ಥಂ ಚ ಕಾಮಂ ಚ ಸಮಯಂ ಚಾಪಿ ಲೌಕಿಕಂ।
ಅವಿಜ್ಞಾಯ ಕಥಂ ಬಾಲ್ಯಾನ್ಮಾಮಿಹಾದ್ಯ ವಿಗರ್ಹಸೇ ॥ **4.18.4** ॥ 738

ಅಪೃಷ್ಟ್ವಾ ಬುದ್ಧಿಸಂಪನ್ನಾನ್ ವೃದ್ಧಾನಾಚಾರ್ಯಸಮ್ಮತಾನ್।
ಸೌಮ್ಯ ವಾನರಚಾಪಲ್ಯಾತ್ ತ್ವಂ ಮಾಂ ವಕ್ತುಮಿಹೇಚ್ಛಸಿ ॥ **4.18.5** ॥ 739

ಇಕ್ಷ್ವಾಕೂಣಾಮಿಯಂ ಭೂಮಿಃ ಸಶೈಲವನಕಾನನಾ।
ಮೃಗಪಕ್ಷಿಮನುಷ್ಯಾಣಾಂ ನಿಗ್ರಹಾನುಗ್ರಹೇಷ್ವಪಿ ॥ **4.18.6** ॥ 740

ತಾಂ ಪಾಲಯತಿ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಭರತಃ ಸತ್ಯವಾನೃಜುಃ।
ಧರ್ಮಕಾಮಾರ್ಥತತ್ತ್ವಜ್ಞೋ ನಿಗ್ರಹಾನುಗ್ರಹೇ ರತಃ ॥ **4.18.7** ॥ 741

ನಯಶ್ಚ ವಿನಯಶ್ಚೋಭೌ ಯಸ್ಮಿನ್ ಸತ್ಯಂ ಚ ಸುಸ್ಥಿತಂ।
ವಿಕ್ರಮಶ್ಚ ಯಥಾ ದೃಷ್ಟಃ ಸ ರಾಜಾ ದೇಶಕಾಲವಿತ್ ॥ **4.18.8** ॥ 742

ತಸ್ಯ ಧರ್ಮಕೃತಾದೇಶಾ ವಯಮನ್ಯೇ ಚ ಪಾರ್ಥಿವಾಃ।
ಚರಾಮೋ ವಸುಧಾಂ ಕೃತ್ಸ್ನಾಂ ಧರ್ಮಸಂತಾನಮಿಚ್ಛವಃ ॥ **4.18.9** ॥ 743

ತಸ್ಮಿನ್ ನೃಪತಿಶಾರ್ದೂಲೇ ಭರತೇ ಧರ್ಮವತ್ಸಲೇ।
ಪಾಲಯತ್ಯಖಿಲಾಂ ಪೃಥ್ವೀಂ ಕಶ್ಚರೇದ್ ಧರ್ಮವಿಪ್ರಿಯಂ ॥ **4.18.10** ॥ 744

ತೇ ವಯಂ ಮಾರ್ಗವಿಭ್ರಷ್ಟಂ ಸ್ವಧರ್ಮೇ ಪರಮೇ ಸ್ಥಿತಾಃ।
ಭರತಾಜ್ಞಾಂ ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯ ನಿಗೃಹ್ಣೀಮೋ ಯಥಾವಿಧಿ ॥ **4.18.11** ॥ 745

ತ್ವಂ ತು ಸಂಕ್ಲಿಷ್ಟಧರ್ಮಾಶ್ಚ ಕರ್ಮಣಾ ಚ ವಿಗರ್ಹಿತಃ।
ಕಾಮತಂತ್ರಪ್ರಧಾನಶ್ಚ ನ ಸ್ಥಿತೋ ರಾಜವರ್ತ್ಮನಿ ॥ **4.18.12** ॥ 746

ಜ್ಯೇಷ್ಠೋ ಭ್ರಾತಾ ಪಿತಾ ವಾಪಿ ಯಶ್ಚ ವಿದ್ಯಾಂ ಪ್ರಯಚ್ಛತಿ।
ತ್ರಯಸ್ತೇ ಪಿತರೋ ಜ್ಞೇಯಾ ಧರ್ಮೇ ಚ ಪಥಿ ವರ್ತಿನಃ ॥ **4.18.13** ॥ 747

ಯವೀಯಾನಾತ್ಮನಃ ಪುತ್ರಃ ಶಿಷ್ಯಶ್ಚಾಪಿ ಗುಣೋದಿತಃ।
ಪುತ್ರವತ್ತೇ ತ್ರಯಶ್ಚಿಂತ್ಯಾ ಧರ್ಮಶ್ಚೈವಾತ್ರ ಕಾರಣಂ ॥ **4.18.14** ॥ 748

ಸೂಕ್ಷ್ಮಃ ಪರಮದುರ್ಜ್ಞೇಯಃ ಸತಾಂ ಧರ್ಮಃ ಪ್ಲವಂಗಮ।
ಹೃದಿಸ್ಥಃ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಮಾತ್ಮಾ ವೇದ ಶುಭಾಶುಭಂ ॥ **4.18.15** ॥ 749

ಚಪಲಶ್ಚಪಲೈಃ ಸಾರ್ಧಂ ವಾನರೈರಕೃತಾತ್ಮಭಿಃ।
ಜಾತ್ಯಂಧ ಇವ ಜಾತ್ಯಂಧೈರ್ಮಂತ್ರಯನ್ ಪ್ರೇಕ್ಷಸೇ ನು ಕಿಂ ॥ **4.18.16** ॥ 750

ಅಹಂ ತು ವ್ಯಕ್ತತಾಮಸ್ಯ ವಚನಸ್ಯ ಬ್ರವೀಮಿ ತೇ।
ನಹಿ ಮಾಂ ಕೇವಲಂ ರೋಷಾತ್ ತ್ವಂ ವಿಗರ್ಹಿತುಮರ್ಹಸಿ ॥ **4.18.17** ॥ 751

ತದೇತತ್ ಕಾರಣಂ ಪಶ್ಯ ಯದರ್ಥಂ ತ್ವಂ ಮಯಾ ಹತಃ।
ಭ್ರಾತುರ್ವರ್ತಸಿ ಭಾರ್ಯಾಯಾಂ ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಧರ್ಮಂ ಸನಾತನಂ ॥ **4.18.18** ॥ 752

ಅಸ್ಯ ತ್ವಂ ಧರಮಾಣಸ್ಯ ಸುಗ್ರೀವಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ।
ರುಮಾಯಾಂ ವರ್ತಸೇ ಕಾಮಾತ್ ಸ್ನುಷಾಯಾಂ ಪಾಪಕರ್ಮಕೃತ್ ॥ **4.18.19** ॥ 753

ತದ್ ವ್ಯತೀತಸ್ಯ ತೇ ಧರ್ಮಾತ್ ಕಾಮವೃತ್ತಸ್ಯ ವಾನರ।
ಭ್ರಾತೃಭಾರ್ಯಾಭಿಮರ್ಶೇಽಸ್ಮಿನ್ ದಂಡೋಽಯಂ ಪ್ರತಿಪಾದಿತಃ ॥ **4.18.20** ॥ 754

ನಹಿ ಲೋಕವಿರುದ್ಧಸ್ಯ ಲೋಕವೃತ್ತಾದಪೇಯುಷಃ।
ದಂಡಾದನ್ಯತ್ರ ಪಶ್ಯಾಮಿ ನಿಗ್ರಹಂ ಹರಿಯೂಥಪ ॥ **4.18.21** ॥ 755

ನ ಚ ತೇ ಮರ್ಷಯೇ ಪಾಪಂ ಕ್ಷತ್ರಿಯೋಽಹಂ ಕುಲೋದ್ಗತಃ।
ಔರಸೀಂ ಭಗಿನೀಂ ವಾಪಿ ಭಾರ್ಯಾಂ ವಾಪ್ಯನುಜಸ್ಯ ಯಃ ॥ **4.18.22** ॥ 756

ಪ್ರಚರೇತ ನರಃ ಕಾಮಾತ್ ತಸ್ಯ ದಂಡೋ ವಧಃ ಸ್ಮೃತಃ।
ಭರತಸ್ತು ಮಹೀಪಾಲೋ ವಯಂ ತ್ವಾದೇಶವರ್ತಿನಃ ॥ **4.18.23** ॥ 757

ತ್ವಂ ಚ ಧರ್ಮಾದತಿಕ್ರಾಂತಃ ಕಥಂ ಶಕ್ಯಮುಪೇಕ್ಷಿತುಂ।
ಗುರುಧರ್ಮವ್ಯತಿಕ್ರಾಂತಂ ಪ್ರಾಜ್ಞೋ ಧರ್ಮೇಣ ಪಾಲಯನ್ ॥ **4.18.24** ॥ 758

ಭರತಃ ಕಾಮಯುಕ್ತಾನಾಂ ನಿಗ್ರಹೇ ಪರ್ಯವಸ್ಥಿತಃ।
ವಯಂ ತು ಭರತಾದೇಶಾವಧಿಂ ಕೃತ್ವಾ ಹರೀಶ್ವರ।
ತ್ವದ್ವಿಧಾನ್ ಭಿನ್ನಮರ್ಯಾದಾನ್ ನಿಗ್ರಹೀತುಂ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಾಃ ॥ **4.18.25** ॥ 759

ಸುಗ್ರೀವೇಣ ಚ ಮೇ ಸಖ್ಯಂ ಲಕ್ಷ್ಮಣೇನ ಯಥಾ ತಥಾ।
ದಾರರಾಜ್ಯನಿಮಿತ್ತಂ ಚ ನಿಃಶ್ರೇಯಸಕರಃ ಸ ಮೇ ॥ **4.18.26** ॥ 760

ಪ್ರತಿಜ್ಞಾ ಚ ಮಯಾ ದತ್ತಾ ತದಾ ವಾನರಸನ್ನಿಧೌ।
ಪ್ರತಿಜ್ಞಾ ಚ ಕಥಂ ಶಕ್ಯಾ ಮದ್ವಿಧೇನಾನವೇಕ್ಷಿತುಂ ॥ **4.18.27** ॥ 761

ತದೇಭಿಃ ಕಾರಣೈಃ ಸರ್ವೈರ್ಮಹದ್ಭಿರ್ಧರ್ಮಸಂಶ್ರಿತೈಃ।
ಶಾಸನಂ ತವ ಯದ್ ಯುಕ್ತಂ ತದ್ ಭವಾನನುಮನ್ಯತಾಂ ॥ **4.18.28** ॥ 762

ಸರ್ವಥಾ ಧರ್ಮ ಇತ್ಯೇವ ದ್ರಷ್ಟವ್ಯಸ್ತವ ನಿಗ್ರಹಃ।
ವಯಸ್ಯಸ್ಯೋಪಕರ್ತವ್ಯಂ ಧರ್ಮಮೇವಾನುಪಶ್ಯತಾ ॥ **4.18.29** ॥ 763

ಶಕ್ಯಂ ತ್ವಯಾಪಿ ತತ್ಕಾರ್ಯಂ ಧರ್ಮಮೇವಾನುವರ್ತತಾ।
ಶ್ರೂಯತೇ ಮನುನಾ ಗೀತೌ ಶ್ಲೋಕೌ ಚಾರಿತ್ರವತ್ಸಲೌ।
ಗೃಹೀತೌ ಧರ್ಮಕುಶಲೈಸ್ತಥಾ ತಚ್ಚರಿತಂ ಮಯಾ ॥ **4.18.30** ॥ 764

ರಾಜಭಿರ್ಧೃತದಂಡಾಶ್ಚ ಕೃತ್ವಾ ಪಾಪಾನಿ ಮಾನವಾಃ।
ನಿರ್ಮಲಾಃ ಸ್ವರ್ಗಮಾಯಾಂತಿ ಸಂತಃ ಸುಕೃತಿನೋ ಯಥಾ ॥ **4.18.31** ॥ 765

ಶಾಸನಾದ್ ವಾಪಿ ಮೋಕ್ಷಾದ್ ವಾ ಸ್ತೇನಃ ಪಾಪಾತ್ ಪ್ರಮುಚ್ಯತೇ।
ರಾಜಾ ತ್ವಶಾಸನ್ ಪಾಪಸ್ಯ ತದವಾಪ್ನೋತಿ ಕಿಲ್ಬಿಷಂ ॥ **4.18.32** ॥ 766

ಆರ್ಯೇಣ ಮಮ ಮಾಂಧಾತ್ರಾ ವ್ಯಸನಂ ಘೋರಮೀಪ್ಸಿತಂ।
ಶ್ರಮಣೇನ ಕೃತೇ ಪಾಪೇ ಯಥಾ ಪಾಪಂ ಕೃತಂ ತ್ವಯಾ ॥ **4.18.33** ॥ 767

ಅನ್ಯೈರಪಿ ಕೃತಂ ಪಾಪಂ ಪ್ರಮತ್ತೈರ್ವಸುಧಾಧಿಪೈಃ।
ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಂ ಚ ಕುರ್ವಂತಿ ತೇನ ತಚ್ಛಾಮ್ಯತೇ ರಜಃ ॥ **4.18.34** ॥ 768

ತದಲಂ ಪರಿತಾಪೇನ ಧರ್ಮತಃ ಪರಿಕಲ್ಪಿತಃ।
ವಧೋ ವಾನರಶಾರ್ದೂಲ ನ ವಯಂ ಸ್ವವಶೇ ಸ್ಥಿತಾಃ ॥ **4.18.35** ॥ 769

ಶೃಣು ಚಾಪ್ಯಪರಂ ಭೂಯಃ ಕಾರಣಂ ಹರಿಪುಂಗವ।
ತಚ್ಛ್ರುತ್ವಾ ಹಿ ಮಹದ್ ವೀರ ನ ಮನ್ಯುಂ ಕರ್ತುಮರ್ಹಸಿ ॥ **4.18.36** ॥ 770

ನ ಮೇ ತತ್ರ ಮನಸ್ತಾಪೋ ನ ಮನ್ಯುರ್ಹರಿಪುಂಗವ।
ವಾಗುರಾಭಿಶ್ಚ ಪಾಶೈಶ್ಚ ಕೂಟೈಶ್ಚ ವಿವಿಧೈರ್ನರಾಃ ॥ **4.18.37** ॥ 771

ಪ್ರತಿಚ್ಛನ್ನಾಶ್ಚ ದೃಶ್ಯಾಶ್ಚ ಗೃಹ್ಣಂತಿ ಸುಬಹೂನ್ ಮೃಗಾನ್।
ಪ್ರಧಾವಿತಾನ್ ವಾ ವಿತ್ರಸ್ತಾನ್ ವಿಸ್ರಬ್ಧಾನತಿವಿಷ್ಠಿತಾನ್ ॥ **4.18.38** ॥ 772

ಪ್ರಮತ್ತಾನಪ್ರಮತ್ತಾನ್ ವಾ ನರಾ ಮಾಂಸಾಶಿನೋ ಭೃಶಂ।
ವಿಧ್ಯಂತಿ ವಿಮುಖಾಂಶ್ಚಾಪಿ ನ ಚ ದೋಷೋಽತ್ರ ವಿದ್ಯತೇ ॥ **4.18.39** ॥ 773

ಯಾಂತಿ ರಾಜರ್ಷಯಶ್ಚಾತ್ರ ಮೃಗಯಾಂ ಧರ್ಮಕೋವಿದಾಃ।
ತಸ್ಮಾತ್ ತ್ವಂ ನಿಹತೋ ಯುದ್ಧೇ ಮಯಾ ಬಾಣೇನ ವಾನರ।
ಅಯುಧ್ಯನ್ ಪ್ರತಿಯುಧ್ಯನ್ ವಾ ಯಸ್ಮಾಚ್ಛಾಖಾಮೃಗೋ ಹ್ಯಸಿ ॥ **4.18.40** ॥ 774

ದುರ್ಲಭಸ್ಯ ಚ ಧರ್ಮಸ್ಯ ಜೀವಿತಸ್ಯ ಶುಭಸ್ಯ ಚ।
ರಾಜಾನೋ ವಾನರಶ್ರೇಷ್ಠ ಪ್ರದಾತಾರೋ ನ ಸಂಶಯಃ ॥ **4.18.41** ॥ 775

ತಾನ್ ನ ಹಿಂಸ್ಯಾನ್ನ ಚಾಕ್ರೋಶೇನ್ನಾಕ್ಷಿಪೇನ್ನಾಪ್ರಿಯಂ ವದೇತ್।
ದೇವಾ ಮಾನುಷರೂಪೇಣ ಚರಂತ್ಯೇತೇ ಮಹೀತಲೇ ॥ **4.18.42** ॥ 776

ತ್ವಂ ತು ಧರ್ಮಮವಿಜ್ಞಾಯ ಕೇವಲಂ ರೋಷಮಾಸ್ಥಿತಃ।
ವಿದೂಷಯಸಿ ಮಾಂ ಧರ್ಮೇ ಪಿತೃಪೈತಾಮಹೇ ಸ್ಥಿತಂ ॥ **4.18.43** ॥ 777

ಏವಮುಕ್ತಸ್ತು ರಾಮೇಣ ವಾಲೀ ಪ್ರವ್ಯಥಿತೋ ಭೃಶಂ।
ನ ದೋಷಂ ರಾಘವೇ ದಧ್ಯೌ ಧರ್ಮೇಽಧಿಗತನಿಶ್ಚಯಃ ॥ **4.18.44** ॥ 778

ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ತತೋ ರಾಮಂ ಪ್ರಾಂಜಲಿರ್ವಾನರೇಶ್ವರಃ।
ಯತ್ ತ್ವಮಾತ್ಥ ನರಶ್ರೇಷ್ಠ ತತ್ ತಥೈವ ನ ಸಂಶಯಃ ॥ **4.18.45** ॥ 779

ಪ್ರತಿವಕ್ತುಂ ಪ್ರಕೃಷ್ಟೇ ಹಿ ನಾಪಕೃಷ್ಟಸ್ತು ಶಕ್ನುಯಾತ್।
ಯದಯುಕ್ತಂ ಮಯಾ ಪೂರ್ವಂ ಪ್ರಮಾದಾದ್ ವಾಕ್ಯಮಪ್ರಿಯಂ ॥ **4.18.46** ॥ 780

ತತ್ರಾಪಿ ಖಲು ಮಾಂ ದೋಷಂ ಕರ್ತುಂ ನಾರ್ಹಸಿ ರಾಘವ।
ತ್ವಂ ಹಿ ದೃಷ್ಟಾರ್ಥತತ್ತ್ವಜ್ಞಃ ಪ್ರಜಾನಾಂ ಚ ಹಿತೇ ರತಃ।
ಕಾರ್ಯಕಾರಣಸಿದ್ಧೌ ಚ ಪ್ರಸನ್ನಾ ಬುದ್ಧಿರವ್ಯಯಾ ॥ **4.18.47** ॥ 781

ಮಾಮಪ್ಯವಗತಂ ಧರ್ಮಾದ್ ವ್ಯತಿಕ್ರಾಂತಪುರಸ್ಕೃತಂ।
ಧರ್ಮಸಂಹಿತಯಾ ವಾಚಾ ಧರ್ಮಜ್ಞ ಪರಿಪಾಲಯ ॥ **4.18.48** ॥ 782

ಬಾಷ್ಪಸಂರುದ್ಧಕಂಠಸ್ತು ವಾಲೀ ಸಾರ್ತರವಃ ಶನೈಃ।
ಉವಾಚ ರಾಮಂ ಸಂಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಪಂಕಲಗ್ನ ಇವ ದ್ವಿಪಃ ॥ **4.18.49** ॥ 783

ನ ಚಾತ್ಮಾನಮಹಂ ಶೋಚೇ ನ ತಾರಾಂ ನಾಪಿ ಬಾಂಧವಾನ್।
ಯಥಾ ಪುತ್ರಂ ಗುಣಜ್ಯೇಷ್ಠಮಂಗದಂ ಕನಕಾಂಗದಂ ॥ **4.18.50** ॥ 784

ಸ ಮಮಾದರ್ಶನಾದ್ ದೀನೋ ಬಾಲ್ಯಾತ್ ಪ್ರಭೃತಿ ಲಾಲಿತಃ।
ತಟಾಕ ಇವ ಪೀತಾಂಬುರುಪಶೋಷಂ ಗಮಿಷ್ಯತಿ ॥ **4.18.51** ॥ 785

ಬಾಲಶ್ಚಾಕೃತಬುದ್ಧಿಶ್ಚ ಏಕಪುತ್ರಶ್ಚ ಮೇ ಪ್ರಿಯಃ।
ತಾರೇಯೋ ರಾಮ ಭವತಾ ರಕ್ಷಣೀಯೋ ಮಹಾಬಲಃ ॥ **4.18.52** ॥ 786

ಸುಗ್ರೀವೇ ಚಾಂಗದೇ ಚೈವ ವಿಧತ್ಸ್ವ ಮತಿಮುತ್ತಮಾಂ।
ತ್ವಂ ಹಿ ಗೋಪ್ತಾ ಚ ಶಾಸ್ತಾ ಚ ಕಾರ್ಯಾಕಾರ್ಯವಿಧೌ ಸ್ಥಿತಃ ॥ **4.18.53** ॥ 787

ಯಾ ತೇ ನರಪತೇ ವೃತ್ತಿರ್ಭರತೇ ಲಕ್ಷ್ಮಣೇ ಚ ಯಾ।
ಸುಗ್ರೀವೇ ಚಾಂಗದೇ ರಾಜಂಸ್ತಾಂ ಚಿಂತಯಿತುಮರ್ಹಸಿ ॥ **4.18.54** ॥ 788

ಮದ್ದೋಷಕೃತದೋಷಾಂ ತಾಂ ಯಥಾ ತಾರಾಂ ತಪಸ್ವಿನೀಂ।
ಸುಗ್ರೀವೋ ನಾವಮನ್ಯೇತ ತಥಾವಸ್ಥಾತುಮರ್ಹಸಿ ॥ **4.18.55** ॥ 789

ತ್ವಯಾ ಹ್ಯನುಗೃಹೀತೇನ ಶಕ್ಯಂ ರಾಜ್ಯಮುಪಾಸಿತುಂ।
ತ್ವದ್ವಶೇ ವರ್ತಮಾನೇನ ತವ ಚಿತ್ತಾನುವರ್ತಿನಾ ॥ **4.18.56** ॥ 790

ಶಕ್ಯಂ ದಿವಂ ಚಾರ್ಜಯಿತುಂ ವಸುಧಾಂ ಚಾಪಿ ಶಾಸಿತುಂ।
ತ್ವತ್ತೋಽಹಂ ವಧಮಾಕಾಂಕ್ಷನ್ ವಾರ್ಯಮಾಣೋಽಪಿ ತಾರಯಾ ॥ **4.18.57** ॥ 791

ಸುಗ್ರೀವೇಣ ಸಹ ಭ್ರಾತ್ರಾ ದ್ವಂದ್ವಯುದ್ಧಮುಪಾಗತಃ।
ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ವಾನರೋ ರಾಮಂ ವಿರರಾಮ ಹರೀಶ್ವರಃ ॥ **4.18.58** ॥ 792

ಸ ತಮಾಶ್ವಾಸಯದ್ ರಾಮೋ ವಾಲಿನಂ ವ್ಯಕ್ತದರ್ಶನಂ।
ಸಾಧುಸಮ್ಮತಯಾ ವಾಚಾ ಧರ್ಮತತ್ತ್ವಾರ್ಥಯುಕ್ತಯಾ ॥ **4.18.59** ॥ 793

ನ ಸಂತಾಪಸ್ತ್ವಯಾ ಕಾರ್ಯ ಏತದರ್ಥಂ ಪ್ಲವಂಗಮ।
ನ ವಯಂ ಭವತಾ ಚಿಂತ್ಯಾ ನಾಪ್ಯಾತ್ಮಾ ಹರಿಸತ್ತಮ।
ವಯಂ ಭವದ್ವಿಶೇಷೇಣ ಧರ್ಮತಃ ಕೃತನಿಶ್ಚಯಾಃ ॥ **4.18.60** ॥ 794

ದಂಡ್ಯೇ ಯಃ ಪಾತಯೇದ್ ದಂಡಂ ದಂಡ್ಯೋ ಯಶ್ಚಾಪಿ ದಂಡ್ಯತೇ।
ಕಾರ್ಯಕಾರಣಸಿದ್ಧಾರ್ಥಾವುಭೌ ತೌ ನಾವಸೀದತಃ ॥ **4.18.61** ॥ 795

ತದ್ ಭವಾನ್ ದಂಡಸಂಯೋಗಾದಸ್ಮಾದ್ ವಿಗತಕಲ್ಮಷಃ।
ಗತಃ ಸ್ವಾಂ ಪ್ರಕೃತಿಂ ಧಾರ್ಮ್ಯಾಂ ದಂಡದಿಷ್ಟೇನ ವರ್ತ್ಮನಾ ॥ **4.18.62** ॥ 796

ತ್ಯಜ ಶೋಕಂ ಚ ಮೋಹಂ ಚ ಭಯಂ ಚ ಹೃದಯೇ ಸ್ಥಿತಂ।
ತ್ವಯಾ ವಿಧಾನಂ ಹರ್ಯಗ್ರ್ಯ ನ ಶಕ್ಯಮತಿವರ್ತಿತುಂ ॥ **4.18.63** ॥ 797

ಯಥಾ ತ್ವಯ್ಯಂಗದೋ ನಿತ್ಯಂ ವರ್ತತೇ ವಾನರೇಶ್ವರ।
ತಥಾ ವರ್ತೇತ ಸುಗ್ರೀವೇ ಮಯಿ ಚಾಪಿ ನ ಸಂಶಯಃ ॥ **4.18.64** ॥ 798

ಸ ತಸ್ಯ ವಾಕ್ಯಂ ಮಧುರಂ ಮಹಾತ್ಮನಃ
ಸಮಾಹಿತಂ ಧರ್ಮಪಥಾನುವರ್ತಿತಂ।
ನಿಶಮ್ಯ ರಾಮಸ್ಯ ರಣಾವಮರ್ದಿನೋ
ವಚಃ ಸುಯುಕ್ತಂ ನಿಜಗಾದ ವಾನರಃ ॥ **4.18.65** ॥ 799

ಶರಾಭಿತಪ್ತೇನ ವಿಚೇತಸಾ ಮಯಾ
ಪ್ರಭಾಷಿತಸ್ತ್ವಂ ಯದಜಾನತಾ ವಿಭೋ।
ಇದಂ ಮಹೇಂದ್ರೋಪಮಭೀಮವಿಕ್ರಮ
ಪ್ರಸಾದಿತಸ್ತ್ವಂ ಕ್ಷಮ ಮೇ ನರೇಶ್ವರ ॥ **4.18.66** ॥ 800

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡೇ ಅಷ್ಟಾದಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಏಕೋನವಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಪಲಾಯಮಾನೈರ್ವಾನರೈಃ ಸಹ ವಾರ್ತಾಲಾಪಂ ಕೃತ್ವಾ ಸಾಂಗದಾಯಾಸ್ತಾರಾಯಾ ವಾಲಿನಃ ಸಮೀಪ ಆಗಮನಂ ತಸ್ಯ ದುರವಸ್ಥಾಮಾಲೋಕ್ಯ ತಸ್ಯಾ ರೋದನಂ ಚ

ಸ ವಾನರಮಹಾರಾಜಃ ಶಯಾನಃ ಶರಪೀಡಿತಃ।
ಪ್ರತ್ಯುಕ್ತೋ ಹೇತುಮದ್ವಾಕ್ಯೈರ್ನೋತ್ತರಂ ಪ್ರತ್ಯಪದ್ಯತ ॥ **4.19.1** ॥ 801

ಅಶ್ಮಭಿಃ ಪರಿಭಿನ್ನಾಂಗಃ
ಪಾದಪೈರಾಹತೋ ಭೃಶಂ।
ರಾಮಬಾಣೇನ ಚಾಕ್ರಾಂತೋ
ಜೀವಿತಾಂತೇ ಮುಮೋಹ ಸಃ ॥ **4.19.2** ॥ 802

ತಂ ಭಾರ್ಯಾ ಬಾಣಮೋಕ್ಷೇಣ ರಾಮದತ್ತೇನ ಸಂಯುಗೇ।
ಹತಂ ಪ್ಲವಗಶಾರ್ದೂಲಂ ತಾರಾ ಶುಶ್ರಾವ ವಾಲಿನಂ ॥ **4.19.3** ॥ 803

ಸಾ ಸಪುತ್ರಾಪ್ರಿಯಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ವಧಂ ಭರ್ತುಃ ಸುದಾರುಣಂ।
ನಿಷ್ಪಪಾತ ಭೃಶಂ ತಸ್ಮಾದುದ್ವಿಗ್ನಾ ಗಿರಿಕಂದರಾತ್ ॥ **4.19.4** ॥ 804

ಯೇ ತ್ವಂಗದಪರೀವಾರಾ ವಾನರಾ ಹಿ ಮಹಾಬಲಾಃ।
ತೇ ಸಕಾರ್ಮುಕಮಾಲೋಕ್ಯ ರಾಮಂ ತ್ರಸ್ತಾಃ ಪ್ರದುದ್ರುವುಃ ॥ **4.19.5** ॥ 805

ಸಾ ದದರ್ಶ ತತಸ್ತ್ರಸ್ತಾನ್ ಹರೀನಾಪತತೋ ದ್ರುತಂ।
ಯೂಥಾದೇವ ಪರಿಭ್ರಷ್ಟಾನ್ ಮೃಗಾನ್ ನಿಹತಯೂಥಪಾನ್ ॥ **4.19.6** ॥ 806

ತಾನುವಾಚ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ದುಃಖಿತಾನ್ ದುಃಖಿತಾ ಸತೀ।
ರಾಮವಿತ್ರಾಸಿತಾನ್ ಸರ್ವಾನನುಬದ್ಧಾನಿವೇಷುಭಿಃ ॥ **4.19.7** ॥ 807

ವಾನರಾ ರಾಜಸಿಂಹಸ್ಯ ಯಸ್ಯ ಯೂಯಂ ಪುರಃಸರಾಃ।
ತಂ ವಿಹಾಯ ಸುವಿತ್ರಸ್ತಾಃ ಕಸ್ಮಾದ್ ದ್ರವತ ದುರ್ಗತಾಃ ॥ **4.19.8** ॥ 808

ರಾಜ್ಯಹೇತೋಃ ಸ ಚೇದ್ ಭ್ರಾತಾ ಭ್ರಾತ್ರಾ ಕ್ರೂರೇಣ ಪಾತಿತಃ।
ರಾಮೇಣ ಪ್ರಹಿತೈರ್ದೂರಾನ್ಮಾರ್ಗಣೈರ್ದೂರಪಾತಿಭಿಃ ॥ **4.19.9** ॥ 809

ಕಪಿಪತ್ನ್ಯಾ ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಕಪಯಃ ಕಾಮರೂಪಿಣಃ।
ಪ್ರಾಪ್ತಕಾಲಮವಿಶ್ಲಿಷ್ಟಮೂಚುರ್ವಚನಮಂಗನಾಂ ॥ **4.19.10** ॥ 810

ಜೀವಪುತ್ರೇ ನಿವರ್ತಸ್ವ ಪುತ್ರಂ ರಕ್ಷಸ್ವ ಚಾಂಗದಂ।
ಅಂತಕೋ ರಾಮರೂಪೇಣ ಹತ್ವಾ ನಯತಿ ವಾಲಿನಂ ॥ **4.19.11** ॥ 811

ಕ್ಷಿಪ್ತಾನ್ ವೃಕ್ಷಾನ್ ಸಮಾವಿಧ್ಯ ವಿಪುಲಾಶ್ಚ ತಥಾ ಶಿಲಾಃ।
ವಾಲೀ ವಜ್ರಸಮೈರ್ಬಾಣೈರ್ವಜ್ರೇಣೇವ ನಿಪಾತಿತಃ ॥ **4.19.12** ॥ 812

ಅಭಿಭೂತಮಿದಂ ಸರ್ವಂ ವಿದ್ರುತಂ ವಾನರಂ ಬಲಂ।
ಅಸ್ಮಿನ್ ಪ್ಲವಗಶಾರ್ದೂಲೇ ಹತೇ ಶಕ್ರಸಮಪ್ರಭೇ ॥ **4.19.13** ॥ 813

ರಕ್ಷ್ಯತಾಂ ನಗರೀ ಶೂರೈರಂಗದಶ್ಚಾಭಿಷಿಚ್ಯತಾಂ।
ಪದಸ್ಥಂ ವಾಲಿನಃ ಪುತ್ರಂ ಭಜಿಷ್ಯಂತಿ ಪ್ಲವಂಗಮಾಃ ॥ **4.19.14** ॥ 814

ಅಥವಾರುಚಿತಂ ಸ್ಥಾನಮಿಹ ತೇ ರುಚಿರಾನನೇ।
ಆವಿಶಂತಿ ಚ ದುರ್ಗಾಣಿ ಕ್ಷಿಪ್ರಮದ್ಯೈವ ವಾನರಾಃ ॥ **4.19.15** ॥ 815

ಅಭಾರ್ಯಾಃ ಸಹಭಾರ್ಯಾಶ್ಚ ಸಂತ್ಯತ್ರ ವನಚಾರಿಣಃ।
ಲುಬ್ಧೇಭ್ಯೋ ವಿಪ್ರಲಬ್ಧೇಭ್ಯಸ್ತೇಭ್ಯೋ ನಃ ಸುಮಹದ್ಭಯಂ ॥ **4.19.16** ॥ 816

ಅಲ್ಪಾಂತರಗತಾನಾಂ ತು ಶ್ರುತ್ವಾ ವಚನಮಂಗನಾ।
ಆತ್ಮನಃ ಪ್ರತಿರೂಪಂ ಸಾ ಬಭಾಷೇ ಚಾರುಹಾಸಿನೀ ॥ **4.19.17** ॥ 817

ಪುತ್ರೇಣ ಮಮ ಕಿಂ ಕಾರ್ಯಂ ರಾಜ್ಯೇನಾಪಿ ಕಿಮಾತ್ಮನಾ।
ಕಪಿಸಿಂಹೇ ಮಹಾಭಾಗೇ ತಸ್ಮಿನ್ ಭರ್ತರಿ ನಶ್ಯತಿ ॥ **4.19.18** ॥ 818

ಪಾದಮೂಲಂ ಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ತಸ್ಯೈವಾಹಂ ಮಹಾತ್ಮನಃ।
ಯೋಽಸೌ ರಾಮಪ್ರಯುಕ್ತೇನ ಶರೇಣ ವಿನಿಪಾತಿತಃ ॥ **4.19.19** ॥ 819

ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ಪ್ರದುದ್ರಾವ ರುದತೀ ಶೋಕಮೂರ್ಚ್ಛಿತಾ।
ಶಿರಶ್ಚೋರಶ್ಚ ಬಾಹುಭ್ಯಾಂ ದುಃಖೇನ ಸಮಭಿಘ್ನತೀ ॥ **4.19.20** ॥ 820

ಸಾ ವ್ರಜಂತೀ ದದರ್ಶಾಥ ಪತಿಂ ನಿಪತಿತಂ ಭುವಿ।
ಹಂತಾರಂ ದಾನವೇಂದ್ರಾಣಾಂ ಸಮರೇಷ್ವನಿವರ್ತಿನಾಂ ॥ **4.19.21** ॥ 821

ಕ್ಷೇಪ್ತಾರಂ ಪರ್ವತೇಂದ್ರಾಣಾಂ ವಜ್ರಾಣಾಮಿವ ವಾಸವಂ।
ಮಹಾವಾತಸಮಾವಿಷ್ಟಂ ಮಹಾಮೇಘೌಘನಿಃಸ್ವನಂ ॥ **4.19.22** ॥ 822

ಶಕ್ರತುಲ್ಯಪರಾಕ್ರಾಂತಂ ವೃಷ್ಟ್ವೇವೋಪರತಂ ಘನಂ।
ನರ್ದಂತಂ ನರ್ದತಾಂ ಭೀಮಂ ಶೂರಂ ಶೂರೇಣ ಪಾತಿತಂ।
ಶಾರ್ದೂಲೇನಾಮಿಷಸ್ಯಾರ್ಥೇ ಮೃಗರಾಜಮಿವಾಹತಂ ॥ **4.19.23** ॥ 823

ಅರ್ಚಿತಂ ಸರ್ವಲೋಕಸ್ಯ ಸಪತಾಕಂ ಸವೇದಿಕಂ।
ನಾಗಹೇತೋಃ ಸುಪರ್ಣೇನ ಚೈತ್ಯಮುನ್ಮಥಿತಂ ಯಥಾ ॥ **4.19.24** ॥ 824

ಅವಷ್ಟಭ್ಯಾವತಿಷ್ಠಂತಂ ದದರ್ಶ ಧನುರೂರ್ಜಿತಂ।
ರಾಮಂ ರಾಮಾನುಜಂ ಚೈವ ಭರ್ತುಶ್ಚೈವ ತಥಾನುಜಂ ॥ **4.19.25** ॥ 825

ತಾನತೀತ್ಯ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ಭರ್ತಾರಂ ನಿಹತಂ ರಣೇ।
ಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ವ್ಯಥಿತಾ ಭೂಮೌ ಸಂಭ್ರಾಂತಾ ನಿಪಪಾತ ಹ ॥ **4.19.26** ॥ 826

ಸುಪ್ತೇವ ಪುನರುತ್ಥಾಯ ಆರ್ಯಪುತ್ರೇತಿ ವಾದಿನೀ।
ರುರೋದ ಸಾ ಪತಿಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸಂವೀತಂ ಮೃತ್ಯುದಾಮಭಿಃ ॥ **4.19.27** ॥ 827

ತಾಮವೇಕ್ಷ್ಯ ತು ಸುಗ್ರೀವಃ ಕ್ರೋಶಂತೀಂ ಕುರರೀಮಿವ।
ವಿಷಾದಮಗಮತ್ ಕಷ್ಟಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಚಾಂಗದಮಾಗತಂ ॥ **4.19.28** ॥ 828

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡೇ ಏಕೋನವಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ವಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ತಾರಾಯಾ ವಿಲಾಪಃ

ರಾಮಚಾಪವಿಸೃಷ್ಟೇನ ಶರೇಣಾಂತಕರೇಣ ತಂ।
ದೃಷ್ಟ್ವಾ ವಿನಿಹತಂ ಭೂಮೌ ತಾರಾ ತಾರಾಧಿಪಾನನಾ ॥ **4.20.1** ॥ 829

ಸಾ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ಭರ್ತಾರಂ ಪರ್ಯಷ್ವಜತ ಭಾಮಿನೀ।
ಇಷುಣಾಭಿಹತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ವಾಲಿನಂ ಕುಂಜರೋಪಮಂ ॥ **4.20.2** ॥ 830

ವಾನರಂ ಪರ್ವತೇಂದ್ರಾಭಂ ಶೋಕಸಂತಪ್ತಮಾನಸಾ।
ತಾರಾ ತರುಮಿವೋನ್ಮೂಲಂ ಪರ್ಯದೇವಯತಾತುರಾ ॥ **4.20.3** ॥ 831

ರಣೇ ದಾರುಣವಿಕ್ರಾಂತ ಪ್ರವೀರ ಪ್ಲವತಾಂ ವರ।
ಕಿಮಿದಾನೀಂ ಪುರೋಭಾಗಾಮದ್ಯ ತ್ವಂ ನಾಭಿಭಾಷಸೇ ॥ **4.20.4** ॥ 832

ಉತ್ತಿಷ್ಠ ಹರಿಶಾರ್ದೂಲ ಭಜಸ್ವ ಶಯನೋತ್ತಮಂ।
ನೈವಂವಿಧಾಃ ಶೇರತೇ ಹಿ ಭೂಮೌ ನೃಪತಿಸತ್ತಮಾಃ ॥ **4.20.5** ॥ 833

ಅತೀವ ಖಲು ತೇ ಕಾಂತಾ ವಸುಧಾ ವಸುಧಾಧಿಪ।
ಗತಾಸುರಪಿ ತಾಂ ಗಾತ್ರೈರ್ಮಾಂ ವಿಹಾಯ ನಿಷೇವಸೇ ॥ **4.20.6** ॥ 834

ವ್ಯಕ್ತಮದ್ಯ ತ್ವಯಾ ವೀರ ಧರ್ಮತಃ ಸಂಪ್ರವರ್ತತಾ।
ಕಿಷ್ಕಿಂಧೈವ ಪುರೀ ರಮ್ಯಾ ಸ್ವರ್ಗಮಾರ್ಗೇ ವಿನಿರ್ಮಿತಾ ॥ **4.20.7** ॥ 835

ಯಾನ್ಯಸ್ಮಾಭಿಸ್ತ್ವಯಾ ಸಾರ್ಧಂ ವನೇಷು ಮಧುಗಂಧಿಷು।
ವಿಹೃತಾನಿ ತ್ವಯಾ ಕಾಲೇ ತೇಷಾಮುಪರಮಃ ಕೃತಃ ॥ **4.20.8** ॥ 836

ನಿರಾನಂದಾ ನಿರಾಶಾಹಂ ನಿಮಗ್ನಾ ಶೋಕಸಾಗರೇ।
ತ್ವಯಿ ಪಂಚತ್ವಮಾಪನ್ನೇ ಮಹಾಯೂಥಪಯೂಥಪೇ ॥ **4.20.9** ॥ 837

ಹೃದಯಂ ಸುಸ್ಥಿತಂ ಮಹ್ಯಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ನಿಪತಿತಂ ಭುವಿ।
ಯನ್ನ ಶೋಕಾಭಿಸಂತಪ್ತಂ ಸ್ಫುಟತೇಽದ್ಯ ಸಹಸ್ರಧಾ ॥ **4.20.10** ॥ 838

ಸುಗ್ರೀವಸ್ಯ ತ್ವಯಾ ಭಾರ್ಯಾ ಹೃತಾ ಸ ಚ ವಿವಾಸಿತಃ।
ಯತ್ ತತ್ ತಸ್ಯ ತ್ವಯಾ ವ್ಯುಷ್ಟಿಃ ಪ್ರಾಪ್ತೇಯಂ ಪ್ಲವಗಾಧಿಪ ॥ **4.20.11** ॥ 839

ನಿಃಶ್ರೇಯಸಪರಾ ಮೋಹಾತ್ ತ್ವಯಾ ಚಾಹಂ ವಿಗರ್ಹಿತಾ।
ಯೈಷಾಬ್ರುವಂ ಹಿತಂ ವಾಕ್ಯಂ ವಾನರೇಂದ್ರ ಹಿತೈಷಿಣೀ ॥ **4.20.12** ॥ 840

ರೂಪಯೌವನದೃಪ್ತಾನಾಂ ದಕ್ಷಿಣಾನಾಂ ಚ ಮಾನದ।
ನೂನಮಪ್ಸರಸಾಮಾರ್ಯ ಚಿತ್ತಾನಿ ಪ್ರಮಥಿಷ್ಯಸಿ ॥ **4.20.13** ॥ 841

ಕಾಲೋ ನಿಃಸಂಶಯೋ ನೂನಂ ಜೀವಿತಾಂತಕರಸ್ತವ।
ಬಲಾದ್ ಯೇನಾವಪನ್ನೋಽಸಿ ಸುಗ್ರೀವಸ್ಯಾವಶೋ ವಶಂ ॥ **4.20.14** ॥ 842

ಅಸ್ಥಾನೇ ವಾಲಿನಂ ಹತ್ವಾ ಯುಧ್ಯಮಾನಂ ಪರೇಣ ಚ।
ನ ಸಂತಪ್ಯತಿ ಕಾಕುತ್ಸ್ಥಃ ಕೃತ್ವಾ ಕರ್ಮ ಸುಗರ್ಹಿತಂ ॥ **4.20.15** ॥ 843

ವೈಧವ್ಯಂ ಶೋಕಸಂತಾಪಂ ಕೃಪಣಾಕೃಪಣಾ ಸತೀ।
ಅದುಃಖೋಪಚಿತಾ ಪೂರ್ವಂ ವರ್ತಯಿಷ್ಯಾಮ್ಯನಾಥವತ್ ॥ **4.20.16** ॥ 844

ಲಾಲಿತಶ್ಚಾಂಗದೋ ವೀರಃ ಸುಕುಮಾರಃ ಸುಖೋಚಿತಃ।
ವತ್ಸ್ಯತೇ ಕಾಮವಸ್ಥಾಂ ಮೇ ಪಿತೃವ್ಯೇ ಕ್ರೋಧಮೂರ್ಚ್ಛಿತೇ ॥ **4.20.17** ॥ 845

ಕುರುಷ್ವ ಪಿತರಂ ಪುತ್ರ ಸುದೃಷ್ಟಂ ಧರ್ಮವತ್ಸಲಂ।
ದುರ್ಲಭಂ ದರ್ಶನಂ ತಸ್ಯ ತವ ವತ್ಸ ಭವಿಷ್ಯತಿ ॥ **4.20.18** ॥ 846

ಸಮಾಶ್ವಾಸಯ ಪುತ್ರಂ ತ್ವಂ ಸಂದೇಶಂ ಸಂದಿಶಸ್ವ ಮೇ।
ಮೂರ್ಧ್ನಿ ಚೈನಂ ಸಮಾಘ್ರಾಯ ಪ್ರವಾಸಂ ಪ್ರಸ್ಥಿತೋ ಹ್ಯಸಿ ॥ **4.20.19** ॥ 847

ರಾಮೇಣ ಹಿ ಮಹತ್ ಕರ್ಮ ಕೃತಂ ತ್ವಾಮಭಿನಿಘ್ನತಾ।
ಆನೃಣ್ಯಂ ತು ಗತಂ ತಸ್ಯ ಸುಗ್ರೀವಸ್ಯ ಪ್ರತಿಶ್ರವೇ ॥ **4.20.20** ॥ 848

ಸಕಾಮೋ ಭವ ಸುಗ್ರೀವ ರುಮಾಂ ತ್ವಂ ಪ್ರತಿಪತ್ಸ್ಯಸೇ।
ಭುಂಕ್ಷ್ವ ರಾಜ್ಯಮನುದ್ವಿಗ್ನಃ ಶಸ್ತೋ ಭ್ರಾತಾ ರಿಪುಸ್ತವ ॥ **4.20.21** ॥ 849

ಕಿಂ ಮಾಮೇವಂ ಪ್ರಲಪತೀಂ ಪ್ರಿಯಾಂ ತ್ವಂ ನಾಭಿಭಾಷಸೇ।
ಇಮಾಃ ಪಶ್ಯ ವರಾ ಬಹ್ವ್ಯೋ ಭಾರ್ಯಾಸ್ತೇ ವಾನರೇಶ್ವರ ॥ **4.20.22** ॥ 850

ತಸ್ಯಾ ವಿಲಪಿತಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ವಾನರ್ಯಃ ಸರ್ವತಶ್ಚ ತಾಃ।
ಪರಿಗೃಹ್ಯಾಂಗದಂ ದೀನಾ ದುಃಖಾರ್ತಾಃ ಪ್ರತಿಚುಕ್ರುಶುಃ ॥ **4.20.23** ॥ 851

ಕಿಮಂಗದಂ ಸಾಂಗದವೀರಬಾಹೋ
ವಿಹಾಯ ಯಾತೋಽಸಿ ಚಿರಂ ಪ್ರವಾಸಂ।
ನ ಯುಕ್ತಮೇವಂ ಗುಣಸನ್ನಿಕೃಷ್ಟಂ
ವಿಹಾಯ ಪುತ್ರಂ ಪ್ರಿಯಚಾರುವೇಷಂ ॥ **4.20.24** ॥ 852

ಯದ್ಯಪ್ರಿಯಂ ಕಿಂಚಿದಸಂಪ್ರಧಾರ್ಯ ಕೃತಂ ಮಯಾ ಸ್ಯಾತ್ ತವ ದೀರ್ಘಬಾಹೋ।
ಕ್ಷಮಸ್ವ ಮೇ ತದ್ಧರಿವಂಶನಾಥ ವ್ರಜಾಮಿ ಮೂರ್ಧ್ನಾ ತವ ವೀರ ಪಾದೌ ॥ **4.20.25** ॥ 853

ತಥಾ ತು ತಾರಾ ಕರುಣಂ ರುದಂತೀ
ಭರ್ತುಃ ಸಮೀಪೇ ಸಹ ವಾನರೀಭಿಃ।
ವ್ಯವಸ್ಯತ ಪ್ರಾಯಮನಿಂದ್ಯವರ್ಣಾ
ಉಪೋಪವೇಷ್ಟುಂ ಭುವಿ ಯತ್ರ ವಾಲೀ ॥ **4.20.26** ॥ 854

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡೇ ವಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಏಕವಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಹನುಮತಾ ತಾರಾಯಾಃ ಪ್ರಬೋಧನಂ ತಾರಾಕರ್ತೃಕಃ ಪತ್ಯನುಗಮನನಿಶ್ಚಯಶ್ಚ

ತತೋ ನಿಪತಿತಾಂ ತಾರಾಂ ಚ್ಯುತಾಂ ತಾರಾಮಿವಾಂಬರಾತ್।
ಶನೈರಾಶ್ವಾಸಯಾಮಾಸ ಹನುಮಾನ್ ಹರಿಯೂಥಪಃ ॥ **4.21.1** ॥ 855

ಗುಣದೋಷಕೃತಂ ಜಂತುಃ ಸ್ವಕರ್ಮ ಫಲಹೇತುಕಂ।
ಅವ್ಯಗ್ರಸ್ತದವಾಪ್ನೋತಿ ಸರ್ವಂ ಪ್ರೇತ್ಯ ಶುಭಾಶುಭಂ ॥ **4.21.2** ॥ 856

ಶೋಚ್ಯಾ ಶೋಚಸಿ ಕಂ ಶೋಚ್ಯಂ ದೀನಂ ದೀನಾನುಕಂಪಸೇ।
ಕಶ್ಚ ಕಸ್ಯಾನುಶೋಚ್ಯೋಽಸ್ತಿ ದೇಹೇಽಸ್ಮಿನ್ ಬುದ್ಬುದೋಪಮೇ ॥ **4.21.3** ॥ 857

ಅಂಗದಸ್ತು ಕುಮಾರೋಽಯಂ ದ್ರಷ್ಟವ್ಯೋ ಜೀವಪುತ್ರಯಾ।
ಆಯತ್ಯಾಂ ಚ ವಿಧೇಯಾನಿ ಸಮರ್ಥಾನ್ಯಸ್ಯ ಚಿಂತಯ ॥ **4.21.4** ॥ 858

ಜಾನಾಸ್ಯನಿಯತಾಮೇವಂ ಭೂತಾನಾಮಾಗತಿಂ ಗತಿಂ।
ತಸ್ಮಾಚ್ಛುಭಂ ಹಿ ಕರ್ತವ್ಯಂ ಪಂಡಿತೇ ನೇಹ ಲೌಕಿಕಂ ॥ **4.21.5** ॥ 859

ಯಸ್ಮಿನ್ ಹರಿಸಹಸ್ರಾಣಿ ಶತಾನಿ ನಿಯುತಾನಿ ಚ।
ವರ್ತಯಂತಿ ಕೃತಾಶಾನಿ ಸೋಽಯಂ ದಿಷ್ಟಾಂತಮಾಗತಃ ॥ **4.21.6** ॥ 860

ಯದಯಂ ನ್ಯಾಯದೃಷ್ಟಾರ್ಥಃ ಸಾಮದಾನಕ್ಷಮಾಪರಃ।
ಗತೋ ಧರ್ಮಜಿತಾಂ ಭೂಮಿಂ ನೈನಂ ಶೋಚಿತುಮರ್ಹಸಿ ॥ **4.21.7** ॥ 861

ಸರ್ವೇ ಚ ಹರಿಶಾರ್ದೂಲಾಃ ಪುತ್ರಶ್ಚಾಯಂ ತವಾಂಗದಃ।
ಹರ್ಯೃಕ್ಷಪತಿರಾಜ್ಯಂ ಚ ತ್ವತ್ಸನಾಥಮನಿಂದಿತೇ ॥ **4.21.8** ॥ 862

ತಾವಿಮೌ ಶೋಕಸಂತಪ್ತೌ ಶನ್ಯೈಃ ಪ್ರೇರಯ ಭಾಮಿನಿ।
ತ್ವಯಾ ಪರಿಗೃಹೀತೋಽಯಮಂಗದಃ ಶಾಸ್ತು ಮೇದಿನೀಂ ॥ **4.21.9** ॥ 863

ಸಂತತಿಶ್ಚ ಯಥಾ ದೃಷ್ಟಾ ಕೃತ್ಯಂ ಯಚ್ಚಾಪಿ ಸಾಂಪ್ರತಂ।
ರಾಜ್ಞಸ್ತತ್ ಕ್ರಿಯತಾಂ ಸರ್ವಮೇಷ ಕಾಲಸ್ಯ ನಿಶ್ಚಯಃ ॥ **4.21.10** ॥ 864

ಸಂಸ್ಕಾರ್ಯೋ ಹರಿರಾಜಸ್ತು ಅಂಗದಶ್ಚಾಭಿಷಿಚ್ಯತಾಂ।
ಸಿಂಹಾಸನಗತಂ ಪುತ್ರಂ ಪಶ್ಯಂತೀ ಶಾಂತಿಮೇಷ್ಯಸಿ ॥ **4.21.11** ॥ 865

ಸಾ ತಸ್ಯ ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಭರ್ತೃವ್ಯಸನಪೀಡಿತಾ।
ಅಬ್ರವೀದುತ್ತರಂ ತಾರಾ ಹನೂಮಂತಮವಸ್ಥಿತಂ ॥ **4.21.12** ॥ 866

ಅಂಗದಪ್ರತಿರೂಪಾಣಾಂ ಪುತ್ರಾಣಾಮೇಕತಃ ಶತಂ।
ಹತಸ್ಯಾಪ್ಯಸ್ಯ ವೀರಸ್ಯ ಗಾತ್ರಸಂಶ್ಲೇಷಣಂ ವರಂ ॥ **4.21.13** ॥ 867

ನ ಚಾಹಂ ಹರಿರಾಜ್ಯಸ್ಯ ಪ್ರಭವಾಮ್ಯಂಗದಸ್ಯ ವಾ।
ಪಿತೃವ್ಯಸ್ತಸ್ಯ ಸುಗ್ರೀವಃ ಸರ್ವಕಾರ್ಯೇಷ್ವನಂತರಃ ॥ **4.21.14** ॥ 868

ನಹ್ಯೇಷಾ ಬುದ್ಧಿರಾಸ್ಥೇಯಾ ಹನೂಮನ್ನಂಗದಂ ಪ್ರತಿ।
ಪಿತಾ ಹಿ ಬಂಧುಃ ಪುತ್ರಸ್ಯ ನ ಮಾತಾ ಹರಿಸತ್ತಮ ॥ **4.21.15** ॥ 869

ನಹಿ ಮಮ ಹರಿರಾಜಸಂಶ್ರಯಾತ್
ಕ್ಷಮತರಮಸ್ತಿ ಪರತ್ರ ಚೇಹ ವಾ।
ಅಭಿಮುಖಹತವೀರಸೇವಿತಂ
ಶಯನಮಿದಂ ಮಮ ಸೇವಿತುಂ ಕ್ಷಮಂ ॥ **4.21.16** ॥ 870

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡೇ ಏಕವಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ದ್ವಾವಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ವಾಲಿನಾ ಸುಗ್ರೀವಾಂಗದೌ ಪ್ರತಿ ಮನಸೋ ವಾರ್ತಾ ನಿವೇದ್ಯ ಸ್ವಪ್ರಾಣಾನಾಂ ಪರಿತ್ಯಾಗಃ

ವೀಕ್ಷಮಾಣಸ್ತು ಮಂದಾಸುಃ ಸರ್ವತೋ ಮಂದಮುಚ್ಛ್ವಸನ್।
ಆದಾವೇವ ತು ಸುಗ್ರೀವಂ ದದರ್ಶಾನುಜಮಗ್ರತಃ ॥ **4.22.1** ॥ 871

ತಂ ಪ್ರಾಪ್ತವಿಜಯಂ ವಾಲೀ ಸುಗ್ರೀವಂ ಪ್ಲವಗೇಶ್ವರಂ।
ಆಭಾಷ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಯಾ ವಾಚಾ ಸಸ್ನೇಹಮಿದಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **4.22.2** ॥ 872

ಸುಗ್ರೀವ ದೋಷೇಣ ನ ಮಾಂ ಗಂತುಮರ್ಹಸಿ ಕಿಲ್ಬಿಷಾತ್।
ಕೃಷ್ಯಮಾಣಂ ಭವಿಷ್ಯೇಣ ಬುದ್ಧಿಮೋಹೇನ ಮಾಂ ಬಲಾತ್ ॥ **4.22.3** ॥ 873

ಯುಗಪದ್ ವಿಹಿತಂ ತಾತ ನ ಮನ್ಯೇ ಸುಖಮಾವಯೋಃ।
ಸೌಹಾರ್ದಂ ಭ್ರಾತೃಯುಕ್ತಂ ಹಿ ತದಿದಂ ಜಾತಮನ್ಯಥಾ ॥ **4.22.4** ॥ 874

ಪ್ರತಿಪದ್ಯ ತ್ವಮದ್ಯೈವ ರಾಜ್ಯಮೇಷಾಂ ವನೌಕಸಾಂ।
ಮಾಮಪ್ಯದ್ಯೈವ ಗಚ್ಛಂತಂ ವಿದ್ಧಿ ವೈವಸ್ವತಕ್ಷಯಂ ॥ **4.22.5** ॥ 875

ಜೀವಿತಂ ಚ ಹಿ ರಾಜ್ಯಂ ಚ ಶ್ರಿಯಂ ಚ ವಿಪುಲಾಂ ತಥಾ।
ಪ್ರಜಹಾಮ್ಯೇಷ ವೈ ತೂರ್ಣಮಹಂ ಚಾಗರ್ಹಿತಂ ಯಶಃ ॥ **4.22.6** ॥ 876

ಅಸ್ಯಾಂ ತ್ವಹಮವಸ್ಥಾಯಾಂ ವೀರ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಯದ್ ವಚಃ।
ಯದ್ಯಪ್ಯಸುಕರಂ ರಾಜನ್ ಕರ್ತುಮೇವ ತ್ವಮರ್ಹಸಿ ॥ **4.22.7** ॥ 877

ಸುಖಾರ್ಹಂ ಸುಖಸಂವೃದ್ಧಂ ಬಾಲಮೇನಮಬಾಲಿಶಂ।
ಬಾಷ್ಪಪೂರ್ಣಮುಖಂ ಪಶ್ಯ ಭೂಮೌ ಪತಿತಮಂಗದಂ ॥ **4.22.8** ॥ 878

ಮಮ ಪ್ರಾಣೈಃ ಪ್ರಿಯತರಂ ಪುತ್ರಂ ಪುತ್ರಮಿವೌರಸಂ।
ಮಯಾ ಹೀನಮಹೀನಾರ್ಥಂ ಸರ್ವತಃ ಪರಿಪಾಲಯ ॥ **4.22.9** ॥ 879

ತ್ವಮಪ್ಯಸ್ಯ ಪಿತಾ ದಾತಾ ಪರಿತ್ರಾತಾ ಚ ಸರ್ವಶಃ।
ಭಯೇಷ್ವಭಯದಶ್ಚೈವ ಯಥಾಹಂ ಪ್ಲವಗೇಶ್ವರ ॥ **4.22.10** ॥ 880

ಏಷ ತಾರಾತ್ಮಜಃ ಶ್ರೀಮಾಂಸ್ತ್ವಯಾ ತುಲ್ಯಪರಾಕ್ರಮಃ।
ರಕ್ಷಸಾಂ ಚ ವಧೇ ತೇಷಾಮಗ್ರತಸ್ತೇ ಭವಿಷ್ಯತಿ ॥ **4.22.11** ॥ 881

ಅನುರೂಪಾಣಿ ಕರ್ಮಾಣಿ ವಿಕ್ರಮ್ಯ ಬಲವಾನ್ ರಣೇ।
ಕರಿಷ್ಯತ್ಯೇಷ ತಾರೇಯಸ್ತೇಜಸ್ವೀ ತರುಣೋಽಂಗದಃ ॥ **4.22.12** ॥ 882

ಸುಷೇಣದುಹಿತಾ ಚೇಯಮರ್ಥಸೂಕ್ಷ್ಮವಿನಿಶ್ಚಯೇ।
ಔತ್ಪಾತಿಕೇ ಚ ವಿವಿಧೇ ಸರ್ವತಃ ಪರಿನಿಷ್ಠಿತಾ ॥ **4.22.13** ॥ 883

ಯದೇಷಾ ಸಾಧ್ವಿತಿ ಬ್ರೂಯಾತ್ ಕಾರ್ಯಂ ತನ್ಮುಕ್ತಸಂಶಯಂ।
ನಹಿ ತಾರಾಮತಂ ಕಿಂಚಿದನ್ಯಥಾ ಪರಿವರ್ತತೇ ॥ **4.22.14** ॥ 884

ರಾಘವಸ್ಯ ಚ ತೇ ಕಾರ್ಯಂ ಕರ್ತವ್ಯಮವಿಶಂಕಯಾ।
ಸ್ಯಾದಧರ್ಮೋ ಹ್ಯಕರಣೇ ತ್ವಾಂ ಚ ಹಿಂಸ್ಯಾದಮಾನಿತಃ ॥ **4.22.15** ॥ 885

ಇಮಾಂ ಚ ಮಾಲಾಮಾಧತ್ಸ್ವ ದಿವ್ಯಾಂ ಸುಗ್ರೀವ ಕಾಂಚನೀಂ।
ಉದಾರಾ ಶ್ರೀಃ ಸ್ಥಿತಾ ಹ್ಯಸ್ಯಾಂ ಸಂಪ್ರಜಹ್ಯಾನ್ಮೃತೇ ಮಯಿ ॥ **4.22.16** ॥ 886

ಇತ್ಯೇವಮುಕ್ತಃ ಸುಗ್ರೀವೋ ವಾಲಿನಾ ಭ್ರಾತೃಸೌಹೃದಾತ್।
ಹರ್ಷಂ ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಪುನರ್ದೀನೋ ಗ್ರಹಗ್ರಸ್ತ ಇವೋಡುರಾಟ್ ॥ **4.22.17** ॥ 887

ತದ್ವಾಲಿವಚನಾಚ್ಚಾಂತಃ ಕುರ್ವನ್ ಯುಕ್ತಮತಂದ್ರಿತಃ।
ಜಗ್ರಾಹ ಸೋಽಭ್ಯನುಜ್ಞಾತೋ ಮಾಲಾಂ ತಾಂ ಚೈವ ಕಾಂಚನೀಂ ॥ **4.22.18** ॥ 888

ತಾಂ ಮಾಲಾಂ ಕಾಂಚನೀಂ ದತ್ತ್ವಾ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಚೈವಾತ್ಮಜಂ ಸ್ಥಿತಂ।
ಸಂಸಿದ್ಧಃ ಪ್ರೇತ್ಯಭಾವಾಯ ಸ್ನೇಹಾದಂಗದಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **4.22.19** ॥ 889

ದೇಶಕಾಲೌ ಭಜಸ್ವಾದ್ಯ ಕ್ಷಮಮಾಣಃ ಪ್ರಿಯಾಪ್ರಿಯೇ।
ಸುಖದುಃಖಸಹಃ ಕಾಲೇ ಸುಗ್ರೀವವಶಗೋ ಭವ ॥ **4.22.20** ॥ 890

ಯಥಾ ಹಿ ತ್ವಂ ಮಹಾಬಾಹೋ ಲಾಲಿತಃ ಸತತಂ ಮಯಾ।
ನ ತಥಾ ವರ್ತಮಾನಂ ತ್ವಾಂ ಸುಗ್ರೀವೋ ಬಹು ಮನ್ಯತೇ ॥ **4.22.21** ॥ 891

ನಾಸ್ಯಾಮಿತ್ರೈರ್ಗತಂ ಗಚ್ಛೇರ್ಮಾ ಶತ್ರುಭಿರರಿಂದಮ।
ಭರ್ತುರರ್ಥಪರೋ ದಾಂತಃ ಸುಗ್ರೀವವಶಗೋ ಭವ ॥ **4.22.22** ॥ 892

ನ ಚಾತಿಪ್ರಣಯಃ ಕಾರ್ಯಃ ಕರ್ತವ್ಯೋಽಪ್ರಣಯಶ್ಚ ತೇ।
ಉಭಯಂ ಹಿ ಮಹಾದೋಷಂ ತಸ್ಮಾದಂತರದೃಗ್ ಭವ ॥ **4.22.23** ॥ 893

ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾಥ ವಿವೃತ್ತಾಕ್ಷಃ ಶರಸಂಪೀಡಿತೋ ಭೃಶಂ।
ವಿವೃತೈರ್ದಶನೈರ್ಭೀಮೈರ್ಬಭೂವೋತ್ಕ್ರಾಂತಜೀವಿತಃ ॥ **4.22.24** ॥ 894

ತತೋ ವಿಚುಕ್ರುಶುಸ್ತತ್ರ ವಾನರಾ ಹತಯೂಥಪಾಃ।
ಪರಿದೇವಯಮಾನಾಸ್ತೇ ಸರ್ವೇ ಪ್ಲವಗಸತ್ತಮಾಃ ॥ **4.22.25** ॥ 895

ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾ ಹ್ಯದ್ಯ ಶೂನ್ಯಾ ಚ ಸ್ವರ್ಗತೇ ವಾನರೇಶ್ವರೇ।
ಉದ್ಯಾನಾನಿ ಚ ಶೂನ್ಯಾನಿ ಪರ್ವತಾಃ ಕಾನನಾನಿ ಚ ॥ **4.22.26** ॥ 896

ಹತೇ ಪ್ಲವಗಶಾರ್ದೂಲೇ ನಿಷ್ಪ್ರಭಾ ವಾನರಾಃ ಕೃತಾಃ।
ಯಸ್ಯ ವೇಗೇನ ಮಹತಾ ಕಾನನಾನಿ ವನಾನಿ ಚ ॥ **4.22.27** ॥ 897

ಪುಷ್ಪೌಘೇಣಾನುಬದ್ಧ್ಯಂತೇ ಕರಿಷ್ಯತಿ ತದದ್ಯ ಕಃ।
ಯೇನ ದತ್ತಂ ಮಹದ್ ಯುದ್ಧಂ ಗಂಧರ್ವಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ ॥ **4.22.28** ॥ 898

ಗೋಲಭಸ್ಯ ಮಹಾಬಾಹೋರ್ದಶ ವರ್ಷಾಣಿ ಪಂಚ ಚ।
ನೈವ ರಾತ್ರೌ ನ ದಿವಸೇ ತದ್ ಯುದ್ಧಮುಪಶಾಮ್ಯತಿ ॥ **4.22.29** ॥ 899

ತತಃ ಷೋಡಶಮೇ ವರ್ಷೇ ಗೋಲಭೋ ವಿನಿಪಾತಿತಃ।
ತಂ ಹತ್ವಾ ದುರ್ವಿನೀತಂ ತು ವಾಲೀ ದಂಷ್ಟ್ರಾಕರಾಲವಾನ್।
ಸರ್ವಾಭಯಂಕರೋಽಸ್ಮಾಕಂ ಕಥಮೇಷ ನಿಪಾತಿತಃ ॥ **4.22.30** ॥ 900

ಹತೇ ತು ವೀರೇ ಪ್ಲವಗಾಧಿಪೇ ತದಾ
ಪ್ಲವಂಗಮಾಸ್ತತ್ರ ನ ಶರ್ಮ ಲೇಭಿರೇ।
ವನೇಚರಾಃ ಸಿಂಹಯುತೇ ಮಹಾವನೇ
ಯಥಾ ಹಿ ಗಾವೋ ನಿಹತೇ ಗವಾಂ ಪತೌ ॥ **4.22.31** ॥ 901

ತತಸ್ತು ತಾರಾ ವ್ಯಸನಾರ್ಣವಪ್ಲುತಾ
ಮೃತಸ್ಯ ಭರ್ತುರ್ವದನಂ ಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ಸಾ।
ಜಗಾಮ ಭೂಮಿಂ ಪರಿರಭ್ಯ ವಾಲಿನಂ
ಮಹಾದ್ರುಮಂ ಛಿನ್ನಮಿವಾಶ್ರಿತಾ ಲತಾ ॥ **4.22.32** ॥ 902

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡೇ ದ್ವಾವಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ತ್ರಯೋವಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ತಾರಾಯಾ ವಿಲಾಪಃ

ತತಃ ಸಮುಪಜಿಘ್ರಂತೀ ಕಪಿರಾಜಸ್ಯ ತನ್ಮುಖಂ।
ಪತಿಂ ಲೋಕಶ್ರುತಾ ತಾರಾ ಮೃತಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **4.23.1** ॥ 903

ಶೇಷೇ ತ್ವಂ ವಿಷಮೇ ದುಃಖಮಕೃತ್ವಾ ವಚನಂ ಮಮ।
ಉಪಲೋಪಚಿತೇ ವೀರ ಸುದುಃಖೇ ವಸುಧಾತಲೇ ॥ **4.23.2** ॥ 904

ಮತ್ತಃ ಪ್ರಿಯತರಾ ನೂನಂ ವಾನರೇಂದ್ರ ಮಹೀ ತವ।
ಶೇಷೇ ಹಿ ತಾಂ ಪರಿಷ್ವಜ್ಯ ಮಾಂ ಚ ನ ಪ್ರತಿಭಾಷಸೇ ॥ **4.23.3** ॥ 905

ಸುಗ್ರೀವಸ್ಯ ವಶಂ ಪ್ರಾಪ್ತೋ ವಿಧಿರೇಷ ಭವತ್ಯಹೋ।
ಸುಗ್ರೀವ ಏವ ವಿಕ್ರಾಂತೋ ವೀರ ಸಾಹಸಿಕಪ್ರಿಯ ॥ **4.23.4** ॥ 906

ಋಕ್ಷವಾನರಮುಖ್ಯಾಸ್ತ್ವಾಂ ಬಲಿನಂ ಪರ್ಯುಪಾಸತೇ।
ತೇಷಾಂ ವಿಲಪಿತಂ ಕೃಚ್ಛ್ರಮಂಗದಸ್ಯ ಚ ಶೋಚತಃ ॥ **4.23.5** ॥ 907

ಮಮ ಚೇಮಾ ಗಿರಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಕಿಂ ತ್ವಂ ನ ಪ್ರತಿಬುಧ್ಯಸೇ।
ಇದಂ ತದ್ ವೀರಶಯನಂ ತತ್ರ ಶೇಷೇ ಹತೋ ಯುಧಿ ॥ **4.23.6** ॥ 908

ಶಾಯಿತಾ ನಿಹತಾ ಯತ್ರ ತ್ವಯೈವ ರಿಪವಃ ಪುರಾ।
ವಿಶುದ್ಧಸತ್ತ್ವಾಭಿಜನ ಪ್ರಿಯಯುದ್ಧ ಮಮ ಪ್ರಿಯ ॥ **4.23.7** ॥ 909

ಮಾಮನಾಥಾಂ ವಿಹಾಯೈಕಾಂ ಗತಸ್ತ್ವಮಸಿ ಮಾನದ।
ಶೂರಾಯ ನ ಪ್ರದಾತವ್ಯಾ ಕನ್ಯಾ ಖಲು ವಿಪಶ್ಚಿತಾ ॥ **4.23.8** ॥ 910

ಶೂರಭಾರ್ಯಾಂ ಹತಾಂ ಪಶ್ಯ ಸದ್ಯೋ ಮಾಂ ವಿಧವಾಂ ಕೃತಾಂ।
ಅವಭಗ್ನಶ್ಚ ಮೇ ಮಾನೋ ಭಗ್ನಾ ಮೇ ಶಾಶ್ವತೀ ಗತಿಃ ॥ **4.23.9** ॥ 911

ಅಗಾಧೇ ಚ ನಿಮಗ್ನಾಸ್ಮಿ ವಿಪುಲೇ ಶೋಕಸಾಗರೇ।
ಅಶ್ಮಸಾರಮಯಂ ನೂನಮಿದಂ ಮೇ ಹೃದಯಂ ದೃಢಂ ॥ **4.23.10** ॥ 912

ಭರ್ತಾರಂ ನಿಹತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಯನ್ನಾದ್ಯ ಶತಧಾ ಕೃತಂ।
ಸುಹೃಚ್ಚೈವ ಚ ಭರ್ತಾ ಚ ಪ್ರಕೃತ್ಯಾ ಚ ಮಮ ಪ್ರಿಯಃ ॥ **4.23.11** ॥ 913

ಪ್ರಹಾರೇ ಚ ಪರಾಕ್ರಾಂತಃ ಶೂರಃ ಪಂಚತ್ವಮಾಗತಃ।
ಪತಿಹೀನಾ ತು ಯಾ ನಾರೀ ಕಾಮಂ ಭವತು ಪುತ್ರಿಣೀ ॥ **4.23.12** ॥ 914

ಧನಧಾನ್ಯಸಮೃದ್ಧಾಪಿ ವಿಧವೇತ್ಯುಚ್ಯತೇ ಜನೈಃ।
ಸ್ವಗಾತ್ರಪ್ರಭವೇ ವೀರ ಶೇಷೇ ರುಧಿರಮಂಡಲೇ ॥ **4.23.13** ॥ 915

ಕೃಮಿರಾಗಪರಿಸ್ತೋಮೇ ಸ್ವಕೀಯೇ ಶಯನೇ ಯಥಾ।
ರೇಣುಶೋಣಿತಸಂವೀತಂ ಗಾತ್ರಂ ತವ ಸಮಂತತಃ ॥ **4.23.14** ॥ 916

ಪರಿರಬ್ಧುಂ ನ ಶಕ್ನೋಮಿ ಭುಜಾಭ್ಯಾಂ ಪ್ಲವಗರ್ಷಭ।
ಕೃತಕೃತ್ಯೋಽದ್ಯ ಸುಗ್ರೀವೋ ವೈರೇಽಸ್ಮಿನ್ನತಿದಾರುಣೇ ॥ **4.23.15** ॥ 917

ಯಸ್ಯ ರಾಮವಿಮುಕ್ತೇನ ಹೃತಮೇಕೇಷುಣಾ ಭಯಂ।
ಶರೇಣ ಹೃದಿ ಲಗ್ನೇನ ಗಾತ್ರಸಂಸ್ಪರ್ಶನೇ ತವ ॥ **4.23.16** ॥ 918

ವಾರ್ಯಾಮಿ ತ್ವಾಂ ನಿರೀಕ್ಷಂತೀ ತ್ವಯಿ ಪಂಚತ್ವಮಾಗತೇ।
ಉದ್ಬಬರ್ಹ ಶರಂ ನೀಲಸ್ತಸ್ಯ ಗಾತ್ರಗತಂ ತದಾ ॥ **4.23.17** ॥ 919

ಗಿರಿಗಹ್ವರಸಂಲೀನಂ ದೀಪ್ತಮಾಶೀವಿಷಂ ಯಥಾ।
ತಸ್ಯ ನಿಷ್ಕೃಷ್ಯಮಾಣಸ್ಯ ಬಾಣಸ್ಯಾಪಿ ಬಭೌ ದ್ಯುತಿಃ ॥ **4.23.18** ॥ 920

ಅಸ್ತಮಸ್ತಕಸಂರುದ್ಧರಶ್ಮೇರ್ದಿನಕರಾದಿವ।
ಪೇತುಃ ಕ್ಷತಜಧಾರಾಸ್ತು ವ್ರಣೇಭ್ಯಸ್ತಸ್ಯ ಸರ್ವಶಃ ॥ **4.23.19** ॥ 921

ತಾಮ್ರಗೈರಿಕಸಂಪೃಕ್ತಾ ಧಾರಾ ಇವ ಧರಾಧರಾತ್।
ಅವಕೀರ್ಣಂ ವಿಮಾರ್ಜಂತೀ ಭರ್ತಾರಂ ರಣರೇಣುನಾ ॥ **4.23.20** ॥ 922

ಅಸ್ಯೈರ್ನಯನಜೈಃ ಶೂರಂ ಸಿಷೇಚಾಸ್ತ್ರಸಮಾಹತಂ।
ರುಧಿರೋಕ್ಷಿತಸರ್ವಾಂಗಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ವಿನಿಹತಂ ಪತಿಂ ॥ **4.23.21** ॥ 923

ಉವಾಚ ತಾರಾ ಪಿಂಗಾಕ್ಷಂ ಪುತ್ರಮಂಗದಮಂಗನಾ।
ಅವಸ್ಥಾಂ ಪಶ್ಚಿಮಾಂ ಪಶ್ಯ ಪಿತುಃ ಪುತ್ರ ಸುದಾರುಣಾಂ ॥ **4.23.22** ॥ 924

ಸಂಪ್ರಸಕ್ತಸ್ಯ ವೈರಸ್ಯ ಗತೋಽಂತಃ ಪಾಪಕರ್ಮಣಾ।
ಬಾಲಸೂರ್ಯೋಜ್ಜ್ವಲತನುಂ ಪ್ರಯಾತಂ ಯಮಸಾದನಂ ॥ **4.23.23** ॥ 925

ಅಭಿವಾದಯ ರಾಜಾನಂ ಪಿತರಂ ಪುತ್ರ ಮಾನದಂ।
ಏವಮುಕ್ತಃ ಸಮುತ್ಥಾಯ ಜಗ್ರಾಹ ಚರಣೌ ಪಿತುಃ ॥ **4.23.24** ॥ 926

ಭುಜಾಭ್ಯಾಂ ಪೀನವೃತ್ತಾಭ್ಯಾಮಂಗದೋಽಹಮಿತಿ ಬ್ರುವನ್।
ಅಭಿವಾದಯಮಾನಂ ತ್ವಾಮಂಗದಂ ತ್ವಂ ಯಥಾ ಪುರಾ ॥ **4.23.25** ॥ 927

ದೀರ್ಘಾಯುರ್ಭವ ಪುತ್ರೇತಿ ಕಿಮರ್ಥಂ ನಾಭಿಭಾಷಸೇ।
ಅಹಂ ಪುತ್ರಸಹಾಯಾ ತ್ವಾಮುಪಾಸೇ ಗತಚೇತನಂ।
ಸಿಂಹೇನ ಪಾತಿತಂ ಸದ್ಯೋ ಗೌಃ ಸವತ್ಸೇವ ಗೋವೃಷಂ ॥ **4.23.26** ॥ 928

ಇಷ್ಟ್ವಾ ಸಂಗ್ರಾಮಯಜ್ಞೇನ ರಾಮಪ್ರಹರಣಾಂಭಸಾ।
ತಸ್ಮಿನ್ನವಭೃಥೇ ಸ್ನಾತಃ ಕಥಂ ಪತ್ನ್ಯಾ ಮಯಾ ವಿನಾ ॥ **4.23.27** ॥ 929

ಯಾ ದತ್ತಾ ದೇವರಾಜೇನ ತವ ತುಷ್ಟೇನ ಸಂಯುಗೇ।
ಶಾತಕೌಂಭೀಂ ಪ್ರಿಯಾಂ ಮಾಲಾಂ ತಾಂ ತೇ ಪಶ್ಯಾಮಿ ನೇಹ ಕಿಂ ॥ **4.23.28** ॥ 930

ರಾಜ್ಯಶ್ರೀರ್ನ ಜಹಾತಿ ತ್ವಾಂ ಗತಾಸುಮಪಿ ಮಾನದ।
ಸೂರ್ಯಸ್ಯಾವರ್ತಮಾನಸ್ಯ ಶೈಲರಾಜಮಿವ ಪ್ರಭಾ ॥ **4.23.29** ॥ 931

ನ ಮೇ ವಚಃ ಪಥ್ಯಮಿದಂ ತ್ವಯಾ ಕೃತಂ
ನ ಚಾಸ್ಮಿ ಶಕ್ತಾ ಹಿ ನಿವಾರಣೇ ತವ।
ಹತಾ ಸಪುತ್ರಾಸ್ಮಿ ಹತೇನ ಸಂಯುಗೇ
ಸಹ ತ್ವಯಾ ಶ್ರೀರ್ವಿಜಹಾತಿ ಮಾಮಪಿ ॥ **4.23.30** ॥ 932

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡೇ ತ್ರಯೋವಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಚತುರ್ವಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶೋಕಮಗ್ನೇನ ಸುಗ್ರೀವೇಣ ಶ್ರೀರಾಮಂ ಪ್ರತಿ ಸ್ವಪ್ರಾಣಾನಾಂ ಪರಿತ್ಯಾಗಾಯಾನುಮತೇಃ ಪ್ರಾರ್ಥನಂ ತಾರಯಾ ಶ್ರೀರಾಮಂ ಪ್ರತಿ ಸ್ವವಧಾಯ ಪ್ರಾರ್ಥನಾಕರಣಂ ಶ್ರೀರಾಮೇಣ ತಸ್ಯಾಃ ಪ್ರಬೋಧನಂ ಚ

ತಾಮಾಶು ವೇಗೇನ ದುರಾಸದೇನ
ತ್ವಭಿಪ್ಲುತಾಂ ಶೋಕಮಹಾರ್ಣವೇನ।
ಪಶ್ಯಂಸ್ತದಾ ವಾಲ್ಯನುಜಸ್ತರಸ್ವೀ
ಭ್ರಾತುರ್ವಧೇನಾಪ್ರತಿಮೇನ ತೇಪೇ ॥ **4.24.1** ॥ 933

ಸ ಬಾಷ್ಪಪೂರ್ಣೇನ ಮುಖೇನ ಪಶ್ಯನ್
ಕ್ಷಣೇನ ನಿರ್ವಿಣ್ಣಮನಾ ಮನಸ್ವೀ।
ಜಗಾಮ ರಾಮಸ್ಯ ಶನೈಃ ಸಮೀಪಂ
ಭೃತ್ಯೈರ್ವೃತಃ ಸಂಪರಿದೂಯಮಾನಃ ॥ **4.24.2** ॥ 934

ಸ ತಂ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ಗೃಹೀತಚಾಪ -
ಮುದಾತ್ತಮಾಶೀವಿಷತುಲ್ಯಬಾಣಂ।
ಯಶಸ್ವಿನಂ ಲಕ್ಷಣಲಕ್ಷಿತಾಂಗ -
ಮವಸ್ಥಿತಂ ರಾಘವಮಿತ್ಯುವಾಚ ॥ **4.24.3** ॥ 935

ಯಥಾ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾತಮಿದಂ ನರೇಂದ್ರ
ಕೃತಂ ತ್ವಯಾ ದೃಷ್ಟಫಲಂ ಚ ಕರ್ಮ।

ಮಮಾದ್ಯ ಭೋಗೇಷು ನರೇಂದ್ರಸೂನೋ
ಮನೋ ನಿವೃತ್ತಂ ಹತಜೀವಿತೇನ ॥ **4.24.4** ॥ 936

ಅಸ್ಯಾಂ ಮಹಿಷ್ಯಾಂ ತು ಭೃಶಂ ರುದತ್ಯಾಂ
ಪುರೇಽತಿವಿಕ್ರೋಶತಿ ದುಃಖತಪ್ತೇ।
ಹತೇ ನೃಪೇ ಸಂಶಯಿತೇಽಂಗದೇ ಚ
ನ ರಾಮ ರಾಜ್ಯೇ ರಮತೇ ಮನೋ ಮೇ ॥ **4.24.5** ॥ 937

ಕ್ರೋಧಾದಮರ್ಷಾದತಿವಿಪ್ರಧರ್ಷಾದ್
ಭ್ರಾತುರ್ವಧೋ ಮೇಽನುಮತಃ ಪುರಸ್ತಾತ್।
ಹತೇ ತ್ವಿದಾನೀಂ ಹರಿಯೂಥಪೇಽಸ್ಮಿನ್
ಸುತೀಕ್ಷ್ಣಮಿಕ್ಷ್ವಾಕುವರ ಪ್ರತಪ್ಸ್ಯೇ ॥ **4.24.6** ॥ 938

ಶ್ರೇಯೋಽದ್ಯ ಮನ್ಯೇ ಮಮ ಶೈಲಮುಖ್ಯೇ
ತಸ್ಮಿನ್ ಹಿ ವಾಸಶ್ಚಿರಮೃಷ್ಯಮೂಕೇ।
ಯಥಾ ತಥಾ ವರ್ತಯತಃ ಸ್ವವೃತ್ತ್ಯಾ
ನೇಮಂ ನಿಹತ್ಯ ತ್ರಿದಿವಸ್ಯ ಲಾಭಃ ॥ **4.24.7** ॥ 939

ನ ತ್ವಾ ಜಿಘಾಂಸಾಮಿ ಚರೇತಿ ಯನ್ಮಾ-
ಮಯಂ ಮಹಾತ್ಮಾ ಮತಿಮಾನುವಾಚ।
ತಸ್ಯೈವ ತದ್ ರಾಮ ವಚೋಽನುರೂಪ-
ಮಿದಂ ವಚಃ ಕರ್ಮ ಚ ಮೇಽನುರೂಪಂ ॥ **4.24.8** ॥ 940

ಭ್ರಾತಾ ಕಥಂ ನಾಮ ಮಹಾಗುಣಸ್ಯ
ಭ್ರಾತುರ್ವಧಂ ರಾಮ ವಿರೋಚಯೇತ।
ರಾಜ್ಯಸ್ಯ ದುಃಖಸ್ಯ ಚ ವೀರ ಸಾರಂ
ವಿಚಿಂತಯನ್ ಕಾಮಪುರಸ್ಕೃತೋಽಪಿ ॥ **4.24.9** ॥ 941

ವಧೋ ಹಿ ಮೇ ಮತೋ ನಾಸೀತ್ ಸ್ವಮಾಹಾತ್ಮ್ಯವ್ಯತಿಕ್ರಮಾತ್।
ಮಮಾಸೀದ್ ಬುದ್ಧಿದೌರಾತ್ಮ್ಯಾತ್ ಪ್ರಾಣಹಾರೀ ವ್ಯತಿಕ್ರಮಃ ॥ **4.24.10** ॥ 942

ದ್ರುಮಶಾಖಾವಭಗ್ನೋಽಹಂ ಮುಹೂರ್ತಂ ಪರಿನಿಷ್ಟನನ್।
ಸಾಂತ್ವಯಿತ್ವಾ ತ್ವನೇನೋಕ್ತೋ ನ ಪುನಃ ಕರ್ತುಮರ್ಹಸಿ ॥ **4.24.11** ॥ 943

ಭ್ರಾತೃತ್ವಮಾರ್ಯಭಾವಶ್ಚ ಧರ್ಮಶ್ಚಾನೇನ ರಕ್ಷಿತಃ।
ಮಯಾ ಕ್ರೋಧಶ್ಚ ಕಾಮಶ್ಚ ಕಪಿತ್ವಂ ಚ ಪ್ರದರ್ಶಿತಂ ॥ **4.24.12** ॥ 944

ಅಚಿಂತನೀಯಂ ಪರಿವರ್ಜನೀಯ -
ಮನೀಪ್ಸನೀಯಂ ಸ್ವನವೇಕ್ಷಣೀಯಂ।
ಪ್ರಾಪ್ತೋಽಸ್ಮಿ ಪಾಪ್ಮಾನಮಿದಂ ವಯಸ್ಯ
ಭ್ರಾತುರ್ವಧಾತ್ ತ್ವಾಷ್ಟ್ರವಧಾದಿವೇಂದ್ರಃ ॥ **4.24.13** ॥ 945

ಪಾಪ್ಮಾನಮಿಂದ್ರಸ್ಯ ಮಹೀ ಜಲಂ ಚ
ವೃಕ್ಷಾಶ್ಚ ಕಾಮಂ ಜಗೃಹುಃ ಸ್ತ್ರಿಯಶ್ಚ।
ಕೋ ನಾಮ ಪಾಪ್ಮಾನಮಿಮಂ ಸಹೇತ
ಶಾಖಾಮೃಗಸ್ಯ ಪ್ರತಿಪತ್ತುಮಿಚ್ಛೇತ್ ॥ **4.24.14** ॥ 946

ನಾರ್ಹಾಮಿ ಸಮ್ಮಾನಮಿಮಂ ಪ್ರಜಾನಾಂ
ನ ಯೌವರಾಜ್ಯಂ ಕುತ ಏವ ರಾಜ್ಯಂ।
ಅಧರ್ಮಯುಕ್ತಂ ಕುಲನಾಶಯುಕ್ತ -
ಮೇವಂವಿಧಂ ರಾಘವ ಕರ್ಮ ಕೃತ್ವಾ ॥ **4.24.15** ॥ 947

ಪಾಪಸ್ಯ ಕರ್ತಾಸ್ಮಿ ವಿಗರ್ಹಿತಸ್ಯ
ಕ್ಷುದ್ರಸ್ಯ ಲೋಕಾಪಕೃತಸ್ಯ ಲೋಕೇ।
ಶೋಕೋ ಮಹಾನ್ ಮಾಮಭಿವರ್ತತೇಽಯಂ
ವೃಷ್ಟೇರ್ಯಥಾ ನಿಮ್ನಮಿವಾಂಬುವೇಗಃ ॥ **4.24.16** ॥ 948

ಸೋದರ್ಯಘಾತಾಪರಗಾತ್ರವಾಲಃ
ಸಂತಾಪಹಸ್ತಾಕ್ಷಿಶಿರೋವಿಷಾಣಃ।
ಏನೋಮಯೋ ಮಾಮಭಿಹಂತಿ ಹಸ್ತೀ
ದೃಪ್ತೋ ನದೀಕೂಲಮಿವ ಪ್ರವೃದ್ಧಃ ॥ **4.24.17** ॥ 949

ಅಂಹೋ ಬತೇದಂ ನೃವರಾವಿಷಹ್ಯಂ
ನಿವರ್ತತೇ ಮೇ ಹೃದಿ ಸಾಧುವೃತ್ತಂ।
ಅಗ್ನೌ ವಿವರ್ಣಂ ಪರಿತಪ್ಯಮಾನಂ
ಕಿಟ್ಟಂ ಯಥಾ ರಾಘವ ಜಾತರೂಪಂ ॥ **4.24.18** ॥ 950

ಮಹಾಬಲಾನಾಂ ಹರಿಯೂಥಪಾನಾ -
ಮಿದಂ ಕುಲಂ ರಾಘವ ಮನ್ನಿಮಿತ್ತಂ।
ಅಸ್ಯಾಂಗದಸ್ಯಾಪಿ ಚ ಶೋಕತಾಪಾ -
ದರ್ಧಸ್ಥಿತಪ್ರಾಣಮಿತೀವ ಮನ್ಯೇ ॥ **4.24.19** ॥ 951

ಸುತಃ ಸುಲಭ್ಯಃ ಸುಜನಃ ಸುವಶ್ಯಃ
ಕುತಸ್ತು ಪುತ್ರಃ ಸದೃಶೋಽಂಗದೇನ।
ನ ಚಾಪಿ ವಿದ್ಯೇತ ಸ ವೀರ ದೇಶೋ
ಯಸ್ಮಿನ್ ಭವೇತ್ ಸೋದರಸನ್ನಿಕರ್ಷಃ ॥ **4.24.20** ॥ 952

ಅದ್ಯಾಂಗದೋ ವೀರವರೋ ನ ಜೀವೇ -
ಜ್ಜೀವೇತ ಮಾತಾ ಪರಿಪಾಲನಾರ್ಥಂ।
ವಿನಾ ತು ಪುತ್ರಂ ಪರಿತಾಪದೀನಾ
ಸಾ ನೈವ ಜೀವೇದಿತಿ ನಿಶ್ಚಿತಂ ಮೇ ॥ **4.24.21** ॥ 953

ಸೋಽಹಂ ಪ್ರವೇಕ್ಷ್ಯಾಮ್ಯತಿದೀಪ್ತಮಗ್ನಿಂ
ಭ್ರಾತ್ರಾ ಚ ಪುತ್ರೇಣ ಚ ಸಖ್ಯಮಿಚ್ಛನ್।
ಇಮೇ ವಿಚೇಷ್ಯಂತಿ ಹರಿಪ್ರವೀರಾಃ
ಸೀತಾಂ ನಿದೇಶೇ ಪರಿವರ್ತಮಾನಾಃ ॥ **4.24.22** ॥ 954

ಕೃತ್ಸ್ನಂ ತು ತೇ ಸೇತ್ಸ್ಯತಿ ಕಾರ್ಯಮೇತ -
ನ್ಮಯ್ಯಪ್ಯತೀತೇ ಮನುಜೇಂದ್ರಪುತ್ರ।
ಕುಲಸ್ಯ ಹಂತಾರಮಜೀವನಾರ್ಹಂ
ರಾಮಾನುಜಾನೀಹಿ ಕೃತಾಗಸಂ ಮಾಂ ॥ **4.24.23** ॥ 955

ಇತ್ಯೇವಮಾರ್ತಸ್ಯ ರಘುಪ್ರವೀರಃ
ಶ್ರುತ್ವಾ ವಚೋ ವಾಲಿಜಘನ್ಯಜಸ್ಯ।
ಸಂಜಾತಬಾಷ್ಪಃ ಪರವೀರಹಂತಾ
ರಾಮೋ ಮುಹೂರ್ತಂ ವಿಮನಾ ಬಭೂವ ॥ **4.24.24** ॥ 956

ತಸ್ಮಿನ್ ಕ್ಷಣೇಽಭೀಕ್ಷ್ಣಮವೇಕ್ಷಮಾಣಃ
ಕ್ಷಿತಿಕ್ಷಮಾವಾನ್ ಭುವನಸ್ಯ ಗೋಪ್ತಾ।
ರಾಮೋ ರುದಂತೀಂ ವ್ಯಸನೇ ನಿಮಗ್ನಾಂ
ಸಮುತ್ಸುಕಃ ಸೋಽಥ ದದರ್ಶ ತಾರಾಂ ॥ **4.24.25** ॥ 957

ತಾಂ ಚಾರುನೇತ್ರಾಂ ಕಪಿಸಿಂಹನಾಥಾಂ
ಪತಿಂ ಸಮಾಶ್ಲಿಷ್ಯ ತದಾ ಶಯಾನಾಂ।
ಉತ್ಥಾಪಯಾಮಾಸುರದೀನಸತ್ತ್ವಾಂ
ಮಂತ್ರಿಪ್ರಧಾನಾಃ ಕಪಿರಾಜಪತ್ನೀಂ ॥ **4.24.26** ॥ 958

ಸಾ ವಿಸ್ಫುರಂತೀ ಪರಿರಭ್ಯಮಾಣಾ
ಭರ್ತುಃ ಸಮೀಪಾದಪನೀಯಮಾನಾ।
ದದರ್ಶ ರಾಮಂ ಶರಚಾಪಪಾಣಿಂ
ಸ್ವತೇಜಸಾ ಸೂರ್ಯಮಿವ ಜ್ವಲಂತಂ ॥ **4.24.27** ॥ 959

ಸುಸಂವೃತಂ ಪಾರ್ಥಿವಲಕ್ಷಣೈಶ್ಚ
ತಂ ಚಾರುನೇತ್ರಂ ಮೃಗಶಾವನೇತ್ರಾ।
ಅದೃಷ್ಟಪೂರ್ವಂ ಪುರುಷಪ್ರಧಾನ -
ಮಯಂ ಸ ಕಾಕುತ್ಸ್ಥ ಇತಿ ಪ್ರಜಜ್ಞೇ ॥ **4.24.28** ॥ 960

ತಸ್ಯೇಂದ್ರಕಲ್ಪಸ್ಯ ದುರಾಸದಸ್ಯ
ಮಹಾನುಭಾವಸ್ಯ ಸಮೀಪಮಾರ್ಯಾ।
ಆರ್ತಾತಿತೂರ್ಣಂ ವ್ಯಸನಂ ಪ್ರಪನ್ನಾ
ಜಗಾಮ ತಾರಾ ಪರಿವಿಹ್ವಲಂತೀ ॥ **4.24.29** ॥ 961

ತಂ ಸಾ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ವಿಶುದ್ಧಸತ್ತ್ವಂ
ಶೋಕೇನ ಸಂಭ್ರಾಂತಶರೀರಭಾವಾ।
ಮನಸ್ವಿನೀ ವಾಕ್ಯಮುವಾಚ ತಾರಾ
ರಾಮಂ ರಣೋತ್ಕರ್ಷಣಲಬ್ಧಲಕ್ಷ್ಯಂ ॥ **4.24.30** ॥ 962

ತ್ವಮಪ್ರಮೇಯಶ್ಚ ದುರಾಸದಶ್ಚ
ಜಿತೇಂದ್ರಿಯಶ್ಚೋತ್ತಮಧರ್ಮಕಶ್ಚ।
ಅಕ್ಷೀಣಕೀರ್ತಿಶ್ಚ ವಿಚಕ್ಷಣಶ್ಚ
ಕ್ಷಿತಿಕ್ಷಮಾವಾನ್ ಕ್ಷತಜೋಪಮಾಕ್ಷಃ ॥ **4.24.31** ॥ 963

ತ್ವಮಾತ್ತಬಾಣಾಸನಬಾಣಪಾಣಿ -
ರ್ಮಹಾಬಲಃ ಸಂಹನನೋಪಪನ್ನಃ।
ಮನುಷ್ಯದೇಹಾಭ್ಯುದಯಂ ವಿಹಾಯ
ದಿವ್ಯೇನ ದೇಹಾಭ್ಯುದಯೇನ ಯುಕ್ತಃ ॥ **4.24.32** ॥ 964

ಯೇನೈವ ಬಾಣೇನ ಹತಃ ಪ್ರಿಯೋ ಮೇ
ತೇನೈವ ಬಾಣೇನ ಹಿ ಮಾಂ ಜಹೀಹಿ।
ಹತಾ ಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ಸಮೀಪಮಸ್ಯ
ನ ಮಾಂ ವಿನಾ ವೀರ ರಮೇತ ವಾಲೀ ॥ **4.24.33** ॥ 965

ಸ್ವರ್ಗೇಽಪಿ ಪದ್ಮಾಮಲಪತ್ರನೇತ್ರ
ಸಮೇತ್ಯ ಸಂಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಚ ಮಾಮಪಶ್ಯನ್।
ನ ಹ್ಯೇಷ ಉಚ್ಚಾವಚತಾಮ್ರಚೂಡಾ
ವಿಚಿತ್ರವೇಷಾಪ್ಸರಸೋಽಭಜಿಷ್ಯತ್ ॥ **4.24.34** ॥ 966

ಸ್ವರ್ಗೇಽಪಿ ಶೋಕಂ ಚ ವಿವರ್ಣತಾಂ ಚ
ಮಯಾ ವಿನಾ ಪ್ರಾಪ್ಸ್ಯತಿ ವೀರ ವಾಲೀ।
ರಮ್ಯೇ ನಗೇಂದ್ರಸ್ಯ ತಟಾವಕಾಶೇ
ವಿದೇಹಕನ್ಯಾರಹಿತೋ ಯಥಾ ತ್ವಂ ॥ **4.24.35** ॥ 967

ತ್ವಂ ವೇತ್ಥ ತಾವದ್ ವನಿತಾವಿಹೀನಃ
ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ದುಃಖಂ ಪುರುಷಃ ಕುಮಾರಃ।
ತತ್ ತ್ವಂ ಪ್ರಜಾನಂಜಹಿ ಮಾಂ ನ ವಾಲೀ
ದುಃಖಂ ಮಮಾದರ್ಶನಜಂ ಭಜೇತ ॥ **4.24.36** ॥ 968

ಯಚ್ಚಾಪಿ ಮನ್ಯೇತ ಭವಾನ್ ಮಹಾತ್ಮಾ
ಸ್ತ್ರೀಘಾತದೋಷಸ್ತು ಭವೇನ್ನ ಮಹ್ಯಂ।
ಆತ್ಮೇಯಮಸ್ಯೇತಿ ಹಿ ಮಾಂ ಜಹಿ ತ್ವಂ
ನ ಸ್ತ್ರೀವಧಃ ಸ್ಯಾನ್ಮನುಜೇಂದ್ರಪುತ್ರ ॥ **4.24.37** ॥ 969

ಶಾಸ್ತ್ರಪ್ರಯೋಗಾದ್ ವಿವಿಧಾಶ್ಚ ವೇದಾ -
ದನನ್ಯರೂಪಾಃ ಪುರುಷಸ್ಯ ದಾರಾಃ।
ದಾರಪ್ರದಾನಾದ್ಧಿ ನ ದಾನಮನ್ಯತ್
ಪ್ರದೃಶ್ಯತೇ ಜ್ಞಾನವತಾಂ ಹಿ ಲೋಕೇ ॥ **4.24.38** ॥ 970

ತ್ವಂ ಚಾಪಿ ಮಾಂ ತಸ್ಯ ಮಮ ಪ್ರಿಯಸ್ಯ
ಪ್ರದಾಸ್ಯಸೇ ಧರ್ಮಮವೇಕ್ಷ್ಯ ವೀರ।
ಅನೇನ ದಾನೇನ ನ ಲಪ್ಸ್ಯಸೇ ತ್ವ -
ಮಧರ್ಮಯೋಗಂ ಮಮ ವೀರ ಘಾತಾತ್ ॥ **4.24.39** ॥ 971

ಆರ್ತಾಮನಾಥಾಮಪನೀಯಮಾನಾ -
ಮೇವಂಗತಾಂ ನಾರ್ಹಸಿ ಮಾಮಹಂತುಂ।
ಅಹಂ ಹಿ ಮಾತಂಗವಿಲಾಸಗಾಮಿನಾ
ಪ್ಲವಂಗಮಾನಾಮೃಷಭೇಣ ಧೀಮತಾ।
ವಿನಾ ವರಾರ್ಹೋತ್ತಮಹೇಮಮಾಲಿನಾ
ಚಿರಂ ನ ಶಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ನರೇಂದ್ರ ಜೀವಿತುಂ ॥ **4.24.40** ॥ 972

ಇತ್ಯೇವಮುಕ್ತಸ್ತು ವಿಭುರ್ಮಹಾತ್ಮಾ
ತಾರಾಂ ಸಮಾಶ್ವಾಸ್ಯ ಹಿತಂ ಬಭಾಷೇ।

ಮಾ ವೀರಭಾರ್ಯೇ ವಿಮತಿಂ ಕುರುಷ್ವ
ಲೋಕೋ ಹಿ ಸರ್ವೋ ವಿಹಿತೋ ವಿಧಾತ್ರಾ ॥ **4.24.41** ॥ 973

ತಂ ಚೈವ ಸರ್ವಂ ಸುಖದುಃಖಯೋಗಂ
ಲೋಕೋಽಬ್ರವೀತ್ ತೇನ ಕೃತಂ ವಿಧಾತ್ರಾ।
ತ್ರಯೋಽಪಿ ಲೋಕಾ ವಿಹಿತಂ ವಿಧಾನಂ
ನಾತಿಕ್ರಮಂತೇ ವಶಗಾ ಹಿ ತಸ್ಯ ॥ **4.24.42** ॥ 974

ಪ್ರೀತಿಂ ಪರಾಂ ಪ್ರಾಪ್ಸ್ಯಸಿ ತಾಂ ತಥೈವ
ಪುತ್ರಶ್ಚ ತೇ ಪ್ರಾಪ್ಸ್ಯತಿ ಯೌವರಾಜ್ಯಂ।
ಧಾತ್ರಾ ವಿಧಾನಂ ವಿಹಿತಂ ತಥೈವ
ನ ಶೂರಪತ್ನ್ಯಃ ಪರಿದೇವಯಂತಿ ॥ **4.24.43** ॥ 975

ಆಶ್ವಾಸಿತಾ ತೇನ ಮಹಾತ್ಮನಾ ತು
ಪ್ರಭಾವಯುಕ್ತೇನ ಪರಂತಪೇನ।
ಸಾ ವೀರಪತ್ನೀ ಧ್ವನತಾ ಮುಖೇನ
ಸುವೇಷರೂಪಾ ವಿರರಾಮ ತಾರಾ ॥ **4.24.44** ॥ 976

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡೇ ಚತುರ್ವಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಪಂಚವಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಸಲಕ್ಷ್ಮಣೇನ ಶ್ರೀರಾಮೇಣ ಸುಗ್ರೀವಸ್ಯ ತಾರಾಯಾ ಅಂಗದಸ್ಯ ಚ ಪ್ರಬೋಧನಂ ವಾಲಿನೋ ದಾಹಸಂಸ್ಕಾರಾರ್ಥಂ ಪ್ರೇರಣಂ ಚ ತದನು ತಾರಾಪ್ರಭೃತಿಭಿಃ ಸಹ ಸರ್ವೈರ್ವಾನರೈರ್ವಾಲಿನಃ ಶವಸ್ಯ ಶ್ಮಶಾನಭೂಮೌ ನಯನಮಂಗದೇನ ತಸ್ಯ ದಾಹಸಂಸ್ಕಾರಸ್ಯ ಸಂಪಾದನಂ ತದರ್ಥಂ ಜಲಾಂಜಲೀನಾಂ ದಾನಂ ಚ

ಸ ಸುಗ್ರೀವಂ ಚ ತಾರಾಂ ಚ ಸಾಂಗದಾಂ ಸಹಲಕ್ಷ್ಮಣಃ।
ಸಮಾನಶೋಕಃ ಕಾಕುತ್ಸ್ಥಃ ಸಾಂತ್ವಯನ್ನಿದಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **4.25.1** ॥ 977

ನ ಶೋಕಪರಿತಾಪೇನ ಶ್ರೇಯಸಾ ಯುಜ್ಯತೇ ಮೃತಃ।
ಯದತ್ರಾನಂತರಂ ಕಾರ್ಯಂ ತತ್ ಸಮಾಧಾತುಮರ್ಹಥ ॥ **4.25.2** ॥ 978

ಲೋಕವೃತ್ತಮನುಷ್ಠೇಯಂ ಕೃತಂ ವೋ ಬಾಷ್ಪಮೋಕ್ಷಣಂ।
ನ ಕಾಲಾದುತ್ತರಂ ಕಿಂಚಿತ್ ಕರ್ಮಶಕ್ಯಮುಪಾಸಿತುಂ ॥ **4.25.3** ॥ 979

ನಿಯತಿಃ ಕಾರಣಂ ಲೋಕೇ ನಿಯತಿಃ ಕರ್ಮಸಾಧನಂ।
ನಿಯತಿಃ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ನಿಯೋಗೇಷ್ವಿಹ ಕಾರಣಂ ॥ **4.25.4** ॥ 980

ನ ಕರ್ತಾ ಕಸ್ಯಚಿತ್ ಕಶ್ಚಿನ್ನಿಯೋಗೇ ನಾಪಿ ಚೇಶ್ವರಃ।
ಸ್ವಭಾವೇ ವರ್ತತೇ ಲೋಕಸ್ತಸ್ಯ ಕಾಲಃ ಪರಾಯಣಂ ॥ **4.25.5** ॥ 981

ನ ಕಾಲಃ ಕಾಲಮತ್ಯೇತಿ ನ ಕಾಲಃ ಪರಿಹೀಯತೇ।
ಸ್ವಭಾವಂ ಚ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ನ ಕಶ್ಚಿದತಿವರ್ತತೇ ॥ **4.25.6** ॥ 982

ನ ಕಾಲಸ್ಯಾಸ್ತಿ ಬಂಧುತ್ವಂ ನ ಹೇತುರ್ನ ಪರಾಕ್ರಮಃ।
ನ ಮಿತ್ರಜ್ಞಾತಿಸಂಬಂಧಃ ಕಾರಣಂ ನಾತ್ಮನೋ ವಶಃ॥ **4.25.7**॥ 983

ಕಿಂ ತು ಕಾಲಪರೀಣಾಮೋ ದ್ರಷ್ಟವ್ಯಃ ಸಾಧು ಪಶ್ಯತಾ।
ಧರ್ಮಶ್ಚಾರ್ಥಶ್ಚ ಕಾಮಶ್ಚ ಕಾಲಕ್ರಮಸಮಾಹಿತಾಃ॥ **4.25.8**॥ 984

ಇತಃ ಸ್ವಾಂ ಪ್ರಕೃತಿಂ ವಾಲೀ ಗತಃ ಪ್ರಾಪ್ತಃ ಕ್ರಿಯಾಫಲಂ।
ಸಾಮದಾನಾರ್ಥಸಂಯೋಗೈಃ ಪವಿತ್ರಂ ಪ್ಲವಗೇಶ್ವರಃ॥ **4.25.9**॥ 985

ಸ್ವಧರ್ಮಸ್ಯ ಚ ಸಂಯೋಗಾಜಿತಸ್ತೇನ ಮಹಾತ್ಮನಾ।
ಸ್ವರ್ಗಃ ಪರಿಗೃಹೀತಶ್ಚ ಪ್ರಾಣಾನಪರಿರಕ್ಷತಾ॥ **4.25.10**॥ 986

ಏಷಾ ವೈ ನಿಯತಿಃ ಶ್ರೇಷ್ಠಾ ಯಾಂ ಗತೋ ಹರಿಯೂಥಪಃ।
ತದಲಂ ಪರಿತಾಪೇನ ಪ್ರಾಪ್ತಕಾಲಮುಪಾಸ್ಯತಾಂ॥ **4.25.11**॥ 987

ವಚನಾಂತೇ ತು ರಾಮಸ್ಯ ಲಕ್ಷ್ಮಣಃ ಪರವೀರಹಾ।
ಅವದತ್ ಪ್ರಶ್ರಿತಂ ವಾಕ್ಯಂ ಸುಗ್ರೀವಂ ಗತಚೇತಸಂ॥ **4.25.12**॥ 988

ಕುರು ತ್ವಮಸ್ಯ ಸುಗ್ರೀವ ಪ್ರೇತಕಾರ್ಯಮನಂತರಂ।
ತಾರಾಂಗದಾಭ್ಯಾಂ ಸಹಿತೋ ವಾಲಿನೋ ದಹನಂ ಪ್ರತಿ॥ **4.25.13**॥ 989

ಸಮಾಜ್ಞಾಪಯ ಕಾಷ್ಠಾನಿ ಶುಷ್ಕಾಣಿ ಚ ಬಹೂನಿ ಚ।
ಚಂದನಾನಿ ಚ ದಿವ್ಯಾನಿ ವಾಲಿಸಂಸ್ಕಾರಕಾರಣಾತ್॥ **4.25.14**॥ 990

ಸಮಾಶ್ವಾಸಯ ದೀನಂ ತ್ವಮಂಗದಂ ದೀನಚೇತಸಂ।
ಮಾ ಭೂರ್ಬಾಲಿಶಬುದ್ಧಿಸ್ತ್ವಂ ತ್ವದಧೀನಮಿದಂ ಪುರಂ॥ **4.25.15**॥ 991

ಅಂಗದಸ್ತ್ವಾನಯೇನ್ನಾಲ್ಯಂ ವಸ್ತ್ರಾಣಿ ವಿವಿಧಾನಿ ಚ।
ಘೃತಂ ತೈಲಮಥೋ ಗಂಧಾನ್ ಯಚ್ಚಾತ್ರ ಸಮನಂತರಂ॥ **4.25.16**॥ 992

ತ್ವಂ ತಾರ ಶಿಬಿಕಾಂ ಶೀಘ್ರಮಾದಾಯಾಗಚ್ಛಸಂಭ್ರಮಾತ್।
ತ್ವರಾ ಗುಣವತೀ ಯುಕ್ತಾ ಹ್ಯಸ್ಮಿನ್ ಕಾಲೇ ವಿಶೇಷತಃ॥ **4.25.17**॥ 993

ಸಜ್ಜೀಭವಂತು ಪ್ಲವಗಾಃ ಶಿಬಿಕಾವಾಹನೋಚಿತಾಃ।
ಸಮರ್ಥಾ ಬಲಿನಶ್ಚೈವ ನಿರ್ಹರಿಷ್ಯಂತಿ ವಾಲಿನಂ ॥ **4.25.18** ॥ 994

ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ತು ಸುಗ್ರೀವಂ ಸುಮಿತ್ರಾನಂದವರ್ಧನಃ।
ತಸ್ಥೌ ಭ್ರಾತೃಸಮೀಪಸ್ಥೋ ಲಕ್ಷ್ಮಣಃ ಪರವೀರಹಾ ॥ **4.25.19** ॥ 995

ಲಕ್ಷ್ಮಣಸ್ಯ ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ತಾರಃ ಸಂಭ್ರಾಂತಮಾನಸಃ।
ಪ್ರವಿವೇಶ ಗುಹಾಂ ಶೀಘ್ರಂ ಶಿಬಿಕಾಸಕ್ತಮಾನಸಃ ॥ **4.25.20** ॥ 996

ಆದಾಯ ಶಿಬಿಕಾಂ ತಾರಃ ಸ ತು ಪರ್ಯ್ಯಪತತ್ ಪುನಃ।
ವಾನರೈರುಹ್ಯಮಾನಾಂ ತಾಂ ಶೂರೈರುದ್ವಹನೋಚಿತೈಃ ॥ **4.25.21** ॥ 997

ದಿವ್ಯಾಂ ಭದ್ರಾಸನಯುತಾಂ ಶಿಬಿಕಾಂ ಸ್ಯಂದನೋಪಮಾಂ।
ಪಕ್ಷಿಕರ್ಮಭಿರಾಚಿತ್ರಾಂ ದ್ರುಮಕರ್ಮವಿಭೂಷಿತಾಂ ॥ **4.25.22** ॥ 998

ಆಚಿತಾಂ ಚಿತ್ರಪತ್ತೀಭಿಃ ಸುನಿವಿಷ್ಟಾಂ ಸಮಂತತಃ।
ವಿಮಾನಮಿವ ಸಿದ್ಧಾನಾಂ ಜಾಲವಾತಾಯನಾಯುತಾಂ ॥ **4.25.23** ॥ 999

ಸುನಿಯುಕ್ತಾಂ ವಿಶಾಲಾಂ ಚ ಸುಕೃತಾಂ ಶಿಲ್ಪಿಭಿಃ ಕೃತಾಂ।
ದಾರುಪರ್ವತಕೋಪೇತಾಂ ಚಾರುಕರ್ಮಪರಿಷ್ಕೃತಾಂ ॥ **4.25.24** ॥ 1000

ವರಾಭರಣಹಾರೈಶ್ಚ ಚಿತ್ರಮಾಲ್ಯೋಪಶೋಭಿತಾಂ।
ಗುಹಾಗಹನಸಂಛನ್ನಾಂ ರಕ್ತಚಂದನಭೂಷಿತಾಂ ॥ **4.25.25** ॥ 1001

ಪುಷ್ಪೌಘೈಃ ಸಮಭಿಚ್ಛನ್ನಾಂ ಪದ್ಮಮಾಲಾಭಿರೇವ ಚ।
ತರುಣಾದಿತ್ಯವರ್ಣಾಭಿರ್ಭ್ರಾಜಮಾನಾಭಿರಾವೃತಾಂ ॥ **4.25.26** ॥ 1002

ಈದೃಶೀಂ ಶಿಬಿಕಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ರಾಮೋ ಲಕ್ಷ್ಮಣಮಬ್ರವೀತ್।
ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ವಿನೀಯತಾಂ ವಾಲೀ ಪ್ರೇತಕಾರ್ಯಂ ವಿಧೀಯತಾಂ ॥ **4.25.27** ॥ 1003

ತತೋ ವಾಲಿನಮುದ್ಯಮ್ಯ ಸುಗ್ರೀವಃ ಶಿಬಿಕಾಂ ತದಾ।
ಆರೋಪಯತ ವಿಕ್ರೋಶನ್ನಂಗದೇನ ಸಹೈವ ತು ॥ **4.25.28** ॥ 1004

ಆರೋಗ್ಯ ಶಿಬಿಕಾಂ ಚೈವ ವಾಲಿನಂ ಗತಜೀವಿತಂ।
ಅಲಂಕಾರೈಶ್ಚ ವಿವಿಧೈರ್ಮಾಲ್ಯೈರ್ವಸ್ತ್ರೈಶ್ಚ ಭೂಷಿತಂ ॥ **4.25.29** ॥ 1005

ಆಜ್ಞಾಪಯತ್ ತದಾ ರಾಜಾ ಸುಗ್ರೀವಃ ಪ್ಲವಗೇಶ್ವರಃ।
ಔರ್ಧ್ವದೇಹಿಕಮಾರ್ಯಸ್ಯ ಕ್ರಿಯತಾಮನುಕೂಲತಃ ॥ **4.25.30** ॥ 1006

ವಿಶ್ರಾಣಯಂತೋ ರತ್ನಾನಿ ವಿವಿಧಾನಿ ಬಹೂನಿ ಚ।
ಅಗ್ರತಃ ಪ್ಲವಗಾ ಯಾಂತು ಶಿಬಿಕಾ ತದನಂತರಂ ॥ **4.25.31** ॥ 1007

ರಾಜ್ಞಾಮೃದ್ಧಿವಿಶೇಷಾ ಹಿ ದೃಶ್ಯಂತೇ ಭುವಿ ಯಾದೃಶಾಃ।
ತಾದೃಶೈರಿಹ ಕುರ್ವಂತು ವಾನರಾ ಭರ್ತ್ಯಸತ್ಕ್ರಿಯಾಂ ॥ **4.25.32** ॥ 1008

ತಾದೃಶಂ ವಾಲಿನಃ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಪ್ರಾಕುರ್ವನ್ನೌರ್ಧ್ವದೇಹಿಕಂ।
ಅಂಗದಂ ಪರಿರಭ್ಯಾಶು ತಾರಪ್ರಭೃತಯಸ್ತಥಾ ॥ **4.25.33** ॥ 1009

ಕ್ರೋಶಂತಃ ಪ್ರಯಯುಃ ಸರ್ವೇ ವಾನರಾ ಹತಬಾಂಧವಾಃ।
ತತಃ ಪ್ರಣಿಹಿತಾಃ ಸರ್ವಾ ವಾನರ್ಯೋಽಸ್ಯ ವಶಾನುಗಾಃ ॥ **4.25.34** ॥ 1010

ಚುಕ್ರುಶುರ್ವೀರವೀರೇತಿ ಭೂಯಃ ಕ್ರೋಶಂತಿ ತಾಃ ಪ್ರಿಯಂ।
ತಾರಾಪ್ರಭೃತಯಃ ಸರ್ವಾ ವಾನರ್ಯೋ ಹತಬಾಂಧವಾಃ ॥ **4.25.35** ॥ 1011

ಅನುಜಗ್ಮುಶ್ಚ ಭರ್ತಾರಂ ಕ್ರೋಶಂತ್ಯಃ ಕರುಣಸ್ವನಾಃ।
ತಾಸಾಂ ರುದಿತಶಬ್ದೇನ ವಾನರೀಣಾಂ ವನಾಂತರೇ ॥ **4.25.36** ॥ 1012

ವನಾನಿ ಗಿರಯಶ್ಚೈವ ವಿಕ್ರೋಶಂತೀವ ಸರ್ವತಃ।
ಪುಲಿನೇ ಗಿರಿನದ್ಯಾಸ್ತು ವಿವಿಕ್ತೇ ಜಲಸಂವೃತೇ ॥ **4.25.37** ॥ 1013

ಚಿತಾಂ ಚಕ್ರುಃ ಸುಬಹವೋ ವಾನರಾ ವನಚಾರಿಣಃ।
ಅವರೋಪ್ಯ ತತಃ ಸ್ಕಂಧಾಚ್ಛಿಬಿಕಾಂ ವಾನರೋತ್ತಮಾಃ ॥ **4.25.38** ॥ 1014

ತಸ್ಥುರೇಕಾಂತಮಾಶ್ರಿತ್ಯ ಸರ್ವೇ ಶೋಕಪರಾಯಣಾಃ।
ತತಸ್ತಾರಾ ಪತಿಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಶಿಬಿಕಾತಲಶಾಯಿನಂ ॥ **4.25.39** ॥ 1015

ಆರೋಪ್ಯಾಂಕೇ ಶಿರಸ್ತಸ್ಯ ವಿಲಲಾಪ ಸುದುಃಖಿತಾ।
ಹಾ ವಾನರಮಹಾರಾಜ ಹಾ ನಾಥ ಮಮ ವತ್ಸಲ ॥ **4.25.40** ॥ 1016

ಹಾ ಮಹಾರ್ಹ ಮಹಾಬಾಹೋ ಹಾ ಮಮ ಪ್ರಿಯ ಪಶ್ಯ ಮಾಂ।
ಜನಂ ನ ಪಶ್ಯಸೀಮಂ ತ್ವಂ ಕಸ್ಮಾಚ್ಛೋಕಾಭಿಪೀಡಿತಂ ॥ **4.25.41** ॥ 1017

ಪ್ರಹೃಷ್ಟಮಿಹ ತೇ ವಕ್ತ್ರಂ ಗತಾಸೋರಪಿ ಮಾನದ।
ಅಸ್ತಾರ್ಕಸಮವರ್ಣಂ ಚ ದೃಶ್ಯತೇ ಜೀವತೋ ಯಥಾ ॥ **4.25.42** ॥ 1018

ಏಷ ತ್ವಾಂ ರಾಮರೂಪೇಣ ಕಾಲಃ ಕರ್ಷತಿ ವಾನರ।
ಯೇನ ಸ್ಮ ವಿಧವಾಃ ಸರ್ವಾಃ ಕೃತಾ ಏಕೇಷುಣಾ ರಣೇ ॥ **4.25.43** ॥ 1019

ಇಮಾಸ್ತಾಸ್ತವ ರಾಜೇಂದ್ರ ವಾನರ್ಯೋಽಪ್ಲವಗಾಸ್ತವ।
ಪಾದೈರ್ವಿಕೃಷ್ಟಮಧ್ವಾನಮಾಗತಾಃ ಕಿಂ ನ ಬುಧ್ಯಸೇ ॥ **4.25.44** ॥ 1020

ತವೇಷ್ಟಾ ನನು ಚೈವೇಮಾ ಭಾರ್ಯಾಶ್ಚಂದ್ರನಿಭಾನನಾಃ।
ಇದಾನೀಂ ನೇಕ್ಷಸೇ ಕಸ್ಮಾತ್ ಸುಗ್ರೀವಂ ಪ್ಲವಗೇಶ್ವರ ॥ **4.25.45** ॥ 1021

ಏತೇ ಹಿ ಸಚಿವಾ ರಾಜಂಸ್ತಾರಪ್ರಭೃತಯಸ್ತವ।
ಪುರವಾಸಿಜನಶ್ಚಾಯಂ ಪರಿವಾರ್ಯ ವಿಷೀದತಿ ॥ **4.25.46** ॥ 1022

ವಿಸರ್ಜಯೈನಾನ್ ಸಚಿವಾನ್ ಯಥಾಪುರಮರಿಂದಮ।
ತತಃ ಕ್ರೀಡಾಮಹೇ ಸರ್ವಾ ವನೇಷು ಮದನೋತ್ಕಟಾಃ ॥ **4.25.47** ॥ 1023

ಏವಂ ವಿಲಪತೀಂ ತಾರಾಂ ಪತಿಶೋಕಪರೀವೃತಾಂ।
ಉತ್ಥಾಪಯಂತಿ ಸ್ಮ ತದಾ ವಾನರ್ಯಃ ಶೋಕಕರ್ಶಿತಾಃ ॥ **4.25.48** ॥ 1024

ಸುಗ್ರೀವೇಣ ತತಃ ಸಾರ್ಧಂ ಸೋಽಂಗದಃ ಪಿತರಂ ರುದನ್।
ಚಿತಾಮಾರೋಪಯಾಮಾಸ ಶೋಕೇನಾಭಿಪ್ಲುತೇಂದ್ರಿಯಃ ॥ **4.25.49** ॥ 1025

ತತೋಽಗ್ನಿಂ ವಿಧಿವದ್ ದತ್ತ್ವಾ ಸೋಽಪಸವ್ಯಂ ಚಕಾರ ಹ।
ಪಿತರಂ ದೀರ್ಘಮಧ್ವಾನಂ ಪ್ರಸ್ಥಿತಂ ವ್ಯಾಕುಲೇಂದ್ರಿಯಃ ॥ **4.25.50** ॥ 1026

ಸಂಸ್ಕೃತ್ಯ ವಾಲಿನಂ ತಂ ತು ವಿಧಿವತ್ ಪ್ಲವಗರ್ಷಭಾಃ।
ಆಜಗ್ಮುರುದಕಂ ಕರ್ತುಂ ನದೀಂ ಶುಭಜಲಾಂ ಶಿವಾಂ ॥ **4.25.51** ॥ 1027

ತತಸ್ತೇ ಸಹಿತಾಸ್ತತ್ರ ಹ್ಯಂಗದಂ ಸ್ಥಾಪ್ಯ ಚಾಗ್ರತಃ।
ಸುಗ್ರೀವತಾರಾಸಹಿತಾಃ ಸಿಷಿಚುರ್ವಾನರಾ ಜಲಂ ॥ **4.25.52** ॥ 1028

ಸುಗ್ರೀವೇಣೇವ ದೀನೇನ ದೀನೋ ಭೂತ್ವಾ ಮಹಾಬಲಃ।
ಸಮಾನಶೋಕಃ ಕಾಕುತ್ಸ್ಥಃ ಪ್ರೇತಕಾರ್ಯಾಣ್ಯಕಾರಯತ್ ॥ **4.25.53** ॥ 1029

ತತೋಽಥ ತಂ ವಾಲಿನಮಗ್ರ್ಯಪೌರುಷಂ
ಪ್ರಕಾಶಮಿಕ್ಷ್ವಾಕುವರೇಷುಣಾ ಹತಂ।
ಪ್ರದೀಪ್ಯ ದೀಪ್ತಾಗ್ನಿಸಮೌಜಸಂ ತದಾ
ಸಲಕ್ಷ್ಮಣಂ ರಾಮಮುಪೇಯಿವಾನ್ ಹರಿಃ ॥ **4.25.54** ॥ 1030

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡೇ ಪಂಚವಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಷಡ್ವಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಹನುಮತಾ ಸುಗ್ರೀವಸ್ಯಾಭಿಷೇಕಾಯ ಶ್ರೀರಾಮಂ ಪ್ರತಿ ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಂ ಗಂತುಂ ಪ್ರಾರ್ಥನಂ ಶ್ರೀರಾಮೇಣ ತತ್ರ ಗಮನಂ ವಿನೈವಾನುಮತಿಪ್ರದಾನಂ ತದನು ಸುಗ್ರೀವಾಂಗದಯೋರಭಿಷೇಕಃ

ತತಃ ಶೋಕಾಭಿಸಂತಪ್ತಂ ಸುಗ್ರೀವಂ ಕ್ಲಿನ್ನವಾಸಸಂ।
ಶಾಖಾಮೃಗಮಹಾಮಾತ್ರಾಃ ಪರಿವಾರ್ಯೋಪತಸ್ಥಿರೇ ॥ **4.26.1** ॥ 1031

ಅಭಿಗಮ್ಯ ಮಹಾಬಾಹುಂ ರಾಮಮಕ್ಲಿಷ್ಟಕಾರಿಣಂ।
ಸ್ಥಿತಾಃ ಪ್ರಾಂಜಲಯಃ ಸರ್ವೇ ಪಿತಾಮಹಮಿವರ್ಷಯಃ ॥ **4.26.2** ॥ 1032

ತತಃ ಕಾಂಚನಶೈಲಾಭಸ್ತರುಣಾರ್ಕನಿಭಾನನಃ।
ಅಬ್ರವೀತ್ ಪ್ರಾಂಜಲಿರ್ವಾಕ್ಯಂ ಹನೂಮಾನ್ ಮಾರುತಾತ್ಮಜಃ ॥ **4.26.3** ॥ 1033

ಭವತ್ಪ್ರಸಾದಾತ್ ಕಾಕುತ್ಸ್ಥ ಪಿತೃಪೈತಾಮಹಂ ಮಹತ್।
ವಾನರಾಣಾಂ ಸುದಂಷ್ಟ್ರಾಣಾಂ ಸಂಪನ್ನಬಲಶಾಲಿನಾಂ ॥ **4.26.4** ॥ 1034

ಮಹಾತ್ಮನಾಂ ಸುದುಷ್ಪ್ರಾಪಂ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ರಾಜ್ಯಮಿದಂ ಪ್ರಭೋ।
ಭವತಾ ಸಮನುಜ್ಞಾತಃ ಪ್ರವಿಶ್ಯ ನಗರಂ ಶುಭಂ ॥ **4.26.5** ॥ 1035

ಸಂವಿಧಾಸ್ಯತಿ ಕಾರ್ಯಾಣಿ ಸರ್ವಾಣಿ ಸಸುಹೃದ್ಗಣಃ।
ಸ್ನಾತೋಽಯಂ ವಿವಿಧೈರ್ಗಂಧೈರೌಷಧೈಶ್ಚ ಯಥಾವಿಧಿ ॥ **4.26.6** ॥ 1036

ಅರ್ಚಯಿಷ್ಯತಿ ಮಾಲ್ಯೈಶ್ಚ ರತ್ನೈಶ್ಚ ತ್ವಾಂ ವಿಶೇಷತಃ।
ಇಮಾಂ ಗಿರಿಗುಹಾಂ ರಮ್ಯಾಮಭಿಗಂತುಂ ತ್ವಮರ್ಹಸಿ ॥ **4.26.7** ॥ 1037

ಕುರುಷ್ವ ಸ್ವಾಮಿಸಂಬಂಧಂ ವಾನರಾನ್ ಸಂಪ್ರಹರ್ಷಯ।
ಏವಮುಕ್ತೋ ಹನುಮತಾ ರಾಘವಃ ಪರವೀರಹಾ ॥ **4.26.8** ॥ 1038

ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ಹನೂಮಂತಂ ಬುದ್ಧಿಮಾನ್ ವಾಕ್ಯಕೋವಿದಃ।
ಚತುರ್ದಶ ಸಮಾಃ ಸೌಮ್ಯ ಗ್ರಾಮಂ ವಾ ಯದಿ ವಾ ಪುರಂ ॥ **4.26.9** ॥ 1039

ನ ಪ್ರವೇಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಹನುಮನ್ ಪಿತುರ್ನಿರ್ದೇಶಪಾಲಕಃ।
ಸುಸಮೃದ್ಧಾಂ ಗುಹಾಂ ದಿವ್ಯಾಂ ಸುಗ್ರೀವೋ ವಾನರರ್ಷಭಃ ॥ **4.26.10** ॥ 1040

ಪ್ರವಿಷ್ಟೋ ವಿಧಿವದ್ ವೀರಃ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ರಾಜ್ಯೇಽಭಿಷಿಚ್ಯತಾಂ।
ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ಹನೂಮಂತಂ ರಾಮಃ ಸುಗ್ರೀವಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **4.26.11** ॥ 1041

ವೃತ್ತಜ್ಞೋ ವೃತ್ತಸಂಪನ್ನಮುದಾರಬಲವಿಕ್ರಮಂ।
ಇಮಮಪ್ಯಂಗದಂ ವೀರಂ ಯೌವರಾಜ್ಯೇಽಭಿಷೇಚಯ ॥ **4.26.12** ॥ 1042

ಜ್ಯೇಷ್ಠಸ್ಯ ಹಿ ಸುತೋ ಜ್ಯೇಷ್ಠಃ ಸದೃಶೋ ವಿಕ್ರಮೇಣ ಚ।
ಅಂಗದೋಽಯಮದೀನಾತ್ಮಾ ಯೌವರಾಜ್ಯಸ್ಯ ಭಾಜನಂ ॥ **4.26.13** ॥ 1043

ಪೂರ್ವೋಽಯಂ ವಾರ್ಷಿಕೋ ಮಾಸಃ ಶ್ರಾವಣಃ ಸಲಿಲಾಗಮಃ।
ಪ್ರವೃತ್ತಾಃ ಸೌಮ್ಯ ಚತ್ವಾರೋ ಮಾಸಾ ವಾರ್ಷಿಕ ಸಂಜ್ಞಿತಾಃ ॥ **4.26.14** ॥ 1044

ನಾಯಮುದ್ಯೋಗಸಮಯಃ ಪ್ರವಿಶ ತ್ವಂ ಪುರೀಂ ಶುಭಾಂ।
ಅಸ್ಮಿನ್ ವತ್ಸ್ಯಾಮ್ಯಹಂ ಸೌಮ್ಯ ಪರ್ವತೇ ಸಹಲಕ್ಷ್ಮಣಃ ॥ **4.26.15** ॥ 1045

ಇಯಂ ಗಿರಿಗುಹಾ ರಮ್ಯಾ ವಿಶಾಲಾ ಯುಕ್ತಮಾರುತಾ।
ಪ್ರಭೂತಸಲಿಲಾ ಸೌಮ್ಯ ಪ್ರಭೂತಕಮಲೋತ್ಪಲಾ ॥ **4.26.16** ॥ 1046

ಕಾರ್ತಿಕೇ ಸಮನುಪ್ರಾಪ್ತೇ ತ್ವಂ ರಾವಣವಧೇ ಯತ।
ಏಷ ನಃ ಸಮಯಃ ಸೌಮ್ಯ ಪ್ರವಿಶ ತ್ವಂ ಸ್ವಮಾಲಯಂ ॥ **4.26.17** ॥ 1047

ಅಭಿಷಿಂಚಸ್ವ ರಾಜ್ಯೇ ಚ ಸುಹೃದಃ ಸಂಪ್ರಹರ್ಷಯ।
ಇತಿ ರಾಮಾಭ್ಯನುಜ್ಞಾತಃ ಸುಗ್ರೀವೋ ವಾನರರ್ಷಭಃ ॥ **4.26.18** ॥ 1048

ಪ್ರವಿವೇಶ ಪುರೀಂ ರಮ್ಯಾಂ ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಂ ವಾಲಿಪಾಲಿತಾಂ।
ತಂ ವಾನರಸಹಸ್ರಾಣಿ ಪ್ರವಿಷ್ಟಂ ವಾನರೇಶ್ವರಂ ॥ **4.26.19** ॥ 1049

ಅಭಿವಾರ್ಯ ಪ್ರವಿಷ್ಟಾನಿ ಸರ್ವತಃ ಪ್ಲವಗೇಶ್ವರಂ।
ತತಃ ಪ್ರಕೃತಯಃ ಸರ್ವಾ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಹರಿಗಣೇಶ್ವರಂ ॥ **4.26.20** ॥ 1050

ಪ್ರಣಮ್ಯ ಮೂರ್ಧ್ನಾ ಪತಿತಾ ವಸುಧಾಯಾಂ ಸಮಾಹಿತಾಃ।
ಸುಗ್ರೀವಃ ಪ್ರಕೃತೀಃ ಸರ್ವಾಃ ಸಂಭಾಷ್ಯೋತ್ಥಾಪ್ಯ ವೀರ್ಯವಾನ್ ॥ **4.26.21** ॥ 1051

ಭ್ರಾತುರಂತಃಪುರಂ ಸೌಮ್ಯಂ ಪ್ರವಿವೇಶ ಮಹಾಬಲಃ।
ಪ್ರವಿಷ್ಟಂ ಭೀಮವಿಕ್ರಾಂತಂ ಸುಗ್ರೀವಂ ವಾನರರ್ಷಭಂ ॥ **4.26.22** ॥ 1052

ಅಭ್ಯಷಿಂಚಂತ ಸುಹೃದಃ ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷಮಿವಾಮರಾಃ।
ತಸ್ಯ ಪಾಂಡುರಮಾಜಹ್ರುಶ್ಛತ್ರಂ ಹೇಮಪರಿಷ್ಕೃತಂ ॥ **4.26.23** ॥ 1053

ಶುಕ್ಲೇ ಚ ವಾಲವ್ಯಜನೇ ಹೇಮದಂಡೇ ಯಶಸ್ಕರೇ।
ತಥಾ ರತ್ನಾನಿ ಸರ್ವಾಣಿ ಸರ್ವಬೀಜೌಷಧಾನಿ ಚ ॥ **4.26.24** ॥ 1054

ಸಕ್ಷೀರಾಣಾಂ ಚ ವೃಕ್ಷಾಣಾಂ ಪ್ರರೋಹಾನ್ ಕುಸುಮಾನಿ ಚ।
ಶುಕ್ಲಾನಿ ಚೈವ ವಸ್ತ್ರಾಣಿ ಶ್ವೇತಂ ಚೈವಾನುಲೇಪನಂ ॥ **4.26.25** ॥ 1055

ಸುಗಂಧೀನಿ ಚ ಮಾಲ್ಯಾನಿ ಸ್ಥಲಜಾನ್ಯಂಬುಜಾನಿ ಚ।
ಚಂದನಾನಿ ಚ ದಿವ್ಯಾನಿ ಗಂಧಾಂಶ್ಚ ವಿವಿಧಾನ್ ಬಹೂನ್ ॥ **4.26.26** ॥ 1056

ಅಕ್ಷತಂ ಜಾತರೂಪಂ ಚ ಪ್ರಿಯಂಗುಂ ಮಧುಸರ್ಪಿಷೀ।
ದಧಿ ಚರ್ಮ ಚ ವೈಯಾಘ್ರಂ ಪರಾರ್ಧ್ಯೇ ಚಾಪ್ಯುಪಾನಹೌ ॥ **4.26.27** ॥ 1057

ಸಮಾಲಂಭನಮಾದಾಯ ಗೋರೋಚನಂ ಮನಃಶಿಲಾಂ।
ಆಜಗ್ಮುಸ್ತತ್ರ ಮುದಿತಾ ವರಾಃ ಕನ್ಯಾಶ್ಚ ಷೋಡಶ ॥ **4.26.28** ॥ 1058

ತತಸ್ತೇ ವಾನರಶ್ರೇಷ್ಠಮಭಿಷೇಕ್ತುಂ ಯಥಾವಿಧಿ।
ರತ್ನೈರ್ವಸ್ತ್ರೈಶ್ಚ ಭಕ್ಷ್ಯೈಶ್ಚ ತೋಷಯಿತ್ವಾ ದ್ವಿಜರ್ಷಭಾನ್ ॥ **4.26.29** ॥ 1059

ತತಃ ಕುಶಪರಿಸ್ತೀರ್ಣಂ ಸಮಿದ್ಧಂ ಜಾತವೇದಸಂ।
ಮಂತ್ರಪೂತೇನ ಹವಿಷಾ ಹುತ್ವಾ ಮಂತ್ರವಿದೋ ಜನಾಃ ॥ **4.26.30** ॥ 1060

ತತೋ ಹೇಮಪ್ರತಿಷ್ಠಾನೇ ವರಾಸ್ತರಣಸಂವೃತೇ।
ಪ್ರಾಸಾದಶಿಖರೇ ರಮ್ಯೇ ಚಿತ್ರಮಾಲ್ಯೋಪಶೋಭಿತೇ ॥ **4.26.31** ॥ 1061

ಪ್ರಾಙ್ಮುಖಂ ವಿಧಿವನ್ಮಂತ್ರೈಃ ಸ್ಥಾಪಯಿತ್ವಾ ವರಾಸನೇ।
ನದೀನದೇಭ್ಯಃ ಸಂಹೃತ್ಯ ತೀರ್ಥೇಭ್ಯಶ್ಚ ಸಮಂತತಃ ॥ **4.26.32** ॥ 1062

ಆಹೃತ್ಯ ಚ ಸಮುದ್ರೇಭ್ಯಃ ಸರ್ವೇಭ್ಯೋ ವಾನರರ್ಷಭಾಃ।
ಅಪಃ ಕನಕಕುಂಭೇಷು ನಿಧಾಯ ವಿಮಲಂ ಜಲಂ ॥ **4.26.33** ॥ 1063

ಶುಭೈರ್ಮುಷಭಶೃಂಗೈಶ್ಚ ಕಲಶೈಶ್ಚೈವ ಕಾಂಚನೈಃ।
ಶಾಸ್ತ್ರದೃಷ್ಟೇನ ವಿಧಿನಾ ಮಹರ್ಷಿವಿಹಿತೇನ ಚ ॥ **4.26.34** ॥ 1064

ಗಜೋ ಗವಾಕ್ಷೋ ಗವಯಃ ಶರಭೋ ಗಂಧಮಾದನಃ।
ಮೈಂದಶ್ಚ ದ್ವಿವಿದಶ್ಚೈವ ಹನೂಮಾಂಜಾಂಬವಾಂಸ್ತಥಾ ॥ **4.26.35** ॥ 1065

ಅಭ್ಯಷಿಂಚತ ಸುಗ್ರೀವಂ ಪ್ರಸನ್ನೇನ ಸುಗಂಧಿನಾ।
ಸಲಿಲೇನ ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷಂ ವಸವೋ ವಾಸವಂ ಯಥಾ ॥ **4.26.36** ॥ 1066

ಅಭಿಷಿಕ್ತೇ ತು ಸುಗ್ರೀವೇ ಸರ್ವೇ ವಾನರಪುಂಗವಾಃ।
ಪ್ರಚುಕ್ರುಶುರ್ಮಹಾತ್ಮಾನೋ ಹೃಷ್ಟಾಃ ಶತಸಹಸ್ರಶಃ ॥ **4.26.37** ॥ 1067

ರಾಮಸ್ಯ ತು ವಚಃ ಕುರ್ವನ್ ಸುಗ್ರೀವೋ ವಾನರೇಶ್ವರಃ।
ಅಂಗದಂ ಸಂಪರಿಷ್ವಜ್ಯ ಯೌವರಾಜ್ಯೇಽಭ್ಯಷೇಚಯತ್ ॥ **4.26.38** ॥ 1068

ಅಂಗದೇ ಚಾಭಿಷಿಕ್ತೇ ತು ಸಾನುಕ್ರೋಶಾಃ ಪ್ಲವಂಗಮಾಃ।
ಸಾಧು ಸಾಧ್ವಿತಿ ಸುಗ್ರೀವಂ ಮಹಾತ್ಮಾನೋ ಹ್ಯಪೂಜಯನ್ ॥ **4.26.39** ॥ 1069

ರಾಮಂ ಚೈವ ಮಹಾತ್ಮಾನಂ ಲಕ್ಷ್ಮಣಂ ಚ ಪುನಃ ಪುನಃ।
ಪ್ರೀತಾಶ್ಚ ತುಷ್ಟುವುಃ ಸರ್ವೇ ತಾದೃಶೇ ತತ್ರ ವರ್ತಿನಿ ॥ **4.26.40** ॥ 1070

ಹೃಷ್ಟಪುಷ್ಟಜನಾಕೀರ್ಣಾ ಪತಾಕಾಧ್ವಜಶೋಭಿತಾ।
ಬಭೂವ ನಗರೀ ರಮ್ಯಾ ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾ ಗಿರಿಗಹ್ವರೇ ॥ **4.26.41** ॥ 1071

ನಿವೇದ್ಯ ರಾಮಾಯ ತದಾ ಮಹಾತ್ಮನೇ
ಮಹಾಭಿಷೇಕಂ ಕಪಿವಾಹಿನೀಪತಿಃ।
ರುಮಾಂ ಚ ಭಾರ್ಯಾಮುಪಲಭ್ಯ ವೀರ್ಯವಾ
ನವಾಪ ರಾಜ್ಯಂ ತ್ರಿದಶಾಧಿಪೋ ಯಥಾ ॥ **4.26.42** ॥ 1072

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡೇ ಷಡ್ವಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಸಪ್ತವಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಪ್ರಸ್ರವಣಗಿರೌ ಶ್ರೀರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣಯೋರ್ಮಿಥಃ ಸಂಲಾಪಃ

ಅಭಿಷಿಕ್ತೇ ತು ಸುಗ್ರೀವೇ ಪ್ರವಿಷ್ಟೇ ವಾನರೇ ಗುಹಾಂ।
ಆಜಗಾಮ ಸಹ ಭ್ರಾತ್ರಾ ರಾಮಃ ಪ್ರಸ್ರವಣಂ ಗಿರಿಂ ॥ **4.27.1** ॥ 1073

ಶಾರ್ದೂಲಮೃಗಸಂಘುಷ್ಟಂ ಸಿಂಹೈರ್ಭೀಮರವೈರ್ವೃತಂ।
ನಾನಾಗುಲ್ಮಲತಾಗೂಢಂ ಬಹುಪಾದಪಸಂಕುಲಂ ॥ **4.27.2** ॥ 1074

ಋಕ್ಷವಾನರಗೋಪುಚ್ಛೈರ್ಮಾರ್ಜಾರೈಶ್ಚ ನಿಷೇವಿತಂ।
ಮೇಘರಾಶಿನಿಭಂ ಶೈಲಂ ನಿತ್ಯಂ ಶುಚಿಕರಂ ಶಿವಂ ॥ **4.27.3** ॥ 1075

ತಸ್ಯ ಶೈಲಸ್ಯ ಶಿಖರೇ ಮಹತೀಮಾಯತಾಂ ಗುಹಾಂ।
ಪ್ರತ್ಯಗೃಹ್ಣೀತ ವಾಸಾರ್ಥಂ ರಾಮಃ ಸೌಮಿತ್ರಿಣಾ ಸಹ ॥ **4.27.4** ॥ 1076

ಕೃತ್ವಾ ಚ ಸಮಯಂ ರಾಮಃ ಸುಗ್ರೀವೇಣ ಸಹಾನಘಃ।
ಕಾಲಯುಕ್ತಂ ಮಹದ್ವಾಕ್ಯಮುವಾಚ ರಘುನಂದನಃ ॥ **4.27.5** ॥ 1077

ವಿನೀತಂ ಭ್ರಾತರಂ ಭ್ರಾತಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣಂ ಲಕ್ಷ್ಮಿವರ್ಧನಂ।
ಇಯಂ ಗಿರಿಗುಹಾ ರಮ್ಯಾ ವಿಶಾಲಾ ಯುಕ್ತಮಾರುತಾ ॥ **4.27.6** ॥ 1078

ಅಸ್ಯಾಂ ವತ್ಸ್ಯಾಮ ಸೌಮಿತ್ರೇ ವರ್ಷರಾತ್ರಮರಿಂದಮ।
ಗಿರಿಶೃಂಗಮಿದಂ ರಮ್ಯಮುತ್ತಮಂ ಪಾರ್ಥಿವಾತ್ಮಜ ॥ **4.27.7** ॥ 1079

ಶ್ವೇತಾಭಿಃ ಕೃಷ್ಣತಾಮ್ರಾಭಿಃ ಶಿಲಾಭಿರುಪಶೋಭಿತಂ।
ನಾನಾಧಾತುಸಮಾಕೀರ್ಣಂ ನದೀದರ್ದುರಸಂಯುತಂ ॥ **4.27.8** ॥ 1080

ವಿವಿಧೈರ್ವೃಕ್ಷಷಂಡೈಶ್ಚ ಚಾರುಚಿತ್ರಲತಾಯುತಂ।
ನಾನಾವಿಹಗಸಂಘುಷ್ಟಂ ಮಯೂರವರನಾದಿತಂ ॥ **4.27.9** ॥ 1081

ಮಾಲತೀಕುಂದಗುಲ್ಮೈಶ್ಚ ಸಿಂದುವಾರೈಃ ಶಿರೀಷಕೈಃ।
ಕದಂಬಾರ್ಜುನಸರ್ಜೈಶ್ಚ ಪುಷ್ಪಿತೈರುಪಶೋಭಿತಂ ॥ **4.27.10** ॥ 1082

ಇಯಂ ಚ ನಲಿನೀ ರಮ್ಯಾ ಫುಲ್ಲಪಂಕಜಮಂಡಿತಾ।
ನಾತಿದೂರೇ ಗುಹಾಯಾ ನೌ ಭವಿಷ್ಯತಿ ನೃಪಾತ್ಮಜ ॥ **4.27.11** ॥ 1083

ಪ್ರಾಗುದಕ್ಪ್ರವಣೇ ದೇಶೇ ಗುಹಾ ಸಾಧು ಭವಿಷ್ಯತಿ।
ಪಶ್ಚಾಚ್ಚೈವೋನ್ನತಾ ಸೌಮ್ಯ ನಿವಾತೇಯಂ ಭವಿಷ್ಯತಿ ॥ **4.27.12** ॥ 1084

ಗುಹಾದ್ವಾರೇ ಚ ಸೌಮಿತ್ರೇ ಶಿಲಾ ಸಮತಲಾ ಶಿವಾ।
ಕೃಷ್ಣಾ ಚೈವಾಯತಾ ಚೈವ ಭಿನ್ನಾಂಜನಚಯೋಪಮಾ ॥ **4.27.13** ॥ 1085

ಗಿರಿಶೃಂಗಮಿದಂ ತಾತ ಪಶ್ಯ ಚೋತ್ತರತಃ ಶುಭಂ।
ಭಿನ್ನಾಂಜನಚಯಾಕಾರಮಂಭೋಧರಮಿವೋದಿತಂ ॥ **4.27.14** ॥ 1086

ದಕ್ಷಿಣಸ್ಯಾಮಪಿ ದಿಶಿ ಸ್ಥಿತಂ ಶ್ವೇತಮಿವಾಂಬರಂ।
ಕೈಲಾಸಶಿಖರಪ್ರಖ್ಯಂ ನಾನಾಧಾತುವಿರಾಜಿತಂ ॥ **4.27.15** ॥ 1087

ಪ್ರಾಚೀನವಾಹಿನೀಂ ಚೈವ ನದೀಂ ಭೃಶಮಕರ್ದಮಾಂ।
ಗುಹಾಯಾಃ ಪರತಃ ಪಶ್ಯ ತ್ರಿಕೂಟೇ ಜಾಹ್ನವೀಮಿವ ॥ **4.27.16** ॥ 1088

ಚಂದನೈಸ್ತಿಲಕೈಃ ಸಾಲೈಸ್ತಮಾಲೈರತಿಮುಕ್ತಕೈಃ।
ಪದ್ಮಕೈಃ ಸರಲೈಶ್ಚೈವ ಅಶೋಕೈಶ್ಚೈವ ಶೋಭಿತಾಂ ॥ **4.27.17** ॥ 1089

ವಾನೀರೈಸ್ತಿಮಿದೈಶ್ಚೈವ ಬಕುಲೈಃ ಕೇತಕೈರಪಿ।
ಹಿಂತಾಲೈಸ್ತಿನಿಶೈರ್ನೀಪೈರ್ವೇತಸೈಃ ಕೃತಮಾಲಕೈಃ ॥ **4.27.18** ॥ 1090

ತೀರಜೈಃ ಶೋಭಿತಾ ಭಾತಿ ನಾನಾರೂಪೈಸ್ತತಸ್ತತಃ।
ವಸನಾಭರಣೋಪೇತಾ ಪ್ರಮದೇವಾಭ್ಯಲಂಕೃತಾ ॥ **4.27.19** ॥ 1091

ಶತಶಃ ಪಕ್ಷಿಸಂಘೈಶ್ಚ ನಾನಾನಾದವಿನಾದಿತಾ।
ಏಕೈಕಮನುರಕ್ತೈಶ್ಚ ಚಕ್ರವಾಕೈರಲಂಕೃತಾ ॥ **4.27.20** ॥ 1092

ಪುಲಿನೈರತಿರಮ್ಯೈಶ್ಚ ಹಂಸಸಾರಸಸೇವಿತಾ।
ಪ್ರಹಸಂತ್ಯೇವ ಭಾತ್ಯೇಷಾ ನಾನಾರತ್ನಸಮನ್ವಿತಾ ॥ **4.27.21** ॥ 1093

ಕ್ವಚಿನ್ನೀಲೋತ್ಪಲೈಶ್ಛನ್ನಾ ಭಾತಿರಕ್ತೋತ್ಪಲೈಃ ಕ್ವಚಿತ್।
ಕ್ವಚಿದಾಭಾತಿ ಶುಕ್ಲೈಶ್ಚ ದಿವ್ಯೈಃ ಕುಮುದಕುಡ್ಮಲೈಃ ॥ **4.27.22** ॥ 1094

ಪಾರಿಪ್ಲವಶತೈರ್ಜುಷ್ಟಾ ಬರ್ಹಿಕ್ರೌಂಚವಿನಾದಿತಾ।
ರಮಣೀಯಾ ನದೀ ಸೌಮ್ಯ ಮುನಿಸಂಘನಿಷೇವಿತಾ ॥ **4.27.23** ॥ 1095

ಪಶ್ಯ ಚಂದನವೃಕ್ಷಾಣಾಂ ಪಂಕ್ತೀಃ ಸುರುಚಿರಾ ಇವ।
ಕಕುಭಾನಾಂ ಚ ದೃಶ್ಯಂತೇ ಮನಸ್ಯೈವೋದಿತಾಃ ಸಮಂ ॥ **4.27.24** ॥ 1096

ಅಹೋ ಸುರಮಣೀಯೋಽಯಂ ದೇಶಃ ಶತ್ರುನಿಷೂದನ।
ದೃಢಂ ರಂಸ್ಯಾವ ಸೌಮಿತ್ರೇ ಸಾಧ್ವತ್ರ ನಿವಸಾವಹೇ ॥ **4.27.25** ॥ 1097

ಇತಶ್ಚ ನಾತಿದೂರೇ ಸಾ ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾ ಚಿತ್ರಕಾನನಾ।
ಸುಗ್ರೀವಸ್ಯ ಪುರೀ ರಮ್ಯಾ ಭವಿಷ್ಯತಿ ನೃಪಾತ್ಮಜ ॥ **4.27.26** ॥ 1098

ಗೀತವಾದಿತ್ರನಿರ್ಘೋಷಃ ಶ್ರೂಯತೇ ಜಯತಾಂ ವರ।
ನದತಾಂ ವಾನರಾಣಾಂ ಚ ಮೃದಂಗಾಡಂಬರೈಃ ಸಹ ॥ **4.27.27** ॥ 1099

ಲಬ್ಧ್ವಾ ಭಾರ್ಯಾಂ ಕಪಿವರಃ ಪ್ರಾಪ್ಯ ರಾಜ್ಯಂ ಸುಹೃದ್ವೃತಃ।
ಧ್ರುವಂ ನಂದತಿ ಸುಗ್ರೀವಃ ಸಂಪ್ರಾಪ್ಯ ಮಹತೀಂ ಶ್ರಿಯಂ ॥ **4.27.28** ॥ 1100

ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ನ್ಯವಸತ್ ತತ್ರ ರಾಘವಃ ಸಹಲಕ್ಷ್ಮಣಃ।
ಬಹುದೃಶ್ಯದರೀಕುಂಜೇ ತಸ್ಮಿನ್ ಪ್ರಸ್ರವಣೇ ಗಿರೌ ॥ **4.27.29** ॥ 1101

ಸುಸುಖೇ ಹಿ ಬಹುದ್ರವ್ಯೇ ತಸ್ಮಿನ್ ಹಿ ಧರಣೀಧರೇ।
ವಸತಸ್ತಸ್ಯ ರಾಮಸ್ಯ ರತಿರಲ್ಪಾಪಿ ನಾಭವತ್ ॥ **4.27.30** ॥ 1102

ಹೃತಾಂ ಹಿ ಭಾರ್ಯಾಂ ಸ್ಮರತಃ ಪ್ರಾಣೇಭ್ಯೋಽಪಿ ಗರೀಯಸೀಂ।
ಉದಯಾಭ್ಯುದಿತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಶಶಾಂಕಂ ಚ ವಿಶೇಷತಃ ॥ **4.27.31** ॥ 1103

ಆವಿವೇಶ ನ ತಂ ನಿದ್ರಾ ನಿಶಾಸು ಶಯನಂ ಗತಂ।
ತತ್ಸಮುತ್ಥೇನ ಶೋಕೇನ ಬಾಷ್ಪೋಪಹತಚೇತನಂ ॥ **4.27.32** ॥ 1104

ತಂ ಶೋಚಮಾನಂ ಕಾಕುತ್ಸ್ಥಂ ನಿತ್ಯಂ ಶೋಕಪರಾಯಣಂ।
ತುಲ್ಯದುಃಖೋಽಬ್ರವೀದ್ಭ್ರಾತಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣೋಽನುನಯಂ ವಚಃ ॥ **4.27.33** ॥ 1105

ಅಲಂ ವೀರ ವ್ಯಥಾಂ ಗತ್ವಾ ನ ತ್ವಂ ಶೋಚಿತುಮರ್ಹಸಿ।
ಶೋಚತೋ ಹ್ಯವಸೀದಂತಿ ಸರ್ವಾರ್ಥಾ ವಿದಿತಂ ಹಿ ತೇ ॥ **4.27.34** ॥ 1106

ಭವಾನ್ ಕ್ರಿಯಾಪರೋ ಲೋಕೇ ಭವಾನ್ ದೇವಪರಾಯಣಃ।
ಆಸ್ತಿಕೋ ಧರ್ಮಶೀಲಶ್ಚ ವ್ಯವಸಾಯೀ ಚ ರಾಘವ ॥ **4.27.35** ॥ 1107

ನ ಹ್ಯವ್ಯವಸಿತಃ ಶತ್ರುಂ ರಾಕ್ಷಸಂ ತಂ ವಿಶೇಷತಃ।
ಸಮರ್ಥಸ್ತ್ವಂ ರಣೇ ಹಂತುಂ ವಿಕ್ರಮೇ ಜಿಹ್ಮಕಾರಿಣಂ ॥ **4.27.36** ॥ 1108

ಸಮುನ್ಮೂಲಯ ಶೋಕಂ ತ್ವಂ ವ್ಯವಸಾಯಂ ಸ್ಥಿರೀಕುರು।
ತತಃ ಸಪರಿವಾರಂ ತಂ ರಾಕ್ಷಸಂ ಹಂತುಮರ್ಹಸಿ ॥ **4.27.37** ॥ 1109

ಪೃಥಿವೀಮಪಿ ಕಾಕುತ್ಸ್ಥ ಸಸಾಗರವನಾಚಲಾಂ।
ಪರಿವರ್ತಯಿತುಂ ಶಕ್ತಃ ಕಿಂ ಪುನಸ್ತಂ ಹಿ ರಾವಣಂ ॥ **4.27.38** ॥ 1110

ಶರತ್ಕಾಲಂ ಪ್ರತೀಕ್ಷಸ್ವ ಪ್ರಾವೃಟ್ಕಾಲೋಽಯಮಾಗತಃ।
ತತಃ ಸರಾಷ್ಟ್ರಂ ಸಗಣಂ ರಾವಣಂ ತಂ ವಧಿಷ್ಯಸಿ ॥ **4.27.39** ॥ 1111

ಅಹಂ ತು ಖಲು ತೇ ವೀರ್ಯಂ ಪ್ರಸುಪ್ತಂ ಪ್ರತಿಬೋಧಯೇ।
ದೀಪ್ತೈರಾಹುತಿಭಿಃ ಕಾಲೇ ಭಸ್ಮಚ್ಛನ್ನಮಿವಾನಲಂ ॥ **4.27.40** ॥ 1112

ಲಕ್ಷ್ಮಣಸ್ಯ ಹಿ ತದ್ ವಾಕ್ಯಂ ಪ್ರತಿಪೂಜ್ಯ ಹಿತಂ ಶುಭಂ।
ರಾಘವಃ ಸುಹೃದಂ ಸ್ನಿಗ್ಧಮಿದಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **4.27.41** ॥ 1113

ವಾಚ್ಯಂ ಯದನುರಕ್ತೇನ ಸ್ನಿಗ್ಧೇನಂ ಚ ಹಿತೇನ ಚ।
ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮಯುಕ್ತೇನ ತದುಕ್ತಂ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ತ್ವಯಾ ॥ **4.27.42** ॥ 1114

ಏಷ ಶೋಕಃ ಪರಿತ್ಯಕ್ತಃ ಸರ್ವಕಾರ್ಯಾವಸಾದಕಃ।
ವಿಕ್ರಮೇಷ್ವಪ್ರತಿಹತಂ ತೇಜಃ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಯಾಮ್ಯಹಂ ॥ **4.27.43** ॥ 1115

ಶರತ್ಕಾಲಂ ಪ್ರತೀಕ್ಷಿಷ್ಯೇ ಸ್ಥಿತೋಽಸ್ಮಿ ವಚನೇ ತವ।
ಸುಗ್ರೀವಸ್ಯ ನದೀನಾಂ ಚ ಪ್ರಸಾದಮನುಪಾಲಯನ್ ॥ **4.27.44** ॥ 1116

ಉಪಕಾರೇಣ ವೀರಸ್ತು ಪ್ರತಿಕಾರೇಣ ಯುಜ್ಯತೇ।
ಅಕೃತಜ್ಞೋಽಪ್ರತಿಕೃತೋ ಹಂತಿ ಸತ್ತ್ವವತಾಂ ಮನಃ ॥ **4.27.45** ॥ 1117

ತದೇವ ಯುಕ್ತಂ ಪ್ರಣಿಧಾಯ ಲಕ್ಷ್ಮಣಃ
ಕೃತಾಂಜಲಿಸ್ತತ್ ಪ್ರತಿಪೂಜ್ಯ ಭಾಷಿತಂ।
ಉವಾಚ ರಾಮಂ ಸ್ವಭಿರಾಮದರ್ಶನಂ
ಪ್ರದರ್ಶಯನ್ ದರ್ಶನಮಾತ್ಮನಃ ಶುಭಂ ॥ **4.27.46** ॥ 1118

ಯಥೋಕ್ತಮೇತತ್ ತವ ಸರ್ವಮೀಪ್ಸಿತಂ
ನರೇಂದ್ರ ಕರ್ತಾ ನಚಿರಾತ್ ತು ವಾನರಃ।
ಶರತ್ಪ್ರತೀಕ್ಷಃ ಕ್ಷಮತಾಮಿಮಂ ಭವಾನ್
ಜಲಪ್ರಪಾತಂ ರಿಪುನಿಗ್ರಹೇ ಧೃತಃ ॥ **4.27.47** ॥ 1119

ನಿಯಮ್ಯ ಕೋಪಂ ಪರಿಪಾಲ್ಯತಾಂ ಶರತ್
ಕ್ಷಮಸ್ವ ಮಾಸಾಂಶ್ಚತುರೋ ಮಯಾ ಸಹ।

ವಸಾಚಲೇಽಸ್ಮಿನ್ ಮೃಗರಾಜಸೇವಿತೇ
ಸಂವರ್ತಯಿತ್ವಾ ತ್ರುವಧೇ ಸಮುದ್ಯಮಂ ॥ **4.27.48** ॥ 1120

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡೇ ಸಪ್ತವಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಅಷ್ಟಾವಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀರಾಮೇಣ ವರ್ಷರ್ತೋರ್ವರ್ಣನಂ

ಸ ತದಾ ವಾಲಿನಂ ಹತ್ವಾ ಸುಗ್ರೀವಮಭಿಷಿಚ್ಯ ಚ।
ವಸನ್ ಮಾಲ್ಯವತಃ ಪೃಷ್ಠೇ ರಾಮೋ ಲಕ್ಷ್ಮಣಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **4.28.1** ॥ 1121

ಅಯಂ ಸ ಕಾಲಃ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಃ ಸಮಯೋಽದ್ಯ ಜಲಾಗಮಃ।
ಸಂಪಶ್ಯ ತ್ವಂ ನಭೋ ಮೇಘೈಃ ಸಂವೃತಂ ಗಿರಿಸನ್ನಿಭೈಃ ॥ **4.28.2** ॥ 1122

ನವಮಾಸಧೃತಂ ಗರ್ಭ ಭಾಸ್ಕರಸ್ಯ ಗಭಸ್ತಿಭಿಃ।
ಪೀತ್ವಾ ರಸಂ ಸಮುದ್ರಾಣಾಂ ದ್ಯೌಃ ಪ್ರಸೂತೇ ರಸಾಯನಂ ॥ **4.28.3** ॥ 1123

ಶಕ್ಯಮಂಬರಮಾರುಹ್ಯ ಮೇಘಸೋಪಾನಪಂಕ್ತಿಭಿಃ।
ಕುಟಜಾರ್ಜುನಮಾಲಾಭಿರಲಂಕರ್ತುಂ ದಿವಾಕರಃ ॥ **4.28.4** ॥ 1124

ಸಂಧ್ಯಾರಾಗೋತ್ಥಿತೈಸ್ತಾಮ್ರೈರಂತೇಷ್ವಪಿ ಚ ಪಾಂಡುಭಿಃ।
ಸ್ನಿಗ್ಧೈರಭ್ರಪಟಚ್ಛೇದೈರ್ಬದ್ಧವ್ರಣಮಿವಾಂಬರಂ ॥ **4.28.5** ॥ 1125

ಮಂದಮಾರುತನಿಃಶ್ವಾಸಂ ಸಂಧ್ಯಾಚಂದನರಂಜಿತಂ।
ಆಪಾಂಡುಜಲದಂ ಭಾತಿ ಕಾಮಾತುರಮಿವಾಂಬರಂ ॥ **4.28.6** ॥ 1126

ಏಷಾ ಘರ್ಮಪರಿಕ್ಲಿಷ್ಟಾ ನವವಾರಿಪರಿಪ್ಲುತಾ।
ಸೀತೇವ ಶೋಕಸಂತಪ್ತಾ ಮಹೀ ಬಾಷ್ಪಂ ವಿಮುಂಚತಿ ॥ **4.28.7** ॥ 1127

ಮೇಘೋದರವಿನಿರ್ಮುಕ್ತಾಃ ಕರ್ಪೂರದಲಶೀತಲಾಃ।
ಶಕ್ಯಮಂಜಲಿಭಿಃ ಪಾತುಂ ವಾತಾಃ ಕೇತಕಗಂಧಿನಃ॥ **4.28.8**॥ 1128

ಏಷ ಫುಲ್ಲಾರ್ಜುನಃ ಶೈಲಃ ಕೇತಕೈರಭಿವಾಸಿತಃ।
ಸುಗ್ರೀವ ಇವ ಶಾಂತಾರಿರ್ದಾರಾಭಿರಭಿಷಿಚ್ಯತೇ॥ **4.28.9**॥ 1129

ಮೇಘಕೃಷ್ಣಾಜಿನಧರಾ ಧಾರಾಯಜ್ಞೋಪವೀತಿನಃ।
ಮಾರುತಾಪೂರಿತಗುಹಾಃ ಪ್ರಾಧೀತಾ ಇವ ಪರ್ವತಾಃ॥ **4.28.10**॥ 1130

ಕಶಾಭಿರಿವ ಹೈಮೀಭಿರ್ವಿದ್ಯುದ್ಭಿರಭಿತಾಡಿತಂ।
ಅಂತಃಸ್ತನಿತನಿರ್ಘೋಷಂ ಸವೇದನಮಿವಾಂಬರಂ॥ **4.28.11**॥ 1131

ನೀಲಮೇಘಾಶ್ರಿತಾ ವಿದ್ಯುತ್ ಸ್ಫುರಂತೀ ಪ್ರತಿಭಾತಿ ಮೇ।
ಸ್ಫುರಂತೀ ರಾವಣಸ್ಯಾಂಕೇ ವೈದೇಹೀವ ತಪಸ್ವಿನೀ॥ **4.28.12**॥ 1132

ಇಮಾಸ್ತಾ ಮನ್ಮಥವತಾಂ ಹಿತಾಃ ಪ್ರತಿಹತಾ ದಿಶಃ।
ಅನುಲಿಪ್ತಾ ಇವ ಘನೈರ್ನಷ್ಟಗ್ರಹನಿಶಾಕರಾಃ॥ **4.28.13**॥ 1133

ಕ್ವಚಿದ್ ಬಾಷ್ಪಾಭಿಸಂರುದ್ಧಾನ್ ವರ್ಷಾಗಮಸಮುತ್ಸುಕಾನ್।
ಕುಟಜಾನ್ ಪಶ್ಯ ಸೌಮಿತ್ರೇ ಪುಷ್ಪಿತಾನ್ ಗಿರಿಸಾನುಷು।
ಮಮ ಶೋಕಾಭಿಭೂತಸ್ಯ ಕಾಮಸಂದೀಪನಾನ್ ಸ್ಥಿತಾನ್॥ **4.28.14**॥ 1134

ರಜಃ ಪ್ರಶಾಂತಂ ಸಹಿಮೋಽದ್ಯ ವಾಯು -
ರ್ನಿದಾಘದೋಷಪ್ರಸರಾಃ ಪ್ರಶಾಂತಾಃ।
ಸ್ಥಿತಾ ಹಿ ಯಾತ್ರಾ ವಸುಧಾಧಿಪಾನಾಂ
ಪ್ರವಾಸಿನೋ ಯಾಂತಿ ನರಾಃ ಸ್ವದೇಶಾನ್॥ **4.28.15**॥ 1135

ಸಂಪ್ರಸ್ಥಿತಾ ಮಾನಸವಾಸಲುಬ್ಧಾಃ
ಪ್ರಿಯಾನ್ವಿತಾಃ ಸಂಪ್ರತಿ ಚಕ್ರವಾಕಾಃ।
ಅಭೀಕ್ಷ್ಣವರ್ಷೋದಕವಿಕ್ಷತೇಷು
ಯಾನಾನಿ ಮಾರ್ಗೇಷು ನ ಸಂಪತಂತಿ॥ **4.28.16**॥ 1136

ಕ್ವಚಿತ್ ಪ್ರಕಾಶಂ ಕ್ವಚಿದಪ್ರಕಾಶಂ
ನಭಃ ಪ್ರಕೀರ್ಣಾಂಬುಧರಂ ವಿಭಾತಿ।
ಕ್ವಚಿತ್ಕ್ವಚಿತ್ ಪರ್ವತಸನ್ನಿರುದ್ಧಂ
ರೂಪಂ ಯಥಾ ಶಾಂತಮಹಾರ್ಣವಸ್ಯ॥ **4.28.17**॥ 1137

ವ್ಯಾಮಿಶ್ರಿತಂ ಸರ್ಜಕದಂಬಪುಷ್ಪೈ-
ರ್ನವಂ ಜಲಂ ಪರ್ವತಧಾತುತಾಮ್ರಂ।
ಮಯೂರಕೇಕಾಭಿರನುಪ್ರಯಾತಂ
ಶೈಲಾಪಗಾಃ ಶೀಘ್ರತರಂ ವಹಂತಿ॥ **4.28.18**॥ 1138

ರಸಾಕುಲಂ ಷಟ್ಪದಸನ್ನಿಕಾಶಂ
ಪ್ರಭುಜ್ಯತೇ ಜಂಬುಫಲಂ ಪ್ರಕಾಮಂ।
ಅನೇಕವರ್ಣಂ ಪವನಾವಧೂತಂ
ಭೂಮೌ ಪತತ್ಯಾಮ್ರಫಲಂ ವಿಪಕ್ವಂ॥ **4.28.19**॥ 1139

ವಿದ್ಯುತ್ಪತಾಕಾಃ ಸಬಲಾಕಮಾಲಾಃ
ಶೈಲೇಂದ್ರಕೂಟಾಕೃತಿಸನ್ನಿಕಾಶಾಃ।
ಗರ್ಜಂತಿ ಮೇಘಾಃ ಸಮುದೀರ್ಣನಾದಾ
ಮತ್ತಾ ಗಜೇಂದ್ರಾ ಇವ ಸಂಯುಗಸ್ಥಾಃ॥ **4.28.20**॥ 1140

ವರ್ಷೋದಕಾಪ್ಯಾಯಿತಶಾದ್ವಲಾನಿ
ಪ್ರವೃತ್ತನೃತ್ತೋತ್ಸವಬರ್ಹಿಣಾನಿ।
ವನಾನಿ ನಿರ್ವೃಷ್ಟಬಲಾಹಕಾನಿ
ಪಶ್ಯಾಪರಾಹ್ಣೇಷ್ವಧಿಕಂ ವಿಭಾಂತಿ॥ **4.28.21**॥ 1141

ಸಮುದ್ವಹಂತಃ ಸಲಿಲಾತಿಭಾರಂ
ಬಲಾಕಿನೋ ವಾರಿಧರಾ ನದಂತಃ।
ಮಹತ್ಸು ಶೃಂಗೇಷು ಮಹೀಧರಾಣಾಂ
ವಿಶ್ರಮ್ಯ ವಿಶ್ರಮ್ಯ ಪುನಃ ಪ್ರಯಾಂತಿ॥ **4.28.22**॥ 1142

ಮೇಘಾಭಿಕಾಮಾ ಪರಿಸಂಪತಂತೀ
ಸಮ್ಮೋದಿತಾ ಭಾತಿ ಬಲಾಕಪಂಕ್ತಿಃ।
ವಾತಾವಧೂತಾ ವರಪೌಂಡರೀಕೀ
ಲಂಬೇವ ಮಾಲಾ ರುಚಿರಾಂಬರಸ್ಯ॥ **4.28.23**॥ 1143

ಬಾಲೇಂದ್ರಗೋಪಾಂತರಚಿತ್ರಿತೇನ
ವಿಭಾತಿ ಭೂಮಿರ್ನವಶಾದ್ವಲೇನ।
ಗಾತ್ರಾನುಪೃಕ್ತೇನ ಶುಕಪ್ರಭೇಣ
ನಾರೀವ ಲಾಕ್ಷೋಕ್ಷಿತಕಂಬಲೇನ॥ **4.28.24**॥ 1144

ನಿದ್ರಾ ಶನೈಃ ಕೇಶವಮಭ್ಯುಪೈತಿ
ದ್ರುತಂ ನದೀ ಸಾಗರಮಭ್ಯುಪೈತಿ।
ಹೃಷ್ಟಾ ಬಲಾಕಾ ಘನಮಭ್ಯುಪೈತಿ
ಕಾಂತಾ ಸಕಾಮಾ ಪ್ರಿಯಮಭ್ಯುಪೈತಿ॥ **4.28.25**॥ 1145

ಜಾತಾ ವನಾಂತಾಃ ಶಿಖಿಸುಪ್ರನೃತ್ತಾ
ಜಾತಾಃ ಕದಂಬಾಃ ಸಕದಂಬಶಾಖಾಃ।
ಜಾತಾ ವೃಷಾ ಗೋಷು ಸಮಾನಕಾಮಾ
ಜಾತಾ ಮಹೀ ಸಸ್ಯವನಾಭಿರಾಮಾ॥ **4.28.26**॥ 1146

ವಹಂತಿ ವರ್ಷಂತಿ ನದಂತಿ ಭಾಂತಿ
ಧ್ಯಾಯಂತಿ ನೃತ್ಯಂತಿ ಸಮಾಶ್ವಸಂತಿ।
ನದ್ಯೋ ಘನಾ ಮತ್ತಗಜಾ ವನಾಂತಾಃ
ಪ್ರಿಯಾವಿಹೀನಾಃ ಶಿಖಿನಃ ಪ್ಲವಂಗಮಾಃ॥ **4.28.27**॥ 1147

ಪ್ರಹರ್ಷಿತಾಃ ಕೇತಕಿಪುಷ್ಪಗಂಧ -
ಮಾಘ್ರಾಯ ಮತ್ತಾ ವನನಿರ್ಝರೇಷು।
ಪ್ರಪಾತಶಬ್ದಾಕುಲಿತಾ ಗಜೇಂದ್ರಾಃ
ಸಾರ್ಧಂ ಮಯೂರೈಃ ಸಮದಾ ನದಂತಿ॥ **4.28.28**॥ 1148

ಧಾರಾನಿಪಾತೈರಭಿಹನ್ಯಮಾನಾಃ
ಕದಂಬಶಾಖಾಸು ವಿಲಂಬಮಾನಾಃ।
ಕ್ಷಣಾರ್ಜಿತಂ ಪುಷ್ಪರಸಾವಗಾಢಂ
ಶನೈರ್ಮದಂ ಷಟ್ಚರಣಾಸ್ತ್ಯಜಂತಿ ॥ **4.28.29** ॥ 1149

ಅಂಗಾರಚೂರ್ಣೋತ್ಕರಸನ್ನಿಕಾಶೈಃ
ಫಲೈಃ ಸುಪರ್ಯಾಪ್ತರಸೈಃ ಸಮೃದ್ಧೈಃ।
ಜಂಬೂದ್ರುಮಾಣಾಂ ಪ್ರವಿಭಾಂತಿ ಶಾಖಾ
ನಿಪೀಯಮಾನಾ ಇವ ಷಟ್ಪದೌಘೈಃ ॥ **4.28.30** ॥ 1150

ತಡಿತ್ಪತಾಕಾಭಿರಲಂಕೃತಾನಾ -
ಮುದೀರ್ಣಗಂಭೀರಮಹಾರವಾಣಾಂ।
ವಿಭಾಂತಿ ರೂಪಾಣಿ ಬಲಾಹಕಾನಾಂ
ರಣೋತ್ಸುಕಾನಾಮಿವ ವಾರಣಾನಾಂ ॥ **4.28.31** ॥ 1151

ಮಾರ್ಗಾನುಗಃ ಶೈಲವನಾನುಸಾರೀ
ಸಂಪ್ರಸ್ಥಿತೋ ಮೇಘರವಂ ನಿಶಮ್ಯ।
ಯುದ್ಧಾಭಿಕಾಮಃ ಪ್ರತಿನಾದಶಂಕೀ
ಮತ್ತೋ ಗಜೇಂದ್ರಃ ಪ್ರತಿಸನ್ನಿವೃತ್ತಃ ॥ **4.28.32** ॥ 1152

ಕ್ವಚಿತ್ ಪ್ರಗೀತಾ ಇವ ಷಟ್ಪದೌಘೈಃ
ಕ್ವಚಿತ್ ಪ್ರನೃತ್ತಾ ಇವ ನೀಲಕಂಠೈಃ।
ಕ್ವಚಿತ್ ಪ್ರಮತ್ತಾ ಇವ ವಾರಣೇಂದ್ರೈ -
ರ್ವಿಭಾಂತ್ಯನೇಕಾಶ್ರಯಿಣೋ ವನಾಂತಾಃ ॥ **4.28.33** ॥ 1153

ಕದಂಬಸರ್ಜಾರ್ಜುನಕಂದಲಾಢ್ಯಾ
ವನಾಂತಭೂಮಿರ್ಮಧುವಾರಿಪೂರ್ಣಾ।
ಮಯೂರಮತ್ತಾಭಿರುತಪ್ರನೃತ್ತೈ -
ರಾಪಾನಭೂಮಿಪ್ರತಿಮಾ ವಿಭಾತಿ ॥ **4.28.34** ॥ 1154

ಮುಕ್ತಾಸಮಾಭಂ ಸಲಿಲಂ ಪತದ್ ವೈ
ಸುನಿರ್ಮಲಂ ಪತ್ರಪುಟೇಷು ಲಗ್ನಂ।
ಹೃಷ್ಟಾ ವಿವರ್ಣಚ್ಛದನಾ ವಿಹಂಗಾಃ
ಸುರೇಂದ್ರದತ್ತಂ ತೃಷಿತಾಃ ಪಿಬಂತಿ ॥ **4.28.35** ॥ 1155

ಷಟ್ಪಾದತಂತ್ರೀಮಧುರಾಭಿಧಾನಂ
ಪ್ಲವಂಗಮೋದೀರಿತಕಂಠತಾಲಂ।
ಆವಿಷ್ಕೃತಂ ಮೇಘಮೃದಂಗನಾದೈ-
ರ್ವನೇಷು ಸಂಗೀತಮಿವ ಪ್ರವೃತ್ತಂ ॥ **4.28.36** ॥ 1156

ಕ್ವಚಿತ್ ಪ್ರನೃತ್ತೈಃ ಕ್ವಚಿದುನ್ನದದ್ಭಿಃ
ಕ್ವಚಿಚ್ಚ ವೃಕ್ಷಾಗ್ರನಿಷಣ್ಣಕಾಯೈಃ।
ವ್ಯಾಲಂಬಬರ್ಹಾಭರಣೈರ್ಮಯೂರೈ-
ರ್ವನೇಷು ಸಂಗೀತಮಿವ ಪ್ರವೃತ್ತಂ ॥ **4.28.37** ॥ 1157

ಸ್ವನೈರ್ಘನಾನಾಂ ಪ್ಲವಗಾಃ ಪ್ರಬುದ್ಧಾ
ವಿಹಾಯ ನಿದ್ರಾಂ ಚಿರಸನ್ನಿರುದ್ಧಾಂ।
ಅನೇಕರೂಪಾಕೃತಿವರ್ಣನಾದಾ
ನವಾಂಬುಧಾರಾಭಿಹತಾ ನದಂತಿ ॥ **4.28.38** ॥ 1158

ನದ್ಯಃ ಸಮುದ್ವಾಹಿತಚಕ್ರವಾಕಾ -
ಸ್ತಟಾನಿ ಶೀರ್ಣಾನ್ಯಪವಾಹಯಿತ್ವಾ।
ದೃಪ್ತಾ ನವಪ್ರಾವೃತಪೂರ್ಣಭೋಗಾ -
ದೃತಂ ಸ್ವಭರ್ತಾರಮುಪೋಪಯಾಂತಿ ॥ **4.28.39** ॥ 1159

ನೀಲೇಷು ನೀಲಾ ನವವಾರಿಪೂರ್ಣಾ
ಮೇಘೇಷು ಮೇಘಾಃ ಪ್ರತಿಭಾಂತಿ ಸಕ್ತಾಃ।
ದವಾಗ್ನಿದಗ್ಧೇಷು ದವಾಗ್ನಿದಗ್ಧಾಃ
ಶೈಲೇಷು ಶೈಲಾ ಇವ ಬದ್ಧಮೂಲಾಃ ॥ **4.28.40** ॥ 1160

ಪ್ರಮತ್ತಸನ್ನಾದಿತಬರ್ಹಿಣಾನಿ
ಸಶಕ್ರಗೋಪಾಕುಲಶಾದ್ವಲಾನಿ।
ಚರಂತಿ ನೀಪಾರ್ಜುನವಾಸಿತಾನಿ
ಗಜಾಃ ಸುರಮ್ಯಾಣಿ ವನಾಂತರಾಣಿ ॥ **4.28.41** ॥ 1161

ನವಾಂಬುಧಾರಾಹತಕೇಸರಾಣಿ
ದ್ರುತಂ ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ಸರೋರುಹಾಣಿ।
ಕದಂಬಪುಷ್ಪಾಣಿ ಸಕೇಸರಾಣಿ
ನವಾನಿ ಹೃಷ್ಟಾ ಭ್ರಮರಾಃ ಪಿಬಂತಿ ॥ **4.28.42** ॥ 1162

ಮತ್ತಾ ಗಜೇಂದ್ರಾ ಮುದಿತಾ ಗವೇಂದ್ರಾ
ವನೇಷು ವಿಕ್ರಾಂತತರಾ ಮೃಗೇಂದ್ರಾಃ।
ರಮ್ಯಾ ನಗೇಂದ್ರಾ ನಿಭೃತಾ ನರೇಂದ್ರಾಃ
ಪ್ರಕ್ರೀಡಿತೋ ವಾರಿಧರೈಃ ಸುರೇಂದ್ರಃ ॥ **4.28.43** ॥ 1163

ಮೇಘಾಃ ಸಮುದ್ಭೂತಸಮುದ್ರನಾದಾ
ಮಹಾಜಲೌಘೈರ್ಗಗನಾವಲಂಬಾಃ।
ನದೀಸ್ತಟಾಕಾನಿ ಸರಾಂಸಿ ವಾಪೀ -
ರ್ಮಹೀಂ ಚ ಕೃತ್ಸ್ನಾಮಪವಾಹಯಂತಿ ॥ **4.28.44** ॥ 1164

ವರ್ಷಪ್ರವೇಗಾ ವಿಪುಲಾಃ ಪತಂತಿ
ಪ್ರವಾಂತಿ ವಾತಾಃ ಸಮುದೀರ್ಣವೇಗಾಃ।
ಪ್ರಣಷ್ಟಕೂಲಾಃ ಪ್ರವಹಂತಿ ಶೀಘ್ರಂ
ನದ್ಯೋ ಜಲಂ ವಿಪ್ರತಿಪನ್ನಮಾರ್ಗಾಃ ॥ **4.28.45** ॥ 1165

ನರೈರ್ನರೇಂದ್ರಾ ಇವ ಪರ್ವತೇಂದ್ರಾಃ
ಸುರೇಂದ್ರದತ್ತೈಃ ಪವನೋಪನೀತೈಃ।
ಘನಾಂಬುಕುಂಭೈರಭಿಷಿಚ್ಯಮಾನಾ
ರೂಪಂ ಶ್ರಿಯಂ ಸ್ವಾಮಿವ ದರ್ಶಯಂತಿ ॥ **4.28.46** ॥ 1166

ಘನೋಪಗೂಢಂ ಗಗನಂ ನ ತಾರಾ
ನ ಭಾಸ್ಕರೋ ದರ್ಶನಮಭ್ಯುಪೈತಿ।
ನವೈರ್ಜಲೌಘೈರ್ಧರಣೀ ವಿತೃಪ್ತಾ
ತಮೋವಿಲಿಪ್ತಾ ನ ದಿಶಃ ಪ್ರಕಾಶಾಃ ॥ **4.28.47** ॥ 1167

ಮಹಾಂತಿ ಕೂಟಾನಿ ಮಹೀಧರಾಣಾಂ
ಧಾರಾವಿಧೌತಾನ್ಯಧಿಕಂ ವಿಭಾಂತಿ।
ಮಹಾಪ್ರಮಾಣೈರ್ವಿಪುಲೈಃ ಪ್ರಪಾತೈ-
ರ್ಮುಕ್ತಾಕಲಾಪೈರಿವ ಲಂಬಮಾನೈಃ ॥ **4.28.48** ॥ 1168

ಶೈಲೋಪಲಪ್ರಸ್ಖಲಮಾನವೇಗಾಃ
ಶೈಲೋತ್ತಮಾನಾಂ ವಿಪುಲಾಃ ಪ್ರಪಾತಾಃ।
ಗುಹಾಸು ಸನ್ನಾದಿತಬರ್ಹಿಣಾಸು
ಹಾರಾ ವಿಕೀರ್ಯಂತ ಇವಾವಭಾಂತಿ ॥ **4.28.49** ॥ 1169

ಶೀಘ್ರಪ್ರವೇಗಾ ವಿಪುಲಾಃ ಪ್ರಪಾತಾ
ನಿರ್ಧೌತಶೃಂಗೋಪತಲಾ ಗಿರೀಣಾಂ।
ಮುಕ್ತಾಕಲಾಪಪ್ರತಿಮಾಃ ಪತಂತೋ
ಮಹಾಗುಹೋತ್ಸಂಗತಲೈರ್ಧ್ರಿಯಂತೇ ॥ **4.28.50** ॥ 1170

ಸುರತಾಮರ್ದವಿಚ್ಛಿನ್ನಾಃ ಸ್ವರ್ಗಸ್ತ್ರೀಹಾರಮೌಕ್ತಿಕಾಃ।
ಪತಂತಿ ಚಾತುಲಾ ದಿಕ್ಷು ತೋಯಧಾರಾಃ ಸಮಂತತಃ ॥ **4.28.51** ॥ 1171

ವಿಲೀಯಮಾನೈರ್ವಿಹಗೈರ್ನಿಮೀಲದ್ಭಿಶ್ಚ ಪಂಕಜೈಃ।
ವಿಕಸಂತ್ಯಾ ಚ ಮಾಲತ್ಯಾ ಗತೋಽಸ್ತಂ ಜ್ಞಾಯತೇ ರವಿಃ ॥ **4.28.52** ॥ 1172

ವೃತ್ತಾ ಯಾತ್ರಾ ನರೇಂದ್ರಾಣಾಂ ಸೇನಾ ಪಥ್ಯೇವ ವರ್ತತೇ।
ವೈರಾಣಿ ಚೈವ ಮಾರ್ಗಾಶ್ಚ ಸಲಿಲೇನ ಸಮೀಕೃತಾಃ ॥ **4.28.53** ॥ 1173

ಮಾಸಿ ಪ್ರೌಷ್ಠಪದೇ ಬ್ರಹ್ಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಂ ವಿವಕ್ಷತಾಂ।
ಅಯಮಧ್ಯಾಯಸಮಯಃ ಸಾಮಗಾನಾಮುಪಸ್ಥಿತಃ ॥ **4.28.54** ॥ 1174

ವಿವೃತ್ತಕರ್ಮಾಯತನೋ ನೂನಂ ಸಂಚಿತಸಂಚಯಃ।
ಆಷಾಢೀಮಭ್ಯುಪಗತೋ ಭರತಃ ಕೋಸಲಾಧಿಪಃ ॥ **4.28.55** ॥ 1175

ನೂನಮಾಪೂರ್ಯಮಾಣಾಯಾಃ ಸರಯ್ವಾ ವರ್ಧತೇ ರಯಃ।
ಮಾಂ ಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ಸಮಾಯಾಂತಮಯೋಧ್ಯಾಯಾ ಇವ ಸ್ವನಃ ॥ **4.28.56** ॥ 1176

ಇಮಾಃ ಸ್ಫೀತಗುಣಾ ವರ್ಷಾಃ ಸುಗ್ರೀವಃ ಸುಖಮಶ್ನುತೇ।
ವಿಜಿತಾರಿಃ ಸದಾರಶ್ಚ ರಾಜ್ಯೇ ಮಹತಿ ಚ ಸ್ಥಿತಃ ॥ **4.28.57** ॥ 1177

ಅಹಂ ತು ಹೃತದಾರಶ್ಚ ರಾಜ್ಯಾಚ್ಚ ಮಹತಶ್ಚ್ಯುತಃ।
ನದೀಕೂಲಮಿವ ಕ್ಲಿನ್ನಮವಸೀದಾಮಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ॥ **4.28.58** ॥ 1178

ಶೋಕಶ್ಚ ಮಮ ವಿಸ್ತೀರ್ಣೋ ವರ್ಷಾಶ್ಚ ಭೃಶದುರ್ಗಮಾಃ।
ರಾವಣಶ್ಚ ಮಹಾಂಛತ್ರುರಪಾರಃ ಪ್ರತಿಭಾತಿ ಮೇ ॥ **4.28.59** ॥ 1179

ಅಯಾತ್ರಾಂ ಚೈವ ದೃಷ್ಟ್ವೇಮಾಂ ಮಾರ್ಗಾಂಶ್ಚ ಭೃಶದುರ್ಗಮಾನ್।
ಪ್ರಣತೇ ಚೈವ ಸುಗ್ರೀವೇ ನ ಮಯಾ ಕಿಂಚಿದೀರಿತಂ ॥ **4.28.60** ॥ 1180

ಅಪಿ ಚಾಪಿ ಪರಿಕ್ಲಿಷ್ಟಂ ಚಿರಾದ್ ದಾರೈಃ ಸಮಾಗತಂ।
ಆತ್ಮಕಾರ್ಯಗರೀಯಸ್ತ್ವಾದ್ ವಕ್ತುಂ ನೇಚ್ಛಾಮಿ ವಾನರಂ ॥ **4.28.61** ॥ 1181

ಸ್ವಯಮೇವ ಹಿ ವಿಶ್ರಮ್ಯ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಕಾಲಮುಪಾಗತಂ।
ಉಪಕಾರಂ ಚ ಸುಗ್ರೀವೋ ವೇತ್ಸ್ಯತೇ ನಾತ್ರ ಸಂಶಯಃ ॥ **4.28.62** ॥ 1182

ತಸ್ಮಾತ್ ಕಾಲಪ್ರತೀಕ್ಷೋಽಹಂ ಸ್ಥಿತೋಽಸ್ಮಿ ಶುಭಲಕ್ಷಣ।
ಸುಗ್ರೀವಸ್ಯ ನದೀನಾಂ ಚ ಪ್ರಸಾದಮಭಿಕಾಂಕ್ಷಯನ್ ॥ **4.28.63** ॥ 1183

ಉಪಕಾರೇಣ ವೀರೋ ಹಿ ಪ್ರತೀಕಾರೇಣ ಯುಜ್ಯತೇ।
ಅಕೃತಜ್ಞೋಽಪ್ರತಿಕೃತೋ ಹಂತಿ ಸತ್ತ್ವವತಾಂ ಮನಃ ॥ **4.28.64** ॥ 1184

ಅಥೈವಮುಕ್ತಃ ಪ್ರಣಿಧಾಯ ಲಕ್ಷ್ಮಣಃ
ಕೃತಾಂಜಲಿಸ್ತತ್ ಪ್ರತಿಪೂಜ್ಯ ಭಾಷಿತಂ।
ಉವಾಚ ರಾಮಂ ಸ್ವಭಿರಾಮದರ್ಶನಂ
ಪ್ರದರ್ಶಯನ್ ದರ್ಶನಮಾತ್ಮನಃ ಶುಭಂ ॥ **4.28.65** ॥ 1185

ಯದುಕ್ತಮೇತತ್ ತವ ಸರ್ವಮೀಪ್ಸಿತಂ
ನರೇಂದ್ರ ಕರ್ತಾ ನಚಿರಾದ್ಧರೀಶ್ವರಃ।
ಶರತ್ಪ್ರತೀಕ್ಷಃ ಕ್ಷಮತಾಮಿಮಂ ಭವಾನ್
ಜಲಪ್ರಪಾತಂ ರಿಪುನಿಗ್ರಹೇ ಧೃತಃ ॥ **4.28.66** ॥ 1186

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡೇ ಅಷ್ಟಾವಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಏಕೋನತ್ರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಹನುಮತಾ ಬೋಧಿತೇನ ಸುಗ್ರೀವೇಣ ನೀಲಂ ಪ್ರತಿ ವಾನರಸೈನಿಕಾನಾಮೇಕತ್ರಕರಣಾಯಾದೇಶದಾನಂ

ಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ವಿಮಲಂ ವ್ಯೋಮ ಗತವಿದ್ಯುದ್ಬಲಾಹಕಂ।
ಸಾರಸಾಕುಲಸಂಘುಷ್ಟಂ ರಮ್ಯಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಾನುಲೇಪನಂ ॥ **4.29.1** ॥ 1187

ಸಮೃದ್ಧಾರ್ಥಂ ಚ ಸುಗ್ರೀವಂ ಮಂದಧರ್ಮಾರ್ಥಸಂಗ್ರಹಂ।
ಅತ್ಯರ್ಥಂ ಚಾಸತಾಂ ಮಾರ್ಗಮೇಕಾಂತಗತಮಾನಸಂ ॥ **4.29.2** ॥ 1188

ನಿವೃತ್ತಕಾರ್ಯಂ ಸಿದ್ಧಾರ್ಥಂ ಪ್ರಮದಾಭಿರತಂ ಸದಾ।
ಪ್ರಾಪ್ತವಂತಮಭಿಪ್ರೇತಾನ್ ಸರ್ವಾನೇವ ಮನೋರಥಾನ್ ॥ **4.29.3** ॥ 1189

ಸ್ವಾಂ ಚ ಪತ್ನೀಮಭಿಪ್ರೇತಾಂ ತಾರಾಂ ಚಾಪಿ ಸಮೀಪ್ಸಿತಾಂ।
ವಿಹರಂತಮಹೋರಾತ್ರಂ ಕೃತಾರ್ಥಂ ವಿಗತಜ್ವರಂ ॥ **4.29.4** ॥ 1190

ಕ್ರೀಡಂತಮಿವ ದೇವೇಶಂ ಗಂಧರ್ವಾಪ್ಸರಸಾಂ ಗಣೈಃ।
ಮಂತ್ರಿಷು ನ್ಯಸ್ತಕಾರ್ಯಂ ಚ ಮಂತ್ರಿಣಾಮನವೇಕ್ಷಕಂ ॥ **4.29.5** ॥ 1191

ಉಚ್ಛಿನ್ನರಾಜ್ಯಸಂದೇಹಂ ಕಾಮವೃತ್ತಮಿವ ಸ್ಥಿತಂ।
ನಿಶ್ಚಿತಾರ್ಥೋಽರ್ಥತತ್ತ್ವಜ್ಞಃ ಕಾಲಧರ್ಮವಿಶೇಷವಿತ್ ॥ **4.29.6** ॥ 1192

ಪ್ರಸಾದ್ಯ ವಾಕ್ಯೈರ್ವಿವಿಧೈರ್ಹೇತುಮದ್ಭಿರ್ಮನೋರಮೈಃ।
ವಾಕ್ಯವಿದ್ ವಾಕ್ಯತತ್ತ್ವಜ್ಞಂ ಹರೀಶಂ ಮಾರುತಾತ್ಮಜಃ ॥ **4.29.7** ॥ 1193

ಹಿತಂ ತಥ್ಯಂ ಚ ಪಥ್ಯಂ ಚ ಸಾಮಧರ್ಮಾರ್ಥನೀತಿಮತ್।
ಪ್ರಣಯಪ್ರೀತಿಸಂಯುಕ್ತಂ ವಿಶ್ವಾಸಕೃತನಿಶ್ಚಯಂ ॥ **4.29.8** ॥ 1194

ಹರೀಶ್ವರಮುಪಾಗಮ್ಯ ಹನೂಮಾನ್ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್।
ರಾಜ್ಯಂ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ಯಶಶ್ಚೈವ ಕೌಲೀ ಶ್ರೀರಭಿವರ್ಧಿತಾ ॥ **4.29.9** ॥ 1195

ಮಿತ್ರಾಣಾಂ ಸಂಗ್ರಹಃ ಶೇಷಸ್ತದ್ ಭವಾನ್ ಕರ್ತುಮರ್ಹತಿ।
ಯೋ ಹಿ ಮಿತ್ರೇಷು ಕಾಲಜ್ಞಃ ಸತತಂ ಸಾಧು ವರ್ತತೇ ॥ **4.29.10** ॥ 1196

ತಸ್ಯ ರಾಜ್ಯಂ ಚ ಕೀರ್ತಿಶ್ಚ ಪ್ರತಾಪಶ್ಚಾಪಿ ವರ್ಧತೇ।
ಯಸ್ಯ ಕೋಶಶ್ಚ ದಂಡಶ್ಚ ಮಿತ್ರಾಣ್ಯಾತ್ಮಾ ಚ ಭೂಮಿಪ।
ಸಮಾನ್ಯೇತಾನಿ ಸರ್ವಾಣಿ ಸ ರಾಜ್ಯಂ ಮಹದಶ್ನುತೇ ॥ **4.29.11** ॥ 1197

ತದ್ ಭವಾನ್ ವೃತ್ತಸಂಪನ್ನಃ ಸ್ಥಿತಃಪಥಿ ನಿರತ್ಯಯೇ।
ಮಿತ್ರಾರ್ಥಮಭಿನೀತಾರ್ಥಂ ಯಥಾವತ್ ಕರ್ತುಮರ್ಹತಿ ॥ **4.29.12** ॥ 1198

ಸಂತ್ಯಜ್ಯ ಸರ್ವಕರ್ಮಾಣಿ ಮಿತ್ರಾರ್ಥೇ ಯೋ ನ ವರ್ತತೇ।
ಸಂಭ್ರಮಾದ್ ವಿಕೃತೋತ್ಸಾಹಃ ಸೋಽನರ್ಥೇನಾವರುಧ್ಯತೇ ॥ **4.29.13** ॥ 1199

ಯೋ ಹಿ ಕಾಲವ್ಯತೀತೇಷು ಮಿತ್ರಕಾರ್ಯೇಷು ವರ್ತತೇ।
ಸ ಕೃತ್ವಾ ಮಹತೋಽಪ್ಯರ್ಥಾನ್ನ ಮಿತ್ರಾರ್ಥೇನ ಯುಜ್ಯತೇ ॥ **4.29.14** ॥ 1200

ತದಿದಂ ಮಿತ್ರಕಾರ್ಯಂ ನಃ ಕಾಲಾತೀತಮರಿಂದಮ।
ಕ್ರಿಯತಾಂ ರಾಘವಸ್ಯೈತದ್ ವೈದೇಹ್ಯಾಃ ಪರಿಮಾರ್ಗಣಂ ॥ **4.29.15** ॥ 1201

ನ ಚ ಕಾಲಮತೀತಂ ತೇ ನಿವೇದಯತಿ ಕಾಲವಿತ್।
ತ್ವರಮಾಣೋಽಪಿ ಸ ಪ್ರಾಜ್ಞಸ್ತವ ರಾಜನ್ ವಶಾನುಗಃ ॥ **4.29.16** ॥ 1202

ಕುಲಸ್ಯ ಹೇತುಃ ಸ್ನೇತಸ್ಯ ದೀರ್ಘಬಂಧುಶ್ಚ ರಾಘವಃ।
ಅಪ್ರಮೇಯಪ್ರಭಾವಶ್ಚ ಸ್ವಯಂ ಚಾಪ್ರತಿಮೋ ಗುಣೈಃ ॥ **4.29.17** ॥ 1203

ತಸ್ಯ ತ್ವಂ ಕುರು ವೈ ಕಾರ್ಯ ಪೂರ್ವಂ ತೇನ ಕೃತಂ ತವ।
ಹರೀಶ್ವರ ಕಪಿಶ್ರೇಷ್ಠಾನಾಜ್ಞಾಪಯಿತುಮರ್ಹಸಿ ॥ **4.29.18** ॥ 1204

ನಹಿ ತಾವದ್ ಭವೇತ್ ಕಾಲೋ ವ್ಯತೀತಶ್ಚೋದನಾದೃತೇ।
ಚೋದಿತಸ್ಯ ಹಿ ಕಾರ್ಯಸ್ಯ ಭವೇತ್ ಕಾಲವ್ಯತಿಕ್ರಮಃ ॥ **4.29.19** ॥ 1205

ಅಕರ್ತುರಪಿ ಕಾರ್ಯಸ್ಯ ಭವಾನ್ ಕರ್ತಾ ಹರೀಶ್ವರ।
ಕಿಂ ಪುನಃ ಪ್ರತಿಕರ್ತುಸ್ತೇ ರಾಜ್ಯೇನ ಚ ವಧೇನ ಚ ॥ **4.29.20** ॥ 1206

ಶಕ್ತಿಮಾನತಿವಿಕ್ರಾಂತೋ ವಾನರರ್ಕ್ಷಗಣೇಶ್ವರ।
ಕರ್ತುಂ ದಾಶರಥೇಃ ಪ್ರೀತಿಮಾಜ್ಞಾಯಾಂ ಕಿಂ ನು ಸಜ್ಜಸೇ ॥ **4.29.21** ॥ 1207

ಕಾಮಂ ಖಲು ಶರೈಃ ಶಕ್ತಃ ಸುರಾಸುರಮಹೋರಗಾನ್।
ವಶೇ ದಾಶರಥಿಃ ಕರ್ತುಂ ತ್ವತ್ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಮವೇಕ್ಷತೇ ॥ **4.29.22** ॥ 1208

ಪ್ರಾಣತ್ಯಾಗಾವಿಶಂಕೇನ ಕೃತಂ ತೇನ ಮಹತ್ ಪ್ರಿಯಂ।
ತಸ್ಯ ಮಾರ್ಗಾಮ ವೈದೇಹೀಂ ಪೃಥಿವ್ಯಾಮಪಿ ಚಾಂಬರೇ ॥ **4.29.23** ॥ 1209

ದೇವದಾನವಗಂಧರ್ವಾ ಅಸುರಾಃ ಸಮರುದ್ಗಣಾಃ।
ನ ಚ ಯಕ್ಷಾ ಭಯಂ ತಸ್ಯ ಕುರ್ಯುಃ ಕಿಮಿವ ರಾಕ್ಷಸಾಃ ॥ **4.29.24** ॥ 1210

ತದೇವಂ ಶಕ್ತಿಯುಕ್ತಸ್ಯ ಪೂರ್ವಂ ಪ್ರತಿಕೃತಸ್ತಥಾ।
ರಾಮಸ್ಯಾರ್ಹಸಿ ಪಿಂಗೇಶ ಕರ್ತುಂ ಸರ್ವಾತ್ಮನಾ ಪ್ರಿಯಂ ॥ **4.29.25** ॥ 1211

ನಾಧಸ್ತಾದವನೌ ನಾಪ್ಸು ಗತಿರ್ನೋಪರಿ ಚಾಂಬರೇ।
ಕಸ್ಯಚಿತ್ ಸಜ್ಜತೇಽಸ್ಮಾಕಂ ಕಪೀಶ್ವರ ತವಾಜ್ಞಯಾ ॥ **4.29.26** ॥ 1212

ತದಾಜ್ಞಾಪಯ ಕಃ ಕಿಂ ತೇ ಕುತೋ ವಾಪಿ ವ್ಯವಸ್ಯತು।
ಹರಯೋ ಹ್ಯಪ್ರಧೃಷ್ಯಾಸ್ತೇ ಸಂತಿ ಕೋಟ್ಯಗ್ರತೋಽನಘ ॥ **4.29.27** ॥ 1213

ತಸ್ಯ ತದ್ ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಕಾಲೇ ಸಾಧು ನಿರೂಪಿತಂ।
ಸುಗ್ರೀವಃ ಸತ್ತ್ವಸಂಪನ್ನಶ್ಚಕಾರ ಮತಿಮುತ್ತಮಾಂ ॥ **4.29.28** ॥ 1214

ಸಂದಿದೇಶಾತಿಮತಿಮಾನ್ ನೀಲಂ ನಿತ್ಯಕೃತೋದ್ಯಮಂ।
ದಿಕ್ಷು ಸರ್ವಾಸು ಸರ್ವೇಷಾಂ ಸೈನ್ಯಾನಾಮುಪಸಂಗ್ರಹೇ ॥ **4.29.29** ॥ 1215

ಯಥಾ ಸೇನಾ ಸಮಗ್ರಾ ಮೇ ಯೂಥಪಾಲಾಶ್ಚ ಸರ್ವಶಃ।
ಸಮಾಗಚ್ಛಂತ್ಯಸಂಗೇನ ಸೇನಾಗ್ರ್ಯೇಣ ತಥಾ ಕುರು ॥ **4.29.30** ॥ 1216

ಯೇ ತ್ವಂತಪಾಲಾಃ ಪ್ಲವಗಾಃ ಶೀಘ್ರಗಾ ವ್ಯವಸಾಯಿನಃ।
ಸಮಾನಯಂತು ತೇ ಶೀಘ್ರಂ ತ್ವರಿತಾಃ ಶಾಸನಾನ್ಮಮ।
ಸ್ವಯಂ ಚಾನಂತರಂ ಕಾರ್ಯಂ ಭವಾನೇವಾನುಪಶ್ಯತು ॥ **4.29.31** ॥ 1217

ತ್ರಿಪಂಚರಾತ್ರಾದೂರ್ಧ್ವಂ ಯಃ ಪ್ರಾಪ್ನುಯಾದಿಹ ವಾನರಃ।
ತಸ್ಯ ಪ್ರಾಣಾಂತಿಕೋ ದಂಡೋ ನಾತ್ರ ಕಾರ್ಯಾವಿಚಾರಣಾ ॥ **4.29.32** ॥ 1218

ಹರೀಂಶ್ಚ ವೃದ್ಧಾನುಪಯಾತು ಸಾಂಗದೋ
ಭವಾನ್ ಮಮಾಜ್ಞಾಮಧಿಕೃತ್ಯ ನಿಶ್ಚಿತಂ।
ಇತಿ ವ್ಯವಸ್ಥಾಂ ಹರಿಪುಂಗವೇಶ್ವರೋ
ವಿಧಾಯ ವೇಶ್ಮ ಪ್ರವಿವೇಶ ವೀರ್ಯವಾನ್ ॥ **4.29.33** ॥ 1219

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡೇ ಏಕೋನತ್ರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ತ್ರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶರದ್ವರ್ಣನಂ ಶ್ರೀರಾಮೇಣ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾಯ ಸುಗ್ರೀವಪಾರ್ಶ್ವಂ ಗಂತುಮಾದೇಶದಾನಂ

ಗೃಹಂ ಪ್ರವಿಷ್ಟೇ ಸುಗ್ರೀವೇ ವಿಮುಕ್ತೇ ಗಗನೇ ಘನೈಃ।
ವರ್ಷರಾತ್ರೇ ಸ್ಥಿತೋ ರಾಮಃ ಕಾಮಶೋಕಾಭಿಪೀಡಿತಃ ॥ **4.30.1** ॥ 1220

ಪಾಂಡುರಂ ಗಗನಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ವಿಮಲಂ ಚಂದ್ರಮಂಡಲಂ।
ಶಾರದೀಂ ರಜನೀಂ ಚೈವ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಾನುಲೇಪನಾಂ ॥ **4.30.2** ॥ 1221

ಕಾಮವೃತ್ತಂ ಚ ಸುಗ್ರೀವಂ ನಷ್ಟಾಂ ಚ ಜನಕಾತ್ಮಜಾಂ।
ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕಾಲಮತೀತಂ ಚ ಮುಮೋಹ ಪರಮಾತುರಃ ॥ **4.30.3** ॥ 1222

ಸ ತು ಸಂಜ್ಞಾಮುಪಾಗಮ್ಯ ಮುಹೂರ್ತಾನ್ಮತಿಮಾನ್ ನೃಪಃ।
ಮನಃ ಸ್ಥಾಮಪಿ ವೈದೇಹೀಂ ಚಿಂತಯಾಮಾಸ ರಾಘವಃ ॥ **4.30.4** ॥ 1223

ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಚ ವಿಮಲಂ ವ್ಯೋಮ ಗತವಿದ್ಯುದ್ಬಲಾಹಕಂ।
ಸಾರಸಾರಾವಸಂಘುಷ್ಟಂ ವಿಲಲಾಪಾರ್ತಯಾ ಗಿರಾ ॥ **4.30.5** ॥ 1224

ಆಸೀನಃ ಪರ್ವತಸ್ಯಾಗ್ರೇ ಹೇಮಧಾತುವಿಭೂಷಿತೇ।
ಶಾರದಂ ಗಗನಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಜಗಾಮ ಮನಸಾ ಪ್ರಿಯಾಂ ॥ **4.30.6** ॥ 1225

ಸಾರಸಾರಾವಸನ್ನಾದೈಃ ಸಾರಸಾರಾವನಾದಿನೀ।
ಯಾऽऽಶ್ರಮೇ ರಮತೇ ಬಾಲಾ ಸಾದ್ಯ ಮೇ ರಮತೇ ಕಥಂ ॥ **4.30.7** ॥ 1226

ಪುಷ್ಪಿತಾಂಶ್ಚಾಸನಾನ್ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕಾಂಚನಾನಿವ ನಿರ್ಮಲಾನ್।
ಕಥಂ ಸಾ ರಮತೇ ಬಾಲಾ ಪಶ್ಯಂತೀ ಮಾಮಪಶ್ಯತೀ ॥ **4.30.8** ॥ 1227

ಯಾ ಪುರಾ ಕಲಹಂಸಾನಾಂ ಕಲೇನ ಕಲಭಾಷಿಣೀ।
ಬುಧ್ಯತೇ ಚಾರುಸರ್ವಾಂಗೀ ಸಾದ್ಯ ಮೇ ರಮತೇ ಕಥಂ ॥ **4.30.9** ॥ 1228

ನಿಃಸ್ವನಂ ಚಕ್ರವಾಕಾನಾಂ ನಿಶಮ್ಯ ಸಹಚಾರಿಣಾಂ।
ಪುಂಡರೀಕವಿಶಾಲಾಕ್ಷೀ ಕಥಮೇಷಾ ಭವಿಷ್ಯತಿ ॥ **4.30.10** ॥ 1229

ಸರಾಂಸಿ ಸರಿತೋ ವಾಪೀಃ ಕಾನನಾನಿ ವನಾನಿ ಚ।
ತಾಂ ವಿನಾ ಮೃಗಶಾವಾಕ್ಷೀಂ ಚರನ್ನಾದ್ಯ ಸುಖಂ ಲಭೇ ॥ **4.30.11** ॥ 1230

ಅಪಿ ತಾಂ ಮದ್ವಿಯೋಗಾಚ್ಚ ಸೌಕುಮಾರ್ಯಾಚ್ಚ ಭಾಮಿನೀಂ।
ಸುದೂರಂ ಪೀಡಯೇತ್ ಕಾಮಃ ಶರದ್ಗುಣನಿರಂತರಃ ॥ **4.30.12** ॥ 1231

ಏವಮಾದಿ ನರಶ್ರೇಷ್ಠೋ ವಿಲಲಾಪ ನೃಪಾತ್ಮಜಃ।
ವಿಹಂಗ ಇವ ಸಾರಂಗಃ ಸಲಿಲಂ ತ್ರಿದಶೇಶ್ವರಾತ್ ॥ **4.30.13** ॥ 1232

ತತಶ್ಚಂಚೂರ್ಯ ರಮ್ಯೇಷು ಫಲಾರ್ಥೀ ಗಿರಿಸಾನುಷು।
ದದರ್ಶ ಪರ್ಯುಪಾವೃತ್ತೋ ಲಕ್ಷ್ಮೀವಾನ್ ಲಕ್ಷ್ಮಣೋಽಗ್ರಜಂ ॥ **4.30.14** ॥ 1233

ಸ ಚಿಂತಯಾ ದುಸ್ಸಹಯಾ ಪರೀತಂ
ವಿಸಂಜ್ಞಮೇಕಂ ವಿಜನೇ ಮನಸ್ವೀ।
ಭ್ರಾತುರ್ವಿಷಾದಾತ್ ತ್ವರಿತೋಽತಿದೀನಃ
ಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ಸೌಮಿತ್ರಿರುವಾಚ ದೀನಂ ॥ **4.30.15** ॥ 1234

ಕಿಮಾರ್ಯ ಕಾಮಸ್ಯ ವಶಂಗತೇನ
ಕಿಮಾತ್ಮಪೌರುಷ್ಯಪರಾಭವೇನ।
ಅಯಂ ಹ್ರಿಯಾ ಸಂಹ್ರಿಯತೇ ಸಮಾಧಿಃ
ಕಿಮತ್ರ ಯೋಗೇನ ನಿವರ್ತತೇ ನ ॥ **4.30.16** ॥ 1235

ಕ್ರಿಯಾಭಿಯೋಗಂ ಮನಸಃ ಪ್ರಸಾದಂ
ಸಮಾಧಿಯೋಗಾನುಗತಂ ಚ ಕಾಲಂ।
ಸಹಾಯಸಾಮರ್ಥ್ಯಮದೀನಸತ್ತ್ವಃ
ಸ್ವಕರ್ಮಹೇತುಂ ಚ ಕುರುಷ್ವ ತಾತ ॥ **4.30.17** ॥ 1236

ನ ಜಾನಕೀ ಮಾನವವಂಶನಾಥ
ತ್ವಯಾ ಸನಾಥಾ ಸುಲಭಾ ಪರೇಣ।
ನ ಚಾಗ್ನಿಚೂಡಾಂ ಜ್ವಲಿತಾಮುಪೇತ್ಯ
ನ ದಹ್ಯತೇ ವೀರ ವರಾರ್ಹ ಕಶ್ಚಿತ್ ॥ **4.30.18** ॥ 1237

ಸಲಕ್ಷಣಂ ಲಕ್ಷ್ಮಣಮಪ್ರಧೃಷ್ಯಂ
ಸ್ವಭಾವಜಂ ವಾಕ್ಯಮುವಾಚ ರಾಮಃ।
ಹಿತಂ ಚ ಪಥ್ಯಂ ಚ ನಯಪ್ರಸಕ್ತಂ
ಸಸಾಮಧರ್ಮಾರ್ಥಸಮಾಹಿತಂ ಚ ॥ **4.30.19** ॥ 1238

ನಿಸ್ಸಂಶಯಂ ಕಾರ್ಯಮವೇಕ್ಷಿತವ್ಯಂ
ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಷೋಽಪ್ಯನುವರ್ತಿತವ್ಯಃ।
ನ ತು ಪ್ರವೃದ್ಧಸ್ಯ ದುರಾಸದಸ್ಯ
ಕುಮಾರ ವೀರ್ಯಸ್ಯ ಫಲಂ ಚ ಚಿಂತ್ಯಂ ॥ **4.30.20** ॥ 1239

ಅಥ ಪದ್ಮಪಲಾಶಾಕ್ಷೀಂ ಮೈಥಿಲೀಮನುಚಿಂತಯನ್।
ಉವಾಚ ಲಕ್ಷ್ಮಣಂ ರಾಮೋ ಮುಖೇನ ಪರಿಶುಷ್ಯತಾ ॥ **4.30.21** ॥ 1240

ತರ್ಪಯಿತ್ವಾ ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷಃ ಸಲಿಲೇನ ವಸುಂಧರಾಂ।
ನಿರ್ವರ್ತಯಿತ್ವಾ ಸಸ್ಯಾನಿ ಕೃತಕರ್ಮಾ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಃ ॥ **4.30.22** ॥ 1241

ದೀರ್ಘಗಂಭೀರನಿರ್ಘೋಷಾಃ ಶೈಲದ್ರುಮಪುರೋಗಮಾಃ।
ವಿಸೃಜ್ಯ ಸಲಿಲಂ ಮೇಘಾಃ ಪರಿಶಾಂತಾ ನೃಪಾತ್ಮಜ ॥ **4.30.23** ॥ 1242

ನೀಲೋತ್ಪಲದಲಶ್ಯಾಮಾಃ ಶ್ಯಾಮೀಕೃತ್ವಾ ದಿಶೋ ದಶ।
ವಿಮದಾ ಇವ ಮಾತಂಗಾಃ ಶಾಂತವೇಗಾಃ ಪಯೋಧರಾಃ ॥ **4.30.24** ॥ 1243

ಜಲಗರ್ಭಾ ಮಹಾವೇಗಾಃ ಕುಟಜಾರ್ಜುನಗಂಧಿನಃ।
ಚರಿತ್ವಾ ವಿರತಾಃ ಸೌಮ್ಯ ವೃಷ್ಟಿವಾತಾಃ ಸಮುದ್ಯತಾಃ ॥ **4.30.25** ॥ 1244

ಘನಾನಾಂ ವಾರಣಾನಾಂ ಚ ಮಯೂರಾಣಾಂ ಚ ಲಕ್ಷ್ಮಣ।
ನಾದಃ ಪ್ರಸ್ರವಣಾನಾಂ ಚ ಪ್ರಶಾಂತಃ ಸಹಸಾನಘ ॥ **4.30.26** ॥ 1245

ಅಭಿವೃಷ್ಟಾ ಮಹಾಮೇಘೈರ್ನಿರ್ಮಲಾಶ್ಚಿತ್ರಸಾನವಃ।
ಅನುಲಿಪ್ತಾ ಇವಾಭಾಂತಿ ಗಿರಯಶ್ಚಂದ್ರರಶ್ಮಿಭಿಃ ॥ **4.30.27** ॥ 1246

ಶಾಖಾಸು ಸಪ್ತಚ್ಛದಪಾದಪಾನಾಂ
ಪ್ರಭಾಸು ತಾರಾರ್ಕನಿಶಾಕರಾಣಾಂ।
ಲೀಲಾಸು ಚೈವೋತ್ತಮವಾರಣಾನಾಂ
ಶ್ರಿಯಂ ವಿಭಜ್ಯಾದ್ಯ ಶರತ್ಪ್ರವೃತ್ತಾ ॥ **4.30.28** ॥ 1247

ಸಂಪ್ರತ್ಯನೇಕಾಶ್ರಯಚಿತ್ರಶೋಭಾ
ಲಕ್ಷ್ಮೀಃ ಶರತ್ಕಾಲಗುಣೋಪಪನ್ನಾ।
ಸೂರ್ಯಾಗ್ರಹಸ್ತಪ್ರತಿಬೋಧಿತೇಷು
ಪದ್ಮಾಕರೇಷ್ವಭ್ಯಧಿಕಂ ವಿಭಾತಿ ॥ **4.30.29** ॥ 1248

ಸಪ್ತಚ್ಛದಾನಾಂ ಕುಸುಮೋಪಗಂಧೀ
ಷಟ್ಪಾದವೃಂದೈರನುಗೀಯಮಾನಃ।
ಮತ್ತದ್ವಿಪಾನಾಂ ಪವನಾನುಸಾರೀ
ದರ್ಪಂ ವಿನೇಷ್ಯನ್ನಧಿಕಂ ವಿಭಾತಿ ॥ **4.30.30** ॥ 1249

ಅಭ್ಯಾಗತೈಶ್ಚಾರುವಿಶಾಲಪಕ್ಷೈಃ
ಸ್ಮರಪ್ರಿಯೈಃ ಪದ್ಮರಜೋಽವಕೀರ್ಣೈಃ।

ಮಹಾನದೀನಾಂ ಪುಲಿನೋಪಯಾತೈಃ
ಕ್ರೀಡಂತಿ ಹಂಸಾಃ ಸಹ ಚಕ್ರವಾಕೈಃ ॥ **4.30.31** ॥ 1250

ಮದಪ್ರಗಲ್ಭೇಷು ಚ ವಾರಣೇಷು
ಗವಾಂ ಸಮೂಹೇಷು ಚ ದರ್ಪಿತೇಷು।
ಪ್ರಸನ್ನತೋಯಾಸು ಚ ನಿಮ್ನಗಾಸು
ವಿಭಾತಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀರ್ಬಹುಧಾ ವಿಭಕ್ತಾ ॥ **4.30.32** ॥ 1251

ನಭಃ ಸಮೀಕ್ಷ್ಯಾಂಬುಧರೈರ್ವಿಮುಕ್ತಂ
ವಿಮುಕ್ತಬರ್ಹಾಭರಣಾ ವನೇಷು।
ಪ್ರಿಯಾಸ್ವರಕ್ತಾ ವಿನಿವೃತ್ತಶೋಭಾ
ಗತೋತ್ಸವಾ ಧ್ಯಾನಪರಾ ಮಯೂರಾಃ ॥ **4.30.33** ॥ 1252

ಮನೋಜ್ಞಗಂಧೈಃ ಪ್ರಿಯಕೈರನಲ್ಪೈಃ
ಪುಷ್ಪಾತಿಭಾರಾವನತಾಗ್ರಶಾಖೈಃ।
ಸುವರ್ಣಗೌರೈರ್ನಯನಾಭಿರಾಮೈ-
ರುದ್ಯೋತಿತಾನೀವ ವನಾಂತರಾಣಿ ॥ **4.30.34** ॥ 1253

ಪ್ರಿಯಾನ್ವಿತಾನಾಂ ನಲಿನೀಪ್ರಿಯಾಣಾಂ
ವನೇ ಪ್ರಿಯಾಣಾಂ ಕುಸುಮೋದ್ಗತಾನಾಂ।
ಮದೋತ್ಕಟಾನಾಂ ಮದಲಾಲಸಾನಾಂ
ಗಜೋತ್ತಮಾನಾಂ ಗತಯೋಽದ್ಯ ಮಂದಾಃ ॥ **4.30.35** ॥ 1254

ವ್ಯಕ್ತಂ ನಭಃ ಶಸ್ತ್ರವಿಧೌತವರ್ಣಂ
ಕೃಶಪ್ರವಾಹಾನಿ ನದೀಜಲಾನಿ।
ಕಹ್ಲಾರಶೀತಾಃ ಪವನಾಃ ಪ್ರವಾಂತಿ
ತಮೋ ವಿಮುಕ್ತಾಶ್ಚ ದಿಶಃ ಪ್ರಕಾಶಾಃ ॥ **4.30.36** ॥ 1255

ಸೂರ್ಯಾತಪಕ್ರಾಮಣನಷ್ಟಪಂಕಾ
ಭೂಮಿಶ್ಚಿರೋದ್ಘಾಟಿತಸಾಂದ್ರರೇಣುಃ।

ಅನ್ಯೋನ್ಯವೈರೇಣ ಸಮಾಯುತಾನಾ -
ಮುದ್ಯೋಗಕಾಲೋಽದ್ಯ ನರಾಧಿಪಾನಾಂ ॥ **4.30.37** ॥ 1256

ಶರದ್ಗುಣಾಪ್ಯಾಯಿತರೂಪಶೋಭಾಃ
ಪ್ರಹರ್ಷಿತಾಃ ಪಾಂಸುಸಮುತ್ಥಿತಾಂಗಾಃ।
ಮದೋತ್ಕಟಾಃ ಸಂಪ್ರತಿ ಯುದ್ಧಲುಬ್ಧಾ
ವೃಷಾ ಗವಾಂ ಮಧ್ಯಗತಾ ನದಂತಿ ॥ **4.30.38** ॥ 1257

ಸಮನ್ಮಥಾ ತೀವ್ರತರಾನುರಾಗಾ
ಕುಲಾನ್ವಿತಾ ಮಂದಗತಿಃ ಕರೇಣುಃ।
ಮದಾನ್ವಿತಂ ಸಂಪರಿವಾರ್ಯ ಯಾಂತಂ
ವನೇಷು ಭರ್ತಾರಮನುಪ್ರಯಾತಿ ॥ **4.30.39** ॥ 1258

ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ವರಾಣ್ಯಾತ್ಮವಿಭೂಷಿತಾನಿ
ಬರ್ಹಾಣಿ ತೀರೋಪಗತಾ ನದೀನಾಂ।
ನಿರ್ಭರ್ತ್ಸ್ಯಮಾನಾ ಇವ ಸಾರಸೌಘೈಃ
ಪ್ರಯಾಂತಿ ದೀನಾ ವಿಮನಾ ಮಯೂರಾಃ ॥ **4.30.40** ॥ 1259

ವಿತ್ರಾಸ್ಯ ಕಾರಂಡವಚಕ್ರವಾಕಾನ್
ಮಹಾರವೈರ್ಭಿನ್ನಕಟಾ ಗಜೇಂದ್ರಾಃ।
ಸರಸ್ಸುಬದ್ಧಾಂಬುಜಭೂಷಣೇಷು
ವಿಕ್ಷೋಭ್ಯ ವಿಕ್ಷೋಭ್ಯ ಜಲಂ ಪಿಬಂತಿ ॥ **4.30.41** ॥ 1260

ವ್ಯಪೇತಪಂಕಾಸು ಸವಾಲುಕಾಸು
ಪ್ರಸನ್ನತೋಯಾಸು ಸಗೋಕುಲಾಸು।
ಸಸಾರಸಾರಾವವಿನಾದಿತಾಸು
ನದೀಷು ಹಂಸಾ ನಿಪತಂತಿ ಹೃಷ್ಟಾಃ ॥ **4.30.42** ॥ 1261

ನದೀಘನಪ್ರಸ್ರವಣೋದಕಾನಾ -
ಮತಿಪ್ರವೃದ್ಧಾನಿಲಬರ್ಹಿಣಾನಾಂ।

ಪ್ಲವಂಗಮಾನಾಂ ಚ ಗತೋತ್ಸವಾನಾಂ
ಧ್ರುವಂ ರವಾಃ ಸಂಪ್ರತಿ ಸಂಪ್ರಣಷ್ಟಾಃ ॥ **4.30.43** ॥ 1262

ಅನೇಕವರ್ಣಾಃ ಸುವಿನಷ್ಟಕಾಯಾ
ನವೋದಿತೇಷ್ವಂಬುಧರೇಷು ನಷ್ಟಾಃ।
ಕ್ಷುಧಾರ್ದಿತಾ ಘೋರವಿಷಾ ಬಿಲೇಭ್ಯ-
ಶ್ಚಿರೋಷಿತಾ ವಿಪ್ರಸರಂತಿ ಸರ್ಪಾಃ ॥ **4.30.44** ॥ 1263

ಚಂಚಚ್ಚಂದ್ರಕರಸ್ಪರ್ಶಹರ್ಷೋನ್ಮೀಲಿತತಾರಕಾ।
ಅಹೋ ರಾಗವತೀ ಸಂಧ್ಯಾ ಜಹಾತಿ ಸ್ವಯಮಂಬರಂ ॥ **4.30.45** ॥ 1264

ರಾತ್ರಿಃ ಶಶಾಂಕೋದಿತಸೌಮ್ಯವಕ್ತ್ರಾ
ತಾರಾಗಣೋನ್ಮೀಲಿತಚಾರುನೇತ್ರಾ।
ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಾಂಶುಕಪ್ರಾವರಣಾ ವಿಭಾತಿ
ನಾರೀವ ಶುಕ್ಲಾಂಶುಕಸಂವೃತಾಂಗೀ ॥ **4.30.46** ॥ 1265

ವಿಪಕ್ವಶಾಲಿಪ್ರಸವಾನಿ ಭುಕ್ತ್ವಾ
ಪ್ರಹರ್ಷಿತಾ ಸಾರಸಚಾರುಪಂಕ್ತಿಃ।
ನಭಃ ಸಮಾಕ್ರಾಮತಿ ಶೀಘ್ರವೇಗಾ
ವಾತಾವಧೂತಾ ಗ್ರಥಿತೇವ ಮಾಲಾ ॥ **4.30.47** ॥ 1266

ಸುಪ್ತೈಕಹಂಸಂ ಕುಮುದೈರುಪೇತಂ
ಮಹಾಹ್ರದಸ್ಥಂ ಸಲಿಲಂ ವಿಭಾತಿ।
ಘನೈರ್ವಿಮುಕ್ತಂ ನಿಶಿ ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರಂ
ತಾರಾಗಣಾಕೀರ್ಣಮಿವಾಂತರಿಕ್ಷಂ ॥ **4.30.48** ॥ 1267

ಪ್ರಕೀರ್ಣಹಂಸಾಕುಲಮೇಖಲಾನಾಂ
ಪ್ರಬುದ್ಧಪದ್ಮೋತ್ಪಲಮಾಲಿನೀನಾಂ।
ವಾಪ್ಯುತ್ತಮಾನಾಮಧಿಕಾದ್ಯ ಲಕ್ಷ್ಮೀ-
ರ್ವರಾಂಗನಾನಾಮಿವ ಭೂಷಿತಾನಾಂ ॥ **4.30.49** ॥ 1268

ವೇಣುಸ್ವರವ್ಯಂಜಿತತೂರ್ಯಮಿಶ್ರಃ
ಪ್ರತ್ಯೂಷಕಾಲೇಽನಿಲಸಂಪ್ರವೃತ್ತಃ।
ಸಮ್ಮೂರ್ಛಿತೋ ಗರ್ಗರಗೋವೃಷಾಣಾ -
ಮನ್ಯೋನ್ಯಮಾಪೂರಯತೀವ ಶಬ್ದಃ ॥ **4.30.50** ॥ 1269

ನವೈರ್ನದೀನಾಂ ಕುಸುಮಪ್ರಹಾಸೈ
ರ್ವ್ಯಾಧೂಯಮಾನೈರ್ಮೃದುಮಾರುತೇನ।
ಧೌತಾಮಲಕ್ಷೌಮಪಟಪ್ರಕಾಶೈಃ
ಕೂಲಾನಿ ಕಾಶೈರುಪಶೋಭಿತಾನಿ ॥ **4.30.51** ॥ 1270

ವನಪ್ರಚಂಡಾ ಮಧುಪಾನಶೌಂಡಾಃ
ಪ್ರಿಯಾನ್ವಿತಾಃ ಷಟ್ಚರಣಾಃ ಪ್ರಹೃಷ್ಟಾಃ।
ವನೇಷು ಮತ್ತಾಃ ಪವನಾನುಯಾತ್ರಾಂ
ಕುರ್ವಂತಿ ಪದ್ಮಾಸನರೇಣುಗೌರಾಃ ॥ **4.30.52** ॥ 1271

ಜಲಂ ಪ್ರಸನ್ನಂ ಕುಸುಮಪ್ರಹಾಸಂ
ಕ್ರೌಂಚಸ್ವನಂ ಶಾಲಿವನಂ ವಿಪಕ್ವಂ।
ಮೃದುಶ್ಚ ವಾಯುರ್ವಿಮಲಶ್ಚ ಚಂದ್ರಃ
ಶಂಸಂತಿ ವರ್ಷವ್ಯಪನೀತಕಾಲಂ ॥ **4.30.53** ॥ 1272

ಮೀನೋಪಸಂದರ್ಶಿತಮೇಖಲಾನಾಂ
ನದೀವಧೂನಾಂ ಗತಯೋಽದ್ಯ ಮಂದಾಃ।
ಕಾಂತೋಪಭುಕ್ತಾಲಸಗಾಮಿನೀನಾಂ
ಪ್ರಭಾತಕಾಲೇಷ್ವಿವ ಕಾಮಿನೀನಾಂ ॥ **4.30.54** ॥ 1273

ಸಚಕ್ರವಾಕಾನಿ ಸಶೈವಲಾನಿ
ಕಾಶೈರ್ದುಕೂಲೈರಿವ ಸಂವೃತಾನಿ।
ಸಪತ್ರರೇಖಾಣಿ ಸರೋಚನಾನಿ
ವಧೂಮುಖಾನೀವ ನದೀಮುಖಾನಿ ॥ **4.30.55** ॥ 1274

ಪ್ರಫುಲ್ಲಬಾಣಾಸನಚಿತ್ರಿತೇಷು
ಪ್ರಹೃಷ್ಟಷಟ್ಪಾದನಿಕೂಜಿತೇಷು।
ಗೃಹೀತಚಾಪೋದ್ಯತದಂಡಚಂಡಃ
ಪ್ರಚಂಡಚಾಪೋಽದ್ಯ ವನೇಷು ಕಾಮಃ ॥ **4.30.56** ॥ 1275

ಲೋಕಂ ಸುವೃಷ್ಟ್ಯಾ ಪರಿತೋಷಯಿತ್ವಾ
ನದೀಸ್ತಟಾಕಾನಿ ಚ ಪೂರಯಿತ್ವಾ।
ನಿಷ್ಪನ್ನಸಸ್ಯಾಂ ವಸುಧಾಂ ಚ ಕೃತ್ವಾ
ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ನಭಸ್ತೋಯಧರಾಃ ಪ್ರಣಷ್ಟಾಃ ॥ **4.30.57** ॥ 1276

ದರ್ಶಯಂತಿ ಶರನ್ನದ್ಯಃ ಪುಲಿನಾನಿ ಶನೈಃ ಶನೈಃ।
ನವಸಂಗಮಸವ್ರೀಡಾ ಜಘನಾನೀವ ಯೋಷಿತಃ ॥ **4.30.58** ॥ 1277

ಪ್ರಸನ್ನಸಲಿಲಾಃ ಸೌಮ್ಯ ಕುರರಾಭಿವಿನಾದಿತಾಃ।
ಚಕ್ರವಾಕಗಣಾಕೀರ್ಣಾ ವಿಭಾಂತಿ ಸಲಿಲಾಶಯಾಃ ॥ **4.30.59** ॥ 1278

ಅನ್ಯೋನ್ಯಬದ್ಧವೈರಾಣಾಂ ಜಿಗೀಷೂಣಾಂ ನೃಪಾತ್ಮಜ।
ಉದ್ಯೋಗಸಮಯಃ ಸೌಮ್ಯ ಪಾರ್ಥಿವಾನಾಮುಪಸ್ಥಿತಃ ॥ **4.30.60** ॥ 1279

ಇಯಂ ಸಾ ಪ್ರಥಮಾ ಯಾತ್ರಾ ಪಾರ್ಥಿವಾನಾಂ ನೃಪಾತ್ಮಜ।
ನ ಚ ಪಶ್ಯಾಮಿ ಸುಗ್ರೀವಮುದ್ಯೋಗಂ ಚ ತಥಾವಿಧಂ ॥ **4.30.61** ॥ 1280

ಅಸನಾಃ ಸಪ್ತಪರ್ಣಾಶ್ಚ ಕೋವಿದಾರಾಶ್ಚ ಪುಷ್ಪಿತಾಃ।
ದೃಶ್ಯಂತೇ ಬಂಧುಜೀವಾಶ್ಚ ಶ್ಯಾಮಾಶ್ಚ ಗಿರಿಸಾನುಷು ॥ **4.30.62** ॥ 1281

ಹಂಸಸಾರಸಚಕ್ರಾಹ್ವೈಃ ಕುರರೈಶ್ಚ ಸಮಂತತಃ।
ಪುಲಿನಾನ್ಯವಕೀರ್ಣಾನಿ ನದೀನಾಂ ಪಶ್ಯ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ॥ **4.30.63** ॥ 1282

ಚತ್ವಾರೋ ವಾರ್ಷಿಕಾ ಮಾಸಾ ಗತಾ ವರ್ಷಶತೋಪಮಾಃ।
ಮಮ ಶೋಕಾಭಿತಪ್ತಸ್ಯ ತಥಾ ಸೀತಾಮಪಶ್ಯತಃ ॥ **4.30.64** ॥ 1283

ಚಕ್ರವಾಕೀವ ಭರ್ತಾರಂ ಪೃಷ್ಠತೋಽನುಗತಾ ವನಂ।
ವಿಷಮಂ ದಂಡಕಾರಣ್ಯಮುದ್ಯಾನಮಿವ ಚಾಂಗನಾ ॥ **4.30.65** ॥ 1284

ಪ್ರಿಯಾವಿಹೀನೇ ದುಃಖಾರ್ತೇ ಹೃತರಾಜ್ಯೇ ವಿವಾಸಿತೇ।
ಕೃಪಾಂ ನ ಕುರುತೇ ರಾಜಾ ಸುಗ್ರೀವೋ ಮಯಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ॥ **4.30.66** ॥ 1285

ಅನಾಥೋ ಹೃತರಾಜ್ಯೋಽಹಂ ರಾವಣೇನ ಚ ಧರ್ಷಿತಃ।
ದೀನೋ ದೂರಗೃಹಃ ಕಾಮೀ ಮಾಂ ಚೈವ ಶರಣಂ ಗತಃ ॥ **4.30.67** ॥ 1286

ಇತ್ಯೇತೈಃ ಕಾರಣೈಃ ಸೌಮ್ಯ ಸುಗ್ರೀವಸ್ಯ ದುರಾತ್ಮನಃ।
ಅಹಂ ವಾನರರಾಜಸ್ಯ ಪರಿಭೂತಃ ಪರಂತಪಃ ॥ **4.30.68** ॥ 1287

ಸ ಕಾಲಂ ಪರಿಸಂಖ್ಯಾಯ ಸೀತಾಯಾಃ ಪರಿಮಾರ್ಗಣೇ।
ಕೃತಾರ್ಥಃ ಸಮಯಂ ಕೃತ್ವಾ ದುರ್ಮತಿರ್ನಾವಬುಧ್ಯತೇ ॥ **4.30.69** ॥ 1288

ಸ ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಂ ಪ್ರವಿಶ್ಯ ತ್ವಂ ಬ್ರೂಹಿ ವಾನರಪುಂಗವಂ।
ಮೂರ್ಖಂ ಗ್ರಾಮ್ಯಸುಖೇ ಸಕ್ತಂ ಸುಗ್ರೀವಂ ವಚನಾನ್ಮಮ ॥ **4.30.70** ॥ 1289

ಅರ್ಥಿನಾಮುಪಪನ್ನಾನಾಂ ಪೂರ್ವಂ ಚಾಪ್ಯುಪಕಾರಿಣಾಂ।
ಆಶಾಂ ಸಂಶ್ರುತ್ಯ ಯೋ ಹಂತಿ ಸ ಲೋಕೇ ಪುರುಷಾಧಮಃ ॥ **4.30.71** ॥ 1290

ಶುಭಂ ವಾ ಯದಿ ವಾ ಪಾಪಂ ಯೋ ಹಿ ವಾಕ್ಯಮುದೀರಿತಂ।
ಸತ್ಯೇನ ಪರಿಗೃಹ್ಣಾತಿ ಸ ವೀರಃ ಪುರುಷೋತ್ತಮಃ ॥ **4.30.72** ॥ 1291

ಕೃತಾರ್ಥಾ ಹ್ಯಕೃತಾರ್ಥಾನಾಂ ಮಿತ್ರಾಣಾಂ ನ ಭವಂತಿ ಯೇ।
ತಾನ್ ಮೃತಾನಪಿ ಕ್ರವ್ಯಾದಾಃ ಕೃತಘ್ನಾನ್ ನೋಪಭುಂಜತೇ ॥ **4.30.73** ॥ 1292

ನೂನಂ ಕಾಂಚನಪೃಷ್ಠಸ್ಯ ವಿಕೃಷ್ಟಸ್ಯ ಮಯಾ ರಣೇ।
ದ್ರಷ್ಟುಮಿಚ್ಛಸಿ ಚಾಪಸ್ಯ ರೂಪಂ ವಿದ್ಯುದ್ಗಣೋಪಮಂ ॥ **4.30.74** ॥ 1293

ಘೋರಂ ಜ್ಯಾತಲನಿರ್ಘೋಷಂ ಕ್ರುದ್ಧಸ್ಯ ಮಮ ಸಂಯುಗೇ।
ನಿರ್ಘೋಷಮಿವ ವಜ್ರಸ್ಯ ಪುನಃ ಸಂಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಸಿ ॥ **4.30.75** ॥ 1294

ಕಾಮಮೇವಂಗತೇಽಪ್ಯಸ್ಯ ಪರಿಜ್ಞಾತೇ ಪರಾಕ್ರಮೇ।
ತ್ವತ್ಸಹಾಯಸ್ಯ ಮೇ ವೀರ ನ ಚಿಂತಾ ಸ್ಯಾನ್ನೃಪಾತ್ಮಜ ॥ **4.30.76** ॥ 1295

ಯದರ್ಥಮಯಮಾರಂಭಃ ಕೃತಃ ಪರಪುರಂಜಯ।
ಸಮಯಂ ನಾಭಿಜಾನಾತಿ ಕೃತಾರ್ಥಃ ಪ್ಲವಗೇಶ್ವರಃ ॥ **4.30.77** ॥ 1296

ವರ್ಷಾಃ ಸಮಯಕಾಲಂ ತು ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಯ ಹರೀಶ್ವರಃ।
ವ್ಯತೀತಾಂಶ್ಚತುರೋ ಮಾಸಾನ್ ವಿಹರನ್ ನಾವಬುಧ್ಯತೇ ॥ **4.30.78** ॥ 1297

ಸಾಮಾತ್ಯಪರಿಷತ್ಕ್ರೀಡನ್ ಪಾನಮೇವೋಪಸೇವತೇ।
ಶೋಕದೀನೇಷು ನಾಸ್ಮಾಸು ಸುಗ್ರೀವಃ ಕುರುತೇ ದಯಾಂ ॥ **4.30.79** ॥ 1298

ಉಚ್ಯತಾಂ ಗಚ್ಛ ಸುಗ್ರೀವಸ್ತ್ವಯಾ ವೀರ ಮಹಾಬಲ।
ಮಮ ರೋಷಸ್ಯ ಯದ್ರೂಪಂ ಬ್ರೂಯಾಶ್ಚೈನಮಿದಂ ವಚಃ ॥ **4.30.80** ॥ 1299

ನ ಸ ಸಂಕುಚಿತಃ ಪಂಥಾ ಯೇನ ವಾಲೀ ಹತೋ ಗತಃ।
ಸಮಯೇ ತಿಷ್ಠ ಸುಗ್ರೀವ ಮಾ ವಾಲಿಪಥಮನ್ವಗಾಃ ॥ **4.30.81** ॥ 1300

ಏಕ ಏವ ರಣೇ ವಾಲೀ ಶರೇಣ ನಿಹತೋ ಮಯಾ।
ತ್ವಾಂ ತು ಸತ್ಯಾದತಿಕ್ರಾಂತಂ ಹನಿಷ್ಯಾಮಿ ಸಬಾಂಧವಂ ॥ **4.30.82** ॥ 1301

ಯದೇವಂ ವಿಹಿತೇ ಕಾರ್ಯೇ ಯದ್ಧಿತಂ ಪುರುಷರ್ಷಭ।
ತತ್ ತದ್ ಬ್ರೂಹಿ ನರಶ್ರೇಷ್ಠ ತ್ವರ ಕಾಲವ್ಯತಿಕ್ರಮಃ ॥ **4.30.83** ॥ 1302

ಕುರುಷ್ವ ಸತ್ಯಂ ಮಮ ವಾನರೇಶ್ವರ
ಪ್ರತಿಶ್ರುತಂ ಧರ್ಮಮವೇಕ್ಷ್ಯ ಶಾಶ್ವತಂ।
ಮಾ ವಾಲಿನಂ ಪ್ರೇತಗತೋ ಯಮಕ್ಷಯೇ
ತ್ವಮದ್ಯ ಪಶ್ಯೇರ್ಮಮ ಚೋದಿತಃ ಶರೈಃ ॥ **4.30.84** ॥ 1303

ಸ ಪೂರ್ವಜಂ ತೀವ್ರವಿವೃದ್ಧಕೋಪಂ
ಲಾಲಪ್ಯಮಾನಂ ಪ್ರಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ದೀನಂ।

ಚಕಾರ ತೀವ್ರಾಂ ಮತಿಮುಗ್ರತೇಜಾ
ಹರೀಶ್ವರೇ ಮಾನವವಂಶನಾಥಃ ॥ **4.30.85** ॥ 1304

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡೇ ತ್ರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಏಕತ್ರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಸುಗ್ರೀವಂ ಪ್ರತಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣಸ್ಯ ಕೋಪಃ, ಶ್ರೀರಾಮೇಣ ತಸ್ಯ ಸಾಂತ್ವನಂ ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾದ್ವಾರಮುಪೇತ್ಯ ಲಕ್ಷ್ಮಣೇನ ಸುಗ್ರೀವಪಾರ್ಶ್ವೇಽಂಗದಸ್ಯ ಪ್ರೇಷಣಂ ವಾನರಾಣಾಂ ಭಯಂ ಪ್ಲಕ್ಷಪ್ರಭಾವಾಭ್ಯಾಂ ಸುಗ್ರೀವಾಯ ಕರ್ತವ್ಯಸ್ಯೋಪದೇಶಶ್ಚ

ಸ ಕಾಮಿನಂ ದೀನಮದೀನಸತ್ತ್ವಂ
ಶೋಕಾಭಿಪನ್ನಂ ಸಮುದೀರ್ಣಕೋಪಂ।
ನರೇಂದ್ರಸೂನುರ್ನರದೇವಪುತ್ರಂ
ರಾಮಾನುಜಃ ಪೂರ್ವಜಮಿತ್ಯುವಾಚ ॥ **4.31.1** ॥ 1305

ನ ವಾನರಃ ಸ್ಥಾಸ್ಯತಿ ಸಾಧುವೃತ್ತೇ
ನ ಮನ್ಯತೇ ಕರ್ಮಫಲಾನುಷಂಗಾನ್।
ನ ಭೋಕ್ಷ್ಯತೇ ವಾನರರಾಜ್ಯಲಕ್ಷ್ಮೀಂ
ತಥಾ ಹಿ ನಾತಿಕ್ರಮತೇಽಸ್ಯ ಬುದ್ಧಿಃ ॥ **4.31.2** ॥ 1306

ಮತಿಕ್ಷಯಾದ್ ಗ್ರಾಮ್ಯಸುಖೇಷು ಸಕ್ತ -
ಸ್ತವ ಪ್ರಸಾದಾತ್ ಪ್ರತಿಕಾರಬುದ್ಧಿಃ।
ಹತೋಽಗ್ರಜಂ ಪಶ್ಯತು ವೀರ ತಸ್ಯ
ನ ರಾಜ್ಯಮೇವಂ ವಿಗುಣಸ್ಯ ದೇಯಂ ॥ **4.31.3** ॥ 1307

ನ ಧಾರಯೇ ಕೋಪಮುದೀರ್ಣವೇಗಂ
ನಿಹನ್ಮಿ ಸುಗ್ರೀವಮಸತ್ಯಮದ್ಯ।

ಹರಿಪ್ರವೀರೈಃ ಸಹ ವಾಲಿಪುತ್ರೋ
ನರೇಂದ್ರಪುತ್ರ್ಯಾ ವಿಚಯಂ ಕರೋತು ॥ **4.31.4** ॥ 1308

ತಮಾತ್ತಬಾಣಾಸನಮುತ್ಪತಂತಂ
ನಿವೇದಿತಾರ್ಥಂ ರಣಚಂಡಕೋಪಂ।
ಉವಾಚ ರಾಮಃ ಪರವೀರಹಂತಾ
ಸ್ವವೀಕ್ಷಿತಂ ಸಾನುನಯಂ ಚ ವಾಕ್ಯಂ ॥ **4.31.5** ॥ 1309

ನಹಿ ವೈ ತ್ವದ್ವಿಧೋ ಲೋಕೇ ಪಾಪಮೇವಂ ಸಮಾಚರೇತ್।
ಕೋಪಮಾರ್ಯೇಣ ಯೋ ಹಂತಿ ಸ ವೀರಃ ಪುರುಷೋತ್ತಮಃ ॥ **4.31.6** ॥ 1310

ನೇದಮತ್ರ ತ್ವಯಾ ಗ್ರಾಹ್ಯಂ ಸಾಧುವೃತ್ತೇನ ಲಕ್ಷ್ಮಣ।
ತಾಂ ಪ್ರೀತಿಮನುವರ್ತಸ್ವ ಪೂರ್ವವೃತ್ತಂ ಚ ಸಂಗತಂ ॥ **4.31.7** ॥ 1311

ಸಾಮೋಪಹಿತಯಾ ವಾಚಾ ರುಕ್ಷಾಣಿ ಪರಿವರ್ಜಯನ್।
ವಕ್ತುಮರ್ಹಸಿ ಸುಗ್ರೀವಂ ವ್ಯತೀತಂ ಕಾಲಪರ್ಯಯೇ ॥ **4.31.8** ॥ 1312

ಸೋಽಗ್ರಜೇನಾನುಶಿಷ್ಟಾರ್ಥೋ ಯಥಾವತ್ ಪುರುಷರ್ಷಭಃ।
ಪ್ರವಿವೇಶ ಪುರೀ ವೀರೋ ಲಕ್ಷ್ಮಣಃ ಪರವೀರಹಾ ॥ **4.31.9** ॥ 1313

ತತಃ ಶುಭಮತಿಃ ಪ್ರಾಜ್ಞೋ ಭ್ರಾತುಃ ಪ್ರಿಯಹಿತೇ ರತಃ।
ಲಕ್ಷ್ಮಣಃ ಪ್ರತಿಸಂರಬ್ಧೋ ಜಗಾಮ ಭವನಂ ಕಪೇಃ ॥ **4.31.10** ॥ 1314

ಶಕ್ರಬಾಣಾಸನಪ್ರಖ್ಯಂ ಧನುಃ ಕಾಲಾಂತಕೋಪಮಂ।
ಪ್ರಗೃಹ್ಯ ಗಿರಿಶೃಂಗಾಭಂ ಮಂದರಃ ಸಾನುಮಾನಿವ ॥ **4.31.11** ॥ 1315

ಯಥೋಕ್ತಕಾರೀ ವಚನಮುತ್ತರಂ ಚೈವ ಸೋತ್ತರಂ।
ಬೃಹಸ್ಪತಿಸಮೋ ಬುದ್ಧ್ಯಾ ಮತ್ವಾ ರಾಮಾನುಜಸ್ತದಾ ॥ **4.31.12** ॥ 1316

ಕಾಮಕ್ರೋಧಸಮುತ್ಥೇನ ಭ್ರಾತುಃ ಕ್ರೋಧಾಗ್ನಿನಾ ವೃತಃ।
ಪ್ರಭಂಜನ ಇವಾಪ್ರೀತಃ ಪ್ರಯಯೌ ಲಕ್ಷ್ಮಣಸ್ತತಃ ॥ **4.31.13** ॥ 1317

ಸಾಲತಾಲಾಶ್ವಕರ್ಣಾಂಶ್ಚ ತರಸಾ ಪಾತಯನ್ ಬಲಾತ್।
ಪರ್ಯಸ್ಯನ್ ಗಿರಿಕೂಟಾನಿ ದ್ರುಮಾನನ್ಯಾಂಶ್ಚ ವೇಗಿತಃ ॥ **4.31.14** ॥ 1318

ಶಿಲಾಶ್ಚ ಶಕಲೀಕುರ್ವನ್ ಪದ್ಭ್ಯಾಂ ಗಜ ಇವಾಶುಗಃ।
ದೂರಮೇಕಪದಂ ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಯಯೌ ಕಾರ್ಯವಶಾದ್ ದ್ರುತಂ ॥ **4.31.15** ॥ 1319

ತಾಮಪಶ್ಯದ್ ಬಲಾಕೀರ್ಣಾಂ ಹರಿರಾಜಮಹಾಪುರೀಂ।
ದುರ್ಗಾಮಿಕ್ಷ್ವಾಕುಶಾರ್ದೂಲಃ ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಂ ಗಿರಿಸಂಕಟೇ ॥ **4.31.16** ॥ 1320

ರೋಷಾತ್ ಪ್ರಸ್ಫುರಮಾಣೋಷ್ಠಃ ಸುಗ್ರೀವಂ ಪ್ರತಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣಃ।
ದದರ್ಶ ವಾನರಾನ್ ಭೀಮಾನ್ ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಯಾಂ ಬಹಿಶ್ಚರಾನ್ ॥ **4.31.17** ॥ 1321

ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ವಾನರಾಃ ಸರ್ವೇ ಲಕ್ಷ್ಮಣಂ ಪುರುಷರ್ಷಭಂ।
ಶೈಲಶೃಂಗಾಣಿ ಶತಶಃ ಪ್ರವೃದ್ಧಾಂಶ್ಚ ಮಹೀರುಹಾನ್।
ಜಗೃಹುಃ ಕುಂಜರಪ್ರಖ್ಯಾ ವಾನರಾಃ ಪರ್ವತಾಂತರೇ ॥ **4.31.18** ॥ 1322

ತಾನ್ ಗೃಹೀತಪ್ರಹರಣಾನ್ ಸರ್ವಾನ್ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತು ಲಕ್ಷ್ಮಣಃ।
ಬಭೂವ ದ್ವಿಗುಣಂ ಕ್ರುದ್ಧೋ ಬಹ್ವಿಂಧನ ಇವಾನಲಃ ॥ **4.31.19** ॥ 1323

ತಂ ತೇ ಭಯಪರೀತಾಂಗಾ ಕ್ಷುಬ್ಧಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪ್ಲವಂಗಮಾಃ।
ಕಾಲಮೃತ್ಯುಯುಗಾಂತಾಭಂ ಶತಶೋ ವಿದ್ರುತಾ ದಿಶಃ ॥ **4.31.20** ॥ 1324

ತತಃ ಸುಗ್ರೀವಭವನಂ ಪ್ರವಿಶ್ಯ ಹರಿಪುಂಗವಾಃ।
ಕ್ರೋಧಮಾಗಮನಂ ಚೈವ ಲಕ್ಷ್ಮಣಸ್ಯ ನ್ಯವೇದಯನ್ ॥ **4.31.21** ॥ 1325

ತಾರಯಾ ಸಹಿತಃ ಕಾಮೀ ಸಕ್ತಃ ಕಪಿವೃಷಸ್ತದಾ।
ನ ತೇಷಾಂ ಕಪಿಸಿಂಹಾನಾಂ ಶುಶ್ರಾವ ವಚನಂ ತದಾ ॥ **4.31.22** ॥ 1326

ತತಃ ಸಚಿವಸಂದಿಷ್ಟಾ ಹರಯೋ ರೋಮಹರ್ಷಣಾಃ।
ಗಿರಿಕುಂಜರಮೇಘಾಭಾ ನಗರಾನ್ನಿರ್ಯಯುಸ್ತದಾ ॥ **4.31.23** ॥ 1327

ನಖದಂಷ್ಟ್ರಾಯುಧಾಃ ಸರ್ವೇ ವೀರಾ ವಿಕೃತದರ್ಶನಾಃ।
ಸರ್ವೇ ಶಾರ್ದೂಲದಂಷ್ಟ್ರಾಶ್ಚ ಸರ್ವೇ ವಿವೃತದರ್ಶನಾಃ ॥ **4.31.24** ॥ 1328

ದಶನಾಗಬಲಾಃ ಕೇಚಿತ್ ಕೇಚಿದ್ ದಶಗುಣೋತ್ತರಾಃ।
ಕೇಚಿನ್ನಾಗಸಹಸ್ರಸ್ಯ ಬಭೂವುಸ್ತುಲ್ಯವರ್ಚಸಃ ॥ **4.31.25** ॥ 1329

ತತಸ್ತೈಃ ಕಪಿಭಿರ್ವ್ಯಾಪ್ತಾಂ ದ್ರುಮಹಸ್ತೈರ್ಮಹಾಬಲೈಃ।
ಅಪಶ್ಯಲ್ಲಕ್ಷ್ಮಣಃ ಕ್ರುದ್ಧಃ ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಂ ತಾಂ ದುರಾಸದಾಂ ॥ **4.31.26** ॥ 1330

ತತಸ್ತೇ ಹರಯಃ ಸರ್ವೇ ಪ್ರಾಕಾರಪರಿಖಾಂತರಾತ್।
ನಿಷ್ಕ್ರಮ್ಯೋದಗ್ರಸತ್ತ್ವಾಸ್ತು ತಸ್ಥುರಾವಿಷ್ಕೃತಂ ತದಾ ॥ **4.31.27** ॥ 1331

ಸುಗ್ರೀವಸ್ಯ ಪ್ರಮಾದಂ ಚ ಪೂರ್ವಜಸ್ಯಾರ್ಥಮಾತ್ಮವಾನ್।
ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕ್ರೋಧವಶಂ ವೀರಃ ಪುನರೇವ ಜಗಾಮ ಸಃ ॥ **4.31.28** ॥ 1332

ಸ ದೀರ್ಘೋಷ್ಣಮಹೋಚ್ಛ್ವಾಸಃ ಕೋಪಸಂರಕ್ತಲೋಚನಃ।
ಬಭೂವ ನರಶಾರ್ದೂಲಃ ಸಧೂಮ ಇವ ಪಾವಕಃ ॥ **4.31.29** ॥ 1333

ಬಾಣಶಲ್ಯಸ್ಫುರಜ್ಜಿಹ್ವಃ ಸಾಯಕಾಸನಭೋಗವಾನ್।
ಸ್ವತೇಜೋವಿಷಸಂಭೂತಃ ಪಂಚಾಸ್ಯ ಇವ ಪನ್ನಗಃ ॥ **4.31.30** ॥ 1334

ತಂ ದೀಪ್ತಮಿವ ಕಾಲಾಗ್ನಿಂ ನಾಗೇಂದ್ರಮಿವ ಕೋಪಿತಂ।
ಸಮಾಸಾದ್ಯಾಂಗದಸ್ತ್ರಾಸಾದ್ ವಿಷಾದಮಗಮತ್ ಪರಂ ॥ **4.31.31** ॥ 1335

ಸೋಽಂಗದಂ ರೋಷತಾಮ್ರಾಕ್ಷಃ ಸಂದಿದೇಶ ಮಹಾಯಶಾಃ।
ಸುಗ್ರೀವಃ ಕಥ್ಯತಾಂ ವತ್ಸ ಮಮಾಗಮನಮಿತ್ಯುತ ॥ **4.31.32** ॥ 1336

ಏಷ ರಾಮಾನುಜಃ ಪ್ರಾಪ್ತಸ್ತ್ವತ್ಸಕಾಶಮರಿಂದಮ।
ಭ್ರಾತುರ್ವ್ಯಸನಸಂತಪ್ತೋ ದ್ವಾರಿ ತಿಷ್ಠತಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣಃ ॥ **4.31.33** ॥ 1337

ತಸ್ಯ ವಾಕ್ಯಂ ಯದಿ ರುಚಿಃ ಕ್ರಿಯತಾಂ ಸಾಧು ವಾನರ।
ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಶೀಘ್ರಮಾಗಚ್ಛ ವತ್ಸ ವಾಕ್ಯಮರಿಂದಮ ॥ **4.31.34** ॥ 1338

ಲಕ್ಷ್ಮಣಸ್ಯ ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಶೋಕಾವಿಷ್ಟೋಽಂಗದೋಽಬ್ರವೀತ್।
ಪಿತುಃ ಸಮೀಪಮಾಗಮ್ಯ ಸೌಮಿತ್ರಿರಯಮಾಗತಃ ॥ **4.31.35** ॥ 1339

ಅಥಾಂಗದಸ್ತಸ್ಯ ಸುತೀವ್ರವಾಚಾ
ಸಂಭ್ರಾಂತಭಾವಃ ಪರಿದೀನವಕ್ತ್ರಃ।
ನಿರ್ಗತ್ಯ ಪೂರ್ವಂ ನೃಪತೇಸ್ತರಸ್ವೀ
ತತೋ ರುಮಾಯಾಶ್ಚರಣೌ ವವಂದೇ ॥ **4.31.36** ॥ 1340

ಸಂಗೃಹ್ಯ ಪಾದೌ ಪಿತುರುಗ್ರತೇಜಾ
ಜಗ್ರಾಹ ಮಾತುಃ ಪುನರೇವ ಪಾದೌ।
ಪಾದೌ ರುಮಾಯಾಶ್ಚ ನಿಪೀಡಯಿತ್ವಾ
ನಿವೇದಯಾಮಾಸ ತತಸ್ತದರ್ಥಂ ॥ **4.31.37** ॥ 1341

ಸ ನಿದ್ರಾಕ್ಲಾಂತಸಂವೀತೋ ವಾನರೋ ನ ವಿಬುದ್ಧವಾನ್।
ಬಭೂವ ಮದಮತ್ತಶ್ಚ ಮದನೇನ ಚ ಮೋಹಿತಃ ॥ **4.31.38** ॥ 1342

ತತಃ ಕಿಲಕಿಲಾಂ ಚಕ್ರುರ್ಲಕ್ಷ್ಮಣಂ ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ವಾನರಾಃ।
ಪ್ರಸಾದಯಂತಸ್ತಂ ಕ್ರುದ್ಧಂ ಭಯಮೋಹಿತಚೇತಸಃ ॥ **4.31.39** ॥ 1343

ತೇ ಮಹೌಘನಿಭಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ವಜ್ರಾಶನಿಸಮಸ್ವನಂ।
ಸಿಂಹನಾದಂ ಸಮಂ ಚಕ್ರುರ್ಲಕ್ಷ್ಮಣಸ್ಯ ಸಮೀಪತಃ ॥ **4.31.40** ॥ 1344

ತೇನ ಶಬ್ದೇನ ಮಹತಾ ಪ್ರತ್ಯಬುಧ್ಯತ ವಾನರಃ।
ಮದವಿಹ್ವಲತಾಮ್ರಾಕ್ಷೋ ವ್ಯಾಕುಲಃ ಸ್ರಗ್ವಿಭೂಷಣಃ ॥ **4.31.41** ॥ 1345

ಅಥಾಂಗದವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ತೇನೈವ ಚ ಸಮಾಗತೌ।
ಮಂತ್ರಿಣೌ ವಾನರೇಂದ್ರಸ್ಯ ಸಮ್ಮತೋದಾರದರ್ಶನೌ ॥ **4.31.42** ॥ 1346

ಪ್ಲಕ್ಷಶ್ಚೈವ ಪ್ರಭಾವಶ್ಚ ಮಂತ್ರಿಣಾವರ್ಥಧರ್ಮಯೋಃ।
ವಕ್ತುಮುಚ್ಚಾವಚಂ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ಲಕ್ಷ್ಮಣಂ ತೌ ಶಶಂಸತುಃ ॥ **4.31.43** ॥ 1347

ಪ್ರಸಾದಯಿತ್ವಾ ಸುಗ್ರೀವಂ ವಚನೈಃ ಸಾರ್ಥನಿಶ್ಚಿತೈಃ।
ಆಸೀನಂ ಪರ್ಯುಪಾಸೀನೌ ಯಥಾ ಶಕ್ರಂ ಮರುತ್ಪತಿಂ ॥ **4.31.44** ॥ 1348

ಸತ್ಯಸಂಧೌ ಮಹಾಭಾಗೌ ಭ್ರಾತರೌ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣೌ।
ಮನುಷ್ಯಭಾವಂ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತೌ ರಾಜ್ಯಾರ್ಹೌ ರಾಜ್ಯದಾಯಿನೌ ॥ **4.31.45** ॥ 1349

ತಯೋರೇಕೋ ಧನುಷ್ಪಾಣಿರ್ದ್ವಾರಿ ತಿಷ್ಠತಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣಃ।
ಯಸ್ಯ ಭೀತಾಃ ಪ್ರವೇಪಂತೋ ನಾದಾನ್ ಮುಂಚಂತಿ ವಾನರಾಃ ॥ **4.31.46** ॥ 1350

ಸ ಏಷ ರಾಘವಭ್ರಾತಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣೋ ವಾಕ್ಯಸಾರಥಿಃ।
ವ್ಯವಸಾಯರಥಃ ಪ್ರಾಪ್ತಸ್ತಸ್ಯ ರಾಮಸ್ಯ ಶಾಸನಾತ್ ॥ **4.31.47** ॥ 1351

ಅಯಂ ಚ ತನಯೋ ರಾಜಂಸ್ತಾರಾಯಾ ದಯಿತೋಽಂಗದಃ।
ಲಕ್ಷ್ಮಣೇನ ಸಕಾಶಂ ತೇ ಪ್ರೇಷಿತಸ್ತ್ವರಯಾನಘ ॥ **4.31.48** ॥ 1352

ಸೋಽಯಂ ರೋಷಪರೀತಾಕ್ಷೋ ದ್ವಾರಿ ತಿಷ್ಠತಿ ವೀರ್ಯವಾನ್।
ವಾನರಾನ್ ವಾನರಪತೇ ಚಕ್ಷುಷಾ ನಿರ್ದಹನ್ನಿವ ॥ **4.31.49** ॥ 1353

ತಸ್ಯ ಮೂರ್ಧ್ನಾ ಪ್ರಣಾಮಂ ತ್ವಂ ಸಪುತ್ರಃ ಸಹಬಾಂಧವಃ।
ಗಚ್ಛ ಶೀಘ್ರಂ ಮಹಾರಾಜ ರೋಷೋ ಹ್ಯದ್ಯೋಪಶಾಮ್ಯತಾಂ ॥ **4.31.50** ॥ 1354

ಯಥಾ ಹಿ ರಾಮೋ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ತತ್ಕುರುಷ್ವ ಸಮಾಹಿತಃ।
ರಾಜಂಸ್ತಿಷ್ಠ ಸ್ವಸಮಯೇ ಭವ ಸತ್ಯಪ್ರತಿಶ್ರವಃ ॥ **4.31.51** ॥ 1355

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡೇ ಏಕತ್ರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ದ್ವಾತ್ರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಹನುಮತಾ ಚಿಂತಾಕುಲಸ್ಯ ಸುಗ್ರೀವಸ್ಯ ಪ್ರಬೋಧನಂ

ಅಂಗದಸ್ಯ ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಸುಗ್ರೀವಃ ಸಚಿವೈಃ ಸಹ।
ಲಕ್ಷ್ಮಣಂ ಕುಪಿತಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಮುಮೋಚಾಸನಮಾತ್ಮವಾನ್ ॥ **4.32.1** ॥ 1356

ಸ ಚ ತಾನಬ್ರವೀದ್ ವಾಕ್ಯಂ ನಿಶ್ಚಿತ್ಯ ಗುರುಲಾಘವಂ।
ಮಂತ್ರಜ್ಞಾನ್ ಮಂತ್ರಕುಶಲೋ ಮಂತ್ರೇಷು ಪರಿನಿಷ್ಠಿತಃ ॥ **4.32.2** ॥ 1357

ನ ಮೇ ದುರ್ವ್ಯಾಹೃತಂ ಕಿಂಚಿನ್ನಾಪಿ ಮೇ ದುರನುಷ್ಠಿತಂ।
ಲಕ್ಷ್ಮಣೋ ರಾಘವಭ್ರಾತಾ ಕ್ರುದ್ಧಃ ಕಿಮಿತಿ ಚಿಂತಯೇ ॥ **4.32.3** ॥ 1358

ಅಸುಹೃದ್ಭಿರ್ಮಮಾಮಿತ್ರೈರ್ನಿತ್ಯಮಂತರದರ್ಶಿಭಿಃ।
ಮಮ ದೋಷಾನಸಂಭೂತಾಞ್ಶ್ರಾವಿತೋ ರಾಘವಾನುಜಃ ॥ **4.32.4** ॥ 1359

ಅತ್ರ ತಾವದ್ ಯಥಾಬುದ್ಧಿಃ ಸರ್ವೈರೇವ ಯಥಾವಿಧಿ।
ಭಾವಸ್ಯ ನಿಶ್ಚಯಸ್ತಾವದ್ ವಿಜ್ಞೇಯೋ ನಿಪುಣಂ ಶನೈಃ ॥ **4.32.5** ॥ 1360

ನ ಖಲ್ವಸ್ತಿ ಮಮ ತ್ರಾಸೋ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾನ್ನಾಪಿ ರಾಘವಾತ್।
ಮಿತ್ರಂ ಸ್ವಸ್ಥಾನಕುಪಿತಂ ಜನಯತ್ಯೇವ ಸಂಭ್ರಮಂ ॥ **4.32.6** ॥ 1361

ಸರ್ವಥಾ ಸುಕರಂ ಮಿತ್ರಂ ದುಷ್ಕರಂ ಪ್ರತಿಪಾಲನಂ।
ಅನಿತ್ಯತ್ವಾತ್ ತು ಚಿತ್ತಾನಾಂ ಪ್ರೀತಿರಲ್ಪೇಽಪಿ ಭಿದ್ಯತೇ ॥ **4.32.7** ॥ 1362

ಅತೋನಿಮಿತ್ತಂ ತ್ರಸ್ತೋಽಹಂ ರಾಮೇಣ ತು ಮಹಾತ್ಮನಾ।
ಯನ್ಮಮೋಪಕೃತಂ ಶಕ್ಯಂ ಪ್ರತಿಕರ್ತುಂ ನ ತನ್ಮಯಾ ॥ **4.32.8** ॥ 1363

ಸುಗ್ರೀವೇಣೈವಮುಕ್ತೇ ತು ಹನೂಮಾನ್ ಹರಿಪುಂಗವಃ।
ಉವಾಚ ಸ್ವೇನ ತರ್ಕೇಣ ಮಧ್ಯೇ ವಾನರಮಂತ್ರಿಣಾಂ ॥ **4.32.9** ॥ 1364

ಸರ್ವಥಾ ನೈತದಾಶ್ಚರ್ಯಂ ಯತ್ ತ್ವಂ ಹರಿಗಣೇಶ್ವರ।
ನ ವಿಸ್ಮರಸಿ ಸುಸ್ನಿಗ್ಧಮುಪಕಾರಂ ಕೃತಂ ಶುಭಂ ॥ **4.32.10** ॥ 1365

ರಾಘವೇಣ ತು ವೀರೇಣ ಭಯಮುತ್ಸೃಜ್ಯ ದೂರತಃ।
ತ್ವತ್ಪ್ರಿಯಾರ್ಥಂ ಹತೋ ವಾಲೀ ಶಕ್ರತುಲ್ಯಪರಾಕ್ರಮಃ ॥ **4.32.11** ॥ 1366

ಸರ್ವಥಾ ಪ್ರಣಯಾತ್ ಕ್ರುದ್ಧೋ ರಾಘವೋ ನಾತ್ರ ಸಂಶಯಃ।
ಭ್ರಾತರಂ ಸಂಪ್ರಹಿತವಾನ್ ಲಕ್ಷ್ಮಣಂ ಲಕ್ಷ್ಮಿವರ್ಧನಂ ॥ **4.32.12** ॥ 1367

ತ್ವಂ ಪ್ರಮತ್ತೋ ನ ಜಾನೀಷೇ ಕಾಲಂ ಕಾಲವಿದಾಂ ವರ।
ಫುಲ್ಲಸಪ್ತಚ್ಛದಶ್ಯಾಮಾ ಪ್ರವೃತ್ತಾ ತು ಶರಚ್ಛುಭಾ ॥ **4.32.13** ॥ 1368

ನಿರ್ಮಲಗ್ರಹನಕ್ಷತ್ರಾ ದ್ಯೌಃ ಪ್ರಣಷ್ಟಬಲಾಹಕಾ।
ಪ್ರಸನ್ನಾಶ್ಚ ದಿಶಃ ಸರ್ವಾಃ ಸರಿತಶ್ಚ ಸರಾಂಸಿ ಚ ॥ **4.32.14** ॥ 1369

ಪ್ರಾಪ್ತಮುದ್ಯೋಗಕಾಲಂ ತು ನಾವೈಷಿ ಹರಿಪುಂಗವ।
ತ್ವಂ ಪ್ರಮತ್ತ ಇತಿ ವ್ಯಕ್ತಂ ಲಕ್ಷ್ಮಣೋಽಯಮಿಹಾಗತಃ ॥ **4.32.15** ॥ 1370

ಆರ್ತಸ್ಯ ಹೃತದಾರಸ್ಯ ಪರುಷಂ ಪುರುಷಾಂತರಾತ್।
ವಚನಂ ಮರ್ಷಣೀಯಂ ತೇ ರಾಘವಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ ॥ **4.32.16** ॥ 1371

ಕೃತಾಪರಾಧಸ್ಯ ಹಿ ತೇ ನಾನ್ಯತ್ ಪಶ್ಯಾಮ್ಯಹಂ ಕ್ಷಮಂ।
ಅಂತರೇಣಾಂಜಲಿಂ ಬದ್ಧ್ವಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣಸ್ಯ ಪ್ರಸಾದನಾತ್ ॥ **4.32.17** ॥ 1372

ನಿಯುಕ್ತೈರ್ಮಂತ್ರಿಭಿರ್ವಾಚ್ಯೋ ಹ್ಯವಶ್ಯಂ ಪಾರ್ಥಿವೋ ಹಿತಂ।
ಇತ ಏವ ಭಯಂ ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಬ್ರವೀಮ್ಯವಧೃತಂ ವಚಃ ॥ **4.32.18** ॥ 1373

ಅಭಿಕ್ರುದ್ಧಃ ಸಮರ್ಥೋ ಹಿ ಚಾಪಮುದ್ಯಮ್ಯ ರಾಘವಃ।
ಸದೇವಾಸುರಗಂಧರ್ವಂ ವಶೇ ಸ್ಥಾಪಯಿತುಂ ಜಗತ್ ॥ **4.32.19** ॥ 1374

ನ ಸ ಕ್ಷಮಃ ಕೋಪಯಿತುಂ ಯಃ ಪ್ರಸಾದ್ಯಃ ಪುನರ್ಭವೇತ್।
ಪೂರ್ವೋಪಕಾರಂ ಸ್ಮರತಾ ಕೃತಜ್ಞೇನ ವಿಶೇಷತಃ ॥ **4.32.20** ॥ 1375

ತಸ್ಯ ಮೂರ್ಧ್ನಾ ಪ್ರಣಮ್ಯ ತ್ವಂ ಸಪುತ್ರಃ ಸಸುಹೃಜ್ಜನಃ।
ರಾಜಂಸ್ತಿಷ್ಠ ಸ್ವಸಮಯೇ ಭರ್ತುರ್ಭಾರ್ಯೇವ ತದ್ವಶೇ ॥ **4.32.21** ॥ 1376

ನ ರಾಮರಾಮಾನುಜಶಾಸನಂ ತ್ವಯಾ
ಕಪೀಂದ್ರಯುಕ್ತಂ ಮನಸಾಪ್ಯಪೋಹಿತುಂ।
ಮನೋ ಹಿ ತೇ ಜ್ಞಾಸ್ಯತಿ ಮಾನುಷಂ ಬಲಂ
ಸರಾಘವಸ್ಯಾಸ್ಯ ಸುರೇಂದ್ರವರ್ಚಸಃ ॥ **4.32.22** ॥ 1377

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡೇ ದ್ವಾತ್ರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ತ್ರಯಸ್ತ್ರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಸುಷಮಾಂ ಪಶ್ಯತೋ ಲಕ್ಷ್ಮಣಸ್ಯ ಸುಗ್ರೀವಸದನೇ ಪ್ರವೇಶಃ ಪ್ರವಿಶ್ಯ ಚ ತೇನ ಸರೋಷಂ ಧನುಷೋ ವಿಷ್ಫಾರಣಂ ಭೀತೇನ ಸುಗ್ರೀವೇಣ ತಸ್ಯ ರೋಷಶಮನಾಯ ತಾರಾಯಾಃ ಪ್ರೇಷಣಂ ತಾರಯಾ ಪ್ರಬೋಧ್ಯ ತಸ್ಯಾಂತಃಪುರ ಆನಯನಂ

ಅಥ ಪ್ರತಿಸಮಾದಿಷ್ಟೋ ಲಕ್ಷ್ಮಣಃ ಪರವೀರಹಾ।
ಪ್ರವಿವೇಶ ಗುಹಾಂ ರಮ್ಯಾಂ ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಂ ರಾಮಶಾಸನಾತ್ ॥ **4.33.1** ॥ 1378

ದ್ವಾರಸ್ಥಾ ಹರಯಸ್ತತ್ರ ಮಹಾಕಾಯಾ ಮಹಾಬಲಾಃ।
ಬಭೂವುರ್ಲಕ್ಷ್ಮಣಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸರ್ವೇ ಪ್ರಾಂಜಲಯಃ ಸ್ಥಿತಾಃ ॥ **4.33.2** ॥ 1379

ನಿಃಶ್ವಸಂತಂ ತು ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕ್ರುದ್ಧಂ ದಶರಥಾತ್ಮಜಂ।
ಬಭೂವುರ್ಹರಯಸ್ತ್ರಸ್ತಾ ನ ಚೈನಂ ಪರ್ಯವಾರಯನ್ ॥ **4.33.3** ॥ 1380

ಸ ತಾಂ ರತ್ನಮಯೀಂ ದಿವ್ಯಾಂ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಪುಷ್ಪಿತಕಾನನಾಂ।
ರಮ್ಯಾಂ ರತ್ನಸಮಾಕೀರ್ಣಾಂ ದದರ್ಶ ಮಹತೀಂ ಗುಹಾಂ ॥ **4.33.4** ॥ 1381

ಹರ್ಮ್ಯಪ್ರಾಸಾದಸಂಬಾಧಾಂ ನಾನಾರತ್ನೋಪಶೋಭಿತಾಂ।
ಸರ್ವಕಾಮಫಲೈರ್ವೃಕ್ಷೈಃ ಪುಷ್ಪಿತೈರುಪಶೋಭಿತಾಂ ॥ **4.33.5** ॥ 1382

ದೇವಗಂಧರ್ವಪುತ್ರೈಶ್ಚ ವಾನರೈಃ ಕಾಮರೂಪಿಭಿಃ।
ದಿವ್ಯಮಾಲ್ಯಾಂಬರಧರೈಃ ಶೋಭಿತಾಂ ಪ್ರಿಯದರ್ಶನೈಃ ॥ **4.33.6** ॥ 1383

ಚಂದನಾಗುರುಪದ್ಮಾನಾಂ ಗಂಧೈಃ ಸುರಭಿಗಂಧಿತಾಂ।
ಮೈರೇಯಾಣಾಂ ಮಧೂನಾಂ ಚ ಸಮ್ಮೋದಿತಮಹಾಪಥಾಂ ॥ **4.33.7** ॥ 1384

ವಿಂಧ್ಯಮೇರುಗಿರಿಪ್ರಖ್ಯೈಃ ಪ್ರಾಸಾದೈರ್ಮೇಕಭೂಮಿಭಿಃ।
ದದರ್ಶ ಗಿರಿನದ್ಯಶ್ಚ ವಿಮಲಾಸ್ತತ್ರ ರಾಘವಃ ॥ **4.33.8** ॥ 1385

ಅಂಗದಸ್ಯ ಗೃಹಂ ರಮ್ಯಂ ಮೈಂದಸ್ಯ ದ್ವಿವಿದಸ್ಯ ಚ।
ಗವಯಸ್ಯ ಗವಾಕ್ಷಸ್ಯ ಗಜಸ್ಯ ಶರಭಸ್ಯ ಚ ॥ **4.33.9** ॥ 1386

ವಿದ್ಯುನ್ಮಾಲೇಶ್ಚ ಸಂಪಾತೇಃ ಸೂರ್ಯಾಕ್ಷಸ್ಯ ಹನೂಮತಃ।
ವೀರಬಾಹೋಃ ಸುಬಾಹೋಶ್ಚ ನಲಸ್ಯ ಚ ಮಹಾತ್ಮನಃ ॥ **4.33.10** ॥ 1387

ಕುಮುದಸ್ಯ ಸುಷೇಣಸ್ಯ ತಾರಜಾಂಬವತೋಸ್ತಥಾ।
ದಧಿವಕ್ತ್ರಸ್ಯ ನೀಲಸ್ಯ ಸುಪಾಟಲಸುನೇತ್ರಯೋಃ ॥ **4.33.11** ॥ 1388

ಏತೇಷಾಂ ಕಪಿಮುಖ್ಯಾನಾಂ ರಾಜಮಾರ್ಗೇ ಮಹಾತ್ಮನಾಂ।
ದದರ್ಶ ಗೃಹಮುಖ್ಯಾನಿ ಮಹಾಸಾರಾಣಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣಃ ॥ **4.33.12** ॥ 1389

ಪಾಂಡುರಾಭ್ರಪ್ರಕಾಶಾನಿ ಗಂಧಮಾಲ್ಯಯುತಾನಿ ಚ।
ಪ್ರಭೂತಧನಧಾನ್ಯಾನಿ ಸ್ತ್ರೀರತ್ನೈಃ ಶೋಭಿತಾನಿ ಚ ॥ **4.33.13** ॥ 1390

ಪಾಂಡುರೇಣ ತು ಶೈಲೇನ ಪರಿಕ್ಷಿಪ್ತಂ ದುರಾಸದಂ।
ವಾನರೇಂದ್ರಗೃಹಂ ರಮ್ಯಂ ಮಹೇಂದ್ರಸದನೋಪಮಂ ॥ **4.33.14** ॥ 1391

ಶುಕ್ಲೈಃ ಪ್ರಾಸಾದಶಿಖರೈಃ ಕೈಲಾಸಶಿಖರೋಪಮೈಃ।
ಸರ್ವಕಾಮಫಲೈರ್ವೃಕ್ಷೈಃ ಪುಷ್ಪಿತೈರುಪಶೋಭಿತಂ ॥ **4.33.15** ॥ 1392

ಮಹೇಂದ್ರದತ್ತೈಃ ಶ್ರೀಮದ್ಭಿರ್ನೀಲಜೀಮೂತಸನ್ನಿಭೈಃ।
ದಿವ್ಯಪುಷ್ಪಫಲೈರ್ವೃಕ್ಷೈಃ ಶೀತಚ್ಛಾಯೈರ್ಮನೋರಮೈಃ ॥ **4.33.16** ॥ 1393

ಹರಿಭಿಃ ಸಂವೃತದ್ವಾರಂ ಬಲಿಭಿಃ ಶಸ್ತ್ರಪಾಣಿಭಿಃ।
ದಿವ್ಯಮಾಲ್ಯಾವೃತಂ ಶುಭ್ರಂ ತಪ್ತಕಾಂಚನತೋರಣಂ ॥ **4.33.17** ॥ 1394

ಸುಗ್ರೀವಸ್ಯ ಗೃಹಂ ರಮ್ಯಂ ಪ್ರವಿವೇಶ ಮಹಾಬಲಃ।
ಅವಾರ್ಯಮಾಣಃ ಸೌಮಿತ್ರಿರ್ಮಹಾಭ್ರಮಿವ ಭಾಸ್ಕರಃ ॥ **4.33.18** ॥ 1395

ಸ ಸಪ್ತ ಕಕ್ಷ್ಯಾ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಯಾನಾಸನಸಮಾವೃತಾಃ।
ದದರ್ಶ ಸುಮಹದ್ಗುಪ್ತಂ ದದರ್ಶಾಂತಃಪುರಂ ಮಹತ್ ॥ **4.33.19** ॥ 1396

ಹೈಮರಾಜತಪರ್ಯಂಕೈರ್ಬಹುಭಿಶ್ಚ ವರಾಸನೈಃ।
ಮಹಾರ್ಹಾಸ್ತರಣೋಪೇತೈಸ್ತತ್ರ ತತ್ರ ಸಮಾವೃತಂ ॥ **4.33.20** ॥ 1397

ಪ್ರವಿಶನ್ನೇವ ಸತತಂ ಶುಶ್ರಾವ ಮಧುರಸ್ವನಂ।
ತಂತ್ರೀಗೀತಸಮಾಕೀರ್ಣಂ ಸಮತಾಲಪದಾಕ್ಷರಂ ॥ **4.33.21** ॥ 1398

ಬಹ್ವೀಶ್ಚ ವಿವಿಧಾಕಾರಾ ರೂಪಯೌವನಗರ್ವಿತಾಃ।
ಸ್ತ್ರಿಯಃ ಸುಗ್ರೀವಭವನೇ ದದರ್ಶ ಸ ಮಹಾಬಲಃ ॥ **4.33.22** ॥ 1399

ದೃಷ್ಟ್ವಾಭಿಜನಸಂಪನ್ನಾಸ್ತತ್ರ ಮಾಲ್ಯಕೃತಸ್ರಜಃ।
ವರಮಾಲ್ಯಕೃತವ್ಯಗ್ರಾ ಭೂಷಣೋತ್ತಮಭೂಷಿತಾಃ ॥ **4.33.23** ॥ 1400

ನಾತೃಪ್ತಾನ್ ನಾತಿ ಚಾವ್ಯಗ್ರಾನ್ ನಾನುದಾತ್ತಪರಿಚ್ಛದಾನ್।
ಸುಗ್ರೀವಾನುಚರಾಂಶ್ಚಾಪಿ ಲಕ್ಷಯಾಮಾಸ ಲಕ್ಷ್ಮಣಃ ॥ **4.33.24** ॥ 1401

ಕೂಜಿತಂ ನೂಪುರಾಣಾಂ ಚ ಕಾಂಚೀನಾಂ ನಿಃಸ್ವನಂ ತಥಾ।
ಸ ನಿಶಮ್ಯ ತತಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸೌಮಿತ್ರಿರ್ಲಜ್ಜಿತೋಽಭವತ್ ॥ **4.33.25** ॥ 1402

ರೋಷವೇಗಪ್ರಕುಪಿತಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಚಾಭರಣಸ್ವನಂ।
ಚಕಾರ ಜ್ಯಾಸ್ವನಂ ವೀರೋ ದಿಶಃ ಶಬ್ದೇನ ಪೂರಯನ್ ॥ **4.33.26** ॥ 1403

ಚಾರಿತ್ರೇಣ ಮಹಾಬಾಹುರಪಕೃಷ್ಟಃ ಸ ಲಕ್ಷ್ಮಣಃ।
ತಸ್ಥಾವೇಕಾಂತಮಾಶ್ರಿತ್ಯ ರಾಮಕೋಪಸಮನ್ವಿತಃ ॥ **4.33.27** ॥ 1404

ತೇನ ಚಾಪಸ್ವನೇನಾಥ ಸುಗ್ರೀವಃ ಪ್ಲವಗಾಧಿಪಃ।
ವಿಜ್ಞಾಯಾಗಮನಂ ತ್ರಸ್ತಃ ಸ ಚಚಾಲ ವರಾಸನಾತ್ ॥ **4.33.28** ॥ 1405

ಅಂಗದೇನ ಯಥಾ ಮಹ್ಯಂ ಪುರಸ್ತಾತ್ ಪ್ರತಿವೇದಿತಂ।
ಸುವ್ಯಕ್ತಮೇಷ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಃ ಸೌಮಿತ್ರಿರ್ಭ್ರಾತೃವತ್ಸಲಃ ॥ **4.33.29** ॥ 1406

ಅಂಗದೇನ ಸಮಾಖ್ಯಾತೋ ಜ್ಯಾಸ್ವನೇನ ಚ ವಾನರಃ।
ಬುಬುಧೇ ಲಕ್ಷ್ಮಣಂ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ಮುಖಂ ಚಾಸ್ಯ ವ್ಯಶುಷ್ಯತ ॥ **4.33.30** ॥ 1407

ತತಸ್ತಾರಾಂ ಹರಿಶ್ರೇಷ್ಠಃ ಸುಗ್ರೀವಃ ಪ್ರಿಯದರ್ಶನಾಂ।
ಉವಾಚ ಹಿತಮವ್ಯಗ್ರಸ್ತ್ರಾಸಸಂಭ್ರಾಂತಮಾನಸಃ ॥ **4.33.31** ॥ 1408

ಕಿಂ ನು ರುಟ್ಕಾರಣಂ ಸುಭ್ರು ಪ್ರಕೃತ್ಯಾ ಮೃದುಮಾನಸಃ।
ಸರೋಷ ಇವ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತೋ ಯೇನಾಯಂ ರಾಘವಾನುಜಃ ॥ **4.33.32** ॥ 1409

ಕಿಂ ಪಶ್ಯಸಿ ಕುಮಾರಸ್ಯ ರೋಷಸ್ಥಾನಮನಿಂದಿತೇ।
ನ ಖಲ್ವಕಾರಣೇ ಕೋಪಮಾಹರೇನ್ನರಪುಂಗವಃ ॥ **4.33.33** ॥ 1410

ಯದ್ಯಸ್ಯ ಕೃತಮಸ್ಮಾಭಿರ್ಬುಧ್ಯಸೇ ಕಿಂಚಿದಪ್ರಿಯಂ।
ತದ್ಬುದ್ಧ್ಯಾ ಸಂಪ್ರಧಾರ್ಯಾಶು ಕ್ಷಿಪ್ರಮೇವಾಭಿಧೀಯತಾಂ ॥ **4.33.34** ॥ 1411

ಅಥವಾ ಸ್ವಯಮೇವೈನಂ ದ್ರಷ್ಟುಮರ್ಹಸಿ ಭಾಮಿನಿ।
ವಚನೈಃ ಸಾಂತ್ವಯುಕ್ತೈಶ್ಚ ಪ್ರಸಾದಯಿತುಮರ್ಹಸಿ ॥ **4.33.35** ॥ 1412

ತ್ವದ್ದರ್ಶನೇ ವಿಶುದ್ಧಾತ್ಮಾ ನ ಸ್ಮ ಕೋಪಂ ಕರಿಷ್ಯತಿ।
ನಹಿ ಸ್ತ್ರೀಷು ಮಹಾತ್ಮಾನಃ ಕ್ವಚಿತ್ ಕುರ್ವಂತಿ ದಾರುಣಂ ॥ **4.33.36** ॥ 1413

ತ್ವಯಾ ಸಾಂತ್ವೈರುಪಕ್ರಾಂತಂ ಪ್ರಸನ್ನೇಂದ್ರಿಯಮಾನಸಂ।
ತತಃ ಕಮಲಪತ್ರಾಕ್ಷಂ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಾಮ್ಯಹಮರಿಂದಮಂ ॥ **4.33.37** ॥ 1414

ಸಾ ಪ್ರಸ್ಖಲಂತೀ ಮದವಿಹ್ವಲಾಕ್ಷೀ
ಪ್ರಲಂಬಕಾಂಚೀಗುಣಹೇಮಸೂತ್ರಾ।
ಸಲಕ್ಷಣಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣಸನ್ನಿಧಾನಂ
ಜಗಾಮ ತಾರಾ ನಮಿತಾಂಗಯಷ್ಟಿಃ ॥ **4.33.38** ॥ 1415

ಸ ತಾಂ ಸಮೀಕ್ಷ್ಯೈವ ಹರೀಶಪತ್ನೀಂ
ತಸ್ಥಾವುದಾಸೀನತಯಾ ಮಹಾತ್ಮಾ।
ಅವಾಙ್ಮುಖೋಽಭೂನ್ಮನುಜೇಂದ್ರಪುತ್ರಃ
ಸ್ತ್ರೀಸನ್ನಿಕರ್ಷಾದ್ ವಿನಿವೃತ್ತಕೋಪಃ ॥ **4.33.39** ॥ 1416

ಸಾ ಪಾನಯೋಗಾಚ್ಚ ನಿವೃತ್ತಲಜ್ಜಾ
ದೃಷ್ಟಿಪ್ರಸಾದಾಚ್ಚ ನರೇಂದ್ರಸೂನೋಃ।
ಉವಾಚ ತಾರಾ ಪ್ರಣಯಪ್ರಗಲ್ಭಂ
ವಾಕ್ಯಂ ಮಹಾರ್ಥಂ ಪರಿಸಾಂತ್ವರೂಪಂ ॥ **4.33.40** ॥ 1417

ಕಿಂ ಕೋಪಮೂಲಂ ಮನುಜೇಂದ್ರಪುತ್ರ
ಕಸ್ತೇ ನ ಸಂತಿಷ್ಠತಿ ವಾಜ್ಞಿದೇಶೇ।
ಕಃ ಶುಷ್ಕವೃಕ್ಷಂ ವನಮಾಪತಂತಂ
ದಾವಾಗ್ನಿಮಾಸೀದತಿ ನಿರ್ವಿಶಂಕಃ ॥ **4.33.41** ॥ 1418

ಸ ತಸ್ಯಾ ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಸಾಂತ್ವಪೂರ್ವಮಶಂಕಿತಃ।
ಭೂಯಃ ಪ್ರಣಯದೃಷ್ಟಾರ್ಥಂ ಲಕ್ಷ್ಮಣೋ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **4.33.42** ॥ 1419

ಕಿಮಯಂ ಕಾಮವೃತ್ತಸ್ತೇ ಲುಪ್ತಧರ್ಮಾರ್ಥಸಂಗ್ರಹಃ।
ಭರ್ತಾ ಭರ್ತೃಹಿತೇ ಯುಕ್ತೇ ನ ಚೈನಮವಬುಧ್ಯಸೇ ॥ **4.33.43** ॥ 1420

ನ ಚಿಂತಯತಿ ರಾಜ್ಯಾರ್ಥಂ ಸೋಽಸ್ಮಾಞ್ಶೋಕಪರಾಯಣಾನ್।
ಸಾಮಾತ್ಯಪರಿಷತ್ ತಾರೇ ಕಾಮಮೇವೋಪಸೇವತೇ ॥ **4.33.44** ॥ 1421

ಸ ಮಾಸಾಂಶ್ಚತುರಃ ಕೃತ್ವಾ ಪ್ರಮಾಣಂ ಪ್ಲವಗೇಶ್ವರಃ।
ವ್ಯತೀತಾಂಸ್ತಾನ್ ಮದೋದಗ್ರೋ ವಿಹರನ್ ನಾವಬುಧ್ಯತೇ ॥ **4.33.45** ॥ 1422

ನಹಿ ಧರ್ಮಾರ್ಥಸಿದ್ಧ್ಯರ್ಥಂ ಪಾನಮೇವಂ ಪ್ರಶಸ್ಯತೇ।
ಪಾನಾದರ್ಥಶ್ಚ ಕಾಮಶ್ಚ ಧರ್ಮಶ್ಚ ಪರಿಹೀಯತೇ ॥ **4.33.46** ॥ 1423

ಧರ್ಮಲೋಪೋ ಮಹಾಂಸ್ತಾವತ್ ಕೃತೇ ಹ್ಯಪ್ರತಿಕುರ್ವತಃ।
ಅರ್ಥಲೋಪಶ್ಚ ಮಿತ್ರಸ್ಯ ನಾಶೇ ಗುಣವತೋ ಮಹಾನ್ ॥ **4.33.47** ॥ 1424

ಮಿತ್ರಂ ಹ್ಯರ್ಥಗುಣಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಸತ್ಯಧರ್ಮಪರಾಯಣಂ।
ತದ್ದ್ವಯಂ ತು ಪರಿತ್ಯಕ್ತಂ ನ ತು ಧರ್ಮೇ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಂ ॥ **4.33.48** ॥ 1425

ತದೇವಂ ಪ್ರಸ್ತುತೇ ಕಾರ್ಯೇ ಕಾರ್ಯಮಸ್ಮಾಭಿರುತ್ತರಂ।
ತತ್ ಕಾರ್ಯಂ ಕಾರ್ಯತತ್ತ್ವಜ್ಞೇ ತ್ವಮುದಾಹರ್ತುಮರ್ಹಸಿ ॥ **4.33.49** ॥ 1426

ಸಾ ತಸ್ಯ ಧರ್ಮಾರ್ಥಸಮಾಧಿಯುಕ್ತಂ
ನಿಶಮ್ಯ ವಾಕ್ಯಂ ಮಧುರಸ್ವಭಾವಂ।
ತಾರಾ ಗತಾರ್ಥೇ ಮನುಜೇಂದ್ರಕಾರ್ಯೇ
ವಿಶ್ವಾಸಯುಕ್ತಂ ತಮುವಾಚ ಭೂಯಃ ॥ **4.33.50** ॥ 1427

ನ ಕೋಪಕಾಲಃ ಕ್ಷಿತಿಪಾಲಪುತ್ರ
ನ ಚಾಪಿ ಕೋಪಃ ಸ್ವಜನೇ ವಿಧೇಯಃ।
ತ್ವದರ್ಥಕಾಮಸ್ಯ ಜನಸ್ಯ ತಸ್ಯ
ಪ್ರಮಾದಮಪ್ಯರ್ಹಸಿ ವೀರ ಸೋಢುಂ ॥ **4.33.51** ॥ 1428

ಕೋಪಂ ಕಥಂ ನಾಮ ಗುಣಪ್ರಕೃಷ್ಟಃ
ಕುಮಾರ ಕುರ್ಯಾದಪಕೃಷ್ಟಸತ್ತ್ವೇ।
ಕಸ್ತ್ವದ್ವಿಧಃ ಕೋಪವಶಂ ಹಿ ಗಚ್ಛೇತ್
ಸತ್ತ್ವಾವರುದ್ಧಸ್ತಪಸಃ ಪ್ರಸೂತಿಃ ॥ **4.33.52** ॥ 1429

ಜಾನಾಮಿ ಕೋಪಂ ಹರಿವೀರಬಂಧೋ -
ರ್ಜಾನಾಮಿ ಕಾರ್ಯಸ್ಯ ಚ ಕಾಲಸಂಗಂ।
ಜಾನಾಮಿ ಕಾರ್ಯಂ ತ್ವಯಿ ಯತ್ಕೃತಂ ನ -
ಸ್ತಚ್ಚಾಪಿ ಜಾನಾಮಿ ಯದತ್ರ ಕಾರ್ಯಂ ॥ **4.33.53** ॥ 1430

ತಚ್ಚಾಪಿ ಜಾನಾಮಿ ತಥಾವಿಷಹ್ಯಂ
ಬಲಂ ನರಶ್ರೇಷ್ಠ ಶರೀರಜಸ್ಯ।
ಜಾನಾಮಿ ಯಸ್ಮಿಂಶ್ಚ ಜನೇಽವಬದ್ಧಂ
ಕಾಮೇನ ಸುಗ್ರೀವಮಸಕ್ತಮದ್ಯ॥ **4.33.54**॥ 1431

ನ ಕಾಮತಂತ್ರೇ ತವ ಬುದ್ಧಿರಸ್ತಿ
ತ್ವಂ ವೈ ಯಥಾ ಮನ್ಯುವಶಂ ಪ್ರಪನ್ನಃ।
ನ ದೇಶಕಾಲೌ ಹಿ ಯಥಾರ್ಥಧರ್ಮಾ -
ವವೇಕ್ಷತೇ ಕಾಮರತಿರ್ಮನುಷ್ಯಃ॥ **4.33.55**॥ 1432

ತಂ ಕಾಮವೃತ್ತಂ ಮಮ ಸನ್ನಿಕೃಷ್ಟಂ
ಕಾಮಾಭಿಯೋಗಾಚ್ಚ ವಿಮುಕ್ತಲಜ್ಜಂ।
ಕ್ಷಮಸ್ವ ತಾವತ್ ಪರವೀರಹಂತ -
ಸ್ತ್ವದ್ಭ್ರಾತರಂ ವಾನರವಂಶನಾಥಂ॥ **4.33.56**॥ 1433

ಮಹರ್ಷಯೋ ಧರ್ಮತಪೋಽಭಿರಾಮಾಃ
ಕಾಮಾನುಕಾಮಾಃ ಪ್ರತಿಬದ್ಧಮೋಹಾಃ।
ಅಯಂ ಪ್ರಕೃತ್ಯಾ ಚಪಲಃ ಕಪಿಸ್ತು
ಕಥಂ ನ ಸಜ್ಜೇತ ಸುಖೇಷು ರಾಜಾ॥ **4.33.57**॥ 1434

ಇತ್ಯೇವಮುಕ್ತ್ವಾ ವಚನಂ ಮಹಾರ್ಥಂ
ಸಾ ವಾನರೀ ಲಕ್ಷ್ಮಣಮಪ್ರಮೇಯಂ।
ಪುನಃ ಸಖೇದಂ ಮದವಿಹ್ವಲಾಕ್ಷೀ
ಭರ್ತುರ್ಹಿತಂ ವಾಕ್ಯಮಿದಂ ಬಭಾಷೇ॥ **4.33.58**॥ 1435

ಉದ್ಯೋಗಸ್ತು ಚಿರಾಜ್ಞಪ್ತಃ ಸುಗ್ರೀವೇಣ ನರೋತ್ತಮ।
ಕಾಮಸ್ಯಾಪಿ ವಿಧೇಯೇನ ತವಾರ್ಥಪ್ರತಿಸಾಧನೇ॥ **4.33.59**॥ 1436

ಆಗತಾ ಹಿ ಮಹಾವೀರ್ಯಾ ಹರಯಃ ಕಾಮರೂಪಿಣಃ।
ಕೋಟೀಃ ಶತಸಹಸ್ರಾಣಿ ನಾನಾನಗನಿವಾಸಿನಃ॥ **4.33.60**॥ 1437

ತದಾಗಚ್ಛ ಮಹಾಬಾಹೋ ಚಾರಿತ್ರಂ ರಕ್ಷಿತಂ ತ್ವಯಾ।
ಅಚ್ಛಲಂ ಮಿತ್ರಭಾವೇನ ಸತಾಂ ದಾರಾವಲೋಕನಂ ॥ **4.33.61** ॥ 1438

ತಾರಯಾ ಚಾಭ್ಯನುಜ್ಞಾತಸ್ತ್ವರಯಾ ವಾಪಿ ಚೋದಿತಃ।
ಪ್ರವಿವೇಶ ಮಹಾಬಾಹುರಭ್ಯಂತರಮರಿಂದಮಃ ॥ **4.33.62** ॥ 1439

ತತಃ ಸುಗ್ರೀವಮಾಸೀನಂ ಕಾಂಚನೇ ಪರಮಾಸನೇ।
ಮಹಾರ್ಹಾಸ್ತರಣೋಪೇತೇ ದದರ್ಶಾದಿತ್ಯಸನ್ನಿಭಂ ॥ **4.33.63** ॥ 1440

ದಿವ್ಯಾಭರಣಚಿತ್ರಾಂಗಂ ದಿವ್ಯರೂಪಂ ಯಶಸ್ವಿನಂ।
ದಿವ್ಯಮಾಲ್ಯಾಂಬರಧರಂ ಮಹೇಂದ್ರಮಿವ ದುರ್ಜಯಂ ॥ **4.33.64** ॥ 1441

ದಿವ್ಯಾಭರಣಮಾಲ್ಯಾಭಿಃ ಪ್ರಮದಾಭಿಃ ಸಮಾವೃತಂ।
ಸಂರಬ್ಧತರರಕ್ತಾಕ್ಷೋ ಬಭೂವಾಂತಕಸನ್ನಿಭಃ ॥ **4.33.65** ॥ 1442

ರುಮಾಂ ತು ವೀರಃ ಪರಿರಭ್ಯ ಗಾಢಂ
ವರಾಸನಸ್ಥೋ ವರಹೇಮವರ್ಣಃ।
ದದರ್ಶ ಸೌಮಿತ್ರಿಮದೀನಸತ್ತ್ವಂ
ವಿಶಾಲನೇತ್ರಃ ಸ ವಿಶಾಲನೇತ್ರಂ ॥ **4.33.66** ॥ 1443

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡೇ ತ್ರಯಸ್ತ್ರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಚತುಸ್ತ್ರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಸುಗ್ರೀವಸ್ಯ ಲಕ್ಷ್ಮಣಸಮೀಪೇ ಗಮನಂ ಲಕ್ಷ್ಮಣೇನ ತಸ್ಯ ಭರ್ತ್ಸನಂ ಚ

ತಮಪ್ರತಿಹತಂ ಕ್ರುದ್ಧಂ ಪ್ರವಿಷ್ಟಂ ಪುರುಷರ್ಷಭಂ।
ಸುಗ್ರೀವೋ ಲಕ್ಷ್ಮಣಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಬಭೂವ ವ್ಯಥಿತೇಂದ್ರಿಯಃ ॥ **4.34.1** ॥ 1444

ಕ್ರುದ್ಧಂ ನಿಃಶ್ವಸಮಾನಂ ತಂ ಪ್ರದೀಪ್ತಮಿವ ತೇಜಸಾ।
ಭ್ರಾತುರ್ವ್ಯಸನಸಂತಪ್ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ದಶರಥಾತ್ಮಜಂ ॥ **4.34.2** ॥ 1445

ಉತ್ಪಪಾತ ಹರಿಶ್ರೇಷ್ಠೋ ಹಿತ್ವಾ ಸೌವರ್ಣಮಾಸನಂ।
ಮಹಾನ್ ಮಹೇಂದ್ರಸ್ಯ ಯಥಾ ಸ್ವಲಂಕೃತ ಇವ ಧ್ವಜಃ ॥ **4.34.3** ॥ 1446

ಉತ್ಪತಂತಮನೂತ್ಪೇತೂ ರುಮಾಪ್ರಭೃತಯಃ ಸ್ತ್ರಿಯಃ।
ಸುಗ್ರೀವಂ ಗಗನೇ ಪೂರ್ಣಂ ಚಂದ್ರಂ ತಾರಾಗಣಾ ಇವ ॥ **4.34.4** ॥ 1447

ಸಂರಕ್ತನಯನಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸಂಚಚಾರ ಕೃತಾಂಜಲಿಃ।
ಬಭೂವಾವಸ್ಥಿತಸ್ತತ್ರ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷೋ ಮಹಾನಿವ ॥ **4.34.5** ॥ 1448

ರುಮಾದ್ವಿತೀಯಂ ಸುಗ್ರೀವಂ ನಾರೀಮಧ್ಯಗತಂ ಸ್ಥಿತಂ।
ಅಬ್ರವೀಲ್ಲಕ್ಷ್ಮಣಃ ಕ್ರುದ್ಧಃ ಸತಾರಂ ಶಶಿನಂ ಯಥಾ ॥ **4.34.6** ॥ 1449

ಸತ್ತ್ವಾಭಿಜನಸಂಪನ್ನಃ ಸಾನುಕ್ರೋಶೋ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯಃ।
ಕೃತಜ್ಞಃ ಸತ್ಯವಾದೀ ಚ ರಾಜಾ ಲೋಕೇ ಮಹೀಯತೇ ॥ **4.34.7** ॥ 1450

ಯಸ್ತು ರಾಜಾ ಸ್ಥಿತೋಽಧರ್ಮೇ ಮಿತ್ರಾಣಾಮುಪಕಾರಿಣಾಂ।
ಮಿಥ್ಯಾ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಂ ಕುರುತೇ ಕೋ ನೃಶಂಸತರಸ್ತತಃ ॥ **4.34.8** ॥ 1451

ಶತಮಶ್ವಾನೃತೇ ಹಂತಿ ಸಹಸ್ರಂ ತು ಗವಾನೃತೇ।
ಆತ್ಮಾನಂ ಸ್ವಜನಂ ಹಂತಿ ಪುರುಷಃ ಪುರುಷಾನೃತೇ ॥ **4.34.9** ॥ 1452

ಪೂರ್ವಂ ಕೃತಾರ್ಥೋ ಮಿತ್ರಾಣಾಂ ನ ತತ್ಪ್ರತಿಕರೋತಿ ಯಃ।
ಕೃತಘ್ನಃ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ಸ ವಧ್ಯಃ ಪ್ಲವಗೇಶ್ವರ ॥ **4.34.10** ॥ 1453

ಗೀತೋಽಯಂ ಬ್ರಹ್ಮಣಾ ಶ್ಲೋಕಃ ಸರ್ವಲೋಕನಮಸ್ಕೃತಃ।
ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕೃತಘ್ನಂ ಕ್ರುದ್ಧೇನ ತನ್ನಿಬೋಧ ಪ್ಲವಂಗಮ ॥ **4.34.11** ॥ 1454

ಗೋಘ್ನೇ ಚೈವ ಸುರಾಪೇ ಚ ಚೌರೇ ಭಗ್ನವ್ರತೇ ತಥಾ।
ನಿಷ್ಕೃತಿರ್ವಿಹಿತಾ ಸದ್ಭಿಃ ಕೃತಘ್ನೇ ನಾಸ್ತಿ ನಿಷ್ಕೃತಿಃ ॥ **4.34.12** ॥ 1455

ಅನಾರ್ಯಸ್ತ್ವಂ ಕೃತಘ್ನಶ್ಚ ಮಿಥ್ಯಾವಾದೀ ಚ ವಾನರ।
ಪೂರ್ವಂ ಕೃತಾರ್ಥೋ ರಾಮಸ್ಯ ನ ತತ್ಪ್ರತಿಕರೋಷಿ ಯತ್ ॥ **4.34.13** ॥ 1456

ನನು ನಾಮ ಕೃತಾರ್ಥೇನ ತ್ವಯಾ ರಾಮಸ್ಯ ವಾನರ।
ಸೀತಾಯಾ ಮಾರ್ಗಣೇ ಯತ್ನಃ ಕರ್ತವ್ಯಃ ಕೃತಮಿಚ್ಛತಾ ॥ **4.34.14** ॥ 1457

ಸ ತ್ವಂ ಗ್ರಾಮ್ಯೇಷು ಭೋಗೇಷು ಸಕ್ತೋ ಮಿಥ್ಯಾಪ್ರತಿಶ್ರವಃ।
ನ ತ್ವಾಂ ರಾಮೋ ವಿಜಾನೀತೇ ಸರ್ಪಂ ಮಂಡೂಕರಾವಿಣಂ ॥ **4.34.15** ॥ 1458

ಮಹಾಭಾಗೇನ ರಾಮೇಣ ಪಾಪಃ ಕರುಣವೇದಿನಾ।
ಹರೀಣಾಂ ಪ್ರಾಪಿತೋ ರಾಜ್ಯಂ ತ್ವಂ ದುರಾತ್ಮಾ ಮಹಾತ್ಮನಾ ॥ **4.34.16** ॥ 1459

ಕೃತಂ ಚೇನ್ನಾತಿಜಾನೀಷೇ ರಾಘವಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ।
ಸದ್ಯಸ್ತ್ವಂ ನಿಶಿತೈರ್ಬಾಣೈರ್ಹತೋ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಸಿ ವಾಲಿನಂ ॥ **4.34.17** ॥ 1460

ನ ಸ ಸಂಕುಚಿತಃ ಪಂಥಾ ಯೇನ ವಾಲೀ ಹತೋ ಗತಃ।
ಸಮಯೇ ತಿಷ್ಠ ಸುಗ್ರೀವ ಮಾ ವಾಲಿಪಥಮನ್ವಗಾಃ ॥ **4.34.18** ॥ 1461

ನ ನೂನಮಿಕ್ಷ್ವಾಕುವರಸ್ಯ ಕಾರ್ಮುಕಾ -
ಚ್ಚರಾಂಶ್ಚ ತಾನ್ ಪಶ್ಯಸಿ ವಜ್ರಸನ್ನಿಭಾನ್।
ತತಃ ಸುಖಂ ನಾಮ ವಿಷೇವಸೇ ಸುಖೀ
ನ ರಾಮಕಾರ್ಯಂ ಮನಸಾಪ್ಯವೇಕ್ಷಸೇ ॥ **4.34.19** ॥ 1462

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡೇ ಚತುಸ್ತ್ರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಪಂಚತ್ರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ತಾರಯಾ ಯುಕ್ತಿಯುಕ್ತಯಾ ವಾಚಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣಸ್ಯ ಪ್ರಶಮನಂ

ತಥಾ ಬ್ರುವಾಣಂ ಸೌಮಿತ್ರಿಂ ಪ್ರದೀಪ್ತಮಿವ ತೇಜಸಾ।
ಅಬ್ರವೀಲ್ಲಕ್ಷ್ಮಣಂ ತಾರಾ ತಾರಾಧಿಪನಿಭಾನನಾ ॥ **4.35.1** ॥ 1463

ನೈವಂ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ವಕ್ತವ್ಯೋ ನಾಯಂ ಪರುಷಮರ್ಹತಿ।
ಹರೀಣಾಮೀಶ್ವರಃ ಶ್ರೋತುಂ ತವ ವಕ್ತ್ರಾದ್ ವಿಶೇಷತಃ ॥ **4.35.2** ॥ 1464

ನೈವಾಕೃತಜ್ಞಃ ಸುಗ್ರೀವೋ ನ ಶಠೋ ನಾಪಿ ದಾರುಣಃ।
ನೈವಾನೃತಕಥೋ ವೀರ ನ ಜಿಹ್ಮಶ್ಚ ಕಪೀಶ್ವರಃ ॥ **4.35.3** ॥ 1465

ಉಪಕಾರಂ ಕೃತಂ ವೀರೋ ನಾಪ್ಯಯಂ ವಿಸ್ಮೃತಃ ಕಪಿಃ।
ರಾಮೇಣ ವೀರ ಸುಗ್ರೀವೋ ಯದನ್ಯೈರ್ದುಷ್ಕರಂ ರಣೇ ॥ **4.35.4** ॥ 1466

ರಾಮಪ್ರಸಾದಾತ್ ಕೀರ್ತಿಂ ಚ ಕಪಿರಾಜ್ಯಂ ಚ ಶಾಶ್ವತಂ।
ಪ್ರಾಪ್ತವಾನಿಹ ಸುಗ್ರೀವೋ ರುಮಾಂ ಮಾಂ ಚ ಪರಂತಪ ॥ **4.35.5** ॥ 1467

ಸುದುಃಖಶಯಿತಃ ಪೂರ್ವಂ ಪ್ರಾಪ್ಯೇದಂ ಸುಖಮುತ್ತಮಂ।
ಪ್ರಾಪ್ತಕಾಲಂ ನ ಜಾನೀತೇ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರೋ ಯಥಾ ಮುನಿಃ ॥ **4.35.6** ॥ 1468

ಘೃತಾಚ್ಯಾಂ ಕಿಲ ಸಂಸಕ್ತೋ ದಶ ವರ್ಷಾಣಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣ।
ಅಹೋಽಮನ್ಯತ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರೋ ಮಹಾಮುನಿಃ ॥ **4.35.7** ॥ 1469

ಸ ಹಿ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ನ ಜಾನೀತೇ ಕಾಲಂ ಕಾಲವಿದಾಂ ವರಃ।
ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರೋ ಮಹಾತೇಜಾಃ ಕಿಂ ಪುನರ್ಯಃ ಪೃಥಗ್ಜನಃ ॥ **4.35.8** ॥ 1470

ದೇಹಧರ್ಮಗತಸ್ಯಾಸ್ಯ ಪರಿಶ್ರಾಂತಸ್ಯ ಲಕ್ಷ್ಮಣ।
ಅವಿತೃಪ್ತಸ್ಯ ಕಾಮೇಷು ರಾಮಃ ಕ್ಷಂತುಮಿಹಾರ್ಹತಿ ॥ **4.35.9** ॥ 1471

ನ ಚ ರೋಷವಶಂ ತಾತ ಗಂತುಮರ್ಹಸಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣ।
ನಿಶ್ಚಯಾರ್ಥಮವಿಜ್ಞಾಯ ಸಹಸಾ ಪ್ರಾಕೃತೋ ಯಥಾ ॥ **4.35.10** ॥ 1472

ಸತ್ತ್ವಯುಕ್ತಾ ಹಿ ಪುರುಷಾಸ್ತ್ರಿವಿಧಾಃ ಪುರುಷರ್ಷಭ।
ಅವಿಮೃಶ್ಯ ನ ರೋಷಸ್ಯ ಸಹಸಾ ಯಾಂತಿ ವಶ್ಯತಾಂ ॥ **4.35.11** ॥ 1473

ಪ್ರಸಾದಯೇ ತ್ವಾಂ ಧರ್ಮಜ್ಞ ಸುಗ್ರೀವಾರ್ಥಂ ಸಮಾಹಿತಾ।
ಮಹಾನ್ ರೋಷಸಮುತ್ಪನ್ನಃ ಸಂರಂಭಸ್ತ್ಯಜ್ಯತಾಮಯಂ ॥ **4.35.12** ॥ 1474

ರುಮಾಂ ಮಾಂ ಚಾಂಗದಂ ರಾಜ್ಯಂ ಧನಧಾನ್ಯಪಶೂನಿ ಚ।
ರಾಮಪ್ರಿಯಾರ್ಥಂ ಸುಗ್ರೀವಸ್ತ್ಯಜೇದಿತಿ ಮತಿರ್ಮಮ ॥ **4.35.13** ॥ 1475

ಸಮಾನೇಷ್ಯತಿ ಸುಗ್ರೀವಃ ಸೀತಯಾ ಸಹ ರಾಘವಂ।
ಶಶಾಂಕಮಿವ ರೋಹಿಣ್ಯಾ ಹತ್ವಾ ತಂ ರಾಕ್ಷಸಾಧಮಂ ॥ **4.35.14** ॥ 1476

ಶತಕೋಟಿಸಹಸ್ರಾಣಿ ಲಂಕಾಯಾಂ ಕಿಲ ರಕ್ಷಸಾಂ।
ಅಯುತಾನಿ ಚ ಷಟ್ತ್ರಿಂಶತ್ಸಹಸ್ರಾಣಿ ಶತಾನಿ ಚ ॥ **4.35.15** ॥ 1477

ಅಹತ್ವಾ ತಾಂಶ್ಚ ದುರ್ಧರ್ಷಾನ್ ರಾಕ್ಷಸಾನ್ ಕಾಮರೂಪಿಣಃ।
ನ ಶಕ್ಯೋ ರಾವಣೋ ಹಂತುಂ ಯೇನ ಸಾ ಮೈಥಿಲೀ ಹೃತಾ ॥ **4.35.16** ॥ 1478

ತೇ ನ ಶಕ್ಯಾ ರಣೇ ಹಂತುಮಸಹಾಯೇನ ಲಕ್ಷ್ಮಣ।
ರಾವಣಃ ಕ್ರೂರಕರ್ಮಾ ಚ ಸುಗ್ರೀವೇಣ ವಿಶೇಷತಃ ॥ **4.35.17** ॥ 1479

ಏವಮಾಖ್ಯಾತವಾನ್ ವಾಲೀ ಸ ಹ್ಯಭಿಜ್ಞೋ ಹರೀಶ್ವರಃ।
ಆಗಮಸ್ತು ನ ಮೇ ವ್ಯಕ್ತಃ ಶ್ರವಾತ್ ತಸ್ಯ ಬ್ರವೀಮ್ಯಹಂ ॥ **4.35.18** ॥ 1480

ತ್ವತ್ಸಹಾಯನಿಮಿತ್ತಂ ಹಿ ಪ್ರೇಷಿತಾ ಹರಿಪುಂಗವಾಃ।
ಆನೇತುಂ ವಾನರಾನ್ ಯುದ್ಧೇ ಸುಬಹೂನ್ ಹರಿಪುಂಗವಾನ್ ॥ **4.35.19** ॥ 1481

ತಾಂಶ್ಚ ಪ್ರತೀಕ್ಷಮಾಣೋಽಯಂ ವಿಕ್ರಾಂತಾನ್ ಸುಮಹಾಬಲಾನ್।
ರಾಘವಸ್ಯಾರ್ಥಸಿದ್ಧ್ಯರ್ಥಂ ನ ನಿರ್ಯಾತಿ ಹರೀಶ್ವರಃ ॥ **4.35.20** ॥ 1482

ಕೃತಾ ಸುಸಂಸ್ಥಾ ಸೌಮಿತ್ರೇ ಸುಗ್ರೀವೇಣ ಪುರಾ ಯಥಾ।
ಅದ್ಯ ತೈರ್ವಾನರೈಃ ಸರ್ವೈರಾಗಂತವ್ಯಂ ಮಹಾಬಲೈಃ ॥ **4.35.21** ॥ 1483

ಋಕ್ಷಕೋಟಿಸಹಸ್ರಾಣಿ ಗೋಲಾಂಗೂಲಶತಾನಿ ಚ।
ಅದ್ಯ ತ್ವಾಮುಪಯಾಸ್ಯಂತಿ ಜಹಿ ಕೋಪಮರಿಂದಮ।
ಕೋಟ್ಯೋಽನೇಕಾಸ್ತು ಕಾಕುತ್ಸ್ಥ ಕಪೀನಾಂ ದೀಪ್ತತೇಜಸಾಂ ॥ **4.35.22** ॥ 1484

ತವ ಹಿ ಮುಖಮಿದಂ ನಿರೀಕ್ಷ್ಯ ಕೋಪಾತ್
ಕ್ಷತಜಸಮೇ ನಯನೇ ನಿರೀಕ್ಷಮಾಣಾಃ।
ಹರಿವರವನಿತಾ ನ ಯಾಂತಿ ಶಾಂತಿಂ
ಪ್ರಥಮಭಯಸ್ಯ ಹಿ ಶಂಕಿತಾಃ ಸ್ಮ ಸರ್ವಾಃ ॥ **4.35.23** ॥ 1485

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡೇ ಪಂಚತ್ರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಷಟ್ತ್ರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಸ್ವೀಯಂ ಲಘುತ್ವಂ ಶ್ರೀರಾಮಸ್ಯ ಮಹತ್ತ್ವಂ ಚ ಪ್ರತಿಪಾದಯತಾ ಸುಗ್ರೀವೇಣ ಲಕ್ಷ್ಮಣಂ ಪ್ರತಿ ಕ್ಷಮಾಯಾಃ ಪ್ರಾರ್ಥನಂ ಲಕ್ಷ್ಮಣೇನ ತಸ್ಯ ಪ್ರಶಂಸಾಪೂರ್ವಕಂ ತಂ ಪ್ರತ್ಯಾತ್ಮನಾ ಸಹ ಚಲಿತುಮಾದೇಶಕರಣಂ

ಇತ್ಯುಕ್ತಸ್ತಾರಯಾ ವಾಕ್ಯಂ ಪ್ರಶ್ರಿತಂ ಧರ್ಮಸಂಹಿತಂ।
ಮೃದುಸ್ವಭಾವಃ ಸೌಮಿತ್ರಿಃ ಪ್ರತಿಜಗ್ರಾಹ ತದ್ವಚಃ ॥ **4.36.1** ॥ 1486

ತಸ್ಮಿನ್ ಪ್ರತಿಗೃಹೀತೇ ತು ವಾಕ್ಯೇ ಹರಿಗಣೇಶ್ವರಃ।
ಲಕ್ಷ್ಮಣಾತ್ ಸುಮಹತ್ತ್ರಾಸಂ ವಸ್ತ್ರಂ ಕ್ಲಿನ್ನಮಿವಾತ್ಯಜತ್ ॥ **4.36.2** ॥ 1487

ತತಃ ಕಂಠಗತಂ ಮಾಲ್ಯಂ ಚಿತ್ರಂ ಬಹುಗುಣಂ ಮಹತ್।
ಚಿಚ್ಛೇದ ವಿಮದಶ್ಚಾಸೀತ್ ಸುಗ್ರೀವೋ ವಾನರೇಶ್ವರಃ ॥ **4.36.3** ॥ 1488

ಸ ಲಕ್ಷ್ಮಣಂ ಭೀಮಬಲಂ ಸರ್ವವಾನರಸತ್ತಮಃ।
ಅಬ್ರವೀತ್ ಪ್ರಶ್ರಿತಂ ವಾಕ್ಯಂ ಸುಗ್ರೀವಃ ಸಂಪ್ರಹರ್ಷಯನ್ ॥ **4.36.4** ॥ 1489

ಪ್ರಣಷ್ಟಾ ಶ್ರೀಶ್ಚ ಕೀರ್ತಿಶ್ಚ ಕಪಿರಾಜ್ಯಂ ಚ ಶಾಶ್ವತಂ।
ರಾಮಪ್ರಸಾದಾತ್ ಸೌಮಿತ್ರೇ ಪುನಶ್ಚಾಪ್ತಮಿದಂ ಮಯಾ ॥ **4.36.5** ॥ 1490

ಕಃ ಶಕ್ತಸ್ತಸ್ಯ ದೇವಸ್ಯ ಖ್ಯಾತಸ್ಯ ಸ್ವೇನ ಕರ್ಮಣಾ।
ತಾದೃಶಂ ಪ್ರತಿಕುರ್ವೀತ ಅಂಶೇನಾಪಿ ನೃಪಾತ್ಮಜ ॥ **4.36.6** ॥ 1491

ಸೀತಾಂ ಪ್ರಾಪ್ಸ್ಯತಿ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ವಧಿಷ್ಯತಿ ಚ ರಾವಣಂ।
ಸಹಾಯಮಾತ್ರೇಣ ಮಯಾ ರಾಘವಃ ಸ್ವೇನ ತೇಜಸಾ ॥ **4.36.7** ॥ 1492

ಸಹಾಯಕೃತ್ಯಂ ಕಿಂ ತಸ್ಯ ಯೇನ ಸಪ್ತ ಮಹಾದ್ರುಮಾಃ।
ಗಿರಿಶ್ಚ ವಸುಧಾ ಚೈವ ಬಾಣೇನೈಕೇನ ದಾರಿತಾಃ ॥ **4.36.8** ॥ 1493

ಧನುರ್ವಿಸ್ಫಾರಮಾಣಸ್ಯ ಯಸ್ಯ ಶಬ್ದೇನ ಲಕ್ಷ್ಮಣ।
ಸಶೈಲಾ ಕಂಪಿತಾ ಭೂಮಿಃ ಸಹಾಯೈಃ ಕಿಂ ನು ತಸ್ಯ ವೈ॥ **4.36.9** ॥ 1494

ಅನುಯಾತ್ರಾಂ ನರೇಂದ್ರಸ್ಯ ಕರಿಷ್ಯೇಽಹಂ ನರರ್ಷಭ।
ಗಚ್ಛತೋ ರಾವಣಂ ಹಂತುಂ ವೈರಿಣಂ ಸಪುರಸ್ಸರಂ ॥ **4.36.10** ॥ 1495

ಯದಿ ಕಿಂಚಿದತಿಕ್ರಾಂತಂ ವಿಶ್ವಾಸಾತ್ ಪ್ರಣಯೇನ ವಾ।
ಪ್ರೇಷ್ಯಸ್ಯ ಕ್ಷಮಿತವ್ಯಂ ಮೇ ನ ಕಶ್ಚಿನ್ನಾಪರಾಧ್ಯತಿ ॥ **4.36.11** ॥ 1496

ಇತಿ ತಸ್ಯ ಬ್ರುವಾಣಸ್ಯ ಸುಗ್ರೀವಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ।
ಅಭವಲ್ಲಕ್ಷ್ಮಣಃ ಪ್ರೀತಃ ಪ್ರೇಮ್ಣಾ ಚೇದಮುವಾಚ ಹ ॥ **4.36.12** ॥ 1497

ಸರ್ವಥಾ ಹಿ ಮಮ ಭ್ರಾತಾ ಸನಾಥೋ ವಾನರೇಶ್ವರ।
ತ್ವಯಾ ನಾಥೇನ ಸುಗ್ರೀವ ಪ್ರಶ್ರಿತೇನ ವಿಶೇಷತಃ ॥ **4.36.13** ॥ 1498

ಯಸ್ತೇ ಪ್ರಭಾವಃ ಸುಗ್ರೀವ ಯಚ್ಚ ತೇ ಶೌಚಮೀದೃಶಂ।
ಅರ್ಹಸ್ತ್ವಂ ಕಪಿರಾಜ್ಯಸ್ಯ ಶ್ರಿಯಂ ಭೋಕ್ತುಮನುತ್ತಮಾಂ ॥ **4.36.14** ॥ 1499

ಸಹಾಯೇನ ಚ ಸುಗ್ರೀವ ತ್ವಯಾ ರಾಮಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್।
ವಧಿಷ್ಯತಿ ರಣೇ ಶತ್ರೂನಚಿರಾನ್ನಾತ್ರ ಸಂಶಯಃ ॥ **4.36.15** ॥ 1500

ಧರ್ಮಜ್ಞಸ್ಯ ಕೃತಜ್ಞಸ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮೇಷ್ವನಿವರ್ತಿನಃ।
ಉಪಪನ್ನಂ ಚ ಯುಕ್ತಂ ಚ ಸುಗ್ರೀವ ತವ ಭಾಷಿತಂ ॥ **4.36.16** ॥ 1501

ದೋಷಜ್ಞಃ ಸತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯೇ ಕೋಽನ್ಯೋ ಭಾಷಿತುಮರ್ಹತಿ।
ವರ್ಜಯಿತ್ವಾ ಮಮ ಜ್ಯೇಷ್ಠಂ ತ್ವಾಂ ಚ ವಾನರಸತ್ತಮ ॥ **4.36.17** ॥ 1502

ಸದೃಶಶ್ಚಾಸಿ ರಾಮೇಣ ವಿಕ್ರಮೇಣ ಬಲೇನ ಚ।
ಸಹಾಯೋ ದೈವತೈರ್ದತ್ತಶ್ಚಿರಾಯ ಹರಿಪುಂಗವ ॥ **4.36.18** ॥ 1503

ಕಿಂ ತು ಶೀಘ್ರಮಿತೋ ವೀರ ನಿಷ್ಕ್ರಮ ತ್ವಂ ಮಯಾ ಸಹ।
ಸಾಂತ್ವಯಸ್ವ ವಯಸ್ಯಂ ಚ ಭಾರ್ಯಾಹರಣದುಃಖಿತಂ ॥ **4.36.19** ॥ 1504

ಯಚ್ಚ ಶೋಕಾಭಿಭೂತಸ್ಯ ಶ್ರುತ್ವಾ ರಾಮಸ್ಯ ಭಾಷಿತಂ।
ಮಯಾ ತ್ವಂ ಪರುಷಾಣ್ಯುಕ್ತಸ್ತತ್ ಕ್ಷಮಸ್ವ ಸಖೇ ಮಮ ॥ **4.36.20** ॥ 1505

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡೇ ಷಟ್ತ್ರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಸಪ್ತತ್ರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಸುಗ್ರೀವೇಣ ವಾನರಸೇನಾಸಂಗ್ರಹಾಯ ಪುನರ್ದೂತಾನ್ ಪ್ರೇಷಯಿತುಂ ಹನುಮತ ಆಜ್ಞಪನಂ ತೇಭ್ಯೋ ರಾಜಾಜ್ಞಾಮಾಕರ್ಣ್ಯ ಸಮೇಷಾಂ ವಾನರಾಣಾಂ ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಂ ಪ್ರತಿ ಪ್ರಸ್ಥಾನಂ ನಿವೃತ್ತೈರ್ದೂತೈಃ ಸುಗ್ರೀವಾಯೋಪಾಯನಾನಿ ಸಮರ್ಪ್ಯ ವಾನರಾಗಮನವೃತ್ತಾಂತಸ್ಯ ನಿವೇದನಂ

ಏವಮುಕ್ತಸ್ತು ಸುಗ್ರೀವೋ ಲಕ್ಷ್ಮಣೇನ ಮಹಾತ್ಮನಾ।
ಹನೂಮಂತಂ ಸ್ಥಿತಂ ಪಾರ್ಶ್ವೇ ವಚನಂ ಚೇದಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **4.37.1** ॥ 1506

ಮಹೇಂದ್ರಹಿಮವದ್ವಿಂಧ್ಯಕೈಲಾಸಶಿಖರೇಷು ಚ।
ಮಂದರೇ ಪಾಂಡುಶಿಖರೇ ಪಂಚಶೈಲೇಷು ಯೇ ಸ್ಥಿತಾಃ ॥ **4.37.2** ॥ 1507

ತರುಣಾದಿತ್ಯವರ್ಣೇಷು ಭ್ರಾಜಮಾನೇಷು ನಿತ್ಯಶಃ।
ಪರ್ವತೇಷು ಸಮುದ್ರಾಂತೇ ಪಶ್ಚಿಮಸ್ಯಾಂ ತು ಯೇ ದಿಶಿ ॥ **4.37.3** ॥ 1508

ಆದಿತ್ಯಭವನೇ ಚೈವ ಗಿರೌ ಸಂಧ್ಯಾಭ್ರಸನ್ನಿಭೇ।
ಪದ್ಮಾಚಲವನಂ ಭೀಮಾಃ ಸಂಶ್ರಿತಾ ಹರಿಪುಂಗವಾಃ ॥ **4.37.4** ॥ 1509

ಅಂಜನಾಂಬುದಸಂಕಾಶಾಃ ಕುಂಜರೇಂದ್ರಮಹೌಜಸಃ।
ಅಂಜನೇ ಪರ್ವತೇ ಚೈವ ಯೇ ವಸಂತಿ ಪ್ಲವಂಗಮಾಃ ॥ **4.37.5** ॥ 1510

ಮಹಾಶೈಲಗುಹಾವಾಸಾ ವಾನರಾಃ ಕನಕಪ್ರಭಾಃ।
ಮೇರುಪಾರ್ಶ್ವಗತಾಶ್ಚೈವ ಯೇ ಚ ಧೂಮ್ರಗಿರಿಂ ಶ್ರಿತಾಃ ॥ **4.37.6** ॥ 1511

ತರುಣಾದಿತ್ಯವರ್ಣಾಶ್ಚ ಪರ್ವತೇ ಯೇ ಮಹಾರುಣೇ।
ಪಿಬಂತೋ ಮಧು ಮೈರೇಯಂ ಭೀಮವೇಗಾಃ ಪ್ಲವಂಗಮಾಃ ॥ **4.37.7** ॥ 1512

ವನೇಷು ಚ ಸುರಮ್ಯೇಷು ಸುಗಂಧಿಷು ಮಹತ್ಸು ಚ।
ತಾಪಸಾಶ್ರಮರಮ್ಯೇಷು ವನಾಂತೇಷು ಸಮಂತತಃ ॥ **4.37.8** ॥ 1513

ತಾಂಸ್ತಾಂಸ್ತ್ವಮಾನಯ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ಸರ್ವವಾನರಾನ್।
ಸಾಮದಾನಾದಿಭಿಃ ಕಲ್ಪೈರ್ವಾನರೈರ್ವೇಗವತ್ತರೈಃ ॥ **4.37.9** ॥ 1514

ಪ್ರೇಷಿತಾಃ ಪ್ರಥಮಂ ಯೇ ಚ ಮಯಾಽಽಜ್ಞಾತಾ ಮಹಾಜವಾಃ।
ತ್ವರಣಾರ್ಥಂ ತು ಭೂಯಸ್ತ್ವಂ ಸಂಪ್ರೇಷಯ ಹರೀಶ್ವರಾನ್ ॥ **4.37.10** ॥ 1515

ಯೇ ಪ್ರಸಕ್ತಾಶ್ಚ ಕಾಮೇಷು ದೀರ್ಘಸೂತ್ರಾಶ್ಚ ವಾನರಾಃ।
ಇಹಾನಯಸ್ವ ತಾಞ್ಶೀಘ್ರಂ ಸರ್ವಾನೇವ ಕಪೀಶ್ವರಾನ್ ॥ **4.37.11** ॥ 1516

ಅಹೋಭಿರ್ದಶಭಿರ್ಯೇ ಚ ನಾಗಚ್ಛಂತಿ ಮಮಾಜ್ಞಯಾ।
ಹಂತವ್ಯಾಸ್ತೇ ದುರಾತ್ಮಾನೋ ರಾಜಶಾಸನದೂಷಕಾಃ ॥ **4.37.12** ॥ 1517

ಶತಾನ್ಯಥ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ಕೋಟ್ಯಶ್ಚ ಮಮ ಶಾಸನಾತ್।
ಪ್ರಯಾಂತು ಕಪಿಸಿಂಹಾನಾಂ ನಿದೇಶೇ ಮಮ ಯೇ ಸ್ಥಿತಾಃ ॥ **4.37.13** ॥ 1518

ಮೇಘಪರ್ವತಸಂಕಾಶಾಶ್ಛಾದಯಂತ ಇವಾಂಬರಂ।
ಘೋರರೂಪಾಃ ಕಪಿಶ್ರೇಷ್ಠಾ ಯಾಂತು ಮಚ್ಛಾಸನಾದಿತಃ ॥ **4.37.14** ॥ 1519

ತೇ ಗತಿಜ್ಞಾ ಗತಿಂ ಗತ್ವಾ ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ಸರ್ವವಾನರಾಃ।
ಆನಯಂತು ಹರೀನ್ ಸರ್ವಾಂಸ್ತ್ವರಿತಾಃ ಶಾಸನಾನ್ಮಮ ॥ **4.37.15** ॥ 1520

ತಸ್ಯ ವಾನರರಾಜಸ್ಯ ಶ್ರುತ್ವಾ ವಾಯುಸುತೋ ವಚಃ।
ದಿಕ್ಷು ಸರ್ವಾಸು ವಿಕ್ರಾಂತಾನ್ ಪ್ರೇಷಯಾಮಾಸ ವಾನರಾನ್ ॥ **4.37.16** ॥ 1521

ತೇ ಪದಂ ವಿಷ್ಣುವಿಕ್ರಾಂತಂ ಪತತ್ರಿಜ್ಯೋತಿರಧ್ವಗಾಃ।
ಪ್ರಯಾತಾಃ ಪ್ರಹಿತಾ ರಾಜ್ಞಾ ಹರಯಸ್ತು ಕ್ಷಣೇನ ವೈ॥ **4.37.17** ॥ 1522

ತೇ ಸಮುದ್ರೇಷು ಗಿರಿಷು ವನೇಷು ಚ ಸರಸ್ಸು ಚ।
ವಾನರಾ ವಾನರಾನ್ ಸರ್ವಾನ್ ರಾಮಹೇತೋರಚೋದಯನ್ ॥ **4.37.18** ॥ 1523

ಮೃತ್ಯುಕಾಲೋಪಮಸ್ಯಾಜ್ಞಾಂ ರಾಜರಾಜಸ್ಯ ವಾನರಾಃ।
ಸುಗ್ರೀವಸ್ಯಾಯಯುಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಸುಗ್ರೀವಭಯಶಂಕಿತಾಃ ॥ **4.37.19** ॥ 1524

ತತಸ್ತೇಽಂಜನಸಂಕಾಶಾ ಗಿರೇಸ್ತಸ್ಮಾನ್ಮಹಾಬಲಾಃ।
ತಿಸ್ರಃ ಕೋಟ್ಯಃ ಪ್ಲವಂಗಾನಾಂ ನಿರ್ಯಯುರ್ಯತ್ರ ರಾಘವಃ ॥ **4.37.20** ॥ 1525

ಅಸ್ತಂ ಗಚ್ಛತಿ ಯತ್ರಾರ್ಕಸ್ತಸ್ಮಿನ್ ಗಿರಿವರೇ ರತಾಃ।
ಸಂತಪ್ತಹೇಮವರ್ಣಾಭಾಸ್ತಸ್ಮಾತ್ ಕೋಟ್ಯೋ ದಶ ಚ್ಯುತಾಃ ॥ **4.37.21** ॥ 1526

ಕೈಲಾಸಶಿಖರೇಭ್ಯಶ್ಚ ಸಿಂಹಕೇಸರವರ್ಚಸಾಂ।
ತತಃ ಕೋಟಿಸಹಸ್ರಾಣಿ ವಾನರಾಣಾಂ ಸಮಾಗಮನ್ ॥ **4.37.22** ॥ 1527

ಫಲಮೂಲೇನ ಜೀವಂತೋ ಹಿಮವಂತಮುಪಾಶ್ರಿತಾಃ।
ತೇಷಾಂ ಕೋಟಿಸಹಸ್ರಾಣಾಂ ಸಹಸ್ರಂ ಸಮವರ್ತತ ॥ **4.37.23** ॥ 1528

ಅಂಗಾರಕಸಮಾನಾನಾಂ ಭೀಮಾನಾಂ ಭೀಮಕರ್ಮಣಾಂ।
ವಿಂಧ್ಯಾದ್ ವಾನರ ಕೋಟೀನಾಂ ಸಹಸ್ರಾಣ್ಯಪತನ್ ದ್ರುತಂ ॥ **4.37.24** ॥ 1529

ಕ್ಷೀರೋದವೇಲಾನಿಲಯಾಸ್ತಮಾಲವನವಾಸಿನಃ।
ನಾರಿಕೇಲಾಶನಾಶ್ಚೈವ ತೇಷಾಂ ಸಂಖ್ಯಾ ನ ವಿದ್ಯತೇ ॥ **4.37.25** ॥ 1530

ವನೇಭ್ಯೋ ಗಹ್ವರೇಭ್ಯಶ್ಚ ಸರಿದ್ಭ್ಯಶ್ಚ ಮಹಾಬಲಾಃ।
ಆಗಚ್ಛದ್ ವಾನರೀ ಸೇನಾ ಪಿಬಂತೀವ ದಿವಾಕರಂ ॥ **4.37.26** ॥ 1531

ಯೇ ತು ತ್ವಾರಯಿತುಂ ಯಾತಾ ವಾನರಾಃ ಸರ್ವವಾನರಾನ್।
ತೇ ವೀರಾ ಹಿಮವಚ್ಛೈಲೇ ದದೃಶುಸ್ತಂ ಮಹಾದ್ರುಮಂ ॥ **4.37.27** ॥ 1532

ತಸ್ಮಿನ್ ಗಿರಿವರೇ ಪುಣ್ಯೇ ಯಜ್ಞೋ ಮಾಹೇಶ್ವರಃ ಪುರಾ।
ಸರ್ವದೇವಮನಸ್ತೋಷೋ ಬಭೂವ ಸುಮನೋರಮಃ ॥ **4.37.28** ॥ 1533

ಅನ್ನನಿಸ್ಯಂದಜಾತಾನಿ ಮೂಲಾನಿ ಚ ಫಲಾನಿ ಚ।
ಅಮೃತಸ್ವಾದುಕಲ್ಪಾನಿ ದದೃಶುಸ್ತತ್ರ ವಾನರಾಃ ॥ **4.37.29** ॥ 1534

ತದನ್ನಸಂಭವಂ ದಿವ್ಯಂ ಫಲಮೂಲಂ ಮನೋಹರಂ।
ಯಃ ಕಶ್ಚಿತ್ ಸಕೃದಶ್ನಾತಿ ಮಾಸಂ ಭವತಿ ತರ್ಪಿತಃ ॥ **4.37.30** ॥ 1535

ತಾನಿ ಮೂಲಾನಿ ದಿವ್ಯಾನಿ ಫಲಾನಿ ಚ ಫಲಾಶನಾಃ।
ಔಷಧಾನಿ ಚ ದಿವ್ಯಾನಿ ಜಗೃಹುರ್ಹರಿಪುಂಗವಾಃ ॥ **4.37.31** ॥ 1536

ತಸ್ಮಾಚ್ಚ ಯಜ್ಞಾಯತನಾತ್ ಪುಷ್ಪಾಣಿ ಸುರಭೀಣಿ ಚ।
ಆನಿನ್ಯುರ್ವಾನರಾ ಗತ್ವಾ ಸುಗ್ರೀವಪ್ರಿಯಕಾರಣಾತ್ ॥ **4.37.32** ॥ 1537

ತೇ ತು ಸರ್ವೇ ಹರಿವರಾಃ ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ಸರ್ವವಾನರಾನ್।
ಸಂಚೋದಯಿತ್ವಾ ತ್ವರಿತಂ ಯೂಥಾನಾಂ ಜಗ್ಮುರಗ್ರತಃ ॥ **4.37.33** ॥ 1538

ತೇ ತು ತೇನ ಮುಹೂರ್ತೇನ ಕಪಯಃ ಶೀಘ್ರಚಾರಿಣಃ।
ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಂ ತ್ವರಯಾ ಪ್ರಾಪ್ತಾಃ ಸುಗ್ರೀವೋ ಯತ್ರ ವಾನರಃ ॥ **4.37.34** ॥ 1539

ತೇ ಗೃಹೀತ್ವೌಷಧೀಃ ಸರ್ವಾಃ ಫಲಮೂಲಂ ಚ ವಾನರಾಃ।
ತಂ ಪ್ರತಿಗ್ರಾಹಯಾಮಾಸುರ್ವಚನಂ ಚೇದಮಬ್ರುವನ್ ॥ **4.37.35** ॥ 1540

ಸರ್ವೇ ಪರಿಸೃತಾಃ ಶೈಲಾಃ ಸರಿತಶ್ಚ ವನಾನಿ ಚ।
ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ವಾನರಾಃ ಸರ್ವೇ ಶಾಸನಾದುಪಯಾಂತಿ ತೇ ॥ **4.37.36** ॥ 1541

ಏವಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ತತೋ ಹೃಷ್ಟಃ ಸುಗ್ರೀವಃ ಪ್ಲವಗಾಧಿಪಃ।
ಪ್ರತಿಜಗ್ರಾಹ ಚ ಪ್ರೀತಸ್ತೇಷಾಂ ಸರ್ವಮುಪಾಯನಂ ॥ **4.37.37** ॥ 1542

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡೇ ಸಪ್ತತ್ರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಅಷ್ಟಾತ್ರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಸಲಕ್ಷ್ಮಣೇನ ಸುಗ್ರೀವೇಣ ಶ್ರೀರಾಮಪಾರ್ಶ್ವಮಾಗಮ್ಯ ತತ್ಪಾದಯೋಃ ಪ್ರಣಮನಂ ಶ್ರೀರಾಮೇಣ ತಸ್ಯಾಶ್ವಾಸನಂ ಸುಗ್ರೀವೇಣ ಸ್ವಕೃತಸೈನ್ಯಸಂಗ್ರಹೋದ್ಯೋಗಸ್ಯ ಕಥನಂ ತದಾಕರ್ಣ್ಯ ಶ್ರೀರಾಮಸ್ಯ ಸಂತೋಷಶ್ಚ

ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯ ಚ ತತ್ ಸರ್ವಮುಪಾಯನಮುಪಾಹೃತಂ।
ವಾನರಾನ್ ಸಾಂತ್ವಯಿತ್ವಾ ಚ ಸರ್ವಾನೇವ ವ್ಯಸರ್ಜಯತ್ ॥ **4.38.1** ॥ 1543

ವಿಸರ್ಜಯಿತ್ವಾ ಸ ಹರೀನ್ ಸಹಸ್ರಾನ್ ಕೃತಕರ್ಮಣಃ।
ಮೇನೇ ಕೃತಾರ್ಥಮಾತ್ಮಾನಂ ರಾಘವಂ ಚ ಮಹಾಬಲಂ ॥ **4.38.2** ॥ 1544

ಸ ಲಕ್ಷ್ಮಣೋ ಭೀಮಬಲಂ ಸರ್ವವಾನರಸತ್ತಮಂ।
ಅಬ್ರವೀತ್ ಪ್ರಶ್ರಿತಂ ವಾಕ್ಯಂ ಸುಗ್ರೀವಂ ಸಂಪ್ರಹರ್ಷಯನ್ ॥ **4.38.3** ॥ 1545

ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಯಾ ವಿನಿಷ್ಕ್ರಾಮ ಯದಿ ತೇ ಸೌಮ್ಯ ರೋಚತೇ।
ತಸ್ಯ ತದ್ ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣಸ್ಯ ಸುಭಾಷಿತಂ ॥ **4.38.4** ॥ 1546

ಸಗ್ರೀವಃ ಪರಮಪ್ರೀತೋ ವಾಕ್ಯಮೇತದುವಾಚ ಹ।
ಏವಂ ಭವತು ಗಚ್ಛಾಮ ಸ್ಥೇಯಂ ತ್ವಚ್ಛಾಸನೇ ಮಯಾ ॥ **4.38.5** ॥ 1547

ತಮೇವಮುಕ್ತ್ವಾ ಸುಗ್ರೀವೋ ಲಕ್ಷ್ಮಣಂ ಶುಭಲಕ್ಷಣಂ।
ವಿಸರ್ಜಯಾಮಾಸ ತದಾ ತಾರಾದ್ಯಾಶ್ಚೈವ ಯೋಷಿತಃ ॥ **4.38.6** ॥ 1548

ಏಹೀತ್ಯುಚ್ಚೈರ್ಹರಿವರಾನ್ ಸುಗ್ರೀವಃ ಸಮುದಾಹರತ್।
ತಸ್ಯ ತದ್ ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಹರಯಃ ಶೀಘ್ರಮಾಯಯುಃ ॥ **4.38.7** ॥ 1549

ಬದ್ಧಾಂಜಲಿಪುಟಾಃ ಸರ್ವೇ ಯೇ ಸ್ಯುಃ ಸ್ತ್ರೀದರ್ಶನಕ್ಷಮಾಃ।
ತಾನುವಾಚ ತತಃ ಪ್ರಾಪ್ತಾನ್ ರಾಜಾರ್ಕಸದೃಶಪ್ರಭಃ ॥ **4.38.8** ॥ 1550

ಉಪಸ್ಥಾಪಯತ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಶಿಬಿಕಾಂ ಮಮ ವಾನರಾಃ।
ಶ್ರುತ್ವಾ ತು ವಚನಂ ತಸ್ಯ ಹರಯಃ ಶೀಘ್ರವಿಕ್ರಮಾಃ ॥ **4.38.9** ॥ 1551

ಸಮುಪಸ್ಥಾಪಯಾಮಾಸುಃ ಶಿಬಿಕಾಂ ಪ್ರಿಯದರ್ಶನಾಂ।
ತಾಮುಪಸ್ಥಾಪಿತಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಶಿಬಿಕಾಂ ವಾನರಾಧಿಪಃ ॥ **4.38.10** ॥ 1552

ಲಕ್ಷ್ಮಣಾರುಹ್ಯತಾಂ ಶೀಘ್ರಮಿತಿ ಸೌಮಿತ್ರಿಮಬ್ರವೀತ್।
ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಕಾಂಚನಂ ಯಾನಂ ಸುಗ್ರೀವಃ ಸೂರ್ಯಸನ್ನಿಭಂ ॥ **4.38.11** ॥ 1553

ಬಹುಭಿರ್ಹರಿಭಿರ್ಯುಕ್ತಮಾರುರೋಹ ಸಲಕ್ಷ್ಮಣಃ।
ಪಾಂಡುರೇಣಾತಪತ್ರೇಣ ಧ್ರಿಯಮಾಣೇನ ಮೂರ್ಧನಿ ॥ **4.38.12** ॥ 1554

ಶುಕ್ಲೈಶ್ಚ ಬಾಲವ್ಯಜನೈರ್ಧೂಯಮಾನೈಃ ಸಮಂತತಃ।
ಶಂಖಭೇರೀನಿನಾದೈಶ್ಚ ಬಂದಿಭಿಶ್ಚಾಭಿನಂದಿತಃ ॥ **4.38.13** ॥ 1555

ನಿರ್ಯಯೌ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಸುಗ್ರೀವೋ ರಾಜ್ಯಶ್ರಿಯಮನುತ್ತಮಾಂ।
ಸ ವಾನರಶತೈಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣೈರ್ಬಹುಭಿಃ ಶಸ್ತ್ರಪಾಣಿಭಿಃ ॥ **4.38.14** ॥ 1556

ಪರಿಕೀರ್ಣೋ ಯಯೌ ತತ್ರ ಯತ್ರ ರಾಮೋ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಃ।
ಸ ತಂ ದೇಶಮನುಪ್ರಾಪ್ಯ ಶ್ರೇಷ್ಠಂ ರಾಮನಿಷೇವಿತಂ ॥ **4.38.15** ॥ 1557

ಅವಾತರನ್ಮಹಾತೇಜಾಃ ಶಿಬಿಕಾಯಾಃ ಸಲಕ್ಷ್ಮಣಃ।
ಆಸಾದ್ಯ ಚ ತತೋ ರಾಮಂ ಕೃತಾಂಜಲಿಪುಟೋಽಭವತ್ ॥ **4.38.16** ॥ 1558

ಕೃತಾಂಜಲೌ ಸ್ಥಿತೇ ತಸ್ಮಿನ್ ವಾನರಾಶ್ಚಾಭವಂಸ್ತಥಾ।
ತಟಾಕಮಿವ ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ರಾಮಃ ಕುಡ್ಮಲಪಂಕಜಂ ॥ **4.38.17** ॥ 1559

ವಾನರಾಣಾಂ ಮಹತ್ ಸೈನ್ಯಂ ಸುಗ್ರೀವೇ ಪ್ರೀತಿಮಾನಭೂತ್।
ಪಾದಯೋಃ ಪತಿತಂ ಮೂರ್ಧ್ನಾ ತಮುತ್ಥಾಪ್ಯ ಹರೀಶ್ವರಂ ॥ **4.38.18** ॥ 1560

ಪ್ರೇಮ್ಣಾ ಚ ಬಹುಮಾನಾಚ್ಚ ರಾಘವಃ ಪರಿಷಸ್ವಜೇ।
ಪರಿಷ್ವಜ್ಯ ಚ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ನಿಷೀದೇತಿ ತತೋಽಬ್ರವೀತ್ ॥ **4.38.19** ॥ 1561

ನಿಷಣ್ಣಂ ತಂ ತತೋ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕ್ಷಿತೌ ರಾಮೋಽಬ್ರವೀತ್ ತತಃ।
ಧರ್ಮಮರ್ಥಂ ಚ ಕಾಮಂ ಚ ಕಾಲೇ ಯಸ್ತು ನಿಷೇವತೇ ॥ **4.38.20** ॥ 1562

ವಿಭಜ್ಯ ಸತತಂ ವೀರ ಸ ರಾಜಾ ಹರಿಸತ್ತಮ।
ಹಿತ್ವಾ ಧರ್ಮಂ ತಥಾರ್ಥಂ ಚ ಕಾಮಂ ಯಸ್ತು ನಿಷೇವತೇ ॥ **4.38.21** ॥ 1563

ಸ ವೃಕ್ಷಾಗ್ರೇ ಯಥಾ ಸುಪ್ತಃ ಪತಿತಃ ಪ್ರತಿಬುಧ್ಯತೇ।
ಅಮಿತ್ರಾಣಾಂ ವಧೇ ಯುಕ್ತೋ ಮಿತ್ರಾಣಾಂ ಸಂಗ್ರಹೇ ರತಃ ॥ **4.38.22** ॥ 1564

ತ್ರಿವರ್ಗಫಲಭೋಕ್ತಾ ಚ ರಾಜಾ ಧರ್ಮೇಣ ಯುಜ್ಯತೇ।
ಉದ್ಯೋಗಸಮಯಸ್ತ್ವೇಷ ಪ್ರಾಪ್ತಃ ಶತ್ರುನಿಷೂದನ ॥ **4.38.23** ॥ 1565

ಸಂಚಿಂತ್ಯತಾಂ ಹಿ ಪಿಂಗೇಶ ಹರಿಭಿಃ ಸಹ ಮಂತ್ರಿಭಿಃ।
ಏವಮುಕ್ತಸ್ತು ಸುಗ್ರೀವೋ ರಾಮಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **4.38.24** ॥ 1566

ಪ್ರಣಷ್ಟಾ ಶ್ರೀಶ್ಚ ಕೀರ್ತಿಶ್ಚ ಕಪಿರಾಜ್ಯಂ ಚ ಶಾಶ್ವತಂ।
ತ್ವತ್ಪ್ರಸಾದಾನ್ಮಹಾಬಾಹೋ ಪುನಃ ಪ್ರಾಪ್ತಮಿದಂ ಮಯಾ ॥ **4.38.25** ॥ 1567

ತವ ದೇವ ಪ್ರಸಾದಾಚ್ಚ ಭ್ರಾತುಶ್ಚ ಜಯತಾಂ ವರ।
ಕೃತಂ ನ ಪ್ರತಿಕುರ್ಯಾದ್ ಯಃ ಪುರುಷಾಣಾಂ ಹಿ ದೂಷಕಃ ॥ **4.38.26** ॥ 1568

ಏತೇ ವಾನರಮುಖ್ಯಾಶ್ಚ ಶತಶಃ ಶತ್ರುಸೂದನ।
ಪ್ರಾಪ್ತಾಶ್ಚಾದಾಯ ಬಲಿನಃ ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ಸರ್ವವಾನರಾನ್ ॥ **4.38.27** ॥ 1569

ಋಕ್ಷಾಶ್ಚ ವಾನರಾಃ ಶೂರಾ ಗೋಲಾಂಗೂಲಾಶ್ಚ ರಾಘವ।
ಕಾಂತಾರವನದುರ್ಗಾಣಾಮಭಿಜ್ಞಾ ಘೋರದರ್ಶನಾಃ ॥ **4.38.28** ॥ 1570

ದೇವಗಂಧರ್ವಪುತ್ರಾಶ್ಚ ವಾನರಾಃ ಕಾಮರೂಪಿಣಃ।
ಸ್ವೈಃ ಸ್ವೈಃ ಪರಿವೃತಾಃ ಸೈನ್ಯೈರ್ವರ್ತಂತೇ ಪಥಿ ರಾಘವ ॥ **4.38.29** ॥ 1571

ಶತೈಃ ಶತಸಹಸ್ರೈಶ್ಚ ವರ್ತಂತೇ ಕೋಟಿಭಿಸ್ತಥಾ।
ಅಯುತೈಶ್ಚಾವೃತಾ ವೀರ ಶಂಕುಭಿಶ್ಚ ಪರಂತಪ ॥ **4.38.30** ॥ 1572

ಅರ್ಬುದೈರರ್ಬುದಶತೈರ್ಮಧ್ಯೈಶ್ಚಾಂತ್ಯೈಶ್ಚ ವಾನರಾಃ।
ಸಮುದ್ರಾಶ್ಚ ಪರಾರ್ಧಾಶ್ಚ ಹರಯೋ ಹರಿಯೂಥಪಾಃ ॥ **4.38.31** ॥ 1573

ಆಗಮಿಷ್ಯಂತಿ ತೇ ರಾಜನ್ ಮಹೇಂದ್ರಸಮವಿಕ್ರಮಾಃ।
ಮೇಘಪರ್ವತಸಂಕಾಶಾ ಮೇರುವಿಂಧ್ಯಕೃತಾಲಯಾಃ ॥ **4.38.32** ॥ 1574

ತೇ ತ್ವಾಮಭಿಗಮಿಷ್ಯಂತಿ ರಾಕ್ಷಸಂ ಯೋದ್ಧುಮಾಹವೇ।
ನಿಹತ್ಯ ರಾವಣಂ ಯುದ್ಧೇ ಹ್ಯಾನಯಿಷ್ಯಂತಿ ಮೈಥಿಲೀಂ ॥ **4.38.33** ॥ 1575

ತತಃ ಸಮುದ್ಯೋಗಮವೇಕ್ಷ್ಯ ವೀರ್ಯವಾನ್
ಹರಿಪ್ರವೀರಸ್ಯ ನಿದೇಶವರ್ತಿನಃ।
ಬಭೂವ ಹರ್ಷಾದ್ ವಸುಧಾಧಿಪಾತ್ಮಜಃ
ಪ್ರಬುದ್ಧನೀಲೋತ್ಪಲತುಲ್ಯದರ್ಶನಃ ॥ **4.38.34** ॥ 1576

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡೇ ಅಷ್ಟಾತ್ರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಏಕೋನಚತ್ವಾರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀರಾಮೇಣ ಸುಗ್ರೀವಂ ಪ್ರತಿ ಕೃತಜ್ಞತಾಯಾಃ ಪ್ರಕಾಶನಂ ವಿಭಿನ್ನವಾನರಯೂಥಪತೀನಾಂ ಸೈನ್ಯೈಃ ಸಹಾಗಮನಂ

ಇತಿ ಬ್ರುವಾಣಂ ಸುಗ್ರೀವಂ ರಾಮೋ ಧರ್ಮಭೃತಾಂ ವರಃ।
ಬಾಹುಭ್ಯಾಂ ಸಂಪರಿಷ್ವಜ್ಯ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ಕೃತಾಂಜಲಿಂ ॥ **4.39.1** ॥ 1577

ಯದಿಂದ್ರೋ ವರ್ಷತೇ ವರ್ಷಂ ನ ತಚ್ಚಿತ್ರಂ ಭವಿಷ್ಯತಿ।
ಆದಿತ್ಯೋಽಸೌ ಸಹಸ್ರಾಂಶುಃ ಕುರ್ಯಾದ್ ವಿತಿಮಿರಂ ನಭಃ ॥ **4.39.2** ॥ 1578

ಚಂದ್ರಮಾ ರಜನೀಂ ಕುರ್ಯಾತ್ ಪ್ರಭಯಾ ಸೌಮ್ಯ ನಿರ್ಮಲಾಂ।
ತ್ವದ್ವಿಧೋ ವಾಪಿ ಮಿತ್ರಾಣಾಂ ಪ್ರೀತಿಂ ಕುರ್ಯಾತ್ ಪರಂತಪ ॥ **4.39.3** ॥ 1579

ಏವಂ ತ್ವಯಿ ನ ತಚ್ಚಿತ್ರಂ ಭವೇದ್ ಯತ್ ಸೌಮ್ಯ ಶೋಭನಂ।
ಜಾನಾಮ್ಯಹಂ ತ್ವಾಂ ಸುಗ್ರೀವ ಸತತಂ ಪ್ರಿಯವಾದಿನಂ ॥ **4.39.4** ॥ 1580

ತ್ವತ್ಸನಾಥಃ ಸಖೇ ಸಂಖ್ಯೇ ಜೇತಾಸ್ಮಿ ಸಕಲಾನರೀನ್।
ತ್ವಮೇವ ಮೇ ಸುಹೃನ್ಮಿತ್ರಂ ಸಾಹಾಯ್ಯಂ ಕರ್ತುಮರ್ಹಸಿ ॥ **4.39.5** ॥ 1581

ಜಹಾರಾತ್ಮವಿನಾಶಾಯ ಮೈಥಿಲೀಂ ರಾಕ್ಷಸಾಧಮಃ।
ವಂಚಯಿತ್ವಾ ತು ಪೌಲೋಮೀಮನುಹ್ಲಾದೋ ಯಥಾ ಶಚೀಂ ॥ **4.39.6** ॥ 1582

ನಚಿರಾತ್ ತಂ ವಧಿಷ್ಯಾಮಿ ರಾವಣಂ ನಿಶಿತೈಃ ಶರೈಃ।
ಪೌಲೋಮ್ಯಾಃ ಪಿತರಂ ದೃಪ್ತಂ ಶತಕ್ರತುರಿವಾರಿಹಾ ॥ **4.39.7** ॥ 1583

ಏತಸ್ಮಿನ್ನಂತರೇ ಚೈವ ರಜಃ ಸಮಭಿವರ್ತತ।
ಉಷ್ಣತೀವ್ರಾಂ ಸಹಸ್ರಾಂಶೋಶ್ಚಾದಯದ್ ಗಗನೇ ಪ್ರಭಾಂ ॥ **4.39.8** ॥ 1584

ದಿಶಃ ಪರ್ಯಾಕುಲಾಶ್ಚಾಸಂಸ್ತಮಸಾ ತೇನ ದೂಷಿತಾಃ।
ಚಚಾಲ ಚ ಮಹೀ ಸರ್ವಾ ಸಶೈಲವನಕಾನನಾ ॥ **4.39.9** ॥ 1585

ತತೋ ನಗೇಂದ್ರಸಂಕಾಶೈಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣದಂಷ್ಟ್ರೈರ್ಮಹಾಬಲೈಃ।
ಕೃತ್ಸ್ನಾ ಸಂಛಾದಿತಾ ಭೂಮಿರಸಂಖ್ಯೇಯೈಃ ಪ್ಲವಂಗಮೈಃ ॥ **4.39.10** ॥ 1586

ನಿಮೇಷಾಂತರಮಾತ್ರೇಣ ತತಸ್ತೈರ್ಹರಿಯೂಥಪೈಃ।
ಕೋಟೀಶತಪರೀವಾರೈರ್ವಾನರೈರ್ಹರಿಯೂಥಪೈಃ ॥ **4.39.11** ॥ 1587

ನಾದೇಯೈಃ ಪಾರ್ವತೇಯೈಶ್ಚ ಸಾಮುದ್ರೈಶ್ಚ ಮಹಾಬಲೈಃ।
ಹರಿಭಿರ್ಮೇಘನಿರ್ಹ್ರಾದೈರನ್ಯೈಶ್ಚ ವನವಾಸಿಭಿಃ ॥ **4.39.12** ॥ 1588

ತರುಣಾದಿತ್ಯವರ್ಣೈಶ್ಚ ಶಶಿಗೌರೈಶ್ಚ ವಾನರೈಃ।
ಪದ್ಮಕೇಸರವರ್ಣೈಶ್ಚ ಶ್ವೇತೈರ್ಹೇಮಕೃತಾಲಯೈಃ ॥ **4.39.13** ॥ 1589

ಕೋಟೀಸಹಸ್ರೈರ್ದಶಭಿಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಪರಿವೃತಸ್ತದಾ।
ವೀರಃ ಶತಬಲಿರ್ನಾಮ ವಾನರಃ ಪ್ರತ್ಯದೃಶ್ಯತ ॥ **4.39.14** ॥ 1590

ತತಃ ಕಾಂಚನಶೈಲಾಭಸ್ತಾರಾಯಾ ವೀರ್ಯವಾನ್ ಪಿತಾ।
ಅನೇಕೈರ್ಬಹುಸಾಹಸ್ರೈಃ ಕೋಟಿಭಿಃ ಪ್ರತ್ಯದೃಶ್ಯತ ॥ **4.39.15** ॥ 1591

ತಥಾಪರೇಣ ಕೋಟೀನಾಂ ಸಹಸ್ರೇಣ ಸಮನ್ವಿತಃ।
ಪಿತಾ ರುಮಾಯಾಃ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಃ ಸುಗ್ರೀವಶ್ವಶುರೋ ವಿಭುಃ ॥ **4.39.16** ॥ 1592

ಪದ್ಮಕೇಸರಸಂಕಾಶಸ್ತರುಣಾರ್ಕನಿಭಾನನಃ।
ಬುದ್ಧಿಮಾನ್ ವಾನರಶ್ರೇಷ್ಠಃ ಸರ್ವವಾನರಸತ್ತಮಃ ॥ **4.39.17** ॥ 1593

ಅನೇಕೈರ್ಬಹುಸಾಹಸ್ರೈರ್ವಾನರಾಣಾಂ ಸಮನ್ವಿತಃ।
ಪಿತಾ ಹನುಮತಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕೇಸರೀ ಪ್ರತ್ಯದೃಶ್ಯತ ॥ **4.39.18** ॥ 1594

ಗೋಲಾಂಗೂಲಮಹಾರಾಜೋ ಗವಾಕ್ಷೋ ಭೀಮವಿಕ್ರಮಃ।
ವೃತಃ ಕೋಟಿಸಹಸ್ರೇಣ ವಾನರಾಣಾಮದೃಶ್ಯತ ॥ **4.39.19** ॥ 1595

ಋಕ್ಷಾಣಾಂ ಭೀಮವೇಗಾನಾಂ ಧೂಮ್ರಃ ಶತ್ರುನಿಬರ್ಹಣಃ।
ವೃತಃ ಕೋಟಿಸಹಸ್ರಾಭ್ಯಾಂ ದ್ವಾಭ್ಯಾಂ ಸಮಭಿವರ್ತತ ॥ **4.39.20** ॥ 1596

ಮಹಾಚಲನಿಭೈಘೋರ್ಯೈಃ ಪನಸೋ ನಾಮ ಯೂಥಪಃ।
ಆಜಗಾಮ ಮಹಾವೀರ್ಯಸ್ತಿಸೃಭಿಃ ಕೋಟಿಭಿರ್ವೃತಃ ॥ **4.39.21** ॥ 1597

ನೀಲಾಂಜನಚಯಾಕಾರೋ ನೀಲೋ ನಾಮೈಷ ಯೂಥಪಃ।
ಅದೃಶ್ಯತ ಮಹಾಕಾಯಃ ಕೋಟಿಭಿರ್ದಶಭಿರ್ವೃತಃ ॥ **4.39.22** ॥ 1598

ತತಃ ಕಾಂಚನಶೈಲಾಭೋ ಗವಯೋ ನಾಮ ಯೂಥಪಃ।
ಆಜಗಾಮ ಮಹಾವೀರ್ಯಃ ಕೋಟಿಭಿಃ ಪಂಚಭಿರ್ವೃತಃ ॥ **4.39.23** ॥ 1599

ದರೀಮುಖಶ್ಚ ಬಲವಾನ್ ಯೂಥಪೋಽಭ್ಯಾಯಯೌ ತದಾ।
ವೃತಃ ಕೋಟಿಸಹಸ್ರೇಣ ಸುಗ್ರೀವಂ ಸಮವಸ್ಥಿತಃ ॥ **4.39.24** ॥ 1600

ಮೈಂದಶ್ಚ ದ್ವಿವಿದಶ್ಚೋಭಾವಶ್ವಿಪುತ್ರೌ ಮಹಾಬಲೌ।
ಕೋಟಿಕೋಟಿಸಹಸ್ರೇಣ ವಾನರಾಣಾಮದೃಶ್ಯತಾಂ ॥ **4.39.25** ॥ 1601

ಗಜಶ್ಚ ಬಲವಾನ್ ವೀರಸ್ತಿಸೃಭಿಃ ಕೋಟಿಭಿರ್ವೃತಃ।
ಆಜಗಾಮ ಮಹಾತೇಜಾಃ ಸುಗ್ರೀವಸ್ಯ ಸಮೀಪತಃ ॥ **4.39.26** ॥ 1602

ಋಕ್ಷರಾಜೋ ಮಹಾತೇಜಾ ಜಾಂಬವಾನ್ನಾಮ ನಾಮತಃ।
ಕೋಟಿಭಿರ್ದಶಭಿರ್ವ್ಯಾಪ್ತಃ ಸುಗ್ರೀವಸ್ಯ ವಶೇ ಸ್ಥಿತಃ ॥ **4.39.27** ॥ 1603

ರುಮಣೋ ನಾಮ ತೇಜಸ್ವೀ ವಿಕ್ರಾಂತೈರ್ವಾನರೈರ್ವೃತಃ।
ಆಗತೋ ಬಲವಾಂಸ್ತೂರ್ಣಂ ಕೋಟೀಶತಸಮಾವೃತಃ ॥ **4.39.28** ॥ 1604

ತತಃ ಕೋಟಿಸಹಸ್ರಾಣಾಂ ಸಹಸ್ರೇಣ ಶತೇನ ಚ।
ಪೃಷ್ಠತೋಽನುಗತಃ ಪ್ರಾಪ್ತೋ ಹರಿಭಿರ್ಗಂಧಮಾದನಃ ॥ **4.39.29** ॥ 1605

ತತಃ ಪದ್ಮಸಹಸ್ರೇಣ ವೃತಃ ಶಂಕುಶತೇನ ಚ।
ಯುವರಾಜೋಽಂಗದಃ ಪ್ರಾಪ್ತಃ ಪಿತುಸ್ತುಲ್ಯಪರಾಕ್ರಮಃ ॥ **4.39.30** ॥ 1606

ತತಸ್ತಾರಾದ್ಯುತಿಸ್ತಾರೋ ಹರಿಭಿರ್ಭೀಮವಿಕ್ರಮೈಃ।
ಪಂಚಭಿರ್ಹರಿಕೋಟೀಭಿರ್ವೃತಃ ಪರ್ಯದೃಶ್ಯತ ॥ **4.39.31** ॥ 1607

ಇಂದ್ರಜಾನುಃ ಕವಿರ್ವೀರೋ ಯೂಥಪಃ ಪ್ರತ್ಯದೃಶ್ಯತ।
ಏಕಾದಶಾನಾಂ ಕೋಟೀನಾಮೀಶ್ವರಸ್ತೈಶ್ಚ ಸಂವೃತಃ ॥ **4.39.32** ॥ 1608

ತತೋ ರಂಭಸ್ತ್ವನುಪ್ರಾಪ್ತಸ್ತರುಣಾದಿತ್ಯಸನ್ನಿಭಃ।
ಅಯುತೇನ ವೃತಶ್ಚೈವ ಸಹಸ್ರೇಣ ಶತೇನ ಚ ॥ **4.39.33** ॥ 1609

ತತೋ ಯೂಥಪತಿರ್ವೀರೋ ದುರ್ಮುಖೋ ನಾಮ ವಾನರಃ।
ಪ್ರತ್ಯದೃಶ್ಯತ ಕೋಟೀಭ್ಯಾಂ ದ್ವಾಭ್ಯಾಂ ಪರಿವೃತೋ ಬಲೀ ॥ **4.39.34** ॥ 1610

ಕೈಲಾಸಶಿಖರಾಕಾರೈರ್ವಾನರೈರ್ಭೀಮವಿಕ್ರಮೈಃ।
ವೃತಃ ಕೋಟಿಸಹಸ್ರೇಣ ಹನುಮಾನ್ ಪ್ರತ್ಯದೃಶ್ಯತ ॥ **4.39.35** ॥ 1611

ನಲಶ್ಚಾಪಿ ಮಹಾವೀರ್ಯಃ ಸಂವೃತೋ ದ್ರುಮವಾಸಿಭಿಃ।
ಕೋಟೀಶತೇನ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಃ ಸಹಸ್ರೇಣ ಶತೇನ ಚ ॥ **4.39.36** ॥ 1612

ತತೋ ದಧಿಮುಖಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕೋಟಿಭಿರ್ದಶಭಿರ್ವೃತಃ।
ಸಂಪ್ರಾಪ್ತೋಽಭಿನದಂಸ್ತಸ್ಯ ಸುಗ್ರೀವಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ ॥ **4.39.37** ॥ 1613

ಶರಭಃ ಕುಮುದೋ ವಹ್ನಿರ್ವಾನರೋ ರಂಹ ಏವ ಚ।
ಏತೇ ಚಾನ್ಯೇ ಚ ಬಹವೋ ವಾನರಾಃ ಕಾಮರೂಪಿಣಃ ॥ **4.39.38** ॥ 1614

ಆವೃತ್ಯ ಪೃಥಿವೀಂ ಸರ್ವಾಂ ಪರ್ವತಾಂಶ್ಚ ವನಾನಿ ಚ।
ಯೂಥಪಾಃ ಸಮನುಪ್ರಾಪ್ತಾ ಯೇಷಾಂ ಸಂಖ್ಯಾ ನ ವಿದ್ಯತೇ ॥ **4.39.39** ॥ 1615

ಆಗತಾಶ್ಚ ನಿವಿಷ್ಟಾಶ್ಚ ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ಸರ್ವವಾನರಾಃ।
ಆಪ್ಲವಂತಃ ಪ್ಲವಂತಶ್ಚ ಗರ್ಜಂತಶ್ಚ ಪ್ಲವಂಗಮಾಃ।
ಅಭ್ಯವರ್ತಂತ ಸುಗ್ರೀವಂ ಸೂರ್ಯಮಭ್ರಗಣಾ ಇವ ॥ **4.39.40** ॥ 1616

ಕುರ್ವಾಣಾ ಬಹುಶಬ್ದಾಂಶ್ಚ ಪ್ರಕೃಷ್ಟಾ ಬಾಹುಶಾಲಿನಃ।
ಶಿರೋಭಿರ್ವಾನರೇಂದ್ರಾಯ ಸುಗ್ರೀವಾಯ ನ್ಯವೇದಯನ್ ॥ **4.39.41** ॥ 1617

ಅಪರೇ ವಾನರಶ್ರೇಷ್ಠಾಃ ಸಂಗಮ್ಯ ಚ ಯಥೋಚಿತಂ।
ಸುಗ್ರೀವೇಣ ಸಮಾಗಮ್ಯ ಸ್ಥಿತಾಃ ಪ್ರಾಂಜಲಯಸ್ತದಾ ॥ **4.39.42** ॥ 1618

ಸುಗ್ರೀವಸ್ತ್ವರಿತೋ ರಾಮೇ ಸರ್ವಾಂಸ್ತಾನ್ ವಾನರರ್ಷಭಾನ್।
ನಿವೇದಯಿತ್ವಾ ಧರ್ಮಜ್ಞಃ ಸ್ಥಿತಃ ಪ್ರಾಂಜಲಿರಬ್ರವೀತ್ ॥ **4.39.43** ॥ 1619

ಯಥಾಸುಖಂ ಪರ್ವತನಿರ್ಝರೇಷು
ವನೇಷು ಸರ್ವೇಷು ಚ ವಾನರೇಂದ್ರಾಃ।
ನಿವೇಶಯಿತ್ವಾ ವಿಧಿವದ್ ಬಲಾನಿ
ಬಲಂ ಬಲಜ್ಞಃ ಪ್ರತಿಪತ್ತುಮೀಷ್ಟೇ ॥ **4.39.44** ॥ 1620

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡೇ ಏಕೋನಚತ್ವಾರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಚತ್ವಾರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀರಾಮಸ್ಯಾಜ್ಞಯಾ ಸುಗ್ರೀವೇಣ ಸೀತಾನ್ವೇಷಣಾಯ ಪೂರ್ವದಿಶಾಯಾಂ ವಾನರಾಣಾಂ ಪ್ರೇಷಣಂ ತತ್ರತ್ಯಾನಾಂ ಸ್ಥಾನಾನಾಂ ವರ್ಣನಂ ಚ

ಅಥ ರಾಜಾ ಸಮೃದ್ಧಾರ್ಥಃ ಸುಗ್ರೀವಃ ಪ್ಲವಗೇಶ್ವರಃ।
ಉವಾಚ ನರಶಾರ್ದೂಲಂ ರಾಮಂ ಪರಬಲಾರ್ದನಂ ॥ **4.40.1** ॥ 1621

ಆಗತಾ ವಿನಿವಿಷ್ಟಾಶ್ಚ ಬಲಿನಃ ಕಾಮರೂಪಿಣಃ।
ವಾನರೇಂದ್ರಾ ಮಹೇಂದ್ರಾಭಾ ಯೇ ಮದ್ವಿಷಯವಾಸಿನಃ ॥ **4.40.2** ॥ 1622

ತ ಇಮೇ ಬಹುವಿಕ್ರಾಂತೈರ್ಬಲಿಭಿರ್ಭೀಮವಿಕ್ರಮೈಃ।
ಆಗತಾ ವಾನರಾ ಘೋರಾ ದೈತ್ಯದಾನವಸನ್ನಿಭಾಃ ॥ **4.40.3** ॥ 1623

ಖ್ಯಾತಕರ್ಮಾಪದಾನಾಶ್ಚ ಬಲವಂತೋ ಜಿತಕ್ಲಮಾಃ।
ಪರಾಕ್ರಮೇಷು ವಿಖ್ಯಾತಾ ವ್ಯವಸಾಯೇಷು ಚೋತ್ತಮಾಃ ॥ **4.40.4** ॥ 1624

ಪೃಥಿವ್ಯಂಬುಚರಾ ರಾಮ ನಾನಾನಗನಿವಾಸಿನಃ।
ಕೋಟ್ಯೋಘಾಶ್ಚ ಇಮೇ ಪ್ರಾಪ್ತಾ ವಾನರಾಸ್ತವ ಕಿಂಕರಾಃ ॥ **4.40.5** ॥ 1625

ನಿದೇಶವರ್ತಿನಃ ಸರ್ವೇ ಸರ್ವೇ ಗುರುಹಿತೇ ಸ್ಥಿತಾಃ।
ಅಭಿಪ್ರೇತಮನುಷ್ಠಾತುಂ ತವ ಶಕ್ಷ್ಯಂತ್ಯರಿಂದಮ ॥ **4.40.6** ॥ 1626

ತ ಇಮೇ ಬಹುಸಾಹಸ್ರೈರನೀಕೈರ್ಭೀಮವಿಕ್ರಮೈಃ।
ಆಗತಾ ವಾನರಾ ಘೋರಾ ದೈತ್ಯದಾನವಸನ್ನಿಭಾಃ ॥ **4.40.7** ॥ 1627

ಯನ್ಮನ್ಯಸೇ ನರವ್ಯಾಘ್ರ ಪ್ರಾಪ್ತಕಾಲಂ ತದುಚ್ಯತಾಂ।
ತ್ವತ್ತೋಽನ್ಯಂ ತ್ವದ್ವಶೇ ಯುಕ್ತಮಾಜ್ಞಾಪಯಿತುಮರ್ಹಸಿ ॥ **4.40.8** ॥ 1628

ಕಾಮಮೇಷಾಮಿದಂ ಕಾರ್ಯಂ ವಿದಿತಂ ಮಮ ತತ್ತ್ವತಃ।
ತಥಾಪಿ ತು ಯಥಾಯುಕ್ತಮಾಜ್ಞಾಪಯಿತುಮರ್ಹಸಿ ॥ **4.40.9** ॥ 1629

ತಥಾ ಬ್ರುವಾಣಂ ಸುಗ್ರೀವಂ ರಾಮೋ ದಶರಥಾತ್ಮಜಃ।
ಬಾಹುಭ್ಯಾಂ ಸಂಪರಿಷ್ವಜ್ಯ ಇದಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **4.40.10** ॥ 1630

ಜ್ಞಾಯತಾಂ ಸೌಮ್ಯ ವೈದೇಹೀ ಯದಿ ಜೀವತಿ ವಾ ನ ವಾ।
ಸ ಚ ದೇಶೋ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ ಯಸ್ಮಿನ್ ವಸತಿ ರಾವಣಃ ॥ **4.40.11** ॥ 1631

ಅಧಿಗಮ್ಯ ತು ವೈದೇಹೀಂ ನಿಲಯಂ ರಾವಣಸ್ಯ ಚ।
ಪ್ರಾಪ್ತಕಾಲಂ ವಿಧಾಸ್ಯಾಮಿ ತಸ್ಮಿನ್ ಕಾಲೇ ಸಹ ತ್ವಯಾ ॥ **4.40.12** ॥ 1632

ನಾಹಮಸ್ಮಿನ್ ಪ್ರಭುಃ ಕಾರ್ಯೇ ವಾನರೇಂದ್ರ ನ ಲಕ್ಷ್ಮಣಃ।
ತ್ವಮಸ್ಯ ಹೇತುಃ ಕಾರ್ಯಸ್ಯ ಪ್ರಭುಶ್ಚ ಪ್ಲವಗೇಶ್ವರ ॥ **4.40.13** ॥ 1633

ತ್ವಮೇವಾಜ್ಞಾಪಯ ವಿಭೋ ಮಮ ಕಾರ್ಯವಿನಿಶ್ಚಯಂ।
ತ್ವಂ ಹಿ ಜಾನಾಸಿ ಮೇ ಕಾರ್ಯಂ ಮಮ ವೀರ ನ ಸಂಶಯಃ ॥ **4.40.14** ॥ 1634

ಸುಹೃದ್ದ್ವಿತೀಯೋ ವಿಕ್ರಾಂತಃ ಪ್ರಾಜ್ಞಃ ಕಾಲವಿಶೇಷವಿತ್।
ಭವಾನಸ್ಮದ್ಧಿತೇ ಯುಕ್ತಃ ಸುಹೃದಾಪ್ತೋಽರ್ಥವಿತ್ತಮಃ ॥ **4.40.15** ॥ 1635

ಏವಮುಕ್ತಸ್ತು ಸುಗ್ರೀವೋ ವಿನತಂ ನಾಮ ಯೂಥಪಂ।
ಅಬ್ರವೀದ್ ರಾಮಸಾನ್ನಿಧ್ಯೇ ಲಕ್ಷ್ಮಣಸ್ಯ ಚ ಧೀಮತಃ ॥ **4.40.16** ॥ 1636

ಶೈಲಾಭಂ ಮೇಘನಿರ್ಘೋಷಮೂರ್ಜಿತಂ ಪ್ಲವಗೇಶ್ವರಂ।
ಸೋಮಸೂರ್ಯನಿಭೈಃ ಸಾರ್ಧಂ ವಾನರೈರ್ವಾನರೋತ್ತಮ ॥ **4.40.17** ॥ 1637

ದೇಶಕಾಲನಯೈರ್ಯುಕ್ತೋ ವಿಜ್ಞಃ ಕಾರ್ಯವಿನಿಶ್ಚಯೇ।
ವೃತಃ ಶತಸಹಸ್ರೇಣ ವಾನರಾಣಾಂ ತರಸ್ವಿನಾಂ ॥ **4.40.18** ॥ 1638

ಅಧಿಗಚ್ಛ ದಿಶಂ ಪೂರ್ವಾಂ ಸಶೈಲವನಕಾನನಾಂ।
ತತ್ರ ಸೀತಾಂ ಚ ವೈದೇಹೀಂ ನಿಲಯಂ ರಾವಣಸ್ಯ ಚ ॥ **4.40.19** ॥ 1639

ಮಾರ್ಗಧ್ವಂ ಗಿರಿದುರ್ಗೇಷು ವನೇಷು ಚ ನದೀಷು ಚ।
ನದೀಂ ಭಾಗೀರಥೀಂ ರಮ್ಯಾಂ ಸರಯೂಂ ಕೌಶಿಕೀಂ ತಥಾ ॥ **4.40.20** ॥ 1640

ಕಾಲಿಂದೀಂ ಯಮುನಾಂ ರಮ್ಯಾಂ ಯಾಮುನಂ ಚ ಮಹಾಗಿರಿಂ।
ಸರಸ್ವತೀಂ ಚ ಸಿಂಧುಂ ಚ ಶೋಣಂ ಮಣಿನಿಭೋದಕಂ ॥ **4.40.21** ॥ 1641

ಮಹೀಂ ಕಾಲಮಹೀಂ ಚಾಪಿ ಶೈಲಕಾನನಶೋಭಿತಾಂ।
ಬ್ರಹ್ಮಮಾಲಾನ್ ವಿದೇಹಾಂಶ್ಚ ಮಾಲವಾನ್ ಕಾಶಿಕೋಸಲಾನ್ ॥ **4.40.22** ॥ 1642

ಮಾಗಧಾಂಶ್ಚ ಮಹಾಗ್ರಾಮಾನ್ ಪುಂಡ್ರಾಂಸ್ತ್ವಂಗಾಂಸ್ತಥೈವ ಚ।
ಭೂಮಿಂ ಚ ಕೋಶಕಾರಾಣಾಂ ಭೂಮಿಂ ಚ ರಜತಾಕರಾಂ ॥ **4.40.23** ॥ 1643

ಸರ್ವಂ ಚ ತದ್ ವಿಚೇತವ್ಯಂ ಮಾರ್ಗಯದ್ಭಿಸ್ತತಸ್ತತಃ।
ರಾಮಸ್ಯ ದಯಿತಾಂ ಭಾರ್ಯಾಂ ಸೀತಾಂ ದಶರಥಸ್ನುಷಾಂ ॥ **4.40.24** ॥ 1644

ಸಮುದ್ರಮವಗಾಢಾಂಶ್ಚ ಪರ್ವತಾನ್ ಪತ್ತನಾನಿ ಚ।
ಮಂದರಸ್ಯ ಚ ಯೇ ಕೋಟಿಂ ಸಂಶ್ರಿತಾಃ ಕೇಚಿದಾಲಯಾಃ ॥ **4.40.25** ॥ 1645

ಕರ್ಣಪ್ರಾವರಣಾಶ್ಚೈವ ತಥಾ ಚಾಪ್ಯೋಷ್ಠಕರ್ಣಕಾಃ।
ಘೋರಲೋಹಮುಖಾಶ್ಚೈವ ಜವನಾಶ್ಚೈಕಪಾದಕಾಃ ॥ **4.40.26** ॥ 1646

ಅಕ್ಷಯಾ ಬಲವಂತಶ್ಚ ತಥೈವ ಪುರುಷಾದಕಾಃ।
ಕಿರಾತಾಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣಚೂಡಾಶ್ಚ ಹೇಮಾಭಾಃ ಪ್ರಿಯದರ್ಶನಾಃ ॥ **4.40.27** ॥ 1647

ಆಮಮೀನಾಶನಾಶ್ಚಾಪಿ ಕಿರಾತಾ ದ್ವೀಪವಾಸಿನಃ।
ಅಂತರ್ಜಲಚರಾ ಘೋರಾ ನರವ್ಯಾಘ್ರಾ ಇತಿ ಸ್ಮೃತಾಃ ॥ **4.40.28** ॥ 1648

ಏತೇಷಾಮಾಶ್ರಯಾಃ ಸರ್ವೇ ವಿಚೇಯಾಃ ಕಾನನೌಕಸಃ।
ಗಿರಿಭಿರ್ಯೇ ಚ ಗಮ್ಯಂತೇ ಪ್ಲವನೇನ ಪ್ಲವೇನ ಚ ॥ **4.40.29** ॥ 1649

ಯತ್ನವಂತೋ ಯವದ್ವೀಪಂ ಸಪ್ತರಾಜೋಪಶೋಭಿತಂ।
ಸುವರ್ಣರೂಪ್ಯಕದ್ವೀಪಂ ಸುವರ್ಣಾಕರಮಂಡಿತಂ ॥ **4.40.30** ॥ 1650

ಯವದ್ವೀಪಮತಿಕ್ರಮ್ಯ ಶಿಶಿರೋ ನಾಮ ಪರ್ವತಃ।
ದಿವಂ ಸ್ಪೃಶತಿ ಶೃಂಗೇಣ ದೇವದಾನವಸೇವಿತಃ ॥ **4.40.31** ॥ 1651

ಏತೇಷಾಂ ಗಿರಿದುರ್ಗೇಷು ಪ್ರಪಾತೇಷು ವನೇಷು ಚ।
ಮಾರ್ಗಧ್ವಂ ಸಹಿತಾಃ ಸರ್ವೇ ರಾಮಪತ್ನೀಂ ಯಶಸ್ವಿನೀಂ ॥ **4.40.32** ॥ 1652

ತತೋ ರಕ್ತಜಲಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಶೋಣಾಖ್ಯಂ ಶೀಘ್ರವಾಹಿನಂ।
ಗತ್ವಾ ಪಾರಂ ಸಮುದ್ರಸ್ಯ ಸಿದ್ಧಚಾರಣಸೇವಿತಂ ॥ **4.40.33** ॥ 1653

ತಸ್ಯ ತೀರ್ಥೇಷು ರಮ್ಯೇಷು ವಿಚಿತ್ರೇಷು ವನೇಷು ಚ।
ರಾವಣಃ ಸಹ ವೈದೇಹ್ಯಾ ಮಾರ್ಗಿತವ್ಯಸ್ತತಸ್ತತಃ ॥ **4.40.34** ॥ 1654

ಪರ್ವತಪ್ರಭವಾ ನದ್ಯಃ ಸುಭೀಮಬಹುನಿಷ್ಕುಟಾಃ।
ಮಾರ್ಗಿತವ್ಯಾ ದರೀಮಂತಃ ಪರ್ವತಾಶ್ಚ ವನಾನಿ ಚ ॥ **4.40.35** ॥ 1655

ತತಃ ಸಮುದ್ರದ್ವೀಪಾಂಶ್ಚ ಸುಭೀಮಾನ್ ದ್ರಷ್ಟುಮರ್ಹಥ।
ಊರ್ಮಿಮಂತಂ ಮಹಾರೌದ್ರಂ ಕ್ರೋಶಂತಮನಿಲೋದ್ಧತಂ ॥ **4.40.36** ॥ 1656

ತತ್ರಾಸುರಾ ಮಹಾಕಾಯಾಶ್ಛಾಯಾಂ ಗೃಹ್ಣಂತಿ ನಿತ್ಯಶಃ।
ಬ್ರಹ್ಮಣಾ ಸಮನುಜ್ಞಾತಾ ದೀರ್ಘಕಾಲಂ ಬುಭುಕ್ಷಿತಾಃ ॥ **4.40.37** ॥ 1657

ತಂ ಕಾಲಮೇಘಪ್ರತಿಮಂ ಮಹೋರಗನಿಷೇವಿತಂ।
ಅಭಿಗಮ್ಯ ಮಹಾನಾದಂ ತೀರ್ಥೇನೈವ ಮಹೋದಧಿಂ ॥ **4.40.38** ॥ 1658

ತತೋ ರಕ್ತಜಲಂ ಭೀಮಂ ಲೋಹಿತಂ ನಾಮ ಸಾಗರಂ।
ಗತ್ವಾ ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯಥ ತಾಂ ಚೈವ ಬೃಹತೀಂ ಕೂಟಶಾಲ್ಮಲೀಂ ॥ **4.40.39** ॥ 1659

ಗೃಹಂ ಚ ವೈನತೇಯಸ್ಯ ನಾನಾರತ್ನವಿಭೂಷಿತಂ।
ತತ್ರ ಕೈಲಾಸಸಂಕಾಶಂ ವಿಹಿತಂ ವಿಶ್ವಕರ್ಮಣಾ ॥ **4.40.40** ॥ 1660

ತತ್ರ ಶೈಲನಿಭಾ ಭೀಮಾ ಮಂದೇಹಾ ನಾಮ ರಾಕ್ಷಸಾಃ।
ಶೈಲಶೃಂಗೇಷು ಲಂಬಂತೇ ನಾನಾರೂಪಾ ಭಯಾವಹಾಃ ॥ **4.40.41** ॥ 1661

ತೇ ಪತಂತಿ ಜಲೇ ನಿತ್ಯಂ ಸೂರ್ಯಸ್ಯೋದಯನಂ ಪ್ರತಿ।
ಅಭಿತಪ್ತಾಃ ಸ್ಮ ಸೂರ್ಯೇಣ ಲಂಬಂತೇ ಸ್ಮ ಪುನಃ ಪುನಃ ॥ **4.40.42** ॥ 1662

ನಿಹತಾ ಬ್ರಹ್ಮತೇಜೋಭಿರಹನ್ಯಹನಿ ರಾಕ್ಷಸಾಃ।
ತತಃ ಪಾಂಡುರಮೇಘಾಭಂ ಕ್ಷೀರೋದಂ ನಾಮ ಸಾಗರಂ ॥ **4.40.43** ॥ 1663

ಗತ್ವಾ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಥ ದುರ್ಧರ್ಷಾ ಮುಕ್ತಾಹಾರಮಿವೋರ್ಮಿಭಿಃ।
ತಸ್ಯ ಮಧ್ಯೇ ಮಹಾಞ್ಶ್ವೇತೋ ಋಷಭೋ ನಾಮ ಪರ್ವತಃ ॥ **4.40.44** ॥ 1664

ದಿವ್ಯಗಂಧೈಃ ಕುಸುಮಿತೈರಾಚಿತೈಶ್ಚ ನಗೈರ್ವೃತಃ।
ಸರಶ್ಚ ರಾಜತೈಃ ಪದ್ಮೈರ್ಜ್ವಲಿತೈರ್ಹೇಮಕೇಸರೈಃ ॥ **4.40.45** ॥ 1665

ನಾಮ್ನಾ ಸುದರ್ಶನಂ ನಾಮ ರಾಜಹಂಸೈಃ ಸಮಾಕುಲಂ।
ವಿಬುಧಾಶ್ಚಾರಣಾ ಯಕ್ಷಾಃ ಕಿನ್ನರಾಶ್ಚಾಪ್ಸರೋಗಣಾಃ ॥ **4.40.46** ॥ 1666

ಹೃಷ್ಟಾಃ ಸಮಧಿಗಚ್ಛಂತಿ ನಲಿನೀಂ ತಾಂ ರಿರಂಸವಃ।
ಕ್ಷೀರೋದಂ ಸಮತಿಕ್ರಮ್ಯ ತದಾ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಥ ವಾನರಾಃ ॥ **4.40.47** ॥ 1667

ಜಲೋದಂ ಸಾಗರಂ ಶೀಘ್ರಂ ಸರ್ವಭೂತಭಯಾವಹಂ।
ತತ್ರ ತತ್ಕೋಪಜಂ ತೇಜಃ ಕೃತಂ ಹಯಮುಖಂ ಮಹತ್ ॥ **4.40.48** ॥ 1668

ಅಸ್ಯಾಹುಸ್ತನ್ಮಹಾವೇಗಮೋದನಂ ಸಚರಾಚರಂ।
ತತ್ರ ವಿಕ್ರೋಶತಾಂ ನಾದೋ ಭೂತಾನಾಂ ಸಾಗರೌಕಸಾಂ।
ಶ್ರೂಯತೇ ಚಾಸಮರ್ಥಾನಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾಭೂದ್ ವಡವಾಮುಖಂ ॥ **4.40.49** ॥ 1669

ಸ್ವಾದೂದಸ್ಯೋತ್ತರೇ ತೀರೇ ಯೋಜನಾನಿ ತ್ರಯೋದಶ।
ಜಾತರೂಪಶಿಲೋ ನಾಮ ಸುಮಹಾನ್ ಕನಕಪ್ರಭಃ ॥ **4.40.50** ॥ 1670

ತತ್ರ ಚಂದ್ರಪ್ರತೀಕಾಶಂ ಪನ್ನಗಂ ಧರಣೀಧರಂ।
ಪದ್ಮಪತ್ರವಿಶಾಲಾಕ್ಷಂ ತತೋ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಥ ವಾನರಾಃ ॥ **4.40.51** ॥ 1671

ಆಸೀನಂ ಪರ್ವತಸ್ಯಾಗ್ರೇ ಸರ್ವದೇವನಮಸ್ಕೃತಂ।
ಸಹಸ್ರಶಿರಸಂ ದೇವಮನಂತಂ ನೀಲವಾಸಸಂ ॥ **4.40.52** ॥ 1672

ತ್ರಿಶಿರಾಃ ಕಾಂಚನಃ ಕೇತುಸ್ತಾಲಸ್ತಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ।
ಸ್ಥಾಪಿತಃ ಪರ್ವತಸ್ಯಾಗ್ರೇ ವಿರಾಜತಿ ಸವೇದಿಕಃ ॥ **4.40.53** ॥ 1673

ಪೂರ್ವಸ್ಯಾಂ ದಿಶಿ ನಿರ್ಮಾಣಂ ಕೃತಂ ತತ್ ತ್ರಿದಶೇಶ್ವರೈಃ।
ತತಃ ಪರಂ ಹೇಮಮಯಃ ಶ್ರೀಮಾನುದಯಪರ್ವತಃ ॥ **4.40.54** ॥ 1674

ತಸ್ಯ ಕೋಟಿರ್ದಿವಂ ಸ್ಪೃಷ್ಟ್ವಾ ಶತಯೋಜನಮಾಯತಾ।
ಜಾತರೂಪಮಯೀ ದಿವ್ಯಾ ವಿರಾಜತಿ ಸವೇದಿಕಾ ॥ **4.40.55** ॥ 1675

ಸಾಲೈಸ್ತಾಲೈಸ್ತಮಾಲೈಶ್ಚ ಕರ್ಣಿಕಾರೈಶ್ಚ ಪುಷ್ಪಿತೈಃ।
ಜಾತರೂಪಮಯೈರ್ದಿವ್ಯೈಃ ಶೋಭತೇ ಸೂರ್ಯಸನ್ನಿಭೈಃ ॥ **4.40.56** ॥ 1676

ತತ್ರ ಯೋಜನವಿಸ್ತಾರಮುಚ್ಛ್ರಿತಂ ದಶಯೋಜನಂ।
ಶೃಂಗಂ ಸೌಮನಸಂ ನಾಮ ಜಾತರೂಪಮಯಂ ಧ್ರುವಂ ॥ **4.40.57** ॥ 1677

ತತ್ರ ಪೂರ್ವಂ ಪದಂ ಕೃತ್ವಾ ಪುರಾ ವಿಷ್ಣುಸ್ತ್ರಿವಿಕ್ರಮೇ।
ದ್ವಿತೀಯಂ ಶಿಖರೇ ಮೇರೋಶ್ಚಕಾರ ಪುರುಷೋತ್ತಮಃ ॥ **4.40.58** ॥ 1678

ಉತ್ತರೇಣ ಪರಿಕ್ರಮ್ಯ ಜಂಬೂದ್ವೀಪಂ ದಿವಾಕರಃ।
ದೃಶ್ಯೋ ಭವತಿ ಭೂಯಿಷ್ಠಂ ಶಿಖರಂ ತನ್ಮಹೋಚ್ಛ್ರಯಂ ॥ **4.40.59** ॥ 1679

ತತ್ರ ವೈಖಾನಸಾ ನಾಮ ವಾಲಖಿಲ್ಯಾ ಮಹರ್ಷಯಃ।
ಪ್ರಕಾಶಮಾನಾ ದೃಶ್ಯಂತೇ ಸೂರ್ಯವರ್ಣಾಸ್ತಪಸ್ವಿನಃ ॥ **4.40.60** ॥ 1680

ಅಯಂ ಸುದರ್ಶನೋ ದ್ವೀಪಃ ಪುರೋ ಯಸ್ಯ ಪ್ರಕಾಶತೇ।
ತಸ್ಮಿಂಸ್ತೇಜಶ್ಚ ಚಕ್ಷುಶ್ಚ ಸರ್ವಪ್ರಾಣಭೃತಾಮಪಿ ॥ **4.40.61** ॥ 1681

ಶೈಲಸ್ಯ ತಸ್ಯ ಪೃಷ್ಠೇಷು ಕಂದರೇಷು ವನೇಷು ಚ।
ರಾವಣಃ ಸಹ ವೈದೇಹ್ಯಾ ಮಾರ್ಗಿತವ್ಯಸ್ತತಸ್ತತಃ ॥ **4.40.62** ॥ 1682

ಕಾಂಚನಸ್ಯ ಚ ಶೈಲಸ್ಯ ಸೂರ್ಯಸ್ಯ ಚ ಮಹಾತ್ಮನಃ।
ಆವಿಷ್ಟಾ ತೇಜಸಾ ಸಂಧ್ಯಾ ಪೂರ್ವಾ ರಕ್ತಾ ಪ್ರಕಾಶತೇ ॥ **4.40.63** ॥ 1683

ಪೂರ್ವಮೇತತ್ ಕೃತಂ ದ್ವಾರಂ ಪೃಥಿವ್ಯಾ ಭುವನಸ್ಯ ಚ।
ಸೂರ್ಯಸ್ಯೋದಯನಂ ಚೈವ ಪೂರ್ವಾ ಹ್ಯೇಷಾ ದಿಗುಚ್ಯತೇ ॥ **4.40.64** ॥ 1684

ತಸ್ಯ ಶೈಲಸ್ಯ ಪೃಷ್ಠೇಷು ನಿರ್ಝರೇಷು ಗುಹಾಸು ಚ।
ರಾವಣಃ ಸಹ ವೈದೇಹ್ಯಾ ಮಾರ್ಗಿತವ್ಯಸ್ತತಸ್ತತಃ ॥ **4.40.65** ॥ 1685

ತತಃ ಪರಮಗಮ್ಯಾ ಸ್ಯಾದ್ ದಿಕ್ಪೂರ್ವಾ ತ್ರಿದಶಾವೃತಾ।
ರಹಿತಾ ಚಂದ್ರಸೂರ್ಯಾಭ್ಯಾಮದೃಶ್ಯಾ ತಮಸಾವೃತಾ ॥ **4.40.66** ॥ 1686

ಶೈಲೇಷು ತೇಷು ಸರ್ವೇಷು ಕಂದರೇಷು ನದೀಷು ಚ।
ಯೇ ಚ ನೋಕ್ತಾ ಮಯೋದ್ದೇಶಾ ವಿಚೇಯಾ ತೇಷು ಜಾನಕೀ ॥ **4.40.67** ॥ 1687

ಏತಾವದ್ ವಾನರೈಃ ಶಕ್ಯಂ ಗಂತುಂ ವಾನರಪುಂಗವಾಃ।
ಅಭಾಸ್ಕರಮಮರ್ಯಾದಂ ನ ಜಾನೀಮಸ್ತತಃ ಪರಂ ॥ **4.40.68** ॥ 1688

ಅಭಿಗಮ್ಯ ತು ವೈದೇಹೀಂ ನಿಲಯಂ ರಾವಣಸ್ಯ ಚ।
ಮಾಸೇ ಪೂರ್ಣೇ ನಿವರ್ತಧ್ವಮುದಯಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಪರ್ವತಂ ॥ **4.40.69** ॥ 1689

ಊರ್ಧ್ವಂ ಮಾಸಾನ್ನ ವಸ್ತವ್ಯಂ ವಸನ್ ವಧ್ಯೋ ಭವೇನ್ಮಮ।
ಸಿದ್ಧಾರ್ಥಾಃ ಸನ್ನಿವರ್ತಧ್ವಮಧಿಗಮ್ಯ ಚ ಮೈಥಿಲೀಂ ॥ **4.40.70** ॥ 1690

ಮಹೇಂದ್ರಕಾಂತಾಂ ವನಷಂಡಮಂಡಿತಾಂ
ದಿಶಂ ಚರಿತ್ವಾ ನಿಪುಣೇನ ವಾನರಾಃ।

ಅವಾಪ್ಯ ಸೀತಾಂ ರಘುವಂಶಜಪ್ರಿಯಾಂ
ತತೋ ನಿವೃತ್ತಾಃ ಸುಖಿನೋ ಭವಿಷ್ಯಥ ॥ **4.40.71** ॥ 1691

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡೇ ಚತ್ವಾರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಏಕಚತ್ವಾರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ದಕ್ಷಿಣದಿಗ್ವರ್ತಿಸ್ಥಾನಾನಿ ವರ್ಣಯತಾ ಸುಗ್ರೀವೇಣ ತತ್ರ ಪ್ರಮುಖವಾನರವೀರಾಣಾಂ ಪ್ರೇಷಣಂ

ತತಃ ಪ್ರಸ್ಥಾಪ್ಯ ಸುಗ್ರೀವಸ್ತನ್ಮಹದ್ವಾನರಂ ಬಲಂ।
ದಕ್ಷಿಣಾಂ ಪ್ರೇಷಯಾಮಾಸ ವಾನರಾನಭಿಲಕ್ಷಿತಾನ್ ॥ **4.41.1** ॥ 1692

ನೀಲಮಗ್ನಿಸುತಂ ಚೈವ ಹನೂಮಂತಂ ಚ ವಾನರಂ।
ಪಿತಾಮಹಸುತಂ ಚೈವ ಜಾಂಬವಂತಂ ಮಹೌಜಸಂ ॥ **4.41.2** ॥ 1693

ಸುಹೋತ್ರಂ ಚ ಶರಾರಿಂ ಚ ಶರಗುಲ್ಮಂ ತಥೈವ ಚ।
ಗಜಂ ಗವಾಕ್ಷಂ ಗವಯಂ ಸುಷೇಣಂ ವೃಷಭಂ ತಥಾ ॥ **4.41.3** ॥ 1694

ಮೈಂದಂ ಚ ದ್ವಿವಿದಂ ಚೈವ ಸುಷೇಣಂ ಗಂಧಮಾದನಂ।
ಉಲ್ಕಾಮುಖಮನಂಗಂ ಚ ಹುತಾಶನಸುತಾವುಭೌ ॥ **4.41.4** ॥ 1695

ಅಂಗದಪ್ರಮುಖಾನ್ ವೀರಾನ್ ವೀರಃ ಕಪಿಗಣೇಶ್ವರಃ।
ವೇಗವಿಕ್ರಮಸಂಪನ್ನಾನ್ ಸಂದಿದೇಶ ವಿಶೇಷವಿತ್ ॥ **4.41.5** ॥ 1696

ತೇಷಾಮಗ್ರೇಸರಂ ಚೈವ ಬೃಹದ್ಬಲಮಥಾಂಗದಂ।
ವಿಧಾಯ ಹರಿವೀರಾಣಾಮಾದಿಶದ್ ದಕ್ಷಿಣಾಂ ದಿಶಂ ॥ **4.41.6** ॥ 1697

ಯೇ ಕೇಚನ ಸಮುದ್ದೇಶಾಸ್ತಸ್ಯಾಂ ದಿಶಿ ಸುದುರ್ಗಮಾಃ।
ಕಪೀಶಃ ಕಪಿಮುಖ್ಯಾನಾಂ ಸ ತೇಷಾಂ ಸಮುದಾಹರತ್ ॥ **4.41.7** ॥ 1698

ಸಹಸ್ರಶಿರಸಂ ವಿಂಧ್ಯಂ ನಾನಾದ್ರುಮಲತಾಯುತಂ।
ನರ್ಮದಾಂ ಚ ನದೀಂ ರಮ್ಯಾಂ ಮಹೋರಗನಿಷೇವಿತಾಂ ॥ **4.41.8** ॥ 1699

ತತೋ ಗೋದಾವರೀಂ ರಮ್ಯಾಂ ಕೃಷ್ಣವೇಣೀಂ ಮಹಾನದೀಂ।
ವರದಾಂ ಚ ಮಹಾಭಾಗಾಂ ಮಹೋರಗನಿಷೇವಿತಾಂ।
ಮೇಖಲಾನುತ್ಕಲಾಂಶ್ಚೈವ ದಶಾರ್ಣನಗರಾಣ್ಯಪಿ ॥ **4.41.9** ॥ 1700

ಆಬ್ರವಂತೀಮವಂತೀಂ ಚ ಸರ್ವಮೇವಾನುಪಶ್ಯತ।
ವಿದರ್ಭಾನೃಷ್ಟಿಕಾಂಶ್ಚೈವ ರಮ್ಯಾನ್ ಮಾಹಿಷಕಾನಪಿ ॥ **4.41.10** ॥ 1701

ತಥಾ ವಂಗಾನ್ ಕಲಿಂಗಾಂಶ್ಚ ಕೌಶಿಕಾಂಶ್ಚ ಸಮಂತತಃ।
ಅನ್ವೀಕ್ಷ್ಯ ದಂಡಕಾರಣ್ಯಂ ಸಪರ್ವತನದೀಗುಹಂ ॥ **4.41.11** ॥ 1702

ನದೀಂ ಗೋದಾವರೀಂ ಚೈವ ಸರ್ವಮೇವಾನುಪಶ್ಯತ।
ತಥೈವಾಂಧ್ರಾಂಶ್ಚ ಪುಂಡ್ರಾಂಶ್ಚ ಚೋಲಾನ್ ಪಾಂಡ್ಯಾಂಶ್ಚ ಕೇರಲಾನ್ ॥ **4.41.12** ॥ 1703

ಅಯೋಮುಖಶ್ಚ ಗಂತವ್ಯಃ ಪರ್ವತೋ ಧಾತುಮಂಡಿತಃ।
ವಿಚಿತ್ರಶಿಖರಃ ಶ್ರೀಮಾಂಶ್ಚಿತ್ರಪುಷ್ಪಿತಕಾನನಃ ॥ **4.41.13** ॥ 1704

ಸುಚಂದನವನೋದ್ದೇಶೋ ಮಾರ್ಗಿತವ್ಯೋ ಮಹಾಗಿರಿಃ।
ತತಸ್ತಾಮಾಪಗಾಂ ದಿವ್ಯಾಂ ಪ್ರಸನ್ನಸಲಿಲಾಶಯಾಂ ॥ **4.41.14** ॥ 1705

ತತ್ರ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಥ ಕಾವೇರೀಂ ವಿಹೃತಾಮಪ್ಸರೋಗಣೈಃ।
ತಸ್ಯಾಸೀನಂ ನಗಸ್ಯಾಗ್ರೇ ಮಲಯಸ್ಯ ಮಹೌಜಸಂ ॥ **4.41.15** ॥ 1706

ದ್ರಕ್ಷ್ಯಥಾದಿತ್ಯಸಂಕಾಶಮಗಸ್ತ್ಯಮೃಷಿಸತ್ತಮಂ।
ತತಸ್ತೇನಾಭ್ಯನುಜ್ಞಾತಾಃ ಪ್ರಸನ್ನೇನ ಮಹಾತ್ಮನಾ ॥ **4.41.16** ॥ 1707

ತಾಮ್ರಪರ್ಣೀಂ ಗ್ರಾಹಜುಷ್ಟಾಂ ತರಿಷ್ಯಥ ಮಹಾನದೀಂ।
ಸಾ ಚಂದನವನೈಶ್ಚಿತ್ರೈಃ ಪ್ರಚ್ಛನ್ನದ್ವೀಪವಾರಿಣೀ ॥ **4.41.17** ॥ 1708

ಕಾಂತೇವ ಯುವತೀ ಕಾಂತಂ ಸಮುದ್ರಮವಗಾಹತೇ।
ತತೋ ಹೇಮಮಯಂ ದಿವ್ಯಂ ಮುಕ್ತಾಮಣಿವಿಭೂಷಿತಂ ॥ **4.41.18** ॥ 1709

ಯುಕ್ತಂ ಕವಾಟಂ ಪಾಂಡ್ಯಾನಾಂ ಗತಾ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಥ ವಾನರಾಃ।
ತತಃ ಸಮುದ್ರಮಾಸಾದ್ಯ ಸಂಪ್ರಧಾರ್ಯಾರ್ಥನಿಶ್ಚಯಂ ॥ **4.41.19** ॥ 1710

ಅಗಸ್ತ್ಯೇನಾಂತರೇ ತತ್ರ ಸಾಗರೇ ವಿನಿವೇಶಿತಃ।
ಚಿತ್ರಸಾನುನಗಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಮಹೇಂದ್ರಃ ಪರ್ವತೋತ್ತಮಃ ॥ **4.41.20** ॥ 1711

ಜಾತರೂಪಮಯಃ ಶ್ರೀಮಾನವಗಾಢೋ ಮಹಾರ್ಣವಂ।
ನಾನಾವಿಧೈರ್ನಗೈಃ ಫುಲ್ಲೈರ್ಲತಾಭಿಶ್ಚೋಪಶೋಭಿತಂ ॥ **4.41.21** ॥ 1712

ದೇವರ್ಷಿಯಕ್ಷಪ್ರವರೈರಪ್ಸರೋಭಿಶ್ಚ ಶೋಭಿತಂ।
ಸಿದ್ಧಚಾರಣಸಂಘೈಶ್ಚ ಪ್ರಕೀರ್ಣಂ ಸುಮನೋರಮಂ ॥ **4.41.22** ॥ 1713

ತಮುಪೈತಿ ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷಃ ಸದಾ ಪರ್ವಸು ಪರ್ವಸು।
ದ್ವೀಪಸ್ತಸ್ಯಾಪರೇ ಪಾರೇ ಶತಯೋಜನವಿಸ್ತೃತಃ ॥ **4.41.23** ॥ 1714

ಅಗಮ್ಯೋ ಮಾನುಷೈರ್ದೀಪ್ತಸ್ತಂ ಮಾರ್ಗಧ್ವಂ ಸಮಂತತಃ।
ತತ್ರ ಸರ್ವಾತ್ಮನಾ ಸೀತಾ ಮಾರ್ಗಿತವ್ಯಾ ವಿಶೇಷತಃ ॥ **4.41.24** ॥ 1715

ಸ ಹಿ ದೇಶಸ್ತು ವಧ್ಯಸ್ಯ ರಾವಣಸ್ಯ ದುರಾತ್ಮನಃ।
ರಾಕ್ಷಸಾಧಿಪತೇರ್ವಾಸಃ ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷಸಮದ್ಯುತೇಃ ॥ **4.41.25** ॥ 1716

ದಕ್ಷಿಣಸ್ಯ ಸಮುದ್ರಸ್ಯ ಮಧ್ಯೇ ತಸ್ಯ ತು ರಾಕ್ಷಸೀ।
ಅಂಗಾರಕೇತಿ ವಿಖ್ಯಾತಾ ಛಾಯಾಮಾಕ್ಷಿಪ್ಯ ಭೋಜಿನೀ ॥ **4.41.26** ॥ 1717

ಏವಂ ನಿಃಸಂಶಯಾನ್ ಕೃತ್ವಾ ಸಂಶಯಾನ್ನಷ್ಟಸಂಶಯಾಃ।
ಮೃಗಯಧ್ವಂ ನರೇಂದ್ರಸ್ಯ ಪತ್ನೀಮಮಿತತೇಜಸಃ ॥ **4.41.27** ॥ 1718

ತಮತಿಕ್ರಮ್ಯ ಲಕ್ಷ್ಮೀವಾನ್ ಸಮುದ್ರೇ ಶತಯೋಜನೇ।
ಗಿರಿಃ ಪುಷ್ಪಿತಕೋ ನಾಮ ಸಿದ್ಧಚಾರಣಸೇವಿತಃ ॥ **4.41.28** ॥ 1719

ಚಂದ್ರಸೂರ್ಯಾಂಶುಸಂಕಾಶಃ ಸಾಗರಾಂಬುಸಮಾಶ್ರಯಃ।
ಭ್ರಾಜತೇ ವಿಪುಲೈಃ ಶೃಂಗೈರಂಬರಂ ವಿಲಿಖನ್ನಿವ ॥ **4.41.29** ॥ 1720

ತಸ್ಯೈಕಂ ಕಾಂಚನಂ ಶೃಂಗ ಸೇವತೇ ಯಂ ದಿವಾಕರಃ।
ಶ್ವೇತಂ ರಾಜತಮೇಕಂ ಚ ಸೇವತೇ ಯನ್ನಿಶಾಕರಃ।
ನ ತಂ ಕೃತಘ್ನಾಃ ಪಶ್ಯಂತಿ ನ ನೃಶಂಸಾ ನ ನಾಸ್ತಿಕಾಃ ॥ **4.41.30** ॥ 1721

ಪ್ರಣಮ್ಯ ಶಿರಸಾ ಶೈಲಂ ತಂ ವಿಮಾರ್ಗಧ ವಾನರಾಃ।
ತಮತಿಕ್ರಮ್ಯ ದುರ್ಧರ್ಷಂ ಸೂರ್ಯವಾನ್ನಾಮ ಪರ್ವತಃ ॥ **4.41.31** ॥ 1722

ಅಧ್ವನಾ ದುರ್ವಿಗಾಹೇನ ಯೋಜನಾನಿ ಚತುರ್ದಶ।
ತತಸ್ತಮಪ್ಯತಿಕ್ರಮ್ಯ ವೈದ್ಯುತೋ ನಾಮ ಪರ್ವತಃ ॥ **4.41.32** ॥ 1723

ಸರ್ವಕಾಮಫಲೈರ್ವೃಕ್ಷೈಃ ಸರ್ವಕಾಲಮನೋಹರೈಃ।
ತತ್ರ ಭುಕ್ತ್ವಾ ವರಾರ್ಹಾಣಿ ಮೂಲಾನಿ ಚ ಫಲಾನಿ ಚ ॥ **4.41.33** ॥ 1724

ಮಧೂನಿ ಪೀತ್ವಾ ಜುಷ್ಟಾನಿ ಪರಂ ಗಚ್ಛತ ವಾನರಾಃ।
ತತ್ರ ನೇತ್ರಮನಃಕಾಂತಃ ಕುಂಜರೋ ನಾಮ ಪರ್ವತಃ ॥ **4.41.34** ॥ 1725

ಅಗಸ್ತ್ಯಭವನಂ ಯತ್ರ ನಿರ್ಮಿತಂ ವಿಶ್ವಕರ್ಮಣಾ।
ತತ್ರ ಯೋಜನವಿಸ್ತಾರಮುಚ್ಛ್ರಿತಂ ದಶಯೋಜನಂ ॥ **4.41.35** ॥ 1726

ಶರಣಂ ಕಾಂಚನಂ ದಿವ್ಯಂ ನಾನಾರತ್ನವಿಭೂಷಿತಂ।
ತತ್ರ ಭೋಗವತೀ ನಾಮ ಸರ್ಪಾಣಾಮಾಲಯಃ ಪುರೀ ॥ **4.41.36** ॥ 1727

ವಿಶಾಲರಥ್ಯಾ ದುರ್ಧರ್ಷಾ ಸರ್ವತಃ ಪರಿರಕ್ಷಿತಾ।
ರಕ್ಷಿತಾ ಪನ್ನಗೈಘೋರೈಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣದಂಷ್ಟ್ರೈರ್ಮಹಾವಿಷೈಃ ॥ **4.41.37** ॥ 1728

ಸರ್ಪರಾಜೋ ಮಹಾಘೋರೋ ಯಸ್ಯಾಂ ವಸತಿ ವಾಸುಕಿಃ।
ನಿರ್ಯಾಯ ಮಾರ್ಗಿತವ್ಯಾ ಚ ಸಾ ಚ ಭೋಗವತೀ ಪುರೀ ॥ **4.41.38** ॥ 1729

ತತ್ರ ಚಾನಂತರೋದ್ದೇಶಾ ಯೇ ಕೇಚನ ಸಮಾವೃತಾಃ।
ತಂ ಚ ದೇಶಮತಿಕ್ರಮ್ಯ ಮಹಾನೃಷಭಸಂಸ್ಥಿತಿಃ ॥ **4.41.39** ॥ 1730

ಸರ್ವರತ್ನಮಯಃ ಶ್ರೀಮಾನೃಷಭೋ ನಾಮ ಪರ್ವತಃ।
ಗೋಶೀರ್ಷಕಂ ಪದ್ಮಕಂ ಚ ಹರಿಶ್ಯಾಮಂ ಚ ಚಂದನಂ ॥ **4.41.40** ॥ 1731

ದಿವ್ಯಮುತ್ಪದ್ಯತೇ ಯತ್ರ ತಚ್ಚೈವಾಗ್ನಿಸಮಪ್ರಭಂ।
ನ ತು ತಚ್ಚಂದನಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸ್ಪೃಷ್ಟವ್ಯಂ ತು ಕದಾಚನ ॥ **4.41.41** ॥ 1732

ರೋಹಿತಾ ನಾಮ ಗಂಧರ್ವಾ ಘೋರಂ ರಕ್ಷಂತಿ ತದ್ವನಂ।
ತತ್ರ ಗಂಧರ್ವಪತಯಃ ಪಂಚ ಸೂರ್ಯಸಮಪ್ರಭಾಃ ॥ **4.41.42** ॥ 1733

ಶೈಲೂಷೋ ಗ್ರಾಮಣೀಃ ಶಿಕ್ಷಃ ಶುಕೋ ಬಭ್ರುಸ್ತಥೈವ ಚ।
ರವಿಸೋಮಾಗ್ನಿವಪುಷಾಂ ನಿವಾಸಃ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಣಾಂ ॥ **4.41.43** ॥ 1734

ಅಂತೇ ಪೃಥಿವ್ಯಾ ದುರ್ಧರ್ಷಾಸ್ತತಃ ಸ್ವರ್ಗಜಿತಃ ಸ್ಥಿತಾಃ।
ತತಃ ಪರಂ ನ ವಃ ಸೇವ್ಯಃ ಪಿತೃಲೋಕಃ ಸುದಾರುಣಃ ॥ **4.41.44** ॥ 1735

ರಾಜಧಾನೀ ಯಮಸ್ಯೈಷಾ ಕಷ್ಟೇನ ತಮಸಾಽಽವೃತಾ।
ಏತಾವದೇವ ಯುಷ್ಮಾಭಿರ್ವೀರಾ ವಾನರಪುಂಗವಾಃ।
ಶಕ್ಯಂ ವಿಚೇತುಂ ಗಂತುಂ ವಾ ನಾತೋ ಗತಿಮತಾಂ ಗತಿಃ ॥ **4.41.45** ॥ 1736

ಸರ್ವಮೇತತ್ ಸಮಾಲೋಕ್ಯ ಯಚ್ಚಾನ್ಯದಪಿ ದೃಶ್ಯತೇ।
ಗತಿಂ ವಿದಿತ್ವಾ ವೈದೇಹ್ಯಾಃ ಸನ್ನಿವರ್ತಿತುಮರ್ಹಥ ॥ **4.41.46** ॥ 1737

ಯಶ್ಚ ಮಾಸಾನ್ನಿವೃತ್ತೋಽಗ್ರೇ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸೀತೇತಿ ವಕ್ಷ್ಯತಿ।
ಮತ್ತುಲ್ಯವಿಭವೋ ಭೋಗೈಃ ಸುಖಂ ಸ ವಿಹರಿಷ್ಯತಿ ॥ **4.41.47** ॥ 1738

ತತಃ ಪ್ರಿಯತರೋ ನಾಸ್ತಿ ಮಮ ಪ್ರಾಣಾದ್ ವಿಶೇಷತಃ।
ಕೃತಾಪರಾಧೋ ಬಹುಶೋ ಮಮ ಬಂಧುರ್ಭವಿಷ್ಯತಿ ॥ **4.41.48** ॥ 1739

ಅಮಿತಬಲಪರಾಕ್ರಮಾ ಭವಂತೋ
ವಿಪುಲಗುಣೇಷು ಕುಲೇಷು ಚ ಪ್ರಸೂತಾಃ।
ಮನುಜಪತಿಸುತಾಂ ಯಥಾ ಲಭಧ್ವಂ
ತದಧಿಗುಣಂ ಪುರುಷಾರ್ಥಮಾರಭಧ್ವಂ ॥ **4.41.49** ॥ 1740

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡೇ ಏಕಚತ್ವಾರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ದ್ವಿಚತ್ವಾರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಪಶ್ಚಿಮದಿಗ್ವರ್ತಿಸ್ಥಾನಾನಿ ವರ್ಣಯತಾ ಸುಗ್ರೀವೇಣ ಸುಷೇಣಪ್ರಭೃತಿವಾನರಾಣಾಂ ತತ್ರ ಪ್ರೇಷಣಂ

ಅಥ ಪ್ರಸ್ಥಾಪ್ಯ ಸ ಹರೀನ್ ಸುಗ್ರೀವೋ ದಕ್ಷಿಣಾಂ ದಿಶಂ।
ಅಬ್ರವೀನ್ಮೇಘಸಂಕಾಶಂ ಸುಷೇಣಂ ನಾಮ ವಾನರಂ ॥ **4.42.1** ॥ 1741

ತಾರಾಯಾಃ ಪಿತರಂ ರಾಜಾ ಶ್ವಶುರಂ ಭೀಮವಿಕ್ರಮಂ।
ಅಬ್ರವೀತ್ ಪ್ರಾಂಜಲಿರ್ವಾಕ್ಯಮಭಿಗಮ್ಯ ಪ್ರಣಮ್ಯ ಚ ॥ **4.42.2** ॥ 1742

ಮಹರ್ಷಿಪುತ್ರಂ ಮಾರೀಚಮರ್ಚಿಷ್ಮಂತಂ ಮಹಾಕಪಿಂ।
ವೃತಂ ಕಪಿವರೈಃ ಶೂರೈರ್ಮಹೇಂದ್ರಸದೃಶದ್ಯುತಿಂ ॥ **4.42.3** ॥ 1743

ಬುದ್ಧಿವಿಕ್ರಮಸಂಪನ್ನಂ ವೈನತೇಯಸಮದ್ಯುತಿಂ।
ಮರೀಚಿಪುತ್ರಾನ್ ಮಾರೀಚಾನರ್ಚಿರ್ಮಾಲ್ಯಾನ್ ಮಹಾಬಲಾನ್ ॥ **4.42.4** ॥ 1744

ಋಷಿಪುತ್ರಾಂಶ್ಚ ತಾನ್ ಸರ್ವಾನ್ ಪ್ರತೀಚೀಮಾದಿಶದ್ ದಿಶಂ।
ದ್ವಾಭ್ಯಾಂ ಶತಸಹಸ್ರಾಭ್ಯಾಂ ಕಪೀನಾಂ ಕಪಿಸತ್ತಮಾಃ ॥ **4.42.5** ॥ 1745

ಸುಷೇಣಪ್ರಮುಖಾ ಯೂಯಂ ವೈದೇಹೀಂ ಪರಿಮಾರ್ಗಥ।
ಸೌರಾಷ್ಟ್ರಾನ್ ಸಹಬಾಹ್ಲೀಕಾಂಶ್ಚಂದ್ರಚಿತ್ರಾಂಸ್ತಥೈವ ಚ ॥ **4.42.6** ॥ 1746

ಸ್ಫೀತಾಂಜನಪದಾನ್ ರಮ್ಯಾನ್ ವಿಪುಲಾನಿ ಪುರಾಣಿ ಚ।
ಪುನ್ನಾಗಗಹನಂ ಕುಕ್ಷಿಂ ಬಕುಲೋದ್ದಾಲಕಾಕುಲಂ ॥ **4.42.7** ॥ 1747

ತಥಾ ಕೇತಕಖಂಡಾಂಶ್ಚ ಮಾರ್ಗಧ್ವಂ ಹರಿಪುಂಗವಾಃ।
ಪ್ರತ್ಯಕ್ಸ್ರೋತೋವಹಾಶ್ಚೈವ ನದ್ಯಃ ಶೀತಜಲಾಃ ಶಿವಾಃ ॥ **4.42.8** ॥ 1748

ತಾಪಸಾನಾಮರಣ್ಯಾನಿ ಕಾಂತಾರಗಿರಯಶ್ಚ ಯೇ।
ತತ್ರ ಸ್ಥಲೀರ್ಮರುಪ್ರಾಯಾ ಅತ್ಯುಚ್ಚಶಿಶಿರಾಃ ಶಿಲಾಃ ॥ **4.42.9** ॥ 1749

ಗಿರಿಜಾಲಾವೃತಾಂ ದುರ್ಗಾಂ ಮಾರ್ಗಿತ್ವಾ ಪಶ್ಚಿಮಾಂ ದಿಶಂ।
ತತಃ ಪಶ್ಚಿಮಮಾಗಮ್ಯ ಸಮುದ್ರಂ ದ್ರಷ್ಟುಮರ್ಹಥ ॥ **4.42.10** ॥ 1750

ತಿಮಿನಕ್ರಾಕುಲಜಲಂ ಗತ್ವಾ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಥ ವಾನರಾಃ।
ತತಃ ಕೇತಕಖಂಡೇಷು ತಮಾಲಗಹನೇಷು ಚ ॥ **4.42.11** ॥ 1751

ಕಪಯೋ ವಿಹರಿಷ್ಯಂತಿ ನಾರಿಕೇಲವನೇಷು ಚ।
ತತ್ರ ಸೀತಾಂ ಚ ಮಾರ್ಗಧ್ವಂ ನಿಲಯಂ ರಾವಣಸ್ಯ ಚ ॥ **4.42.12** ॥ 1752

ವೇಲಾತಲನಿವಿಷ್ಟೇಷು ಪರ್ವತೇಷು ವನೇಷು ಚ।
ಮುರವೀಪತ್ತನಂ ಚೈವ ರಮ್ಯಂ ಚೈವ ಜಟಾಪುರಂ ॥ **4.42.13** ॥ 1753

ಅವಂತೀಮಂಗಲೇಪಾಂ ಚ ತಥಾ ಚಾಲಕ್ಷಿತಂ ವನಂ।
ರಾಷ್ಟ್ರಾಣಿ ಚ ವಿಶಾಲಾನಿ ಪತ್ತನಾನಿ ತತಸ್ತತಃ ॥ **4.42.14** ॥ 1754

ಸಿಂಧುಸಾಗರಯೋಶ್ಚೈವ ಸಂಗಮೇ ತತ್ರ ಪರ್ವತಃ।
ಮಹಾನ್ ಸೋಮಗಿರಿರ್ನಾಮ ಶತಶೃಂಗೋ ಮಹಾದ್ರುಮಃ ॥ **4.42.15** ॥ 1755

ತತ್ರ ಪ್ರಸ್ಥೇಷು ರಮ್ಯೇಷು ಸಿಂಹಾಃ ಪಕ್ಷಗಮಾಃ ಸ್ಥಿತಾಃ।
ತಿಮಿಮತ್ಸ್ಯಗಜಾಂಶ್ಚೈವ ನೀಡಾನ್ಯಾರೋಪಯಂತಿ ತೇ ॥ **4.42.16** ॥ 1756

ತಾನಿ ನೀಡಾನಿ ಸಿಂಹಾನಾಂ ಗಿರಿಶೃಂಗಗತಾಶ್ಚ ಯೇ।
ದೃಪ್ತಾಸ್ತೃಪ್ತಾಶ್ಚ ಮಾತಂಗಾಸ್ತೋಯದಸ್ವನನಿಃಸ್ವನಾಃ ॥ **4.42.17** ॥ 1757

ವಿಚರಂತಿ ವಿಶಾಲೇಽಸ್ಮಿಂಸ್ತೋಯಪೂರ್ಣೇ ಸಮಂತತಃ।
ತಸ್ಯ ಶೃಂಗಂ ದಿವಸ್ಪರ್ಶಂ ಕಾಂಚನಂ ಚಿತ್ರಪಾದಪಂ ॥ **4.42.18** ॥ 1758

ಸರ್ವಮಾಶು ವಿಚೇತವ್ಯಂ ಕಪಿಭಿಃ ಕಾಮರೂಪಿಭಿಃ।
ಕೋಟಿಂ ತತ್ರ ಸಮುದ್ರಸ್ಯ ಕಾಂಚನೀಂ ಶತಯೋಜನಾಂ ॥ **4.42.19** ॥ 1759

ದುರ್ದರ್ಶೀಂ ಪಾರಿಯಾತ್ರಸ್ಯ ಗತ್ವಾ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಥ ವಾನರಾಃ।
ಕೋಟ್ಯಸ್ತತ್ರ ಚತುರ್ವಿಂಶದ್ ಗಂಧರ್ವಾಣಾಂ ತರಸ್ವಿನಾಂ ॥ **4.42.20** ॥ 1760

ವಸಂತ್ಯಗ್ನಿನಿಕಾಶಾನಾಂ ಘೋರಾಣಾಂ ಕಾಮರೂಪಿಣಾಂ।
ಪಾವಕಾರ್ಚಿಃಪ್ರತೀಕಾಶಾಃ ಸಮವೇತಾಃ ಸಮಂತತಃ ॥ **4.42.21** ॥ 1761

ನಾತ್ಯಾಸಾದಯಿತವ್ಯಾಸ್ತೇ ವಾನರೈರ್ಭೀಮವಿಕ್ರಮೈಃ।
ನಾದೇಯಂ ಚ ಫಲಂ ತಸ್ಮಾದ್ ದೇಶಾತ್ ಕಿಂಚಿತ್ ಪ್ಲವಂಗಮೈಃ ॥ **4.42.22** ॥ 1762

ದುರಾಸದಾ ಹಿ ತೇ ವೀರಾಃ ಸತ್ತ್ವವಂತೋ ಮಹಾಬಲಾಃ।
ಫಲಮೂಲಾನಿ ತೇ ತತ್ರ ರಕ್ಷಂತೇ ಭೀಮವಿಕ್ರಮಾಃ ॥ **4.42.23** ॥ 1763

ತತ್ರ ಯತ್ನಶ್ಚ ಕರ್ತವ್ಯೋ ಮಾರ್ಗಿತವ್ಯಾ ಚ ಜಾನಕೀ।
ನಹಿ ತೇಭ್ಯೋ ಭಯಂ ಕಿಂಚಿತ್ ಕಪಿತ್ವಮನುವರ್ತತಾಂ ॥ **4.42.24** ॥ 1764

ತತ್ರ ವೈದೂರ್ಯವರ್ಣಾಭೋ ವಜ್ರಸಂಸ್ಥಾನಸಂಸ್ಥಿತಃ।
ನಾನಾದ್ರುಮಲತಾಕೀರ್ಣೋ ವಜ್ರೋ ನಾಮ ಮಹಾಗಿರಿಃ ॥ **4.42.25** ॥ 1765

ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸಮುದಿತಸ್ತತ್ರ ಯೋಜನಾನಾಂ ಶತಂ ಸಮಂ।
ಗುಹಾಸ್ತತ್ರ ವಿಚೇತವ್ಯಾಃ ಪ್ರಯತ್ನೇನ ಪ್ಲವಂಗಮಾಃ ॥ **4.42.26** ॥ 1766

ಚತುರ್ಭಾಗೇ ಸಮುದ್ರಸ್ಯ ಚಕ್ರವಾನ್ ನಾಮ ಪರ್ವತಃ।
ತತ್ರ ಚಕ್ರಂ ಸಹಸ್ರಾರಂ ನಿರ್ಮಿತಂ ವಿಶ್ವಕರ್ಮಣಾ ॥ **4.42.27** ॥ 1767

ತತ್ರ ಪಂಚಜನಂ ಹತ್ವಾ ಹಯಗ್ರೀವಂ ಚ ದಾನವಂ।
ಆಜಹಾರ ತತಶ್ಚಕ್ರಂ ಶಂಖಂ ಚ ಪುರುಷೋತ್ತಮಃ ॥ **4.42.28** ॥ 1768

ತಸ್ಯ ಸಾನುಷು ರಮ್ಯೇಷು ವಿಶಾಲಾಸು ಗುಹಾಸು ಚ।
ರಾವಣಃ ಸಹ ವೈದೇಹ್ಯಾ ಮಾರ್ಗಿತವ್ಯಸ್ತತಸ್ತತಃ ॥ **4.42.29** ॥ 1769

ಯೋಜನಾನಿ ಚತುಃಷಷ್ಟಿರ್ವರಾಹೋ ನಾಮ ಪರ್ವತಃ।
ಸುವರ್ಣಶೃಂಗಃ ಸುಮಹಾನಗಾಧೇ ವರುಣಾಲಯೇ ॥ **4.42.30** ॥ 1770

ತತ್ರ ಪ್ರಾಗ್ಜ್ಯೋತಿಷಂ ನಾಮ ಜಾತರೂಪಮಯಂ ಪುರಂ।
ಯಸ್ಮಿನ್ ವಸತಿ ದುಷ್ಟಾತ್ಮಾ ನರಕೋ ನಾಮ ದಾನವಃ ॥ **4.42.31** ॥ 1771

ತತ್ರ ಸಾನುಷು ರಮ್ಯೇಷು ವಿಶಾಲಾಸು ಗುಹಾಸು ಚ।
ರಾವಣಃ ಸಹ ವೈದೇಹ್ಯಾ ಮಾರ್ಗಿತವ್ಯಸ್ತತಸ್ತತಃ ॥ **4.42.32** ॥ 1772

ತಮತಿಕ್ರಮ್ಯ ಶೈಲೇಂದ್ರಂ ಕಾಂಚನಾಂತರದರ್ಶನಂ।
ಪರ್ವತಃ ಸರ್ವಸೌವರ್ಣೋ ಧಾರಾಪ್ರಸ್ರವಣಾಯುತಃ ॥ **4.42.33** ॥ 1773

ತಂ ಗಜಾಶ್ಚ ವರಾಹಾಶ್ಚ ಸಿಂಹಾ ವ್ಯಾಘ್ರಾಶ್ಚ ಸರ್ವತಃ।
ಅಭಿಗರ್ಜಂತಿ ಸತತಂ ತೇನ ಶಬ್ದೇನ ದರ್ಪಿತಾಃ ॥ **4.42.34** ॥ 1774

ಯಸ್ಮಿನ್ ಹರಿಹಯಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಮಹೇಂದ್ರಃ ಪಾಕಶಾಸನಃ।
ಅಭಿಷಿಕ್ತಃ ಸುರೈ ರಾಜಾ ಮೇಘೋ ನಾಮ ಸ ಪರ್ವತಃ ॥ **4.42.35** ॥ 1775

ತಮತಿಕ್ರಮ್ಯ ಶೈಲೇಂದ್ರಂ ಮಹೇಂದ್ರಪರಿಪಾಲಿತಂ।
ಷಷ್ಟಿಂ ಗಿರಿಸಹಸ್ರಾಣಿ ಕಾಂಚನಾನಿ ಗಮಿಷ್ಯಥ ॥ **4.42.36** ॥ 1776

ತರುಣಾದಿತ್ಯವರ್ಣಾನಿ ಭ್ರಾಜಮಾನಾನಿ ಸರ್ವತಃ।
ಜಾತರೂಪಮಯೈರ್ವೃಕ್ಷೈಃ ಶೋಭಿತಾನಿ ಸುಪುಷ್ಪಿತೈಃ ॥ **4.42.37** ॥ 1777

ತೇಷಾಂ ಮಧ್ಯೇ ಸ್ಥಿತೋ ರಾಜಾ ಮೇರುರುತ್ತಮಪರ್ವತಃ।
ಆದಿತ್ಯೇನ ಪ್ರಸನ್ನೇನ ಶೈಲೋ ದತ್ತವರಃ ಪುರಾ ॥ **4.42.38** ॥ 1778

ತೇನೈವಮುಕ್ತಃ ಶೈಲೇಂದ್ರಃ ಸರ್ವ ಏವ ತ್ವದಾಶ್ರಯಾಃ।
ಮತ್ಪ್ರಸಾದಾದ್ ಭವಿಷ್ಯಂತಿ ದಿವಾ ರಾತ್ರೌ ಚ ಕಾಂಚನಾಃ ॥ **4.42.39** ॥ 1779

ತ್ವಯಿ ಯೇ ಚಾಪಿ ವತ್ಸ್ಯಂತಿ ದೇವಗಂಧರ್ವದಾನವಾಃ।
ತೇ ಭವಿಷ್ಯಂತಿ ಭಕ್ತಾಶ್ಚ ಪ್ರಭಯಾ ಕಾಂಚನಪ್ರಭಾಃ ॥ **4.42.40** ॥ 1780

ವಿಶ್ವೇದೇವಾಶ್ಚ ವಸವೋ ಮರುತಶ್ಚ ದಿವೌಕಸಃ।
ಆಗತ್ಯ ಪಶ್ಚಿಮಾಂ ಸಂಧ್ಯಾಂ ಮೇರುಮುತ್ತಮಪರ್ವತಂ ॥ **4.42.41** ॥ 1781

ಆದಿತ್ಯಮುಪತಿಷ್ಠಂತಿ ತೈಶ್ಚ ಸೂರ್ಯೋಽಭಿಪೂಜಿತಃ।
ಅದೃಶ್ಯಃ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಮಸ್ತಂ ಗಚ್ಛತಿ ಪರ್ವತಂ ॥ **4.42.42** ॥ 1782

ಯೋಜನಾನಾಂ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ದಶ ತಾನಿ ದಿವಾಕರಃ।
ಮುಹೂರ್ತಾರ್ಧೇನ ತಂ ಶೀಘ್ರಮಭಿಯಾತಿ ಶಿಲೋಚ್ಚಯಂ ॥ **4.42.43** ॥ 1783

ಶೃಂಗೇ ತಸ್ಯ ಮಹದ್ದಿವ್ಯಂ ಭವನಂ ಸೂರ್ಯಸನ್ನಿಭಂ।
ಪ್ರಾಸಾದಗಣಸಂಬಾಧಂ ವಿಹಿತಂ ವಿಶ್ವಕರ್ಮಣಾ ॥ **4.42.44** ॥ 1784

ಶೋಭಿತಂ ತರುಭಿಶ್ಚಿತ್ರೈರ್ನಾನಾಪಕ್ಷಿಸಮಾಕುಲೈಃ।
ನಿಕೇತಂ ಪಾಶಹಸ್ತಸ್ಯ ವರುಣಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ ॥ **4.42.45** ॥ 1785

ಅಂತರಾ ಮೇರುಮಸ್ತಂ ಚ ತಾಲೋ ದಶಶಿರಾ ಮಹಾನ್।
ಜಾತರೂಪಮಯಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಭ್ರಾಜತೇ ಚಿತ್ರವೇದಿಕಃ ॥ **4.42.46** ॥ 1786

ತೇಷು ಸರ್ವೇಷು ದುರ್ಗೇಷು ಸರಸ್ಸು ಚ ಸರಿತ್ಸು ಚ।
ರಾವಣಃ ಸಹ ವೈದೇಹ್ಯಾ ಮಾರ್ಗಿತವ್ಯಸ್ತತಸ್ತತಃ ॥ **4.42.47** ॥ 1787

ಯತ್ರ ತಿಷ್ಠತಿ ಧರ್ಮಜ್ಞಸ್ತಪಸಾ ಸ್ವೇನ ಭಾವಿತಃ।
ಮೇರುಸಾವರ್ಣಿರಿತ್ಯೇಷ ಖ್ಯಾತೋ ವೈ ಬ್ರಹ್ಮಣಾ ಸಮಃ ॥ **4.42.48** ॥ 1788

ಪ್ರಷ್ಟವ್ಯೋ ಮೇರುಸಾವರ್ಣಿರ್ಮಹರ್ಷಿಃ ಸೂರ್ಯಸನ್ನಿಭಃ।
ಪ್ರಣಮ್ಯ ಶಿರಸಾ ಭೂಮೌ ಪ್ರವೃತ್ತಿಂ ಮೈಥಿಲೀಂ ಪ್ರತಿ ॥ **4.42.49** ॥ 1789

ಏತಾವಜ್ಜೀವಲೋಕಸ್ಯ ಭಾಸ್ಕರೋ ರಜನೀಕ್ಷಯೇ।
ಕೃತ್ವಾ ವಿತಿಮಿರಂ ಸರ್ವಮಸ್ತಂ ಗಚ್ಛತಿ ಪರ್ವತಂ ॥ **4.42.50** ॥ 1790

ಏತಾವದ್ ವಾನರೈಃ ಶಕ್ಯಂ ಗಂತುಂ ವಾನರಪುಂಗವಾಃ।
ಅಭಾಸ್ಕರಮಮರ್ಯಾದಂ ನ ಜಾನೀಮಸ್ತತಃ ಪರಂ ॥ **4.42.51** ॥ 1791

ಅವಗಮ್ಯ ತು ವೈದೇಹೀಂ ನಿಲಯಂ ರಾವಣಸ್ಯ ಚ।
ಅಸ್ತಂ ಪರ್ವತಮಾಸಾದ್ಯ ಪೂರ್ಣೇ ಮಾಸೇ ನಿವರ್ತತ ॥ **4.42.52** ॥ 1792

ಊರ್ಧ್ವಂ ಮಾಸಾನ್ನ ವಸ್ತವ್ಯಂ ವಸನ್ ವಧ್ಯೋ ಭವೇನ್ಮಮ।
ಸಹೈವ ಶೂರೋ ಯುಷ್ಮಾಭಿಃ ಶ್ವಶುರೋ ಮೇ ಗಮಿಷ್ಯತಿ ॥ **4.42.53** ॥ 1793

ಶ್ರೋತವ್ಯಂ ಸರ್ವಮೇತಸ್ಯ ಭವದ್ಭಿರ್ದಿಷ್ಟಕಾರಿಭಿಃ।
ಗುರುರೇಷ ಮಹಾಬಾಹುಃ ಶ್ವಶುರೋ ಮೇ ಮಹಾಬಲಃ ॥ **4.42.54** ॥ 1794

ಭವಂತಶ್ಚಾಪಿ ವಿಕ್ರಾಂತಾಃ ಪ್ರಮಾಣಂ ಸರ್ವ ಏವ ಹಿ।
ಪ್ರಮಾಣಮೇನಂ ಸಂಸ್ಥಾಪ್ಯ ಪಶ್ಯಧ್ವಂ ಪಶ್ಚಿಮಾಂ ದಿಶಂ ॥ **4.42.55** ॥ 1795

ದೃಷ್ಟಾಯಾಂ ತು ನರೇಂದ್ರಸ್ಯ ಪತ್ನ್ಯಾಮಮಿತತೇಜಸಃ।
ಕೃತಕೃತ್ಯಾ ಭವಿಷ್ಯಾಮಃ ಕೃತಸ್ಯ ಪ್ರತಿಕರ್ಮಣಾ ॥ **4.42.56** ॥ 1796

ಅತೋಽನ್ಯದಪಿ ಯತ್ಕಾರ್ಯಂ ಕಾರ್ಯಸ್ಯಾಸ್ಯ ಪ್ರಿಯಂ ಭವೇತ್।
ಸಂಪ್ರಧಾರ್ಯ ಭವದ್ಭಿಶ್ಚ ದೇಶಕಾಲಾರ್ಥಸಂಹಿತಂ ॥ **4.42.57** ॥ 1797

ತತಃ ಸುಷೇಣಪ್ರಮುಖಾಃ ಪ್ಲವಂಗಾಃ
ಸುಗ್ರೀವವಾಕ್ಯಂ ನಿಪುಣಂ ನಿಶಮ್ಯ।
ಆಮಂತ್ರ್ಯ ಸರ್ವೇ ಪ್ಲವಗಾಧಿಪಂ ತೇ
ಜಗ್ಮುರ್ದಿಶಂ ತಾಂ ವರುಣಾಭಿಗುಪ್ತಾಂ ॥ **4.42.58** ॥ 1798

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡೇ ದ್ವಿಚತ್ವಾರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ತ್ರಿಚತ್ವಾರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಉತ್ತರದಿಗ್ವರ್ತೀನಿ ಸ್ಥಾನಾನಿ ಪರಿಚಾಯಯತಾ ಸುಗ್ರೀವೇಣ ಶತಬಲಿಪ್ರಭೃತೀನಾಂ ತತ್ರ ಪ್ರೇಷಣಂ

ತತಃ ಸಂದಿಶ್ಯ ಸುಗ್ರೀವಃ ಶ್ವಶುರಂ ಪಶ್ಚಿಮಾಂ ದಿಶಂ।
ವೀರಂ ಶತಬಲಿಂ ನಾಮ ವಾನರಂ ವಾನರೇಶ್ವರಃ ॥ **4.43.1** ॥ 1799

ಉವಾಚ ರಾಜಾ ಸರ್ವಜ್ಞಃ ಸರ್ವವಾನರಸತ್ತಮಃ।
ವಾಕ್ಯಮಾತ್ಮಹಿತಂ ಚೈವ ರಾಮಸ್ಯ ಚ ಹಿತಂ ತದಾ ॥ **4.43.2** ॥ 1800

ವೃತಃ ಶತಸಹಸ್ರೇಣ ತ್ವದ್ವಿಧಾನಾಂ ವನೌಕಸಾಂ।
ವೈವಸ್ವತಸುತೈಃ ಸಾರ್ಧಂ ಪ್ರವಿಷ್ಟಃ ಸರ್ವಮಂತ್ರಿಭಿಃ ॥ **4.43.3** ॥ 1801

ದಿಶಂ ಹ್ಯುದೀಚೀಂ ವಿಕ್ರಾಂತಾಂ ಹಿಮಶೈಲಾವತಂಸಿಕಾಂ।
ಸರ್ವತಃ ಪರಿಮಾರ್ಗಧ್ವಂ ರಾಮಪತ್ನೀಂ ಯಶಸ್ವಿನೀಂ ॥ **4.43.4** ॥ 1802

ಅಸ್ಮಿನ್ ಕಾರ್ಯೇ ವಿನಿರ್ವೃತ್ತೇ ಕೃತೇ ದಾಶರಥೇಃ ಪ್ರಿಯೇ।
ಋಣಾನ್ಮುಕ್ತಾ ಭವಿಷ್ಯಾಮಃ ಕೃತಾರ್ಥಾರ್ಥವಿದಾಂ ವರಾಃ ॥ **4.43.5** ॥ 1803

ಕೃತಂ ಹಿ ಪ್ರಿಯಮಸ್ಮಾಕಂ ರಾಘವೇಣ ಮಹಾತ್ಮನಾ।
ತಸ್ಯ ಚೇತ್ಪ್ರತಿಕಾರೋಽಸ್ತಿ ಸಫಲಂ ಜೀವಿತಂ ಭವೇತ್ ॥ **4.43.6** ॥ 1804

ಅರ್ಥಿನಃ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವೃತ್ತಿಮಕರ್ತುರಪಿ ಯಶ್ಚರೇತ್।
ತಸ್ಯ ಸ್ಯಾತ್ ಸಫಲಂ ಜನ್ಮ ಕಿಂ ಪುನಃ ಪೂರ್ವಕಾರಿಣಃ ॥ **4.43.7** ॥ 1805

ಏತಾಂ ಬುದ್ಧಿಂ ಸಮಾಸ್ಥಾಯ ದೃಶ್ಯತೇ ಜಾನಕೀ ಯಥಾ।
ತಥಾ ಭವದ್ಭಿಃ ಕರ್ತವ್ಯಮಸ್ಮತ್ಪ್ರಿಯಹಿತೈಷಿಭಿಃ ॥ **4.43.8** ॥ 1806

ಅಯಂ ಹಿ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ಮಾನ್ಯಸ್ತು ನರಸತ್ತಮಃ।
ಅಸ್ಮಾಸು ಚ ಗತಃ ಪ್ರೀತಿಂ ರಾಮಃ ಪರಪುರಂಜಯಃ ॥ **4.43.9** ॥ 1807

ಇಮಾನಿ ಬಹುದುರ್ಗಾಣಿ ನದ್ಯಃ ಶೈಲಾಂತರಾಣಿ ಚ।
ಭವಂತಃ ಪರಿಮಾರ್ಗಂತು ಬುದ್ಧಿವಿಕ್ರಮಸಂಪದಾ ॥ **4.43.10** ॥ 1808

ತತ್ರ ಮ್ಲೇಚ್ಛಾನ್ ಪುಲಿಂದಾಂಶ್ಚ ಶೂರಸೇನಾಂಸ್ತಥೈವ ಚ।
ಪ್ರಸ್ಥಲಾನ್ ಭರತಾಂಶ್ಚೈವ ಕುರೂಂಶ್ಚ ಸಹ ಮದ್ರಕೈಃ ॥ **4.43.11** ॥ 1809

ಕಾಂಬೋಜಯವನಾಂಶ್ಚೈವ ಶಕಾನಾಂ ಪತ್ತನಾನಿ ಚ।
ಅನ್ವೀಕ್ಷ್ಯ ದರದಾಂಶ್ಚೈವ ಹಿಮವಂತಂ ವಿಚಿನ್ವಥ ॥ **4.43.12** ॥ 1810

ಲೋಧ್ರಪದ್ಮಕಖಂಡೇಷು ದೇವದಾರುವನೇಷು ಚ।
ರಾವಣಃ ಸಹ ವೈದೇಹ್ಯಾ ಮಾರ್ಗಿತವ್ಯಸ್ತತಸ್ತತಃ ॥ **4.43.13** ॥ 1811

ತತಃ ಸೋಮಾಶ್ರಮಂ ಗತ್ವಾ ದೇವಗಂಧರ್ವಸೇವಿತಂ।
ಕಾಲಂ ನಾಮ ಮಹಾಸಾನುಂ ಪರ್ವತಂ ತಂ ಗಮಿಷ್ಯಥ ॥ **4.43.14** ॥ 1812

ಮಹತ್ಸು ತಸ್ಯ ಶೈಲೇಷು ಪರ್ವತೇಷು ಗುಹಾಸು ಚ।
ವಿಚಿನ್ವತ ಮಹಾಭಾಗಾಂ ರಾಮಪತ್ನೀಮನಿಂದಿತಾಂ ॥ **4.43.15** ॥ 1813

ತಮತಿಕ್ರಮ್ಯ ಶೈಲೇಂದ್ರಂ ಹೇಮಗರ್ಭಂ ಮಹಾಗಿರಿಂ।
ತತಃ ಸುದರ್ಶನಂ ನಾಮ ಪರ್ವತಂ ಗಂತುಮರ್ಹಥ ॥ **4.43.16** ॥ 1814

ತತೋ ದೇವಸಖೋ ನಾಮ ಪರ್ವತಃ ಪತಗಾಲಯಃ।
ನಾನಾಪಕ್ಷಿಸಮಾಕೀರ್ಣೋ ವಿವಿಧದ್ರುಮಭೂಷಿತಃ ॥ **4.43.17** ॥ 1815

ತಸ್ಯ ಕಾನನಖಂಡೇಷು ನಿರ್ಝರೇಷು ಗುಹಾಸು ಚ।
ರಾವಣಃ ಸಹ ವೈದೇಹ್ಯಾ ಮಾರ್ಗಿತವ್ಯಸ್ತತಸ್ತತಃ ॥ **4.43.18** ॥ 1816

ತಮತಿಕ್ರಮ್ಯ ಚಾಕಾಶಂ ಸರ್ವತಃ ಶತಯೋಜನಂ।
ಅಪರ್ವತನದೀವೃಕ್ಷಂ ಸರ್ವಸತ್ತ್ವವಿವರ್ಜಿತಂ ॥ **4.43.19** ॥ 1817

ತತ್ತು ಶೀಘ್ರಮತಿಕ್ರಮ್ಯ ಕಾಂತಾರಂ ರೋಮಹರ್ಷಣಂ।
ಕೈಲಾಸಂ ಪಾಂಡುರಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಹೃಷ್ಟಾ ಯೂಯಂ ಭವಿಷ್ಯಥ ॥ **4.43.20** ॥ 1818

ತತ್ರ ಪಾಂಡುರಮೇಘಾಭಂ ಜಾಂಬೂನದಪರಿಷ್ಕೃತಂ।
ಕುಬೇರಭವನಂ ರಮ್ಯಂ ನಿರ್ಮಿತಂ ವಿಶ್ವಕರ್ಮಣಾ ॥ **4.43.21** ॥ 1819

ವಿಶಾಲಾ ನಲಿನೀ ಯತ್ರ ಪ್ರಭೂತಕಮಲೋತ್ಪಲಾ।
ಹಂಸಕಾರಂಡವಾಕೀರ್ಣಾ ಅಪ್ಸರೋಗಣಸೇವಿತಾ ॥ **4.43.22** ॥ 1820

ತತ್ರ ವೈಶ್ರವಣೋ ರಾಜಾ ಸರ್ವಲೋಕನಮಸ್ಕೃತಃ।
ಧನದೋ ರಮತೇ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಗುಹ್ಯಕೈಃ ಸಹ ಯಕ್ಷರಾಟ್ ॥ **4.43.23** ॥ 1821

ತಸ್ಯ ಚಂದ್ರನಿಕಾಶೇಷು ಪರ್ವತೇಷು ಗುಹಾಸು ಚ।
ರಾವಣಃ ಸಹ ವೈದೇಹ್ಯಾ ಮಾರ್ಗಿತವ್ಯಸ್ತತಸ್ತತಃ ॥ **4.43.24** ॥ 1822

ಕ್ರೌಂಚಂ ತು ಗಿರಿಮಾಸಾದ್ಯ ಬಿಲಂ ತಸ್ಯ ಸುದುರ್ಗಮಂ।
ಅಪ್ರಮತ್ತೈಃ ಪ್ರವೇಷ್ಟವ್ಯಂ ದುಷ್ಪ್ರವೇಶಂ ಹಿ ತತ್ ಸ್ಮೃತಂ ॥ **4.43.25** ॥ 1823

ವಸಂತಿ ಹಿ ಮಹಾತ್ಮಾನಸ್ತತ್ರ ಸೂರ್ಯಸಮಪ್ರಭಾಃ।
ದೇವೈರಭ್ಯರ್ಥಿತಾಃ ಸಮ್ಯಗ್ ದೇವರೂಪಾ ಮಹರ್ಷಯಃ ॥ **4.43.26** ॥ 1824

ಕ್ರೌಂಚಸ್ಯ ತು ಗುಹಾಶ್ಚಾನ್ಯಾಃ ಸಾನೂನಿ ಶಿಖರಾಣಿ ಚ।
ನಿರ್ದರಾಶ್ಚ ನಿತಂಬಾಶ್ಚ ವಿಚೇತವ್ಯಾಸ್ತತಸ್ತತಃ ॥ **4.43.27** ॥ 1825

ಅವೃಕ್ಷಂ ಕಾಮಶೈಲಂ ಚ ಮಾನಸಂ ವಿಹಗಾಲಯಂ।
ನ ಗತಿಸ್ತತ್ರ ಭೂತಾನಾಂ ದೇವಾನಾಂ ನ ಚ ರಕ್ಷಸಾಂ ॥ **4.43.28** ॥ 1826

ಸ ಚ ಸರ್ವೈರ್ವಿಚೇತವ್ಯಃ ಸಸಾನುಪ್ರಸ್ಥಭೂಧರಃ।
ಕ್ರೌಂಚಂ ಗಿರಿಮತಿಕ್ರಮ್ಯ ಮೈನಾಕೋ ನಾಮ ಪರ್ವತಃ ॥ **4.43.29** ॥ 1827

ಮಯಸ್ಯ ಭವನಂ ತತ್ರ ದಾನವಸ್ಯ ಸ್ವಯಂಕೃತಂ।
ಮೈನಾಕಸ್ತು ವಿಚೇತವ್ಯಃ ಸಸಾನುಪ್ರಸ್ಥಕಂದರಃ॥ **4.43.30**॥ 1828

ಸ್ತ್ರೀಣಾಮಶ್ವಮುಖೀನಾಂ ತು ನಿಕೇತಸ್ತತ್ರ ತತ್ರ ತು।
ತಂ ದೇಶಂ ಸಮತಿಕ್ರಮ್ಯ ಆಶ್ರಮಂ ಸಿದ್ಧಸೇವಿತಂ॥ **4.43.31**॥ 1829

ಸಿದ್ಧಾ ವೈಖಾನಸಾ ಯತ್ರ ವಾಲಖಿಲ್ಯಾಶ್ಚ ತಾಪಸಾಃ।
ವಂದಿತವ್ಯಾಸ್ತತಃ ಸಿದ್ಧಾಸ್ತಪಸಾ ವೀತಕಲ್ಮಷಾಃ॥ **4.43.32**॥ 1830

ಪ್ರಷ್ಟವ್ಯಾ ಚಾಪಿ ಸೀತಾಯಾಃ ಪ್ರವೃತ್ತಿರ್ವಿನಯಾನ್ವಿತೈಃ।
ಹೇಮಪುಷ್ಕರಸಂಛನ್ನಂ ತತ್ರ ವೈಖಾನಸಂ ಸರಃ॥ **4.43.33**॥ 1831

ತರುಣಾದಿತ್ಯಸಂಕಾಶೈರ್ಹಂಸೈರ್ವಿಚರಿತಂ ಶುಭೈಃ।
ಔಪವಾಹ್ಯಃ ಕುಬೇರಸ್ಯ ಸಾರ್ವಭೌಮ ಇತಿ ಸ್ಮೃತಃ॥ **4.43.34**॥ 1832

ಗಜಃ ಪರ್ಯೇತಿ ತಂ ದೇಶಂ ಸದಾ ಸಹ ಕರೇಣುಭಿಃ।
ತತ್ ಸರಃ ಸಮತಿಕ್ರಮ್ಯ ನಷ್ಟಚಂದ್ರದಿವಾಕರಂ।
ಅನಕ್ಷತ್ರಗಣಂ ವ್ಯೋಮ ನಿಷ್ಪಯೋದಮನಾದಿತಂ॥ **4.43.35**॥ 1833

ಗಭಸ್ತಿಭಿರಿವಾರ್ಕಸ್ಯ ಸ ತು ದೇಶಃ ಪ್ರಕಾಶ್ಯತೇ।
ವಿಶ್ರಾಮ್ಯದ್ಭಿಸ್ತಪಃ ಸಿದ್ಧೈರ್ದೇವಕಲ್ಪೈಃ ಸ್ವಯಂಪ್ರಭೈಃ॥ **4.43.36**॥ 1834

ತಂ ತು ದೇಶಮತಿಕ್ರಮ್ಯ ಶೈಲೋದಾ ನಾಮ ನಿಮ್ನಗಾ।
ಉಭಯೋಸ್ತೀರಯೋಸ್ತಸ್ಯಾಃ ಕೀಚಕಾ ನಾಮ ಬೇಣವಃ॥ **4.43.37**॥ 1835

ತೇ ನಯಂತಿ ಪರಂ ತೀರಂ ಸಿದ್ಧಾನ್ ಪ್ರತ್ಯಾನಯಂತಿ ಚ।
ಉತ್ತರಾಃ ಕುರವಸ್ತತ್ರ ಕೃತಪುಣ್ಯಪ್ರತಿಶ್ರಯಾಃ॥ **4.43.38**॥ 1836

ತತಃ ಕಾಂಚನಪದ್ಮಾಭಿಃ ಪದ್ಮಿನೀಭಿಃ ಕೃತೋದಕಾಃ।
ನೀಲವೈದೂರ್ಯಪತ್ರಾಢ್ಯಾ ನದ್ಯಸ್ತತ್ರ ಸಹಸ್ರಶಃ॥ **4.43.39**॥ 1837

ರಕ್ತೋತ್ಪಲವನೈಶ್ಚಾತ್ರ ಮಂಡಿತಾಶ್ಚ ಹಿರಣ್ಮಯೈಃ।
ತರುಣಾದಿತ್ಯಸಂಕಾಶಾ ಭಾಂತಿ ತತ್ರ ಜಲಾಶಯಾಃ ॥ **4.43.40** ॥ 1838

ಮಹಾರ್ಹಮಣಿಪತ್ರೈಶ್ಚ ಕಾಂಚನಪ್ರಭಕೇಸರೈಃ।
ನೀಲೋತ್ಪಲವನೈಶ್ಚಿತ್ರೈಃ ಸ ದೇಶಃ ಸರ್ವತೋ ವೃತಃ ॥ **4.43.41** ॥ 1839

ನಿಸ್ತುಲಾಭಿಶ್ಚ ಮುಕ್ತಾಭಿರ್ಮಣಿಭಿಶ್ಚ ಮಹಾಧನೈಃ।
ಉದ್ಧೂತಪುಲಿನಾಸ್ತತ್ರ ಜಾತರೂಪೈಶ್ಚ ನಿಮ್ನಗಾಃ ॥ **4.43.42** ॥ 1840

ಸರ್ವರತ್ನಮಯೈಶ್ಚಿತ್ರೈರವಗಾಢಾ ನಗೋತ್ತಮೈಃ।
ಜಾತರೂಪಮಯೈಶ್ಚಾಪಿ ಹುತಾಶನಸಮಪ್ರಭೈಃ ॥ **4.43.43** ॥ 1841

ನಿತ್ಯಪುಷ್ಪಫಲಾಸ್ತತ್ರ ನಗಾಃ ಪತ್ರರಥಾಕುಲಾಃ।
ದಿವ್ಯಗಂಧರಸಸ್ಪರ್ಶಾಃ ಸರ್ವಕಾಮಾನ್ ಸ್ರವಂತಿ ಚ ॥ **4.43.44** ॥ 1842

ನಾನಾಕಾರಾಣಿ ವಾಸಾಂಸಿ ಫಲಂತ್ಯನ್ಯೇ ನಗೋತ್ತಮಾಃ।
ಮುಕ್ತಾವೈದೂರ್ಯಚಿತ್ರಾಣಿ ಭೂಷಣಾನಿ ತಥೈವ ಚ।
ಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ಯಾನ್ಯನುರೂಪಾಣಿ ಪುರುಷಾಣಾಂ ತಥೈವ ಚ ॥ **4.43.45** ॥ 1843

ಸರ್ವರ್ತುಸುಖಸೇವ್ಯಾನಿ ಫಲಂತ್ಯನ್ಯೇ ನಗೋತ್ತಮಾಃ।
ಮಹಾರ್ಹಮಣಿಚಿತ್ರಾಣಿ ಫಲಂತ್ಯನ್ಯೇ ನಗೋತ್ತಮಾಃ ॥ **4.43.46** ॥ 1844

ಶಯನಾನಿ ಪ್ರಸೂಯಂತೇ ಚಿತ್ರಾಸ್ತರಣವಂತಿ ಚ।
ಮನಃಕಾಂತಾನಿ ಮಾಲ್ಯಾನಿ ಫಲಂತ್ಯತ್ರಾಪರೇ ದ್ರುಮಾಃ ॥ **4.43.47** ॥ 1845

ಪಾನಾನಿ ಚ ಮಹಾರ್ಹಾಣಿ ಭಕ್ಷ್ಯಾಣಿ ವಿವಿಧಾನಿ ಚ।
ಸ್ತ್ರಿಯಶ್ಚ ಗುಣಸಂಪನ್ನಾ ರೂಪಯೌವನಲಕ್ಷಿತಾಃ ॥ **4.43.48** ॥ 1846

ಗಂಧರ್ವಾಃ ಕಿನ್ನರಾಃ ಸಿದ್ಧಾ ನಾಗಾ ವಿದ್ಯಾಧರಾಸ್ತಥಾ।
ರಮಂತೇ ಸತತಂ ತತ್ರ ನಾರೀಭಿರ್ಭಾಸ್ವರಪ್ರಭಾಃ ॥ **4.43.49** ॥ 1847

ಸರ್ವೇ ಸುಕೃತಕರ್ಮಾಣಃ ಸರ್ವೇ ರತಿಪರಾಯಣಾಃ।
ಸರ್ವೇ ಕಾಮಾರ್ಥಸಹಿತಾ ವಸಂತಿ ಸಹ ಯೋಷಿತಃ॥ **4.43.50**॥ 1848

ಗೀತವಾದಿತ್ರನಿರ್ಘೋಷಃ ಸೋತ್ಕೃಷ್ಟಹಸಿತಸ್ವನಃ।
ಶ್ರೂಯತೇ ಸತತಂ ತತ್ರ ಸರ್ವಭೂತಮನೋರಮಃ॥ **4.43.51**॥ 1849

ತತ್ರ ನಾಮುದಿತಃ ಕಶ್ಚಿನ್ನಾತ್ರ ಕಶ್ಚಿದಸತ್ಪ್ರಿಯಃ।
ಅಹನ್ಯಹನಿ ವರ್ಧಂತೇ ಗುಣಾಸ್ತತ್ರ ಮನೋರಮಾಃ॥ **4.43.52**॥ 1850

ಸಮತಿಕ್ರಮ್ಯ ತಂ ದೇಶಮುತ್ತರಃ ಪಯಸಾಂ ನಿಧಿಃ।
ತತ್ರ ಸೋಮಗಿರಿರ್ನಾಮ ಮಧ್ಯೇ ಹೇಮಮಯೋ ಮಹಾನ್॥ **4.43.53**॥ 1851

ಇಂದ್ರಲೋಕಗತಾ ಯೇ ಚ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಗತಾಶ್ಚ ಯೇ।
ದೇವಾಸ್ತಂ ಸಮವೇಕ್ಷಂತೇ ಗಿರಿರಾಜಂ ದಿವಂ ಗತಾಃ॥ **4.43.54**॥ 1852

ಸ ತು ದೇಶೋ ವಿಸೂರ್ಯೋಽಪಿ ತಸ್ಯ ಭಾಸಾ ಪ್ರಕಾಶತೇ।
ಸೂರ್ಯಲಕ್ಷ್ಮ್ಯಾಭಿವಿಜ್ಞೇಯಸ್ತಪತೇವ ವಿವಸ್ವತಾ॥ **4.43.55**॥ 1853

ಭಗವಾಂಸ್ತತ್ರ ವಿಶ್ವಾತ್ಮಾ ಶಂಭುರೇಕಾದಶಾತ್ಮಕಃ।
ಬ್ರಹ್ಮಾ ವಸತಿ ದೇವೇಶೋ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಪರಿವಾರಿತಃ॥ **4.43.56**॥ 1854

ನ ಕಥಂಚನ ಗಂತವ್ಯಂ ಕುರೂಣಾಮುತ್ತರೇಣ ವಃ।
ಅನ್ಯೇಷಾಮಪಿ ಭೂತಾನಾಂ ನಾನುಕ್ರಾಮತಿ ವೈ ಗತಿಃ॥ **4.43.57**॥ 1855

ಸ ಹಿ ಸೋಮಗಿರಿರ್ನಾಮ ದೇವಾನಾಮಪಿ ದುರ್ಗಮಃ।
ತಮಾಲೋಕ್ಯ ತತಃ ಕ್ಷಿಪ್ರಮುಪಾವರ್ತಿತುಮರ್ಹಥ॥ **4.43.58**॥ 1856

ಏತಾವದ್ ವಾನರೈಃ ಶಕ್ಯಂ ಗಂತುಂ ವಾನರಪುಂಗವಾಃ।
ಅಭಾಸ್ಕರಮಮರ್ಯಾದಂ ನ ಜಾನೀಮಸ್ತತಃ ಪರಂ॥ **4.43.59**॥ 1857

ಸರ್ವಮೇತದ್ ವಿಚೇತವ್ಯಂ ಯನ್ಮಯಾ ಪರಿಕೀರ್ತಿತಂ।
ಯದನ್ಯದಪಿ ನೋಕ್ತಂ ಚ ತತ್ರಾಪಿ ಕ್ರಿಯತಾಂ ಮತಿಃ॥ **4.43.60**॥ 1858

ತತಃ ಕೃತಂ ದಾಶರಥೇರ್ಮಹತ್ಪ್ರಿಯಂ
ಮಹತ್ಪ್ರಿಯಂ ಚಾಪಿ ತತೋ ಮಮ ಪ್ರಿಯಂ।
ಕೃತಂ ಭವಿಷ್ಯತ್ಯನಿಲಾನಲೋಪಮಾ
ವಿದೇಹಜಾದರ್ಶನಜೇನ ಕರ್ಮಣಾ ॥ **4.43.61** ॥ 1859

ತತಃ ಕೃತಾರ್ಥಾಃ ಸಹಿತಾಃ ಸಬಾಂಧವಾ
ಮಯಾರ್ಚಿತಾಃ ಸರ್ವಗುಣೈರ್ಮನೋರಮೈಃ।
ಚರಿಷ್ಯಥೋರ್ವೀಂ ಪ್ರತಿ ಶಾಂತಶತ್ರವಃ
ಸಹಪ್ರಿಯಾ ಭೂತಧರಾಃ ಪ್ಲವಂಗಮಾಃ ॥ **4.43.62** ॥ 1860

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡೇ ತ್ರಿಚತ್ವಾರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಚತುಶ್ಚತ್ವಾರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀರಾಮೇಣ ಹನುಮತೇ ಮುದ್ರಿಕಾಂ ಪ್ರದಾಯ ತಸ್ಯ ದಕ್ಷಿಣದಿಶಿ ಪ್ರೇಷಣಂ

ವಿಶೇಷೇಣ ತು ಸುಗ್ರೀವೋ ಹನೂಮತ್ಯರ್ಥಮುಕ್ತವಾನ್।
ಸ ಹಿ ತಸ್ಮಿನ್ ಹರಿಶ್ರೇಷ್ಠೇ ನಿಶ್ಚಿತಾರ್ಥೋ೭ರ್ಥಸಾಧನೇ ॥ **4.44.1** ॥ 1861

ಅಬ್ರವೀಚ್ಚ ಹನೂಮಂತಂ ವಿಕ್ರಾಂತಮನಿಲಾತ್ಮಜಂ।
ಸುಗ್ರೀವಃ ಪರಮಪ್ರೀತಃ ಪ್ರಭುಃ ಸರ್ವವನೌಕಸಾಂ ॥ **4.44.2** ॥ 1862

ನ ಭೂಮೌ ನಾಂತರಿಕ್ಷೇ ವಾ ನಾಂಬರೇ ನಾಮರಾಲಯೇ।
ನಾಪ್ಸು ವಾ ಗತಿಸಂಗಂ ತೇ ಪಶ್ಯಾಮಿ ಹರಿಪುಂಗವ ॥ **4.44.3** ॥ 1863

ಸಾಸುರಾಃ ಸಹಗಂಧರ್ವಾಃ ಸನಾಗನರದೇವತಾಃ।
ವಿದಿತಾಃ ಸರ್ವಲೋಕಾಸ್ತೇ ಸಸಾಗರಧರಾಧರಾಃ ॥ **4.44.4** ॥ 1864

ಗತಿರ್ವೇಗಶ್ಚ ತೇಜಶ್ಚ ಲಾಘವಂ ಚ ಮಹಾಕಪೇ।
ಪಿತುಸ್ತೇ ಸದೃಶಂ ವೀರ ಮಾರುತಸ್ಯ ಮಹೌಜಸಃ ॥ **4.44.5** ॥ 1865

ತೇಜಸಾ ವಾಪಿ ತೇ ಭೂತಂ ನ ಸಮಂ ಭುವಿ ವಿದ್ಯತೇ।
ತದ್ ಯಥಾ ಲಭ್ಯತೇ ಸೀತಾ ತತ್ತ್ವಮೇವಾನುಚಿಂತಯ ॥ **4.44.6** ॥ 1866

ತ್ವಯ್ಯೇವ ಹನುಮನ್ನಸ್ತಿ ಬಲಂ ಬುದ್ಧಿಃ ಪರಾಕ್ರಮಃ।
ದೇಶಕಾಲಾನುವೃತ್ತಿಶ್ಚ ನಯಶ್ಚ ನಯಪಂಡಿತ ॥ **4.44.7** ॥ 1867

ತತಃ ಕಾರ್ಯಸಮಾಸಂಗಮವಗಮ್ಯ ಹನೂಮತಿ।
ವಿದಿತ್ವಾ ಹನುಮಂತಂ ಚ ಚಿಂತಯಾಮಾಸ ರಾಘವಃ ॥ **4.44.8** ॥ 1868

ಸರ್ವಥಾ ನಿಶ್ಚಿತಾರ್ಥೋಽಯಂ ಹನೂಮತಿ ಹರೀಶ್ವರಃ।
ನಿಶ್ಚಿತಾರ್ಥತರಶ್ಚಾಪಿ ಹನೂಮಾನ್ ಕಾರ್ಯಸಾಧನೇ ॥ **4.44.9** ॥ 1869

ತದೇವಂ ಪ್ರಸ್ಥಿತಸ್ಯಾಸ್ಯ ಪರಿಜ್ಞಾತಸ್ಯ ಕರ್ಮಭಿಃ।
ಭರ್ತ್ರಾ ಪರಿಗೃಹೀತಸ್ಯ ಧ್ರುವಃ ಕಾರ್ಯಫಲೋದಯಃ ॥ **4.44.10** ॥ 1870

ತಂ ಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ಮಹಾತೇಜಾ ವ್ಯವಸಾಯೋತ್ತರಂ ಹರಿಂ।
ಕೃತಾರ್ಥ ಇವ ಸಂಹೃಷ್ಟಃ ಪ್ರಹೃಷ್ಟೇಂದ್ರಿಯಮಾನಸಃ ॥ **4.44.11** ॥ 1871

ದದೌ ತಸ್ಯ ತತಃ ಪ್ರೀತಃ ಸ್ವನಾಮಾಂಕೋಪಶೋಭಿತಂ।
ಅಂಗುಲೀಯಮಭಿಜ್ಞಾನಂ ರಾಜಪುತ್ರ್ಯಾಃ ಪರಂತಪಃ ॥ **4.44.12** ॥ 1872

ಅನೇನ ತ್ವಾಂ ಹರಿಶ್ರೇಷ್ಠ ಚಿಹ್ನೇನ ಜನಕಾತ್ಮಜಾ।
ಮತ್ಸಕಾಶಾದನುಪ್ರಾಪ್ತಮನುದ್ವಿಗ್ನಾನುಪಶ್ಯತಿ ॥ **4.44.13** ॥ 1873

ವ್ಯವಸಾಯಶ್ಚ ತೇ ವೀರ ಸತ್ತ್ವಯುಕ್ತಶ್ಚ ವಿಕ್ರಮಃ।
ಸುಗ್ರೀವಸ್ಯ ಚ ಸಂದೇಶಃ ಸಿದ್ಧಿಂ ಕಥಯತೀವ ಮೇ ॥ **4.44.14** ॥ 1874

ಸ ತದ್ ಗೃಹ್ಯ ಹರಿಶ್ರೇಷ್ಠಃ ಕೃತ್ವಾ ಮೂರ್ಧ್ನಿ ಕೃತಾಂಜಲಿಃ।
ವಂದಿತ್ವಾ ಚರಣೌ ಚೈವ ಪ್ರಸ್ಥಿತಃ ಪ್ಲವಗರ್ಷಭಃ ॥ **4.44.15** ॥ 1875

ಸ ತತ್ ಪ್ರಕರ್ಷನ್ ಹರಿಣಾಂ ಮಹದ್ ಬಲಂ
ಬಭೂವ ವೀರಃ ಪವನಾತ್ಮಜಃ ಕಪಿಃ।
ಗತಾಂಬುದೇ ವ್ಯೋಮ್ನಿ ವಿಶುದ್ಧಮಂಡಲಃ
ಶಶೀವ ನಕ್ಷತ್ರಗಣೋಪಶೋಭಿತಃ ॥ **4.44.16** ॥ 1876

ಅತಿಬಲ ಬಲಮಾಶ್ರಿತಸ್ತವಾಹಂ
ಹರಿವರ ವಿಕ್ರಮ ವಿಕ್ರಮೈರನಲ್ಪೈಃ।

ಪವನಸುತ ಯಥಾಧಿಗಮ್ಯತೇ ಸಾ
ಜನಕಸುತಾ ಹನುಮಂಸ್ತಥಾ ಕುರುಷ್ವ ॥ **4.44.17** ॥ 1877

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡೇ ಚತುಶ್ಚತ್ವಾರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಪಂಚಚತ್ವಾರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ವಿಭಿನ್ನಾ ದಿಶಃ ಪ್ರತಿ ಗಚ್ಛತಾಂ ವಾನರಾಣಾಂ ಸುಗ್ರೀವಸಮಕ್ಷೇ ಸ್ವೀಯಸೋತ್ಸಾಹವಚಸಾಂ ಶ್ರಾವಣಂ

ಸರ್ವಾಂಶ್ಚಾಹೂಯ ಸುಗ್ರೀವಃ ಪ್ಲವಗಾನ್ ಪ್ಲವಗರ್ಷಭಃ।
ಸಮಸ್ತಾಂಶ್ಚಾಬ್ರವೀದ್ ರಾಜಾ ರಾಮಕಾರ್ಯಾರ್ಥಸಿದ್ಧಯೇ ॥ **4.45.1** ॥ 1878

ಏವಮೇತದ್ ವಿಚೇತವ್ಯಂ ಭವದ್ಭಿರ್ವಾನರೋತ್ತಮೈಃ।
ತದುಗ್ರಶಾಸನಂ ಭರ್ತುರ್ವಿಜ್ಞಾಯ ಹರಿಪುಂಗವಾಃ ॥ **4.45.2** ॥ 1879

ಶಲಭಾ ಇವ ಸಂಘಾದ್ಯ ಮೇದಿನೀಂ ಸಂಪ್ರತಸ್ಥಿರೇ।
ರಾಮಃ ಪ್ರಸ್ರವಣೇ ತಸ್ಮಿನ್ ನ್ಯವಸತ್ ಸಹಲಕ್ಷ್ಮಣಃ ॥ **4.45.3** ॥ 1880

ಪ್ರತೀಕ್ಷಮಾಣಸ್ತಂ ಮಾಸಂ ಸೀತಾಧಿಗಮನೇ ಕೃತಃ।
ಉತ್ತರಾಂ ತು ದಿಶಂ ರಮ್ಯಾಂ ಗಿರಿರಾಜಸಮಾವೃತಾಂ ॥ **4.45.4** ॥ 1881

ಪ್ರತಸ್ಥೇ ಸಹಸಾ ವೀರೋ ಹರಿಃ ಶತಬಲಿಸ್ತದಾ।
ಪೂರ್ವಾಂ ದಿಶಂ ಪ್ರತಿಯಯೌ ವಿನತೋ ಹರಿಯೂಥಪಃ ॥ **4.45.5** ॥ 1882

ತಾರಾಂಗದಾದಿಸಹಿತಃ ಪ್ಲವಗಃ ಪವನಾತ್ಮಜಃ।
ಅಗಸ್ತ್ಯಾಚರಿತಾಮಾಶಾಂ ದಕ್ಷಿಣಾಂ ಹರಿಯೂಥಪಃ ॥ **4.45.6** ॥ 1883

ಪಶ್ಚಿಮಾಂ ಚ ದಿಶಂ ಘೋರಾಂ ಸುಷೇಣಃ ಪ್ಲವಗೇಶ್ವರಃ।
ಪ್ರತಸ್ಥೇ ಹರಿಶಾರ್ದೂಲೋ ದಿಶಂ ವರುಣಪಾಲಿತಾಂ ॥ **4.45.7** ॥ 1884

ತತಃ ಸರ್ವಾ ದಿಶೋ ರಾಜಾ ಚೋದಯಿತ್ವಾ ಯಥಾತಥಂ।
ಕಪಿಸೇನಾಪತಿರ್ವೀರೋ ಮುಮೋದ ಸುಖಿತಃ ಸುಖಂ ॥ **4.45.8** ॥ 1885

ಏವಂ ಸಂಚೋದಿತಾಃ ಸರ್ವೇ ರಾಜ್ಞಾ ವಾನರಯೂಥಪಾಃ।
ಸ್ವಾಂ ಸ್ವಾಂ ದಿಶಮಭಿಪ್ರೇತ್ಯ ತ್ವರಿತಾಃ ಸಂಪ್ರತಸ್ಥಿರೇ ॥ **4.45.9** ॥ 1886

ನದಂತಶ್ಚೋನ್ನದಂತಶ್ಚ ಗರ್ಜಂತಶ್ಚ ಪ್ಲವಂಗಮಾಃ।
ಕ್ಷ್ವೇಡಂತೋ ಧಾವಮಾನಾಶ್ಚ ವಿನದಂತೋ ಮಹಾಬಲಾಃ ॥ **4.45.10** ॥ 1887

ಏವಂ ಸಂಚೋದಿತಾಃ ಸರ್ವೇ ರಾಜ್ಞಾ ವಾನರಯೂಥಪಾಃ।
ಆನಯಿಷ್ಯಾಮಹೇ ಸೀತಾಂ ಹನಿಷ್ಯಾಮಶ್ಚ ರಾವಣಂ ॥ **4.45.11** ॥ 1888

ಅಹಮೇಕೋ ವಧಿಷ್ಯಾಮಿ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ರಾವಣಮಾಹವೇ।
ತತಶ್ಚೋನ್ಮಥ್ಯ ಸಹಸಾ ಹರಿಷ್ಯೇ ಜನಕಾತ್ಮಜಾಂ ॥ **4.45.12** ॥ 1889

ವೇಪಮಾನಾಂ ಶ್ರಮೇಣಾದ್ಯ ಭವದ್ಭಿಃ ಸ್ಥೀಯತಾಮಿತಿ।
ಏಕ ಏವಾಹರಿಷ್ಯಾಮಿ ಪಾತಾಲಾದಪಿ ಜಾನಕೀಂ ॥ **4.45.13** ॥ 1890

ವಿಧಮಿಷ್ಯಾಮ್ಯಹಂ ವೃಕ್ಷಾನ್ ದಾರಯಿಷ್ಯಾಮ್ಯಹಂ ಗಿರೀನ್।
ಧರಣೀಂ ದಾರಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಕ್ಷೋಭಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಸಾಗರಾನ್ ॥ **4.45.14** ॥ 1891

ಅಹಂ ಯೋಜನಸಂಖ್ಯಾಯಾಃ ಪ್ಲವೇಯಂ ನಾತ್ರ ಸಂಶಯಃ।
ಶತಯೋಜನಸಂಖ್ಯಾಯಾಃ ಶತಂ ಸಮಧಿಕಂ ಹ್ಯಹಂ ॥ **4.45.15** ॥ 1892

ಭೂತಲೇ ಸಾಗರೇ ವಾಪಿ ಶೈಲೇಷು ಚ ವನೇಷು ಚ।
ಪಾತಾಲಸ್ಯಾಪಿ ವಾ ಮಧ್ಯೇ ನ ಮಮಾಚ್ಛಿದ್ಯತೇ ಗತಿಃ ॥ **4.45.16** ॥ 1893

ಇತ್ಯೇಕೈಕಸ್ತದಾ ತತ್ರ ವಾನರಾ ಬಲದರ್ಪಿತಾಃ।
ಊಚುಶ್ಚ ವಚನಂ ತಸ್ಯ ಹರಿರಾಜಸ್ಯ ಸನ್ನಿಧೌ ॥ **4.45.17** ॥ 1894

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡೇ ಪಂಚಚತ್ವಾರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಷಟ್ಚತ್ವಾರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಸುಗ್ರೀವೇಣ ಶ್ರೀರಾಮಂ ಪ್ರತಿ ಸ್ವಕೀಯಭೂಮಂಡಲಭ್ರಮಣವೃತ್ತಾಂತಸ್ಯ ಪ್ರತಿಪಾದನಂ

ಗತೇಷು ವಾನರೇಂದ್ರೇಷು ರಾಮಃ ಸುಗ್ರೀವಮಬ್ರವೀತ್।
ಕಥಂ ಭವಾನ್ ವಿಜಾನೀತೇ ಸರ್ವಂ ವೈ ಮಂಡಲಂ ಭುವಃ ॥ **4.46.1** ॥ 1895

ಸುಗ್ರೀವಶ್ಚ ತತೋ ರಾಮಮುವಾಚ ಪ್ರಣತಾತ್ಮವಾನ್।
ಶ್ರೂಯತಾಂ ಸರ್ವಮಾಖ್ಯಾಸ್ಯೇ ವಿಸ್ತರೇಣ ವಚೋ ಮಮ ॥ **4.46.2** ॥ 1896

ಯದಾ ತು ದುಂದುಭಿಂ ನಾಮ ದಾನವಂ ಮಹಿಷಾಕೃತಿಂ।
ಪ್ರತಿಕಾಲಯತೇ ವಾಲೀ ಮಲಯಂ ಪ್ರತಿ ಪರ್ವತಂ ॥ **4.46.3** ॥ 1897

ತದಾ ವಿವೇಶ ಮಹಿಷೋ ಮಲಯಸ್ಯ ಗುಹಾಂ ಪ್ರತಿ।
ವಿವೇಶ ವಾಲೀ ತತ್ರಾಪಿ ಮಲಯಂ ತಜ್ಜಿಘಾಂಸಯಾ ॥ **4.46.4** ॥ 1898

ತತೋಽಹಂ ತತ್ರ ನಿಕ್ಷಿಪ್ತೋ ಗುಹಾದ್ವಾರಿ ವಿನೀತವತ್।
ನ ಚ ನಿಷ್ಕ್ರಮತೇ ವಾಲೀ ತದಾ ಸಂವತ್ಸರೇ ಗತೇ ॥ **4.46.5** ॥ 1899

ತತಃ ಕ್ಷತಜವೇಗೇನ ಆಪುಪೂರೇ ತದಾ ಬಿಲಂ।
ತದಹಂ ವಿಸ್ಮಿತೋ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಭ್ರಾತುಃ ಶೋಕವಿಷಾರ್ದಿತಃ ॥ **4.46.6** ॥ 1900

ಅಥಾಹಂ ಗತಬುದ್ಧಿಸ್ತು ಸುವ್ಯಕ್ತಂ ನಿಹತೋ ಗುರುಃ।
ಶಿಲಾ ಪರ್ವತಸಂಕಾಶಾ ಬಿಲದ್ವಾರಿ ಮಯಾ ಕೃತಾ ॥ **4.46.7** ॥ 1901

ಅಶಕ್ನುವನ್ನಿಷ್ಕ್ರಮಿತುಂ ಮಹಿಷೋ ವಿನಶಿಷ್ಯತಿ।
ತತೋಽಹಮಾಗಾಂ ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಂ ನಿರಾಶಸ್ತಸ್ಯ ಜೀವಿತೇ ॥ **4.46.8** ॥ 1902

ರಾಜ್ಯಂ ಚ ಸುಮಹತ್ ಪ್ರಾಪ್ಯ ತಾರಾಂ ಚ ರುಮಯಾ ಸಹ।
ಮಿತ್ರೈಶ್ಚ ಸಹಿತಸ್ತತ್ರ ವಸಾಮಿ ವಿಗತಜ್ವರಃ ॥ **4.46.9** ॥ 1903

ಆಜಗಾಮ ತತೋ ವಾಲೀ ಹತ್ವಾ ತಂ ವಾನರರ್ಷಭಃ।
ತತೋಽಹಮದದಾಂ ರಾಜ್ಯಂ ಗೌರವಾದ್ ಭಯಯಂತ್ರಿತಃ ॥ **4.46.10** ॥ 1904

ಸ ಮಾಂ ಜಿಘಾಂಸುರ್ದುಷ್ಟಾತ್ಮಾ ವಾಲೀ ಪ್ರವ್ಯಥಿತೇಂದ್ರಿಯಃ।
ಪರಿಕಾಲಯತೇ ವಾಲೀ ಧಾವಂತಂ ಸಚಿವೈಃ ಸಹ ॥ **4.46.11** ॥ 1905

ತತೋಽಹಂ ವಾಲಿನಾ ತೇನ ಸೋಽನುಬದ್ಧಃ ಪ್ರಧಾವಿತಃ।
ನದೀಶ್ಚ ವಿವಿಧಾಃ ಪಶ್ಯನ್ ವನಾನಿ ನಗರಾಣಿ ಚ ॥ **4.46.12** ॥ 1906

ಆದರ್ಶತಲಸಂಕಾಶಾ ತತೋ ವೈ ಪೃಥಿವೀ ಮಯಾ।
ಅಲಾತಚಕ್ರಪ್ರತಿಮಾ ದೃಷ್ಟಾ ಗೋಷ್ಪದವತ್ ಕೃತಾ ॥ **4.46.13** ॥ 1907

ಪೂರ್ವಾಂ ದಿಶಂ ತತೋ ಗತ್ವಾ ಪಶ್ಯಾಮಿ ವಿವಿಧಾನ್ ದ್ರುಮಾನ್।
ಪರ್ವತಾನ್ ಸದರೀನ್ ರಮ್ಯಾನ್ ಸರಾಂಸಿ ವಿವಿಧಾನಿ ಚ ॥ **4.46.14** ॥ 1908

ಉದಯಂ ತತ್ರ ಪಶ್ಯಾಮಿ ಪರ್ವತಂ ಧಾತುಮಂಡಿತಂ।
ಕ್ಷೀರೋದಂ ಸಾಗರಂ ಚೈವ ನಿತ್ಯಮಪ್ಸರಸಾಲಯಂ ॥ **4.46.15** ॥ 1909

ಪರಿಕಾಲ್ಯಮಾನಸ್ತದಾ ವಾಲಿನಾಭಿದ್ರುತೋ ಹ್ಯಹಂ।
ಪುನರಾವೃತ್ಯ ಸಹಸಾ ಪ್ರಸ್ಥಿತೋಽಹಂ ತದಾ ವಿಭೋ ॥ **4.46.16** ॥ 1910

ದಿಶಸ್ತಸ್ಯಾಸ್ತತೋ ಭೂಯಃ ಪ್ರಸ್ಥಿತೋ ದಕ್ಷಿಣಾಂ ದಿಶಂ।
ವಿಂಧ್ಯಪಾದಪಸಂಕೀರ್ಣಾಂ ಚಂದನದ್ರುಮಶೋಭಿತಾಂ ॥ **4.46.17** ॥ 1911

ದ್ರುಮಶೈಲಾಂತರೇ ಪಶ್ಯನ್ ಭೂಯೋ ದಕ್ಷಿಣತೋಽಪರಾಂ।
ಅಪರಾಂ ಚ ದಿಶಂ ಪ್ರಾಪ್ತೋ ವಾಲಿನಾ ಸಮಭಿದ್ರುತಃ ॥ **4.46.18** ॥ 1912

ಸ ಪಶ್ಯನ್ ವಿವಿಧಾನ್ ದೇಶಾನಸ್ತಂ ಚ ಗಿರಿಸತ್ತಮಂ।
ಪ್ರಾಪ್ಯ ಚಾಸ್ತಂ ಗಿರಿಶ್ರೇಷ್ಠಮುತ್ತರಂ ಸಂಪ್ರಧಾವಿತಃ ॥ **4.46.19** ॥ 1913

ಹಿಮವಂತಂ ಚ ಮೇರುಂ ಚ ಸಮುದ್ರಂ ಚ ತಥೋತ್ತರಂ।
ಯದಾ ನ ವಿಂದೇ ಶರಣಂ ವಾಲಿನಾ ಸಮಭಿದ್ರುತಃ ॥ **4.46.20** ॥ 1914

ತತೋ ಮಾಂ ಬುದ್ಧಿಸಂಪನ್ನೋ ಹನುಮಾನ್ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್।
ಇದಾನೀಂ ಮೇ ಸ್ಮೃತಂ ರಾಜನ್ ಯಥಾ ವಾಲೀ ಹರೀಶ್ವರಃ ॥ **4.46.21** ॥ 1915

ಮತಂಗೇನ ತದಾ ಶಪ್ತೋ ಹ್ಯಸ್ಮಿನ್ನಾಶ್ರಮಮಂಡಲೇ।
ಪ್ರವಿಶೇದ್ ಯದಿ ವೈ ವಾಲೀ ಮೂರ್ಧಾಸ್ಯ ಶತಧಾ ಭವೇತ್ ॥ **4.46.22** ॥ 1916

ತತ್ರ ವಾಸಃ ಸುಖೋಽಸ್ಮಾಕಂ ನಿರುದ್ವಿಗ್ನೋ ಭವಿಷ್ಯತಿ।
ತತಃ ಪರ್ವತಮಾಸಾದ್ಯ ಋಷ್ಯಮೂಕಂ ನೃಪಾತ್ಮಜ ॥ **4.46.23** ॥ 1917

ನ ವಿವೇಶ ತದಾ ವಾಲೀ ಮತಂಗಸ್ಯ ಭಯಾತ್ ತದಾ।
ಏವಂ ಮಯಾ ತದಾ ರಾಜನ್ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಮುಪಲಕ್ಷಿತಂ।
ಪೃಥಿವೀಮಂಡಲಂ ಸರ್ವಂ ಗುಹಾಮಸ್ಮ್ಯಾಗತಸ್ತತಃ ॥ **4.46.24** ॥ 1918

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡೇ ಷಟ್ಚತ್ವಾರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಸಪ್ತಚತ್ವಾರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಪೂರ್ವಾದಿಷು ತಿಸೃಷು ದಿಕ್ಷು ಪ್ರವಿಷ್ಟಾನಾಂ ವಾನರಾಣಾಂ ಸನ್ಯೈರಾಶ್ಯಂ ನಿವರ್ತನಂ

ದರ್ಶನಾರ್ಥಂ ತು ವೈದೇಹ್ಯಾಃ ಸರ್ವತಃ ಕಪಿಕುಂಜರಾಃ।
ವ್ಯಾದಿಷ್ಟಾಃ ಕಪಿರಾಜೇನ ಯಥೋಕ್ತಂ ಜಗ್ಮುರಂಜಸಾ ॥ **4.47.1** ॥ 1919

ತೇ ಸರಾಂಸಿ ಸರಿತ್ಕಕ್ಷಾನಾಕಾಶಂ ನಗರಾಣಿ ಚ।
ನದೀದುರ್ಗಾಂಸ್ತಥಾ ದೇಶಾನ್ ವಿಚಿನ್ವಂತಿ ಸಮಂತತಃ ॥ **4.47.2** ॥ 1920

ಸುಗ್ರೀವೇಣ ಸಮಾಖ್ಯಾತಾಃ ಸರ್ವೇ ವಾನರಯೂಥಪಾಃ।
ತತ್ರ ದೇಶಾನ್ ವಿಚಿನ್ವಂತಿ ಸಶೈಲವನಕಾನನಾನ್ ॥ **4.47.3** ॥ 1921

ವಿಚಿತ್ಯ ದಿವಸಂ ಸರ್ವೇ ಸೀತಾಧಿಗಮನೇ ಧೃತಾಃ।
ಸಮಾಯಾಂತಿ ಸ್ಮ ಮೇದಿನ್ಯಾಂ ನಿಶಾಕಾಲೇಷು ವಾನರಾಃ ॥ **4.47.4** ॥ 1922

ಸರ್ವರ್ತುಕಾಂಶ್ಚ ದೇಶೇಷು ವಾನರಾಃ ಸಫಲದ್ರುಮಾನ್।
ಆಸಾದ್ಯ ರಜನೀಂ ಶಯ್ಯಾಂ ಚಕ್ರುಃ ಸರ್ವೇಷ್ವಹಃಸು ತೇ ॥ **4.47.5** ॥ 1923

ತದಹಃ ಪ್ರಥಮಂ ಕೃತ್ವಾ ಮಾಸೇ ಪ್ರಸ್ರವಣಂ ಗತಾಃ।
ಕಪಿರಾಜೇನ ಸಂಗಮ್ಯ ನಿರಾಶಾಃ ಕಪಿಕುಂಜರಾಃ ॥ **4.47.6** ॥ 1924

ವಿಚಿತ್ಯ ತು ದಿಶಂ ಪೂರ್ವಾಂ ಯಥೋಕ್ತಾಂ ಸಚಿವೈಃ ಸಹ।
ಅದೃಷ್ಟ್ವಾ ವಿನತಃ ಸೀತಾಮಾಜಗಾಮ ಮಹಾಬಲಃ ॥ **4.47.7** ॥ 1925

ದಿಶಮಪ್ಯುತ್ತರಾಂ ಸರ್ವಾಂ ವಿವಿಚ್ಯ ಸ ಮಹಾಕಪಿಃ।
ಆಗತಃ ಸಹ ಸೈನ್ಯೇನ ಭೀತಃ ಶತಬಲಿಸ್ತದಾ ॥ **4.47.8** ॥ 1926

ಸುಷೇಣಃ ಪಶ್ಚಿಮಾಮಾಶಾಂ ವಿವಿಚ್ಯ ಸಹ ವಾನರೈಃ।
ಸಮೇತ್ಯ ಮಾಸೇ ಪೂರ್ಣೇ ತು ಸುಗ್ರೀವಮುಪಚಕ್ರಮೇ ॥ **4.47.9** ॥ 1927

ತಂ ಪ್ರಸ್ರವಣಪೃಷ್ಠಸ್ಥಂ ಸಮಾಸಾದ್ಯಾಭಿವಾದ್ಯ ಚ।
ಆಸೀನಂ ಸಹ ರಾಮೇಣ ಸುಗ್ರೀವಮಿದಮಬ್ರುವನ್ ॥ **4.47.10** ॥ 1928

ವಿಚಿತಾಃ ಪರ್ವತಾಃ ಸರ್ವೇ ವನಾನಿ ಗಹನಾನಿ ಚ।
ನಿಮ್ನಗಾಃ ಸಾಗರಾಂತಾಶ್ಚ ಸರ್ವೇ ಜನಪದಾಶ್ಚ ಯೇ ॥ **4.47.11** ॥ 1929

ಗುಹಾಶ್ಚ ವಿಚಿತಾಃ ಸರ್ವಾ ಯಾಶ್ಚ ತೇ ಪರಿಕೀರ್ತಿತಾಃ।
ವಿಚಿತಾಶ್ಚ ಮಹಾಗುಲ್ಮಾ ಲತಾವಿತತಸಂತತಾಃ ॥ **4.47.12** ॥ 1930

ಗಹನೇಷು ಚ ದೇಶೇಷು ದುರ್ಗೇಷು ವಿಷಮೇಷು ಚ।
ಸತ್ತ್ವಾನ್ಯತಿಪ್ರಮಾಣಾನಿ ವಿಚಿತಾನಿ ಹತಾನಿ ಚ।
ಯೇ ಚೈವ ಗಹನಾ ದೇಶಾ ವಿಚಿತಾಸ್ತೇ ಪುನಃ ಪುನಃ ॥ **4.47.13** ॥ 1931

ಉದಾರಸತ್ತ್ವಾಭಿಜನೋ ಹನೂಮಾನ್
ಸ ಮೈಥಿಲೀಂ ಜ್ಞಾಸ್ಯತಿ ವಾನರೇಂದ್ರ।
ದಿಶಂ ತು ಯಾಮೇವ ಗತಾ ತು ಸೀತಾ
ತಾಮಾಸ್ಥಿತೋ ವಾಯುಸುತೋ ಹನೂಮಾನ್ ॥ **4.47.14** ॥ 1932

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡೇ ಸಪ್ತಚತ್ವಾರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಅಷ್ಟಚತ್ವಾರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ದಕ್ಷಿಣದಿಗ್ಗತೈರ್ವಾನರೈಃ ಸೀತಾನುಸಂಧಾನಸ್ಯ ಪ್ರಾರಂಭಣಂ

ಸಹ ತಾರಾಂಗದಾಭ್ಯಾಂ ತು ಸಹಸಾ ಹನುಮಾನ್ ಕಪಿಃ।
ಸುಗ್ರೀವೇಣ ಯಥೋದ್ದಿಷ್ಟಂ ಗಂತುಂ ದೇಶಂ ಪ್ರಚಕ್ರಮೇ ॥ **4.48.1** ॥ 1933

ಸ ತು ದೂರಮುಪಾಗಮ್ಯ ಸರ್ವೈಸ್ತೈಃ ಕಪಿಸತ್ತಮೈಃ।
ತತೋ ವಿಚಿತ್ಯ ವಿಂಧ್ಯಸ್ಯ ಗುಹಾಶ್ಚ ಗಹನಾನಿ ಚ ॥ **4.48.2** ॥ 1934

ಪರ್ವತಾಗ್ರನದೀದುರ್ಗಾನ್ ಸರಾಂಸಿ ವಿಪುಲದ್ರುಮಾನ್।
ವೃಕ್ಷಖಂಡಾಂಶ್ಚ ವಿವಿಧಾನ್ ಪರ್ವತಾನ್ ವನಪಾದಪಾನ್ ॥ **4.48.3** ॥ 1935

ಅನ್ವೇಷಮಾಣಾಸ್ತೇ ಸರ್ವೇ ವಾನರಾಃ ಸರ್ವತೋದಿಶಂ।
ನ ಸೀತಾಂ ದದೃಶುರ್ವೀರಾ ಮೈಥಿಲೀಂ ಜನಕಾತ್ಮಜಾಂ ॥ **4.48.4** ॥ 1936

ತೇ ಭಕ್ಷಯಂತೋ ಮೂಲಾನಿ ಫಲಾನಿ ವಿವಿಧಾನ್ಯಪಿ।
ಅನ್ವೇಷಮಾಣಾ ದುರ್ಧರ್ಷಾ ನ್ಯವಸಂಸ್ತತ್ರ ತತ್ರ ಹ ॥ **4.48.5** ॥ 1937

ಸ ತು ದೇಶೋ ದುರನ್ವೇಷೋ ಗುಹಾಗಹನವಾನ್ ಮಹಾನ್।
ನಿರ್ಜಲಂ ನಿರ್ಜನಂ ಶೂನ್ಯಂ ಗಹನಂ ಘೋರದರ್ಶನಂ ॥ **4.48.6** ॥ 1938

ತಾದೃಶಾನ್ಯಪ್ಯರಣ್ಯಾನಿ ವಿಚಿತ್ಯ ಭೃಶಪೀಡಿತಾಃ।
ಸ ದೇಶಶ್ಚ ದುರನ್ವೇಷ್ಯೋ ಗುಹಾಗಹನವಾನ್ ಮಹಾನ್ ॥ **4.48.7** ॥ 1939

ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ತು ತಂ ತತೋ ದೇಶಂ ಸರ್ವೇ ವೈ ಹರಿಯೂಥಪಾಃ।
ದೇಶಮನ್ಯಂ ದುರಾಧರ್ಷಂ ವಿವಿಶುಶ್ಚಾಕುತೋಭಯಾಃ ॥ **4.48.8** ॥ 1940

ಯತ್ರ ವಂಧ್ಯಫಲಾ ವೃಕ್ಷಾ ವಿಪುಷ್ಪಾಃ ಪರ್ಣವರ್ಜಿತಾಃ।
ನಿಸ್ತೋಯಾಃ ಸರಿತೋ ಯತ್ರ ಮೂಲಂ ಯತ್ರ ಸುದುರ್ಲಭಂ ॥ **4.48.9** ॥ 1941

ನ ಸಂತಿ ಮಹಿಷಾ ಯತ್ರ ನ ಮೃಗಾ ನ ಚ ಹಸ್ತಿನಃ।
ಶಾರ್ದೂಲಾಃ ಪಕ್ಷಿಣೋ ವಾಪಿ ಯೇ ಚಾನ್ಯೇ ವನಗೋಚರಾಃ ॥ **4.48.10** ॥ 1942

ನ ಚಾತ್ರ ವೃಕ್ಷಾ ನೌಷಧ್ಯೋ ನ ವಲ್ಲ್ಯೋ ನಾಪಿ ವೀರುಧಃ।
ಸ್ನಿಗ್ಧಪತ್ರಾಃ ಸ್ಥಲೇ ಯತ್ರ ಪದ್ಮಿನ್ಯಃ ಫುಲ್ಲಪಂಕಜಾಃ ॥ **4.48.11** ॥ 1943

ಪ್ರೇಕ್ಷಣೀಯಾಃ ಸುಗಂಧಾಶ್ಚ ಭ್ರಮರೈಶ್ಚ ವಿವರ್ಜಿತಾಃ।
ಕಂಡುರ್ನಾಮ ಮಹಾಭಾಗಃ ಸತ್ಯವಾದೀ ತಪೋಧನಃ ॥ **4.48.12** ॥ 1944

ಮಹರ್ಷಿಃ ಪರಮಾಮರ್ಷೀ ನಿಯಮೈರ್ದುಷ್ಪ್ರಧರ್ಷಣಃ।
ತಸ್ಯ ತಸ್ಮಿನ್ ವನೇ ಪುತ್ರೋ ಬಾಲಕೋ ದಶವಾರ್ಷಿಕಃ ॥ **4.48.13** ॥ 1945

ಪ್ರಣಷ್ಟೋ ಜೀವಿತಾಂತಾಯ ಕ್ರುದ್ಧಸ್ತೇನ ಮಹಾಮುನಿಃ।
ತೇನ ಧರ್ಮಾತ್ಮನಾ ಶಪ್ತಂ ಕೃತ್ಸ್ನಂ ತತ್ರ ಮಹದ್ವನಂ ॥ **4.48.14** ॥ 1946

ಅಶರಣ್ಯಂ ದುರಾಧರ್ಷಂ ಮೃಗಪಕ್ಷಿವಿವರ್ಜಿತಂ।
ತಸ್ಯ ತೇ ಕಾನನಾಂತಾಂಸ್ತು ಗಿರೀಣಾಂ ಕಂದರಾಣಿ ಚ ॥ **4.48.15** ॥ 1947

ಪ್ರಭವಾಣಿ ನದೀನಾಂ ಚ ವಿಚಿನ್ವಂತಿ ಸಮಾಹಿತಾಃ।
ತತ್ರ ಚಾಪಿ ಮಹಾತ್ಮಾನೋ ನಾಪಶ್ಯಂಜನಕಾತ್ಮಜಾಂ ॥ **4.48.16** ॥ 1948

ಹರ್ತಾರಂ ರಾವಣಂ ವಾಪಿ ಸುಗ್ರೀವಪ್ರಿಯಕಾರಿಣಃ।
ತೇ ಪ್ರವಿಶ್ಯ ತು ತಂ ಭೀಮಂ ಲತಾಗುಲ್ಮಸಮಾವೃತಂ ॥ **4.48.17** ॥ 1949

ದದೃಶುರ್ಭೀಮಕರ್ಮಾಣಮಸುರಂ ಸುರನಿರ್ಭಯಂ।
ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ವಾನರಾ ಘೋರಂ ಸ್ಥಿತಂ ಶೈಲಮಿವಾಸುರಂ ॥ **4.48.18** ॥ 1950

ಗಾಢಂ ಪರಿಹಿತಾಃ ಸರ್ವೇ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತಂ ಪರ್ವತೋಪಮಂ।
ಸೋಽಪಿ ತಾನ್ ವಾನರಾನ್ ಸರ್ವಾನ್ ನಷ್ಟಾಃ ಸ್ಥೇತ್ಯಬ್ರವೀದ್ ಬಲೀ ॥ **4.48.19** ॥ 1951

ಅಭ್ಯಧಾವತ ಸಂಕ್ರುದ್ಧೋ ಮುಷ್ಟಿಮುದ್ಯಮ್ಯ ಸಂಗತಂ।
ತಮಾಪತಂತಂ ಸಹಸಾ ವಾಲಿಪುತ್ರೋಽಂಗದಸ್ತದಾ ॥ **4.48.20** ॥ 1952

ರಾವಣೋಽಯಮಿತಿ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ತಲೇನಾಭಿಜಘಾನ ಹ।
ಸ ವಾಲಿಪುತ್ರಾಭಿಹತೋ ವಕ್ತ್ರಾಚ್ಛೋಣಿತಮುದ್ವಮನ್ ॥ **4.48.21** ॥ 1953

ಅಸುರೋ ನ್ಯಪತದ್ ಭೂಮೌ ಪರ್ಯಸ್ತ ಇವ ಪರ್ವತಃ।
ತೇ ತು ತಸ್ಮಿನ್ ನಿರುಚ್ಛ್ವಾಸೇ ವಾನರಾ ಜಿತಕಾಶಿನಃ ॥ **4.48.22** ॥ 1954

ವ್ಯಚಿನ್ವನ್ ಪ್ರಾಯಶಸ್ತತ್ರ ಸರ್ವಂ ತೇ ಗಿರಿಗಹ್ವರಂ।
ವಿಚಿತಂ ತು ತತಃ ಸರ್ವಂ ಸರ್ವೇ ತೇ ಕಾನನೌಕಸಃ ॥ **4.48.23** ॥ 1955

ಅನ್ಯದೇವಾಪರಂ ಘೋರಂ ವಿವಿಶುರ್ಗಿರಿಗಹ್ವರಂ।
ತೇ ವಿಚಿತ್ಯ ಪುನಃ ಖಿನ್ನಾ ವಿನಿಷ್ಪತ್ಯ ಸಮಾಗತಾಃ।
ಏಕಾಂತೇ ವೃಕ್ಷಮೂಲೇ ತು ನಿಷೇದುರ್ದೀನಮಾನಸಾಃ ॥ **4.48.24** ॥ 1956

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡೇ ಅಷ್ಟಚತ್ವಾರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಏಕೋನಪಂಚಾಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಅಂಗದಗಂಧಮಾದನಾಭ್ಯಾಮಾಶ್ವಾಸಿತಾನಾಂ ವಾನರಾಣಾಂ ಪುನಃ ಸೋತ್ಸಾಹಮನ್ವೇಷಣೇ ಪ್ರವೃತ್ತಿಃ

ಅಥಾಂಗದಸ್ತದಾ ಸರ್ವಾನ್ ವಾನರಾನಿದಮಬ್ರವೀತ್।
ಪರಿಶ್ರಾಂತೋ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞಃ ಸಮಾಶ್ವಾಸ್ಯ ಶನೈರ್ವಚಃ ॥ **4.49.1** ॥ 1957

ವನಾನಿ ಗಿರಯೋ ನದ್ಯೋ ದುರ್ಗಾಣಿ ಗಹನಾನಿ ಚ।
ದರೀ ಗಿರಿಗುಹಾಶ್ಚೈವ ವಿಚಿತಾಃ ಸರ್ವಮಂತತಃ ॥ **4.49.2** ॥ 1958

ತತ್ರ ತತ್ರ ಸಹಾಸ್ಮಾಭಿರ್ಜಾನಕೀ ನ ಚ ದೃಶ್ಯತೇ।
ತಥಾ ರಕ್ಷೋಽಪಹರ್ತಾ ಚ ಸೀತಾಯಾಶ್ಚೈವ ದುಷ್ಕೃತೀ ॥ **4.49.3** ॥ 1959

ಕಾಲಶ್ಚ ನೋ ಮಹಾನ್ ಯಾತಃ ಸುಗ್ರೀವಶ್ಚೋಗ್ರಶಾಸನಃ।
ತಸ್ಮಾದ್ ಭವಂತಃ ಸಹಿತಾ ವಿಚಿನ್ವಂತು ಸಮಂತತಃ ॥ **4.49.4** ॥ 1960

ವಿಹಾಯ ತಂದ್ರೀಂ ಶೋಕಂ ಚ ನಿದ್ರಾಂ ಚೈವ ಸಮುತ್ಥಿತಾಂ।
ವಿಚಿನುಧ್ವಂ ತಥಾ ಸೀತಾಂ ಪಶ್ಯಾಮೋ ಜನಕಾತ್ಮಜಾಂ ॥ **4.49.5** ॥ 1961

ಅನಿರ್ವೇದಂ ಚ ದಾಕ್ಷ್ಯಂ ಚ ಮನಸಶ್ಚಾಪರಾಜಯಂ।
ಕಾರ್ಯಸಿದ್ಧಿಕರಾಣ್ಯಾಹುಸ್ತಸ್ಮಾದೇತದ್ ಬ್ರವೀಮ್ಯಹಂ ॥ **4.49.6** ॥ 1962

ಅದ್ಯಾಪೀದಂ ವನಂ ದುರ್ಗಂ ವಿಚಿನ್ವಂತು ವನೌಕಸಃ।
ಖೇದಂ ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಪುನಃ ಸರ್ವಂ ವನಮೇವ ವಿಚಿನ್ವತಾಂ ॥ **4.49.7** ॥ 1963

ಅವಶ್ಯಂ ಕುರ್ವತಾಂ ತಸ್ಯ ದೃಶ್ಯತೇ ಕರ್ಮಣಃ ಫಲಂ।
ಪರಂ ನಿರ್ವೇದಮಾಗಮ್ಯ ನಹಿ ನೋನ್ಮೀಲನಂ ಕ್ಷಮಂ ॥ **4.49.8** ॥ 1964

ಸುಗ್ರೀವಃ ಕ್ರೋಧನೋ ರಾಜಾ ತೀಕ್ಷ್ಣದಂಡಶ್ಚ ವಾನರಾಃ।
ಭೇತವ್ಯಂ ತಸ್ಯ ಸತತಂ ರಾಮಸ್ಯ ಚ ಮಹಾತ್ಮನಃ ॥ **4.49.9** ॥ 1965

ಹಿತಾರ್ಥಮೇತದುಕ್ತಂ ವಃ ಕ್ರಿಯತಾಂ ಯದಿ ರೋಚತೇ।
ಉಚ್ಯತಾಂ ಹಿ ಕ್ಷಮಂ ಯತ್ ತತ್ ಸರ್ವೇಷಾಮೇವ ವಾನರಾಃ ॥ **4.49.10** ॥ 1966

ಅಂಗದಸ್ಯ ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ವಚನಂ ಗಂಧಮಾದನಃ।
ಉವಾಚ ವ್ಯಕ್ತಯಾ ವಾಚಾ ಪಿಪಾಸಾಶ್ರಮಖಿನ್ನಯಾ ॥ **4.49.11** ॥ 1967

ಸದೃಶಂ ಖಲು ವೋ ವಾಕ್ಯಮಂಗದೋ ಯದುವಾಚ ಹ।
ಹಿತಂ ಚೈವಾನುಕೂಲಂ ಚ ಕ್ರಿಯತಾಮಸ್ಯ ಭಾಷಿತಂ ॥ **4.49.12** ॥ 1968

ಪುನರ್ಮಾರ್ಗಾಮಹೇ ಶೈಲಾನ್ ಕಂದರಾಂಶ್ಚ ಶಿಲಾಂಸ್ತಥಾ।
ಕಾನನಾನಿ ಚ ಶೂನ್ಯಾನಿ ಗಿರಿಪ್ರಸ್ರವಣಾನಿ ಚ ॥ **4.49.13** ॥ 1969

ಯಥೋದ್ದಿಷ್ಟಾನಿ ಸರ್ವಾಣಿ ಸುಗ್ರೀವೇಣ ಮಹಾತ್ಮನಾ।
ವಿಚಿನ್ವಂತು ವನಂ ಸರ್ವೇ ಗಿರಿದುರ್ಗಾಣಿ ಸಂಗತಾಃ ॥ **4.49.14** ॥ 1970

ತತಃ ಸಮುತ್ಥಾಯ ಪುನರ್ವಾನರಾಸ್ತೇ ಮಹಾಬಲಾಃ।
ವಿಂಧ್ಯಕಾನನಸಂಕೀರ್ಣಾಂ ವಿಚೇರುರ್ದಕ್ಷಿಣಾಂ ದಿಶಂ ॥ **4.49.15** ॥ 1971

ತೇ ಶಾರದಾಭ್ರಪ್ರತಿಮಂ ಶ್ರೀಮದ್ರಜತಪರ್ವತಂ।
ಶೃಂಗವಂತಂ ದರೀವಂತಮಧಿರುಹ್ಯ ಚ ವಾನರಾಃ ॥ **4.49.16** ॥ 1972

ತತ್ರ ಲೋಧ್ರವನಂ ರಮ್ಯಂ ಸಪ್ತಪರ್ಣವನಾನಿ ಚ।
ವಿಚಿನ್ವಂತೋ ಹರಿವರಾಃ ಸೀತಾದರ್ಶನಕಾಂಕ್ಷಿಣಃ ॥ **4.49.17** ॥ 1973

ತಸ್ಯಾಗ್ರಮಧಿರೂಢಾಸ್ತೇ ಶ್ರಾಂತಾ ವಿಪುಲವಿಕ್ರಮಾಃ।
ನ ಪಶ್ಯಂತಿ ಸ್ಮ ವೈದೇಹೀಂ ರಾಮಸ್ಯ ಮಹಿಷೀಂ ಪ್ರಿಯಾಂ ॥ **4.49.18** ॥ 1974

ತೇ ತು ದೃಷ್ಟಿಗತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತಂ ಶೈಲಂ ಬಹುಕಂದರಂ।
ಅಧ್ಯಾರೋಹಂತ ಹರಯೋ ವೀಕ್ಷಮಾಣಾಃ ಸಮಂತತಃ ॥ **4.49.19** ॥ 1975

ಅವರುಹ್ಯ ತತೋ ಭೂಮಿಂ ಶ್ರಾಂತಾ ವಿಗತಚೇತಸಃ।
ಸ್ಥಿತಾ ಮುಹೂರ್ತಂ ತತ್ರಾಥ ವೃಕ್ಷಮೂಲಮುಪಾಶ್ರಿತಾಃ ॥ **4.49.20** ॥ 1976

ತೇ ಮುಹೂರ್ತಂ ಸಮಾಶ್ವಸ್ತಾಃ ಕಿಂಚಿದ್ಭಗ್ನಪರಿಶ್ರಮಾಃ।
ಪುನರೇವೋದ್ಯತಾಃ ಕೃತ್ಸ್ನಂ ಮಾರ್ಗಿತುಂ ದಕ್ಷಿಣಾಂ ದಿಶಂ ॥ **4.49.21** ॥ 1977

ಹನುಮತ್ಪ್ರಮುಖಾಸ್ತಾವತ್ ಪ್ರಸ್ಥಿತಾಃ ಪ್ಲವಗರ್ಷಭಾಃ।
ವಿಂಧ್ಯಮೇವಾದಿತಃ ಕೃತ್ವಾ ವಿಚೇರುಶ್ಚ ಸಮಂತತಃ ॥ **4.49.22** ॥ 1978

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡೇ ಏಕೋನಪಂಚಾಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಪಂಚಾಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಕ್ಷುತ್ತೃಡಭಿಭೂತಾನಾಂ ವಾನರಾಣಾಮೇಕಸ್ಯಾಂ ಗುಹಾಯಾಂ ಪ್ರವೇಶಸ್ತತ್ರ ತೈರ್ದಿವ್ಯವೃಕ್ಷಸರೋವರಭವನಾನಾಮೇಕಸ್ಯಾ ವೃದ್ಧಾಯಾಸ್ತಪಸ್ವಿನ್ಯಾಶ್ಚಾವಲೋಕನಂ ಹನುಮತಾ ತಾಂ ಪ್ರತಿ ತಸ್ಯಾಃ ಪರಿಚಯಸ್ಯ ಜಿಜ್ಞಾಸನಂ

ಸಹ ತಾರಾಂಗದಾಭ್ಯಾಂ ತು ಸಂಗಮ್ಯ ಹನುಮಾನ್ ಕಪಿಃ।
ವಿಚಿನೋತಿ ಚ ವಿಂಧ್ಯಸ್ಯ ಗುಹಾಶ್ಚ ಗಹನಾನಿ ಚ ॥ **4.50.1** ॥ 1979

ಸಿಂಹಶಾರ್ದೂಲಜುಷ್ಟಾಶ್ಚ ಗುಹಾಶ್ಚ ಪರಿತಸ್ತದಾ।
ವಿಷಮೇಷು ನಗೇಂದ್ರಸ್ಯ ಮಹಾಪ್ರಸ್ರವಣೇಷು ಚ ॥ **4.50.2** ॥ 1980

ಆಸೇದುಸ್ತಸ್ಯ ಶೈಲಸ್ಯ ಕೋಟಿಂ ದಕ್ಷಿಣಪಶ್ಚಿಮಾಂ।
ತೇಷಾಂ ತತ್ರೈವ ವಸತಾಂ ಸ ಕಾಲೋ ವ್ಯತ್ಯವರ್ತತ ॥ **4.50.3** ॥ 1981

ಸ ಹಿ ದೇಶೋ ದುರನ್ವೇಷ್ಯೋ ಗುಹಾಗಹನವಾನ್ ಮಹಾನ್।
ತತ್ರ ವಾಯುಸುತಃ ಸರ್ವಂ ವಿಚಿನೋತಿ ಸ್ಮ ಪರ್ವತಂ ॥ **4.50.4** ॥ 1982

ಪರಸ್ಪರೇಣ ರಹಿತಾ ಅನ್ಯೋನ್ಯಸ್ಯಾವಿದೂರತಃ।
ಗಜೋ ಗವಾಕ್ಷೋ ಗವಯಃ ಶರಭೋ ಗಂಧಮಾದನಃ ॥ **4.50.5** ॥ 1983

ಮೈಂದಶ್ಚ ದ್ವಿವಿದಶ್ಚೈವ ಹನೂಮಾನ್ ಜಾಂಬವಾನಪಿ।
ಅಂಗದೋ ಯುವರಾಜಶ್ಚ ತಾರಶ್ಚ ವನಗೋಚರಃ ॥ **4.50.6** ॥ 1984

ಗಿರಿಜಾಲಾವೃತಾನ್ ದೇಶಾನ್ ಮಾರ್ಗಿತ್ವಾ ದಕ್ಷಿಣಾಂ ದಿಶಂ।
ವಿಚಿನ್ವಂತಸ್ತತಸ್ತತ್ರ ದದೃಶುರ್ವಿವೃತಂ ಬಿಲಂ ॥ **4.50.7** ॥ 1985

ದುರ್ಗಮೃಕ್ಷಬಿಲಂ ನಾಮ ದಾನವೇನಾಭಿರಕ್ಷಿತಂ।
ಕ್ಷುತ್ಪಿಪಾಸಾಪರೀತಾಸ್ತು ಶ್ರಾಂತಾಸ್ತು ಸಲಿಲಾರ್ಥಿನಃ ॥ **4.50.8** ॥ 1986

ಅವಕೀರ್ಣಂ ಲತಾವೃಕ್ಷೈರ್ದದೃಶುಸ್ತೇ ಮಹಾಬಿಲಂ।
ತತ್ರ ಕ್ರೌಂಚಾಶ್ಚ ಹಂಸಾಶ್ಚ ಸಾರಸಾಶ್ಚಾಪಿ ನಿಷ್ಕ್ರಮನ್ ॥ **4.50.9** ॥ 1987

ಜಲಾರ್ದ್ರಾಶ್ಚಕ್ರವಾಕಾಶ್ಚ ರಕ್ತಾಂಗಾಃ ಪದ್ಮರೇಣುಭಿಃ।
ತತಸ್ತದ್ ಬಿಲಮಾಸಾದ್ಯ ಸುಗಂಧಿ ದುರತಿಕ್ರಮಂ ॥ **4.50.10** ॥ 1988

ವಿಸ್ಮಯವ್ಯಗ್ರಮನಸೋ ಬಭೂವುರ್ವಾನರರ್ಷಭಾಃ।
ಸಂಜಾತಪರಿಶಂಕಾಸ್ತೇ ತದ್ ಬಿಲಂ ಪ್ಲವಗೋತ್ತಮಾಃ ॥ **4.50.11** ॥ 1989

ಅಭ್ಯಪದ್ಯಂತ ಸಂಹೃಷ್ಟಾಸ್ತೇಜೋವಂತೋ ಮಹಾಬಲಾಃ।
ನಾನಾಸತ್ತ್ವಸಮಾಕೀರ್ಣಂ ದೈತ್ಯೇಂದ್ರನಿಲಯೋಪಮಂ ॥ **4.50.12** ॥ 1990

ದುರ್ದರ್ಶಮಿವ ಘೋರಂ ಚ ದುರ್ವಿಗಾಹ್ಯಂ ಚ ಸರ್ವಶಃ।
ತತಃ ಪರ್ವತಕೂಟಾಭೋ ಹನೂಮಾನ್ ಮಾರುತಾತ್ಮಜಃ ॥ **4.50.13** ॥ 1991

ಅಬ್ರವೀದ್ ವಾನರಾನ್ ಘೋರಾನ್ ಕಾಂತಾರವನಕೋವಿದಃ।
ಗಿರಿಜಾಲಾವೃತಾನ್ ದೇಶಾನ್ ಮಾರ್ಗಿತ್ವಾ ದಕ್ಷಿಣಾಂ ದಿಶಂ ॥ **4.50.14** ॥ 1992

ವಯಂ ಸರ್ವೇ ಪರಿಶ್ರಾಂತಾ ನ ಚ ಪಶ್ಯಾಮ ಮೈಥಿಲೀಂ।
ಅಸ್ಮಾಚ್ಚಾಪಿ ಬಿಲಾದ್ಧಂಸಾಃ ಕ್ರೌಂಚಾಶ್ಚ ಸಹ ಸಾರಸೈಃ ॥ **4.50.15** ॥ 1993

ಜಲಾರ್ದ್ರಾಶ್ಚಕ್ರವಾಕಾಶ್ಚ ನಿಷ್ಪತಂತಿ ಸ್ಮ ಸರ್ವಶಃ।
ನೂನಂ ಸಲಿಲವಾನತ್ರ ಕೂಪೋ ವಾ ಯದಿ ವಾ ಹ್ರದಃ ॥ **4.50.16** ॥ 1994

ತಥಾ ಚೇಮೇ ಬಿಲದ್ವಾರೇ ಸ್ನಿಗ್ಧಾಸ್ತಿಷ್ಠಂತಿ ಪಾದಪಾಃ।
ಇತ್ಯುಕ್ತಾಸ್ತದ್ ಬಿಲಂ ಸರ್ವೇ ವಿವಿಶುಸ್ತಿಮಿರಾವೃತಂ ॥ **4.50.17** ॥ 1995

ಅಚಂದ್ರಸೂರ್ಯಂ ಹರಯೋ ದದೃಶೂ ರೋಮಹರ್ಷಣಂ।
ನಿಶಾಮ್ಯ ತಸ್ಮಾತ್ ಸಿಂಹಾಂಶ್ಚ ತಾಂಸ್ತಾಂಶ್ಚ ಮೃಗಪಕ್ಷಿಣಃ ॥ **4.50.18** ॥ 1996

ಪ್ರವಿಷ್ಟಾ ಹರಿಶಾರ್ದೂಲಾ ಬಿಲಂ ತಿಮಿರಸಂವೃತಂ।
ನ ತೇಷಾಂ ಸಜ್ಜತೇ ದೃಷ್ಟಿರ್ನ ತೇಜೋ ನ ಪರಾಕ್ರಮಃ ॥ **4.50.19** ॥ 1997

ವಾಯೋರಿವ ಗತಿಸ್ತೇಷಾಂ ದೃಷ್ಟಿಸ್ತಮಸಿ ವರ್ತತೇ।
ತೇ ಪ್ರವಿಷ್ಟಾಸ್ತು ವೇಗೇನ ತದ್ ಬಿಲಂ ಕಪಿಕುಂಜರಾಃ ॥ **4.50.20** ॥ 1998

ಪ್ರಕಾಶಂ ಚಾಭಿರಾಮಂ ಚ ದದೃಶುರ್ದೇಶಮುತ್ತಮಂ।
ತತಸ್ತಸ್ಮಿನ್ ಬಿಲೇ ಭೀಮೇ ನಾನಾಪಾದಪಸಂಕುಲೇ ॥ **4.50.21** ॥ 1999

ಅನ್ಯೋನ್ಯಂ ಸಂಪರಿಷ್ವಜ್ಯ ಜಗ್ಮುರ್ಯೋಜನಮಂತರಂ।
ತೇ ನಷ್ಟಸಂಜ್ಞಾಸ್ತೃಷಿತಾಃ ಸಂಭ್ರಾಂತಾಃ ಸಲಿಲಾರ್ಥಿನಃ ॥ **4.50.22** ॥ 2000

ಪರಿಪೇತುರ್ಬಿಲೇ ತಸ್ಮಿನ್ ಕಂಚಿತ್ ಕಾಲಮತಂದ್ರಿತಾಃ।
ತೇ ಕೃಶಾ ದೀನವದನಾಃ ಪರಿಶ್ರಾಂತಾಃ ಪ್ಲವಂಗಮಾಃ ॥ **4.50.23** ॥ 2001

ಆಲೋಕಂ ದದೃಶುರ್ವೀರಾ ನಿರಾಶಾ ಜೀವಿತೇ ಯದಾ।
ತತಸ್ತಂ ದೇಶಮಾಗಮ್ಯ ಸೌಮ್ಯಾ ವಿತಿಮಿರಂ ವನಂ ॥ **4.50.24** ॥ 2002

ದದೃಶುಃ ಕಾಂಚನಾನ್ ವೃಕ್ಷಾನ್ ದೀಪ್ತವೈಶ್ವಾನರಪ್ರಭಾನ್।
ಸಾಲಾಂಸ್ತಾಲಾಂಸ್ತಮಾಲಾಂಶ್ಚ ಪುನ್ನಾಗಾನ್ ವಂಜುಲಾನ್ ಧವಾನ್ ॥ **4.50.25** ॥ 2003

ಚಂಪಕಾನ್ ನಾಗವೃಕ್ಷಾಂಶ್ಚ ಕರ್ಣಿಕಾರಾಂಶ್ಚಪುಷ್ಪಿತಾನ್।
ಸ್ತಬಕೈಃ ಕಾಂಚನೈಶ್ಚಿತ್ರೈ ರಕ್ತೈಃ ಕಿಸಲಯೈಸ್ತಥಾ ॥ **4.50.26** ॥ 2004

ಆಪೀಡೈಶ್ಚ ಲತಾಭಿಶ್ಚ ಹೇಮಾಭರಣಭೂಷಿತಾನ್।
ತರುಣಾದಿತ್ಯಸಂಕಾಶಾನ್ ವೈದೂರ್ಯಮಯವೇದಿಕಾನ್ ॥ **4.50.27** ॥ 2005

ಬಿಭ್ರಾಜಮಾನಾನ್ ವಪುಷಾ ಪಾದಪಾಂಶ್ಚ ಹಿರಣ್ಮಯಾನ್।
ನೀಲವೈದೂರ್ಯವರ್ಣಾಶ್ಚ ಪದ್ಮಿನೀಃ ಪತಗೈರ್ವೃತಾಃ ॥ **4.50.28** ॥ 2006

ಮಹದ್ಭಿಃ ಕಾಂಚನೈರ್ವೃಕ್ಷೈರ್ವೃತಾ ಬಾಲಾರ್ಕಸನ್ನಿಭೈಃ।
ಜಾತರೂಪಮಯೈರ್ಮತ್ಸ್ಯೈರ್ಮಹದ್ಭಿಶ್ಚಾಥ ಪಂಕಜೈಃ ॥ **4.50.29** ॥ 2007

ನಲಿನೀಸ್ತತ್ರ ದದೃಶುಃ ಪ್ರಸನ್ನಸಲಿಲಾಯುತಾಃ।
ಕಾಂಚನಾನಿ ವಿಮಾನಾನಿ ರಾಜತಾನಿ ತಥೈವ ಚ ॥ **4.50.30** ॥ 2008

ತಪನೀಯಗವಾಕ್ಷಾಣಿ ಮುಕ್ತಾಜಾಲಾವೃತಾನಿ ಚ।
ಹೈಮರಾಜತಭೌಮಾನಿ ವೈದೂರ್ಯಮಣಿಮಂತಿ ಚ ॥ **4.50.31** ॥ 2009

ದದೃಶುಸ್ತತ್ರ ಹರಯೋ ಗೃಹಮುಖ್ಯಾನಿ ಸರ್ವಶಃ।
ಪುಷ್ಪಿತಾನ್ ಫಲಿನೋ ವೃಕ್ಷಾನ್ ಪ್ರವಾಲಮಣಿಸನ್ನಿಭಾನ್ ॥ **4.50.32** ॥ 2010

ಕಾಂಚನಭ್ರಮರಾಂಶ್ಚೈವ ಮಧೂನಿ ಚ ಸಮಂತತಃ।
ಮಣಿಕಾಂಚನಚಿತ್ರಾಣಿ ಶಯನಾನ್ಯಾಸನಾನಿ ಚ ॥ **4.50.33** ॥ 2011

ವಿವಿಧಾನಿ ವಿಶಾಲಾನಿ ದದೃಶುಸ್ತೇ ಸಮಂತತಃ।
ಹೈಮರಾಜತಕಾಂಸ್ಯಾನಾಂ ಭಾಜನಾನಾಂ ಚ ರಾಶಯಃ ॥ **4.50.34** ॥ 2012

ಅಗುರೂಣಾಂ ಚ ದಿವ್ಯಾನಾಂ ಚಂದನಾನಾಂ ಚ ಸಂಚಯಾನ್।
ಶುಚೀನ್ಯಭ್ಯವಹಾರಾಣಿ ಮೂಲಾನಿ ಚ ಫಲಾನಿ ಚ ॥ **4.50.35** ॥ 2013

ಮಹಾರ್ಹಾಣಿ ಚ ಯಾನಾನಿ ಮಧೂನಿ ರಸವಂತಿ ಚ।
ದಿವ್ಯಾನಾಮಂಬರಾಣಾಂ ಚ ಮಹಾರ್ಹಾಣಾಂ ಚ ಸಂಚಯಾನ್ ॥ **4.50.36** ॥ 2014

ಕಂಬಲಾನಾಂ ಚ ಚಿತ್ರಾಣಾಮಜಿನಾನಾಂ ಚ ಸಂಚಯಾನ್।
ತತ್ರ ತತ್ರ ಚ ವಿನ್ಯಸ್ತಾನ್ ದೀಪ್ತಾನ್ ವೈಶ್ವಾನರಪ್ರಭಾನ್ ॥ **4.50.37** ॥ 2015

ದದೃಶುರ್ವಾನರಾಃ ಶುಭ್ರಾಂಜಾತರೂಪಸ್ಯ ಸಂಚಯಾನ್।
ತತ್ರ ತತ್ರ ವಿಚಿನ್ವಂತೋ ಬಿಲೇ ತತ್ರ ಮಹಾಪ್ರಭಾಃ ॥ **4.50.38** ॥ 2016

ದದೃಶುರ್ವಾನರಾಃ ಶೂರಾಃ ಸ್ತ್ರಿಯಂ ಕಾಂಚಿದದೂರತಃ।
ತಾಂ ಚ ತೇ ದದೃಶುಸ್ತತ್ರ ಚೀರಕೃಷ್ಣಾಜಿನಾಂಬರಾಂ ॥ **4.50.39** ॥ 2017

ತಾಪಸೀಂ ನಿಯತಾಹಾರಾಂ ಜ್ವಲಂತೀಮಿವ ತೇಜಸಾ।
ವಿಸ್ಮಿತಾ ಹರಯಸ್ತತ್ರ ವ್ಯವತಿಷ್ಠಂತ ಸರ್ವಶಃ।
ಪಪ್ರಚ್ಛ ಹನುಮಾಂಸ್ತತ್ರ ಕಾಸಿ ತ್ವಂ ಕಸ್ಯ ವಾ ಬಿಲಂ ॥ **4.50.40** ॥ 2018

ತತೋ ಹನೂಮಾನ್ ಗಿರಿಸನ್ನಿಕಾಶಃ
ಕೃತಾಂಜಲಿಸ್ತಾಮಭಿವಾದ್ಯ ವೃದ್ಧಾಂ।
ಪಪ್ರಚ್ಛ ಕಾ ತ್ವಂ ಭವನಂ ಬಿಲಂ ಚ
ರತ್ನಾನಿ ಚೇಮಾನಿ ವದಸ್ವ ಕಸ್ಯ ॥ **4.50.41** ॥ 2019

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡೇ ಪಂಚಾಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಏಕಪಂಚಾಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಹನುಮತಾ ಪೃಷ್ಟಯಾ ತಾಪಸ್ಯಾ ಸ್ವಾತ್ಮನಸ್ತಸ್ಯ ದಿವ್ಯಸ್ಥಾನಸ್ಯ ಚ ಪರಿಚಯಂ ದತ್ತ್ವಾ ವಾನರಾಣಾಂ ಭೋಜನಾಯ ನಿಮಂತ್ರಣಂ

ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಹನುಮಾಂಸ್ತತ್ರ ಚೀರಕೃಷ್ಣಾಜಿನಾಂಬರಾಂ।
ಅಬ್ರವೀತ್ ತಾಂ ಮಹಾಭಾಗಾಂ ತಾಪಸೀಂ ಧರ್ಮಚಾರಿಣೀಂ ॥ **4.51.1** ॥ 2020

ಇದಂ ಪ್ರವಿಷ್ಟಾಃ ಸಹಸಾ ಬಿಲಂ ತಿಮಿರಸಂವೃತಂ।
ಕ್ಷುತ್ಪಿಪಾಸಾಪರಿಶ್ರಾಂತಾಃ ಪರಿಖಿನ್ನಾಶ್ಚ ಸರ್ವಶಃ ॥ **4.51.2** ॥ 2021

ಮಹದ್ ಧರಣ್ಯಾ ವಿವರಂ ಪ್ರವಿಷ್ಟಾಃ ಸ್ಮ ಪಿಪಾಸಿತಾಃ।
ಇಮಾಂಸ್ತ್ವೇವಂವಿಧಾನ್ ಭಾವಾನ್ ವಿವಿಧಾನದ್ಭುತೋಪಮಾನ್ ॥ **4.51.3** ॥ 2022

ದೃಷ್ಟ್ವಾ ವಯಂ ಪ್ರವ್ಯಥಿತಾಃ ಸಂಭ್ರಾಂತಾ ನಷ್ಟಚೇತಸಃ।
ಕಸ್ಯೈತೇ ಕಾಂಚನಾ ವೃಕ್ಷಾಸ್ತರುಣಾದಿತ್ಯಸನ್ನಿಭಾಃ ॥ **4.51.4** ॥ 2023

ಶುಚೀನ್ಯಭ್ಯವಹಾರಾಣಿ ಮೂಲಾನಿ ಚ ಫಲಾನಿ ಚ।
ಕಾಂಚನಾನಿ ವಿಮಾನಾನಿ ರಾಜತಾನಿ ಗೃಹಾಣಿ ಚ ॥ **4.51.5** ॥ 2024

ತಪನೀಯಗವಾಕ್ಷಾಣಿ ಮಣಿಜಾಲಾವೃತಾನಿ ಚ।
ಪುಷ್ಪಿತಾಃ ಫಲವಂತಶ್ಚ ಪುಣ್ಯಾಃ ಸುರಭಿಗಂಧಯಃ ॥ **4.51.6** ॥ 2025

ಇಮೇ ಜಾಂಬೂನದಮಯಾಃ ಪಾದಪಾಃ ಕಸ್ಯ ತೇಜಸಾ।
ಕಾಂಚನಾನಿ ಚ ಪದ್ಮಾನಿ ಜಾತಾನಿ ವಿಮಲೇ ಜಲೇ ॥ **4.51.7** ॥ 2026

ಕಥಂ ಮತ್ಸ್ಯಾಶ್ಚ ಸೌವರ್ಣಾ ದೃಶ್ಯಂತೇ ಸಹ ಕಚ್ಛಪೈಃ।
ಆತ್ಮನಸ್ತ್ವನುಭಾವಾದ್ ವಾ ಕಸ್ಯ ವೈತತ್ತಪೋಬಲಂ ॥ **4.51.8** ॥ 2027

ಅಜಾನತಾಂ ನಃ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಸರ್ವಮಾಖ್ಯಾತುಮರ್ಹಸಿ।
ಏವಮುಕ್ತಾ ಹನುಮತಾ ತಾಪಸೀ ಧರ್ಮಚಾರಿಣೀ ॥ **4.51.9** ॥ 2028

ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ಹನೂಮಂತಂ ಸರ್ವಭೂತಹಿತೇ ರತಾ।
ಮಯೋ ನಾಮ ಮಹಾತೇಜಾ ಮಾಯಾವೀ ವಾನರರ್ಷಭ ॥ **4.51.10** ॥ 2029

ತೇನೇದಂ ನಿರ್ಮಿತಂ ಸರ್ವಂ ಮಾಯಯಾ ಕಾಂಚನಂ ವನಂ।
ಪುರಾ ದಾನವಮುಖ್ಯಾನಾಂ ವಿಶ್ವಕರ್ಮಾ ಬಭೂವ ಹ ॥ **4.51.11** ॥ 2030

ಯೇನೇದಂ ಕಾಂಚನಂ ದಿವ್ಯಂ ನಿರ್ಮಿತಂ ಭವನೋತ್ತಮಂ।
ಸ ತು ವರ್ಷಸಹಸ್ರಾಣಿ ತಪಸ್ತಪ್ತ್ವಾ ಮಹದ್ವನೇ ॥ **4.51.12** ॥ 2031

ಪಿತಾಮಹಾದ್ ವರಂ ಲೇಭೇ ಸರ್ವಮೌಶನಸಂ ಧನಂ।
ವಿಧಾಯ ಸರ್ವಂ ಬಲವಾನ್ ಸರ್ವಕಾಮೇಶ್ವರಸ್ತದಾ ॥ **4.51.13** ॥ 2032

ಉವಾಸ ಸುಖಿತಃ ಕಾಲಂ ಕಂಚಿದಸ್ಮಿನ್ ಮಹಾವನೇ।
ತಮಪ್ಸರಸಿ ಹೇಮಾಯಾಂ ಸಕ್ತಂ ದಾನವಪುಂಗವಂ ॥ **4.51.14** ॥ 2033

ವಿಕ್ರಮ್ಯೈವಾಶನಿಂ ಗೃಹ್ಯ ಜಘಾನೇಶಃ ಪುರಂದರಃ।
ಇದಂ ಚ ಬ್ರಹ್ಮಣಾ ದತ್ತಂ ಹೇಮಾಯೈ ವನಮುತ್ತಮಂ ॥ **4.51.15** ॥ 2034

ಶಾಶ್ವತಃ ಕಾಮಭೋಗಶ್ಚ ಗೃಹಂ ಚೇದಂ ಹಿರಣ್ಮಯಂ।
ದುಹಿತಾ ಮೇರುಸಾವರ್ಣೇರಹಂ ತಸ್ಯಾಃ ಸ್ವಯಂಪ್ರಭಾ ॥ **4.51.16** ॥ 2035

ಇದಂ ರಕ್ಷಾಮಿ ಭವನಂ ಹೇಮಾಯಾ ವಾನರೋತ್ತಮ।
ಮಮ ಪ್ರಿಯಸಖೀ ಹೇಮಾ ನೃತ್ತಗೀತವಿಶಾರದಾ ॥ **4.51.17** ॥ 2036

ತಯಾದತ್ತವರಾ ಚಾಸ್ಮಿ ರಕ್ಷಾಮಿ ಭವನಂ ಮಹತ್।
ಕಿಂ ಕಾರ್ಯಂ ಕಸ್ಯ ವಾ ಹೇತೋಃ ಕಾಂತಾರಾಣಿ ಪ್ರಪದ್ಯಥ ॥ **4.51.18** ॥ 2037

ಕಥಂ ಚೇದಂ ವನಂ ದುರ್ಗಂ ಯುಷ್ಮಾಭಿರುಪಲಕ್ಷಿತಂ।
ಶುಚೀನ್ಯಭ್ಯವಹಾರಾಣಿ ಮೂಲಾನಿ ಚ ಫಲಾನಿ ಚ।
ಭುಕ್ತ್ವಾ ಪೀತ್ವಾ ಚ ಪಾನೀಯಂ ಸರ್ವಂ ಮೇ ವಕ್ತುಮರ್ಹಸಿ ॥ **4.51.19** ॥ 2038

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡೇ ಏಕಪಂಚಾಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ದ್ವಿಪಂಚಾಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಸ್ವಯಂಪ್ರಭಯಾ ಪೃಷ್ಟೈರ್ವಾನರೈಸ್ತಾಂ ಪ್ರತಿ ಸ್ವವೃತ್ತಾಂತಸ್ಯ ವರ್ಣನಂ ತಸ್ಯಾಃ ಪ್ರಭಾವೇಣ ಚ ಗುಹಾತೋ ಬಹಿರ್ನಿಷ್ಕ್ರಮ್ಯ ತೇಷಾಂ ಸಾಗರತಟೇ ಗಮನಂ

ಅಥ ತಾನಬ್ರವೀತ್ ಸರ್ವಾನ್ ವಿಶ್ರಾಂತಾನ್ ಹರಿಯೂಥಪಾನ್।
ಇದಂ ವಚನಮೇಕಾಗ್ರಾ ತಾಪಸೀ ಧರ್ಮಚಾರಿಣೀ ॥ **4.52.1** ॥ 2039

ವಾನರಾ ಯದಿ ವಃ ಖೇದಃ ಪ್ರಣಷ್ಟಃ ಫಲಭಕ್ಷಣಾತ್।
ಯದಿ ಚೈತನ್ಮಯಾ ಶ್ರಾವ್ಯಂ ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ತಾಂ ಕಥಾಂ ॥ **4.52.2** ॥ 2040

ತಸ್ಯಾಸ್ತದ್ ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಹನೂಮಾನ್ ಮಾರುತಾತ್ಮಜಃ।
ಆರ್ಜವೇನ ಯಥಾತತ್ತ್ವಮಾಖ್ಯಾತುಮುಪಚಕ್ರಮೇ ॥ **4.52.3** ॥ 2041

ರಾಜಾ ಸರ್ವಸ್ಯ ಲೋಕಸ್ಯ ಮಹೇಂದ್ರವರುಣೋಪಮಃ।
ರಾಮೋ ದಾಶರಥಿಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಪ್ರವಿಷ್ಟೋ ದಂಡಕಾವನಂ ॥ **4.52.4** ॥ 2042

ಲಕ್ಷ್ಮಣೇನ ಸಹ ಭ್ರಾತ್ರಾ ವೈದೇಹ್ಯಾ ಸಹ ಭಾರ್ಯಯಾ।
ತಸ್ಯ ಭಾರ್ಯಾ ಜನಸ್ಥಾನಾದ್ ರಾವಣೇನ ಹೃತಾ ಬಲಾತ್ ॥ **4.52.5** ॥ 2043

ವೀರಸ್ತಸ್ಯ ಸಖಾ ರಾಜ್ಞಃ ಸುಗ್ರೀವೋ ನಾಮ ವಾನರಃ।
ರಾಜಾ ವಾನರಮುಖ್ಯಾನಾಂ ಯೇನ ಪ್ರಸ್ಥಾಪಿತಾ ವಯಂ ॥ **4.52.6** ॥ 2044

ಅಗಸ್ತ್ಯಚರಿತಾಮಾಶಾಂ ದಕ್ಷಿಣಾಂ ಯಮರಕ್ಷಿತಾಂ।
ಸಹೈಭಿರ್ವಾನರೈರ್ಮುಖ್ಯೈರಂಗದಪ್ರಮುಖೈರ್ವಯಂ ॥ **4.52.7** ॥ 2045

ರಾವಣಂ ಸಹಿತಾಃ ಸರ್ವೇ ರಾಕ್ಷಸಂ ಕಾಮರೂಪಿಣಂ।
ಸೀತಯಾ ಸಹ ವೈದೇಹ್ಯಾ ಮಾರ್ಗಧ್ವಮಿತಿ ಚೋದಿತಾಃ ॥ **4.52.8** ॥ 2046

ವಿಚಿತ್ಯ ತು ವನಂ ಸರ್ವಂ ಸಮುದ್ರಂ ದಕ್ಷಿಣಾಂ ದಿಶಂ।
ವಯಂ ಬುಭುಕ್ಷಿತಾಃ ಸರ್ವೇ ವೃಕ್ಷಮೂಲಮುಪಾಶ್ರಿತಾಃ ॥ **4.52.9** ॥ 2047

ವಿವರ್ಣವದನಾಃ ಸರ್ವೇ ಸರ್ವೇ ಧ್ಯಾನಪರಾಯಣಾಃ।
ನಾಧಿಗಚ್ಛಾಮಹೇ ಪಾರಂ ಮಗ್ನಾಶ್ಚಿಂತಾಮಹಾರ್ಣವೇ ॥ **4.52.10** ॥ 2048

ಚಾರಯಂತಸ್ತತಶ್ಚಕ್ಷುರ್ದೃಷ್ಟವಂತೋ ಮಹದ್ ಬಿಲಂ।
ಲತಾಪಾದಪಸಂಛನ್ನಂ ತಿಮಿರೇಣ ಸಮಾವೃತಂ ॥ **4.52.11** ॥ 2049

ಅಸ್ಮಾದ್ಧಂಸಾ ಜಲಕ್ಲಿನ್ನಾಃ ಪಕ್ಷೈಃ ಸಲಿಲರೇಣುಭಿಃ।
ಕುರರಾಃ ಸಾರಸಾಶ್ಚೈವ ನಿಷ್ಪತಂತಿ ಪತತ್ರಿಣಃ ॥ **4.52.12** ॥ 2050

ಸಾಧ್ವತ್ರ ಪ್ರವಿಶಾಮೇತಿ ಮಯಾ ತೂಕ್ತಾಃ ಪ್ಲವಂಗಮಾಃ।
ತೇಷಾಮಪಿ ಹಿ ಸರ್ವೇಷಾಮನುಮಾನಮುಪಾಗತಂ ॥ **4.52.13** ॥ 2051

ಅಸ್ಮಿನ್ ನಿಪತಿತಾಃ ಸರ್ವೇಽಪ್ಯಥ ಕಾರ್ಯತ್ವರಾನ್ವಿತಾಃ।
ತತೋ ಗಾಢಂ ನಿಪತಿತಾ ಗೃಹ್ಯ ಹಸ್ತೈಃ ಪರಸ್ಪರಂ ॥ **4.52.14** ॥ 2052

ಇದಂ ಪ್ರವಿಷ್ಟಾಃ ಸಹಸಾ ಬಿಲಂ ತಿಮಿರಸಂವೃತಂ।
ಏತನ್ನಃ ಕಾರ್ಯಮೇತೇನ ಕೃತ್ಯೇನ ವಯಮಾಗತಾಃ ॥ **4.52.15** ॥ 2053

ತ್ವಾಂ ಚೈವೋಪಗತಾಃ ಸರ್ವೇ ಪರಿದ್ಯೂನಾ ಬುಭುಕ್ಷಿತಾಃ।
ಆತಿಥ್ಯಧರ್ಮದತ್ತಾನಿ ಮೂಲಾನಿ ಚ ಫಲಾನಿ ಚ ॥ **4.52.16** ॥ 2054

ಅಸ್ಮಾಭಿರುಪಯುಕ್ತಾನಿ ಬುಭುಕ್ಷಾಪರಿಪೀಡಿತೈಃ।
ಯತ್ ತ್ವಯಾ ರಕ್ಷಿತಾಃ ಸರ್ವೇ ಮ್ರಿಯಮಾಣಾ ಬುಭುಕ್ಷಯಾ ॥ **4.52.17** ॥ 2055

ಬ್ರೂಹಿ ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರಾರ್ಥಂ ಕಿಂ ತೇ ಕುರ್ವಂತು ವಾನರಾಃ।
ಏವಮುಕ್ತಾ ತು ಸರ್ವಜ್ಞಾ ವಾನರೈಸ್ತೈಃ ಸ್ವಯಂಪ್ರಭಾ ॥ **4.52.18** ॥ 2056

ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ತತಃ ಸರ್ವಾನಿದಂ ವಾನರಯೂಥಪಾನ್।
ಸರ್ವೇಷಾಂ ಪರಿತುಷ್ಟಾಸ್ಮಿ ವಾನರಾಣಾಂ ತರಸ್ವಿನಾಂ ॥ **4.52.19** ॥ 2057

ಚರಂತ್ಯಾ ಮಮ ಧರ್ಮೇಣ ನ ಕಾರ್ಯಮಿಹ ಕೇನಚಿತ್।
ಏವಮುಕ್ತಃ ಶುಭಂ ವಾಕ್ಯಂ ತಾಪಸ್ಯಾ ಧರ್ಮಸಂಹಿತಂ ॥ **4.52.20** ॥ 2058

ಉವಾಚ ಹನುಮಾನ್ ವಾಕ್ಯಂ ತಾಮನಿಂದಿತಲೋಚನಾಂ।
ಶರಣಂ ತ್ವಾಂ ಪ್ರಪನ್ನಾಃ ಸ್ಮಃ ಸರ್ವೇ ವೈ ಧರ್ಮಚಾರಿಣೀಂ ॥ **4.52.21** ॥ 2059

ಯಃ ಕೃತಃ ಸಮಯೋಽಸ್ಮಾಸು ಸುಗ್ರೀವೇಣ ಮಹಾತ್ಮನಾ।
ಸ ತು ಕಾಲೋ ವ್ಯತಿಕ್ರಾಂತೋ ಬಿಲೇ ಚ ಪರಿವರ್ತತಾಂ ॥ **4.52.22** ॥ 2060

ಸಾ ತ್ವಮಸ್ಮಾದ್ ಬಿಲಾದಸ್ಮಾನುತ್ತಾರಯಿತುಮರ್ಹಸಿ।
ತಸ್ಮಾತ್ ಸುಗ್ರೀವವಚನಾದತಿಕ್ರಾಂತಾನ್ ಗತಾಯುಷಃ ॥ **4.52.23** ॥ 2061

ತ್ರಾತುಮರ್ಹಸಿ ನಃ ಸರ್ವಾನ್ ಸುಗ್ರೀವಭಯಶಂಕಿತಾನ್।
ಮಹಚ್ಚ ಕಾರ್ಯಮಸ್ಮಾಭಿಃ ಕರ್ತವ್ಯಂ ಧರ್ಮಚಾರಿಣಿ ॥ **4.52.24** ॥ 2062

ತಚ್ಚಾಪಿ ನ ಕೃತಂ ಕಾರ್ಯಮಸ್ಮಾಭಿರಿಹ ವಾಸಿಭಿಃ।
ಏವಮುಕ್ತಾ ಹನುಮತಾ ತಾಪಸೀ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **4.52.25** ॥ 2063

ಜೀವತಾ ದುಷ್ಕರಂ ಮನ್ಯೇ ಪ್ರವಿಷ್ಟೇನ ನಿವರ್ತಿತುಂ।
ತಪಸಃ ಸುಪ್ರಭಾವೇಣ ನಿಯಮೋಪಾರ್ಜಿತೇನ ಚ ॥ **4.52.26** ॥ 2064

ಸರ್ವಾನೇವ ಬಿಲಾದಸ್ಮಾತ್ ತಾರಯಿಷ್ಯಾಮಿ ವಾನರಾನ್।
ನಿಮೀಲಯತ ಚಕ್ಷೂಂಷಿ ಸರ್ವೇ ವಾನರಪುಂಗವಾಃ ॥ **4.52.27** ॥ 2065

ನಹಿ ನಿಷ್ಕ್ರಮಿತುಂ ಶಕ್ಯಮನಿಮೀಲಿತಲೋಚನೈಃ।
ತತೋ ನಿಮೀಲಿತಾಃ ಸರ್ವೇ ಸುಕುಮಾರಾಂಗುಲೈಃ ಕರೈಃ ॥ **4.52.28** ॥ 2066

ಸಹಸಾ ಪಿದಧುರ್ದೃಷ್ಟಿಂ ಹೃಷ್ಟಾ ಗಮನಕಾಂಕ್ಷಯಾ।
ವಾನರಾಸ್ತು ಮಹಾತ್ಮಾನೋ ಹಸ್ತರುದ್ಧಮುಖಾಸ್ತದಾ ॥ **4.52.29** ॥ 2067

ನಿಮೇಷಾಂತರಮಾತ್ರೇಣ ಬಿಲಾದುತ್ತಾರಿತಾಸ್ತಯಾ।
ಉವಾಚ ಸರ್ವಾಂಸ್ತಾಂಸ್ತತ್ರ ತಾಪಸೀ ಧರ್ಮಚಾರಿಣೀ ॥ **4.52.30** ॥ 2068

ನಿಃಸೃತಾನ್ ವಿಷಮಾತ್ ತಸ್ಮಾತ್ ಸಮಾಶ್ವಾಸ್ಯೇದಮಬ್ರವೀತ್।
ಏಷ ವಿಂಧ್ಯೋ ಗಿರಿಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ ನಾನಾದ್ರುಮಲತಾಯುತಃ ॥ **4.52.31** ॥ 2069

ಏಷ ಪ್ರಸ್ರವಣಃ ಶೈಲಃ ಸಾಗರೋಽಯಂ ಮಹೋದಧಿಃ।
ಸ್ವಸ್ತಿ ವೋಽಸ್ತು ಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ಭವನಂ ವಾನರರ್ಷಭಾಃ।
ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ತದ್ ಬಿಲಂ ಶ್ರೀಮತ್ ಪ್ರವಿವೇಶ ಸ್ವಯಂಪ್ರಭಾ ॥ **4.52.32** ॥ 2070

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡೇ ದ್ವಿಪಂಚಾಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ತ್ರಿಪಂಚಾಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ನಿವರ್ತನಾಯ ನಿಯತಮವಧಿಮತೀತ್ಯಾಪಿ ಕಾರ್ಯಸ್ಯಾಸಾಧನಾತ್
ಸುಗ್ರೀವಸ್ಯೋಗ್ರದಂಡತೋ ವಿಭ್ಯತಾಮಂಗದಪ್ರಭೃತೀನಾಂ
ಕಪೀನಾಮುಪೋಷ್ಯ ಪ್ರಾಣಾನ್ ಪರಿತ್ಯಕ್ತುಂ ನಿಶ್ಚಯಃ

ತತಸ್ತೇ ದದೃಶುಘೋರ್ಮಿರಂ ಸಾಗರಂ ವರುಣಾಲಯಂ।
ಅಪಾರಮಭಿಗರ್ಜಂತಂ ಘೋರೈರೂರ್ಮಿಭಿರಾಕುಲಂ ॥ **4.53.1** ॥ 2071

ಮಯಸ್ಯ ಮಾಯಾವಿಹಿತಂ ಗಿರಿದುರ್ಗಂ ವಿಚಿನ್ವತಾಂ।
ತೇಷಾಂ ಮಾಸೋ ವ್ಯತಿಕ್ರಾಂತೋ ಯೋ ರಾಜ್ಞಾ ಸಮಯಃ ಕೃತಃ ॥ **4.53.2** ॥ 2072

ವಿಂಧ್ಯಸ್ಯ ತು ಗಿರೇಃ ಪಾದೇ ಸಂಪ್ರಪುಷ್ಪಿತಪಾದಪೇ।
ಉಪವಿಶ್ಯ ಮಹಾತ್ಮಾನಶ್ಚಿಂತಾಮಾಪೇದಿರೇ ತದಾ ॥ **4.53.3** ॥ 2073

ತತಃ ಪುಷ್ಪಾತಿಭಾರಾಗ್ರಾನ್ ಲತಾಶತಸಮಾವೃತಾನ್।
ದ್ರುಮಾನ್ ವಾಸಂತಿಕಾನ್ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಬಭೂವುರ್ಭಯಶಂಕಿತಾಃ ॥ **4.53.4** ॥ 2074

ತೇ ವಸಂತಮನುಪ್ರಾಪ್ತಂ ಪ್ರತಿವೇದ್ಯ ಪರಸ್ಪರಂ।
ನಷ್ಟಸಂದೇಶಕಾಲಾರ್ಥಾ ನಿಪೇತುರ್ಧರಣೀತಲೇ ॥ **4.53.5** ॥ 2075

ತತಸ್ತಾನ್ ಕಪಿವೃದ್ಧಾಂಶ್ಚ ಶಿಷ್ಟಾಂಶ್ಚೈವ ವನೌಕಸಃ।
ವಾಚಾ ಮಧುರಯಾऽऽಭಾಷ್ಯ ಯಥಾವದನುಮಾನ್ಯ ಚ ॥ **4.53.6** ॥ 2076

ಸ ತು ಸಿಂಹವೃಷಸ್ಕಂಧಃ ಪೀನಾಯತಭುಜಃ ಕಪಿಃ।
ಯುವರಾಜೋ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ ಅಂಗದೋ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **4.53.7** ॥ 2077

ಶಾಸನಾತ್ ಕಪಿರಾಜಸ್ಯ ವಯಂ ಸರ್ವೇ ವಿನಿರ್ಗತಾಃ।
ಮಾಸಃ ಪೂರ್ಣೋ ಬಿಲಸ್ಥಾನಾಂ ಹರಯಃ ಕಿಂ ನ ಬುಧ್ಯತ ॥ **4.53.8** ॥ 2078

ವಯಮಾಶ್ವಯುಜೇ ಮಾಸಿ ಕಾಲಸಂಖ್ಯಾವ್ಯವಸ್ಥಿತಾಃ।
ಪ್ರಸ್ಥಿತಾಃ ಸೋಽಪಿಚಾತೀತಃ ಕಿಮತಃ ಕಾರ್ಯಮುತ್ತರಂ ॥ **4.53.9** ॥ 2079

ಭವಂತಃ ಪ್ರತ್ಯಯಂ ಪ್ರಾಪ್ತಾ ನೀತಿಮಾರ್ಗವಿಶಾರದಾಃ।
ಹಿತೇಷ್ವಭಿರತಾ ಭರ್ತುರ್ನಿಸೃಷ್ಟಾಃ ಸರ್ವಕರ್ಮಸು ॥ **4.53.10** ॥ 2080

ಕರ್ಮಸ್ವಪ್ರತಿಮಾಃ ಸರ್ವೇ ದಿಕ್ಷು ವಿಶ್ರುತಪೌರುಷಾಃ।
ಮಾಂ ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯ ನಿರ್ಯಾತಾಃ ಪಿಂಗಾಕ್ಷಪ್ರತಿಚೋದಿತಾಃ ॥ **4.53.11** ॥ 2081

ಇದಾನೀಮಕೃತಾರ್ಥಾನಾಂ ಮರ್ತವ್ಯಂ ನಾತ್ರ ಸಂಶಯಃ।
ಹರಿರಾಜಸ್ಯ ಸಂದೇಶಮಕೃತ್ವಾ ಕಃ ಸುಖೀ ಭವೇತ್ ॥ **4.53.12** ॥ 2082

ಅಸ್ಮಿನ್ನತೀತೇ ಕಾಲೇ ತು ಸುಗ್ರೀವೇಣ ಕೃತೇ ಸ್ವಯಂ।
ಪ್ರಾಯೋಪವೇಶನಂ ಯುಕ್ತಂ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಚ ವನೌಕಸಾಂ ॥ **4.53.13** ॥ 2083

ತೀಕ್ಷ್ಣಃ ಪ್ರಕೃತ್ಯಾ ಸುಗ್ರೀವಃ ಸ್ವಾಮಿಭಾವೇ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಃ।
ನ ಕ್ಷಮಿಷ್ಯತಿ ನಃ ಸರ್ವಾನಪರಾಧಕೃತೋ ಗತಾನ್ ॥ **4.53.14** ॥ 2084

ಅಪ್ರವೃತ್ತೌ ಚ ಸೀತಾಯಾಃ ಪಾಪಮೇವ ಕರಿಷ್ಯತಿ।
ತಸ್ಮಾತ್ ಕ್ಷಮಮಿಹಾದ್ಯೈವ ಗಂತುಂ ಪ್ರಾಯೋಪವೇಶನಂ ॥ **4.53.15** ॥ 2085

ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಪುತ್ರಾಂಶ್ಚ ದಾರಾಂಶ್ಚ ಧನಾನಿ ಚ ಗೃಹಾಣಿ ಚ।
ಧ್ರುವಂ ನೋ ಹಿಂಸತೇ ರಾಜಾ ಸರ್ವಾನ್ ಪ್ರತಿಗತಾನಿತಃ ॥ **4.53.16** ॥ 2086

ವಧೇನಾಪ್ರತಿರೂಪೇಣ ಶ್ರೇಯಾನ್ ಮೃತ್ಯುರಿಹೈವ ನಃ।
ನ ಚಾಹಂ ಯೌವರಾಜ್ಯೇನ ಸುಗ್ರೀವೇಣಾಭಿಷೇಚಿತಃ ॥ **4.53.17** ॥ 2087

ನರೇಂದ್ರೇಣಾಭಿಷಿಕ್ತೋಽಸ್ಮಿ ರಾಮೇಣಾಕ್ಲಿಷ್ಟಕರ್ಮಣಾ।
ಸ ಪೂರ್ವಂ ಬದ್ಧವೈರೋ ಮಾಂ ರಾಜಾ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ವ್ಯತಿಕ್ರಮಂ ॥ **4.53.18** ॥ 2088

ಘಾತಯಿಷ್ಯತಿ ದಂಡೇನ ತೀಕ್ಷ್ಣೇನ ಕೃತನಿಶ್ಚಯಃ।
ಕಿಂ ಮೇ ಸುಹದ್ಭಿರ್ವ್ಯಸನಂ ಪಶ್ಯದ್ಭಿರ್ಜೀವಿತಾಂತರೇ।
ಇಹೈವ ಪ್ರಾಯಮಾಸಿಷ್ಯೇ ಪುಣ್ಯೇ ಸಾಗರರೋಧಸಿ ॥ **4.53.19** ॥ 2089

ಏತಚ್ಛ್ರುತ್ವಾ ಕುಮಾರೇಣ ಯುವರಾಜೇನ ಭಾಷಿತಂ।
ಸರ್ವೇ ತೇ ವಾನರಶ್ರೇಷ್ಠಾಃ ಕರುಣಂ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರುವನ್ ॥ **4.53.20** ॥ 2090

ತೀಕ್ಷ್ಣಃ ಪ್ರಕೃತ್ಯಾ ಸುಗ್ರೀವಃ ಪ್ರಿಯಾರಕ್ತಶ್ಚ ರಾಘವಃ।
ಸಮೀಕ್ಷ್ಯಾಕೃತಕಾರ್ಯಾಂಸ್ತು ತಸ್ಮಿಂಶ್ಚ ಸಮಯೇ ಗತೇ ॥ **4.53.21** ॥ 2091

ಅದೃಷ್ಟಾಯಾಂ ಚ ವೈದೇಹ್ಯಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಚೈವ ಸಮಾಗತಾನ್।
ರಾಘವಪ್ರಿಯಕಾಮಾಯ ಘಾತಯಿಷ್ಯತ್ಯಸಂಶಯಂ ॥ **4.53.22** ॥ 2092

ನ ಕ್ಷಮಂ ಚಾಪರಾದ್ಧಾನಾಂ ಗಮನಂ ಸ್ವಾಮಿಪಾರ್ಶ್ವತಃ।
ಪ್ರಧಾನಭೂತಾಶ್ಚ ವಯಂ ಸುಗ್ರೀವಸ್ಯ ಸಮಾಗತಾಃ ॥ **4.53.23** ॥ 2093

ಇಹೈವ ಸೀತಾಮನ್ವೀಕ್ಷ್ಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿಮುಪಲಭ್ಯ ವಾ।
ನೋ ಚೇದ್ ಗಚ್ಛಾಮ ತಂ ವೀರಂ ಗಮಿಷ್ಯಾಮೋ ಯಮಕ್ಷಯಂ ॥ **4.53.24** ॥ 2094

ಪ್ಲವಂಗಮಾನಾಂ ತು ಭಯಾರ್ದಿತಾನಾಂ
ಶ್ರುತ್ವಾ ವಚಸ್ತಾರ ಇದಂ ಬಭಾಷೇ।
ಅಲಂ ವಿಷಾದೇನ ಬಿಲಂ ಪ್ರವಿಶ್ಯ
ವಸಾಮ ಸರ್ವೇ ಯದಿ ರೋಚತೇ ವಃ ॥ **4.53.25** ॥ 2095

ಇದಂ ಹಿ ಮಾಯಾವಿಹಿತಂ ಸುದುರ್ಗಮಂ
ಪ್ರಭೂತವೃಕ್ಷೋದಕಭೋಜ್ಯಪೇಯಕಂ।
ಇಹಾಸ್ತಿ ನೋ ನೈವ ಭಯಂ ಪುರಂದರಾ -
ನ್ನ ರಾಘವಾದ್ ವಾನರರಾಜತೋಽಪಿ ವಾ ॥ **4.53.26** ॥ 2096

ಶ್ರುತ್ವಾಂಗದಸ್ಯಾಪಿ ವಚೋಽನುಕೂಲ -
ಮೂಚುಶ್ಚ ಸರ್ವೇ ಹರಯಃ ಪ್ರತೀತಾಃ।
ಯಥಾ ನ ಹನ್ಯೇಮ ತಥಾ ವಿಧಾನ -
ಮಸಕ್ತಮದ್ಯೈವ ವಿಧೀಯತಾಂ ನಃ ॥ **4.53.27** ॥ 2097

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡೇ ತ್ರಿಪಂಚಾಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಚತುಃಪಂಚಾಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಭೇದನೀತ್ಯಾ ವಾನರಾನ್ ಸ್ವಪಕ್ಷೇ ಸಮಾನೀಯ ಹನುಮತಾಂಗದಸ್ಯಾತ್ಮನಾ ಸಹ ಚಲಿತುಂ ಪ್ರಬೋಧನಂ

ತಥಾ ಬ್ರುವತಿ ತಾರೇ ತು ತಾರಾಧಿಪತಿವರ್ಚಸಿ।
ಅಥ ಮೇನೇ ಹೃತಂ ರಾಜ್ಯಂ ಹನೂಮಾನಂಗದೇನ ತತ್ ॥ **4.54.1** ॥ 2098

ಬುದ್ಧ್ಯಾ ಹ್ಯಷ್ಟಾಂಗಯಾ ಯುಕ್ತಂ ಚತುರ್ಬಲಸಮನ್ವಿತಂ।
ಚತುರ್ದಶಗುಣಂ ಮೇನೇ ಹನೂಮಾನ್ ವಾಲಿನಃ ಸುತಂ ॥ **4.54.2** ॥ 2099

ಆಪೂರ್ಯಮಾಣಂ ಶಶ್ವಚ್ಚ ತೇಜೋಬಲಪರಾಕ್ರಮೈಃ।
ಶಶಿನಂ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷಾದೌ ವರ್ಧಮಾನಮಿವ ಶ್ರಿಯಾ ॥ **4.54.3** ॥ 2100

ಬೃಹಸ್ಪತಿಸಮಂ ಬುದ್ಧ್ಯಾ ವಿಕ್ರಮೇ ಸದೃಶಂ ಪಿತುಃ।
ಶುಶ್ರೂಷಮಾಣಂ ತಾರಸ್ಯ ಶುಕ್ರಸ್ಯೇವ ಪುರಂದರಂ ॥ **4.54.4** ॥ 2101

ಭರ್ತುರರ್ಥೇ ಪರಿಶ್ರಾಂತಂ ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರವಿಶಾರದಃ।
ಅಭಿಸಂಧಾತುಮಾರೇಭೇ ಹನೂಮಾನಂಗದಂ ತತಃ ॥ **4.54.5** ॥ 2102

ಸ ಚತುರ್ಣಾಮುಪಾಯಾನಾಂ ತೃತೀಯಮುಪವರ್ಣಯನ್।
ಭೇದಯಾಮಾಸ ತಾನ್ ಸರ್ವಾನ್ ವಾನರಾನ್ ವಾಕ್ಯಸಂಪದಾ ॥ **4.54.6** ॥ 2103

ತೇಷು ಸರ್ವೇಷು ಭಿನ್ನೇಷು ತತೋಽಭೀಷಯದಂಗದಂ।
ಭೀಷಣೈರ್ವಿವಿಧೈರ್ವಾಕ್ಯೈಃ ಕೋಪೋಪಾಯಸಮನ್ವಿತೈಃ ॥ **4.54.7** ॥ 2104

ತ್ವಂ ಸಮರ್ಥತರಃ ಪಿತ್ರಾ ಯುದ್ಧೇ ತಾರೇಯ ವೈ ಧ್ರುವಂ।
ದೃಢಂ ಧಾರಯಿತುಂ ಶಕ್ತಃ ಕಪಿರಾಜ್ಯಂ ಯಥಾ ಪಿತಾ ॥ **4.54.8** ॥ 2105

ನಿತ್ಯಮಸ್ಥಿರಚಿತ್ತಾ ಹಿ ಕಪಯೋ ಹರಿಪುಂಗವ।
ನಾಜ್ಞಾಪ್ಯಂ ವಿಷಹಿಷ್ಯಂತಿ ಪುತ್ರದಾರಂ ವಿನಾ ತ್ವಯಾ ॥ **4.54.9** ॥ 2106

ತ್ವಾಂ ನೈತೇ ಹ್ಯನುರಂಜೇಯುಃ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಂ ಪ್ರವದಾಮಿ ತೇ।
ಯಥಾಯಂ ಜಾಂಬವಾನ್ ನೀಲಃ ಸುಹೋತ್ರಶ್ಚ ಮಹಾಕಪಿಃ ॥ **4.54.10** ॥ 2107

ನಹ್ಯಹಂ ತೇ ಇಮೇ ಸರ್ವೇ ಸಾಮದಾನಾದಿಭಿರ್ಗುಣೈಃ।
ದಂಡೇನ ನ ತ್ವಯಾ ಶಕ್ಯಾಃ ಸುಗ್ರೀವಾದಪಕರ್ಷಿತುಂ ॥ **4.54.11** ॥ 2108

ವಿಗೃಹ್ಯಾಸನಮಪ್ಯಾಹರ್ದುರ್ಬಲೇನ ಬಲೀಯಸಾ।
ಆತ್ಮರಕ್ಷಾಕರಸ್ತಸ್ಮಾನ್ನ ವಿಗೃಹ್ಣೀತ ದುರ್ಬಲಃ ॥ **4.54.12** ॥ 2109

ಯಾಂ ಚೇಮಾಂ ಮನ್ಯಸೇ ಧಾತ್ರೀಮೇತದ್ ಬಿಲಮಿತಿ ಶ್ರುತಂ।
ಏತಲ್ಲಕ್ಷ್ಮಣಬಾಣಾನಾಮೀಷತ್ ಕಾರ್ಯಂ ವಿದಾರಣಂ ॥ **4.54.13** ॥ 2110

ಸ್ವಲ್ಪಂ ಹಿ ಕೃತಮಿಂದ್ರೇಣ ಕ್ಷಿಪತಾ ಹ್ಯಶನಿಂ ಪುರಾ।
ಲಕ್ಷ್ಮಣೋ ನಿಶಿತೈರ್ಬಾಣೈರ್ಭಿಂದ್ಯಾತ್ ಪತ್ರಪುಟಂ ಯಥಾ ॥ **4.54.14** ॥ 2111

ಲಕ್ಷ್ಮಣಸ್ಯ ಚ ನಾರಾಚಾ ಬಹವಃ ಸಂತಿ ತದ್ವಿಧಾಃ।
ವಜ್ರಾಶನಿಸಮಸ್ಪರ್ಶಾ ಗಿರೀಣಾಮಪಿ ದಾರಕಾಃ ॥ **4.54.15** ॥ 2112

ಅವಸ್ಥಾನಂ ಯದೈವ ತ್ವಮಾಸಿಷ್ಯಸಿ ಪರಂತಪ।
ತದೈವ ಹರಯಃ ಸರ್ವೇ ತ್ಯಕ್ಷ್ಯಂತಿ ಕೃತನಿಶ್ಚಯಾಃ ॥ **4.54.16** ॥ 2113

ಸ್ಮರಂತಃ ಪುತ್ರದಾರಾಣಾಂ ನಿತ್ಯೋದ್ವಿಗ್ನಾ ಬುಭುಕ್ಷಿತಾಃ।
ಖೇದಿತಾ ದುಃಖಶಯ್ಯಾಭಿಸ್ತ್ವಾಂ ಕರಿಷ್ಯಂತಿ ಪೃಷ್ಠತಃ ॥ **4.54.17** ॥ 2114

ಸ ತ್ವಂ ಹೀನಃ ಸುಹೃದ್ಭಿಶ್ಚ ಹಿತಕಾಮೈಶ್ಚ ಬಂಧುಭಿಃ।
ತೃಣಾದಪಿ ಭೃಶೋದ್ವಿಗ್ನಃ ಸ್ಪಂದಮಾನಾದ್ ಭವಿಷ್ಯಸಿ ॥ **4.54.18** ॥ 2115

ನ ಚ ಜಾತು ನ ಹಿಂಸ್ಯುಸ್ತ್ವಾಂ ಘೋರಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣಸಾಯಕಾಃ।
ಅಪವೃತ್ತಂ ಜಿಘಾಂಸಂತೋ ಮಹಾವೇಗಾ ದುರಾಸದಾಃ ॥ **4.54.19** ॥ 2116

ಅಸ್ಮಾಭಿಸ್ತು ಗತಂ ಸಾರ್ಧಂ ವಿನೀತವದುಪಸ್ಥಿತಂ।
ಆನುಪೂರ್ವ್ಯಾತ್ತು ಸುಗ್ರೀವೋ ರಾಜ್ಯೇ ತ್ವಾಂ ಸ್ಥಾಪಯಿಷ್ಯತಿ ॥ **4.54.20** ॥ 2117

ಧರ್ಮರಾಜಃ ಪಿತೃವ್ಯಸ್ತೇ ಪ್ರೀತಿಕಾಮೋ ದೃಢವ್ರತಃ।
ಶುಚಿಃ ಸತ್ಯಪ್ರತಿಜ್ಞಶ್ಚ ಸ ತ್ವಾಂ ಜಾತು ನ ನಾಶಯೇತ್ ॥ **4.54.21** ॥ 2118

ಪ್ರಿಯಕಾಮಶ್ಚ ತೇ ಮಾತುಸ್ತದರ್ಥಂ ಚಾಸ್ಯ ಜೀವಿತಂ।
ತಸ್ಯಾಪತ್ಯಂ ಚ ನಾಸ್ತ್ಯನ್ಯತ್ ತಸ್ಮಾದಂಗದ ಗಮ್ಯತಾಂ ॥ **4.54.22** ॥ 2119

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡೇ ಚತುಃಪಂಚಾಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಪಂಚಪಂಚಾಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಅಂಗದಸಹಿತಾನಾಂ ವಾನರಾಣಾಂ ಪ್ರಾಯೋಪವೇಶನಂ

ಶ್ರುತ್ವಾ ಹನುಮತೋ ವಾಕ್ಯಂ ಪ್ರಶ್ರಿತಂ ಧರ್ಮಸಂಹಿತಂ।
ಸ್ವಾಮಿಸತ್ಕಾರಸಂಯುಕ್ತಮಂಗದೋ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **4.55.1** ॥ 2120

ಸ್ಥೈರ್ಯಮಾತ್ಮಮನಃಶೌಚಮಾನೃಶಂಸ್ಯಮಥಾರ್ಜವಂ।
ವಿಕ್ರಮಶ್ಚೈವ ಧೈರ್ಯಂ ಚ ಸುಗ್ರೀವೇ ನೋಪಪದ್ಯತೇ ॥ **4.55.2** ॥ 2121

ಭ್ರಾತುರ್ಜ್ಯೇಷ್ಠಸ್ಯ ಯೋ ಭಾರ್ಯಾಂ ಜೀವತೋ ಮಹಿಷೀಂ ಪ್ರಿಯಾಂ।
ಧರ್ಮೇಣ ಮಾತರಂ ಯಸ್ತು ಸ್ವೀಕರೋತಿ ಜುಗುಪ್ಸಿತಃ ॥ **4.55.3** ॥ 2122

ಕಥಂ ಸ ಧರ್ಮಂ ಜಾನೀತೇ ಯೇನ ಭ್ರಾತ್ರಾ ದುರಾತ್ಮನಾ।
ಯುದ್ಧಾಯಾಭಿನಿಯುಕ್ತೇನ ಬಿಲಸ್ಯ ಪಿಹಿತಂ ಮುಖಂ ॥ **4.55.4** ॥ 2123

ಸತ್ಯಾತ್ ಪಾಣಿಗೃಹೀತಶ್ಚ ಕೃತಕರ್ಮಾ ಮಹಾಯಶಾಃ।
ವಿಸ್ಮೃತೋ ರಾಘವೋ ಯೇನ ಸ ಕಸ್ಯ ಸುಕೃತಂ ಸ್ಮರೇತ್ ॥ **4.55.5** ॥ 2124

ಲಕ್ಷ್ಮಣಸ್ಯ ಭಯೇನೇಹ ನಾಧರ್ಮಭಯಭೀರುಣಾ।
ಆದಿಷ್ಟಾ ಮಾರ್ಗಿತುಂ ಸೀತಾ ಧರ್ಮಸ್ತಸ್ಮಿನ್ ಕಥಂ ಭವೇತ್ ॥ **4.55.6** ॥ 2125

ತಸ್ಮಿನ್ ಪಾಪೇ ಕೃತಘ್ನೇ ತು ಸ್ಮೃತಿಭಿನ್ನೇ ಚಲಾತ್ಮನಿ।
ಆರ್ಯಃ ಕೋ ವಿಶ್ವಸೇಜ್ಜಾತು ತತ್ಕುಲೀನೋ ವಿಶೇಷತಃ ॥ **4.55.7** ॥ 2126

ರಾಜ್ಯೇ ಪುತ್ರಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪ್ಯಃ ಸಗುಣೋ ನಿರ್ಗುಣೋಽಪಿ ವಾ।
ಕಥಂ ಶತ್ರುಕುಲೀನಂ ಮಾಂ ಸುಗ್ರೀವೋ ಜೀವಯಿಷ್ಯತಿ ॥ **4.55.8** ॥ 2127

ಭಿನ್ನಮಂತ್ರೋಽಪರಾದ್ಧಶ್ಚ ಭಿನ್ನಶಕ್ತಿಃ ಕಥಂ ಹ್ಯಹಂ।
ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಜೀವೇಯಮನಾಥ ಇವ ದುರ್ಬಲಃ ॥ **4.55.9** ॥ 2128

ಉಪಾಂಶುದಂಡೇನ ಹಿ ಮಾಂ ಬಂಧನೇನೋಪಪಾದಯೇತ್।
ಶಠಃ ಕ್ರೂರೋ ನೃಶಂಸಶ್ಚ ಸುಗ್ರೀವೋ ರಾಜ್ಯಕಾರಣಾತ್ ॥ **4.55.10** ॥ 2129

ಬಂಧನಾಚ್ಚಾವಸಾದಾನ್ಮೇ ಶ್ರೇಯಃ ಪ್ರಾಯೋಪವೇಶನಂ।
ಅನುಜಾನಂತು ಮಾಂ ಸರ್ವೇ ಗೃಹಂ ಗಚ್ಛಂತು ವಾನರಾಃ ॥ **4.55.11** ॥ 2130

ಅಹಂ ವಃ ಪ್ರತಿಜಾನಾಮಿ ನ ಗಮಿಷ್ಯಾಮ್ಯಹಂ ಪುರೀಂ।
ಇಹೈವ ಪ್ರಾಯಮಾಸಿಷ್ಯೇ ಶ್ರೇಯೋ ಮರಣಮೇವ ಮೇ ॥ **4.55.12** ॥ 2131

ಅಭಿವಾದನಪೂರ್ವಂ ತು ರಾಜಾ ಕುಶಲಮೇವ ಚ।
ಅಭಿವಾದನಪೂರ್ವಂ ತು ರಾಘವೌ ಬಲಶಾಲಿನೌ ॥ **4.55.13** ॥ 2132

ವಾಚ್ಯಸ್ತಾತೋ ಯವೀಯಾನ್ ಮೇ ಸುಗ್ರೀವೋ ವಾನರೇಶ್ವರಃ।
ಆರೋಗ್ಯಪೂರ್ವಂ ಕುಶಲಂ ವಾಚ್ಯಾ ಮಾತಾ ರುಮಾ ಚ ಮೇ ॥ **4.55.14** ॥ 2133

ಮಾತರಂ ಚೈವ ಮೇ ತಾರಾಮಾಶ್ವಾಸಯಿತುಮರ್ಹಥ।
ಪ್ರಕೃತ್ಯಾ ಪ್ರಿಯಪುತ್ರಾ ಸಾ ಸಾನುಕ್ರೋಶಾ ತಪಸ್ವಿನೀ ॥ **4.55.15** ॥ 2134

ವಿನಷ್ಟಮಿಹ ಮಾಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ವ್ಯಕ್ತಂ ಹಾಸ್ಯತಿ ಜೀವಿತಂ।
ಏತಾವದುಕ್ತ್ವಾ ವಚನಂ ವೃದ್ಧಾಂಸ್ತಾನಭಿವಾದ್ಯ ಚ ॥ **4.55.16** ॥ 2135

ವಿವೇಶ ಚಾಂಗದೋ ಭೂಮೌ ರುದನ್ ದರ್ಭೇಷು ದುರ್ಮನಾಃ।
ತಸ್ಯ ಸಂವಿಶತಸ್ತತ್ರ ರುದಂತೋ ವಾನರರ್ಷಭಾಃ ॥ **4.55.17** ॥ 2136

ನಯನೇಭ್ಯಃ ಪ್ರಮುಮುಚುರುಷ್ಣಂ ವೈ ವಾರಿ ದುಃಖಿತಾಃ।
ಸುಗ್ರೀವಂ ಚೈವ ನಿಂದಂತಃ ಪ್ರಶಂಸಂತಶ್ಚ ವಾಲಿನಂ ॥ **4.55.18** ॥ 2137

ಪರಿವಾರ್ಯಾಂಗದಂ ಸರ್ವೇ ವ್ಯವಸನ್ ಪ್ರಾಯಮಾಸಿತುಂ।
ತದ್ ವಾಕ್ಯಂ ವಾಲಿಪುತ್ರಸ್ಯ ವಿಜ್ಞಾಯ ಪ್ಲವಗರ್ಷಭಾಃ ॥ **4.55.19** ॥ 2138

ಉಪಸ್ಪೃಶ್ಯೋದಕಂ ಸರ್ವೇ ಪ್ರಾಙ್ಮುಖಾಃ ಸಮುಪಾವಿಶನ್।
ದಕ್ಷಿಣಾಗ್ರೇಷು ದರ್ಭೇಷು ಉದಕ್ತೀರಂ ಸಮಾಶ್ರಿತಾಃ ॥ **4.55.20** ॥ 2139

ಮುಮೂರ್ಷವೋ ಹರಿಶ್ರೇಷ್ಠಾ ಏತತ್ ಕ್ಷಮಮಿತಿ ಸ್ಮ ಹ।
ರಾಮಸ್ಯ ವನವಾಸಂ ಚ ಕ್ಷಯಂ ದಶರಥಸ್ಯ ಚ ॥ **4.55.21** ॥ 2140

ಜನಸ್ಥಾನವಧಂ ಚೈವ ವಧಂ ಚೈವ ಜಟಾಯುಷಃ।
ಹರಣಂ ಚೈವ ವೈದೇಹ್ಯಾ ವಾಲಿನಶ್ಚ ವಧಂ ತಥಾ।
ರಾಮಕೋಪಂ ಚ ವದತಾಂ ಹರೀಣಾಂ ಭಯಮಾಗತಂ ॥ **4.55.22** ॥ 2141

ಸ ಸಂವಿಶದ್ಭಿರ್ಬಹುಭಿರ್ಮಹೀಧರೋ
ಮಹಾದ್ರಿಕೂಟಪ್ರತಿಮೈಃ ಪ್ಲವಂಗಮೈಃ।
ಬಭೂವ ಸನ್ನಾದಿತನಿರ್ದರಾಂತರೋ
ಭೃಶಂ ನದದ್ಭಿರ್ಜಲದೈರಿವಾಂಬರಂ ॥ **4.55.23** ॥ 2142

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡೇ ಪಂಚಪಂಚಾಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಷಟ್ಪಂಚಾಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಸಂಪಾತೇರ್ವಾನರಾಣಾಂ ಭಯಂ ತೇಷಾಂ ಮುಖಾಜಟಾಯುಷೋ ವಧಂ ನಿಶಮ್ಯ ಸಂಪಾತೇರ್ದುಃಖಂ ಸ್ವಮಧೋಽವರೋಪಯಿತುಂ ತಸ್ಯ ವಾನರಾನ್ ಪ್ರತ್ಯನುನಯಃ

ಉಪವಿಷ್ಟಾಸ್ತು ತೇ ಸರ್ವೇ ಯಸ್ಮಿನ್ ಪ್ರಾಯಂ ಗಿರಿಸ್ಥಲೇ।
ಹರಯೋ ಗೃಧ್ರರಾಜಶ್ಚ ತಂ ದೇಶಮುಪಚಕ್ರಮೇ ॥ **4.56.1** ॥ 2143

ಸಂಪಾತಿರ್ನಾಮ ನಾಮ್ನಾ ತು ಚಿರಜೀವೀ ವಿಹಂಗಮಃ।
ಭ್ರಾತಾ ಜಟಾಯುಷಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ ವಿಖ್ಯಾತಬಲಪೌರುಷಃ ॥ **4.56.2** ॥ 2144

ಕಂದರಾದಭಿನಿಷ್ಕ್ರಮ್ಯ ಸ ವಿಂಧ್ಯಸ್ಯ ಮಹಾಗಿರೇಃ।
ಉಪವಿಷ್ಟಾನ್ ಹರೀನ್ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಹೃಷ್ಟಾತ್ಮಾ ಗಿರಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **4.56.3** ॥ 2145

ವಿಧಿಃ ಕಿಲ ನರಂ ಲೋಕೇ ವಿಧಾನೇನಾನುವರ್ತತೇ।
ಯಥಾಯಂ ವಿಹಿತೋ ಭಕ್ಷ್ಯಶ್ಚಿರಾನ್ಮಹ್ಯಮುಪಾಗತಃ ॥ **4.56.4** ॥ 2146

ಪರಂಪರಾಣಾಂ ಭಕ್ಷಿಷ್ಯೇ ವಾನರಾಣಾಂ ಮೃತಂ ಮೃತಂ।
ಉವಾಚೈತದ್ ವಚಃ ಪಕ್ಷೀ ತಾನ್ ನಿರೀಕ್ಷ್ಯ ಪ್ಲವಂಗಮಾನ್ ॥ **4.56.5** ॥ 2147

ತಸ್ಯ ತದ್ ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಭಕ್ಷ್ಯಲುಬ್ಧಸ್ಯ ಪಕ್ಷಿಣಃ।
ಅಂಗದಃ ಪರಮಾಯಸ್ತೋ ಹನೂಮಂತಮಥಾಬ್ರವೀತ್ ॥ **4.56.6** ॥ 2148

ಪಶ್ಯ ಸೀತಾಪದೇಶೇನ ಸಾಕ್ಷಾದ್ ವೈವಸ್ವತೋ ಯಮಃ।
ಇಮಂ ದೇಶಮನುಪ್ರಾಪ್ತೋ ವಾನರಾಣಾಂ ವಿಪತ್ತಯೇ ॥ **4.56.7** ॥ 2149

ರಾಮಸ್ಯ ನ ಕೃತಂ ಕಾರ್ಯಂ ನ ಕೃತಂ ರಾಜಶಾಸನಂ।
ಹರೀಣಾಮಿಯಮಜ್ಞಾತಾ ವಿಪತ್ತಿಃ ಸಹಸಾಽಽಗತಾ ॥ **4.56.8** ॥ 2150

ವೈದೇಹ್ಯಾಃ ಪ್ರಿಯಕಾಮೇನ ಕೃತಂ ಕರ್ಮ ಜಟಾಯುಷಾ।
ಗೃಧ್ರರಾಜೇನ ಯತ್ ತತ್ರ ಶ್ರುತಂ ವಸ್ತದಶೇಷತಃ ॥ **4.56.9** ॥ 2151

ತಥಾ ಸರ್ವಾಣಿ ಭೂತಾನಿ ತಿರ್ಯಗ್ಯೋನಿಗತಾನ್ಯಪಿ।
ಪ್ರಿಯಂ ಕುರ್ವಂತಿ ರಾಮಸ್ಯ ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಪ್ರಾಣಾನ್ ಯಥಾ ವಯಂ ॥ **4.56.10** ॥ 2152

ಅನ್ಯೋನ್ಯಮುಪಕುರ್ವಂತಿ ಸ್ನೇಹಕಾರುಣ್ಯಯಂತ್ರಿತಾಃ।
ತತಸ್ತಸ್ಯೋಪಕಾರಾರ್ಥಂ ತ್ಯಜತಾತ್ಮಾನಮಾತ್ಮನಾ ॥ **4.56.11** ॥ 2153

ಪ್ರಿಯಂ ಕೃತಂ ಹಿ ರಾಮಸ್ಯ ಧರ್ಮಜ್ಞೇನ ಜಟಾಯುಷಾ।
ರಾಘವಾರ್ಥೇ ಪರಿಶ್ರಾಂತಾ ವಯಂ ಸಂತ್ಯಕ್ತಜೀವಿತಾಃ ॥ **4.56.12** ॥ 2154

ಕಾಂತಾರಾಣಿ ಪ್ರಪನ್ನಾಃ ಸ್ಮ ನ ಚ ಪಶ್ಯಾಮ ಮೈಥಿಲೀಂ।
ಸ ಸುಖೀ ಗೃಧ್ರರಾಜಸ್ತು ರಾವಣೇನ ಹತೋ ರಣೇ।
ಮುಕ್ತಶ್ಚ ಸುಗ್ರೀವಭಯಾದ್ ಗತಶ್ಚ ಪರಮಾಂ ಗತಿಂ ॥ **4.56.13** ॥ 2155

ಜಟಾಯುಷೋ ವಿನಾಶೇನ ರಾಜ್ಞೋ ದಶರಥಸ್ಯ ಚ।
ಹರಣೇನ ಚ ವೈದೇಹ್ಯಾಃ ಸಂಶಯಂ ಹರಯೋ ಗತಾಃ ॥ **4.56.14** ॥ 2156

ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣಯೋರ್ವಾಸಮರಣ್ಯೇ ಸಹ ಸೀತಯಾ।
ರಾಘವಸ್ಯ ಚ ಬಾಣೇನ ವಾಲಿನಶ್ಚ ತಥಾ ವಧಃ ॥ **4.56.15** ॥ 2157

ರಾಮಕೋಪಾದಶೇಷಾಣಾಂ ರಕ್ಷಸಾಂ ಚ ತಥಾ ವಧಂ।
ಕೈಕೇಯ್ಯಾ ವರದಾನೇನ ಇದಂ ಚ ವಿಕೃತಂ ಕೃತಂ ॥ **4.56.16** ॥ 2158

ತದಸುಖಮನುಕೀರ್ತಿತಂ ವಚೋ
ಭುವಿ ಪತಿತಾಂಶ್ಚ ನಿರೀಕ್ಷ್ಯ ವಾನರಾನ್।

ಭೃಶಚಕಿತಮತಿರ್ಮಹಾಮತಿಃ
ಕೃಪಣಮುದಾಹೃತವಾನ್ ಸ ಗೃಧ್ರರಾಟ್ ॥ **4.56.17** ॥ 2159

ತತ್ ತು ಶ್ರುತ್ವಾ ತಥಾ ವಾಕ್ಯಮಂಗದಸ್ಯ ಮುಖೋದ್ಗತಂ।
ಅಬ್ರವೀದ್ ವಚನಂ ಗೃಧ್ರಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣತುಂಡೋ ಮಹಾಸ್ವನಃ ॥ **4.56.18** ॥ 2160

ಕೋಽಯಂ ಗಿರಾ ಘೋಷಯತಿ ಪ್ರಾಣೈಃ ಪ್ರಿಯತರಸ್ಯ ಮೇ।
ಜಟಾಯುಷೋ ವಧಂ ಭ್ರಾತುಃ ಕಂಪಯನ್ನಿವ ಮೇ ಮನಃ ॥ **4.56.19** ॥ 2161

ಕಥಮಾಸೀಜನಸ್ಥಾನೇ ಯುದ್ಧಂ ರಾಕ್ಷಸಗೃಧ್ರಯೋಃ।
ನಾಮಧೇಯಮಿದಂ ಭ್ರಾತುಶ್ಚಿರಸ್ಯಾದ್ಯ ಮಯಾ ಶ್ರುತಂ ॥ **4.56.20** ॥ 2162

ಇಚ್ಛೇಯಂ ಗಿರಿದುರ್ಗಾಚ್ಚ ಭವದ್ಭಿರವತಾರಿತುಂ।
ಯವೀಯಸೋ ಗುಣಜ್ಞಸ್ಯ ಶ್ಲಾಘನೀಯಸ್ಯ ವಿಕ್ರಮೈಃ ॥ **4.56.21** ॥ 2163

ಅತಿದೀರ್ಘಸ್ಯ ಕಾಲಸ್ಯ ಪರಿತುಷ್ಟೋಽಸ್ಮಿ ಕೀರ್ತನಾತ್।
ತದಿಚ್ಛೇಯಮಹಂ ಶ್ರೋತುಂ ವಿನಾಶಂ ವಾನರರ್ಷಭಾಃ ॥ **4.56.22** ॥ 2164

ಭ್ರಾತುರ್ಜಟಾಯುಷಸ್ತಸ್ಯ ಜನಸ್ಥಾನನಿವಾಸಿನಃ।
ತಸ್ಯೈವ ಚ ಮಮ ಭ್ರಾತುಃ ಸಖಾ ದಶರಥಃ ಕಥಂ ॥ **4.56.23** ॥ 2165

ಯಸ್ಯ ರಾಮಃ ಪ್ರಿಯಃ ಪುತ್ರೋ ಜ್ಯೇಷ್ಠೋ ಗುರುಜನಪ್ರಿಯಃ।
ಸೂರ್ಯಾಂಶುದಗ್ಧಪಕ್ಷತ್ವಾನ್ನ ಶಕ್ನೋಮಿ ವಿಸರ್ಪಿತುಂ।
ಇಚ್ಛೇಯಂ ಪರ್ವತಾದಸ್ಮಾದವತರ್ತುಮರಿಂದಮಾಃ ॥ **4.56.24** ॥ 2166

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡೇ ಷಟ್ಪಂಚಾಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಸಪ್ತಪಂಚಾಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಸಂಪಾತಿಂ ಪರ್ವತಶಿಖರಾದವತಾರ್ಯಾಂಗದೇನ ತಂ ಪ್ರತಿ ಜಟಾಯುರ್ವಧವೃತ್ತಾಂತಸ್ಯ ನಿವೇದನಂ ರಾಮಸುಗ್ರೀವಯೋರ್ಮೈತ್ರೀಂ ವಾಲಿನೋ ವಧಂ ಚ ನಿಶಾಮ್ಯ ಸ್ವಪ್ರಾಯೋಪವೇಶನಸ್ಯ ಯತ್ಕಾರಣಂ ತಸ್ಯ ವರ್ಣನಂ

ಶೋಕಾದ್ ಭ್ರಷ್ಟಸ್ವರಮಪಿ ಶ್ರುತ್ವಾ ವಾನರಯೂಥಪಾಃ।
ಶ್ರದ್ದಧುರ್ನೈವ ತದ್ವಾಕ್ಯಂ ಕರ್ಮಣಾ ತಸ್ಯ ಶಂಕಿತಾಃ ॥ **4.57.1** ॥ 2167

ತೇ ಪ್ರಾಯಮುಪವಿಷ್ಟಾಸ್ತು ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಗೃಧ್ರಂ ಪ್ಲವಂಗಮಾಃ।
ಚಕ್ರುರ್ಬುದ್ಧಿಂ ತದಾ ರೌದ್ರಾಂ ಸರ್ವಾನ್ ನೋ ಭಕ್ಷಯಿಷ್ಯತಿ ॥ **4.57.2** ॥ 2168

ಸರ್ವಥಾ ಪ್ರಾಯಮಾಸೀನಾನ್ ಯದಿ ನೋ ಭಕ್ಷಯಿಷ್ಯತಿ।
ಕೃತಕೃತ್ಯಾ ಭವಿಷ್ಯಾಮಃ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಸಿದ್ಧಿಮಿತೋ ಗತಾಃ ॥ **4.57.3** ॥ 2169

ಏತಾಂ ಬುದ್ಧಿಂ ತತಶ್ಚಕ್ರುಃ ಸರ್ವೇ ತೇ ಹರಿಯೂಥಪಾಃ।
ಅವತಾರ್ಯ ಗಿರೇಃ ಶೃಂಗಾದ್ ಗೃಧ್ರಮಾಹಾಂಗದಸ್ತದಾ ॥ **4.57.4** ॥ 2170

ಬಭೂವರ್ಕ್ಷರಜೋ ನಾಮ ವಾನರೇಂದ್ರಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್।
ಮಮಾರ್ಯಃ ಪಾರ್ಥಿವಃ ಪಕ್ಷಿನ್ ಧಾರ್ಮಿಕೌ ತಸ್ಯ ಚಾತ್ಮಜೌ ॥ **4.57.5** ॥ 2171

ಸುಗ್ರೀವಶ್ಚೈವ ವಾಲೀ ಚ ಪುತ್ರೌ ಘನಬಲಾವುಭೌ।
ಲೋಕೇ ವಿಶ್ರುತಕರ್ಮಾಭೂದ್ ರಾಜಾ ವಾಲೀ ಪಿತಾ ಮಮ ॥ **4.57.6** ॥ 2172

ರಾಜಾ ಕೃತ್ಸ್ನಸ್ಯ ಜಗತ ಇಕ್ಷ್ವಾಕೂಣಾಂ ಮಹಾರಥಃ।
ರಾಮೋ ದಾಶರಥಿಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಪ್ರವಿಷ್ಟೋ ದಂಡಕಾವನಂ ॥ **4.57.7** ॥ 2173

ಲಕ್ಷ್ಮಣೇನ ಸಹ ಭ್ರಾತ್ರಾ ವೈದೇಹ್ಯಾ ಸಹ ಭಾರ್ಯಯಾ।
ಪಿತುರ್ನಿದೇಶನಿರತೋ ಧರ್ಮಂ ಪಂಥಾನಮಾಶ್ರಿತಃ ॥ **4.57.8** ॥ 2174

ತಸ್ಯ ಭಾರ್ಯಾ ಜನಸ್ಥಾನಾದ್ ರಾವಣೇನ ಹೃತಾ ಬಲಾತ್।
ರಾಮಸ್ಯ ತು ಪಿತುರ್ಮಿತ್ರಂ ಜಟಾಯುರ್ನಾಮ ಗೃಧ್ರರಾಟ್ ॥ **4.57.9** ॥ 2175

ದದರ್ಶ ಸೀತಾಂ ವೈದೇಹೀಂ ಹ್ರಿಯಮಾಣಾಂ ವಿಹಾಯಸಾ।
ರಾವಣಂ ವಿರಥಂ ಕೃತ್ವಾ ಸ್ಥಾಪಯಿತ್ವಾ ಚ ಮೈಥಿಲೀಂ।
ಪರಿಶ್ರಾಂತಶ್ಚ ವೃದ್ಧಶ್ಚ ರಾವಣೇನ ಹತೋ ರಣೇ ॥ **4.57.10** ॥ 2176

ಏವಂ ಗೃಧ್ರೋ ಹತಸ್ತೇನ ರಾವಣೇನ ಬಲೀಯಸಾ।
ಸಂಸ್ಕೃತಶ್ಚಾಪಿ ರಾಮೇಣ ಜಗಾಮ ಗತಿಮುತ್ತಮಾಂ ॥ **4.57.11** ॥ 2177

ತತೋ ಮಮ ಪಿತೃವ್ಯೇಣ ಸುಗ್ರೀವೇಣ ಮಹಾತ್ಮನಾ।
ಚಕಾರ ರಾಘವಃ ಸಖ್ಯಂ ಸೋಽವಧೀತ್ ಪಿತರಂ ಮಮ ॥ **4.57.12** ॥ 2178

ಮಮ ಪಿತ್ರಾ ನಿರುದ್ಧೋ ಹಿ ಸುಗ್ರೀವಃ ಸಚಿವೈಃ ಸಹ।
ನಿಹತ್ಯ ವಾಲಿನಂ ರಾಮಸ್ತತಸ್ತಮಭಿಷೇಚಯತ್ ॥ **4.57.13** ॥ 2179

ಸ ರಾಜ್ಯೇ ಸ್ಥಾಪಿತಸ್ತೇನ ಸುಗ್ರೀವೋ ವಾನರೇಶ್ವರಃ।
ರಾಜಾ ವಾನರಮುಖ್ಯಾನಾಂ ತೇನ ಪ್ರಸ್ಥಾಪಿತಾ ವಯಂ ॥ **4.57.14** ॥ 2180

ಏವಂ ರಾಮಪ್ರಯುಕ್ತಾಸ್ತು ಮಾರ್ಗಮಾಣಾಸ್ತತಸ್ತತಃ।
ವೈದೇಹೀಂ ನಾಧಿಗಚ್ಛಾಮೋ ರಾತ್ರೌ ಸೂರ್ಯಪ್ರಭಾಮಿವ ॥ **4.57.15** ॥ 2181

ತೇ ವಯಂ ದಂಡಕಾರಣ್ಯಂ ವಿಚಿತ್ಯ ಸುಸಮಾಹಿತಾಃ।
ಅಜ್ಞಾನಾತ್ ತು ಪ್ರವಿಷ್ಟಾಃ ಸ್ಮ ಧರಣ್ಯಾ ವಿವೃತಂ ಬಿಲಂ ॥ **4.57.16** ॥ 2182

ಮಯಸ್ಯ ಮಾಯಾವಿಹಿತಂ ತದ್ ಬಿಲಂ ಚ ವಿಚಿನ್ವತಾಂ।
ವ್ಯತೀತಸ್ತತ್ರ ನೋ ಮಾಸೋ ಯೋ ರಾಜ್ಞಾ ಸಮಯಃ ಕೃತಃ ॥ **4.57.17** ॥ 2183

ತೇ ವಯಂ ಕಪಿರಾಜಸ್ಯ ಸರ್ವೇ ವಚನಕಾರಿಣಃ।
ಕೃತಾಂ ಸಂಸ್ಥಾಮತಿಕ್ರಾಂತಾ ಭಯಾತ್ ಪ್ರಾಯಮುಪಾಸಿತಾಃ ॥ **4.57.18** ॥ 2184

ಕ್ರುದ್ಧೇ ತಸ್ಮಿಂಸ್ತು ಕಾಕುತ್ಸ್ಥೇ ಸುಗ್ರೀವೇ ಚ ಸಲಕ್ಷ್ಮಣೇ।
ಗತಾನಾಮಪಿ ಸರ್ವೇಷಾಂ ತತ್ರ ನೋ ನಾಸ್ತಿ ಜೀವಿತಂ ॥ **4.57.19** ॥ 2185

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡೇ ಸಪ್ತಪಂಚಾಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಅಷ್ಟಪಂಚಾಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಸಂಪಾತಿನಾ ಸ್ವಕೀಯಪಕ್ಷದಾಹವೃತ್ತಸ್ಯ ವರ್ಣನಂ ಸೀತಾಯಾ ರಾವಣಸ್ಯ ಚ ನಿವಾಸಸ್ಥಾನಸ್ಯ ಕಥನಂ ವಾನರಾಣಾಂ ಸಾಹಾಯ್ಯೇನ ಸಮುದ್ರತಟಂ ಗತ್ವಾ ತೇನ ಭ್ರಾತ್ರೇ ಜಲಾಂಜಲಿದಾನಂ

ಇತ್ಯುಕ್ತಃ ಕರುಣಂ ವಾಕ್ಯಂ ವಾನರೈಸ್ತ್ಯಕ್ತಜೀವಿತೈಃ।
ಸಬಾಷ್ಪೋ ವಾನರಾನ್ ಗೃಧ್ರಃ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ಮಹಾಸ್ವನಃ ॥ **4.58.1** ॥ 2186

ಯವೀಯಾನ್ ಸ ಮಮ ಭ್ರಾತಾ ಜಟಾಯುರ್ನಾಮ ವಾನರಾಃ।
ಯಮಾಖ್ಯಾತ ಹತಂ ಯುದ್ಧೇ ರಾವಣೇನ ಬಲೀಯಸಾ ॥ **4.58.2** ॥ 2187

ವೃದ್ಧಭಾವಾದಪಕ್ಷತ್ವಾಚ್ಛೃಣ್ವಂಸ್ತದಪಿ ಮರ್ಷಯೇ।
ನಹಿ ಮೇ ಶಕ್ತಿರಸ್ತ್ಯದ್ಯ ಭ್ರಾತುರ್ವೈರವಿಮೋಕ್ಷಣೇ ॥ **4.58.3** ॥ 2188

ಪುರಾ ವೃತ್ರವಧೇ ವೃತ್ತೇ ಸ ಚಾಹಂ ಚ ಜಯೈಷಿಣೌ।
ಆದಿತ್ಯಮುಪಯಾತೌ ಸ್ವೋ ಜ್ವಲಂತಂ ರಶ್ಮಿಮಾಲಿನಂ ॥ **4.58.4** ॥ 2189

ಆವೃತ್ಯಾಕಾಶಮಾರ್ಗೇಣ ಜವೇನ ಸ್ವರ್ಗತೌ ಭೃಶಂ।
ಮಧ್ಯಂ ಪ್ರಾಪ್ತೇ ತು ಸೂರ್ಯೇ ತು ಜಟಾಯುರವಸೀದತಿ ॥ **4.58.5** ॥ 2190

ತಮಹಂ ಭ್ರಾತರಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸೂರ್ಯರಶ್ಮಿಭಿರರ್ದಿತಂ।
ಪಕ್ಷಾಭ್ಯಾಂ ಛಾದಯಾಮಾಸ ಸ್ನೇಹಾತ್ ಪರಮವಿಹ್ವಲಂ ॥ **4.58.6** ॥ 2191

ನಿರ್ದಗ್ಧಪತ್ರಃ ಪತಿತೋ ವಿಂಧ್ಯೇಽಹಂ ವಾನರರ್ಷಭಾಃ।
ಅಹಮಸ್ಮಿನ್ ವಸನ್ ಭ್ರಾತುಃ ಪ್ರವೃತ್ತಿಂ ನೋಪಲಕ್ಷಯೇ ॥ **4.58.7** ॥ 2192

ಜಟಾಯುಷಸ್ತ್ವೇವಮುಕ್ತೋ ಭ್ರಾತ್ರಾ ಸಂಪಾತಿನಾ ತದಾ।
ಯುವರಾಜೋ ಮಹಾಪ್ರಜ್ಞಃ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚಾಂಗದಸ್ತದಾ ॥ **4.58.8** ॥ 2193

ಜಟಾಯುಷೋ ಯದಿ ಭ್ರಾತಾ ಶ್ರುತಂ ತೇ ಗದಿತಂ ಮಯಾ।
ಆಖ್ಯಾಹಿ ಯದಿ ಜಾನಾಸಿ ನಿಲಯಂ ತಸ್ಯ ರಕ್ಷಸಃ ॥ **4.58.9** ॥ 2194

ಅದೀರ್ಘದರ್ಶಿನಂ ತಂ ವೈ ರಾವಣಂ ರಾಕ್ಷಸಾಧಮಂ।
ಅಂತಿಕೇ ಯದಿ ವಾ ದೂರೇ ಯದಿ ಜಾನಾಸಿ ಶಂಸ ನಃ ॥ **4.58.10** ॥ 2195

ತತೋಽಬ್ರವೀನ್ಮಹಾತೇಜಾ ಭ್ರಾತಾ ಜ್ಯೇಷ್ಠೋ ಜಟಾಯುಷಃ।
ಆತ್ಮಾನುರೂಪಂ ವಚನಂ ವಾನರಾನ್ ಸಂಪ್ರಹರ್ಷಯನ್ ॥ **4.58.11** ॥ 2196

ನಿರ್ದಗ್ಧಪಕ್ಷೋ ಗೃಧ್ರೋಽಹಂ ಗತವೀರ್ಯಃ ಪ್ಲವಂಗಮಾಃ।
ವಾಙ್ಮಾತ್ರೇಣ ತು ರಾಮಸ್ಯ ಕರಿಷ್ಯೇ ಸಾಹ್ಯಮುತ್ತಮಂ ॥ **4.58.12** ॥ 2197

ಜಾನಾಮಿ ವಾರುಣಾನ್ ಲೋಕಾನ್ ವಿಷ್ಣೋಸ್ತ್ರೈವಿಕ್ರಮಾನಪಿ।
ದೇವಾಸುರವಿಮರ್ದಾಂಶ್ಚ ಹ್ಯಮೃತಸ್ಯ ವಿಮಂಥನಂ ॥ **4.58.13** ॥ 2198

ರಾಮಸ್ಯ ಯದಿದಂ ಕಾರ್ಯಂ ಕರ್ತವ್ಯಂ ಪ್ರಥಮಂ ಮಯಾ।
ಜರಯಾ ಚ ಹೃತಂ ತೇಜಃ ಪ್ರಾಣಾಶ್ಚ ಶಿಥಿಲಾ ಮಮ ॥ **4.58.14** ॥ 2199

ತರುಣೀ ರೂಪಸಂಪನ್ನಾ ಸರ್ವಾಭರಣಭೂಷಿತಾ।
ಹ್ರಿಯಮಾಣಾ ಮಯಾ ದೃಷ್ಟಾ ರಾವಣೇನ ದುರಾತ್ಮನಾ ॥ **4.58.15** ॥ 2200

ಕ್ರೋಶಂತೀ ರಾಮರಾಮೇತಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣೇತಿ ಚ ಭಾಮಿನೀ।
ಭೂಷಣಾನ್ಯಪವಿಧ್ಯಂತೀ ಗಾತ್ರಾಣಿ ಚ ವಿಧುನ್ವತೀ ॥ **4.58.16** ॥ 2201

ಸೂರ್ಯಪ್ರಭೇವ ಶೈಲಾಗ್ರೇ ತಸ್ಯಾಃ ಕೌಶೇಯಮುತ್ತಮಂ।
ಅಸಿತೇ ರಾಕ್ಷಸೇ ಭಾತಿ ಯಥಾ ವಾ ತಡಿದಂಬುದೇ ॥ **4.58.17** ॥ 2202

ತಾಂ ತು ಸೀತಾಮಹಂ ಮನ್ಯೇ ರಾಮಸ್ಯ ಪರಿಕೀರ್ತನಾತ್।
ಶ್ರೂಯತಾಂ ಮೇ ಕಥಯತೋ ನಿಲಯಂ ತಸ್ಯ ರಕ್ಷಸಃ ॥ **4.58.18** ॥ 2203

ಪುತ್ರೋ ವಿಶ್ರವಸಃ ಸಾಕ್ಷಾದ್ ಭ್ರಾತಾ ವೈಶ್ರವಣಸ್ಯ ಚ।
ಅಧ್ಯಾಸ್ತೇ ನಗರೀಂ ಲಂಕಾಂ ರಾವಣೋ ನಾಮ ರಾಕ್ಷಸಃ ॥ **4.58.19** ॥ 2204

ಇತೋ ದ್ವೀಪೇ ಸಮುದ್ರಸ್ಯ ಸಂಪೂರ್ಣೇ ಶತಯೋಜನೇ।
ತಸ್ಮಿನ್ ಲಂಕಾ ಪುರೀ ರಮ್ಯಾ ನಿರ್ಮಿತಾ ವಿಶ್ವಕರ್ಮಣಾ ॥ **4.58.20** ॥ 2205

ಜಾಂಬೂನದಮಯೈರ್ದ್ವಾರೈಶ್ಚಿತ್ರೈಃ ಕಾಂಚನವೇದಿಕೈಃ।
ಪ್ರಾಸಾದೈರ್ಹೇಮವರ್ಣೈಶ್ಚ ಮಹದ್ಭಿಃ ಸುಸಮಾಕೃತಾ ॥ **4.58.21** ॥ 2206

ಪ್ರಾಕಾರೇಣಾರ್ಕವರ್ಣೇನ ಮಹತಾ ಚ ಸಮನ್ವಿತಾ।
ತಸ್ಯಾಂ ವಸತಿ ವೈದೇಹೀ ದೀನಾ ಕೌಶೇಯವಾಸಿನೀ ॥ **4.58.22** ॥ 2207

ರಾವಣಾಂತಃಪುರೇ ರುದ್ಧಾ ರಾಕ್ಷಸೀಭಿಃ ಸುರಕ್ಷಿತಾ।
ಜನಕಸ್ಯಾತ್ಮಜಾಂ ರಾಜ್ಞಸ್ತಸ್ಯಾಂ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಥ ಮೈಥಿಲೀಂ ॥ **4.58.23** ॥ 2208

ಲಂಕಾಯಾಮಥ ಗುಪ್ತಾಯಾಂ ಸಾಗರೇಣ ಸಮಂತತಃ।
ಸಂಪ್ರಾಪ್ಯ ಸಾಗರಸ್ಯಾಂತಂ ಸಂಪೂರ್ಣಂ ಶತಯೋಜನಂ ॥ **4.58.24** ॥ 2209

ಆಸಾದ್ಯ ದಕ್ಷಿಣಂ ತೀರಂ ತತೋ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಥ ರಾವಣಂ।
ತತ್ರೈವ ತ್ವರಿತಾಃ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ವಿಕ್ರಮಧ್ವಂ ಪ್ಲವಂಗಮಾಃ ॥ **4.58.25** ॥ 2210

ಜ್ಞಾನೇನ ಖಲು ಪಶ್ಯಾಮಿ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪ್ರತ್ಯಾಗಮಿಷ್ಯಥ।
ಆದ್ಯಃ ಪಂಥಾಃ ಕುಲಿಂಗಾನಾಂ ಯೇ ಚಾನ್ಯೇ ಧಾನ್ಯಜೀವಿನಃ ॥ **4.58.26** ॥ 2211

ದ್ವಿತೀಯೋ ಬಲಿಭೋಜಾನಾಂ ಯೇ ಚ ವೃಕ್ಷಫಲಾಶನಾಃ।
ಭಾಸಾಸ್ತೃತೀಯಂ ಗಚ್ಛಂತಿ ಕ್ರೌಂಚಾಶ್ಚ ಕುರರೈಃ ಸಹ ॥ **4.58.27** ॥ 2212

ಶ್ಯೇನಾಶ್ಚತುರ್ಥಂ ಗಚ್ಛಂತಿ ಗೃಧ್ರಾ ಗಚ್ಛಂತಿ ಪಂಚಮಂ।
ಬಲವೀರ್ಯೋಪಪನ್ನಾನಾಂ ರೂಪಯೌವನಶಾಲಿನಾಂ ॥ **4.58.28** ॥ 2213

ಷಷ್ಠಸ್ತು ಪಂಥಾ ಹಂಸಾನಾಂ ವೈನತೇಯಗತಿಃ ಪರಾ।
ವೈನತೇಯಾಶ್ಚ ನೋ ಜನ್ಮ ಸರ್ವೇಷಾಂ ವಾನರರ್ಷಭಾಃ ॥ **4.58.29** ॥ 2214

ಗರ್ಹಿತಂ ತು ಕೃತಂ ಕರ್ಮ ಯೇನ ಸ್ಮ ಪಿಶಿತಾಶಿನಃ।
ಪ್ರತಿಕಾರ್ಯಂ ಚ ಮೇ ತಸ್ಯ ವೈರಂ ಭ್ರಾತೃಕೃತಂ ಭವೇತ್ ॥ **4.58.30** ॥ 2215

ಇಹಸ್ಥೋಽಹಂ ಪ್ರಪಶ್ಯಾಮಿ ರಾವಣಂ ಜಾನಕೀಂ ತಥಾ।
ಅಸ್ಮಾಕಮಪಿ ಸೌಪರ್ಣಂ ದಿವ್ಯಂ ಚಕ್ಷುರ್ಬಲಂ ತಥಾ ॥ **4.58.31** ॥ 2216

ತಸ್ಮಾದಾಹಾರವೀರ್ಯೇಣ ನಿಸರ್ಗೇಣ ಚ ವಾನರಾಃ।
ಆಯೋಜನಶತಾತ್ ಸಾಗ್ರಾದ್ ವಯಂ ಪಶ್ಯಾಮ ನಿತ್ಯಶಃ ॥ **4.58.32** ॥ 2217

ಅಸ್ಮಾಕಂ ವಿಹಿತಾ ವೃತ್ತಿರ್ನಿಸರ್ಗೇಣ ಚ ದೂರತಃ।
ವಿಹಿತಾ ವೃಕ್ಷಮೂಲೇ ತು ವೃತ್ತಿಶ್ಚರಣಯೋಧಿನಾಂ ॥ **4.58.33** ॥ 2218

ಉಪಾಯೋ ದೃಶ್ಯತಾಂ ಕಶ್ಚಿಲ್ಲಂಘನೇ ಲವಣಾಂಭಸಃ।
ಅಭಿಗಮ್ಯ ತು ವೈದೇಹೀಂ ಸಮೃದ್ಧಾರ್ಥಾ ಗಮಿಷ್ಯಥ ॥ **4.58.34** ॥ 2219

ಸಮುದ್ರಂ ನೇತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ಭವದ್ಭಿರ್ವರುಣಾಲಯಂ।
ಪ್ರದಾಸ್ಯಾಮ್ಯುದಕಂ ಭ್ರಾತುಃ ಸ್ವರ್ಗತಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ ॥ **4.58.35** ॥ 2220

ತತೋ ನೀತ್ವಾ ತು ತಂ ದೇಶಂ ತೀರೇ ನದನದೀಪತೇಃ।
ನಿರ್ದಗ್ಧಪಕ್ಷಂ ಸಂಪಾತಿಂ ವಾನರಾಃ ಸುಮಹೌಜಸಃ ॥ **4.58.36** ॥ 2221

ತಂ ಪುನಃ ಪ್ರಾಪಯಿತ್ವಾ ಚ ತಂ ದೇಶಂ ಪತಗೇಶ್ವರಂ।
ಬಭೂವುರ್ವಾನರಾ ಹೃಷ್ಟಾಃ ಪ್ರವೃತ್ತಿಮುಪಲಭ್ಯ ತೇ ॥ **4.58.37** ॥ 2222

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡೇ ಅಷ್ಟಪಂಚಾಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಏಕೋನಷಷ್ಟಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಸಂಪಾತಿನಾ ಸ್ವಪುತ್ರಸ್ಯ ಸುಪಾರ್ಶ್ವಸ್ಯ ಮುಖತಃ ಶ್ರುತಾಯಾಃ ಸೀತಾರಾವಣದರ್ಶನಸಂಬಂಧಿಘಟನಾಯಾ ವರ್ಣನಂ

ತತಸ್ತದಮೃತಾಸ್ವಾದಂ ಗೃಧ್ರರಾಜೇನ ಭಾಷಿತಂ।
ನಿಶಮ್ಯ ವದತಾ ಹೃಷ್ಟಾಸ್ತೇ ವಚಃ ಪ್ಲವಗರ್ಷಭಾಃ ॥ **4.59.1** ॥ 2223

ಜಾಂಬವಾನ್ ವಾನರಶ್ರೇಷ್ಠಃ ಸಹ ಸರ್ವೈಃ ಪ್ಲವಂಗಮೈಃ।
ಭೂತಲಾತ್ ಸಹಸೋತ್ಥಾಯ ಗೃಧ್ರರಾಜಾನಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **4.59.2** ॥ 2224

ಕ್ವ ಸೀತಾ ಕೇನ ವಾ ದೃಷ್ಟಾ ಕೋ ವಾ ಹರತಿ ಮೈಥಿಲೀಂ।
ತದಾಖ್ಯಾತು ಭವಾನ್ ಸರ್ವಂ ಗತಿರ್ಭವ ವನೌಕಸಾಂ ॥ **4.59.3** ॥ 2225

ಕೋ ದಾಶರಥಿಬಾಣಾನಾಂ ವಜ್ರವೇಗನಿಪಾತಿನಾಂ।
ಸ್ವಯಂ ಲಕ್ಷ್ಮಣಮುಕ್ತಾನಾಂ ನ ಚಿಂತಯತಿ ವಿಕ್ರಮಂ ॥ **4.59.4** ॥ 2226

ಸ ಹರೀನ್ ಪ್ರತಿಸಮ್ಮುಕ್ತಾನ್ ಸೀತಾಶ್ರುತಿಸಮಾಹಿತಾನ್।
ಪುನರಾಶ್ವಾಸಯನ್ ಪ್ರೀತ ಇದಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **4.59.5** ॥ 2227

ಶ್ರೂಯತಾಮಿಹ ವೈದೇಹ್ಯಾ ಯಥಾ ಮೇ ಹರಣಂ ಶ್ರುತಂ।
ಯೇನ ಚಾಪಿ ಮಮಾಖ್ಯಾತಂ ಯತ್ರ ಚಾಯತಲೋಚನಾ ॥ **4.59.6** ॥ 2228

ಅಹಮಸ್ಮಿನ್ ಗಿರೌ ದುರ್ಗೇ ಬಹುಯೋಜನಮಾಯತೇ।
ಚಿರಾನ್ನಿಪತಿತೋ ವೃದ್ಧಃ ಕ್ಷೀಣಪ್ರಾಣಪರಾಕ್ರಮಃ ॥ **4.59.7** ॥ 2229

ತಂ ಮಾಮೇವಂಗತಂ ಪುತ್ರಃ ಸುಪಾರ್ಶ್ವೋ ನಾಮ ನಾಮತಃ।
ಆಹಾರೇಣ ಯಥಾಕಾಲಂ ಬಿಭರ್ತಿ ಪತತಾಂ ವರಃ ॥ **4.59.8** ॥ 2230

ತೀಕ್ಷ್ಣಕಾಮಾಸ್ತು ಗಂಧರ್ವಾಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣಕೋಪಾ ಭುಜಂಗಮಾಃ।
ಮೃಗಾಣಾಂ ತು ಭಯಂ ತೀಕ್ಷ್ಣಂ ತತಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣಕ್ಷುಧಾ ವಯಂ ॥ **4.59.9** ॥ 2231

ಸ ಕದಾಚಿತ್ ಕ್ಷುಧಾರ್ತಸ್ಯ ಮಮಾಹಾರಾಭಿಕಾಂಕ್ಷಿಣಃ।
ಗತಸೂರ್ಯೇಽಹನಿ ಪ್ರಾಪ್ತೋ ಮಮ ಪುತ್ರೋ ಹ್ಯನಾಮಿಷಃ ॥ **4.59.10** ॥ 2232

ಸ ಮಯಾಽಽಹಾರಸಂರೋಧಾತ್ ಪೀಡಿತಃ ಪ್ರೀತಿವರ್ಧನಃ।
ಅನುಮಾನ್ಯ ಯಥಾತತ್ತ್ವಮಿದಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **4.59.11** ॥ 2233

ಅಹಂ ತಾತ ಯಥಾಕಾಲಮಾಮಿಷಾರ್ಥೀ ಖಮಾಪ್ಲುತಃ।
ಮಹೇಂದ್ರಸ್ಯ ಗಿರೇರ್ದ್ವಾರಮಾವೃತ್ಯ ಸುಸಮಾಶ್ರಿತಃ ॥ **4.59.12** ॥ 2234

ತತ್ರ ಸತ್ತ್ವಸಹಸ್ರಾಣಾಂ ಸಾಗರಾಂತರಚಾರಿಣಾಂ।
ಪಂಥಾನಮೇಕೋಽಧ್ಯವಸಂ ಸನ್ನಿರೋದ್ಧುಮವಾಙ್ಮುಖಃ ॥ **4.59.13** ॥ 2235

ತತ್ರ ಕಶ್ಚಿನ್ಮಯಾ ದೃಷ್ಟಃ ಸೂರ್ಯೋದಯಸಮಪ್ರಭಾಂ।
ಸ್ತ್ರಿಯಮಾದಾಯ ಗಚ್ಛನ್ ವೈ ಭಿನ್ನಾಂಜನಚಯೋಪಮಃ ॥ **4.59.14** ॥ 2236

ಸೋಽಹಮಭ್ಯವಹಾರಾರ್ಥಂ ತೌ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕೃತನಿಶ್ಚಯಃ।
ತೇನ ಸಾಮ್ನಾ ವಿನೀತೇನ ಪಂಥಾನಮನುಯಾಚಿತಃ ॥ **4.59.15** ॥ 2237

ನಹಿ ಸಾಮೋಪಪನ್ನಾನಾಂ ಪ್ರಹರ್ತಾ ವಿದ್ಯತೇ ಭುವಿ।
ನೀಚೇಷ್ವಪಿ ಜನಃ ಕಶ್ಚಿತ್ ಕಿಮಂಗ ಬತ ಮದ್ವಿಧಃ ॥ **4.59.16** ॥ 2238

ಸ ಯಾತಸ್ತೇಜಸಾ ವ್ಯೋಮ ಸಂಕ್ಷಿಪನ್ನಿವ ವೇಗಿತಃ।
ಅಥಾಹಂ ಖೇಚರೈರ್ಭೂತೈರಭಿಗಮ್ಯ ಸಭಾಜಿತಃ ॥ **4.59.17** ॥ 2239

ದಿಷ್ಟ್ಯಾ ಜೀವತಿ ಸೀತೇತಿ ಹ್ಯಬ್ರುವನ್ ಮಾಂ ಮಹರ್ಷಯಃ।
ಕಥಂಚಿತ್ ಸಕಲತ್ರೋಽಸೌ ಗತಸ್ತೇ ಸ್ವಸ್ತ್ಯಸಂಶಯಂ ॥ **4.59.18** ॥ 2240

ಏವಮುಕ್ತಸ್ತತೋಽಹಂ ತೈಃ ಸಿದ್ಧೈಃ ಪರಮಶೋಭನೈಃ।
ಸ ಚ ಮೇ ರಾವಣೋ ರಾಜಾ ರಕ್ಷಸಾಂ ಪ್ರತಿವೇದಿತಃ ॥ **4.59.19** ॥ 2241

ಪಶ್ಯನ್ ದಾಶರಥೇರ್ಭಾರ್ಯಾಂ ರಾಮಸ್ಯ ಜನಕಾತ್ಮಜಾಂ।
ಭ್ರಷ್ಟಾಭರಣಕೌಶೇಯಾಂ ಶೋಕವೇಗಪರಾಜಿತಾಂ ॥ **4.59.20** ॥ 2242

ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣಯೋರ್ನಾಮ ಕ್ರೋಶಂತೀಂ ಮುಕ್ತಮೂರ್ಧಜಾಂ।
ಏಷ ಕಾಲಾತ್ಯಯಸ್ತಾತ ಇತಿ ವಾಕ್ಯವಿದಾಂ ವರಃ ॥ **4.59.21** ॥ 2243

ಏತದರ್ಥಂ ಸಮಗ್ರಂ ಮೇ
ಸುಪಾರ್ಶ್ವಃ ಪ್ರತ್ಯವೇದಯತ್।
ತಚ್ಛ್ರುತ್ವಾಪಿ ಹಿ ಮೇ ಬುದ್ಧಿ-
ರ್ನಾಸೀತ್ ಕಾಚಿತ್ ಪರಾಕ್ರಮೇ ॥ **4.59.22** ॥ 2244

ಅಪಕ್ಷೋ ಹಿ ಕಥಂ ಪಕ್ಷೀ ಕರ್ಮ ಕಿಂಚಿತ್ ಸಮಾರಭೇತ್।
ಯತ್ ತು ಶಕ್ಯಂ ಮಯಾ ಕರ್ತುಂ ವಾಗ್ಬುದ್ಧಿಗುಣವರ್ತಿನಾ ॥ **4.59.23** ॥ 2245

ಶ್ರೂಯತಾಂ ತತ್ರ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಭವತಾಂ ಪೌರುಷಾಶ್ರಯಂ।
ವಾಙ್ಮತಿಭ್ಯಾಂ ಹಿ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ಪ್ರಿಯಂ ಹಿ ವಃ ॥ **4.59.24** ॥ 2246

ಯದ್ಧಿ ದಾಶರಥೇಃ ಕಾರ್ಯಂ ಮಮ ತನ್ನಾತ್ರ ಸಂಶಯಃ।
ತದ್ ಭವಂತೋ ಮತಿಶ್ರೇಷ್ಠಾ ಬಲವಂತೋ ಮನಸ್ವಿನಃ ॥ **4.59.25** ॥ 2247

ಪ್ರಹಿತಾಃ ಕಪಿರಾಜೇನ ದೇವೈರಪಿ ದುರಾಸದಾಃ।
ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣಬಾಣಾಶ್ಚ ವಿಹಿತಾಃ ಕಂಕಪತ್ರಿಣಃ ॥ **4.59.26** ॥ 2248

ತ್ರಯಾಣಾಮಪಿ ಲೋಕಾನಾಂ ಪರ್ಯಾಪ್ತಾಸ್ತ್ರಾಣನಿಗ್ರಹೇ।
ಕಾಮಂ ಖಲು ದಶಗ್ರೀವಸ್ತೇಜೋಬಲಸಮನ್ವಿತಃ।
ಭವತಾಂ ತು ಸಮರ್ಥಾನಾಂ ನ ಕಿಂಚಿದಪಿ ದುಷ್ಕರಂ ॥ **4.59.27** ॥ 2249

ತದಲಂ ಕಾಲಸಂಗೇನ ಕ್ರಿಯತಾಂ ಬುದ್ಧಿನಿಶ್ಚಯಃ।
ನಹಿ ಕರ್ಮಸು ಸಜ್ಜಂತೇ ಬುದ್ಧಿಮಂತೋ ಭವದ್ವಿಧಾಃ ॥ **4.59.28** ॥ 2250

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡೇ ಏಕೋನಷಷ್ಟಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಷಷ್ಟಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಸಂಪಾತೇರಾತ್ಮಕಥಾ

ತತಃ ಕೃತೋದಕಂ ಸ್ನಾತಂ ತಂ ಗೃಧ್ರಂ ಹರಿಯೂಥಪಾಃ।
ಉಪವಿಷ್ಟಾ ಗಿರೌ ರಮ್ಯೇ ಪರಿವಾರ್ಯ ಸಮಂತತಃ ॥ **4.60.1** ॥ 2251

ತಮಂಗದಮುಪಾಸೀನಂ ತೈಃ ಸರ್ವೈರ್ಹರಿಭಿರ್ವೃತಂ।
ಜನಿತಪ್ರತ್ಯಯೋ ಹರ್ಷಾತ್ ಸಂಪಾತಿಃ ಪುನರಬ್ರವೀತ್ ॥ **4.60.2** ॥ 2252

ಕೃತ್ವಾ ನಿಃಶಬ್ದಮೇಕಾಗ್ರಾಃ ಶೃಣ್ವಂತು ಹರಯೋ ಮಮ।
ತಥ್ಯಂ ಸಂಕೀರ್ತಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಯಥಾ ಜಾನಾಮಿ ಮೈಥಿಲೀಂ ॥ **4.60.3** ॥ 2253

ಅಸ್ಯ ವಿಂಧ್ಯಸ್ಯ ಶಿಖರೇ ಪತಿತೋಽಸ್ಮಿ ಪುರಾನಘ।
ಸೂರ್ಯತಾಪಪರೀತಾಂಗೋ ನಿರ್ದಗ್ಧಃ ಸೂರ್ಯರಶ್ಮಿಭಿಃ ॥ **4.60.4** ॥ 2254

ಲಬ್ಧಸಂಜ್ಞಸ್ತು ಷಡ್ರಾತ್ರಾದ್ ವಿವಶೋ ವಿಹ್ವಲನ್ನಿವ।
ವೀಕ್ಷಮಾಣೋ ದಿಶಃ ಸರ್ವಾ ನಾಭಿಜಾನಾಮಿ ಕಿಂಚನ ॥ **4.60.5** ॥ 2255

ತತಸ್ತು ಸಾಗರಾಞ್ಶೈಲಾನ್ ನದೀಃ ಸರ್ವಾಃ ಸರಾಂಸಿ ಚ।
ವನಾನಿ ಚ ಪ್ರದೇಶಾಂಶ್ಚ ನಿರೀಕ್ಷ್ಯ ಮತಿರಾಗತಾ ॥ **4.60.6** ॥ 2256

ಹೃಷ್ಟಪಕ್ಷಿಗಣಾಕೀರ್ಣಃ ಕಂದರೋದರಕೂಟವಾನ್।
ದಕ್ಷಿಣಸ್ಯೋದಧೇಸ್ತೀರೇ ವಿಂಧ್ಯೋಽಯಮಿತಿ ನಿಶ್ಚಿತಃ ॥ **4.60.7** ॥ 2257

ಆಸೀಚ್ಚಾತ್ರಾಶ್ರಮಂ ಪುಣ್ಯಂ ಸುರೈರಪಿ ಸುಪೂಜಿತಂ।
ಋಷಿರ್ನಿಶಾಕರೋ ನಾಮ ಯಸ್ಮಿನ್ನುಗ್ರತಪಾಽಭವತ್ ॥ **4.60.8** ॥ 2258

ಅಷ್ಟೌ ವರ್ಷಸಹಸ್ರಾಣಿ ತೇನಾಸ್ಮಿನ್ನೃಷಿಣಾ ಗಿರೌ।
ವಸತೋ ಮಮ ಧರ್ಮಜ್ಞೇ ಸ್ವರ್ಗತೇ ತು ನಿಶಾಕರೇ ॥ **4.60.9** ॥ 2259

ಅವತೀರ್ಯ ಚ ವಿಂಧ್ಯಾಗ್ರಾತ್ ಕೃಚ್ಛ್ರೇಣ ವಿಷಮಾಚ್ಛನೈಃ।
ತೀಕ್ಷ್ಣದರ್ಭಾಂ ವಸುಮತೀಂ ದುಃಖೇನ ಪುನರಾಗತಃ ॥ **4.60.10** ॥ 2260

ತಮೃಷಿಂ ದ್ರಷ್ಟುಕಾಮೋಽಸ್ಮಿ ದುಃಖೇನಾಭ್ಯಾಗತೋ ಭೃಶಂ।
ಜಟಾಯುಷಾ ಮಯಾ ಚೈವ ಬಹುಶೋಽಧಿಗತೋ ಹಿ ಸಃ ॥ **4.60.11** ॥ 2261

ತಸ್ಯಾಶ್ರಮಪದಾಭ್ಯಾಶೇ ವವುರ್ವಾತಾಃ ಸುಗಂಧಿನಃ।
ವೃಕ್ಷೋ ನಾಪುಷ್ಪಿತಃ ಕಶ್ಚಿದಫಲೋ ವಾ ನ ದೃಶ್ಯತೇ ॥ **4.60.12** ॥ 2262

ಉಪೇತ್ಯ ಚಾಶ್ರಮಂ ಪುಣ್ಯಂ ವೃಕ್ಷಮೂಲಮುಪಾಶ್ರಿತಃ।
ದ್ರಷ್ಟುಕಾಮಃ ಪ್ರತೀಕ್ಷೇ ಚ ಭಗವಂತಂ ನಿಶಾಕರಂ ॥ **4.60.13** ॥ 2263

ಅಥ ಪಶ್ಯಾಮಿ ದೂರಸ್ಥಮೃಷಿಂ ಜ್ವಲಿತತೇಜಸಂ।
ಕೃತಾಭಿಷೇಕಂ ದುರ್ಧರ್ಷಮುಪಾವೃತ್ತಮುದಙ್ಮುಖಂ ॥ **4.60.14** ॥ 2264

ತಮೃಕ್ಷಾಃ ಸೃಮರಾ ವ್ಯಾಘ್ರಾಃ ಸಿಂಹಾ ನಾನಾಸರೀಸೃಪಾಃ।
ಪರಿವಾರ್ಯೋಪಗಚ್ಛಂತಿ ದಾತಾರಂ ಪ್ರಾಣಿನೋ ಯಥಾ ॥ **4.60.15** ॥ 2265

ತತಃ ಪ್ರಾಪ್ತಮೃಷಿಂ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ತಾನಿ ಸತ್ತ್ವಾನಿ ವೈ ಯಯುಃ।
ಪ್ರವಿಷ್ಟೇ ರಾಜನಿ ಯಥಾ ಸರ್ವಂ ಸಾಮಾತ್ಯಕಂ ಬಲಂ ॥ **4.60.16** ॥ 2266

ಋಷಿಸ್ತು ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಮಾಂ ತುಷ್ಟಃ ಪ್ರವಿಷ್ಟಶ್ಚಾಶ್ರಮಂ ಪುನಃ।
ಮುಹೂರ್ತಮಾತ್ರಾನ್ನಿರ್ಗಮ್ಯ ತತಃ ಕಾರ್ಯಮಪೃಚ್ಛತ ॥ **4.60.17** ॥ 2267

ಸೌಮ್ಯ ವೈಕಲ್ಯತಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ರೋಮ್ಣಾಂ ತೇ ನಾವಗಮ್ಯತೇ।
ಅಗ್ನಿದಗ್ಧಾವಿಮೌ ಪಕ್ಷೌ ಪ್ರಾಣಾಶ್ಚಾಪಿ ಶರೀರಕೇ ॥ **4.60.18** ॥ 2268

ಗೃಧ್ರೌ ದ್ವೌ ದೃಷ್ಟಪೂರ್ವೌ ಮೇ ಮಾತರಿಶ್ವಸಮೌ ಜವೇ।
ಗೃಧ್ರಾಣಾಂ ಚೈವ ರಾಜಾನೌ ಭ್ರಾತರೌ ಕಾಮರೂಪಿಣೌ ॥ **4.60.19** ॥ 2269

ಜ್ಯೇಷ್ಠೋಽವಿತಸ್ತ್ವಂ ಸಂಪಾತೇ ಜಟಾಯುರನುಜಸ್ತವ।
ಮಾನುಷಂ ರೂಪಮಾಸ್ಥಾಯ ಗೃಹ್ಣೀತಾಂ ಚರಣೌ ಮಮ ॥ **4.60.20** ॥ 2270

ಕಿಂ ತೇ ವ್ಯಾಧಿಸಮುತ್ಥಾನಂ ಪಕ್ಷಯೋಃ ಪತನಂ ಕಥಂ।
ದಂಡೋ ವಾಯಂ ಧೃತಃ ಕೇನ ಸರ್ವಮಾಖ್ಯಾಹಿ ಪೃಚ್ಛತಃ ॥ **4.60.21** ॥ 2271

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡೇ ಷಷ್ಟಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಏಕಷಷ್ಟಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಸಂಪಾತಿನಾ ನಿಶಾಕರಮುನಿಂ ಪ್ರತಿ ಸ್ವಪುಂಖದಾಹಕಾರಣಸ್ಯ ವರ್ಣನಂ

ತತಸ್ತದ್ ದಾರುಣಂ ಕರ್ಮ ದುಷ್ಕರಂ ಸಹಸಾ ಕೃತಂ।
ಆಚಚಕ್ಷೇ ಮುನೇಃ ಸರ್ವಂ ಸೂರ್ಯಾನುಗಮನಂ ತಥಾ ॥ **4.61.1** ॥ 2272

ಭಗವನ್ ವ್ರಣಯುಕ್ತತ್ವಾಲ್ಲಜ್ಜಯಾ ಚಾಕುಲೇಂದ್ರಿಯಃ।
ಪರಿಶ್ರಾಂತೋ ನ ಶಕ್ನೋಮಿ ವಚನಂ ಪರಿಭಾಷಿತುಂ ॥ **4.61.2** ॥ 2273

ಅಹಂ ಚೈವ ಜಟಾಯುಶ್ಚ ಸಂಘರ್ಷಾದ್ ಗರ್ವಮೋಹಿತೌ।
ಆಕಾಶಂ ಪತಿತೌ ದೂರಾಜ್ಜಿಜ್ಞಾಸಂತೌ ಪರಾಕ್ರಮಂ ॥ **4.61.3** ॥ 2274

ಕೈಲಾಸಶಿಖರೇ ಬದ್ಧ್ವಾ ಮುನೀನಾಮಗ್ರತಃ ಪಣಂ।
ರವಿಃ ಸ್ಯಾದನುಯಾತವ್ಯೋ ಯಾವದಸ್ತಂ ಮಹಾಗಿರಿಂ ॥ **4.61.4** ॥ 2275

ಅಪ್ಯಾವಾಂ ಯುಗಪತ್ ಪ್ರಾಪ್ತಾವಪಶ್ಯಾವ ಮಹೀತಲೇ।
ರಥಚಕ್ರಪ್ರಮಾಣಾನಿ ನಗರಾಣಿ ಪೃಥಕ್ ಪೃಥಕ್ ॥ **4.61.5** ॥ 2276

ಕ್ವಚಿದ್ ವಾದಿತ್ರಘೋಷಶ್ಚ ಕ್ವಚಿದ್ ಭೂಷಣನಿಃಸ್ವನಃ।
ಗಾಯಂತೀಃ ಸ್ಮಾಂಗನಾ ಬಹ್ವೀಃ ಪಶ್ಯಾವೋ ರಕ್ತವಾಸಸಃ ॥ **4.61.6** ॥ 2277

ತೂರ್ಣಮುತ್ಪತ್ಯ ಚಾಕಾಶಮಾದಿತ್ಯಪದಮಾಸ್ಥಿತೌ।
ಆವಾಮಾಲೋಕಯಾವಸ್ತದ್ ವನಂ ಶಾದ್ವಲಸಂಸ್ಥಿತಂ ॥ **4.61.7** ॥ 2278

ಉಪಲೈರಿವ ಸಂಛನ್ನಾ ದೃಶ್ಯತೇ ಭೂಃ ಶಿಲೋಚ್ಚಯೈಃ।
ಆಪಗಾಭಿಶ್ಚ ಸಂವೀತಾ ಸೂತ್ರೈರಿವ ವಸುಂಧರಾ ॥ **4.61.8** ॥ 2279

ಹಿಮವಾಂಶ್ಚೈವ ವಿಂಧ್ಯಶ್ಚ ಮೇರುಶ್ಚ ಸುಮಹಾಗಿರಿಃ।
ಭೂತಲೇ ಸಂಪ್ರಕಾಶಂತೇ ನಾಗಾ ಇವ ಜಲಾಶಯೇ ॥ **4.61.9** ॥ 2280

ತೀವ್ರಃ ಸ್ವೇದಶ್ಚ ಖೇದಶ್ಚ ಭಯಂ ಚಾಸೀತ್ ತದಾವಯೋಃ।
ಸಮಾವಿಶತ ಮೋಹಶ್ಚ ತತೋ ಮೂರ್ಚ್ಛಾ ಚ ದಾರುಣಾ ॥ **4.61.10** ॥ 2281

ನ ಚ ದಿಗ್ ಜ್ಞಾಯತೇ ಯಾಮ್ಯಾ ನ ಚಾಗ್ನೇಯೀ ನ ವಾರುಣೀ।
ಯುಗಾಂತೇ ನಿಯತೋ ಲೋಕೋ ಹತೋ ದಗ್ಧ ಇವಾಗ್ನಿನಾ ॥ **4.61.11** ॥ 2282

ಮನಶ್ಚ ಮೇ ಹತಂ ಭೂಯಶ್ಚಕ್ಷುಃ ಪ್ರಾಪ್ಯ ತು ಸಂಶ್ರಯಂ।
ಯತ್ನೇನ ಮಹತಾ ಹ್ಯಸ್ಮಿನ್ ಮನಃ ಸಂಧಾಯ ಚಕ್ಷುಷೀ ॥ **4.61.12** ॥ 2283

ಯತ್ನೇನ ಮಹತಾ ಭೂಯೋ ಭಾಸ್ಕರಃ ಪ್ರತಿಲೋಕಿತಃ।
ತುಲ್ಯಪೃಥ್ವೀಪ್ರಮಾಣೇನ ಭಾಸ್ಕರಃ ಪ್ರತಿಭಾತಿ ನೌ ॥ **4.61.13** ॥ 2284

ಜಟಾಯುರ್ಮಾಮನಾಪೃಚ್ಛ್ಯ ನಿಪಪಾತ ಮಹೀಂ ತತಃ।
ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತೂರ್ಣಮಾಕಾಶಾದಾತ್ಮಾನಂ ಮುಕ್ತವಾನಹಂ ॥ **4.61.14** ॥ 2285

ಪಕ್ಷಾಭ್ಯಾಂ ಚ ಮಯಾ ಗುಪ್ತೋ ಜಟಾಯುರ್ನ ಪ್ರದಹ್ಯತ।
ಪ್ರಮಾದಾತ್ ತತ್ರ ನಿರ್ದಗ್ಧಃ ಪತನ್ ವಾಯುಪಥಾದಹಂ ॥ **4.61.15** ॥ 2286

ಆಶಂಕೇ ತಂ ನಿಪತಿತಂ ಜನಸ್ಥಾನೇ ಜಟಾಯುಷಂ।
ಅಹಂ ತು ಪತಿತೋ ವಿಂಧ್ಯೇ ದಗ್ಧಪಕ್ಷೋ ಜಡೀಕೃತಃ ॥ **4.61.16** ॥ 2287

ರಾಜ್ಯಾಚ್ಚ ಹೀನೋ ಭ್ರಾತ್ರಾ ಚ ಪಕ್ಷಾಭ್ಯಾಂ ವಿಕ್ರಮೇಣ ಚ।
ಸರ್ವಥಾ ಮರ್ತುಮೇವೇಚ್ಛನ್ ಪತಿಷ್ಯೇ ಶಿಖರಾದ್ ಗಿರೇಃ ॥ **4.61.17** ॥ 2288

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡೇ ಏಕಷಷ್ಟಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ದ್ವಿಷಷ್ಟಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಸಂಪಾತಿಂ ಸಾಂತ್ವಯತಾ ನಿಶಾಕರೇಣ ಭಾವಿಶ್ರೀರಾಮಕಾರ್ಯೇ ಸಾಹಾಯ್ಯಕರಣಾಯ ಜೀವನಂ ಧಾರಯಿತುಂ ತಂ ಪ್ರತ್ಯಾದೇಶದಾನಂ

ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ಮುನಿಶ್ರೇಷ್ಠಮರುದಂ ಭೃಶದುಃಖಿತಃ।
ಅಥ ಧ್ಯಾತ್ವಾ ಮುಹೂರ್ತಂ ಚ ಭಗವಾನಿದಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **4.62.1** ॥ 2289

ಪಕ್ಷೌ ಚ ತೇ ಪ್ರಪಕ್ಷೌ ಚ ಪುನರನ್ಯೌ ಭವಿಷ್ಯತಃ।
ಚಕ್ಷುಷೀ ಚೈವ ಪ್ರಾಣಾಶ್ಚ ವಿಕ್ರಮಶ್ಚ ಬಲಂ ಚ ತೇ ॥ **4.62.2** ॥ 2290

ಪುರಾಣೇ ಸುಮಹತ್ಕಾರ್ಯಂ ಭವಿಷ್ಯಂ ಹಿ ಮಯಾ ಶ್ರುತಂ।
ದೃಷ್ಟಂ ಮೇ ತಪಸಾ ಚೈವ ಶ್ರುತ್ವಾ ಚ ವಿದಿತಂ ಮಮ ॥ **4.62.3** ॥ 2291

ರಾಜಾ ದಶರಥೋ ನಾಮ ಕಶ್ಚಿದಿಕ್ಷ್ವಾಕುವರ್ಧನಃ।
ತಸ್ಯ ಪುತ್ರೋ ಮಹಾತೇಜಾ ರಾಮೋ ನಾಮ ಭವಿಷ್ಯತಿ ॥ **4.62.4** ॥ 2292

ಅರಣ್ಯಂ ಚ ಸಹ ಭ್ರಾತ್ರಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣೇನ ಗಮಿಷ್ಯತಿ।
ತಸ್ಮಿನ್ನರ್ಥೇ ನಿಯುಕ್ತಃ ಸನ್ ಪಿತ್ರಾ ಸತ್ಯಪರಾಕ್ರಮಃ ॥ **4.62.5** ॥ 2293

ನೈರ್ಋತೋ ರಾವಣೋ ನಾಮ ತಸ್ಯ ಭಾರ್ಯಾಂ ಹರಿಷ್ಯತಿ।
ರಾಕ್ಷಸೇಂದ್ರೋ ಜನಸ್ಥಾನೇ ಅವಧ್ಯಃ ಸುರದಾನವೈಃ ॥ **4.62.6** ॥ 2294

ಸಾ ಚ ಕಾಮೈಃ ಪ್ರಲೋಭ್ಯಂತೀ ಭಕ್ಷ್ಯೈರ್ಭೋಜ್ಯೈಶ್ಚ ಮೈಥಿಲೀ।
ನ ಭೋಕ್ಷ್ಯತಿ ಮಹಾಭಾಗಾ ದುಃಖಮಗ್ನಾ ಯಶಸ್ವಿನೀ ॥ **4.62.7** ॥ 2295

ಪರಮಾನ್ನಂ ಚ ವೈದೇಹ್ಯಾ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ದಾಸ್ಯತಿ ವಾಸವಃ।
ಯದನ್ನಮಮೃತಪ್ರಖ್ಯಂ ಸುರಾಣಾಮಪಿ ದುರ್ಲಭಂ ॥ **4.62.8** ॥ 2296

ತದನ್ನಂ ಮೈಥಿಲೀ ಪ್ರಾಪ್ಯ ವಿಜ್ಞಾಯೇಂದ್ರಾದಿದಂ ತ್ವಿತಿ।
ಅಗ್ರಮುದ್ಧೃತ್ಯ ರಾಮಾಯ ಭೂತಲೇ ನಿರ್ವಪಿಷ್ಯತಿ ॥ **4.62.9** ॥ 2297

ಯದಿ ಜೀವತಿ ಮೇ ಭರ್ತಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣೋ ವಾಪಿ ದೇವರಃ।
ದೇವತ್ವಂ ಗಚ್ಛತೋರ್ವಾಪಿ ತಯೋರನ್ನಮಿದಂ ತ್ವಿತಿ ॥ **4.62.10** ॥ 2298

ಏಷ್ಯಂತಿ ಪ್ರೇಷಿತಾಸ್ತತ್ರ ರಾಮದೂತಾಃ ಪ್ಲವಂಗಮಾಃ।
ಆಖ್ಯೇಯಾ ರಾಮಮಹಿಷೀ ತ್ವಯಾ ತೇಭ್ಯೋ ವಿಹಂಗಮ ॥ **4.62.11** ॥ 2299

ಸರ್ವಥಾ ತು ನ ಗಂತವ್ಯಮೀದೃಶಃ ಕ್ವ ಗಮಿಷ್ಯಸಿ।
ದೇಶಕಾಲೌ ಪ್ರತೀಕ್ಷಸ್ವ ಪಕ್ಷೌ ತ್ವಂ ಪ್ರತಿಪತ್ಸ್ಯಸೇ ॥ **4.62.12** ॥ 2300

ಉತ್ಸಹೇಯಮಹಂ ಕರ್ತುಮದ್ಯೈವ ತ್ವಾಂ ಸಪಕ್ಷಕಂ।
ಇಹಸ್ಥಸ್ತ್ವಂ ಹಿ ಲೋಕಾನಾಂ ಹಿತಂ ಕಾರ್ಯಂ ಕರಿಷ್ಯಸಿ ॥ **4.62.13** ॥ 2301

ತ್ವಯಾಪಿ ಖಲು ತತ್ ಕಾರ್ಯಂ ತಯೋಶ್ಚ ನೃಪಪುತ್ರಯೋಃ।
ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಂ ಗುರೂಣಾಂ ಚ ಮುನೀನಾಂ ವಾಸವಸ್ಯ ಚ ॥ **4.62.14** ॥ 2302

ಇಚ್ಛಾಮ್ಯಹಮಪಿ ದ್ರಷ್ಟುಂ ಭ್ರಾತರೌ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣೌ।
ನೇಚ್ಛೇ ಚಿರಂ ಧಾರಯಿತುಂ ಪ್ರಾಣಾಂಸ್ತ್ಯಕ್ಷ್ಯೇ ಕಲೇವರಂ।
ಮಹರ್ಷಿಸ್ತ್ವಬ್ರವೀದೇವಂ ದೃಷ್ಟತತ್ತ್ವಾರ್ಥದರ್ಶನಃ ॥ **4.62.15** ॥ 2303

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡೇ ದ್ವಿಷಷ್ಟಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ತ್ರಿಷಷ್ಟಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಸಂಪಾತೇರ್ನವಪುಂಖೋದ್ಗಮಸ್ತಸ್ಯ ವಾನರಾಣಾಂ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹನಂ ಕೃತ್ವಾ ತತ ಉಡ್ಡಯನಂ ವಾನರಾಣಾಂ ತತೋ ದಕ್ಷಿಣಸ್ಯಾಂ ಪ್ರಸ್ಥಾನಂ ಚ

ಏತೈರನ್ಯೈಶ್ಚ ಬಹುಭಿರ್ವಾಕ್ಯೈರ್ವಾಕ್ಯವಿಶಾರದಃ।
ಮಾಂ ಪ್ರಶಸ್ಯಾಭ್ಯನುಜ್ಞಾಪ್ಯ ಪ್ರವಿಷ್ಟಃ ಸ ಸ್ವಮಾಲಯಂ ॥ **4.63.1** ॥ 2304

ಕಂದರಾತ್ ತು ವಿಸರ್ಪಿತ್ವಾ ಪರ್ವತಸ್ಯ ಶನೈಃ ಶನೈಃ।
ಅಹಂ ವಿಂಧ್ಯಂ ಸಮಾರುಹ್ಯ ಭವತಃ ಪ್ರತಿಪಾಲಯೇ ॥ **4.63.2** ॥ 2305

ಅದ್ಯ ತ್ವೇತಸ್ಯ ಕಾಲಸ್ಯ ವರ್ಷಂ ಸಾಗ್ರಶತಂ ಗತಂ।
ದೇಶಕಾಲಪ್ರತೀಕ್ಷೋಽಸ್ಮಿ ಹೃದಿ ಕೃತ್ವಾ ಮುನೇರ್ವಚಃ ॥ **4.63.3** ॥ 2306

ಮಹಾಪ್ರಸ್ಥಾನಮಾಸಾದ್ಯ ಸ್ವರ್ಗತೇ ತು ನಿಶಾಕರೇ।
ಮಾಂ ನಿರ್ದಹತಿ ಸಂತಾಪೋ ವಿತರ್ಕೈರ್ಬಹುಭಿರ್ವೃತಂ ॥ **4.63.4** ॥ 2307

ಉದಿತಾಂ ಮರಣೇ ಬುದ್ಧಿಂ ಮುನಿವಾಕ್ಯೈರ್ನಿವರ್ತಯೇ।
ಬುದ್ಧಿರ್ಯಾ ತೇನ ಮೇ ದತ್ತಾ ಪ್ರಾಣಾನಾಂ ರಕ್ಷಣೇ ಮಮ ॥ **4.63.5** ॥ 2308

ಸಾ ಮೇಽಪನಯತೇ ದುಃಖಂ ದೀಪ್ತೇವಾಗ್ನಿಶಿಖಾ ತಮಃ।
ಬುಧ್ಯತಾ ಚ ಮಯಾ ವೀರ್ಯಂ ರಾವಣಸ್ಯ ದುರಾತ್ಮನಃ ॥ **4.63.6** ॥ 2309

ಪುತ್ರಃ ಸಂತರ್ಜಿತೋ ವಾಗ್ಭಿರ್ನ ತ್ರಾತಾ ಮೈಥಿಲೀ ಕಥಂ।
ತಸ್ಯಾ ವಿಲಪಿತಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ತೌ ಚ ಸೀತಾವಿಯೋಜಿತೌ ॥ **4.63.7** ॥ 2310

ನ ಮೇ ದಶರಥಸ್ನೇಹಾತ್ ಪುತ್ರೇಣೋತ್ಪಾದಿತಂ ಪ್ರಿಯಂ।
ತಸ್ಯ ತ್ವೇವಂ ಬ್ರುವಾಣಸ್ಯ ಸಂಹತೈರ್ವಾನರೈಃ ಸಹ ॥ **4.63.8** ॥ 2311

ಉತ್ಪೇತತುಸ್ತದಾ ಪಕ್ಷೌ ಸಮಕ್ಷಂ ವನಚಾರಿಣಾಂ।
ಸ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸ್ವಾಂ ತನುಂ ಪಕ್ಷೈರುದ್ಗತೈರರುಣಚ್ಛದೈಃ ॥ **4.63.9** ॥ 2312

ಪ್ರಹರ್ಷಮತುಲಂ ಲೇಭೇ ವಾನರಾಂಶ್ಚೇದಮಬ್ರವೀತ್।
ನಿಶಾಕರಸ್ಯ ರಾಜರ್ಷೇಃ ಪ್ರಸಾದಾದಮಿತೌಜಸಃ ॥ **4.63.10** ॥ 2313

ಆದಿತ್ಯರಶ್ಮಿನಿರ್ದಗ್ಧೌ ಪಕ್ಷೌ ಪುನರುಪಸ್ಥಿತೌ।
ಯೌವನೇ ವರ್ತಮಾನಸ್ಯ ಮಮಾಸೀದ್ ಯಃ ಪರಾಕ್ರಮಃ ॥ **4.63.11** ॥ 2314

ತಮೇವಾದ್ಯಾವಗಚ್ಛಾಮಿ ಬಲಂ ಪೌರುಷಮೇವ ಚ।
ಸರ್ವಥಾ ಕ್ರಿಯತಾಂ ಯತ್ನಃ ಸೀತಾಮಧಿಗಮಿಷ್ಯಥ ॥ **4.63.12** ॥ 2315

ಪಕ್ಷಲಾಭೋ ಮಮಾಯಂ ವಃ ಸಿದ್ಧಿಪ್ರತ್ಯಯಕಾರಕಃ।
ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ತಾನ್ ಹರೀನ್ ಸರ್ವಾನ್ ಸಂಪಾತಿಃ ಪತಗೋತ್ತಮಃ ॥ **4.63.13** ॥ 2316

ಉತ್ಪಪಾತ ಗಿರೇಃ ಶೃಂಗಾಜ್ಜಿಜ್ಞಾಸುಃ ಖಗಮೋ ಗತಿಂ।
ತಸ್ಯ ತದ್ ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಪ್ರತಿಸಂಹೃಷ್ಟಮಾನಸಾಃ।
ಬಭೂವುರ್ಹರಿಶಾರ್ದೂಲಾ ವಿಕ್ರಮಾಭ್ಯುದಯೋನ್ಮುಖಾಃ ॥ **4.63.14** ॥ 2317

ಅಥ ಪವನಸಮಾನವಿಕ್ರಮಾಃ
ಪ್ಲವಗವರಾಃ ಪ್ರತಿಲಬ್ಧಪೌರುಷಾಃ।
ಅಭಿಜಿದಭಿಮುಖಾಂ ದಿಶಂ ಯಯು -
ರ್ಜನಕಸುತಾಪರಿಮಾರ್ಗಣೋನ್ಮುಖಾಃ ॥ **4.63.15** ॥ 2318

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡೇ ತ್ರಿಷಷ್ಟಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಚತುಃಷಷ್ಟಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಸಮುದ್ರಸ್ಯ ವಿಶಾಲತಾಮಾಲೋಕ್ಯ ವಿಷೀದತೋ ವಾನರಾನ್ ಸಾಂತ್ವಯಿತ್ವಾಂಗದಸ್ಯ ತಾನ್ ಪ್ರತಿ ಪೃಥಕ್ ಪೃಥಕ್ ಸಮುದ್ರಲಂಘನಶಕ್ತಿವಿಷಯಕಃ ಪ್ರಶ್ನಃ

ಆಖ್ಯಾತಾ ಗೃಧ್ರರಾಜೇನ ಸಮುತ್ಪ್ಲುತ್ಯ ಪ್ಲವಂಗಮಾಃ।
ಸಂಗತಾಃ ಪ್ರೀತಿಸಂಯುಕ್ತಾ ವಿನೇದುಃ ಸಿಂಹವಿಕ್ರಮಾಃ ॥ **4.64.1** ॥ 2319

ಸಂಪಾತೇರ್ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಹರಯೋ ರಾವಣಕ್ಷಯಂ।
ಹೃಷ್ಟಾಃ ಸಾಗರಮಾಜಗ್ಮುಃ ಸೀತಾದರ್ಶನಕಾಂಕ್ಷಿಣಃ ॥ **4.64.2** ॥ 2320

ಅಭಿಗಮ್ಯ ತು ತಂ ದೇಶಂ ದದೃಶುರ್ಭೀಮವಿಕ್ರಮಾಃ।
ಕೃತ್ಸ್ನಂ ಲೋಕಸ್ಯ ಮಹತಃ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಮವಸ್ಥಿತಂ ॥ **4.64.3** ॥ 2321

ದಕ್ಷಿಣಸ್ಯ ಸಮುದ್ರಸ್ಯ ಸಮಾಸಾದ್ಯೋತ್ತರಾಂ ದಿಶಂ।
ಸನ್ನಿವೇಶಂ ತತಶ್ಚಕ್ರುರ್ಹರಿವೀರಾ ಮಹಾಬಲಾಃ ॥ **4.64.4** ॥ 2322

ಪ್ರಸುಪ್ತಮಿವ ಚಾನ್ಯತ್ರ ಕ್ರೀಡಂತಮಿವ ಚಾನ್ಯತಃ।
ಕ್ವಚಿತ್ ಪರ್ವತಮಾತ್ರೈಶ್ಚ ಜಲರಾಶಿಭಿರಾವೃತಂ ॥ **4.64.5** ॥ 2323

ಸಂಕುಲಂ ದಾನವೇಂದ್ರಶ್ಚ ಪಾತಾಲತಲವಾಸಿಭಿಃ।
ರೋಮಹರ್ಷಕರಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ವಿಷೇದುಃ ಕಪಿಕುಂಜರಾಃ ॥ **4.64.6** ॥ 2324

ಆಕಾಶಮಿವ ದುಷ್ಪಾರಂ ಸಾಗರಂ ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ವಾನರಾಃ।
ವಿಷೇದುಃ ಸಹಿತಾಃ ಸರ್ವೇ ಕಥಂ ಕಾರ್ಯಮಿತಿ ಬ್ರುವನ್ ॥ **4.64.7** ॥ 2325

ವಿಷಣ್ಣಾಂ ವಾಹಿನೀಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸಾಗರಸ್ಯ ನಿರೀಕ್ಷಣಾತ್।
ಆಶ್ವಾಸಯಾಮಾಸ ಹರೀನ್ ಭಯಾರ್ತಾನ್ ಹರಿಸತ್ತಮಃ ॥ **4.64.8** ॥ 2326

ನ ವಿಷಾದೇ ಮನಃ ಕಾರ್ಯಂ ವಿಷಾದೋ ದೋಷವತ್ತರಃ।
ವಿಷಾದೋ ಹಂತಿ ಪುರುಷಂ ಬಾಲಂ ಕ್ರುದ್ಧ ಇವೋರಗಃ ॥ **4.64.9** ॥ 2327

ಯೋ ವಿಷಾದಂ ಪ್ರಸಹತೇ ವಿಕ್ರಮೇ ಸಮುಪಸ್ಥಿತೇ।
ತೇಜಸಾ ತಸ್ಯ ಹೀನಸ್ಯ ಪುರುಷಾರ್ಥೋ ನ ಸಿದ್ಧ್ಯತಿ ॥ **4.64.10** ॥ 2328

ತಸ್ಯಾಂ ರಾತ್ರ್ಯಾಂ ವ್ಯತೀತಾಯಾಮಂಗದೋ ವಾನರೈಃ ಸಹ।
ಹರಿವೃದ್ಧೈಃ ಸಮಾಗಮ್ಯ ಪುನರ್ಮಂತ್ರಮಮಂತ್ರಯತ್ ॥ **4.64.11** ॥ 2329

ಸಾ ವಾನರಾಣಾಂ ಧ್ವಜಿನೀ ಪರಿವಾರ್ಯಾಂಗದಂ ಬಭೌ।
ವಾಸವಂ ಪರಿವಾರ್ಯೇವ ಮರುತಾಂ ವಾಹಿನೀ ಸ್ಥಿತಾ ॥ **4.64.12** ॥ 2330

ಕೋಽನ್ಯಸ್ತಾಂ ವಾನರೀಂ ಸೇನಾಂ ಶಕ್ತಃ ಸ್ತಂಭಯಿತುಂ ಭವೇತ್।
ಅನ್ಯತ್ರ ವಾಲಿತನಯಾದನ್ಯತ್ರ ಚ ಹನೂಮತಃ ॥ **4.64.13** ॥ 2331

ತತಸ್ತಾನ್ ಹರಿವೃದ್ಧಾಂಶ್ಚ ತಚ್ಚ ಸೈನ್ಯಮರಿಂದಮಃ।
ಅನುಮಾನ್ಯಾಂಗದಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ ವಾಕ್ಯಮರ್ಥವದಬ್ರವೀತ್ ॥ **4.64.14** ॥ 2332

ಕ ಇದಾನೀಂ ಮಹಾತೇಜಾ ಲಂಘಯಿಷ್ಯತಿ ಸಾಗರಂ।
ಕಃ ಕರಿಷ್ಯತಿ ಸುಗ್ರೀವಂ ಸತ್ಯಸಂಧಮರಿಂದಮಂ ॥ **4.64.15** ॥ 2333

ಕೋ ವೀರೋ ಯೋಜನಶತಂ
ಲಂಘಯೇತ ಪ್ಲವಂಗಮಃ।
ಇಮಾಂಶ್ಚ ಯೂಥಪಾನ್ ಸರ್ವಾನ್
ಮೋಚಯೇತ್ ಕೋ ಮಹಾಭಯಾತ್ ॥ **4.64.16** ॥ 2334

ಕಸ್ಯ ಪ್ರಸಾದಾದ್ ದಾರಾಂಶ್ಚ ಪುತ್ರಾಂಶ್ಚೈವ ಗೃಹಾಣಿ ಚ।
ಇತೋ ನಿವೃತ್ತಾಃ ಪಶ್ಯೇಮ ಸಿದ್ಧಾರ್ಥಾಃ ಸುಖಿನೋ ವಯಂ ॥ **4.64.17** ॥ 2335

ಕಸ್ಯ ಪ್ರಸಾದಾದ್ ರಾಮಂ ಚ ಲಕ್ಷ್ಮಣಂ ಚ ಮಹಾಬಲಂ।
ಅಭಿಗಚ್ಛೇಮ ಸಂಹೃಷ್ಟಾಃ ಸುಗ್ರೀವಂ ಚ ವನೌಕಸಂ ॥ **4.64.18** ॥ 2336

ಯದಿ ಕಶ್ಚಿತ್ ಸಮರ್ಥೋ ವಃ ಸಾಗರಪ್ಲವನೇ ಹರಿಃ।
ಸ ದದಾತ್ವಿಹ ನಃ ಶೀಘ್ರಂ ಪುಣ್ಯಾಮಭಯದಕ್ಷಿಣಾಂ ॥ **4.64.19** ॥ 2337

ಅಂಗದಸ್ಯ ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ನ ಕಶ್ಚಿತ್ ಕಿಂಚಿದಬ್ರವೀತ್।
ಸ್ತಿಮಿತೇವಾಭವತ್ ಸರ್ವಾ ಸಾ ತತ್ರ ಹರಿವಾಹಿನೀ ॥ **4.64.20** ॥ 2338

ಪುನರೇವಾಂಗದಃ ಪ್ರಾಹ ತಾನ್ ಹರೀನ್ ಹರಿಸತ್ತಮಃ।
ಸರ್ವೇ ಬಲವತಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಾ ಭವಂತೋ ದೃಢವಿಕ್ರಮಾಃ।
ವ್ಯಪದೇಶಕುಲೇ ಜಾತಾಃ ಪೂಜಿತಾಶ್ಚಾಪ್ಯಭೀಕ್ಷ್ಣಶಃ ॥ **4.64.21** ॥ 2339

ನಹಿ ವೋ ಗಮನೇ ಸಂಗಃ ಕದಾಚಿತ್ ಕಸ್ಯಚಿದ್ ಭವೇತ್।
ಬ್ರುವಧ್ವಂ ಯಸ್ಯ ಯಾ ಶಕ್ತಿಃ ಪ್ಲವನೇ ಪ್ಲವಗರ್ಷಭಾಃ ॥ **4.64.22** ॥ 2340

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡೇ ಚತುಃಷಷ್ಟಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಪಂಚಷಷ್ಟಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಪರ್ಯಾಯೇಣ ವಾನರೈಃ ಸ್ವಸ್ವದೂರಗಮನಶಕ್ತಿಪರಿಮಾಣಸ್ಯ ಪ್ರತಿಪಾದನಂ ಜಾಂಬವದಂಗದಯೋಃ ಸಂಲಾಪೋ ಜಾಂಬವತೋ ಹನುಮಂತಂ ಪ್ರೇರಯಿತುಂ ತತ್ಪಾರ್ಶ್ವೇ ಗಮನಂ

ಅಥಾಂಗದವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ತೇ ಸರ್ವೇ ವಾನರರ್ಷಭಾಃ।
ಸ್ವಂ ಸ್ವಂ ಗತೌ ಸಮುತ್ಸಾಹಮೂಚುಸ್ತತ್ರ ಯಥಾಕ್ರಮಂ ॥ **4.65.1** ॥ 2341

ಗಜೋ ಗವಾಕ್ಷೋ ಗವಯಃ ಶರಭೋ ಗಂಧಮಾದನಃ।
ಮೈಂದಶ್ಚ ದ್ವಿವಿದಶ್ಚೈವ ಸುಷೇಣೋ ಜಾಂಬವಾಂಸ್ತಥಾ ॥ **4.65.2** ॥ 2342

ಆಬಭಾಷೇ ಗಜಸ್ತತ್ರ ಪ್ಲವೇಯಂ ದಶಯೋಜನಂ।
ಗವಾಕ್ಷೋ ಯೋಜನಾನ್ಯಾಹ ಗಮಿಷ್ಯಾಮೀತಿ ವಿಂಶತಿಂ ॥ **4.65.3** ॥ 2343

ಶರಭೋ ವಾನರಸ್ತತ್ರ ವಾನರಾಂಸ್ತಾನುವಾಚ ಹ।
ತ್ರಿಂಶತಂ ತು ಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ಯೋಜನಾನಾಂ ಪ್ಲವಂಗಮಾಃ ॥ **4.65.4** ॥ 2344

ಋಷಭೋ ವಾನರಸ್ತತ್ರ ವಾನರಾಂಸ್ತಾನುವಾಚ ಹ।
ಚತ್ವಾರಿಂಶದ್ ಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ಯೋಜನಾನಾಂ ನ ಸಂಶಯಃ ॥ **4.65.5** ॥ 2345

ವಾನರಾಂಸ್ತು ಮಹಾತೇಜಾ ಅಬ್ರವೀದ್ ಗಂಧಮಾದನಃ।
ಯೋಜನಾನಾಂ ಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ಪಂಚಾಶತ್ತು ನ ಸಂಶಯಃ ॥ **4.65.6** ॥ 2346

ಮೈಂದಸ್ತು ವಾನರಸ್ತತ್ರ ವಾನರಾಂಸ್ತಾನುವಾಚ ಹ।
ಯೋಜನಾನಾಂ ಪರಂ ಷಷ್ಟಿಮಹಂ ಪ್ಲವಿತುಮುತ್ಸಹೇ ॥ **4.65.7** ॥ 2347

ತತಸ್ತತ್ರ ಮಹಾತೇಜಾ ದ್ವಿವಿದಃ ಪ್ರತ್ಯಭಾಷತ।
ಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ನ ಸಂದೇಹಃ ಸಪ್ತತಿಂ ಯೋಜನಾನ್ಯಹಂ ॥ **4.65.8** ॥ 2348

ಸುಷೇಣಸ್ತು ಮಹಾತೇಜಾಃ ಸತ್ತ್ವವಾನ್ ಕಪಿಸತ್ತಮಃ।
ಅಶೀತಿಂ ಪ್ರತಿಜಾನೇಽಹಂ ಯೋಜನಾನಾಂ ಪರಾಕ್ರಮೇ ॥ **4.65.9** ॥ 2349

ತೇಷಾಂ ಕಥಯತಾಂ ತತ್ರ ಸರ್ವಾಂಸ್ತಾನನುಮಾನ್ಯ ಚ।
ತತೋ ವೃದ್ಧತಮಸ್ತೇಷಾಂ ಜಾಂಬವಾನ್ ಪ್ರತ್ಯಭಾಷತ ॥ **4.65.10** ॥ 2350

ಪೂರ್ವಮಸ್ಮಾಕಮಪ್ಯಾಸೀತ್ ಕಶ್ಚಿದ್ ಗತಿಪರಾಕ್ರಮಃ।
ತೇ ವಯಂ ವಯಸಃ ಪಾರಮನುಪ್ರಾಪ್ತಾಃ ಸ್ಮ ಸಾಂಪ್ರತಂ ॥ **4.65.11** ॥ 2351

ಕಿಂ ತು ನೈವಂ ಗತೇ ಶಕ್ಯಮಿದಂ ಕಾರ್ಯಮುಪೇಕ್ಷಿತುಂ।
ಯದರ್ಥಂ ಕಪಿರಾಜಶ್ಚ ರಾಮಶ್ಚ ಕೃತನಿಶ್ಚಯೌ ॥ **4.65.12** ॥ 2352

ಸಾಂಪ್ರತಂ ಕಾಲಮಸ್ಮಾಕಂ ಯಾ ಗತಿಸ್ತಾಂ ನಿಬೋಧತ।
ನವತಿಂ ಯೋಜನಾನಾಂ ತು ಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ನ ಸಂಶಯಃ ॥ **4.65.13** ॥ 2353

ತಾಂಶ್ಚ ಸರ್ವಾನ್ ಹರಿಶ್ರೇಷ್ಠಾಂಜಾಂಬವಾನಿದಮಬ್ರವೀತ್।
ನ ಖಲ್ವೇತಾವದೇವಾಸೀದ್ ಗಮನೇ ಮೇ ಪರಾಕ್ರಮಃ ॥ **4.65.14** ॥ 2354

ಮಯಾ ವೈರೋಚನೇ ಯಜ್ಞೇ ಪ್ರಭವಿಷ್ಣುಃ ಸನಾತನಃ।
ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೀಕೃತಃ ಪೂರ್ವಂ ಕ್ರಮಮಾಣಸ್ತ್ರಿವಿಕ್ರಮಂ ॥ **4.65.15** ॥ 2355

ಸ ಇದಾನೀಮಹಂ ವೃದ್ಧಃ ಪ್ಲವನೇ ಮಂದವಿಕ್ರಮಃ।
ಯೌವನೇ ಚ ತದಾಸೀನ್ಮೇ ಬಲಮಪ್ರತಿಮಂ ಪರಂ ॥ **4.65.16** ॥ 2356

ಸಂಪ್ರತ್ಯೇತಾವದೇವಾದ್ಯ ಶಕ್ಯಂ ಮೇ ಗಮನೇ ಸ್ವತಃ।
ನೈತಾವತಾ ಚ ಸಂಸಿದ್ಧಿಃ ಕಾರ್ಯಸ್ಯಾಸ್ಯ ಭವಿಷ್ಯತಿ ॥ **4.65.17** ॥ 2357

ಅಥೋತ್ತರಮುದಾರಾರ್ಥಮಬ್ರವೀದಂಗದಸ್ತದಾ।
ಅನುಮಾನ್ಯ ತದಾ ಪ್ರಾಜ್ಞೋ ಜಾಂಬವಂತಂ ಮಹಾಕಪಿಃ ॥ **4.65.18** ॥ 2358

ಅಹಮೇತದ್ ಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ಯೋಜನಾನಾಂ ಶತಂ ಮಹತ್।
ನಿವರ್ತನೇ ತು ಮೇ ಶಕ್ತಿಃ ಸ್ಯಾನ್ನ ವೇತಿ ನ ನಿಶ್ಚಿತಂ ॥ **4.65.19** ॥ 2359

ತಮುವಾಚ ಹರಿಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಜಾಂಬವಾನ್ ವಾಕ್ಯಕೋವಿದಃ।
ಜ್ಞಾಯತೇ ಗಮನೇ ಶಕ್ತಿಸ್ತವ ಹರ್ಯೃಕ್ಷಸತ್ತಮ ॥ **4.65.20** ॥ 2360

ಕಾಮಂ ಶತಸಹಸ್ರಂ ವಾ ನಹ್ಯೇಷ ವಿಧಿರುಚ್ಯತೇ।
ಯೋಜನಾನಾಂ ಭವಾಞ್ಶಕ್ತೋ ಗಂತುಂ ಪ್ರತಿನಿವರ್ತಿತುಂ ॥ **4.65.21** ॥ 2361

ನಹಿ ಪ್ರೇಷಯಿತಾ ತಾತ ಸ್ವಾಮೀ ಪ್ರೇಷ್ಯಃ ಕಥಂಚನ।
ಭವತಾಯಂ ಜನಃ ಸರ್ವಃ ಪ್ರೇಷ್ಯಃ ಪ್ಲವಗಸತ್ತಮ ॥ **4.65.22** ॥ 2362

ಭವಾನ್ ಕಲತ್ರಮಸ್ಮಾಕಂ ಸ್ವಾಮಿಭಾವೇ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಃ।
ಸ್ವಾಮೀ ಕಲತ್ರಂ ಸೈನ್ಯಸ್ಯ ಗತಿರೇಷಾ ಪರಂತಪ ॥ **4.65.23** ॥ 2363

ಅಪಿ ವೈ ತಸ್ಯ ಕಾರ್ಯಸ್ಯ ಭವಾನ್ ಮೂಲಮರಿಂದಮ।
ತಸ್ಮಾತ್ ಕಲತ್ರವತ್ ತಾತ ಪ್ರತಿಪಾಲ್ಯಃ ಸದಾ ಭವಾನ್ ॥ **4.65.24** ॥ 2364

ಮೂಲಮರ್ಥಸ್ಯ ಸಂರಕ್ಷ್ಯಮೇಷ ಕಾರ್ಯವಿದಾಂ ನಯಃ।
ಮೂಲೇ ಹಿ ಸತಿ ಸಿಧ್ಯಂತಿ ಗುಣಾಃ ಸರ್ವೇ ಫಲೋದಯಾಃ ॥ **4.65.25** ॥ 2365

ತದ್ ಭವಾನಸ್ಯ ಕಾರ್ಯಸ್ಯ ಸಾಧನಂ ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮ।
ಬುದ್ಧಿವಿಕ್ರಮಸಂಪನ್ನೋ ಹೇತುರತ್ರ ಪರಂತಪ ॥ **4.65.26** ॥ 2366

ಗುರುಶ್ಚ ಗುರುಪುತ್ರಶ್ಚ ತ್ವಂ ಹಿ ನಃ ಕಪಿಸತ್ತಮ।
ಭವಂತಮಾಶ್ರಿತ್ಯ ವಯಂ ಸಮರ್ಥಾ ಹ್ಯರ್ಥಸಾಧನೇ ॥ **4.65.27** ॥ 2367

ಉಕ್ತವಾಕ್ಯಂ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞಂ ಜಾಂಬವಂತಂ ಮಹಾಕಪಿಃ।
ಪ್ರತ್ಯುವಾಚೋತ್ತರಂ ವಾಕ್ಯಂ ವಾಲಿಸೂನುರಥಾಂಗದಃ ॥ **4.65.28** ॥ 2368

ಯದಿ ನಾಹಂ ಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ನಾನ್ಯೋ ವಾನರಪುಂಗವಃ।
ಪುನಃ ಖಲ್ವಿದಮಸ್ಮಾಭಿಃ ಕಾರ್ಯಂ ಪ್ರಾಯೋಪವೇಶನಂ ॥ **4.65.29** ॥ 2369

ನಹ್ಯಕೃತ್ವಾ ಹರಿಪತೇಃ ಸಂದೇಶಂ ತಸ್ಯ ಧೀಮತಃ।
ತತ್ರಾಪಿ ಗತ್ವಾ ಪ್ರಾಣಾನಾಂ ನ ಪಶ್ಯೇ ಪರಿರಕ್ಷಣಂ ॥ **4.65.30** ॥ 2370

ಸ ಹಿ ಪ್ರಸಾದೇ ಚಾತ್ಯರ್ಥಕೋಪೇ ಚ ಹರಿರೀಶ್ವರಃ।
ಅತೀತ್ಯ ತಸ್ಯ ಸಂದೇಶಂ ವಿನಾಶೋ ಗಮನೇ ಭವೇತ್ ॥ **4.65.31** ॥ 2371

ತತ್ತಥಾ ಹ್ಯಸ್ಯ ಕಾರ್ಯಸ್ಯ ನ ಭವತ್ಯನ್ಯಥಾ ಗತಿಃ।
ತದ್ ಭವಾನೇವ ದೃಷ್ಟಾರ್ಥಃ ಸಂಚಿಂತಯಿತುಮರ್ಹತಿ ॥ **4.65.32** ॥ 2372

ಸೋಽಂಗದೇನ ತದಾ ವೀರಃ ಪ್ರತ್ಯುಕ್ತಃ ಪ್ಲವಗರ್ಷಭಃ।
ಜಾಂಬವಾನುತ್ತಮಂ ವಾಕ್ಯಂ ಪ್ರೋವಾಚೇದಂ ತತೋಽಂಗದಂ ॥ **4.65.33** ॥ 2373

ತಸ್ಯ ತೇ ವೀರ ಕಾರ್ಯಸ್ಯ ನ ಕಿಂಚಿತ್ ಪರಿಹಾಸ್ಯತೇ।
ಏಷ ಸಂಚೋದಯಾಮ್ಯೇನಂ ಯಃ ಕಾರ್ಯಂ ಸಾಧಯಿಷ್ಯತಿ ॥ **4.65.34** ॥ 2374

ತತಃ ಪ್ರತೀತಂ ಪ್ಲವತಾಂ ವರಿಷ್ಠ -
ಮೇಕಾಂತಮಾಶ್ರಿತ್ಯ ಸುಖೋಪವಿಷ್ಟಂ।
ಸಂಚೋದಯಾಮಾಸ ಹರಿಪ್ರವೀರೋ
ಹರಿಪ್ರವೀರಂ ಹನುಮಂತಮೇವ ॥ **4.65.35** ॥ 2375

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡೇ ಪಂಚಷಷ್ಟಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಷಟ್ಪಷ್ಟಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಹನುಮದುತ್ಪತ್ತಿಕಥಾಂ ಶ್ರಾವಯಿತ್ವಾ ಜಾಂಬವತಾ ಸಮುದ್ರಲಂಘನಾಯ ತಸ್ಯ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹನಂ

ಅನೇಕಶತಸಾಹಸ್ರೀಂ ವಿಷಣ್ಣಾಂ ಹರಿವಾಹಿನೀಂ।
ಜಾಂಬವಾನ್ ಸಮುದೀಕ್ಷ್ಯೈವಂ ಹನೂಮಂತಮಥಾಬ್ರವೀತ್ ॥ **4.66.1** ॥ 2376

ವೀರ ವಾನರಲೋಕಸ್ಯ ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರವಿದಾಂ ವರ।
ತೂಷ್ಣೀಮೇಕಾಂತಮಾಶ್ರಿತ್ಯ ಹನೂಮನ್ ಕಿಂ ನ ಜಲ್ಪಸಿ ॥ **4.66.2** ॥ 2377

ಹನೂಮನ್ಹರಿರಾಜಸ್ಯ ಸುಗ್ರೀವಸ್ಯ ಸಮೋ ಹ್ಯಸಿ।
ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣಯೋಶ್ಚಾಪಿ ತೇಜಸಾ ಚ ಬಲೇನ ಚ ॥ **4.66.3** ॥ 2378

ಅರಿಷ್ಟನೇಮಿನಃ ಪುತ್ರೋ ವೈನತೇಯೋ ಮಹಾಬಲಃ।
ಗರುತ್ಮಾನಿವ ವಿಖ್ಯಾತ ಉತ್ತಮಃ ಸರ್ವಪಕ್ಷಿಣಾಂ ॥ **4.66.4** ॥ 2379

ಬಹುಶೋ ಹಿ ಮಯಾ ದೃಷ್ಟಃ ಸಾಗರೇ ಸ ಮಹಾಬಲಃ।
ಭುಜಂಗಾನುದ್ಧರನ್ ಪಕ್ಷೀ ಮಹಾಬಾಹುರ್ಮಹಾಬಲಃ ॥ **4.66.5** ॥ 2380

ಪಕ್ಷಯೋರ್ಯದ್ ಬಲಂ ತಸ್ಯ ಭುಜವೀರ್ಯಬಲಂ ತವ।
ವಿಕ್ರಮಶ್ಚಾಪಿ ವೇಗಶ್ಚ ನ ತೇ ತೇನಾಪಹೀಯತೇ ॥ **4.66.6** ॥ 2381

ಬಲಂ ಬುದ್ಧಿಶ್ಚ ತೇಜಶ್ಚ ಸತ್ತ್ವಂ ಚ ಹರಿಪುಂಗವ।
ವಿಶಿಷ್ಟಂ ಸರ್ವಭೂತೇಷು ಕಿಮಾತ್ಮಾನಂ ನ ಸಜ್ಜಸೇ ॥ **4.66.7** ॥ 2382

ಅಪ್ಸರಾಽಪ್ಸರಸಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಾ ವಿಖ್ಯಾತಾ ಪುಂಜಿಕಸ್ಥಲಾ।
ಅಂಜನೇತಿ ಪರಿಖ್ಯಾತಾ ಪತ್ನೀ ಕೇಸರಿಣೋ ಹರೇಃ ॥ **4.66.8** ॥ 2383

ವಿಖ್ಯಾತಾ ತ್ರಿಷು ಲೋಕೇಷು ರೂಪೇಣಾಪ್ರತಿಮಾ ಭುವಿ।
ಅಭಿಶಾಪಾದಭೂತ್ ತಾತ ಕಪಿತ್ವೇ ಕಾಮರೂಪಿಣೀ ॥ **4.66.9** ॥ 2384

ದುಹಿತಾ ವಾನರೇಂದ್ರಸ್ಯ ಕುಂಜರಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ।
ಮಾನುಷಂ ವಿಗ್ರಹಂ ಕೃತ್ವಾ ರೂಪಯೌವನಶಾಲಿನೀ ॥ **4.66.10** ॥ 2385

ವಿಚಿತ್ರಮಾಲ್ಯಾಭರಣಾ ಕದಾಚಿತ್ ಕ್ಷೌಮಧಾರಿಣೀ।
ಅಚರತ್ ಪರ್ವತಸ್ಯಾಗ್ರೇ ಪ್ರಾವೃಡಂಬುದಸನ್ನಿಭೇ ॥ **4.66.11** ॥ 2386

ತಸ್ಯಾ ವಸ್ತ್ರಂ ವಿಶಾಲಾಕ್ಷ್ಯಾಃ ಪೀತಂ ರಕ್ತದಶಂ ಶುಭಂ।
ಸ್ಥಿತಾಯಾಃ ಪರ್ವತಸ್ಯಾಗ್ರೇ ಮಾರುತೋಽಪಾಹರಚ್ಛನೈಃ ॥ **4.66.12** ॥ 2387

ಸ ದದರ್ಶ ತತಸ್ತಸ್ಯಾ ವೃತ್ತಾವೂರೂ ಸುಸಂಹತೌ।
ಸ್ತನೌ ಚ ಪೀನೌ ಸಹಿತೌ ಸುಜಾತಂ ಚಾರು ಚಾನನಂ ॥ **4.66.13** ॥ 2388

ತಾಂ ಬಲಾದಾಯತಶ್ರೋಣೀಂ ತನುಮಧ್ಯಾಂ ಯಶಸ್ವಿನೀಂ।
ದೃಷ್ಟ್ವೈವ ಶುಭಸರ್ವಾಂಗೀಂ ಪವನಃ ಕಾಮಮೋಹಿತಃ ॥ **4.66.14** ॥ 2389

ಸ ತಾಂ ಭುಜಾಭ್ಯಾಂ ದೀರ್ಘಾಭ್ಯಾಂ ಪರ್ಯಷ್ವಜತ ಮಾರುತಃ।
ಮನ್ಮಥಾವಿಷ್ಟಸರ್ವಾಂಗೋ ಗತಾತ್ಮಾ ತಾಮನಿಂದಿತಾಂ ॥ **4.66.15** ॥ 2390

ಸಾ ತು ತತ್ರೈವ ಸಂಭ್ರಾಂತಾ ಸುವ್ರತಾ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್।
ಏಕಪತ್ನೀವ್ರತಮಿದಂ ಕೋ ನಾಶಯಿತುಮಿಚ್ಛತಿ ॥ **4.66.16** ॥ 2391

ಅಂಜನಾಯಾ ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಮಾರುತಃ ಪ್ರತ್ಯಭಾಷತ।
ನ ತ್ವಾಂ ಹಿಂಸಾಮಿ ಸುಶ್ರೋಣಿ ಮಾ ಭೂತ್ ತೇ ಮನಸೋ ಭಯಂ ॥ **4.66.17** ॥ 2392

ಮನಸಾಸ್ಮಿ ಗತೋ ಯತ್ ತ್ವಾಂ ಪರಿಷ್ವಜ್ಯ ಯಶಸ್ವಿನಿ।
ವೀರ್ಯವಾನ್ ಬುದ್ಧಿಸಂಪನ್ನಸ್ತವ ಪುತ್ರೋ ಭವಿಷ್ಯತಿ ॥ **4.66.18** ॥ 2393

ಮಹಾಸತ್ತ್ವೋ ಮಹಾತೇಜಾ ಮಹಾಬಲಪರಾಕ್ರಮಃ।
ಲಂಘನೇ ಪ್ಲವನೇ ಚೈವ ಭವಿಷ್ಯತಿ ಮಯಾ ಸಮಃ ॥ **4.66.19** ॥ 2394

ಏವಮುಕ್ತಾ ತತಸ್ತುಷ್ಟಾ ಜನನೀ ತೇ ಮಹಾಕಪೇ।
ಗುಹಾಯಾಂ ತ್ವಾಂ ಮಹಾಬಾಹೋ ಪ್ರಜಜ್ಞೇ ಪ್ಲವಗರ್ಷಭ ॥ **4.66.20** ॥ 2395

ಅಭ್ಯುತ್ಥಿತಂ ತತಃ ಸೂರ್ಯಂ ಬಾಲೋ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಮಹಾವನೇ।
ಫಲಂ ಚೇತಿ ಜಿಘೃಕ್ಷುಸ್ತ್ವಮುತ್ಪ್ಲುತ್ಯಾಭ್ಯುತ್ಪತೋ ದಿವಂ ॥ **4.66.21** ॥ 2396

ಶತಾನಿ ತ್ರೀಣಿ ಗತ್ವಾಥ ಯೋಜನಾನಾಂ ಮಹಾಕಪೇ।
ತೇಜಸಾ ತಸ್ಯ ನಿರ್ಧೂತೋ ನ ವಿಷಾದಂ ಗತಸ್ತತಃ ॥ **4.66.22** ॥ 2397

ತ್ವಾಮಪ್ಯುಪಗತಂ ತೂರ್ಣಮಂತರಿಕ್ಷಂ ಮಹಾಕಪೇ।
ಕ್ಷಿಪ್ತಮಿಂದ್ರೇಣ ತೇ ವಜ್ರಂ ಕೋಪಾವಿಷ್ಟೇನ ತೇಜಸಾ ॥ **4.66.23** ॥ 2398

ತದಾ ಶೈಲಾಗ್ರಶಿಖರೇ ವಾಮೋ ಹನುರಭಜ್ಯತ।
ತತೋ ಹಿ ನಾಮಧೇಯಂ ತೇ ಹನುಮಾನಿತಿ ಕೀರ್ತಿತಂ ॥ **4.66.24** ॥ 2399

ತತಸ್ತ್ವಾಂ ನಿಹತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ವಾಯುರ್ಗಂಧವಹಃ ಸ್ವಯಂ।
ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಂ ಭೃಶಸಂಕ್ರುದ್ಧೋ ನ ವವೌ ವೈ ಪ್ರಭಂಜನಃ ॥ **4.66.25** ॥ 2400

ಸಂಭ್ರಾಂತಾಶ್ಚ ಸುರಾಃ ಸರ್ವೇ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯೇ ಕ್ಷುಭಿತೇ ಸತಿ।
ಪ್ರಸಾದಯಂತಿ ಸಂಕ್ರುದ್ಧಂ ಮಾರುತಂ ಭುವನೇಶ್ವರಾಃ ॥ **4.66.26** ॥ 2401

ಪ್ರಸಾದಿತೇ ಚ ಪವನೇ ಬ್ರಹ್ಮಾ ತುಭ್ಯಂ ವರಂ ದದೌ।
ಅಶಸ್ತ್ರವಧ್ಯತಾಂ ತಾತ ಸಮರೇ ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮ ॥ **4.66.27** ॥ 2402

ವಜ್ರಸ್ಯ ಚ ನಿಪಾತೇನ ವಿರುಜಂ ತ್ವಾಂ ಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ಚ।
ಸಹಸ್ರನೇತ್ರಃ ಪ್ರೀತಾತ್ಮಾ ದದೌ ತೇ ವರಮುತ್ತಮಂ ॥ **4.66.28** ॥ 2403

ಸ್ವಚ್ಛಂದತಶ್ಚ ಮರಣಂ ತವ ಸ್ಯಾದಿತಿ ವೈ ಪ್ರಭೋ।
ಸ ತ್ವಂ ಕೇಸರಿಣಃ ಪುತ್ರಃ ಕ್ಷೇತ್ರಜೋ ಭೀಮವಿಕ್ರಮಃ ॥ **4.66.29** ॥ 2404

ಮಾರುತಸ್ಯೌರಸಃ ಪುತ್ರಸ್ತೇಜಸಾ ಚಾಪಿ ತತ್ಸಮಃ।
ತ್ವಂ ಹಿ ವಾಯುಸುತೋ ವತ್ಸ ಪ್ಲವನೇ ಚಾಪಿ ತತ್ಸಮಃ ॥ **4.66.30** ॥ 2405

ವಯಮದ್ಯ ಗತಪ್ರಾಣಾ ಭವಾನಸ್ಮಾಸು ಸಾಂಪ್ರತಂ।
ದಾಕ್ಷ್ಯವಿಕ್ರಮಸಂಪನ್ನಃ ಕಪಿರಾಜ ಇವಾಪರಃ ॥ **4.66.31** ॥ 2406

ತ್ರಿವಿಕ್ರಮೇ ಮಯಾ ತಾತ ಸಶೈಲವನಕಾನನಾ।
ತ್ರಿಃಸಪ್ತಕೃತ್ವಃ ಪೃಥಿವೀ ಪರಿಕ್ರಾಂತಾ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂ ॥ **4.66.32** ॥ 2407

ತಥಾ ಚೌಷಧಯೋಽಸ್ಮಾಭಿಃ ಸಂಚಿತಾ ದೇವಶಾಸನಾತ್।
ನಿರ್ಮಥ್ಯಮಮೃತಂ ಯಾಭಿಸ್ತದಾನೀಂ ನೋ ಮಹದ್ಬಲಂ ॥ **4.66.33** ॥ 2408

ಸ ಇದಾನೀಮಹಂ ವೃದ್ಧಃ ಪರಿಹೀನಪರಾಕ್ರಮಃ।
ಸಾಂಪ್ರತಂ ಕಾಲಮಸ್ಮಾಕಂ ಭವಾನ್ ಸರ್ವಗುಣಾನ್ವಿತಃ ॥ **4.66.34** ॥ 2409

ತದ್ ವಿಜೃಂಭಸ್ವ ವಿಕ್ರಾಂತ ಪ್ಲವತಾಮುತ್ತಮೋ ಹ್ಯಸಿ।
ತ್ವದ್ವೀರ್ಯಂ ದ್ರಷ್ಟುಕಾಮಾ ಹಿ ಸರ್ವಾ ವಾನರವಾಹಿನೀ ॥ **4.66.35** ॥ 2410

ಉತ್ತಿಷ್ಠ ಹರಿಶಾರ್ದೂಲ ಲಂಘಯಸ್ವ ಮಹಾರ್ಣವಂ।
ಪರಾ ಹಿ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ಹನುಮನ್ ಯಾ ಗತಿಸ್ತವ ॥ **4.66.36** ॥ 2411

ವಿಷಣ್ಣಾ ಹರಯಃ ಸರ್ವೇ ಹನುಮನ್ ಕಿಮುಪೇಕ್ಷಸೇ।
ವಿಕ್ರಮಸ್ವ ಮಹಾವೇಗ ವಿಷ್ಣುಸ್ತ್ರೀನ್ ವಿಕ್ರಮಾನಿವ ॥ **4.66.37** ॥ 2412

ತತಃ ಕಪೀನಾಮೃಷಭೇಣ ಚೋದಿತಃ
ಪ್ರತೀತವೇಗಃ ಪವನಾತ್ಮಜಃ ಕಪಿಃ।
ಪ್ರಹರ್ಷಯಂಸ್ತಾಂ ಹರಿವೀರವಾಹಿನೀಂ
ಚಕಾರ ರೂಪಂ ಮಹದಾತ್ಮನಸ್ತದಾ ॥ **4.66.38** ॥ 2413

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡೇ ಷಟ್ಪಷ್ಟಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಸಪ್ತಷಷ್ಟಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಹನುಮತಾ ಸಮುದ್ರಂ ಲಂಘಯಿತುಮುತ್ಸಾಹಸ್ಯ ಪ್ರಕಾಶನಂ ಜಾಂಬವತಾ ತಸ್ಯ ಪ್ರಶಂಸನಂ ವೇಗೇನೋತ್ಪ್ಲವನಾಯ ಹನುಮತೋ ಮಹೇಂದ್ರಪರ್ವತ ಆರೋಹಣಂ

ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಜೃಂಭಮಾಣಂ ತೇ ಕ್ರಮಿತುಂ ಶತಯೋಜನಂ।
ವೇಗೇನಾಪೂರ್ಯಮಾಣಂ ಚ ಸಹಸಾ ವಾನರೋತ್ತಮಂ ॥ **4.67.1** ॥ 2414

ಸಹಸಾ ಶೋಕಮುತ್ಸೃಜ್ಯ ಪ್ರಹರ್ಷೇಣ ಸಮನ್ವಿತಾಃ।
ವಿನೇದುಸ್ತುಷ್ಟುವುಶ್ಚಾಪಿ ಹನೂಮಂತಂ ಮಹಾಬಲಂ ॥ **4.67.2** ॥ 2415

ಪ್ರಹೃಷ್ಟಾ ವಿಸ್ಮಿತಾಶ್ಚಾಪಿ ತೇ ವೀಕ್ಷಂತೇ ಸಮಂತತಃ।
ತ್ರಿವಿಕ್ರಮಂ ಕೃತೋತ್ಸಾಹಂ ನಾರಾಯಣಮಿವ ಪ್ರಜಾಃ ॥ **4.67.3** ॥ 2416

ಸಂಸ್ತೂಯಮಾನೋ ಹನುಮಾನ್ ವ್ಯವರ್ಧತ ಮಹಾಬಲಃ।
ಸಮಾವಿಧ್ಯ ಚ ಲಾಂಗೂಲಂ ಹರ್ಷಾದ್ ಬಲಮುಪೇಯಿವಾನ್ ॥ **4.67.4** ॥ 2417

ತಸ್ಯ ಸಂಸ್ತೂಯಮಾನಸ್ಯ ವೃದ್ಧೈರ್ವಾನರಪುಂಗವೈಃ।
ತೇಜಸಾऽऽಪೂರ್ಯಮಾಣಸ್ಯ ರೂಪಮಾಸೀದನುತ್ತಮಂ ॥ **4.67.5** ॥ 2418

ಯಥಾ ವಿಜೃಂಭತೇ ಸಿಂಹೋ ವಿವೃತೇ ಗಿರಿಗಹ್ವರೇ।
ಮಾರುತಸ್ಯೌರಸಃ ಪುತ್ರಸ್ತಥಾ ಸಂಪ್ರತಿ ಜೃಂಭತೇ ॥ **4.67.6** ॥ 2419

ಅಶೋಭತ ಮುಖಂ ತಸ್ಯ ಜೃಂಭಮಾಣಸ್ಯ ಧೀಮತಃ।
ಅಂಬರೀಷೋಪಮಂ ದೀಪ್ತಂ ವಿಧೂಮ ಇವ ಪಾವಕಃ ॥ **4.67.7** ॥ 2420

ಹರೀಣಾಮುತ್ಥಿತೋ ಮಧ್ಯಾತ್ ಸಂಪ್ರಹೃಷ್ಟತನೂರುಹಃ।
ಅಭಿವಾದ್ಯ ಹರೀನ್ ವೃದ್ಧಾನ್ ಹನೂಮಾನಿದಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **4.67.8** ॥ 2421

ಆರುಜನ್ ಪರ್ವತಾಗ್ರಾಣಿ ಹುತಾಶನಸಖೋಽನಿಲಃ।
ಬಲವಾನಪ್ರಮೇಯಶ್ಚ ವಾಯುರಾಕಾಶಗೋಚರಃ ॥ **4.67.9** ॥ 2422

ತಸ್ಯಾಹಂ ಶೀಘ್ರವೇಗಸ್ಯ ಶೀಘ್ರಗಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ।
ಮಾರುತಸ್ಯೌರಸಃ ಪುತ್ರಃ ಪ್ಲವನೇನಾಸ್ಮಿ ತತ್ಸಮಃ ॥ **4.67.10** ॥ 2423

ಉತ್ಸಹೇಯಂ ಹಿ ವಿಸ್ತೀರ್ಣಮಾಲಿಖಂತಮಿವಾಂಬರಂ।
ಮೇರುಂ ಗಿರಿಮಸಂಗೇನ ಪರಿಗಂತುಂ ಸಹಸ್ರಶಃ ॥ **4.67.11** ॥ 2424

ಬಾಹುವೇಗಪ್ರಣುನ್ನೇನ ಸಾಗರೇಣಾಹಮುತ್ಸಹೇ।
ಸಮಾಪ್ಲಾವಯಿತುಂ ಲೋಕಂ ಸಪರ್ವತನದೀಹ್ರದಂ ॥ **4.67.12** ॥ 2425

ಮಮೋರುಜಂಘಾವೇಗೇನ ಭವಿಷ್ಯತಿ ಸಮುತ್ಥಿತಃ।
ಸಮುತ್ಥಿತಮಹಾಗ್ರಾಹಃ ಸಮುದ್ರೋ ವರುಣಾಲಯಃ ॥ **4.67.13** ॥ 2426

ಪನ್ನಗಾಶನಮಾಕಾಶೇ ಪತಂತಂ ಪಕ್ಷಿಸೇವಿತಂ।
ವೈನತೇಯಮಹಂ ಶಕ್ತಃ ಪರಿಗಂತುಂ ಸಹಸ್ರಶಃ ॥ **4.67.14** ॥ 2427

ಉದಯಾತ್ ಪ್ರಸ್ಥಿತಂ ವಾಪಿ ಜ್ವಲಂತಂ ರಶ್ಮಿಮಾಲಿನಂ।
ಅನಸ್ತಮಿತಮಾದಿತ್ಯಮಹಂ ಗಂತುಂ ಸಮುತ್ಸಹೇ ॥ **4.67.15** ॥ 2428

ತತೋ ಭೂಮಿಮಸಂಸ್ಪೃಷ್ಟ್ವಾ ಪುನರಾಗಂತುಮುತ್ಸಹೇ।
ಪ್ರವೇಗೇನೈವ ಮಹತಾ ಭೀಮೇನ ಪ್ಲವಗರ್ಷಭಾಃ ॥ **4.67.16** ॥ 2429

ಉತ್ಸಹೇಯಮತಿಕ್ರಾಂತುಂ ಸರ್ವಾನಾಕಾಶಗೋಚರಾನ್।
ಸಾಗರಾಞ್ಶೋಷಯಿಷ್ಯಾಮಿ ದಾರಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಮೇದಿನೀಂ ॥ **4.67.17** ॥ 2430

ಪರ್ವತಾಂಶ್ಚೂರ್ಣಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಪ್ಲವಮಾನಃ ಪ್ಲವಂಗಮಃ।
ಹರಿಷ್ಯಾಮ್ಯುರುವೇಗೇನ ಪ್ಲವಮಾನೋ ಮಹಾರ್ಣವಂ ॥ **4.67.18** ॥ 2431

ಲತಾನಾಂ ವಿವಿಧಂ ಪುಷ್ಪಂ ಪಾದಪಾನಾಂ ಚ ಸರ್ವಶಃ।
ಅನುಯಾಸ್ಯತಿ ಮಾಮದ್ಯ ಪ್ಲವಮಾನಂ ವಿಹಾಯಸಾ ॥ **4.67.19** ॥ 2432

ಭವಿಷ್ಯತಿ ಹಿ ಮೇ ಪಂಥಾಃ ಸ್ವಾತೇಃ ಪಂಥಾ ಇವಾಂಬರೇ।
ಚರಂತಂ ಘೋರಮಾಕಾಶಮುತ್ಪತಿಷ್ಯಂತಮೇವ ಚ ॥ **4.67.20** ॥ 2433

ದ್ರಕ್ಷ್ಯಂತಿ ನಿಪತಂತಂ ಚ ಸರ್ವಭೂತಾನಿ ವಾನರಾಃ।
ಮಹಾಮೇರುಪ್ರತೀಕಾಶಂ ಮಾಂ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಧ್ವಂ ಪ್ಲವಂಗಮಾಃ ॥ **4.67.21** ॥ 2434

ದಿವಮಾವೃತ್ಯ ಗಚ್ಛಂತಂ ಗ್ರಸಮಾನಮಿವಾಂಬರಂ।
ವಿಧಮಿಷ್ಯಾಮಿ ಜೀಮೂತಾನ್ ಕಂಪಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಪರ್ವತಾನ್।
ಸಾಗರಂ ಶೋಷಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಪ್ಲವಮಾನಃ ಸಮಾಹಿತಃ ॥ **4.67.22** ॥ 2435

ವೈನತೇಯಸ್ಯ ವಾ ಶಕ್ತಿರ್ಮಮ ವಾ ಮಾರುತಸ್ಯ ವಾ।
ಋತೇ ಸುಪರ್ಣರಾಜಾನಂ ಮಾರುತಂ ವಾ ಮಹಾಬಲಂ।
ನ ತದ್ ಭೂತಂ ಪ್ರಪಶ್ಯಾಮಿ ಯನ್ಮಾಂ ಪ್ಲುತಮನುವ್ರಜೇತ್ ॥ **4.67.23** ॥ 2436

ನಿಮೇಷಾಂತರಮಾತ್ರೇಣ ನಿರಾಲಂಬನಮಂಬರಂ।
ಸಹಸಾ ನಿಪತಿಷ್ಯಾಮಿ ಘನಾದ್ ವಿದ್ಯುದಿವೋತ್ಥಿತಾ ॥ **4.67.24** ॥ 2437

ಭವಿಷ್ಯತಿ ಹಿ ಮೇ ರೂಪಂ ಪ್ಲವಮಾನಸ್ಯ ಸಾಗರಂ।
ವಿಷ್ಣೋಃ ಪ್ರಕ್ರಮಮಾಣಸ್ಯ ತದಾ ತ್ರೀನ್ ವಿಕ್ರಮಾನಿವ ॥ **4.67.25** ॥ 2438

ಬುದ್ಧ್ಯಾ ಚಾಹಂ ಪ್ರಪಶ್ಯಾಮಿ ಮನಶ್ಚೇಷ್ಟಾ ಚ ಮೇ ತಥಾ।
ಅಹಂ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ವೈದೇಹೀಂ ಪ್ರಮೋದಧ್ವಂ ಪ್ಲವಂಗಮಾಃ ॥ **4.67.26** ॥ 2439

ಮಾರುತಸ್ಯ ಸಮೋ ವೇಗೇ ಗರುಡಸ್ಯ ಸಮೋ ಜವೇ।
ಅಯುತಂ ಯೋಜನಾನಾಂ ತು ಗಮಿಷ್ಯಾಮೀತಿ ಮೇ ಮತಿಃ ॥ **4.67.27** ॥ 2440

ವಾಸವಸ್ಯ ಸವಜ್ರಸ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮಣೋ ವಾ ಸ್ವಯಂಭುವಃ।
ವಿಕ್ರಮ್ಯ ಸಹಸಾ ಹಸ್ತಾದಮೃತಂ ತದಿಹಾನಯೇ ॥ **4.67.28** ॥ 2441

ಲಂಕಾಂ ವಾಪಿ ಸಮುತ್ಕ್ಷಿಪ್ಯ ಗಚ್ಛೇಯಮಿತಿ ಮೇ ಮತಿಃ।
ತಮೇವಂ ವಾನರಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಗರ್ಜಂತಮಮಿತಪ್ರಭಂ ॥ **4.67.29** ॥ 2442

ಪ್ರಹೃಷ್ಟಾ ಹರಯಸ್ತತ್ರ ಸಮುದ್ವೈಕ್ಷಂತ ವಿಸ್ಮಿತಾಃ।
ತಚ್ಚಾಸ್ಯ ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಜ್ಞಾತೀನಾಂ ಶೋಕನಾಶನಂ ॥ **4.67.30** ॥ 2443

ಉವಾಚ ಪರಿಸಂಹೃಷ್ಟೋ ಜಾಂಬವಾನ್ ಪ್ಲವಗೇಶ್ವರಃ।
ವೀರ ಕೇಸರಿಣಃ ಪುತ್ರ ವೇಗವನ್ ಮಾರುತಾತ್ಮಜ ॥ **4.67.31** ॥ 2444

ಜ್ಞಾತೀನಾಂ ವಿಪುಲಃ ಶೋಕಸ್ತ್ವಯಾ ತಾತ ಪ್ರಣಾಶಿತಃ।
ತವ ಕಲ್ಯಾಣರುಚಯಃ ಕಪಿಮುಖ್ಯಾಃ ಸಮಾಗತಾಃ ॥ **4.67.32** ॥ 2445

ಮಂಗಲಾನ್ಯರ್ಥಸಿದ್ಧ್ಯರ್ಥಂ ಕರಿಷ್ಯಂತಿ ಸಮಾಹಿತಾಃ।
ಋಷೀಣಾಂ ಚ ಪ್ರಸಾದೇನ ಕಪಿವೃದ್ಧಮತೇನ ಚ ॥ **4.67.33** ॥ 2446

ಗುರೂಣಾಂ ಚ ಪ್ರಸಾದೇನ ಸಂಪ್ಲವ ತ್ವಂ ಮಹಾರ್ಣವಂ।
ಸ್ಥಾಸ್ಯಾಮಶ್ಚೈಕಪಾದೇನ ಯಾವದಾಗಮನಂ ತವ ॥ **4.67.34** ॥ 2447

ತ್ವದ್ಗತಾನಿ ಚ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಜೀವನಾನಿ ವನೌಕಸಾಂ।
ತತಶ್ಚ ಹರಿಶಾರ್ದೂಲಸ್ತಾನುವಾಚ ವನೌಕಸಃ ॥ **4.67.35** ॥ 2448

ಕೋಽಪಿ ಲೋಕೇ ನ ಮೇ ವೇಗಂ ಪ್ಲವನೇ ಧಾರಯಿಷ್ಯತಿ।
ಏತಾನೀಹ ನಗಸ್ಯಾಸ್ಯ ಶಿಲಾಸಂಕಟಶಾಲಿನಃ ॥ **4.67.36** ॥ 2449

ಶಿಖರಾಣಿ ಮಹೇಂದ್ರಸ್ಯ ಸ್ಥಿರಾಣಿ ಚ ಮಹಾಂತಿ ಚ।
ಯೇಷು ವೇಗಂ ಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ಮಹೇಂದ್ರಶಿಖರೇಷ್ವಹಂ ॥ **4.67.37** ॥ 2450

ನಾನಾದ್ರುಮವಿಕೀರ್ಣೇಷು ಧಾತುನಿಷ್ಪಂದಶೋಭಿಷು।
ಏತಾನಿ ಮಮ ವೇಗಂ ಹಿ ಶಿಖರಾಣಿ ಮಹಾಂತಿ ಚ ॥ **4.67.38** ॥ 2451

ಪ್ಲವತೋ ಧಾರಯಿಷ್ಯಂತಿ ಯೋಜನಾನಾಮಿತಃ ಶತಂ।
ತತಸ್ತು ಮಾರುತಪ್ರಖ್ಯಃ ಸ ಹರಿರ್ಮಾರುತಾತ್ಮಜಃ।
ಆರುರೋಹ ನಗಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಮಹೇಂದ್ರಮರಿಮರ್ದನಃ ॥ **4.67.39** ॥ 2452

ವೃತಂ ನಾನಾವಿಧೈಃ ಪುಷ್ಪೈರ್ಮೃಗಸೇವಿತಶಾದ್ವಲಂ।
ಲತಾಕುಸುಮಸಂಬಾಧಂ ನಿತ್ಯಪುಷ್ಪಫಲದ್ರುಮಂ ॥ **4.67.40** ॥ 2453

ಸಿಂಹಶಾರ್ದೂಲಸಹಿತಂ ಮತ್ತಮಾತಂಗಸೇವಿತಂ।
ಮತ್ತದ್ವಿಜಗಣೋದ್ಘುಷ್ಟಂ ಸಲಿಲೋತ್ಪೀಡಸಂಕುಲಂ ॥ **4.67.41** ॥ 2454

ಮಹದ್ಭಿರುಚ್ಛ್ರಿತಂ ಶೃಂಗೈರ್ಮಹೇಂದ್ರಂ ಸ ಮಹಾಬಲಃ।
ವಿಚಚಾರ ಹರಿಶ್ರೇಷ್ಠೋ ಮಹೇಂದ್ರಸಮವಿಕ್ರಮಃ ॥ **4.67.42** ॥ 2455

ಪಾದಾಭ್ಯಾಂ ಪೀಡಿತಸ್ತೇನ ಮಹಾಶೈಲೋ ಮಹಾತ್ಮನಾ।
ರರಾಸ ಸಿಂಹಾಭಿಹತೋ ಮಹಾನ್ ಮತ್ತ ಇವ ದ್ವಿಪಃ ॥ **4.67.43** ॥ 2456

ಮುಮೋಚ ಸಲಿಲೋತ್ಪೀಡಾನ್ ವಿಪ್ರಕೀರ್ಣಶಿಲೋಚ್ಚಯಃ।
ವಿತ್ರಸ್ತಮೃಗಮಾತಂಗಃ ಪ್ರಕಂಪಿತಮಹಾದ್ರುಮಃ ॥ **4.67.44** ॥ 2457

ನಾನಾಗಂಧರ್ವಮಿಥುನೈಃ ಪಾನಸಂಸರ್ಗಕರ್ಕಶೈಃ।
ಉತ್ಪತದ್ಭಿರ್ವಿಹಂಗೈಶ್ಚ ವಿದ್ಯಾಧರಗಣೈರಪಿ ॥ **4.67.45** ॥ 2458

ತ್ಯಜ್ಯಮಾನಮಹಾಸಾನುಃ ಸನ್ನಿಲೀನಮಹೋರಗಃ।
ಶೈಲಶೃಂಗಶಿಲೋತ್ಪಾತಸ್ತದಾಭೂತ್ ಸ ಮಹಾಗಿರಿಃ ॥ **4.67.46** ॥ 2459

ನಿಃಶ್ವಸದ್ಭಿಸ್ತದಾ ತೈಸ್ತು ಭುಜಗೈರರ್ಧನಿಃಸೃತೈಃ।
ಸಪತಾಕ ಇವಾಭಾತಿ ಸ ತದಾ ಧರಣೀಧರಃ ॥ **4.67.47** ॥ 2460

ಋಷಿಭಿಸ್ತ್ರಾಸಸಂಭ್ರಾಂತೈಸ್ತ್ಯಜ್ಯಮಾನಃ ಶಿಲೋಚ್ಚಯಃ।
ಸೀದನ್ ಮಹತಿ ಕಾಂತಾರೇ ಸಾರ್ಥಹೀನ ಇವಾಧ್ವಗಃ ॥ **4.67.48** ॥ 2461

ಸ ವೇಗವಾನ್ ವೇಗಸಮಾಹಿತಾತ್ಮಾ
ಹರಿಪ್ರವೀರಃ ಪರವೀರಹಂತಾ।
ಮನಃ ಸಮಾಧಾಯ ಮಹಾನುಭಾವೋ
ಜಗಾಮ ಲಂಕಾಂ ಮನಸಾ ಮನಸ್ವೀ ॥ **4.67.49** ॥ 2462

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡೇ ಸಪ್ತಷಷ್ಟಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥